

Onsdag den 29. maj 2024 (D)

1

101. møde

Onsdag den 29. maj 2024 kl. 9.00

Dagsorden

1) Forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til statsministeren om den indenrigs- og udenrigs-politiske situation.

Af Rasmus Stoklund (S), Torsten Schack Pedersen (V), Susie Jessen (DD), Pia Olsen Dyhr (SF), Alex Vanopslagh (LA), Monika Rubin (M), Mona Juul (KF), Pelle Dragsted (EL), Martin Lidegaard (RV), Morten Messerschmidt (DF), Helene Liliendahl Brydenscholt (ALT), Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU), Aaja Chemnitz (IA), Anna Falkenberg (SP), Sjørður Skaale (JF), Mike Villa Fonseca (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG), Theresa Scavenius (UFG) og Jon Stephensen (UFG).

(Anmeldelse 19.04.2024. Fremme 23.04.2024).

Det eneste punkt på dagsordenen er:

1) Forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til statsministeren:

Hvad kan statsministeren oplyse om den indenrigs- og udenrigs-politiske situation?

Af Rasmus Stoklund (S), Torsten Schack Pedersen (V), Susie Jessen (DD), Pia Olsen Dyhr (SF), Alex Vanopslagh (LA), Monika Rubin (M), Mona Juul (KF), Pelle Dragsted (EL), Martin Lidegaard (RV), Morten Messerschmidt (DF), Helene Liliendahl Brydenscholt (ALT), Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU), Aaja Chemnitz (IA), Anna Falkenberg (SP), Sjørður Skaale (JF), Mike Villa Fonseca (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG), Theresa Scavenius (UFG) og Jon Stephensen (UFG).

(Anmeldelse 19.04.2024. Fremme 23.04.2024).

Kl. 09:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemningen om eventuelle forslag til vedtagelse ikke udsættes.

Så vil jeg give ordføreren for forespørgerne hr. Christian Rabjerg Madsen ordet til en begrundelse. Velkommen.

Kl. 09:01

Kl. 09:00

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det kan jeg gøre kort. Vi har en god tradition for i Folketinget en gang om året at spørge statsministeren, hvad statsministeren kan oplyse om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation, og det vil jeg således også i år på vegne af et samlet Folketing opfordre statsministeren til. Jeg ser frem til en rigtig god og formentlig også lang debat. Tak.

Kl. 09:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Så giver vi ordet til statsministeren. Velkommen.

Kl. 09:02

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Christina Olumeko (ALT) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 208 (Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af den økonomiske afrapportering og planlægning til også at omfatte trivsel, miljøpåvirkning og natur).

Titlen på den anmeldte sag vil fremgå af folketingstidende.dk.

Afslutningsdebatten i dag vil blive tolket på tegnsprog, således at døve kan følge debatten. Tegnsprogstolkningen kan ses direkte på Folketingets hjemmeside, www.ft.dk, og efterfølgende on demand.

Besvarelse

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er en fantastisk scene i »Blinkende lygter«, filmen om de fire venner Torkild, Peter, Stefan og Arne, der er på flugt efter et røveri. De ender i en forladt og faldefærdig gammel restaurant uden for Fredericia. Den ene af vennerne, Peter, er såret og afhængig af kokain, men fordi han har kontaktet en pusher her i København og dermed risikerer at afsløre deres gemmested, låser Torkild og Arne ham inde i et kølerum. Han råber ret febrilsk: Luk mig ud. Men i stedet for at lukke ham ud kalder de på egnens læge, Carl. Det er ham, der bliver spillet af Frits Helmuth; jeg tænker, at mange her i salen godt

kan huske ham. Han tilser Peter og konstaterer, at han bare skal have noget mad, noget vand og salt og en flaske snaps. Stefan er lidt skeptisk – I ved, Stefan er ham med den irriterende kæreste, der godt kan lide at puste æg – og han spørger, om Carl nu er sikker på den behandling. Er du læge? spørger Carl og nedstirrer Stefan, der sådan lidt betuttet må svare nej, hvortil Carl så tørt konstaterer: Så gør, som jeg siger. Læger er jo portrætteret i mange forskellige roller i film, nogle lidt mere flatterende end andre, men nok oftest som helte. For heldigvis er Carl fra »Blinkende lygter« i hvert fald ikke så repræsentativ.

Hver især har vi jo i Danmark vores egen læge. Eller har vi nu også det? På papiret er svaret ja, men som med så meget andet ser virkeligheden anderledes ud. Tag f.eks. Lolland. Mange af jer, der bor på Lolland, har haft nogle af de allerhårdeste job i vores samfund. I har knoklet igennem, og helbredet er ikke altid helt så godt. Lolland er et af de steder i landet, hvor rigtig mange danskere har hjerte-kar-sygdomme, og hvor middelalderen i øvrigt er ca. 5 år kortere end for dem, der bor i Rudersdal. Alligevel er der mange lægeklinikker på Lolland, der har lukket for tilgang. Groft sagt, og det er groft, kan man sige, at der, hvor der er flest danskere, der er syge, er der også færrest læger. Det burde jo være lige omvendt. Og det her er en ulighed, der er grundlæggende og helt og aldeles uretfærdig. For alle danskere har jo brug for deres egen læge, også dem, der bor på Lolland. Derfor skal lægerne derud, hvor de danskere, der er mest syge, bor.

Det er godt, at vi her i Folketinget har fokus på at uddanne flere læger i almen medicin. Først kom lægeuddannelsen til Aalborg. Det er gået godt, og som noget nyt sker det nu også i Esbjerg, hvor den nye uddannelse i medicin det første år fik 1.389 ansøgere til 32 pladser. Og i store dele af Danmark kan vi se et nyt samarbejde, der bobler frem. Især yngre læger går nu sammen med kolleger i stedet for at være alene i deres egen praksis. Nogle steder er det faktisk sågar lykkedes at vende udviklingen. Det gælder bl.a. i Thisted.

Alt det er godt. Det er bare ikke nok. For allerede i dag er der ca. 300.000 danskere, der lider af diabetes. Det er rigtig mange mennesker. Det er en kronisk sygdom. Den giver en ret stor risiko for skader i blodkar og sygdomme i nyrer, øjne og fødder. Og diabetes er en af de folkesygdomme, som flere og flere danskere vil blive ramt af, i takt med at vi lever længere. Samtidig rammes hver tredje af os på et tidspunkt af psykisk sygdom, og andelen af børn, der får stillet en psykiatrisk diagnose, går kun én vej, og det er op. Alt det her er vores sundhedsvæsen ganske enkelt ikke rustet til at håndtere.

I mange år har vi investeret i den højt specialiserede behandling på landets sygehuse. Det er godt. Se bare på jeres egne familier. I dag er der mange flere, der overlever kræft og andre alvorlige sygdomme. Den hurtige og professionelle behandling på sygehuse skal vi holde fast i, og den skal udvikles, men mange kronikere og mange ældre mennesker kan få mere livskvalitet, hvis vi kan undgå de mange hospitalsindlæggelser, og her skal lægerne spille en afgørende rolle i forhold til hurtig opsporing, udredning, bedre sammenhæng mellem sygehuset, genoptræning, rehabilitering og behandling i hverdagen, måske endda derhjemme. Derfor har vi brug for at skabe en bedre fordeling, så der bliver flere læger der, hvor der er flest syge danskere.

Kl. 09:07

I dag er det normen, at en lægepraksis har 1.600 patienter pr. læge, og det er, uanset om den ligger i Rudersdal eller den ligger på Lolland. Men hvorfor egentlig det? Og hvorfor tager vi ikke udgangspunkt i det, det handler om, nemlig patienterne, så lægen i Rudersdal i fremtiden tager imod flere patienter, der alt andet lige ofte er mindre syge, og så lægen på Lolland kan have færre patienter, der alt andet lige oftere er mere syge? For gør vi det, og det synes vi at vi skal, vil det betyde, at der er brug for færre læger i Rudersdal,

og at flere læger i fremtiden skal arbejde i de områder af Danmark, hvor behovet er størst.

At differentiere, i forhold til hvor mange patienter en læge kan have, er et af vores forslag. Noget andet er at se på lægens honorarer, så vi som samfund betaler mere, når man behandler mange af de mest syge patienter, og mindre, når man som læge behandler patienter, der er mindre syge. En bedre lægedækning i hele Danmark er et eksempel på, at selv om vi har gjort noget politisk, skal vi gøre mere. For sådan er det med meget, hvis ikke det meste i politik. Man kan godt både glæde sig over fremskridt og samtidig være utålmodig efter de næste skridt, for et fremskridt er netop kun et skridt frem.

Det var den svenske statsminister Olof Palme, der sagde om politik, at det handler om at ville. Jeg vil tilføje, at det også handler om at kunne. Nogle gange kan man virkelig se resultaterne – en mærkbar forandring i menneskers liv. Lønloftet er et eksempel, som sammen med de offentlige overenskomster giver pædagoger, social- og sundhedsassistenter og -hjælpere, fængselsbetjente og andre flere tusind kroner mere om måneden. Det er før skat, ja, men skatten letter vi også, især for de enlige forsørgere.

Der er meget, jeg er glad for. Der er selvfølgelig også meget, jeg ikke er tilfreds med. Søndag morgen var der en 30-årig yngre mand på Hovedbanen her i København. Enten var han tidligt på færde, eller også var han på vej hjem fra en god fest. Jeg ved det ikke, og det er også ligegyldigt. For lige nu ligger han på hospitalet og kæmper for sin egen fremtid. Han blev brutalt overfaldet af to mænd. Han blev trampet i hovedet. De efterlod ham alene og smadret. Ifølge de første meldinger fra politiet tyder det mest på, at det her overfald var helt umotiveret. Jeg kan ikke se, at livet for ham og hans familie nogen sinde bliver det samme igen. Og hvad er det for en ligegyldighed over for andre mennesker, og hvorfor er der den her ekstreme forræelse? For en uge siden sluttede livet for en kun 15-årig dreng. Han steg af bussen i Husum. Han blev knivdræbt, og en af de formodede gerningsmænd er kun 14 år gammel.

I de sidste par dage har der været voldsomme overfald i Viborg, i Esbjerg, og jeg kunne blive ved, og jeg kunne blive ved. Jeg sender min dybeste medfølelse til ofrenes familier. Jeg synes, at det her er noget af det mest smertefulde, der sker i vores land, og det er dybt ulykkeligt. Det kan ikke få lov til at fortsætte. Det er vores fælles frihed og tillid, der er på spil, og byrden af volden i Danmark er grundlæggende ulige fordelt. For hvad gør nogle forældre? De henter deres store børn fra festen, så de ikke skal tage S-toget hjem alene mere. De bestiller vagter til private fester. De betaler for en taxa til deres unge mennesker for at minimere risikoen.

Men hvad med alle de andre familier – dem, der ikke har mulighed for at hente midt om natten, fordi de på arbejde; dem, der ikke har råd til købe vagter eller betale for en taxa hver weekend; og dem, der er bange for, at det netop er deres pige eller dreng, der bliver den næste i statistikken, enten som offer eller som gerningsmand? Og ved I hvad her i Folketinget? Skaden er sket. Et knivdrab går i breaking, og en time efter går livet videre. Det er ikke det Danmark, jeg ønsker, og derfor bliver vi nødt til her i Folketinget at være villige til at gøre endnu mere for at komme det her til livs.

Kl. 09:11

Vi har allerede strammet meget op med strengere straffe for våben, for vanvidskørsel og nu også for at bære kniv. Til dem, der siger, at vi ikke bare skal stramme, vil jeg sige, at der er blevet brugt millioner og atter millioner af kroner på forebyggelse. Det er bare ikke nok. Vores fornemste opgave i det her Ting er at passe på fællesskabet. Det er at passe på de uskyldige og på ofrene. Det er at passe på Danmark. Lad os derfor på tværs af partierne tage de næste skridt.

Jeg vil foreslå, at vi ser på, hvordan vi gør endnu mere for at få udvist flere. Jeg vil foreslå, at vi straffer hurtigere og hårdere. Voldsmændene skal væk fra gaden, og familierne skal ansvarliggøres

noget mere. De grupper af drenge og unge mænd, der ødelægger det og skaber utryghed der, hvor vi andre færdes, bør politiet få bedre mulighed for at tvinge væk. For jo, der er en kraftig overrepræsentation af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund som gerningsmænd. Der er mange flere af dem, der overfalder i flok. Der er for mange, der dræber med kniv. Der er for mange, der ødelægger andre menneskers liv. Derfor er en stram udlændingepolitik afgørende for alle os, der uanset etnicitet bare gerne have et trygt Danmark, og som ikke skal være bange for at få en opringning midt om natten på grund af de få – de få, der er blevet for mange.

Finansministeriet har igen opjusteret råderummet. Jeg er sikker på, at debatten i dag kommer til at flyde med gode idéer til, hvordan de penge skal bruges. Men skulle vi ikke, inden vi kommer til den diskussion, passe bedre på alle de helt almindelige mennesker, der bare gerne vil have et trygt Danmark tilbage, og bruge noget af vores fælles rigdom på at sikre en bedre retspolitik?

Noget andet, jeg ikke er tilfreds med, er, at udgifterne til administration er steget markant. Noget af det har vi gjort med åbne øjne. Vi har styrket skattevæsenet efter mange års besparelser. Vi har ansat flere i politi og i domstolene. Vi er i gang med en gang markant styrkelse af forsvaret, men det forklarer ikke hele stigningen. Når vi beder kommuner og regioner om at skære ned på bureaukratiet, skal vi være villige til at tage vores egen medicin. Derfor vil vi reducere den statslige administration med 1.000 årsværk det første år og flere i de kommende år. Jeg vil gerne sige meget klart i dag, at det her ikke er en kritik af alle jer dygtige medarbejdere, som bliver berørt af det her. I udfører sådan set bare det arbejde, regeringen har bedt jer om. Så det er politikken, der skal laves om. Der er opgaver, der skal væk, og vi skal acceptere, at der er noget, vi ikke længere kan få svar på, fordi vi har besluttet, at alt ikke længere skal dokumenteres og kontrolleres.

Jeg har efterhånden holdt mange taler om bureaukrati, og jeg ved godt, at alle statsministre lige siden Poul Schlüter har prøvet at gøre noget ved det. Men nu er vi faktisk i gang, og det vil være min påstand, at vi igennem det seneste år i det her Folketing har frisat velfærden mere, end vi har gjort i mange år. Vi fjerner ni ud af ti centrale mål i folkeskolens fag. Vi giver de ældre mere selvbestemmelse, fjerner meget af den politiske styring og overlader ansvaret til dem, det handler om, nemlig borgerne, medarbejderne og lederne. Vi kontrollerer mindre. Med ældreaftalen bliver 98 lokale ældretilsyn fremover til ét, og i stedet for at plejehjemmet den ene dag får besøg af nogle, der kigger på medicin, den anden dag af et ældretilsyn, og den tredje dag af nogle, der kigger på arbejdsmiljøet, så skal tilsynene nu koordinere deres indsats, så deres planlagte besøg på plejehjemmet foregår på den samme dag. Alt det her gør vi for at få mere tid til det, der er det vigtigste for vores ældre og det, de har fortjent, nemlig mere tid til omsorg og relationer, værdighed og selvbestemmelse.

Den lovgivning, der i dag skaber bureaukrati, har vi sådan set selv vedtaget herinde, eller også har vi gjort det i EU. Tag f.eks. børn og unges fritidsjob. Et eksempel er, at en 13-årig gerne må sætte bøger op på biblioteket, men at det er forbudt at gøre det i en boghandel. Et andet eksempel er, at en 13-årig gerne må tage imod varer i en butik, men at det er forbudt på et plejehjem. Et tredje eksempel er, at en 13-årig gerne må hjælpe med at rydde op på en legeplads i vuggestuen, men at han ikke må smøre rugbrødsmadder til børnene om eftermiddagen. Der er jo ikke noget at sige til, at der er nogle arbejdsgivere, der synes, at det er lige besværligt nok at ansætte fleksjobbere, og nok også derfor lader være.

Tilbage i midten af 1980'erne var det syv ud af ti unge under 18 år, der tjente deres egne penge. I dag er det kun omkring halvdelen. Den nye formand for Fagbevægelsens Hovedorganisation, Morten Skov, har om det at være flaskedreng i Valby sagt:

»Jeg kunne organisere, arbejde hurtigt og effektivt, oplære nye medarbejdere, jeg fik ros og oplevede at være en del af et socialt og kollegialt fællesskab. For første gang i rigtig mange år følte jeg mig ikke mindreværdig.« Og videre har han sagt: »Her blev jeg mødt af tilfredse chefer i stedet for skuffede skolelærere.«

Det her citat indrammer for regeringen alt, hvad det handler om. Derfor vil vi foreslå en omfattende ændring af reglerne, så det bliver markant nemmere at få et fritidsjob, få den første løn, vokse med ansvaret og blive en del af et forpligtende fællesskab. Jeg glæder mig til at drøfte vores forslag her i salen og med arbejdsmarkedets parter, så vi kan ændre tilgangen.

Kl. 09:17

I EU-direktivet står det direkte, og hold nu fast:

»Børns sårbarhed kræver, at medlemsstaterne indfører forbud mod, at de arbejder.«

Men er det i virkeligheden ikke omvendt, altså at det at have et fritidsjob faktisk gør en *mindre* sårbar og mere robust? Helt absurd bliver det i hvert fald, når man tænker på, hvad vi omvendt ikke er lykkedes med at beskytte vores børn og unge imod. Oxycodon, tramadol og fentanyl – der er ikke mange danskere, der kender ordene. Det er nogle af de stoffer, der i dag i går under betegnelsen opioider. Det er euforiserende stoffer, der er betydelig farligere end kokain. De er helt utrolig vanedannende, og de er mere udbredte, end vi tror, i Danmark, også blandt vores teenagere.

Derfor bliver vi nødt til at skærpe indsatsen markant. Personer, der sælger opioider eller har dem på sig, skal have en langt hårdere straf. Køretøjer, der bliver brugt til salg af narkotika, skal kunne konfiskeres, som vi gør det ved vanvidsbilister; og sælger man opioider fra en kiosk, synes jeg faktisk ikke man skal have lov til at drive kiosk i Danmark.

Men det her er ikke nok, for vi bliver også nødt til at gøre noget ved tilgængeligheden. Det er alt for nemt i dag. Det er faktisk bare en kode på Snapchat, så kommer beskeden. Salget af stoffer er ikke længere noget, der sker ved den lokale pusher nede på gadehjørnet; det foregår i høj grad på de sociale medier. Og her er vi så ved det næste emne, hvor man ikke rigtig kan sige, at vi er lykkedes med at beskytte vores børn og unge.

Mens 13-årige ikke har lov til at skrælle kartofler i en daginstitution, må de gerne være på TikTok, Snapchat eller Instagram. Jeg tror, at man skal se på de negative virkninger af de sociale medier på børn og unge, i hvert fald for deres mentale helbred, med samme alvor, som dengang vi forstod, hvor skadeligt det var, når læreren røg i klasseværelset. Hvis ikke vi gør noget hurtigt og effektivt, er jeg bange for, at danske børn om 20 år vil se tilbage på vores generation og anklagende spørge: Hvordan kunne I tillade det?

Jeg synes, det er tankevækkende, at DR-dokumentaren »Alene hjemme på nettet«, som jeg tænker at mange af jer har set, og som netop handler om, hvad børn eksponeres for – der er klip med vold, mord, dødsulykker, selvskade, tortur og selvmordsforsøg – er mærket med advarslen uegnet for børn på grund af billeder, børn har set. Og problemet i dag for os alle sammen er jo, at vi forældre ikke aner, hvad der sker på nettet, og nok også er blevet overrumplet af, hvor mange timer børn og unge i dag er på deres telefoner.

Jeg finder det selv ret chokerende, at en undersøgelse viser, at der er flere elever i 7. klasse, der hellere vil være på telefonen i deres fritid end at være sammen med andre mennesker, ligesom det ikke er nemt at være de eneste forældre til et barn i 3. klasse, som ikke tillader, at barnet må have telefonen. Det er heller ikke nemt at være den 14-årige dreng eller pige, der godt ved, at han eller hun bruger alt for mange timer på telefonen, og som ikke kan lade være, for selvfølgelig kan de ikke lade være. Og den selvfølgelig hænger jo sammen med, at techgiganterne har udviklet og designet deres algoritmer på en måde, der skaber afhængighed. Med milliarder af

data om adfærd optimerer de konstant, hvordan brugernes opmærksomhed bedst fastholdes.

Nogle vil helt sikkert sige: Er der slet ikke noget godt at sige om sociale medier? Det er der selvfølgelig. Der er fællesskaber, der opstår online. Vi kan alle sammen være i kontakt med flere mennesker, end vi kunne før, og verden er blevet mere forbundet. Men hvor de sociale medier på nogle stræk er med til at åbne vores øjne for uretfærdigheder i hele verden, er de nok også med til at gøre os enøjede. I takt med at de ved mere og mere om, hvem vi er, og hvad vi synes, begynder de at bekræfte vores egne holdninger. Vi ser primært opslag, vi selv er enige i, i stedet for at se på dem, der udfordrer os.

Og som om der ikke er nuancer nok, kan man nu med kunstig intelligens manipulere virkeligheden fuldstændig. Man kan fremstille lyd og billeder, der virker ægte, men som fra ende til anden er falske. Nogle kalder det satire, men er det egentlig særlig sjovt? For er virkeligheden ikke den, at vi risikerer at sætte vores tillid til hinanden over styr, når vi ikke aner, om det, vi ser, er ægte? Jeg tror sådan set, at vi lever i en tid, der kalder på det modsatte: på viden, på fakta, på samarbejde, på nysgerrighed og respekt.

Kl. 09:22

Ser vi rundt i verdens brændpunkter, er det desværre mistillid, splittelse, polarisering, foragt, ja, ligefrem had, der dominerer. Det gælder ikke mindst i Mellemøsten. Der er akut behov for mere nødhjælp til Gaza og for en øjeblikkelig humanitær våbenhvile. Hamas skal frigive de gidsler, der nu har været holdt fanget i mere end et halvt år, og Hamas skal nedlægge sig selv, for verden har ikke plads til terrororganisationer. Israel skal give lastbilerne med nødhjælp passage, og de skal lade være med at foretage en landoffensiv i Rafah. Raketter, der rammer ned i tæt befolkede områder fyldt med mennesker på flugt, er total uacceptabelt. Det internationale verdenssamfund må presse endnu hårdere på for en løsning, som parterne på begge sider desværre ikke ønsker, men som er det eneste svar: to stater, der lever side om side og anerkender hinandens ret til at eksistere, så både israelske og palæstinensiske børn kan få lov til at vokse op i fred og sikkerhed.

Da »Blinkende lygter« kom i biografene i år 2000, var der også uro i Mellemøsten. Der var præsidentvalg i USA, og Putin var præsident i Rusland. Det er meget det samme her 24 år senere, men det meste synes alligevel forandret. Det er, som om uenighederne er blevet uforsonlige, at afstande bliver til afgrunde, og at det, vi i mange år tog for givet, ikke længere er givet.

På mange måder lever vi i paradoksernes tid. Lige præcis i år afholdes der valg i flere lande i verden end nogen sinde før, men samtidig udfordres de regler, vi siden anden verdenskrig har bygget det internationale verdenssamfund op omkring, og demokratierne er under pres. Det er tydeligst i Ukraine, hvor Rusland fortsætter sin brutale angrebskrig. Jeg har sagt det før og vil gerne sige det igen: Det var Putin, der bestemte, at krigen begyndte, og det er Putin, der, hvis han vil, kan stoppe den i dag – trække sine tropper væk fra Ukraine, stoppe bombardementerne af uskyldige og truslerne mod Europa.

Men der er ikke noget, der tyder på, at Putin stopper. Tværtimod tror jeg, at vi skal indstille os på, at Ukraine kun er starten på en ny æra. Rusland er en reel trussel mod Europas frihed. Med påvirkningskampagner direkte ind i vores demokratiske valg, med cyberangreb og med destabilisering i lande og i regioner verden over. Derfor opruster vi. Det gør vi i Europa, og det gør vi i Danmark. Og vi styrker samarbejdet i Arktis og i Nordatlanten – tak til både Grønland og Færøerne for vores fortlørlige og gode samarbejde i en stadig mere urolig verden.

Med den nye forsvarsaftale, som et bredt flertal af partierne her i huset står bag, investerer vi nu endelig mere end 2 pct. af vores samlede velstand i forsvaret og i støtten til Ukraine. Vi står på den

rigtige side i den verdenshistorie, der skrives i de her år. Vi er blevet en allieret, som man ikke alene kan regne med; vi er også nu en allieret, der ikke længere ligger i læ af andre. Vi opbygger en kampklar brigade i hæren med op til 6.000 soldater. Vi indkøber luftforsvar, og vi indkalder markant flere værnepligtige – mænd og fremover også kvinder. Vi donerer det, som Ukraines modige soldater har brug for, og vi stopper ikke fra dansk side, før der igen er fred. Når vores F-16-fly lander på ukrainsk jord, vil det ikke i sig selv være nok til at vende udviklingen på slagmarken, men de kommer til at gøre en stor forskel, og det tjener os til ære, at vi tør gå forrest.

Man siger tit om valg, at der er meget på spil, og når europæerne skal stemme til Europa-Parlamentet i starten af juni, er det vitterlig rigtigt. Det handler om fred og om sikkerhed, og det handler om Europas frihed. De næste 5 år kan for Europa blive definerende for de næste fem årtier, og derfor er det ikke tiden til at ryste på hånden.

Dertil kommer alle de andre udfordringer, som vi kun kan løse i et stærkt internationalt forpligtende samarbejde. Det gælder klimaforandringer, hvor vi som land kan inspirere resten af Europa ved at vise, at man godt kan gennemføre en ambitiøs grøn omstilling og samtidig sikre almindelige menneskers arbejdspladser. I forhold til migration går Danmark foran ved at føre en stram udlændingepolitik, men vi er også afhængige af, at der er styr på Europas ydre grænser. Techgiganterne skal reguleres hårdere og tvinges til at tage et langt større ansvar, inden de stjæler barndommen fra vores børn.

EU har brug for vores danske idéer og den danske realisme, og Danmark har brug for et stærkt og handlekraftigt EU. Vores europæiske samarbejde er i dag det bedste værn mod krig og ufrihed. Når man går ned og stemmer den 9. juni her i Danmark, er det selvfølgelig en stemme på det parti og på de holdninger, man vil støtte i europæisk politik. Men den her gang skal det også være en stemme for europæisk sammenhold og en stemme imod Putin.

Kl. 09:27

Mens store dele af verden går til valg i år og vi selv skal stemme til Europa-Parlamentet, må vi vente med valg til Folketinget. Jeg kan godt se, at det ærgrer et parti eller to og måske også en mulig statsministerkandidat. Men vi er jo ikke engang halvvejs i valgperioden, og der er meget, vi stadig skal nå. Lige nu forhandler vi med kommuner og regioner om økonomien for næste år. Her har vi én fælles interesse, og det er, at der bliver råd til at løfte den nære velfærd, for det siger sig selv, at når råderummet i dansk økonomi opjusteres, skal det også komme danskernes lokale velfærd til gavn.

Vi er også i gang med at forhandle en trepartsaftale på plads, der skal føre til en CO₂-afgift i landbruget, bedre natur, rent drikkevand og mere skov. Fremskrivningerne viser nu, at vi når vores klimamål i 2025 – det er godt, det er mere end godt. Nu er opgaven jo at bruge erfaringerne fra det til at give en trængt dansk natur bedre vilkår. Om ikke længe åbner vi de første naturnationalparker – det er vi mange der glæder os til – men vi skal have livet tilbage i fjordene, og vi skal have en ordentlig og bæredygtig udvikling i vores kystvande.

Vi er på vej med udspil om bl.a. bedre vilkår for iværksættere. I mandags gjaldt det støtte til investeringer i vores grønne industri, og efter sommer kommer der et omfattende sundhedsudspil, for nu bare at nævne noget af det, regeringen er i gang med.

Det var Svend Auken, der engang sagde, at der midt på vejen kun findes hvide striber og døde fluer. I dag kan man tilføje, at der også findes en regering, der ganske vist ikke er blevet kendt for sin popularitet. Jeg undervurderede modstanden mod vores forslag om at afskaffe store bededag. Det var drevet af et behov for at finansiere et løft af forsvaret, hvor der blandt partierne var en større iver for at bruge penge end for at finde dem, og så var det drevet af ønsket om at øge beskæftigelsen. Og netop det, at der er historisk mange mennesker i arbejde i Danmark, flere end nogen sinde før, er sådan set den afgørende forklaring på, at vi i de kommende år kan investere langt mere i vores samfund, end vi havde troet bare for få

år siden. Det er fantastisk. Vi har højere beskæftigelse end nogen sinde før og en meget, meget lav arbejdsløshed.

Danskernes arbejdsmoral er i top, og langt de fleste danskere er glade for deres arbejde – selvfølgelig. Derfor var det nok heller ikke det rigtige tidspunkt at starte en debat om arbejdstid på. Jeg forsøgte at gå op imod den italesættelse, jeg synes der findes i nogle kredse, hvor man taler det at arbejde ned, bruger udtryk som hamsterhjul og giver indtryk af, at vores arbejdsliv altid kan være spændende og udviklende for den enkelte. Men i virkeligheden begik jeg nok en fejl, for jeg blev selv fanget ind af Instagram og fortællinger om nogle få, der helt vælger arbejdslivet fra – for det er jo slet ikke det generelle billede.

Jeg har det selv sådan, og jeg tror egentlig, at de fleste danskere har det på samme måde, nemlig at vi sætter en stor ære i at gå på arbejde, at vi gerne vil gøre det godt, og at vi har en glæde ved at tjene vores egne penge. Og ja, vi ved også godt som danskere, at det er vores individuelle arbejdsindsats, der gør, at vores samfund fungerer og er rigt. Der er nogle, der skal hente skrald; der er nogle, der skal operere, når vi bliver syge; der er nogle, der skal passe vores gamle; og der er nogle, der skal servere og lave mad på restauranterne.

Men måske ramte jeg bolden skævt eller blev misforstået eller begge dele på samme tid, for i hvert fald blev oversat til, at danskerne skal arbejde mere, og det beder hverken jeg eller regeringen om. Vi har sådan set stor tillid til, at den enkelte dansker selv kan styre, hvor mange timer han eller hun arbejder. Og vi kan alle sammen undervejs i vores liv få brug for at være mere til stede derhjemme. Det kan være i perioder, hvor vi har små børn, eller i perioder med sygdom. Det ændrer bare ikke på, at det fortsat bør være en dyd i Danmark at gå på arbejde og forsørge sig selv, og det ændrer ikke på, at det er den høje beskæftigelse, der gør, at vi lever i et af verdens bedste samfund.

Med alt det sagt kommer der en dag, hvor hvert parti må svare på, om man har tænkt sig at genindføre store bededag, og hvor de 3 mia. kr., som det vil koste, skal komme fra. Og endnu vigtigere: Hvordan vil man skaffe den nødvendige arbejdskraft på plejehjemmene og i den grønne omstilling? Hvordan vil man gøre det? Eller hvor skal pengene komme fra, hvis man ønsker et opgør med velfærdsforliget?

Kl. 09:31

I det hele taget er det på tide at anholde noget af den dobbeltmoral, jeg synes kendetegner dele af den politiske debat. Hvorfor går man egentlig med i en finanslovsaftale, hvis man synes, den er uambitiøs, ligegyldig og uden retning? Hvorfor er man med i en klimalov, hvis man ikke vil omsætte den til handling? Og kan det virkelig passe, at man er så meget imod en CO₂-afgift i landbruget, at man lader andre om besværet og kritikken for så bare at acceptere det efter et valg? Én ting er, at man ikke vil tage ansvaret for upopulære beslutninger, men så kan man i det mindste tage ansvaret for de valg, man selv træffer.

Jeg forstår godt, at man skal vænne sig til en situation, hvor politiske modstandere er gået sammen om at lede landet. Men jeg tror, at det er kommet for at blive, at regeringsmagten i Danmark ikke altid er forankret i en rød blok eller en blå blok. Koster det på identiteten for os tre partier, der er i regering? Ja. For når man er en del af et kollektivt, kan man ikke helt lige så klart som andre sige, hvad man selv står for.

Men det betyder jo ikke, at partierne ikke står for det, vi altid har gjort. Det gør Venstre, det gør Moderaterne, og det gør Socialdemokratiet. Det skal der være plads til at fortælle om, og det øver vi os på i respekt for hinandens udgangspunkter. Nogle er meget optaget af skat, andre mere af velfærd. Det er ligesom en af de klassiske konflikter i dansk politik. Men det er ikke en konflikt, der behøver at være så stor, at vi ikke kan finde et godt kompromis. Det er ikke et nederlag for os Socialdemokratiet, at der nu gennemføres

skattelettelser, og det er heller ikke et nederlag for Venstre, at der nu kommer en toptopskat på de højeste indkomster, og det er slet ikke et nederlag for Moderaterne, for det var vistnok deres ide.

Venstrefløjen har i årevis kæmpet for en højere beskatning af de rigeste, og den kommer nu. Højrefløjen har i årevis kæmpet for skattelettelser, og de kommer nu. Er det et nederlag, eller er det en sejr? Hvis det er begge dele, så kan det jo i hvert fald ikke kun være en af delene. Derfor handler det jo om balancer: En ambitiøs grøn omstilling, ja, men på en måde, så det samtidig gavner danske arbejdspladser, vores lønmodtagere og vores konkurrenceevne. Det skal kunne betale sig at arbejde mere, ja, men på en måde, hvor der stadig væk er et ordentligt sikkerhedsnet, for alle kan blive ramt af sygdom eller sociale problemer. En ansvarlig økonomisk politik, ja, selvfølgelig, men på en måde, hvor vi jo, når der er inflation, hjælper dem, der er hårdest ramt, bl.a. ved at forhøje ældrechecken.

Så er der jo de områder, hvor det viser sig, når man begynder at samarbejde rigtigt, at der er flere fællesmængder, end man måske egentlig troede, altså noget, der går på tværs af de traditionelle skel: Organdonationer, abortgrænsen, diskussionen om aktiv dødshjælp. Alt det er vigtigt for danskerne, og det er nu blevet frigjort fra de traditionelle uenigheder. Nogle gange skal vi gå nye veje, og nogle gange skal vi gå foran, især i en verden, hvor kvinders rettigheder rulles tilbage. Jeg glæder mig til, at vi efter sommeren kan præsentere regeringens udspil til en ny værdighed i socialpolitikken, som bliver et eksempel på det nye.

Men for nu og her til sidst vil jeg gerne lige dvæle lidt ved uddannelsespolitikken. Det er selvfølgelig alt for tidligt at gøre det samlede regnestykke op. Men vi kommer til at prioritere massivt i vores uddannelser, og det er her, vi som regering kommer til at gennemføre nogle af de vigtigste blivende og største forandringer af vores samfund. Vi har indgået aftaler og fremlagt udspil om folkeskolen, fgu'erne, universiteterne og erhvervsuddannelserne. »Forberedt på Fremtiden«, kalder vi det, og vi kunne også have kaldt det Tilbage til Grundtvig. For det var ham, der for mere end 100 år siden lærte os, at solen står med bonden op, slet ikke med lærde. Alligevel har vi i dansk uddannelsespolitik indsnævret dannelsesbegrebet. Vi har gjort det teoretisk, abstrakt, bogligt og akademisk. Og vi har mistet synet for håndens arbejde, det praktiske, det jordnære og det konkrete. Men ingen af delene kan fungere uden hinanden, og det er vi nu i gang med at gøre noget ved.

Det næste bliver ungdomsuddannelserne og de uddannelser, der retter sig mod velfærdsfagene. Jeg forstår godt, at det for mange 14-15-årige kan være svært at vælge, hvad man skal resten af livet. Men det er sådan, vores uddannelsessystem er skruet sammen, medmindre man gør som de fleste og bare tager en stx. Det bliver vi nødt til at genoverveje, så endnu flere unge får lidt mere tid til at finde ud af, hvad det er, de gerne vil bruge deres liv på. Og enten forsøger vi at gøre de enkelte ungdomsuddannelser – og dem er der mange af – lidt bedre, eller også prøver vi at skabe noget helt nyt, som både gavner dem, der er meget dygtige, dem, der i dag slet ikke får nogen uddannelse, og dem, der er flest af, altså alle os midt mellem.

Kl. 09:37

I regeringen tror vi mere og mere på behovet for en helt ny ungdomsuddannelse, som både skal give vores unge bedre tid og en bedre faglig ballast. Så er vi også i gang med at gøre op med det, man kan kalde uddannelsessnobberiet. I alt for lang tid er pengene og prestigen fulgt med de uddannelser, der tager længst tid og er mest teoretiske, og nu går vi den anden vej, og med reformen af universiteterne sikrer vi penge til en massiv investering i erhvervsuddannelserne, så de unge her får bedre udstyr og dygtige undervisere og flere kan komme på en studietur eller andet ligesom deres kammerater i gymnasiet, ligesom vi også gør uddannelserne i Danmark mere praktisk orienterede.

I mange år har det været teorien, der har fyldt, og det samme har afstanden til den virkelige verden. Derfor fjerner vi de abstrakte mål i folkeskolen, vi indfører igen obligatorisk erhvervspraktik, og vi skaber en bedre sammenhæng mellem teori og praksis. Så indfører vi juniormesterlære i folkeskolen, så de drenge og piger, der måske er kørt træet i skolen, kan komme ud på en arbejdsplads et par dage om ugen og med det måske også få lyst til faktisk at gøre den der 9. klasse færdig alligevel. Vi kommer også til at foreslå, at det praktiske indhold skal fylde mere i de uddannelser, der retter sig mod velfærden. Her er frafaldet stort, og relationsarbejdet synes vi igen skal i centrum.

Så er der det vigtige, at vi skal sikre uddannelser i hele Danmark. Derfor kan man snart læse til dyrlæge i Foulum, blive maskinmester oppe i Thisted og pædagog i Holbæk. Og ja, det bør også være sådan, at man fremover kan læse til lærer i Skive. Den næste opgave bliver at undgå, at små gymnasier og erhvervsuddannelser må lukke på grund af faldende ungdomsårgange, og sidst, men ikke mindst, skal der, når vi taler uddannelse, være klare værdier, altså mindre skærm, flere bøger, at læreren skal tilbage som en autoritet, mindre larm og uro i klasserne, en undervisning tættere på virkeligheden, nye veje til en start og flere muligheder for at vende tilbage til uddannelse igennem arbejdslivet, fordi vi mennesker er forskellige, og fordi vi lærer forskelligt. Alt det er den røde tråd i uddannelsespolitikken.

Der er ikke noget, der er så håbefuldt som at se unge mennesker, der stolte og glade fejrer, at de er blevet færdige med at gå i skole eller med en uddannelse. Det har vi en god tradition for her i Danmark, og om en lille måneds tid ser vi de første eksamenskørsler. Vi ser de unge med en studentehue, og jeg håber, at vi også får lov at se dem med et svendebrev i hånden. Vi ser 9. klasserne, der nu læser til eksamen, men som lige har kastet karameller, og som måske også har haft vandkamp med deres lærere.

Så har vi vores egne traditioner her i Folketinget. Solen skinner, og vi bliver indenfor, vi hejser Dannebrog, og om lidt tager vi hul på en maratondebat, mens dagene bliver længere og æbletræerne er sprunget ud. Jeg elsker alle vores traditioner, og jeg elsker også vores årstiders skiften. Men jeg elsker i særdeleshed foråret, når man ser de første anemoner i skovbunden og man hører lærken og man ser bogens grønne blade, som vokser sig større, og de første grillaftener.

»Det var forår og Danmark frit«, synger vi den 4. maj, hvor vi sætter lys i vinduet og fejrer Danmarks befrielse, og så en nat bliver det sommer med alle sine lyse nætter. Vi tænder bål og ønsker fred her til lands og måske også ude i verden. Vi tager på festival og markeder, mens det summer af sol over engen, og kløvermarken får lov at stå i blomst. Blæst, salt og vand, koldskål og jordbærboder med eller uden videoovervågning, og med fare for, at nogen vil påstå, at jeg om lidt er kandidat til et job hos turistorganisationen Visit Denmark, så forestil jer alligevel, at man i år i stedet for at køre sydpå på ferie så pakker bilen og kører rundt i Danmark. Hvad ser man så?

Ud over at man vil opdage, at der altid er vejarbejde, så vil man også finde ud af, at afstandene imellem os er utrolig korte, i hvert fald geografisk. Sætter man sig for at køre fra Rudersdal til Lolland eller fra Lolland til Rudersdal, kan man faktisk gøre det på halvanden time. Man kan også stå op med solen over Øresund og nå at nyde skumringstimen ved Vesterhavet, mens bølgerne slår ind over vores kyst. På sådan en tur rundt i landet kan man køre over broer og forbi rapsgule marker, så langt øjet rækker. Man kan se vindmøller og solceller, og man kan mangle insekterne på forruden.

Kl. 09:42

Tager man så en afstikker fra alfarvej, kommer man hurtigt til en af de mange danske provinsbyer, der med sit kirketårn og sit lokale særpræg byder én velkommen. Her gør vi måske et lille stop, går

omkring på byens torv, sætter os på en bænk, og måske lægger vi telefonen fra os og falder i snak. To tilfældige danskere, den enes hjemstavn, og den anden udenbys fra, og vi vender helt sikkert, at vejret blev dårligere, end vi håbede på. Vi kommer til at snakke om EM i fodbold, og om Vingegaard klarer den tredje gang i streg i Tour de France. For selv om janteloven siges at være dansk, så er det for intet at regne mod den stolthed, vi har, når en af vores egne klarer sig godt. Mon ikke vi, når vi sidder der på bænken, også bekræfter hinanden i, at verden er lidt af lave, og spørger, hvad det betyder for os? Og sådan kunne samtalen sådan set godt slutte, men måske bliver vi hængende. Måske er der noget, der har fanget vores opmærksomhed, en henkastet bemærkning, en fuge i panden eller et smil i øjet. Det kan være, at vi spørger ind, og at vi er blevet nysgerrige. Måske kigger vi på billeder af børn og børnebørn og taler om, hvordan det mon vil gå dem. Går de en bedre fremtid i møde?

Måske lytter vi så pludselig til hinandens drømme og forventninger – blev livet, som vi havde håbet? – eller bekymringer om renten eller for sygdom i familien. Og da vi så lidt forsinkede fortsætter køreturen, kan det være, at der er en eftertanke, der melder sig om alt det, vi kunne genkende i den anden fra vores eget liv, en påmindelse om, hvor meget vi ligner hinanden her i Danmark, og hvor meget vi har tilfælles, altså alt det, der ikke har noget med politik at gøre, og som alligevel har alt med politik at gøre.

Tænk sig, at vi, der er her i salen i dag, for en stund er betroet det politiske ansvar for det her lille fantastiske land, et land, der er stort nok til at gøre en forskel for vores egne og for verden derude, men også et land, der er for lille til store forskelle. Og selv på de dage, der viser sig at blive værre, end de var i går, så står vi alligevel op og gør alt, hvad vi kan, for at i morgen bliver bedre. Tak for det til alle jer kolleger, og tak for det til alle jer derude, og med de ord vil jeg glæde mig til dagens debat.

Kl. 09:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til statsministeren for besvarelsen.

Vi går i gang med forhandlingen. Den første er ordføreren for forespørgerne, hr. Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 09:45

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det, og tak til statsministeren for en god tale. »Alex & Ansvar« hedder et populært politisk roadshow, hvor hr. Alex Vanopslagh sågar lykkes med at tage entré til sine politiske taler. Det er svært ikke at være en lille smule imponeret over, at det er muligt at opkræve en entré på 100 kr. til et politisk arrangement, selv om jeg – og det er mere alvorligt – synes, at man kan diskutere, hvor meget ansvarlighed der er over hr. Alex Vanopslaghs autografer på snuspakker og idéer om legalisering af kokainforbrug, når man som hr. Alex Vanopslagh samtidig åbenlyst og med en betydelig succes kommunikerer meget direkte til unge mennesker.

Jeg har ligeledes svært ved at se det ansvarlige i, at Liberal Alliance fremlægger en historisk skæv skatteplan, som ikke alene forgylder direktørerne, men også er historisk skæv, uden at man besværer sig med at forklare, hvor pengene skal komme fra. Det er muligvis i et vælgermæssigt perspektiv smart; det er *ikke* ansvarligt. Kigger jeg rundt i Folketingssalen, bliver jeg i det hele taget mere og mere sikker på, at vejen til ansvar ikke går over Liberal Alliance, men over den socialdemokratiske ledede midterregering. For hvilke udfordringer er det egentlig, at man skal finde løsninger på, hvis man

med nogen som helst ret vil kunne kalde sig ansvarlig? Fire bud kunne være: velfærd, den grønne omstilling, sikkerhed og økonomi.

Velfærdssamfundet er alle andre samfundsmodeller overlegen, og for regeringen er det afgørende, at vi styrker vores samfundsmodel. Med lønloftet har vi bidraget til, at det omsorgsarbejde, der er grundlæggende for vores velfærdssamfund, belønnes mere rimeligt, og vi gør det samtidig lettere at rekruttere de helt afgørende pædagoger, sygeplejersker, sosu-assistenten og fængselsbetjente i fremtiden. Med den nødvendige økonomiske indsprøjtning på op mod 1 mia. kr. til erhvervsskolerne – den største i 20 år – og muligheden for fremover at få løn under uddannelse til sosu-hjælper, hvis man er over 25 år, bidrager vi forhåbentlig også til, at flere i fremtiden vil finde det attraktivt at uddanne sig til det afgørende omsorgsarbejde på ældreområdet. Med et betydeligt løft af vores sundhedsvæsen, vores sygehuse og vores psykiatri tager vi et opgør med for lange ventelister de nævnte steder.

Er der så fortsat udfordringer i velfærdssamfundet? Så afgjort. Vi skal blive ved med at øge investeringerne i den nære velfærd, og vi er ikke i mål med at nedbringe bureaukratiet for til gengæld at løfte både kvaliteten og arbejdsglæden. Men vi er – og det synes jeg er vigtigt – i modsætning til tidligere regeringer, som har haft de samme ambitioner, på vej.

Vi har gennemført en politireform, der skaber en bedre balance mellem Rigspolitiet og betjentene på gaden. Vi får flere betjente tættere på danskerne. Vi sætter hårdt ind mod bander og banditter i habitter – mennesker, hvis groteske mangel på moral og samfundssind vi så udfoldet for fuld flor på fjernsynet i går. Vi har lavet en bred aftale på ældreområdet, der betyder, at ældre fremover møder færre, men også flere gennemgående plejepersoner. For vi tror på, at det er tillid og nære relationer, som er det mest afgørende for en god og værdig ældrepleje. Vi har lavet en folkeskoleaftale, der bringer praktisk undervisning i centrum, som skærer ned på mål og vejledninger, og som frisætter læreren i klasselokalet.

Da den socialdemokratiske regering kom til for snart nogle år siden, satte vi verdens mest ambitiøse klimamål. Vi lavede i den sidste regering 75 grønne aftaler om alt fra jordfordeling til CO₂-fangst og en grøn skattereform for industrien. Den nye regering viderefører det arbejde. Det er en indsats, som betyder, at vi til næste år ikke alene når vores 2025-mål for klimaet, men faktisk når endnu længere end det. Det er en indsats, der betyder, at vi i dag er ganske tæt på at nå vores 2030-mål. Det er en indsats, der betyder, at vi kan sige, at vi med sikkerhed kommer til at nå vores 2030-mål. Det har været en rettesnor for den socialdemokratiske klimapolitik, at de store, strukturelle grønne forandringer skal gennemføres på en socialt afbalanceret måde. Det er fuldstændig afgørende, at vi får alle danskere med. Det er en grøn omstilling uden gule veste.

Kl. 09:50

Det er jo sådan, at klimapolitikken udgøres af hundredvis af vanskelige beslutninger, som det selvfølgelig er nemmest at vende ryggen til. At påstå, at man skam bakker op om klimakampen, men reelt lader andre partier tage slæbet, er den vej, fru Inger Støjberg trods landbrugets indgående opfordringer om det modsatte har valgt. Det er den vej, som hr. Morten Messerschmidt hårdt presset af fru Inger Støjberg nu åbenlyst flirter med. Det er meget lidt heroisk, og det er meget lidt ansvarligt.

I klimapolitikken har Dansk Folkeparti på det seneste mest mindet om et barn, der hidsigt smider cyklen og opgiver at lære at cykle, fordi det er svært. Det kan jo som bekendt ikke nytte noget. Vi bliver nødt til at finde en vej, som finder balancerne og forener klima på den ene side og sociale hensyn på den anden. Det er præcis det, som regeringen er i færd med. I Danmark koster den grønne omstilling ikke job. Den grønne omstilling skaber job i titusindvis. Og heldigvis ligger langt de fleste af de gode industrijob til folk

inden for metal og til 3F'ere uden for de største byer; de ligger i Jylland.

Konfrontationen med Rusland adskiller sig helt grundlæggende fra de sikkerhedsudfordringer, som vi har stået over for de seneste årtier. Der er ikke nogen tvivl om, at Balkankrigene var en menneskelig katastrofe, men vi frygtede aldrig, at de ville sprede sig til vores del af Europa. Terrortruslen udfordrer til stadighed vores frie samfund, men det er ikke en trussel, der i sidste ende kan betyde og forårsage en tredje verdenskrig. Derfor mener jeg også, at håndteringen af Rusland og den nye sikkerhedssituation er den formentlig vigtigste opgave for europæiske politikere i de kommende årtier.

Det er afgørende, at Ukraine ikke taber krigen. Det er afgørende, at vi endegyldigt kan afskrække Putin fra nye territoriale vanskeprojekter. Det er afgørende, at Europa kan løfte flere militære opgaver selv i en situation, hvor USA's fokus i stigende grad vender sig mod Asien. Det er afgørende, at Europas indflydelse ikke fortrænges i verden. Hvis de mål skal indfries, kommer det til at kræve betydelige prioriteringer i hele Europa. Og det er selvfølgelig i det lys, at de massive danske investeringer i forsvaret skal ses.

Jeg er helt ind i hjertet stolt af, at vi her i Folketinget og vi i regeringen repræsenterer det land, der i forhold til vores størrelse leverer allerallermest til ukrainernes frihedskamp. Men det er også klart, at forudsætningen for, at regeringen kan levere på klima, velfærd og forsvar, er, at der er styr på økonomien. Den tidligere socialdemokratiske regering fik Danmark godt igennem coronakrisen, og den nuværende har håndteret den værste inflationskrise i årtier. Med et ansvarligt mådehold i finanspolitikken er der kommet styr på prisstigningerne, samtidig med at regeringen med inflationspakke, skattelettelser, lønloft og en forhøjet ældrecheck nu styrker danskerens desværre meget udfordrede købekraft.

I en periode, hvor landene omkring os er økonomisk udfordret, er dansk økonomi bomstærk. Socialdemokratiet er et arbejderparti, og derfor er jeg selvfølgelig også stolt af at kunne sige, at der aldrig har været flere mennesker i Danmark, der har et arbejde. Over 3 millioner mennesker er i beskæftigelse. Sjældent har arbejdsløsheden været lavere. Men det er jo også sådan, at en stærk økonomi ikke kommer af sig selv. Den står på et fundament af modige og fremsynede reformer. Det er sjældent populært, når man tager fat i de reformer, men politik må aldrig reduceres til alene en popularitetskonkurrence. Vi er valgt til at tage ansvar for Danmark, også når det er svært.

Selv om hr. Karsten Hønge og SF kan slå ud med armene og muntert kalde velfærdsaftalens penge for styrkelse af råderummet for matadorpenge, er der jo ikke nogen partier i Folketinget, der med seriøsitet i behold kan love danskerne en ordentlig velfærd i fremtiden, hvis ikke man samtidig er villig til at acceptere, at når vi i gennemsnit lever lidt længere, må vi også blive lidt længere på arbejdsmarkedet, sådan som vi aftalte det i 2006 med velfærdsaftalen. Man kan selvfølgelig vælge at love danskerne bedre velfærd og så lade andre tage regningen. Men det er ikke ansvarligt.

Kigger man på meningsmålingerne, kan man konstatere, at ansvar er lidt sværere at praktisere, end det er at tale om. Man kan måske endda sige, at ansvar slider. Omvendt mener jeg mig ganske sikker, når jeg siger, at dansk politisk historie er fuld af eksempler på partier, der momentvis opnår stor tilslutning med nemme løsninger på svære spørgsmål og med løfter og ufinansierede gaver. Fælles for de historier er, at de aldrig holder i længden. Derfor vil regeringen også fortsætte med at tage ansvar for helheden. Regeringen vil fortsætte med at tage ansvar for Danmarks fremtid. Tak for ordet.

Så vil jeg læse en vedtagelsestekst op på vegne af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at det går godt i Danmark. Økonomien er stærk, og beskæftigelsen slår rekorder. Derfor har det været muligt at investere betydeligt i bedre velfærd, den grønne omstilling, forsvaret samt at sænke skatten. Det er afgørende, at dansk økonomi forbliver sund, samt at vi i den kommende tid forbedrer vilkårene for iværksættere og styrker sundhedsvæsenet.

Regeringen har sammen med partier i Folketinget leveret på ambitionen om frisættelse af den offentlige sektor. Det gælder folkeskolen, hvor der nu kommer mere lokal frihed og højere kvalitet. Det gælder ældreområdet, hvor kvalitet og mere selvbestemmelse sættes i højsædet. Og så har et bredt flertal aftalt et mere enkelt og værdigt sygedagpengesystem med større frihedsgrader.

Folketinget konstaterer, at Danmark går forrest i den grønne omstilling, og bemærker, at Danmark med sikkerhed når det ambitiøse 2025-klimamål. Politik gør en forskel.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 82).

Kl. 09:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Vedtagelsesteksten vil indgå i forhandlingerne.

Så er der en række spørgere, der har bedt om ordet, så vi går i gang, og den første er fru Inger Støjberg.

Kl. 09:56

Inger Støjberg (DD):

Tak. Nu indledte statsministeren jo med en reference til »Blinkende lygter«, hvor vennerne Peter, Arne og Stefan var henholdsvis besat af, tror jeg, stoffer, skydevåben og mad. Så virker det jo lidt, som om den socialdemokratiske ordfører mest af alt er besat af hr. Alex Vanopslagh.

Men forleden kunne vi læse i Berlingske, at den nuværende erhvervsminister og toptopminister, hr. Morten Bødskov, havde deltaget i, hvad man må kalde for et mildt sagt kulørt arrangement – et vælgermøde for den socialdemokratiske kandidat Yasir Iqbal. Vælgermødet blev indledt med koranrecitationer, og en imam messede for deltagerne, at man skal frygte Gud. Alt i alt kan man sige, at det var noget af et vældigt arrangement, han var kommet til, som i øvrigt også var kønsopdelt.

Hverken statsministeren eller erhvervsministeren har kunnet kommentere på det her. De har desværre ikke haft tid til det, må man forstå. Nu har hr. Christian Rabjerg Madsen så muligheden for at sige, hvad hr. Christian Rabjerg Madsen egentlig mener om sådan et vælgerarrangement.

Kl. 09:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 09:57

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det. Fru Inger Støjberg indleder med at sige, at jeg skulle være besat af hr. Alex Vanopslagh. Det er ikke rigtigt, men jeg har lagt mærke til, at Liberal Alliance og hr. Alex Vanopslagh taler enormt meget om ansvar. Jeg synes, at ansvar er det måske mest centrale ord, når man er blevet overladt netop ansvaret for at varetage fremtiden for det her land. Jeg synes ikke, at hr. Alex Vanopslagh lever op til den meget tale om ansvar, og derfor bruger jeg også lidt tid på, synes jeg selv, at komme med en ganske udførlig beskrivelse af, hvordan jeg mener, man bør tage ansvar for det her land. Det synes jeg er en meget vigtig debat, også selv om den starter med lidt fokus på en af mine politiske kollegaer.

Jeg bider mærke i, at det arrangement, som fru Inger Støjberg også spørger til, ligger ganske mange år tilbage i tiden, og jeg tror ikke, at der er nogen, der kan være i tvivl om, at hverken hr. Morten

Bødskov eller Socialdemokratiet i det hele taget har en ganske hård kurs, når det kommer til udlændingepolitik helt generelt.

Kl. 09:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 09:58

Inger Støjberg (DD):

Årh, det må jo jeg nok sige at jeg er meget i tvivl om, når man kan se, at hr. Morten Bødskov sidder fuldstændig roligt og lytter til koranvers og til, at man skal frygte Gud, og jeg ved ikke hvad. Altså, hr. Christian Rabjerg Madsen, det er lidt svært at fornemme, at Socialdemokraterne bærer deres krav om, at man skal tage Danmark til sig, i hjertet. Hr. Christian Rabjerg Madsen, jeg bliver nødt til at bede om et rigtigt svar på: Synes hr. Christian Rabjerg Madsen, at et sådant arrangement burde finde sted i Danmark?

Kl. 09:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 09:59

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg kan sige helt og aldeles klart, at Socialdemokratiet nærer ønsket om, at nytilkomne skal bære Danmark i hjertet, og jeg kan også sige meget klart, at Socialdemokratiet og det nuværende regering kører en ganske hård kurs, hvad angår vores udlændingepolitik – også på mange områder en noget hårdere kurs end den, fru Inger Støjberg selv stod bag den.

Jeg kan se på tallene, at dengang fru Inger Støjberg havde ansvaret, blev der uddelt +20.000 statsborgerskaber på 4 år. Vi har på 5 år har uddelt mindre end 13.000 statsborgerskaber. Så jeg vil bare sige og understrege, at den stramme udlændingepolitik bliver der ikke rokket en tøddel ved.

Kl. 09:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 10:00

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ja, sikke en konkurrence! Egentlig sad jeg og tænkte på hr. Christian Rabjerg Madsens tale som ganske polemisk og egentlig også som en lille smule uværdig af en socialdemokrat, men fred være med det.

Det, jeg egentlig gerne vil stille spørgsmål til, vedrører velfærd og skattelettelser. For nu gjorde ordføreren meget ud af, at der er mange ting, man ikke kan i Danmark, og at det er vigtigt at være ansvarlig. Jeg lyttede også til statsministerens tale og var faktisk enig i meget af det, statsministeren sagde, bl.a. det her med forråelsen af det danske samfund, og at vi er nødt til at gøre noget mere, gribe mere ind. Og måske er det noget af det, vi skal diskutere, i stedet for at bruge penge på meget andet.

I SF er vi sådan set villige til at sætte penge af til den diskussion. Vi er også villige til at sætte penge af til børnekræftafdelingen på Riget, som lige nu har masser af skimmelsvamp, hvilket jeg kan forstå at sundhedsministeren mener de selv må fikse. Vi er sådan set villige til at kigge på, at de ældre ude i kommunerne får en mere værdig ældrepleje. Det har vi penge til i det danske samfund, men der er jo tale om en prioritering. Man kan ikke både lave skattelettelser og lave velfærd. Hvad vil Socialdemokratiet?

Kl. 10:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:01

Kl. 10:03

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror, at det nok er i forbindelse med den sidste del af spørgsmålet, at vejene skiller. For den nuværende regering har jo bevist, at vi kan investere meget, meget betydeligt i vores velfærdssamfund. Vi bruger sådan set flere penge i den nuværende midterregering på vores velfærdssamfund, end vi brugte, da det var en ren S-ledet regering med SF som støtteparti. Så vi har bevist, at hvis man fører en ansvarlig økonomisk politik, at hvis man har modet til også at gennemføre reformer, når de er upopulære, så har man faktisk mulighed for at bruge en meget, meget betydelig del af råderummet på at løfte vores velfærdssamfund lige præcis på de områder – på sundhedsområdet og i forhold til bekæmpelsen af bander – som fru Pia Olsen Dyhr taler om.

Samtidig har vi set nogle danskere, som har fået udhulet deres købekraft; som har oplevet, at pengene er mindre værd, når de kommer ned og handler ind, på grund af meget betydelige prisstigninger. Der har vi sat ind på to måder. Vi har fået styr på prisstigningerne, og vi har styrket danskernes købekraft, bl.a. med skattelettelser, primært i bunden til de mennesker, der går på arbejde. Det kan jeg meget, meget nemt som socialdemokrat stå på mål for.

Kl. 10:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:02

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu sagde ordføreren jo meget polemisk, at alle andre partier i Folketinget ikke var ansvarlige; det var jo nærmest kun regeringen, der var det. Men det handler jo om prioriteringer. Jeg anerkender, at jeg er uenig med hr. Alex Vanopslagh, når han vil lave skattelettelser, men han er så også villig til at få noget mindre velfærd. Jeg vil ikke lave skattelettelser, jeg vil lave noget mere velfærd. Begge dele er jo ansvarligt. Man kan så være uenig i det. Og jeg synes faktisk, at det er en bedre måde at diskutere politik på.

Grundlæggende handler det jo om en prioritering. Og vil Socialdemokratiet endnu en gang her inden for det næste år prioritere skattelettelser frem for velfærd?

Kl. 10:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:03

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, at SF er et eksempel på et parti, der på lange stræk tager ansvar – i forbindelse med en forsvarsaftale, grønne aftaler og aftaler om velfærd. Det har jeg intet problem med på talerstolen at anerkende SF for, men jeg føler mig også kaldet til meget klart at sige, at der er nogle reformer, der er fundamentet for, at vi kan have et velfærdssamfund i fremtiden, eksempelvis velfærdsaftalen. Og der synes jeg, at det er på sin plads at kritisere SF. Det mener jeg der må være plads til.

Så vil jeg bare love, at regeringen vil fortsætte en kurs, hvor vi vil bruge betydelige midler på at investere i velfærdssamfundet – også flere penge, end vi brugte, da SF var støtteparti.

Kl. 10:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Hr. Alex Vanopslagh.**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak for det, og først og fremmest tak for al opmærksomheden, altså ikke bare i dag, men generelt på det seneste. Altså, næsten hver dag vågner jeg op og tjekker vores Infomedia og ser al den opmærksomhed, jeg får af Socialdemokratiet. Jeg kniber mig i armen og tænker: Jeg kan ikke tro mit eget held med al den reklame, jeg får! Så bliv endelig ved med det.

Men jeg vil egentlig vende tilbage til noget, som vi var inde på tidligere, nemlig dette, som er regeringens udgave af »Alex og Ansvar«: Morten Bødskov og imamerne, kunne man kalde det med det her møde, der har været for nogle år siden. For ikke så længe siden var det en af Moderaternes kandidater til europaparlamentsvalget, som deltog i et lignende møde med kønsopdeling, og det startede med koranvers og bønnenang. Altså, kan vi ikke bare få et klart og tydeligt svar på: Er det foreneligt med Socialdemokratiets værdigrundlag, at man som folkevalgt eller kandidat stiller op til sådan en type vælgermøder?

Kl. 10:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:04

Christian Rabjerg Madsen (S):

Først og fremmest tak for rosen fra hr. Alex Vanopslagh. Det er jo rigtigt nok, at når vi diskuterer politik, kan man nogle gange komme til at give sine politiske modstandere noget opmærksomhed. Jeg kommer til at tænke på det gamle citat af Simon Spies. Han var kendt for at sige, at al opmærksomhed er positiv opmærksomhed. Jeg vil bare advare hr. Alex Vanopslagh om, at jeg ikke er helt sikker på, at den logik kan overføres fra forretningsverdenen til det politiske.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Socialdemokratiet er modstandere af, at man kønsopdel ved arrangementer. Vi er modstandere af, at der skal være kønsopdelt svømning i vores svømmehaller. Vi mener, at de konservative værdier skal pakkes væk, skal tales midt imod, og det gælder både til politiske arrangementer og i vores velfærdssamfund i det hele taget.

Kl. 10:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:05

Alex Vanopslagh (LA):

Så det må jo være et bekræftende svar på, at hvis man er folkevalgt eller har en ambition om at være det, behøver man ikke deltage i sådanne møder, i hvert fald hvis man vil agere ansvarligt, og jeg kan forstå, at det optager ordføreren enormt meget at være ansvarlig, og det er så de tre regeringspartier, der er det. Men det må jeg jo tage som en bekræftelse på det, og lad os bare få det bekræftet entydigt, så der ikke er nogen tvivl om det.

Kl. 10:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:06

Christian Rabjerg Madsen (S):

Ja, det, jeg meget klart vil sige, er, at Socialdemokratiet ikke er tilhængere af kønsopdelte arrangementer. Det er bl.a. derfor, at en socialdemokratisk minister har skrevet et brev til kommunerne, hvor man beder om at få en klarhed over, om der i kommunalt finansierede, fællesskabsfinansierede svømmehaller foregår kønsopdelte

arrangementer, kønsopdelt svømning. Så der er ikke nogen tvivl om, hvor Socialdemokratiet ligger henne på det her spørgsmål.

Kl. 10:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Den næste er fru Mona Juul.

Kl. 10:06

Mona Juul (KF):

Tak for det. Sidste år opjusterede regeringen råderummet to gange; først var det jo med 16 mia. kr., og så var det efterfølgende med 4 mia. kr. I år er det så blevet opjusteret yderligere med godt 11 mia. kr. Vi betaler tydeligvis for meget til fælleskassen. Jeg tænker: Hvor mange gange skal råderummet egentlig opjusteres, før Socialdemokratiet vil overveje at give pengene tilbage, bl.a. til de pressede familier, så man selv kan bestemme, hvad man vil bruge pengene til? For vi har selvfølgelig som mennesker forskellige behov og forskellige ønsker til velfærdsstaten, hvis vi skal kalde den det.

Kl. 10:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:07

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg anser det bestemt ikke for nogen udfordring, at vi fører en økonomisk politik, der står på ryggen af ansvarlige reformer, og investerer i vores grønne omstilling på en måde, der gør, at dansk erhvervsliv har det sådan, at vi kan blive ved med at opjustere råderummet. Det synes jeg er positivt. Har vi så en økonomi, der giver rum til, at vi på den ene side kan styrke vores velfærdssamfund, investere i forsvaret, håndtere klimaforandringerne og leve op til vores klimamål, samtidig med at vi på den anden side giver skattelettelser? Ja, det har vi.

Kl. 10:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 10:07

Mona Juul (KF):

Men nu er staten jo egentlig ikke en forretning, der skal have et overskud. Staten har jo ikke behov for et overskud. Staten har behov for, at hvis vi betaler for meget, så skal vi have pengene tilbage. Og jeg vil bare lige minde om, at for 11 mia. kr. kan vi afskaffe både toptopskatten, topskatten og mellemskatten, og det illustrerer jo, at det her ekstra råderum, der nu er til rådighed, giver nogle muligheder, hvis der er en politisk vilje. Det er jo ikke sådan, at jeg tænker, at bare fordi der står penge på bogen, skal vi bruge dem alle sammen. Det tænker jeg slet ikke. Men jeg tænker, at vi skal finde ud af, at skat jo bare er et værktøj. Det er jo ikke et spørgsmål om lavere skat eller velfærd, for det at give skatten tilbage til borgerne er jo præcis den velfærd, sådan at vi selv kan beslutte, hvad vi gerne vil med pengene.

Kl. 10:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:08

Christian Rabjerg Madsen (S):

Hvis vi afskaffede toptopskatten, som jeg forstår bliver foreslået her fra De Konservatives side, så ville de 100 rigeste danskere få en skattelettelser på 20 mio. kr. hver. Hvis vi ikke havde et progressivt skattesystem i det her land, ville vi få alt for store sociale og økonomiske forskelle, og vi ville underminere vores mulighed for at

finansiere vores velfærdssamfund. For jeg er ikke enig i, at det eneste, der er behov for at bruge penge på, er skattelettelser. Jeg synes, at vi har nogle sygehuse, hvor vi skal have bragt ventelisterne ned; jeg synes, at vi har en psykiatri, hvor vi skal gøre mere for, at unge ikke oplever udfordringer med mentale lidelser; jeg synes, at vi har klimaudfordringer; jeg synes, at vi har forsvaret at tænke på. Så jeg kan finde på mange områder, hvor vi har behov for at gøre mere.

Kl. 10:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 10:09

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for talen. Jeg vil holde lidt fast i det her spørgsmål om velfærd eller skattelettelser, for selv om ordføreren gør sig umage med at få det til at lyde på en anden måde, kan man jo kun bruge pengene en gang. Jeg regner med, at vi kan være enige om, at de penge, man bruger på at sænke skatten – f.eks. når regeringen har brugt 1 mia. kr. på at give skattelettelser til Blackstone og andre ejendomsspekulanter, fordi man ikke gennemførte den aftale, vi havde lavet før valget, eller når man lader LEGO-familiens arvinger få 12 mia. kr. i skattelettelser, fordi man laver en særrabat på arveskatten til lige præcis virksomhedsarvinger, og sådan kunne jeg blive ved – så er det jo penge, som ellers kunne have været brugt, f.eks. på at løfte indkomsten for vores folkepensionister. Deres indkomst er hægtet fuldstændig af alle andre danskeres, og de må gå og vende hver en krone. Eller man kunne have brugt dem til at sikre, at de mennesker, som er ramt af handicap eller har pårørende, som er det, kunne få den hjælp og støtte, de skal have, så de ikke behøvede at stå hernede og demonstrere i tusindvis.

Så anerkender ordføreren, at det er et valg, og at den krone, man bruger på at sænke skatten f.eks. i toppen, kan man ikke bruge til at forbedre vores velfærdssamfund eller løfte f.eks. de fattigste grupper?

Kl. 10:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:10

Christian Rabjerg Madsen (S):

Man kan i hvert fald konstatere, at regeringens projekt er et midterprojekt, når man det ene sekund får meget hårde spørgsmål og krav om store skattelettelser fra højre side og det næste sekund får hård kritik for ikke at bruge nok penge på velfærd fra venstre side. Det viser vel egentlig noget om, at vi er en ærlig regering, og at vi forsøger at placere os rigtigt i midten. Det, vi nemlig gør, er, at vi fører en økonomisk ansvarlig politik, der gør, at vi har mulighed for at investere massivt i vores velfærdssamfund, samtidig med at vi også prioriterer at sænke skatten for et langt mindre beløb, men dog prioriterer at sænke skatten.

Hvorfor har vi den prioritering? Det har vi jo, fordi der er flere udfordringer, vi som ansvarlig regering skal løse. Vi har dels en udfordring, som handler om, at danskerne har oplevet, at deres købekraft er blevet udhulet. Derfor er det fornuftigt at give skattelettelser, så man kan få noget mere for sin løn, når man handler ind og har oplevet, at priserne er steget. Men vi har jo også en udfordring, der handler om, at vi har svært ved at skaffe arbejdskraft, eksempelvis på vores velfærdsområde. Der giver det god mening at sænke skatten for dem, der tjener mindst, fordi vi så kan få flere til at yde mere, særlig på velfærdsområdet, hvor vi i den grad har brug for pædagoger, sygeplejersker og sosu-assistenten.

	Kl. 10:11		Kl. 10:14
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.		Christian Rabjerg Madsen (S): I Socialdemokratiet er vi altid villige til at diskutere veje, der fører os hen til, at vi sikrer, at vi i EU samlet set gør alt, hvad vi kan for, at vi ikke på nogen som helst måde økonomisk set opfører os, sådan at vi støtter Putin. Det gælder også i forhold til gas. Regeringen står bag en meget ambitiøs plan for, hvordan vi skal udfase fossile brændsler, når vi opvarmer vores huse, hvordan fjernvarme skal fylde mere, og hvordan vi i det hele taget i vores produktion skal bruge færre fossile brændsler. Det er klart, at det også er en vej til, at vi bliver mindre afhængige af Putins gas.	
Pelle Dragsted (EL): Nu troede jeg så lige, at jeg hørte statsministeren sige, at det ikke var en ambition, at danskerne skulle arbejde mere, men det er det så alligevel, kan jeg forstå på ordføreren. Jeg vil egentlig gerne have et klart svar. Nu er det her råderum forøget ret betydeligt igen, og det er det jo, fordi danskerne arbejder hårdt, og måske også fordi man er gået lidt hårdt til dem med reformer. Det er jo virkeligheden, at noget af det her skyldes, at man har hævet pensionsalderen i princippet mere, end hvad der var nødvendigt for at have holdbarhed i økonomien. Det er den situation, vi står i. Så man kunne også spørge: Vil Socialdemokraterne holde fast i, at mine børn, som er i den begyndende voksenalder, skal arbejde, til de er 75 år, eller vil man bruge de her gode tider til at kigge på, om man måske har strammet de krav, man stiller til helt almindelige danskere, en anelse for meget?	Kl. 10:11		
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Tak! Ordføreren.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.	Kl. 10:15
Christian Rabjerg Madsen (S): Hr. Pelle Dragsted får mig simpelt hen ikke hen et sted, hvor jeg skal tale om, at det, at vi har ført en økonomisk politik, der gør, at vi har et større råderum, er en udfordring. Jeg synes, det er udtryk for, at vi fører den helt rigtige politik, og jeg er stolt af, at vi har en politik, der gør, at vi kan investere i velfærd i det omfang, som vi gør. Socialdemokratiet står på mål for velfærdsaftalen, for i modsætning til det, som Pelle Dragsted siger, så er velfærdsaftalen fra 2006 fundamentet under, at vi kan love Pelle Dragsteds børn, at der også i fremtiden er et stærkt velfærdssamfund.	Kl. 10:12	Martin Lidegaard (RV): Jamen udfordringen er jo bare, at hvis vi kigger på de kolde tal, kan vi se, at Danmark bruger lige så meget gas i dag, som vi gjorde for et år siden. Det, vi i det mindste kunne gøre, var f.eks. at sige, at nu bestiller vi ikke nye gasfyr, eller nu fremrykker vi nogle af investeringerne i grøn fjernvarme. Ligesom vi har forceret nogle investeringer i det danske forsvar, kunne man jo også forcere en omstilling. Det gør man bare ikke, og det er jo et valg. Og det valg har den konsekvens, at der går flere penge til Putins krigsmaskine. Det er derfor, at valget til Europa-Parlamentet også er lidt vigtigt, både i forhold til hvad vi gør i Danmark, men også i EU.	Kl. 10:15
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Hr. Martin Lidegaard.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.	Kl. 10:15
Martin Lidegaard (RV): Tak. Nu fyldte Europa ikke meget i ordførerens tale og heller ikke i statsministerens tale, men dog fyldte det, som fylder os alle sammen, nemlig den frygtelige krig i Ukraine, meget. Jeg har det helt lige som den socialdemokratiske ordfører og statsministeren, jeg er stolt over den hjælp, vi yder til Ukraine, både militært og økonomisk. Jeg er mindre stolt over den støtte, vi fortsat yder til Putins krigsmaskine gennem vores fortsatte import af fossile brændsler. I 2022 var det 100 mia. euro, vi postede ind i Putins krigsmaskine fra EU's side. Det er faldet dramatisk, men i slutningen af 2023 var det stadig væk gas for ca. 2 mia. euro om måneden, som vi importerede. Synes den socialdemokratiske ordfører, at det er tilfredsstillende, også set fra Danmarks synspunkt? Vi har præcis det samme gasforbrug i Danmark i dag, som vi havde for 1 år siden, og som vi havde for 2 år siden. Er det godt nok, at vi er for magelige til at droppe støtten til Putin?	Kl. 10:13	Christian Rabjerg Madsen (S): Jeg er helt enig med hr. Martin Lidegaard i, at når man sætter kryds til europaparlamentsvalget om få uger, sætter man også kryds, i forhold til om man vil et Europa, der står sammen, og et Europa, som modarbejder Putin, og som leverer til indsatsen i Ukraine. Jeg deler til fulde den utålmodighed, som ordføreren giver udtryk for i forhold til at få udskiftet gasfyr, få varmepumper installeret og frem for alt at få fjernvarme rullet ud, fordi det jo er fjernvarme, der er det store værktøj i for alvor at ændre energiforbruget i danske huse.	Kl. 10:16
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Hr. Morten Messerschmidt.	Kl. 10:16
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		Morten Messerschmidt (DF): Jeg kan godt forstå, at hr. Christian Rabjerg Madsen gerne vil tale om de velfærdssucceser, som hans parti har opnået igennem de seneste år. En af de grupper, som for alvor kan mærke, at velfærden vokser, er medlemmerne af Danmarks Jurist- og Økonomforbund – DJØF. Jeg tror ikke, der er et enkelt område, hvor så få mennesker har fået så mange flere penge. Er det 11 mia. kr. mere i ren administration blot i staten, vi bruger mere i dag under statsministeren? Men den anden gruppe, som måske har allermest at takke hr. Chri-	Kl. 10:14

stian Rabjerg Madsen for, er selvfølgelig udlændingene, og det var noget af det, som statsministeren var inde på i sin tale, nemlig at man godt ville gøre op med det. Jeg forstod det sådan, at man ville have flere ud, men måske også have færre en. Hvordan hænger det så sammen med den indfødsretslov, som vi skal stemme om lige om lidt? Der er jo flere af dem, som hr. Christian Rabjerg Madsen giver indfødsret, der både hylde terroristerne i Israel og er kriminelle og på ingen måde er værdige eller lever op til det, som statsministeren sagde om at høre til i Danmark

Kl. 10:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:17

Christian Rabjerg Madsen (S):

Der skal ikke være nogen tvivl om, at Socialdemokratiet står vagt om en stram udlændingepolitik, og vi er klar til at diskutere alle stramninger, også af indfødsretsregler, inden for gældende konventioner. Jeg mener egentlig, at jeg har en vis vægt bag ordene, når jeg som repræsentant for Socialdemokratiet taler om, at vi fører en stram udlændingepolitik. Hvis man eksempelvis kigger på, hvor mange danske pas der bliver givet, hvor mange statsborgerskaber der bliver givet, er det tal langt lavere end eksempelvis dengang, da fru Inger Støjberg havde ansvar og indflydelse. I dag er det sådan, at der under den nuværende regering rejser flere flygtninge og familiesammenførte ud af Danmark, end der kommer til. Dengang fru Inger Støjberg havde ansvaret, var der 1.200 udviste kriminelle, der sad på Kærshovedgård og andre steder. Det tal er i dag 400. Så jeg er stolt af den stramme udlændingepolitik, som vi fører. Det er en stram udlændingepolitik, som er helt nødvendig, og som er strammere end eksempelvis dengang, da fru Inger Støjberg havde ansvaret.

Kl. 10:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:19

Morten Messerschmidt (DF):

Nu er jeg ikke så optaget af fru Inger Støjberg. Jeg er mere optaget af hr. Christian Rabjerg Madsen, hvis han vil have mig den godhed. I 2019 kom der 4.500 muslimske indvandrere. Året efter kom næsten det samme antal, og det samme var tilfældet året efter igen. Men i 2022 kommer der så 6.500, og i 2023 er vi så oppe på 7.000. Så der sker i øjeblikket en stigning af muslimsk indvandring til Danmark.

Men det, jeg egentlig spurgte om, er den indfødsretslov, som hr. Christian Rabjerg Madsens ministerkollega har fremsat. Der er folk, der jubledes den 7. oktober over terrorangrebet på Israel, der er folk, der er dømt for straffelovsovertrædelser, for overtrædelse af hvidvas-kloven osv. osv., hvorfor vil hr. Christian Rabjerg Madsen give dem indfødsret, når han siger, han fører en stram udlændingepolitik?

Kl. 10:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:19

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg er dybt beskæmmet, hvis mennesker hylder terrorangrebet mod Israel. Det er fuldstændig afgørende, at nytilkomne tager danske værdier til sig, og de eksempler, som hr. Morten Messerschmidt nævner her, er ikke eksempler på det. Det er også derfor, jeg meget klart siger, at Socialdemokratiet og regeringen altid er villig til at diskutere ændringer af indfødsretsreglerne, så længe de ændringer holder sig inden for konventionerne.

Kl. 10:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Sascha Faxé.

Kl. 10:20

Sascha Faxé (ALT):

Tak. Jeg vil gerne spørge ordføreren om infiltration. (*Spørgeren fremviser et Anders And-blad*). Jeg har nemlig kunnet læse mig til i den her nye rapport, at titusindvis af socialdemokratiske partimedlemmer har relationer til rockergrupperinger og bruger deres position, ifølge den her rapport, til at infiltrere og undergrave det danske samfund indefra. Det er herskerattitude i sin fuldkomne form.

Det er jo selvfølgelig noget vrøvl, jeg står og siger – eller det er lige så sandt som det, hr. Frederik Vad udtalte i sin berømte tale her i salen i april. Det er rigtigt, at der findes socialdemokrater med rockerrelationer. Det har Ekstra Bladet afdækket for nylig, men at det skulle være titusindvis er lige så usandt, som hr. Frederik Vads påstand om, at titusindvis af danskere af anden etnisk herkomst udnytter deres position til at undergrave det danske samfund indefra.

Det er efterhånden helt almindeligt, at politikere generaliserer groft om minoriteter i det her samfund. Kan Socialdemokraternes ordfører godt forstå, at det falder mange danskere for brystet, når en ordfører for et regeringsparti taler usandt og laver grove mistænkeliggørende generaliseringer om udsatte befolkningsgrupper?

Kl. 10:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:21

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi ved, at der er meget, meget betydelige udfordringer med social kontrol i Danmark. Det er en udfordring, at der tages rettigheder og frihed fra særlig etniske kvinder. Vi ved, at direktøren for RED, Center mod æresrelaterede konflikter, har fortalt, at organisationen oplever, at unge kvinder generelt er bange for, at RED-centrene, når de kommer med deres udfordringer, kontakter kommunen, hvis nogen fra deres eget miljø er ansat dér. Vi ved fra undersøgelser, bl.a. af ph.d. Tina Maegaard, at der er de her udfordringer, som vi taler om, med etniske medborgere. De fleste passer deres arbejde på bedste vis, men nogle etniske medborgere tager deres værdier med på arbejde og udøver en forkert myndighedsudøvelse, eksempelvis over for medlemmer af deres egen klan eller kultur. At man tager den udfordring så lidt alvorligt, at man står og flagrer med et Anders And-blad i Folketingssalen, har jeg svært ved at forstå.

Kl. 10:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 10:22

Sascha Faxé (ALT):

Nu gentager ordføreren jo noget af det, vi hørte i hr. Frederik Vads indlæg, hvor der er generaliseringer om nogle grupper af danskere. Så for at skabe lidt balance i det vil jeg give ordføreren mulighed for at sige noget positivt om den indvandring, som jo er rimelig afgørende for, at vores velfærdssamfund overhovedet kan fungere, så vi laver lidt balance i den ellers lidt negative fortælling her.

Kl. 10:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 10:23

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror egentlig ikke, jeg gider at lege med her. Jeg synes, problemet er for alvorligt. Vi taler om social kontrol, som ødelægger unge kvinders liv. Vi taler om medborgere, der tager deres forældede islamisme med på arbejde og tager friheder fra herboende etniske kvinder. Jeg kan slet ikke forstå, at man i så alvorlig en debat anlægger så useriøs en tone.

Socialdemokratiet, jeg selv og hr. Frederik Vad har jo sagt masser af gange, at langt de fleste udlændinge yder et positivt bidrag til det danske samfund, men det skal jo ikke betyde, at vi ikke kan tale om de meget alvorlige problemer, som bl.a. hr. Frederik Vad på forbilledlig vis har løftet.

Kl. 10:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så er det fru Susie Jessen.

Kl. 10:24

Susie Jessen (DD):

Tak. Det er jo netop det her, der er problemet. Det er, at Socialdemokratiet taler. De taler og taler rigtig meget, men politisk sker der jo ikke så meget. Nu bed jeg lige mærke i, at hr. Christian Rabjerg Madsen sagde, at Socialdemokratiet ikke er tilhængere af kønsopdelte arrangementer. Det er vi heller ikke i Danmarksdemokraterne, og jeg kan godt love for, at hvis der er et byrådsmedlem i Danmarksdemokraterne, der f.eks. er for kønsopdelt svømning, så kan man ikke være medlem af Danmarksdemokraterne mere.

Men det, der sker i Socialdemokratiet, er: I Aarhus har Socialdemokratiet f.eks. en borgmester, der hedder Jacob Bundsgaard. Han vil ikke forbyde kønsopdelt svømning. Det har han faktisk stemt imod, da Danmarksdemokraterne bragte det ind på bordet. Der er ni foreninger i Aarhus, der har kønsopdelt svømning. Man står her og prædiker inde på Christiansborg og siger: Det er noget værre noget, det vil vi ikke have osv. Så kommer det ud til kommunerne, og så stemmer Socialdemokratiet imod deres egen politik.

Altså, kan man godt være medlem af Socialdemokratiet og borgmester i Aarhus, samtidig med at man åbenlyst modarbejder Socialdemokratiets egen politik?

Kl. 10:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:25

Christian Rabjerg Madsen (S):

Der skal ikke være nogen tvivl om, at jeg personligt er modstander af, at religion betyder, at man kønsopdeler arrangementer. Men den der påstand om, at Socialdemokratiet er et parti, der *taler* om udlændingepolitik og ikke gennemfører ændringer, er selvfølgelig lodret forkert.

Det er jo ikke bare noget, jeg påstår. Det er noget, jeg kan bakke op med tal, for hvis man sammenligner vores udlændingepolitik, de konkrete tal og resultater, med dengang, hvor fru Susie Jessens formand havde ansvaret i det her land, så leverer vi i langt højere grad. Vi er garant for, vores politik er garant for, at færre får tilkendt dansk statsborgerskab. Vi er garant for, at langt færre kriminelle udlændinge sidder på Kærshovedgård og skaber usikkerhed i lokalområdet; i stedet for får vi dem sendt hjem.

Så kritikken om, at Socialdemokratiet skulle være et parti, der taler og ikke handler, er forkert. Det ville i højere grad være en kritik, der ville kunne rettes imod den embedsperiode, som fru Inger Støjberg havde, da fru Inger Støjberg sad med ansvaret.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 10:26

Kl. 10:26

Susie Jessen (DD):

Det er jo simpelt hen ikke rigtigt. Det, som Socialdemokratiet gør lige nu, er, at de høster frugterne af fru Inger Støjbergs udlændingepolitik. Men det var sådan set ikke det, jeg spurgte om.

Jeg spurgte, om man godt kan være socialdemokrat og samtidig modarbejde Socialdemokratiets politik ude i kommunerne. Udlændinge- og integrationsministeren sendte et brev ud til kommunerne om, at de skulle forbyde kønsopdelt svømning, for det var noget værre noget, og det, der sker ude i kommunerne, er: I Aarhus Kommune, hvor man har en borgmester fra Socialdemokratiet, stemmer man imod.

Kan man godt være fra Socialdemokratiet og stemme imod sit eget partis politik?

Kl. 10:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 10:26

Christian Rabjerg Madsen (S):

I Socialdemokratiet er medlemskab noget, der bliver afgjort lokalt af de lokale forsamlinger, som har opstillet vores politikere.

Det her med, at Socialdemokratiet skulle høste frugterne af fru Inger Støjbergs arbejde, er forkert. Der er masser af ting, man kan rose fru Inger Støjberg for i forhold til udlændingepolitikken, men man kommer jo ikke uden om, at fru Inger Støjberg sad med ansvaret i 4 år.

I 4 år sad man og administrerede regler, der betød, at man gav 20.000 nye statsborgerskaber. Vi har givet 13.000 nye statsborgerskaber på 5 år. Det er en meget konkret forskel.

Kl. 10:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Sigurd Agersnap.

Kl. 10:27

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for det. Statsministeren sagde i talen, at man havde gjort sig nogle overvejelser på baggrund af diskussionen om arbejdstid; at man måske ikke altid havde ramt bolden helt rent – jeg tror, der blev sagt, at man havde ramt den lidt skævt – og at man i hvert fald ikke længere mener, at danskernes arbejdsmoral ikke er god nok. Sådan forstod jeg det. Jeg kunne godt tænke mig at høre Socialdemokratiets ordfører, hr. Christian Rabjerg Madsen, om den erkendelse også er nået i forhold til det, der hedder pensionsalderen, altså til det sidste år, man har på arbejdsmarkedet. Er Socialdemokratiet nået til den erkendelse, at man godt kan forbedre mulighederne for tilbagetrækning, uden at det er økonomisk uansvarligt, uden at det gør, at en masse danskere ikke vil arbejde? For det er jo en ting, vi har gjort i et samarbejde tidligere, altså forbedret tilbagetrækningsvilkårene, bl.a. ved at forbedre Arne-pensionen.

Kl. 10:28

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 10:28

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tusind tak til hr. Sigurd Agersnap for spørgsmålet. Ja, selvfølgelig kan man forbedre forholdene for nedslidte. Det har vi gjort med

Arnepensionen, et af de største politiske resultater for Socialdemokratiet i nyere tid; det har vi gjort, når vi har forbedret mulighederne for at tage efteruddannelse, så man kan uddanne sig over i et fag, som man rent faktisk kan holde til at arbejde med. Vi har forbedret forholdene for seniorer, når vi har fjernet modregning i pensionen, hvis man tager et arbejde som folkepensionist.

Så det er vi i den grad enige om at man kan og at man skal, særlig fordi vi jo har velfærdsaftalen, som betyder, at vi har aftalt med hinanden, at når vi i gennemsnit bliver en lille smule ældre, skal vi også arbejde en lille smule længere. Det understreger da behovet for og ansvaret for, at vi sikrer, at der er gode forhold for de mennesker, som ikke kan arbejde.

Kl. 10:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 10:29

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for svaret. Ordførerens tale handlede meget om ansvarlighed – er et parti ansvarligt, eller er det ikke ansvarligt – og det blev gjort op, som om det var skalaen for politiske diskussioner. Og det, jeg hører ordføreren sige nu, er jo, at det netop er ansvarligt også at sige, at dem, der er mest nedslidte på vores arbejdsmarked, skal have mulighed for at trække sig tilbage før. Det var jo også det, der var baggrunden for velfærdsaftalen. Der lå jo en efterløn i den aftale. Kan ordføreren så ikke uddybe, hvad det er, der er uansvarligt i, at andre partier siger, at selvfølgelig skal man forbedre tilbagetrækningsmulighederne for dem, der er mest nedslidte?

Kl. 10:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:29

Christian Rabjerg Madsen (S):

Vi har i Socialdemokratiet været enormt glade for at diskutere nedslidningsudfordringer med SF og endda lavet aftaler om det, flere aftaler. Vi er altid åbne over for at diskutere forholdene for nedslidte. Det, der er uansvarligt, er jo den lidt svære del af diskussionen, nemlig velfærdsaftalen, hvor vi er enige med hinanden om, at når vi i gennemsnit bliver ældre, skal vi også arbejde lidt længere. Den aftale er tilbage fra 2006. Det kan lyde lidt svært, men det er jo bare sådan, at hvis man fastholder, som SF i hvert fald tidligere har foreslået, pensionsalderen på 68 år eller 69 år, så mangler der næsten 70 mia. kr. til velfærden i fremtiden. Så hvis man vil gennemføre den slags politik, skal man også kunne finde pengene.

Kl. 10:30

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Tak! Tiden er gået, så vi går videre til næste spørger, og det er fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 10:30

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak, og tak til ordføreren for talen. Jeg vil gerne spørge lidt mere ind til ordførerens begrundelse for, at man sagtens kan mene det rigtige og også gøre det rigtige, og at Socialdemokratiet også handler derefter. Jeg har lidt svært ved at se det. F.eks. har Socialdemokratiet stået op for ytringsfriheden, men lavet koranloven, som så gjorde det meget svært at udføre religionskritik. Samtidig hører vi også ordføreren i dag understrege vigtigheden af erkendelsen af, at der kan sidde brodne kar i vores offentlige systemer både i kommunerne og andre steder, og det er noget, vi skal kunne turde sige højt. Alligevel vælger Socialdemokratiet og regeringen at indføre en begrænsning

af gennemsigtigheden i det offentlige, som vil beskytte netop disse brodne kar. Nu har I også i partiprogrammet her skrevet, at religiøse særhensyn skal vige for demokrati og ligestilling, men alligevel kan I ikke få jer selv til at sige, at det er en fejl, at erhvervsministeren deltog i et kønsopdelt vælgermøde. Hvordan kan det være?

Kl. 10:31

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:31

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg er grundlæggende uenig i, at koranloven og det forhold, at man ikke kan brænde bøger af, gør det svært at udtrykke religionskritik. Det der billede af, af koranloven skulle have skabt en situation, hvor vi ikke længere har ytringsfrihed, synes jeg er fortegnet. Jeg synes, det er en useriøs måde at tage en vigtig debat om ytringsfrihed på.

Snart sagt alle lande i EU har på forskellig vis begrænsninger, i forhold til hvorvidt man må brænde bøger af. Det er jo ikke sådan, at fru Sólbjørg Jakobsen vil sige – det håber jeg ikke – at man ikke har ytringsfrihed i Tyskland og i Frankrig og en række andre europæiske lande. Selvfølgelig har man det. Vi har en stærk ytringsfrihed i Danmark, som vi står på mål for, men vi har også et hensyn til dansk sikkerhed i forhold til terrorisme, og det er de hensyn – vigtige hensyn – som vi har afbalanceret i en koranlov, som jeg til fulde kan stå på mål for.

Kl. 10:32

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for en kort bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:32

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Jeg finder det mageløst. Der kommer ikke engang et svar på spørgsmålet. Vi bor i Danmark, hvor en politiker som mig, selv om jeg er kvinde, vil kunne tage til et vælgermøde og sige, hvad jeg synes. Hvorfor er det så svært at svare? Når man mener, at religiøse særhensyn skal vige for demokrati og ligestilling, ville det åbenlyse jo være, at man ville modarbejde, at nogle ville forbyde kvinder at tale i politiske forsamlinger f.eks. Men Socialdemokratiet og ordføreren kan ikke engang tage de ord i sin mund og sige, at det var en klokkeklar fejl at deltage og bakke op om sådan et arrangement. Hvordan kan det være?

Kl. 10:33

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:33

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg kan garantere, at Socialdemokratiet vel modarbejder det, hver eneste gang religiøse hensyn står i vejen for demokratiet. Jeg har også meget, meget klart sagt, at vi fra Socialdemokratiets side ikke finder det hensigtsmæssigt at lave politiske møder, hvor man opdeler efter køn på grund af religiøse hensyn. Så det har jeg svaret krystalklart på.

Kl. 10:33

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:33

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. For nylig blev der offentliggjort et meget stort forskningsprojekt fra Cambridge University, hvor man havde sat sig for

at undersøge, hvad der har allerstørst betydning for, at vores børn udvikler mental robusthed og udvikler karaktertræk som venlighed, omsorg og hjælpsomhed, nogle af de karaktertræk, der jo nok skal til for at bekæmpe den forråelse, som statsministeren faktisk talte om i sin tale. Svaret var klokkeklart: Det allermest afgørende er børnenes nærvær med deres forældre i de første leveår.

Det klarer vi ikke ret godt i Danmark forstået på den måde, at vores børn er nogle af dem, der er allermest i institution i hele verden. Hvorfor vil Socialdemokratiet ikke være med til at bruge bare lidt af det nye råderum, der er fundet, på at lette skatten og lade danske familier arbejde lidt mindre i de år, hvor man har små børn, og lade råderummet udvikle sig til hjerterum i familierne, hvor vi investerer i fremtidige samfundsborgere, så vi netop ikke får den forråelse, der blev talt om tidligere?

Kl. 10:34

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:34

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, det er en ekstremt interessant debat om, hvad for nogle samfundsmæssige beslutninger vi kan træffe for at sikre, at børn får den robusthed, som fru Mette Abildgaard taler om. Jeg er stolt af, at vi er et land, hvor vi har nogle af de bedste barselsordninger i verden; at vi nu også sikrer, at mænd tager noget af den barsel. Jeg er selv lige kommet tilbage fra 3 måneders barsel, og det kan klart anbefales.

Vi har også med den økonomiske politik, vi fører, skabt muligheden for, at vi med den ene hånd kan investere i vores forsvar, i klima og i velfærd og samtidig med den anden hånd give skattelettelser, særlig i bunden for dem, der tjener mindst. Men jeg anerkender, at der mellem Socialdemokratiet og Konservative er forskel på, hvor meget vi ønsker at bruge på skattelettelser. Tidligere hørte jeg fru Mona Juul tale om en total afskaffelse af topskatten, noget, som ville få meget voldsomme konsekvenser for sammenhængskraften i vores velfærdssamfund.

Kl. 10:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:36

Mette Abildgaard (KF):

Tak for den venlige anbefaling af barsel. Det tænker jeg kunne ske at blive aktuelt!

Det, der egentlig er allervigtigst for os Konservative, er at lette skatten i bunden og give danskerne mulighed for at prioritere at passe familien i de år, hvor det er allermest nødvendigt. Vi kan eksempelvis se børn og unge mennesker, der mistrives, og der er forældrenes skilsmisse en væsentlig del af forklaringen på det. Kunne vi ikke gøre mere for at investere i danske familier? Det kan vi både gøre ved via et råderum at lette skatten, men også ved andre initiativer. Hvad har Socialdemokratiet af gode forslag til at hjælpe de pressede danske børnefamilier?

Kl. 10:36

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:36

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg synes, at den skattepolitik, vi har vedtaget at føre, er et godt eksempel på netop det. Hvis man kigger på, hvordan vi bruger de penge, vi har prioriteret til skattelettelser, er det sådan, at 75 pct. af

de midler, vi bruger på skattelettelser, går lige præcis til den gruppe, der tjener relativt mindst. Den gruppe, der får mest ud af vores skattelettelser, er enlige forsørgere. Så jeg mener, at vi klart, også med vores skattepolitik, som spørgeren er optaget af, understøtter netop familien.

Kl. 10:37

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:37

Victoria Velasquez (EL):

Statsministeren nævner selv, at der er en skæv fordeling i forhold til levetid landet over, fuldstændig skæv. De antal år, som du bliver frarøvet, afhængigt af hvad det er for et arbejdsliv, du har haft, sætter sig i kroppen. Det er uretfærdigt. Det er fuldstændig urimeligt.

I Enhedslisten og SF er vi kommet med et konkret forslag til, hvordan vi kunne forbedre retten til tidlig pension og faktisk forbedre pensionsmulighederne. Det har fået opbakning, og lige nu er det faktisk kun Socialdemokratiet, der blokerer for, at der kunne være et flertal her, sådan at en 17-årig Arne faktisk ikke skal arbejde, til han er oppe over 70 år, for at kunne gå på tidlig pension.

Derfor vil jeg bare gerne spørge, hvorfor det er, Socialdemokratiet mener, det er rimeligt, at oprustning, skattelettelser og velfærd skal prioriteres på ryggen af de mennesker.

Kl. 10:38

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 10:38

Christian Rabjerg Madsen (S):

Det mener jeg også er en forkert karakteristik. Vi fører en økonomisk politik, der gør, at vi har mulighed for at investere massivt i vores velfærdssamfund, samtidig med at vi heldigvis har råd til at investere i at bekæmpe klimaforandringerne, passe på vores sikkerhed og investere i forsvaret, hvad jeg mener er fuldstændig afgørende, og samtidig med at vi har råd til at lette skatten.

Jeg er stolt af, at vi fik gennemført Arnepensionen, som gør, at nedslidte mennesker får nogle mere rimelige vilkår. Jeg så også den dokumentar, som jeg næsten kan høre klinge i baggrunden af fru Victoria Velasquez' spørgsmål, hvor DR viste den her kæmpe forskel i levetid og sundhed med få hundrede meters mellemrum i Aalborg. Det er bl.a. en af årsagerne til, at vi har indført Arnepensionen.

Vi har jo også haft nogle tanker om at forbedre Arnepensionen, men måtte også konstatere, at det var der ikke flertal bag. Men vi er stolte af Arnepensionen, og vi er altid villige til at diskutere, hvordan man eksempelvis på sundhedsområdet, som statsministeren også var inde på, kan gøre mere for at bekæmpe de helt urimelige forskelle, der er i forhold til lighed i sundhed, mellem rig og fattig.

Kl. 10:39

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så går vi til spørgeren og den allersidste korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:39

Victoria Velasquez (EL):

Men hvorfor er det, at vi skal diskutere det? Jeg henviste egentlig ikke til dokumentaren. Jeg er fra det gamle Sydhavnen, så det er naboer. Jeg kan se, hvordan det mærker deres krop, og nogle af dem er inden for brancher, hvor de ikke engang klarer den til pensionsalderen, heller ikke den pensionsalder, der er ved tidlig pension.

Vi har et flertal, hvis det var, at Socialdemokratiet rent faktisk ville bruge det. Vi har faktisk muligheden for at sige i forhold til

tidlig pension og pensionsalderen for nogle af dem, som har haft nogle arbejdsliv, der er startet, allerede fra de har været 17 år eller tidligt, at den ikke bare skal blive ved og ved med at stige. Så hvorfor vil Socialdemokratiet ikke være med til det?

Kl. 10:39

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:39

Christian Rabjerg Madsen (S):

I Socialdemokratiet er vi afgørende optaget af at bekæmpe de uligheder i sundhed, som fru Victoria Velasquez taler om. Jeg er meget, meget glad for, at vi har vedtaget Arnepensionen, men det her handler jo også om, at vi investerer betydeligt i vores arbejdsmiljø, sådan at vi sikrer, at mennesker ikke bliver syge af at gå på arbejde.

Det handler om, at vi investerer i efteruddannelsesmuligheder, så man kan uddanne sig væk fra jobbeskrivelser og stillinger, som man måske kan klare i dag, men ikke kan klare på et senere tidspunkt. Så vi er altid klar til at diskutere, hvordan vi også på sundhedsområdet kommer ulighed i sundhed til livs. Det er helt afgørende.

Kl. 10:40

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Vi når ikke flere korte bemærkninger, selv om der er en række på listen, desværre. Vi går videre i ordførerrækken, og nu er det hr. Torsten Schack Pedersen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 10:40

(Ordfører)

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for ordet. Det har været et bemærkelsesværdigt folketingsår, vi kan se tilbage på. Vi har mistet en kær kollega, som på tragisk vis faldt om, mens han kæmpede for alt det, han troede på. Det har sat spor i os alle, og hr. Søren Pape Poulsen er savnet hos os alle. Men helt i hans ånd er arbejdet gået videre med mange politiske aftaler, for det har været nødvendigt i en urolig verden med terror, krig og ødelæggelse.

Også lige uden for Folketingssalen har året efterladt sig dybe spor, ja, bare lige ovre på den anden side af vejen, ovre ved vores naboer. Jeg taler om situationen den 16. april, hvor danskerne vågnede op til, at rutinerne blev afbrudt, mens der var brand i Børsen. For i århundreder har børsbygningen stået der som et symbol på meget af det, der har gjort Danmark til det, vi er i dag, gennem handel, innovation og et stærkt, stærkt erhvervsliv. Oven på bygningen var der Dragespiret, der skulle beskytte Børsen mod flammer og fjender, men pludselig havde det, der formentlig bare var startet som en enkelt gnist, udviklet sig til et frådende flammehav, der på en enkelt formiddag formåede at udviske store dele af 400 års historie – en enkelt gnist.

Det understreger for mig, at vi ikke kan tage tingene for givet, at vi skal lære at stoppe gnisterne, før de får fat, for det slår desværre gnister mange steder omkring os både i Danmark og i verden omkring os. I de her dage er vi i gang med en valgkamp til europaparlamentsvalget, og der er der markante modstandere af det europæiske samarbejde, der står til en markant fremgang. Ærligt talt kan jeg også blive lidt forundret over, at man her i Folketinget stadig møder medlemmer, der mener, at vi i Danmark skal træde helt ud af EU. For så sætter vi jo netop i den sammenhæng ild i den innovation og i de kloge investeringer, der har gjort Danmark til det fantastiske land, vi lever i i dag. Skulle man være i tvivl om konsekvenserne af en udtrædelse af EU, kan man jo kigge over til Storbritannien og spørge sig selv, hvor godt det er gået efter brexit.

På det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område slår det ikke bare gnister; der er bål, brand, død og ødelæggelse. Rusland har på allermest modbydelig vis angrebet Ukraine, og vi kan med al tydelighed se, at Putins ambitioner om at ødelægge det frie Europa ikke stopper her. Vi må jo nok alle sammen herinde erkende, at vi tidligere alt for længe tog vores sikkerhed for givet, og at vi ikke så fare signaler fra Rusland i tide. Men den tid er slut. Regeringen er i fuld gang med at styrke vores forsvar, så vi lever op til de løfter, vi for mange år siden gav vores venner i NATO. Det har der været bred politisk opbakning til, og det tjener vores folkestyre til ære, at vi nu samler handsken op. Endelig lader vi ikke andre betale for brandforsikringen til NATO. Nu betaler vi også selv de 2 pct., som forsikringen koster, og tak for opbakningen til det.

Da denne regering blev født, slog økonomien også gnister. Der var global usikkerhed; der var inflation; der var rigtig mange mørke skyer i horisonten. Men regeringen gik til det med krum hals, tog fat – ofte med brede flertal i Folketinget – og har gennemført reformer. Den strukturelle beskæftigelse er igennem de sidste godt halvandet års reformer løftet med mere end 29.000 fuldtidspersoner. Det er i omegnen af fem gange så meget, som de to foregående regeringer kunne magte tilsammen. Og det er arbejdspladser og arbejdskraft, der falder på et utrolig tørt sted, for der er mangel på arbejdskraft både på det private arbejdsmarked og på det offentlige arbejdsmarked.

Kl. 10:45

Det betyder, at flere mennesker oplever at være en del af det arbejdende fællesskab, og det er der heldigvis historisk mange danskere der er. For det er alle de danskere, der hver morgen står op, smører madpakke, tager på arbejde og tager fat, der er årsagen til, at dansk økonomi og Danmark er et så godt sted. Vi skylder de mange, mange hårdtarbejdende danskere en kæmpe tak. Det er årsagen til vores velstand.

Med det massivt styrkede forsvar, skattelettelser til tre millioner danskere og endnu flere i arbejde har vi været med til at handle mod mange truende gnister, og det kan vi som danskere – og det tillader jeg mig også som borgerlig-liberal at være – være ganske stolte over. Så har jeg ikke nævnt stribevis af andre resultater.

Vi har lavet en kontanthjælpsreform, som sikrer, at det i endnu højere grad kan betale sig at arbejde. Vi har fjernet det midlertidige børnetilskud, som særlig gjaldt for arbejdsløse indvandrere. Vi har indført en 37-timersarbejdspligt, der er målrettet ikkevestlige indvandrere. Vi halverer topskatten for 280.000 hårdtarbejdende danskere. Vi har afskaffet tvangfordelingen af gymnasieelever på baggrund af deres forældres indkomst. Vi er i gang med et historisk løft af psykiatrien. Vi investerer markant i sundhedsområdet, særlig kræftområdet. Vi styrker fertilitetsbehandlingen, så endnu flere nu kan få opfyldt drømmen om at blive forældre. Vi har frisat den offentlige sektor både på ældreområdet og på folkeskoleområdet. Vi investerer massivt i vores erhvervsuddannelser. Vi har netop igangsat danmarkshistoriens største udbud af havvindmøller. Og vi har indført det fulde landevejsprincip for ikkebrofaste øer og givet højere kørselsfradrag til folk, der bor lidt længere væk fra de største byer.

Derudover skal vi snart i gang med at sænke generationsskifteskatten, præsentere et iværksætterudspil på 1 mia. kr. og gennemføre en strafreform, der for alvor tager fat, og så skal vi styrke indsatsen yderligere for vores landdistrikter blandt meget mere. Det er ikke så ringe endda. Så vi har en regering, der leverer resultater, som udviser rettidig omhu – en regering, der griber ind, før gnisterne spreder sig.

Når det daglige arbejde her i Folketingssalen om kort tid rinder ud, fortsætter vores politiske arbejde i Venstre, for der er meget mere, der skal gøres. Vi skal bl.a. gøre noget ved vores cybersikkerhed, så borgere og virksomheder overalt i EU kan være bedre beskyttet mod de stort set daglige cyberangreb, der kommer, primært fra Rusland. Vi er ikke polstret godt nok til den kampplads, og derfor foreslår vi i Venstre i forbindelse med europaparlamentsvalgkampen,

at vi på EU-niveau etablerer en cyberbrigade – en cyberbrigade, der kan trykke igen i den hybridkrig, der er mod fremmede magter, når der udføres koordinerede angreb mod EU's medlemslande.

I den offentlige sektor er det alt for ofte kommet til at handle lidt for meget om systemer og kontrol og alt for lidt om dem, det handler om, nemlig borgerne og brugerne. Den udvikling er vi i gang med at vende gennem frisættelse af både folkeskole og ældrepleje, for de ældre skal have mere selvbestemmelse, og der skal være mere fagligt ansvar til både medarbejdere og ledelse, og vi skal give bedre mulighed for friplejehjem. Vi arbejder for mere frisættelse i Venstre. Det naturlige næste skridt er selvfølgelig børnene og daginstitutionerne. Det gælder både de fysiske rammer, som vi mener skal forbedres, men også regler og styringsmæssige rammer, som tegner hverdagen i vuggestuer og børnehaver, skal vi have gjort noget ved. Vi skal sikre mere frihed og handlerum for børnefamilier og de ansatte. Frie børn leger bedst.

Når børnene så bliver ældre, skal de også have meget nemmere ved at få et fritidsjob. Der er alt for mange barrierer, der står i vejen i dag, alt for mange bånd, der snævrer, og det er simpelt hen for dumt, for fritidsjob er en fremragende måde at få dannelse og arbejds erfaring, tjene sine egne penge og lære værdien af hårdt arbejde af på. Det er sundt, og det skal vi have mere af.

Der er kort sagt rigtig mange gnister at forholde sig til og meget ild, som vi skal forhindre. Så hvor jeg i min tale måske lagde ud i en lidt dyster tone, vil jeg slutte lidt mere optimistisk af, for jeg tror, at vi nok skal komme godt videre herfra. Det tror jeg på, for selv om Børsen som bygning ikke længere står, kæmper vi i hvert fald i Venstre fortsat for de værdier, den repræsenterer – værdier, som at vi i Danmark er en aktiv del af samfundet, at vi samhandler med omverdenen og ikke lukker os om os selv, at vi tænker nyt, innoverer og vil reformere, at vi forbereder os på fremtiden, at vi sætter tæring efter næring og vi tjener pengene, før vi bruger dem, og at vi kræver friheden, selv om vi godt ved, at den bestemt ikke er gratis. Om få år er løftet at børsbygningen vil stå stærkere end nogen sinde før. Det tror jeg også på at Danmark vil. Tak for ordet.

Kl. 10:51

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Vi skal lige være opmærksom på larmen herinde. Det kan være svært at høre, hvad der bliver sagt, hvis der er for meget snak.

Så er det fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 10:51

Inger Støjberg (DD):

Tak. Nu er jeg jo sådan en, der indimellem lige runder de sociale medier, og for nylig blev jeg nærmest bombarderet med opslag og annoncer fra Venstre, hvor man tordnede imod Moderaternes spidskandidats forslag om at skrotte den danske krone og i stedet for skifte over til euroen. Det gjorde mig ærlig talt lidt forvirret. Jeg tror godt, at man kan sige, at jeg vel er sådan en Venstrekender – man kan godt sige, at jeg kender Venstre indefra, ikke? – og derfor ved jeg også, at der i Venstres principprogram står, at »Danmark bør være med i den fælles valuta, Euro'en ...« Derfor er mit spørgsmål her i dag til hr. Torsten Schack Pedersen sådan set bare: Hvad gælder egentlig? Altså, ønsker man at indføre euroen, eller ønsker man at holde fast i kronen?

Kl. 10:52

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:52

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg tror med fordel, fru Inger Støjberg kunne læse vores valgprogram til europaparlamentsvalget. Der er ingen tvivl om, at vi i Venstre grundlæggende har den tanke og det ønske, at vi skal være så tæt på kernen i Europa som muligt. Vi spurgte danskerne i år 2000, og der var der et nej til euroen. Vi spurgte danskerne om en tilvalgsordning i 2015. Det sagde danskernes nej til, og det respekterer vi, så vi har ingen planer om, at vi skal have nye folkeafstemninger om de danske forbehold.

Kl. 10:53

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 10:53

Inger Støjberg (DD):

Nu spurgte jeg jo egentlig ikke bare om, om man syntes, at der skulle være afstemning. Jeg spurgte egentlig om, hvad man mente. Jeg er med på, at det går lidt frem og tilbage med, hvad Venstre mener om ting, og derfor er det måske ofte dagsformen, man lige skal holde lidt øje med.

Men jeg har sådan set også noteret mig, at Venstre er indgået i et valgforbund med det, man kunne kalde for de to andre radikale partier, som jo vil knuselske en indførelse af euroen, nemlig Radikale Venstre og Moderaterne. De Radikale vil så også skære 200 mia. kr. på landbrugsstøtten, og Moderaterne vil have 7.000 flygtninge til Danmark. Vil hr. Torsten Schack Pedersen ikke bare lige bekræfte, at en stemme på Venstre sådan set også er en stemme på at skære 200 mia. kr. på landbrugsstøtten og i øvrigt få en flodbølge af flygtninge ind i Danmark?

Kl. 10:53

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 10:54

Torsten Schack Pedersen (V):

Det får jeg nok svært ved at bekræfte fru Inger Støjberg i. Vi er i valgforbund med de partier, som vi sidder i partigruppe med i parlamentet. Det er sådan set ganske ofte. Der er nok lidt uenigheder mellem partierne, det er ikke nogen hemmelighed. Jeg tror også, at fru Inger Støjberg vil mene, at der nok er en vis forskel på fru Inger Støjberg og nogle af de partier, som fru Inger Støjberg har sagt at hun ønsker at sidde i Europa-Parlamentet med.

Kl. 10:54

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:54

Pia Olsen Dyhr (SF):

Først vil jeg sige tak for ordene om hr. Søren Pape Poulsen, det synes jeg var rigtig fint, og tak for talen. Så vil jeg gå til havet, for det er jo kommet frem, at Miljøstyrelsen gennem flere år har givet tilladelser til virksomheder i strid med både dansk og europæisk lovgivning i forhold til udledning i vores fælles hav. Det er problematisk. Det gælder jo f.eks. en virksomhed som Cheminova, og det gælder en virksomhed som Koppers, som ligger Nyborg.

Jeg vil egentlig bare gerne spørge til, hvad Venstres politik er på det her område. Miljøministeren har været i flere samråd, og så sent som i går var miljøministeren i samråd. Men det, der jo står tilbage, er, at regeringen vil fortsætte med en vejledning, som eksperterne nu siger er i strid med EU-reglerne og i strid med den danske lovgivning, og at den stadig væk vil give muligheder til de

her virksomheder for at udlede giftstoffer i områder, hvor det er stærkt forurenende. Så jeg vil gerne spørge Venstres ordfører: Er det jeres politik? Er hensynet til forurenende virksomheder vigtigere end lov og ret?

Kl. 10:58

Kl. 10:55

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:55

Torsten Schack Pedersen (V):

Der er ingen tvivl om, at vi har været vidne til nogle skrækkelige billeder fra vores havmiljø for mange steder i Danmark, og det er en situation, vi skal tage dybt alvorligt. Derfor er jeg også glad for, at SF er et af de partier, der i forskellige aftaler har været med til at prioritere ret store beløb til en indsats for vores havmiljø. For det er klart, at den situation, vi ser, ikke er tilfredsstillende og ikke er acceptabel. Der skal også være mulighed for at fange fisk i de danske farvande i fremtiden, og det er klart, at det kræver en indsats, og den er vi i fuld gang med i fællesskab. Jeg tror, det var i finanslovsaftalen, at vi afsatte yderligere godt 400 mio. kr. til en akutupakke for vores havmiljø. Så vi er enige i, at situationen ikke er god nok, og at vi er nødt til at lave forbedringer.

Så bemærkede jeg også i går, hvor der var samråd, at miljøministeren nu igangsætter et analysearbejde for at se på, om tingene er, som de skal være, og det skal de selvfølgelig være, og det er jeg glad for at ministeren har igangsat.

Kl. 10:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 10:56

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det, der er praksis lige nu, er det, der også var praksis i dansk miljøpolitik i 1970'erne, hvor man fik lov til at hælde beskidt spildevand eller overfladevand ud fra virksomheder og ud i vores fjorde, åer og vandløb. Det betyder, at man laver fortyndet havvand, men det er jo stadig væk stærkt forurenende, og det er derfor, det er ulovligt. Jeg håber sådan set, at Venstre vil sige til regeringen, at det skal man stoppe med. Det er ikke nok med et analysearbejde. Man behøver ikke gentage fortidens synder.

Jeg har så også noteret mig, at udenrigsministeren siger, at han begik mange fejl, dengang han var formand for Venstre, bl.a. landbrugsaftalen i 2015. Derfor er det også oplagt at spørge Venstre, for han er jo ikke formand for Venstre mere: Har Venstre også fortrudt landbrugsaftalen fra 2015?

Kl. 10:57

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:57

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes, det er vigtigt at slå fast, at selvfølgelig skal vi sørge for, at danske regler også er i overensstemmelse med vores EU-forpligtelser. Jeg skal ikke gøre mig til juridisk dommer over, om den ene ekspert eller den anden ekspert har ret, og derfor synes jeg, det arbejde, som miljøministeren har sat i gang, er ganske fornuftigt. Jeg tror, at det kan blive en lang dag, hvis jeg skal forholde mig til alle de ting, som udenrigsministeren har meddelt at han ser anderledes på i dag end tidligere, men vi står ved den aftale, vi lavede 2015.

Kl. 10:58

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Og tak for ordførertalen, ikke mindst for de fine ord om hr. Søren Pape Poulsen; det var en fin måde at starte talen på.

Jeg vil gerne spørge ind til det øgede økonomiske råderum, hvor vi jo endnu en gang har fået den glædelige nyhed, at man igen igen vælter sig i penge så at sige, og at man nu kan opjustere råderummet yderligere med mere end 11 mia. kr. den her gang. Og der har stort set alle de borgerlige partier uden for regeringen jo været ude at sige, at der ville det kun være rimeligt, hvis mindst halvdelen af de penge gik tilbage til danskerne i form af lavere skatter. Jeg har også bemærket, at Venstres formand har sagt, at Venstre gerne ser, at der er nogle af pengene, der går til lavere skatter.

Jeg vil egentlig bare høre ordføreren, hvad Venstre vil betegne som en sejr. Altså, hvor stor en andel af det skal gå til skattelettelser? Ville det være en sejr, hvis det kun var 1 mia. kr. ud af 11 mia. kr., der gik til lavere skatter? Eller hvor skal vi ligge henne, for man kan sige, at det var et godt Venstreaftryk?

Kl. 10:59

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:59

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for kommentaren, og tak for ordene. Jeg synes jo, det er en enormt positiv situation, vi står i i dansk økonomi, og det er jo ikke kommet af sig selv. Det er jo kommet af, at vi har gennemført en lang række reformer. Vi har gjort det mere attraktivt at tiltrække international arbejdskraft. Derfor er dansk økonomi et bedre sted, og det giver os nogle nye muligheder.

Jeg synes da, at der er tre områder, som jeg mener er væsentlige at prioritere. Der er en borgernær velfærd, der er udfordret. Der er en grøn omstilling, som det er nødvendigt at skubbe på. Og så synes jeg selvfølgelig helt i tråd med hr. Alex Vanopslagh, at danskerne også skal have lov at beholde nogle flere af deres egne penge, for det er en gunstig situation, vi er i, så det er klart. Jeg har også kun et ønske om, at en del af pengene går til, at danskerne oplever lavere skatter og afgifter.

Kl. 11:00

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 11:00

Alex Vanopslagh (LA):

Nu vil jeg bare for god ordens skyld stille spørgsmålet igen. Altså, hvor stor en andel af de 11 mia. kr. mener Venstre ideelt set skulle gå til skattelettelser?

I forlængelse af det – bare for at få et ekstra spørgsmål ind – så jeg i medierne forleden, i en diskussion om skattelettelser, at Venstres skatteordfører sagde, at det rent samfundsøkonomisk set var bedre at lette skatten i bunden end i toppen. Og der vil jeg bare høre, om ordføreren, også med den rige erfaring som finansordfører og meget andet, er enig i og mener, det er udtryk for noget, der er fagligt korrekt, at det samfundsøkonomisk er bedre at lette skatten i bunden end i toppen.

Kl. 11:00

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 11:00

Kl. 11:03

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes jo, at der er mange hensyn, man skal tage, når man sænker skatter og afgifter. Det er, i forhold til hvad der giver de største effekter; der er i hvert fald en række områder, hvor det er i den højere del af indkomstskalaen. I omvendt er det jo også i forhold til beslutningen om og værdien af, om det bedre kan betale sig at arbejde; der er en større effekt i bunden af det.

Så afhængigt hvad man sådan lægger specifikt til grund, kan man nok få det resultat ud af det, man vil. For mig er det grundlæggende positivt, hver gang der er penge, som går tilbage til, at hårdt arbejdende danskere kan beholde nogle flere af deres egne penge.

Kl. 11:01

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:01

Mona Juul (KF):

Tak for talen, og tak for ordene om Søren Pape Poulsen; det betyder rigtig meget for os.

Regeringen har jo tidligere omtalt sig selv som en reformregering, og selv om den socialdemokratiske ordfører ikke rigtig mener, at for meget betalt skat skal tilbage til borgerne, og at det heller ikke kan betragtes som velfærd, så blev jeg også lidt overrasket over, at Venstres bagland måske er ved at blive lovlig farvet af lige præcis Socialdemokratiet på det punkt. Jeg var i hvert fald ikke enig, kunne jeg læse mig til, med Venstres formand i, at det kunne der måske godt være noget ræson i.

Men kunne man så forestille sig, at Venstre i det mindste vil prioritere råderummet til nogle initiativer, som vil give størst mulig effekt på arbejdsudbud og vækst og altså understøtte den reformdagsorden, som jo var hele årsagen, som jeg forstår det, til, at Venstre nu er i denne regering?

Kl. 11:02

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:02

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for kommentaren. Jeg tror faktisk ikke, at jeg har oplevet i de snart 20 år, jeg har været her, at der i Venstres kommunale bagland har været sådan et ønske om: Stop, stop, I må ikke sende flere penge ud til kernevelfærd. Det erindrings jeg ikke. Så at det også nogenlunde er det samme budskab, der kommer i dag, er der ikke så stor en overraskelse i. Jeg tror også, at jeg kan finde en enkelt konservativ borgmester, som mener, at finansministeren er en lille smule karrig med pengene. Så der er udfordringer i forhold til at sikre, at den borgernære velfærd også når det niveau, som borgerne med rette kan forvente, og som også vores kommunalbestyrelsesmedlemmer og borgmestre ønsker.

Men jeg er stadig væk, som jeg siger, af den opfattelse, og det er vigtigt for Venstre, at når der er en mulighed på grund af et større råderum, så skal en del af pengene også gå til lavere skatter og afgifter. Jeg har ikke lagt mig fast på, hvor stort et omfang der skal være tale om, og jeg har heller ikke lagt mig fast på, præcis hvilke formål der er vigtigst at fremme i den her omgang.

Kl. 11:03

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Mona Juul (KF):

Så er det jo næsten lige før, man kan kende Venstre igen. Og det ville jo faktisk være rigtig, rigtig dejligt, for nu nævnte statsministeren her i sin tale, at der var en bold, der var ramt skævt. Så ærlig talt: Hvor mange bolde er det, der skal ramme skævt, før Venstre hopper ud af den regering?

Kl. 11:03

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:03

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes ikke, at det er at ramme bolden skævt, når vi leverer markant mere på reformdagsordenen, end de sidste to regeringer har været i stand til. Jeg synes ikke, at det er at ramme bolden markant skævt, når vi sikrer indkomstskattelettelser for 10 mia. kr., som vi stemte igennem her for få uger siden – og tak for, at De Konservative bakkede op om det. Jeg synes ikke, at det er skævt for en borgerlig-liberal at sænke generationsskifteskatten. Det var bare for at tage nogle eksempler.

Så jeg synes faktisk, at vi laver rigtig mange sublime frisparksmål.

Kl. 11:04

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:04

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak. Jeg vil starte med et citat fra udenrigsministeren: Løkke tog fejl, og eksperterne fik ret. Det er med henblik på udenrigsministerens blå landbrugspakke fra 2015, som gav landbruget lov til at bruge mere gødning, afskaffede randzonerne og lavede et farligt sats på frivillige aftaler med landbruget. Det har været en katastrofe for vores vandmiljø og givet døde fjorde, og Enhedslisten er meget enig med de eksperter, som advarede på en stor høring i starten af 2016.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om udenrigsministerens selvransagelse her 8 år efter også er en selvransagelse, der er kommet til Venstre. Den blå landbrugspakke fra 2015 har ikke forbedret vandmiljøet. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om Venstre erkender, at den blå landbrugspakke var en fejl. Mener Venstre konkret, at vi skal leve op til EU's vandrammedirektiv?

Kl. 11:05

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:05

Torsten Schack Pedersen (V):

Det sidste er jo en givet ting. Vi skal leve op til de fælles EU-regler. Det er derfor, vi laver dem. Det er i øvrigt noget, som jeg af og til undrer mig over, altså at man plukker lidt i, hvad man mener at man skal leve op til af EU-krav. Men det er så en anden diskussion.

Selvransagelse hos andre politikere er nok bedre at spørge dem om, end det er at spørge mig om det. Men i Venstre står vi ved den aftale, vi lavede i 2015. Den var nødvendig. Så var der nogle af målene, vi ikke fik realiseret, og det er vi da selvfølgelig ærgerlige over. Men at der var brug for at tage de initiativer, fortryder jeg bestemt ikke.

Kl. 11:06

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 11:06

Kl. 11:09

Søren Egge Rasmussen (EL):

Man kunne høre fra Venstres statsminister tidligere i dag, at politik handler om at ville og kunne. Så må jeg bare konstatere her: Venstre vil og kan ikke leve op til EU's vandrammedirektiv, når man står her og roser den blå landbrugspakke og ikke vil lave nogen som helst selvansøgelse. Det var der, hvor man gav landbruget lov til at gøde mere, og det er derfor, vi ikke har set en eneste reduktion i kvælstof. Man har gjort landbruget en bjørnetjeneste. Kan ordføreren ikke se, at der er et kæmpe problem i forhold til at nå i mål med den kvælstofreduktion, der skal til for at leve op til vandrammedirektivet? Hvad vil Venstre bruge af virkemidler for at leve op til vandrammedirektivet?

Kl. 11:06

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:06

Torsten Schack Pedersen (V):

Nu er det jo ikke sådan, at der ikke er sket andet i forhold til vandmiljø siden 2015 end landbrugspakken fra dengang. Der er taget andre initiativer. Vi har lavet en bred landbrugsaftale fra 2021, hvor der også er markante reduktionsmål for kvælstofudvaskning for at forbedre vores vandmiljø. Det er jo sådan set det, vi er optaget af, altså at vi gør det så klogt og effektivt som muligt. Så de ambitioner, der ligger i forhold til at sikre, at vandrammedirektivet bliver overholdt, står vi selvfølgelig ved.

Kl. 11:07

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:07

Martin Lidegaard (RV):

Tak for talen, og tak for ordene om Europa og Ukraine, som jeg deler et langt stykke af vejen. Men når det kommer til at støtte Ukraine, deler Venstres ordfører så ikke vores frustration over, at det ikke er lykkedes os at stoppe vores indirekte støtte til Putins krigsmaskine gennem den fortsatte import af gas til EU? Vi er kommet længere ned, men det er jo stadig væk milliarder af euro, som vi giver til Rusland, fordi vi importerer gas og olie derfra. Har vi ikke også et ansvar for i Danmark at få nedbragt vores forbrug af gas? Faktisk har vi set en lille stigning i vores samlede gasforbrug fra 2022 til 2023. Og er det ikke noget, som Venstre kunne påtage sig i den her regering at stå i front for? For jeg synes ikke, at vi kan være det bekendt.

Kl. 11:08

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:08

Torsten Schack Pedersen (V):

Der er ingen tvivl om, at energipolitik er sikkerhedspolitik og rå udenrigspolitik. Det er jo derfor, vi er optaget af, at vi gør Danmark uafhængig af fossile brændsler, og at vi i fællesskab bl.a. sætter penge af løbende til en fjernvarmepulje, så vi får købt flere af naturgas og over på fjernvarme og varmepumper. Det er jo derfor, vi mener, at Europa i højere og højere grad skal kunne levere sin energi. For jeg deler opfattelsen. Jeg har ikke lyst til at skulle købe russisk gas. Jeg glæder mig over, at nu er gasproduktionen i Nordsøen lige ved at blive genetableret, og det vil selvfølgelig også sikre, at vi i højere grad kan levere den gas, der stadig væk er brug for.

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 11:09

Martin Lidegaard (RV):

Men gør vi det godt nok? Gør regeringen det godt nok, når gasforbruget ikke er faldet, men steget en lille smule, og når importen på EU-niveau, som vi jo er en del af, er steget og ikke faldet det seneste år? Kunne man forestille sig, at vi måske begyndte at tænke både vores europæiske politik og vores danske energipolitik sammen f.eks. ved at sige: Nu stopper vi altså med installation af nye gasfyr, og nu fremmer og forcerer vi en udrulning af grøn fjernvarme i stedet for den der klatbevilling her og der, som vi andre skal forhandle igennem? Kunne vi ikke betragte det som sikkerhedspolitik og så handle mere effektivt på det?

Kl. 11:09

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:09

Torsten Schack Pedersen (V):

Det kan godt være, at jeg har læst nogle andre tal, men jeg er i hvert fald faldet over, at vi ligger 20 pct. lavere, end vi har gjort i gennemsnit over de senere år. Men det skal ikke være en talkrig. Jeg deler ambitionen om sådan set at blive uafhængig af Putins gas. Det er sådan set det, der driver vores energipolitik. Jeg har altid været af den opfattelse, at vi skulle være i stand til at føre en konsekvent udenrigspolitik, også når det var koldt udenfor, og ikke være bange for, at vores energiforsyning kunne bruges som et strategisk våben imod os. Det er derfor, det er vigtigt, at vi bliver selvforsynende på energiområdet, så vi ikke er afhængige af hverken Rusland eller andre regimer med meget, meget tvivlsomme forhold til menneskerettigheder.

Kl. 11:10

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:10

Morten Messerschmidt (DF):

Det tror jeg sådan set at Dansk Folkeparti og Venstre er meget enige om. Men er hr. Torsten Schack Pedersen så ikke også bekymret for den drejning, klimapolitikken har taget? Altså, det er ved at blive mere og mere gak, må jeg indrømme. Nu har vi en energiøde i Østersøen ved Bornholm, hvor vi oprindeligt for bare halvandet år siden fik at vide, at det nok ville koste omkring 1 mia. kr. Den seneste fremskrivning fra Energistyrelsen siger så, at det kommer til at koste 31 mia. kr., samtidig med at der er andre energioer, hvor man kan opsætte dem, uden at skatteyderne skal have penge op af lommen.

Vi ser område på område inden for klimapolitikken, hvor det jo bare er socialistisk politik i grønne klæder. Skatter og afgifter vælter ud af Finansministeriet, og det eneste, det betyder, er, at den danske konkurrenceevne bliver ringere, og at det bliver dyrere at være dansker. Fødevarerpriserne stiger. Jeg tror faktisk, at Danmark i dag er det land i EU, hvor fødevarerne er allerallerdyrest. Og derfor vil jeg høre hr. Torsten Schack Pedersen, om ikke han deler vores bekymring for, at klimapolitikken bevæger sig længere og længere væk fra den virkelighed, som de fleste danskere befinder sig i, og at det bliver mere og mere en gang rød politik i grønne klæder.

Kl. 11:11

Kl. 11:13

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 11:11

Torsten Schack Pedersen (V):

At sikre, at vi er uafhængige af andre landes luner og det, der er værre, når det gælder vores energiforsyning, og at vi dermed ikke er hæmmet i at føre den udenrigspolitik og sikkerhedspolitik, vi mener, i forhold til at skulle være bekymret for, om nogen kan slukke for varmetilførslen til Danmark, synes jeg er uhyre vigtig. Og det er derfor, den grønne omstilling også har et sikkerhedspolitisk sigte, som jeg sagde, og som jeg er glad for at hr. Morten Messerschmidt anerkender.

For mig handler det jo ikke om, at den grønne omstilling skal være et udtryk for, at vi skal genere hinanden mest muligt. Vi skal gøre det så effektivt som muligt. Vi skal bruge den grønne omstilling til at vise, at her er muligheder for dansk erhvervsliv. Det er vi sådan set rigtig gode til. Vi leverer rigtig mange arbejdspladser rundt om i hele Danmark, som er afhængige af den grønne omstilling. Og derfor mener jeg, at den grønne omstilling er en kæmpefordel for det danske samfund. Vi skal gøre det klogt, og vi skal jo ikke genere danskerne unødvendigt.

Kl. 11:12

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 11:12

Morten Messerschmidt (DF):

Men er det klogt at bruge 30 mia. kr. på en energiø ud for Bornholm, når man oprindeligt fik at vide, den ville koste sådan omkring 1 mia. kr.? Altså, ville det så ikke være klogere, at vi købte os ind i et af de svenske kernekraftværker, man er ved at udvikle nu? Hvad, hvis vi sagde til svenskerne: Vi vil sådan set godt være med til at drive et af jeres kernekraftværker; I skal bare sørge for at opskalere, sådan at vi kan få noget strøm fra jer eller Tyskland, eller hvad ved jeg? Er det smart, er det klogt, hr. Torsten Schack Pedersen, at lægge en CO₂-skat på landbruget, når de rapporter, vi har, viser, at det bare flytter produktionen til Polen og til Tyskland? Altså, hvem er det, der får gavn af det? Det bliver dyrere for forbrugerne på grund af fragtpriiserne, og det bliver dårligere for klimaet, fordi de notorisk har mere svinende landbrug, end vi har. Er det klogt?

Kl. 11:13

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 11:13

Torsten Schack Pedersen (V):

Det er altid klogt at tænke sig godt om. Og i forhold til en CO₂-afgift på landbruget tænker vi os rigtig godt om. Vi tager jo ikke bare de tre modeller, som et ekspertudvalg har foreslået, ned, og siger: Så vælger vi en af dem, og så kører vi videre. For de lever ikke op til de politiske ambitioner, vi har i Venstre. For vi ønsker at bevare konkurrenceevnen. Vi ønsker, at landbruget skal udvikles og ikke afvikles. Og det er derfor, der i øjeblikket er en grøn trepart, så det ikke bare bliver en økonomimodel, men også en model, der har politisk gang på jorden og lever op til de ambitioner, vi har i Venstre.

Kl. 11:13

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. Og tak for talen. Jeg er lige kommet ned fra et meget, meget skønt naturmøde i Hirtshals. Det særlige op til naturmødet var, at vi er en lang række partier, der nu sammen går ind for, at 10 pct. af Danmarks natur bliver strengt beskyttet inden 2030. Det er Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet, men det er også LA og Konservative. Det vil sige, at vi er en bred gruppe, der gerne vil have det her nye naturmål.

Hvorfor slår regeringen ikke til? Vi kan jo lave et nyt 2030-mål nu, et nyt grønt 2030-mål, og vi har sådan set regeringens ryg fra begge sider af salen og kan være med til at få det løst. Hvorfor slår regeringen ikke til her og skriver historie med et nyt dansk grønt mål?

Kl. 11:14

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 11:14

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes, det er vigtigt, at vi sikrer biodiversitet, og at vi sikrer, at vores natur ikke bare er i en ordentlig stand, men også i en bedre tilstand end i dag. På havområdet har vi lavet politiske aftaler om at sikre 30 pct. beskyttet havareal, 10 pct. strengt beskyttet. Det var lidt svært at komme derhen for at finde balancerne, og derfor ligger vi på, jeg tror, vi har aftalt omkring 6-7 pct. nu, men ambitionen er at nå de 10 pct.

For udfordringen er lidt, hvor det præcis er, det skal være henne, og der kunne det måske gøre det lidt nemmere for mig at tage stilling, hvis der nu var et konkret forslag til, hvor det var, at de her 10 pct. strengt beskyttet natur skulle være. Så er det nemmere at forholde sig til, end hvis det bare er et arbitrært tal.

Kl. 11:15

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 11:15

Torsten Gejl (ALT):

Det synes jeg er et konstruktivt svar. Det er virkelig spændende, og så fordi vi meget, meget gerne vil komme med et forslag til, hvordan det kunne se ud. Så jeg vil straks tale med de partier og prøve at komme med et mere konkret forslag. Det er selvfølgelig rigtigt, det skal involvere meget forskellig natur – det kan være statslig natur, det kan være kommunale områder, det kan være private områder. Vi er nødt til at få en naturlov, der gør, at vi kan realisere det her.

Så tak for svaret. Der vil komme et forslag.

Kl. 11:15

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 11:15

Torsten Schack Pedersen (V):

Det vil jeg se frem til, for det er nogle gange, når ambitionerne møder virkeligheden, at det bliver det vanskeligt. 10 pct. er ret meget, og hvilke konsekvenser det har for lodsejere og alt mulig andet er jo rimelig væsentligt at få afdækket. Det er ikke svært at slå ud med armene og være ambitiøs og have flotte mål – det er jo, når det rammer virkeligheden, at det bliver svært.

Så handler det selvfølgelig meget om, hvordan det så er, man håndterer det. Jeg synes jo, at den måde, vi i sin tid etablerede eksempelvis Nationalpark Thy på, var et fremragende eksempel. Det tog 3-4 år med lokal dialog, hvor man fandt ud af, hvordan man kunne

mødes og finde en model, der var brugbar, og det tror jeg er langt mere konstruktivt, end når der kommer et diktat ovenfra.

Kl. 11:16

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Aki-Matilda Høegh-Dam, Siunut. Værsgo.

Kl. 11:16

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Qujanaq.

[Taleren talte grønlandsk].

Tak for talen. Jeg vil gerne komme ind på hele den her sprogdebat. For Venstre har også været med til at sikre, at man gerne må snakke grønlandsk i salen, hvilket jeg jo lige har gjort, men kun, hvis jeg med det samme oversætter det, jeg har sagt, til dansk. Nu snakker man jo også om europaparlamentsvalget, og vi kan jo se i gaderne, at der bliver ført valgkamp på dansk. Hvis man så går ind på Europa-Parlamentets hjemmeside, står det klart og tydeligt, og jeg citerer:

Medlemmerne af Europa-Parlamentet vælges for at repræsentere de borgere, der stemmer på dem, og deres interesser – de vælges ikke på grundlag af deres kendskab til fremmedsprog. Og for at sikre de samme arbejdsforhold for alle skal de desuden have adgang til alle oplysninger og kunne snakke deres eget sprog i Parlamentet, hvor det så bliver simultantolket.

Hvordan kan det være, at jeg skal bruge ekstra af både min og vores medarbejders kostbare tid til sådan nogle debatter som den her? Burde det ikke være det samme som i Europa-Parlamentet, når vi har alt udstyret, og mulighederne er der?

Kl. 11:18

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:18

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg synes, det var en god model, der blev fundet, og som mig bekendt nød meget, meget bred opbakning i Folketinget, da der kom et ønske fra ordføreren om at få mulighed for at tale grønlandsk i Folketingssalen. Der blev så fundet en model, som sikrede, at det kunne lade sig gøre, at man kan få hjælp til oversættelse. Det synes jeg sådan set imødekommer det ønske, som er blevet udtrykt, om, at man også skal have mulighed for at udtrykke sig på grønlandsk eller færøsk. Jeg synes, det er en god og pragmatisk løsning, der er fundet.

Jeg tror også, man skal være ærlig og sige, at der økonomisk er en væsentlig forskel på den model, vi har valgt, og så en model med fuld simultantolkning af alt, hvad der foregår i Folketingssalen. For det kan jo ikke være sådan, at vi så siger at det ikke gælder om onsdagen, eller er det ikke gælder til visse behandlinger. Så jeg synes faktisk, det er en god, pragmatisk løsning, som jeg mener alle Folketingets partier bakker op om.

Kl. 11:19

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 11:19

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Det, som ordføreren siger her, er jo desværre bare ikke helt rigtig idet vi med de økonomiske midler, man nu allerede har sat af til tolkning, og som de nordatlantiske grupper kan søge om, nu har fundet en løsning på at kunne gennemføre simultantolkning med det

tillæg, som Folketingets Præsidium har givet os. Vi har bedt om at kunne gøre det bl.a. til debatten i dag, men har fået en direkte afvisning, på trods af at det økonomisk godt kunne svare sig.

Så hvis det er så god en løsning, burde det næsten være noget, Venstre kunne foreslå i Europa-Parlamentet, idet Europa-Parlamentet jo også skal spare penge.

Kl. 11:21

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:21

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg er sådan set tryk ved, at Folketingets Præsidium og Udvalget for Forretningsordenen håndterer den her sag. Det er noget ganske nyt, at det er blevet muligt at tale grønlandsk eller færøsk i Folketingssalen. Det har ikke været muligt tidligere. Det har været et ønske, og det synes jeg der er blevet fundet en god og konstruktiv måde at håndtere på, men jeg er sikker på, at det er noget, spørgeren har mulighed for at drøfte videre med Præsidiets og Udvalget for Forretningsordenen.

Kl. 11:21

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Peter Skaarup, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:21

Peter Skaarup (DD):

Tak for det. Venstre er medlem af regeringen; regeringen vil gerne have en CO₂-afgift på landbruget. Jeg kunne godt tænke mig at spørge Venstre: Kan vi få en garanti her i Folketingssalen i dag for, at det ikke kommer til at betyde tab af arbejdspladser i landdistrikterne? Man er meget optaget af, selvfølgelig blandt landmænd, slagtere, vognmænd, alle dem, der lever i vores landdistrikter i dag, at CO₂-afgiften ikke kommer til at ramme dem, sådan at der bliver færre ansatte i landdistrikterne, og sådan at vi får en endnu dårligere balance mellem land og by.

Kan Venstre garantere, at CO₂-afgiften ikke betyder, at man taber arbejdspladser i landdistrikterne?

Kl. 11:22

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:22

Torsten Schack Pedersen (V):

Vi er om nogen optaget af, at vi sikrer et Danmark i balance. Det er derfor, vi i regeringsgrundlaget har skrevet, at vi ønsker at indføre en CO₂-afgift på landbruget, som udvikler og ikke afvikler dansk landbrug, som sikrer erhvervets konkurrenceevne, og som ikke koster arbejdspladser samlet set. Samtidig tager vi sribet af initiativer på landdistriktsområdet, f.eks. fuldt landvejsprincip, som jeg omtalte, et højere befordringsfradrag, hvis man bor i en såkaldt yderkommune og har langt til arbejde, og ministeren for byer og landdistrikter barsler med et landdistriktsudspil, som er finansieret af den finanslovsaftale, der blev indgået sidste år, og hvor der er en økonomisk ramme, men hvor det også, i hvert fald set med Venstres øjne, er meget vigtigt, at vi siger, at der også er nogle bånd, der binder vores landdistrikter, altså hvor det er regler, eksempelvis her planlovs regler, der står i vejen for, at man kan give noget mere rum til udvikling. Og i min optik er den bedste form for landdistriktspolitik, at vi fjerner nogle af de bånd, der er lagt fra Christiansborgs side, og giver noget mere beslutningskraft ude lokalt.

Alt det er vi optaget af, fordi vi ønsker et Danmark i bedre balance, og derfor betyder landdistrikterne utrolig meget for Venstre, og det vedbliver de med at gøre.

Kl. 11:24

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 11:24

Peter Skaarup (DD):

Tak for de pæne ord om alt muligt andet end det, jeg spurgte om. Jeg spurgte, om ordføreren kunne garantere, om Venstre kunne garantere, at CO₂-afgiften, der jo kommer – det er det, regeringen vil – kommer til at betyde, at man taber arbejdspladser i landdistrikterne. Kan ordføreren garantere, at det ikke kommer til at ske? Jeg vil minde om, at det er sådan, at regeringspartneren Moderaterne jo klart siger i en udtalelse den 29. februar til Børsen: Vi er klart villige til at acceptere tab af arbejdspladser direkte i landbruget, som det her vil medføre. Kan ordføreren på Venstres vegne garantere, at det kommer det ikke til at betyde, altså at man ikke kommer til at tabe arbejdspladser i landdistrikterne?

Kl. 11:24

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:24

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg gentager gerne mit svar, altså at målet med en CO₂-afgift er, at vi skal udvikle og ikke afvikle dansk landbrug, at vi skal sikre erhvervets konkurrenceevne, og at det ikke må koste arbejdspladser samlet set. Det er det, der står i regeringsgrundlaget, og det er det, der er drivende for det. Det har det sådan set været, siden regeringen blev stiftet, og det er det, som den grønne trepart nu skal levere svar på.

Jeg kan så blive lidt mere i tvivl om, hvad det er, Danmarksdemokraterne vil, for til åbningsdebatten stod fru Inger Støjberg her på talerstolen og læste et forslag til vedtagelse op om, at det var afgørende, at man nåede i mål med klimalovens mål. Og det må jeg sige ikke er det, jeg hører fra Danmarksdemokraterne nu; der er det sådan lidt: Nå ja, måske, hvis det kan lade sig gøre.

Kl. 11:25

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:25

Carl Valentin (SF):

Tak. Jeg er godt nok forundret over, at man står her, næsten 10 år efter man indgik den landbrugsaftale i 2015, og stadig væk står på mål for den, når man ser, hvordan tilstanden er i det danske havmiljø. Man siger så samtidig, at det er en givet ting, at vi i Danmark skal leve op til vandrammedirektivet, og det er jeg jo sådan set enig i, men kan ordføreren ikke se, at Danmark lige nu har sporet direkte i retning af en traktatkrænkelsessag netop som konsekvens af, at vi ikke har fået styr på vores kvælstofudledning?

Kl. 11:26

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:26

Torsten Schack Pedersen (V):

Måske er det på sin plads bare lige at sige, at kvælstofudledningen jo er reduceret markant over årene. Det håber jeg trods alt at SF anerkender. Havde vi så for høje ambitioner eller for stor tiltro til

de virkemidler? Ja, vi lavede det, fordi vi troede på, at det virkede, og resultatet og effekterne var ikke så store, som vi forventede, og det er jo derfor, at vi tager yderligere initiativer. Det er derfor, vi er en del af en landbrugsaftale, hvor de reduktionsmål skal nås, for det er afgørende for at sikre et ordentligt vandmiljø. Så det er jo ikke sådan, at man lavede en aftale i 2015, og så tænkte man, at alt var alt godt, og så skete der ikke mere. Der er jo løbende kommet nye initiativer for at sikre, at vi når i mål i forhold til at sikre en ordentlig kvalitet af vores vandmiljø.

Kl. 11:27

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning, værsgo.

Kl. 11:27

Carl Valentin (SF):

Det er jo netop det, at man ikke har fulgt tilstrækkelig op, som gør, at vi står i den situation, som vi gør nu, og den reduktion i kvælstofudledningen, som hr. Torsten Schack Pedersen taler om her, er vel ikke en, der er kommet siden 2015? Det må vel være noget, han taler om, som er sket tidligere, altså inden den blå aftale i 2015, for det er jo netop i de senere år, vi har kunnet se udviklingen. Og jeg er ret overbevist om, at Venstre virkelig er ude af trit med den danske befolkning, hvis man ikke er mere forfærdet over det iltsvind, som er lige nu, og hvis man ikke kan forstå, at man selv har ansvaret for den situation, Danmark står i.

Kl. 11:27

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:27

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg tror, at vi alle er forfærdede over den tilstand, vi har set i vores indre fjorde forskellige steder, og det er også derfor, at vi desværre må have et lidt længere tilløb, end nogen af os egentlig har lyst til, for at etablere vådområder rundtomkring, som jo netop har til formål at sikre, at kvælstofudvaskningen forsvinder.

Jeg var til indvielsen af et område for 3-4 uger siden på Mors, som havde en klar effekt på vandmiljøet, og det var gået relativt hurtigt. Jeg tror, det havde taget 4 eller 6 år, og vi ønsker selvfølgelig, at det generelt skal gå noget hurtigere, så vi får effekten på vores vandmiljø.

Kl. 11:28

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 11:28

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak, og tak til ordføreren for talen. Nu har jeg som mange andre medlemmer af Liberal Alliance en fortid i Venstre, og dengang jeg var medlem af Venstre, sagde man: Sådan noget som barsel skal politikere ikke blande sig i; det er simpelt hen op til familierne. Og sådan noget som bestyrelser i virksomheder skal bestyrelserne selv styre. Selvfølgelig skal der ikke ske diskrimination på baggrund af køn; det mener vi der skal slås ned på, men ud over det skal vi have et frit samfund, hvor folk gør, hvad de vil.

Det er så ikke det Venstre, jeg kan se længere, fordi man både går ind for måltal og øremærket barsel og mener, at *det* er ligestilling, og det må så være, fordi vi har et forskelligt syn på det grundlæggende. Det er det nye Venstre, og vi er stadig Liberal Alliance, som ikke gør det. Men det, der bekymrer mig lidt, er, at på Instagram har vi en ligestillingsminister, som giver udtryk for, at Liberal Alliance har et skrækkeligt kvindesyn. Og som kvinde i Liberal Alliance bliver jeg

nødt til at spørge, hvad Venstre mener. Hvorfor er Liberal Alliance skrækkeligt? Hvorfor har vi et skrækkeligt kvindesyn?

Kl. 11:32

Kl. 11:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 11:29

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg har ikke fulgt den konkrete debat, og hvad der bliver henvist til, så hvad der specifikt ligger bag det, tør jeg ikke sige.

Jeg deler dog i allerhøjeste grad den forundring, som flere har haft, over, at det blev til en diskussion. Jeg tror, at det var en af Liberal Alliances kandidater til europaparlamentsvalget, som mente, at det var for dårligt at sende kvinder i krig, både fordi kvinders æg var mere værd end mænds sæd, og i øvrigt var kvinder dårligere til at spille skak og scrabble. Det ved jeg ikke helt om jeg synes er et superliberalt menneskesyn.

Kl. 11:30

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 11:30

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Uden at skulle kommentere på, hvad ordføreren mener om den udtalelse, undrer det mig alligevel, at man holder fast i, at det er sådan, man kan stemple et helt parti som kvindejendisk, fordi vi står vagt om ligestillingen. Jeg kan f.eks. se, at Venstre har en kandidat til EP-valget, som helt klart ikke støtter Ukraine. Er det så sådan, at fordi vi siger, at det synes vi ikke er at støtte Ukraine, så støtter Venstre ikke Ukraine?

Kl. 11:31

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 11:31

Torsten Schack Pedersen (V):

Som sagt: Jeg kendte ikke den konkrete debat, og derfor nævnte jeg et konkret eksempel, hvor der i hvert fald havde været noget, jeg havde svært ved at genkende som et liberalt standpunkt.

Der er ingen slinger i valsen i forhold til Venstres opbakning til Ukraine overhovedet.

Kl. 11:31

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Helle Bonnesen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:31

Helle Bonnesen (KF):

Tak. Også jeg har behov for at sige tak for ordførerens start på talen; det betyder noget.

I november sidste år fremlagde regeringen en 2030-plan, hvor man jo bl.a. forholdt sig til råderummet på de her 66 mia. kr., og dengang skulle 13 pct., altså 8-9 mia. kr., gå til skattelettelse. Er det et niveau, som Venstre er tilfredse med, og er det et niveau, hvor Venstre mener, at man har fået markante borgerlige indrømmelser?

Kl. 11:32

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg er rigtig glad for, at vi er med til at sikre, at 3 millioner hårdtarbejdende danskere får mulighed for at beholde nogle flere af deres egne penge, at 280.000 danskere får halveret deres topskat, at vi kommer til at bruge 1,3 mia. kr. på at sænke den generationsskifte-skat for familieejede virksomheder, som vi i Venstre og Konservati-ve jo i fællesskab i mange år har kæmpet for at få bragt ned.

Det har været en meget, meget vanskelig kamp, og derfor er jeg glad for, at vi nu med Venstres deltagelse får en regering hen over midten, der træffer den beslutning, at der er en sikkerhed for, hvad det er for nogle vilkår, der gælder for vores familieejede virksomheder, som er kernen i vores erhvervsliv, som er kernen på vores private arbejdsmarked, som er dem, der står for den største andel af beskæftigelsen herhjemme. Det er jeg rigtig, rigtig glad for.

Jeg mener, det er vigtigt, at vi bruger ekstra midler, der opstår, et råderum, til at sikre, at danskerne oplever lavere skatter eller afgifter, for det synes jeg kun er rimeligt.

Kl. 11:33

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 11:33

Helle Bonnesen (KF):

Hvis ordføreren er så tilfreds med det niveau, som blev leveret dengang, og man så skal overføre det til de 11 mia. kr., der er i det nyopfundne råderum, så vil det jo betyde, at man vil være tilfreds med omkring 1 mia. kr., måske godt 1 mia. kr., tilbage til borgerne i skattelettelse, tilbage til de familier, som har brug for dem. Så er det et niveau, som vi kan regne med vil være Venstres udspil?

Kl. 11:33

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:33

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg lægger mig ikke fast på noget niveau, men det råderum, der er brugt frem mod 2030, indeholder jo i allerhøjeste grad de ting, som vi i Venstre er gået til valg på: at vi sikrer det demografiske træk, at vi sikrer ekstra penge til kræftbehandling, at vi sikrer en massiv investering i forsvaret, at vi sikrer penge til den grønne omstilling, og at vi løfter vores erhvervsuddannelser.

Så det er ikke sådan, at jeg mener, at det er penge, vi ikke har et ejerskab til. Det er i høj grad penge, jeg mener vi har et ejerskab til, nemlig ved at vi endelig får løst nogle af de udfordringer, som vi har kæmpet med i for mange år.

Kl. 11:34

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så går vi til den sidste korte bemærkning, som går til fru Runa Friis Hansen, Enhedslisten.

Kl. 11:34

Runa Friis Hansen (EL):

Tak for det. Først vil jeg starte med at sige tak for det gode samarbejde, vi i Enhedslisten har haft med Venstre på sundhedsområdet på det sidste, herunder især i forhold til abort. Så jeg vil lige starte med en lille ros.

Det er sundhedsområdet, jeg fortsætter med, for ligesom Enhedslisten er I jo også optaget af sundhedstilbuddene rundt omkring i landet, den nære sundhed og det, at man har en ordentlig læge, som man kender, og som man kan gå til, når man er syg. Men en lang række af de her lægehuse, der findes i Fjerritslev, i Thyborøn og an-

dre steder, ejes af alles Lægehus, som er det, vi i Enhedslisten kalder stråmandsklinikker. Her kan en læge eje op til seks ydernumre, og vedkommende har slet ikke sin faste gang dagligt i lægehuset.

Hvad mener Venstre om de her stråmandsklinikker? Vil I være med til sammen med os og de andre partier, som skulle støtte det, at sætte en stopper for stråmandsklinikkerne og så sikre danskerne uden for de større byer, at de også kan gå til en egen læge, de kender?

Kl. 11:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Man skal lige være opmærksom på, at vi ikke anvender direkte tiltale.

Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:35

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for spørgsmålet og for rosen. Jeg tror heldigvis, det er et ønske, der er meget, meget bredt funderet i Folketinget, at udgangspunktet er, at vi alle sammen skal have en familielæge; at udgangspunktet er, at man har sin egen faste læge, som man kan gå til, når man skrænter helbredsmæssigt, for det sikrer, at der er en kontinuitet, og at lægen har en god indsigt i, hvordan ens helbredssituation har været gennem tiden.

Det er jo derfor, at vi har aftalt, og det er vi i fuld gang med, markant at øge uddannelsen af læger, markant at øge antallet af privatpraktiserende læger, for det er afgørende, at vi får det. Den situation er vi ikke i alle steder, og derfor er der så de her klinikker, hvor vi sikrer, at der er en lægedækning. Og det mener jeg sådan set er et fornuftigt tiltag i en situation, hvor vi ikke med et fingerknips kan trylle bunker af privatpraktiserende læger frem. Og tingene skal selvfølgelig foregå efter bogen; det siger sig selv.

Kl. 11:36

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 11:36

Runa Friis Hansen (EL):

Jamen jeg er jo sådan set godt klar over, at Venstre langt hen ad vejen er enige. Det, som jeg jo godt kunne tænke mig at hr. Torsten Schack Pedersen sagde, var, at I også er enige i, at disse stråmandsklinikker ikke er en del af fremtiden, når vi nu skal se ind i en ny sundhedsstruktur.

Kl. 11:37

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:37

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg tror, at det at foregribe Sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger og den efterfølgende politiske proces nok ville være lidt modigt af mig, men jeg kan sige, at grundlæggende er vi optaget af i Venstre, at vi sikrer, at der er privatpraktiserende læger nok. Og de steder, hvor løsningen i dag er, at man har en regionsklinik eller en klinik, hvor der i hvert fald ikke nødvendigvis er tilknyttet faste læger, er det en bedre løsning, end at der ikke var nogen læge. Der er nogle regler sat op for det, og selvfølgelig skal de overholdes.

Kl. 11:37

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til Venstres ordfører. Vi når ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken. Nu er det fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne.

Det bliver jo sådan, at efter talen bliver der ringet af til pause, og så genoptages mødet efterfølgende. Så de korte bemærkninger kommer først efterfølgende, når vi genoptager mødet kl. 13.00.

Værsgo.

Kl. 11:38

(Ordfører)

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Det er jo godt, at vi har en tradition for en afslutningsdebat her ved Folketingets afslutning hvert år. På den måde sikrer vi også, at der i hvert fald for en gangs skyld er en statsminister til stede på dansk grund. Jeg har i hvert fald sat mig for, at jeg vil nyde debatten her i dag, for man ved jo aldrig, om det bliver den sidste, hvor vi har fornøjelse af den nuværende statsministers tilstedeværelse. Dansk politik kan se helt anderledes ud om nogle få uger. I hvert fald kan persongalleriet komme til at se fuldstændig anderledes ud, men mit håb er faktisk også, at dansk politik er et andet sted, når vi kommer tilbage til den nye sæson.

Jeg har jo et lyst sind, så lad mig starte med at fremhæve et par af de ting fra det forgangne folketingsår, som jeg er glad for at Danmarksdemokraterne har deltaget i, og hvor vi, synes jeg, har sat nogle tydelige fingeraftryk. En fin lille finanslovsaftale, hvor vi dog satte nogle klare aftryk til gavn for landdistrikterne i form af flere penge til et styrket akutberedskab i hele landet, udkantstilsbud til de små gymnasier, stormflodspulje, penge til landsbyfornyelse og et markant løft af støtten til vores tilskadedkomne ansatte i dansk politi. Der er tale om en forsvarsaftale, der investerer 95 mia. kr. i en tung brigade, luftforsvar og derudover også indfører nogle gode HR-initiativer, som skal bidrage til fastholdelse, men også rekruttering i forsvaret og produktion af ammunition på dansk grund. Endvidere drejer det sig om en ældreaftale, hvor vi bl.a. igennem et rigtig godt samarbejde med SF sikrede et større og tidligere økonomisk løft af ældreplejen, end regeringen havde lagt op til, samtidig med at der også afsættes midler til at udbrede faste teams i ældreplejen, og det er altså om noget noget, der styrker trygheden for rigtig mange ældre, altså at de ved, hvem det er, der kommer i deres hjem hver eneste dag. Men det handler også om en skattereform, der jo bl.a. letter skatten på arbejde for de laveste indkomster, så det bedre kan betale sig at arbejde, men også gør det mere attraktivt for nogle af vores seniorer at blive lidt længere tid på arbejdsmarkedet ved en forhøjet seniorpræmie. Det drejer sig også om en bandepakke, der sætter konsekvent ind over for den brutalitet, som vi ser i bandemiljøet – som i øvrigt også statsministeren berørte i sin tale, og jeg er helt enig i det, statsministeren sagde – ved at indføre flere gode initiativer, men også hårdere straffe og øget overvågning i forbindelse med kriminalitetsbekæmpelse. Jeg synes også, at man skal sige, at de seneste dages afsløringer omkring organiseret kriminalitet på TV 2 viser, at vi så langt fra er i mål, og det tænker jeg vi alle sammen er enige om.

Det er gode aftaler, som alle sammen trænger i den rigtige retning. Men som det jo nok også er tilhørerne bekendt, er jeg ikke den allerstørste fan af den her regering. Alle ved, at Danmarksdemokraterne har et særligt blik for, at livet skal kunne leves i hele Danmark, og desværre fortsætter regeringen altså med en kurs, der trækker Danmark skævt. Man har forhøjet afgiften på diesel, der særlig rammer dem uden for de store byer, som har et dagligt transportbehov, hvor en elbil altså ikke er løsningen. Faktisk mødte jeg egentlig repræsentanter fra et af de såkaldt grønne partier her i europaparlamentsvalgekampen. Nu skal jeg nok være flink, så jeg nævner ikke hvem, men man havde faktisk aktivt fravalgt at bruge en elbil som kampagnebil, fordi man simpelt hen ikke kunne spille så meget tid i ladestander. Det er jo en fair betragtning. Vi er mange, der ikke gider at spille vores tid i en ladestander, men det er lidt underligt, at helt almindelige mennesker i landdistrikterne så skal straffes med en højere dieself afgift for netop at træffe præcis det samme valg.

Man har også indført en ny flyafgift, det truer de små lufthavne i provinsen, og desværre har regeringen stadig endnu større planer for at dræbe livet på landet, nemlig når man inden længe kommer med en ødelæggende CO₂-afgift på dansk landbrug. Michael Svarers grundige rapport har jo fuldstændig gennemhullet regeringsgrundlæggets ord om CO₂-afgiften, som jeg ellers forstår Venstres formand er ophavsmand til. Det er nu slået fast med syvtommersøm, at man selvfølgelig ikke kan indføre en CO₂-afgift, uden at det går ud over arbejdspladserne i landbruget og i vores landdistrikter. Nu skal regeringen så bare vælge, hvor mange mennesker der skal gøres arbejdsløse. Samtidig har Svarerrapporten også dokumenteret sort på hvidt, at en CO₂-afgift selvfølgelig vil gøre vores fødevarer dyrere. Der røg så statsministerens løfte til den enlige mor om, at kødsovsen ikke må blive dyrere.

Kl. 11:43

Jeg kommer aldrig nogen sinde til at kunne forstå, hvorfor en regering, ovenikøbet med deltagelse af Venstre, der i hvert fald engang var et landbrugsparti, aktivt vil nedlægge gode danske arbejdspladser i vores land, rundtomkring ude på landet, hvor der jo i høj grad er brug for dem. Derfor har vi også helt fra begyndelsen som det eneste parti i Folketinget sagt blankt nej tak til, at vi som det eneste land i hele verden skal indføre en CO₂-afgift på vores landbrug.

Der er også brug for en ny kurs i værdipolitikken. Jeg så et par af Venstres ministre være ude at tale for assimilation for nylig. Det lød jo fint, men det kniber med handling. Foreløbig må man sige, at den eneste assimilation, det er altid svært at sige, vi har set i praksis, er, når regeringen har valgt at indrette ytringsfriheden efter mullahernes ønske, når det handler om kujonagtig koranlov. Og her gik jeg sådan set og troede, at det skulle være den anden vej rundt, så det var folk, der kom hertil, der skulle indrette sig efter os, og at det ikke var os, der skulle indrette os efter nogle mullaher i Mellemøsten, og hvad fintfølelse muslimer her i Danmark måtte føle. Samtidig bliver unge skolepiger stadig påtvunget det islamiske tørklæde, og ude i kommunerne kæmper Socialdemokratiet direkte med næb og klør for at bevare kønsopdelt svømning.

De barnebrudsægteskaber, som jeg fik 60 dages ubetinget fængsel for at standse, er fortsat under fru Mette Frederiksen som statsminister, men det giver jo på sin vis også mening, når man ser, at adskillige socialdemokratiske byrådsmedlemmer er mere loyale over for Erdogan end over for Danmark, mens en socialdemokratisk minister sågar deltager i islamiske bønnemøder op til et vælgermøde. Det er ærlig talt rystende at være vidne til de her ting, og man får jo i høj grad fornemmelsen af, at det er ord, men at det er ord, uden at man rigtig bærer det i hjertet. Jeg må sige, det er en mistanke, jeg har haft igennem lang tid, nemlig at det er sådan, det er, men man må også bare sige det, når man så ser handlingerne eller mangel på samme. Erhvervsministeren kunne jo have rejst sig og gået fra det her møde, hvis han virkelig mente det af hjertet, og hvis det ikke bare var noget, man siger. Det ville man jo have kunnet gjort så let som ingenting og have sagt, at det her ikke hører til på et dansk vælgermøde. Men sådan var det ikke. Det er bare fine ord, og jeg må indrømme, at der er mange fine ord, men de bliver bare ikke omsat til handling.

Samtidig rejser udenrigsministerens spidskandidat, fru Stine Bosse, rundt med planer om at afskaffe det danske retsforbehold og overlade udlændingepolitikken til bureaukraterne i Bruxelles. Det eneste, vi åbenbart selv skal stå for, er at hente 7.000 migranter til landet, så de kan få glæde af de højere offentlige ydelser, som regeringen har besluttet sig for at sende ud i ghettoerne – offentlige ydelser, som de så ovenikøbet kan få betalt i euro, fordi fru Stine Bosse og Moderaterne også vil afskaffe kronen.

Helt ærligt, den her midterregeringen er et principløst politisk misfoster. Der er brug for en ny retning, ja, man får næsten lyst til at sige, at der er brug for bare en retning i det mindste. Der er brug

for en ny regering, og der er brug for en borgerlig statsminister ved roret.

Så på vegne af Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti vil jeg gerne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget ønsker et EU, der i højere grad respekterer nærhedsprincippet og fokuserer på grænseoverskridende problemer. Folketinget glæder sig over stigningen i det økonomiske råderum, som bør komme danskerne til gode i form af bedre velfærdsydelser og lavere skatter og afgifter, som kan styrke samfundets sammenhængskraft og skabe mere vækst og fremgang. Folketinget opfordrer regeringen til at reducere offentligt bureaukrati og tilbagerulle den store stigning i antallet af akademikere i staten siden 2019. Folketinget understreger vigtigheden af igen at føre en stram udlændingepolitik med flere hjemsendelser, hvor man ikke bukker under for mellemstlig herskermentalitet, som vi så det med koranloven. Folketinget ser med bekymring på det værdimæssige skred i abortloven og organdonation, hvor der brydes med sunde borgerlige principper. Folketinget opfordrer regeringen til et øget fokus på et Danmark i balance, bedre forhold for danske familier og en styrket indsats for et grønnere Danmark, både til lands og til vands.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 83).

Kl. 11:48

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak for det. Det vil indgå i den videre forhandling. De korte bemærkninger bliver taget efter pausen, men man kan allerede nu trykke sig ind. Mødet genoptages kl. 13.00.

Mødet er udsat. (Kl. 11:49).

Kl. 13:00

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Mødet er genoptaget.

Da vi sluttede før pausen, var det fru Inger Støjberg, som holdt sin ordførertale, og derfor byder jeg igen velkommen til fru Inger Støjberg på talerstolen, således at vi kan starte på rækken af korte bemærkninger. Jeg skal sige, at der er afsat 45 minutter til korte bemærkninger til ordføreren. Og den første, som jeg giver ordet til, er fru Ida Auken fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:00

Ida Auken (S):

Mange tak, og tak for talen. Fru Inger Støjberg er meget oprørt over, at regeringen fører klimapolitik og f.eks. har forhøjet en dieselaftgift og nu også kommer til at lave en CO₂-afgift på landbruget. Men er det egentlig et krav fra Danmarksdemokraternes side for at gå i regering, at de to ting bliver rullet tilbage?

Kl. 13:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:00

Inger Støjberg (DD):

Altså, der er jo ingen tvivl om, at vi gerne så, at de ting bliver rullet tilbage, og det er jo selvfølgelig også derfor, at hvis mandaterne falder sådan, at der kommer en blå regering – for vi har kun et ultimativt krav, og det er, at vi vil have en blå statsminister; vi er ikke til salg for ministerbiler, som Venstre har været – så kan man

også godt regne med, at hvis vi skal sidde og forhandle regeringsgrundlag, så er det noget af det, vi vil presse rigtig meget på for. Men i og med at vi ikke er et parti med ultimative krav ud over at ville have en blå statsminister, så kan jeg selvfølgelig ikke garantere, at vi kan komme igennem med det – men jeg vil gøre alt, hvad jeg overhovedet kan, for at komme igennem med det, og jeg vil gøre alt, hvad jeg overhovedet kan, for at trække det i den rigtige retning.

Kl. 13:01

Formanden (Søren Gade):

Fru Ida Auken.

Kl. 13:01

Ida Auken (S):

Så vi skal altså forstå det her nej til handling som sådan et lidt på den ene side og på den anden side – I mener det alligevel ikke rigtigt. Hvis I bare kan komme ind i regeringskontorerne, kan man ikke regne med, at Danmarksdemokraterne går ind igen og ruller noget tilbage, som man åbenbart er så meget imod, som vi kan forstå ordføreren er.

Kl. 13:02

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:02

Inger Støjberg (DD):

Det er jo sådan lidt en underlig måde at stille tingene op på. Jeg kan jo ikke vide, hvor mange ulykker den her regering kan nå at gennemføre, hvis den her regering har 2 år mere til at gennemføre ulykker, for det er den ene afgift efter den anden. Det er penge ind i ghettoerne til udlændinge, der ikke er i arbejde. Altså, det er jo snart sagt på alle områder. Det er store bededag, der er væk. Så jeg kan jo ikke i dag stå og garantere, at alle de ulykker, den her regering kommer med, for det er rigtig mange, at jeg ene mand kan nå at rulle det tilbage, men jeg vil gøre, hvad jeg kan – det kan jeg garantere fru Ida Auken. Jeg kan også godt i dag allerede melde ud til fru Ida Auken, at hun nok ikke kommer til at stemme på Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:02

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:02

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det tror jeg så ikke er nogen overraskelse for nogen af os. Jeg ved, at fru Inger Støjberg og jeg er enige om, at det, der skete den 7. oktober i Israel, var et forfærdeligt terrorangreb fra Hamas' side. Jeg ved også, at vi er enige om, at de sidste israelske gidsler må og skal frigives, og jeg ved også, at vi er enige om, at palæstinenserne jo er nødt til at forholde sig til en alliance med slyngelstater som Iran og Rusland, og at terrororganisationer som Islamisk Jihad og Hamas er dybt skadelige for palæstinenserne sag.

Men når det er sagt, er Israel jo også udfordret, fordi antallet af dræbte civile palæstinensere er ekstremt højt, at ulovlige bosættelser i årevis, både på Vestbredden og på grænsen til Gaza, har undergraved tiltroen til en fredelig løsning, og at Israel med sin meget hårde adfærd i de her måneder, senest i Rafah, er med til at skubbe venner af Israel længere væk. Derfor vil jeg gerne spørge fru Inger Støjberg om to ting. Anerkender fru Inger Støjberg, at civile palæstinensere også har ret til et liv i fred og frihed og bag deres egne sikre grænser? Og hvordan anser fru Inger Støjberg det mål for bedst fremskudt?

Kl. 13:04

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:04

Inger Støjberg (DD):

Jeg ønsker alle mennesker et liv i fred og frihed. Men jeg vil også ærligt sige, at jeg, for at vi når derhen, mener, at de israelske gidsler skal frigives. Jeg mener, at det er løsningen på det her. Jeg står last og brast med Israel, og det tror jeg også at fru Pia Olsen Dyhr ved. Israel er et lille velfungerende demokrati, der er omringet af ufrie kræfter, og det er de ufrie kræfter, der – det så vi den 7. oktober – er villige til at bruge alle midler, altså også drab på civile, gidseltagninger og de mest barbariske angreb, jeg tror jeg nogen sinde har hørt omtalt.

Så jeg har meget, meget svært ved at se – og det er så i forhold til det andet spørgsmål fra fru Pia Olsen Dyhr – en løsning på det her, medmindre gidslerne bliver frigivet.

Kl. 13:05

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:05

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ja, jeg er jo helt med på, at fru Inger Støjberg står last og brast med Israel, men vi står jo også i en meget tragisk situation, hvor en meget gammel konflikt har bevæget sig fra slemt til værre, og lige nu tror jeg at fødekæden til fremtidens konflikter skabes, fordi så mange børn og unge vokser op med meget voldsomme hændelser tæt inde på livet. De har krigsoplevelser, de har sult, de har tab, de har frygt, og jeg kan ikke se, at det er andet end opskriften på fremtidens konflikter.

Så kan fru Inger Støjberg ikke også godt forstå, at vi har en fælles forpligtigelse til at løfte blikket og prøve at arbejde på en fælles løsning mellem Israel og Palæstina?

Kl. 13:06

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:06

Inger Støjberg (DD):

Jeg er faktisk enig med fru Pia Olsen Dyhr i, at vi i øjeblikket oplever en radikalisering, men desværre foregår en del af den radikalisering jo altså også på UNRWA-skoler og i UNRWA-børnehaver. Fru Pia Olsen Dyhr og jeg besøgte selv bl.a. den israelske formand for Knesset, altså deres parlament, der kunne fremvise et kort, der var taget ned fra en børnehavn, som var drevet af UNRWA i Gaza, og hvor Israel ikke eksisterede, og det er radikalisering. Så vi kunne jo stoppe med at støtte UNRWA, indtil der bliver ryddet op i den her slags.

Kl. 13:06

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 13:06

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Tak for talen og samarbejdet i al almindelighed. Jeg vil gerne tale om velfærd, og hvordan vi får bedre velfærd i fremtiden. Jeg synes jo, at noget af det interessante, der er sket med den her midterregering, er, at en af de ting, man lidt har fået brudt ned, er den her sådan falske modsætning mellem skattelettelse og velfærd og den falske påstand om, at den eneste måde og den bedste måde til

at gøre velfærden bedre er ved at tilføre den flere penge, og at man jo også skal ændre måden, hvorpå velfærden blive leveret.

Der vil jeg egentlig bare høre fru Inger Støjberg, hvordan Danmarksdemokraterne ser på mulighederne for at få en bedre velfærd i fremtiden, så det ikke kun er ved at bruge flere penge, og om der er nogle forslag, nogle visioner hos partiet.

Kl. 13:07

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:07

Inger Støjberg (DD):

Jeg tror, vi har en meget stor fælles dagsorden omkring frihed og frisættelse i den offentlige sektor. Det var jo i øvrigt også noget af det, som regeringen anmeldte at man ville med ældreformen, men jeg synes ikke, man nåede ret langt med det. Man nåede et stykke af vejen, men det var et meget, meget kort stykke. Så for mig at se handler velfærd jo i høj grad også om selvbestemmelse og medbestemmelse, og det tror jeg i øvrigt også er noget af det, som Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne har en meget stor fællesmængde omkring.

Så det er jo noget af det, jeg håber at vi kunne samarbejde endnu mere om i fremtiden, om end jeg allerede nu kan sige, at jeg synes, vores samarbejde er fremragende, og at jeg bare glæder mig til endnu mere samarbejde med hr. Alex Vanopslagh og resten af det efterhånden store hold, som Liberal Alliance har.

Kl. 13:08

Formanden (Søren Gade):
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 13:08

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Det vil næsten være for meget smiger, hvis jeg sagde noget om, at fru Inger Støjbergs hold jo også vokser i den her valgperiode, men lad det ligge. For vi ser jo ens på sådan behovet for en retning, hvor man giver frit valg og mere selvbestemmelse og også mere konkurrence. Og en af de gode idéer, som jeg synes kom ud af ældreformen, var jo den her idé om det, jeg i øvrigt tror hedder et lokalplejehjem, altså en ny type offentligt plejehjem, men hvor der er sådan et reelt selvejerskab, og hvor det ikke er kommunen, der driver det, og hvor der er gennemsigtighed i økonomien.

Mener Danmarksdemokraterne, at det vil være en fordel for Danmark at bevæge sig yderligere ned ad det spor end de småtterier, man her i første omgang har gjort?

Kl. 13:09

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:09

Inger Støjberg (DD):

Alt hvad der kan give mere frihed til selvbestemmelse og medbestemmelse, synes jeg er den rette vej. Jeg vil så også sige, at vi også skal anerkende, at der vil være forskel fra sted til sted, og at det i virkeligheden også er noget, man kommer til at konkurrere om. Vi skal så også anerkende, at det, når der så sker fejl, så må være op til ledelsen på det enkelte plejehjem at få ryddet op i det, og at det så ikke nødvendigvis er noget, man skal stå herinde i Folketingssalen og gøre hver eneste gang. Men det betyder jo også, at ledelsesretten virkelig skal ud på plejehjemmene, og at vi skal turde at give ledelsen ud på plejehjemmene, så det ikke er sådan, at det er hver eneste gang, når et folketingsmedlem synes, at man skal til at begynde med at rydde op i tingene.

Så det kommer i virkeligheden til at kræve mod af Folketinget at gennemføre de ting, men det mod håber jeg vi i fællesskab har.

Kl. 13:09

Formanden (Søren Gade):
Hr. Mohammad Rona, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 13:09

Mohammad Rona (M):

Tak for ordet, og tak for talen. Mit spørgsmål går sådan set mere på, at vi jo nu er i EP-valgkamp. Jeg vil prøve at stille et spørgsmål om den del af det. Vi kunne se på TV 2 i sidste uge, hvor fru Inger Støjberg deltog sammen med spidskandidaten Kristoffer Storm, at man har sat sig i gruppe med Viktor Orbáns parti. Det vil sige, at man nu vil samarbejde med Viktor Orbán i Europa-Parlamentet. Så mit spørgsmål er sådan set bare, hvorfor man vil arbejde sammen med en, der støtter Putin.

Kl. 13:10

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:10

Inger Støjberg (DD):

Jeg tror, at der har været knas på linjen, som hr. Mohammad Rona har fulgt. For jeg sagde jo netop, at vi ikke kommer til at sidde i en gruppe med folk, der ikke kan finde ud af at tage afstand fra Putin, og at vi heller ikke kommer til at sidde i gruppe med folk, der ikke kan finde ud af at tage afstand fra nynazister.

Nu er det så sådan, at vi desværre slet ikke sidder i Europa-Parlamentet endnu. Så vi skal jo til på et eller andet tidspunkt at prøve at se på, hvilken gruppe vi eventuelt skal ind i. ECR-gruppen, som jeg tror ordføreren henviser til, er den ene mulighed. Den anden mulighed, som jeg ser det, er EPP-gruppen. Nu må vi jo se, hvordan sammensætningen af Europa-Parlamentet bliver. Men vi kan godt finde ud af at tage afstand fra udemokratiske kræfter.

Ligesådan har vi heller ingen kandidater, der render rundt til bønnemøder og møder, hvor imamer står og messer og det hele foregår på arabisk, eller hvad det var – det var i hvert fald et sprog, som jeg ikke forstod. Undskyld, hr. ordfører, sådan noget hører ikke til i Danmark. Der kan jeg sige, at det kan vi godt finde ud af at tage afstand fra. Jeg synes også, at det kunne være rigtig godt, hvis Moderaterne kunne finde ud af at tage afstand fra det.

Kl. 13:11

Formanden (Søren Gade):
Hr. Mohammad Rona.

Kl. 13:11

Mohammad Rona (M):

Tak for det. Det var bare ikke det, der blev sagt på TV 2 i den udsendelse, som fru Inger Støjberg selv var med i. Man kan også bare sige, at hvis man kigger i Altinget den 21. april i år, kan man se, at Kristoffer Storm, som er spidskandidat for Danmarksdemokraterne, bl.a. siger, at hvis man kan finde en eller anden form for løsning, hvor det bliver tilstrækkeligt, ville han da i hvert fald ikke udelukke det på forhånd. Det vil sige, at man gerne vil samarbejde med Viktor Orbáns parti.

Kl. 13:12

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Inger Støjberg (DD):

Men er det ikke lige præcis det, Kristoffer Storm siger? Vi kommer ikke til at sidde i gruppe med nogen, der ikke kan finde ud af tage afstand fra Putin eller ikke kan finde ud af tage afstand fra nynazister. Jeg kan se, at der er andre partier her i Folketinget, der har problemer. Venstre har åbenbart også problemer med en kandidat, der så ikke kan finde ud af at tage afstand fra Putin. Det kan vi godt. Det kan jeg sige. Vi er hundrede procent på ukrainernes side i den her sag. Så det kan vi godt finde ud af. Og vi render ikke rundt til bønnemøder; det gør vi simpelt hen ikke.

Formanden (Søren Gade):

Hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Per Larsen (KF):

Tak for det, og tak til fru Inger Støjberg for en fin tale. Respekt for, at partiformanden selv stiller sig op på talerstolen i fuldt pensum. Ikke et ondt ord om dem, der sender en politisk ordfører, men jeg synes, det aftvinger respekt. Vi kommer jo begge to fra Nordjylland, og der ved vi godt at der er stor ulighed i sundhed på den måde, at vi har alt for få praktiserende læger. Statsministeren var rent faktisk også inde på det i sin tale. Hvordan vil man fra Danmarksdemokraternes side sikre, at vi fremadrettet også kan sørge for at have læger nok ude omkring i periferien, hvor der måske er lidt længere mellem husene?

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Inger Støjberg (DD):

Vi er kommet med et udspil, også omkring landdistrikterne, som faktisk også indeholder noget af det her. For jeg er fuldstændig enig med hr. Per Larsen i, at noget af det helt afgørende for trygheden er, at man har en egen læge. Vi har faktisk foreslået flere ting, men vi har bl.a. foreslået, at man kan få sløjfet sin su-gæld, og at der også kan være et højere rekrutterings- og fastholdelsestillæg, hvis man etablerer sig ude i yderområderne. For det er helt afgørende.

Jeg abonnerer ikke helt på udenrigsministerens idé. Han er jo sådan en eller anden form for evighedsmaskine. Han bygger et eller andet kæmpe system op for så at rive det ned og så give alle andre skylden og sige, at det var dem, der fandt på det, og så vil han til at bygge et nyt system op. Så alt det der med, om det er struktur og sådan noget, er ikke sikkert er det, vi går allermest op i. Det, vi går allermest op i, er, at folk har en læge, og at finde nogle helt konkrete løsninger på det. Det kunne f.eks. være at få et fastholdelsestillæg i yderområderne, men måske også at sløjfe su-gælden for nyuddannede læger – sådan nogle ting.

Formanden (Søren Gade):

Hr. Per Larsen.

Per Larsen (KF):

Tak. Vi er jo meget på linje, i forhold til at vi skal sørge for at sikre, at alle har en læge, som de kender, og som kender sine patienter. Vi har heldigvis også lavet en aftale i Folketinget om, at vi skal op at have 5.000 praktiserende læger i hele Danmark imod de der omkring 3.500, vi har nu. Så der bliver jo behov for nogle initiativer for netop at sikre, at lægerne kommer derud, hvor der er størst behov

Kl. 13:12 for dem. For vi har jo den her skævvridning, hvor der faktisk er færrest læger der, hvor der er mest sygdom, og det kan vi ikke være tjent med. Så jeg hører også, at der fra Danmarksdemokraternes side åbnes mulighed for at give en eller anden form for økonomisk kompensation for at få den fordeling af læger fremadrettet.

Kl. 13:15

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:15

Inger Støjberg (DD):

Jeg tror lige præcis, at i forhold til de her ting taler vi fuldstændig samme sprog. Eller jeg vil sige: Også på det her område taler vi fuldstændig samme sprog som Det Konservative Folkeparti. Jeg er meget glad for, at vi efterhånden er rigtig mange partier herinde, der har et stort fokus på sådan noget som lægedækning, også i yderområderne. Jeg tror bare, man kan spørge den børnefamilie eller den ældre borger, der har stået uden egen læge, hvor utrygt det er. Det er i sagens natur kernevelfærd, og det skal bare være på plads, og derfor er det også sådan nogle konkrete løsninger som dem, som både hr. Per Larsen og vi selv fra Danmarksdemokraternes side har peget på, der skal til.

Kl. 13:15

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund, Enhedslisten, værsgo.

Kl. 13:16

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og tak til fru Inger Støjberg for talen. Hvis der er noget, man ved om fru Inger Støjberg, så er det, at fru Inger Støjberg rigtig gerne vil negativ social kontrol til livs. Der er ikke noget, fru Inger Støjberg hellere vil, end at hjælpe unge kvinder, der er presset ned i nogle patriarkalske strukturer af deres forældre. Derfor undrer det os i Enhedslisten, at fru Inger Støjberg ikke er med i aftalen om at afskaffe forældresamtykket for unge kvinder, som bliver uønsket gravide. Så jeg skal bare spørge fru Inger Støjberg: Stopper den her kamp mod negativ social kontrol ved livmoren? Det er svært for os at se sammenhængen i forhold til de unge kvinder, der bliver uønsket gravide. Det er da så vigtigt, at de selv bestemmer, om de skal have en abort, så de ikke skal hjem og spørge deres mor og far om lov til det.

Kl. 13:16

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:16

Inger Støjberg (DD):

Jeg er faktisk enig med fru Rosa Lund, men det gode er efter vores mening, at man ikke behøver at ændre lovgivningen for det, for i dag er der faktisk nogle meget velfungerende abortråd rundt omkring, som jo gør, at man som ung kvinde, f.eks. med muslimsk baggrund, ikke behøver at tale med sine forældre om, om man skal have en abort, for så ville man få det ad den vej. Det er derfor, jeg ikke synes, at det er nogen god idé. Jeg synes, at forældre sådan i almindelighed skal inddrages i den her diskussion, altså hvis man skal have en abort, for det mener jeg ligger i forældrerollen også. Jeg mener også, at det ligger i det, man kan kalde et efterværn, altså den hjælp, der skal til efterfølgende, i forhold til at man også kan tale med sine forældre om det. Men jeg anerkender fuldstændig, at der kan være piger med muslimsk baggrund eller måske med stærk missionsk baggrund, der ikke kan komme hjem til forældrene, og det

Kl. 13:14

Kl. 13:14

er jo derfor, at der er et abortråd allerede i dag, som man kan tale med.

Kl. 13:17

Formanden (Søren Gade):
Fru Rosa Lund.

Kl. 13:17

Rosa Lund (EL):

Jeg er simpelt hen ikke enig i, at de her abortråd, der findes i dag, er velfungerende. Derfor laver vi heldigvis også dem om. Det ændrer bare ikke på, at det, at man selv har retten til at bestemme, om man vil have en abort eller ej, er fuldstændig grundlæggende. Det, som jeg jo mener, at fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne har misforstået, er, at det vigtigste led i kampen mod negativ social kontrol er at give unge mennesker rettigheder, og det er det, vi gør med den her abortaftale. Det er rettigheder, vi giver.

Kl. 13:18

Formanden (Søren Gade):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:18

Inger Støjberg (DD):

Jamen jeg tror bare, at vi som ved så meget andet ser meget forskelligt på verden, fru Rosa Lund. Jeg ved ikke, om jeg har sagt det før, men fru Rosa Lund er på en eller anden måde som et fyrtårn for mig, og det er hr. Pelle Dragsted også. Man skal holde behørig afstand, for ellers går man ofte på grund. Så man skal holde lang afstand. Vi ser bare forskelligt på verden, men derfor kan vi jo godt have samme ønske, når det kommer til social kontrol, og det tror jeg vitterlig vi har. Jeg tror bare, vi har to forskellige veje derhen.

Kl. 13:19

Formanden (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:19

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand. Det er ikke så ofte, at jeg finder anledning til at læse avisen Politiken, men fru Inger Støjberg gav mig i går netop den anledning. For jeg ved jo, at grænsekontrol er noget, som vi begge to interesserer os rigtig meget for, men der er åbenbart den forskel, at fru Inger Støjberg og hendes EP-kandidat ikke er så glade for at tale om det. De stiller i hvert fald ikke op til interview, og derfor ved jeg heller ikke, om fru Inger Støjberg i dag svarer på spørgsmål om det.

Men nu vover jeg i hvert fald halsen her, og så må vi jo se på det. For hvis man vil have permanent grænsekontrol i Danmark, må man jo træde ud af Schengen. Og der er det jo ligesom apropos abort, at man ikke kan være sådan halvt gravid. Altså, man må ligesom vælge enten at sige, at man er uden for Schengen, og så laver man permanent grænsekontrol, eller at sige, at man er inden for Schengen, og så danser man efter Kommissionens pibe.

Nu står fru Inger Støjberg jo selv på stemmesedlen her den 9. juni, så hun må også have gjort sig nogle tanker, tænker jeg, om, hvad det er for en vej, man vælger. Så måske hun i dag, hvis hun svarer på spørgsmål i dag, vil gøre os lidt klogere på det.

Kl. 13:20

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:20

Inger Støjberg (DD):

Det er jo på en eller anden måde lidt ærgerligt, at hr. Morten Messerschmidt ikke også stillede spørgsmålet i går, da vi jo sad sammen

i en times tid. Men bortset fra det vil jeg sige, at vi fra Danmarksdemokraternes side altid gerne svarer på spørgsmål.

Omkring grænsekontrollen og Schengen var jeg jo den, der indførte grænsekontrollen i sin tid, så jeg tror, at jeg rimelig godt ved, hvordan det fungerer. Det, jeg ikke synes fungerer i dag, er, at man igen og igen ligesom skal finde på en årsag til at forlænge grænsekontrollen, og det vil jeg gerne ud over. Det er derfor, jeg har sagt og Danmarksdemokraterne siger, at vi ønsker, at landene selv kan bestemme, om der skal være en permanent grænsekontrol. Deri antager jeg at Dansk Folkeparti er enige og at hr. Morten Messerschmidt er enig.

Så er der lige det ved det, at der kan være en diskussion om, hvorvidt det er inden for eller uden for Schengenreglerne. Men hvis jeg nu kigger tilbage på gamle citater fra hr. Morten Messerschmidt, siger han i hvert fald her til Ritzau, at en genindførelse af en fast grænsekontrol ved de danske grænser under ingen omstændigheder betyder et totalt opgør med det europæiske Schengensamarbejde. Og det er jeg da bare enig med hr. Morten Messerschmidt i.

Kl. 13:21

Formanden (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 13:21

Morten Messerschmidt (DF):

Der er bare det problem, at Schengenreglerne jo er forandret efterfølgende, og det har fru Inger Støjberg selv stemt for som medlem af Venstre, så derfor er det jo lidt fattigt at komme med gamle citater. Altså, virkeligheden i dag er jo, at den grænsekontrol, vi har, er midlertidig. Og jeg er helt enig i analysen af, hvor tåbeligt det er.

Det, der bare interesserer mig, er, hvordan fru Inger Støjberg så inden for Europa-Parlamentet vil lave det om. Altså, nu kan vi forstå, at det ikke engang er sikkert, at Danmarksdemokraterne har en gruppe at sidde i, og som medlem af Europa-Parlamentet kan man ikke fremsætte forslag; det er noget, Kommissionen står for. Så man må jo i dag tage stilling til, om man enten er for Schengen eller for grænsekontrollen.

Kl. 13:21

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:21

Inger Støjberg (DD):

Det er fuldstændig rigtigt, at vi godt kan finde ud af at tage afstand fra nynazister, og det står bare tindrende klart. Vi skal ikke sidde i gruppe med nogen, der er nynazister; vi skal slet ikke stille os i spidsen for en gruppe, hvor den slags sker.

Vi er for en permanent grænsekontrol, og med den højredrejning, der forhåbentlig er, og det tror jeg at sammensætningen af Europa-Parlamentet vil betyde, er det jo også op til Parlamentet at få ændret de her regler, og det vil vi komme til at presse på for, hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 13:22

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 13:22

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak, og tak for talen. Der er nok nogle ting, som fru Inger Støjberg og jeg ikke bliver enige om, herunder udlændingepolitik og CO₂-afgift på landbruget, så det vil jeg ikke engang bruge vores fælles kostbare tid på her. Men der er et andet tema, som jeg er stærkt optaget af. Jeg havde fornøjelsen af her i frokostpausen at

have besøg af Jevhenija Kravtjuk, som er præsident Zelenskys næstforkvinde i parlamentet i Kyiv. Jeg havde en samtale med hende om krigen i Ukraine, og der ved jeg, at vi til gengæld har en fælles bekymring og føler, at vi har et fælles ansvar fra dansk side.

Vi har også været enige og bakket op, begge partier, om at støtte Ukraine både militært og økonomisk, men noget af det, som efter min mening går alt, alt for langsomt, er at stoppe den europæiske import af russisk olie og gas, som jo faktisk er nerven i hele Putins krigsøkonomi. Her i Danmark har vi heller ikke været i stand til at nedsætte vores gasforbrug over det seneste år, og det synes jeg bare ikke vi kan være bekendt. Jeg synes, at den dagsorden trænger til at blive taget op, og her vil jeg spørge, om vi kan regne med Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:23

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:23

Inger Støjberg (DD):

Der er mange ting, jeg synes man kan glæde sig over i Folketinget, men en af de ting, jeg synes man kan glæde sig allermest over, næsten, er, at vi står last og brast i vores støtte til Ukraine, og det er fra den ene side til den anden side af Folketingssalen. Det er der ikke ret mange lande der kan bryste sig af, altså at man stort set ikke kan stikke et stykke papir ned. Det synes jeg vi skal bruge rigtig mange kræfter på at fortælle ude i verden, og hvis jeg for en gangs skyld skal rose statsministeren, vil jeg godt sige til statsministeren, at det gør hun ude i verden. Det er anerkendelsesværdigt, og det er der fuld opbakning til.

Omkring gasforbruget kan Radikale Venstre roligt regne med os. Det var i øvrigt noget af det, som også var til debat, da vi havde inflationspakkerne, hvor vi jo fik afsat puljer til at rulle fjernvarme ud og alle sådan nogle ting. Så det er jo også sådan helt nede i det konkrete, vi gerne vil være med til at løse det problem.

Kl. 13:24

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 13:24

Martin Lidegaard (RV):

Det glæder mig. Når jeg rejser det her, er det bare, fordi vi ikke kan se det i det danske gasforbrug. Det er ikke faldet over det seneste år; det er faktisk steget en lille smule. Det vil sige, at Danmark også er med til at pumpe milliarder ind i krigsmaskinen. Det er ca. 2 mia. euro om måneden, som EU importerer gas for fra Rusland og altså det, man pumper ind i krigsmaskinen. Derfor vil jeg også høre, om vi kan regne med, at Danmarksdemokraterne netop i de konkrete løsninger i Danmark og i Europa, hvis Danmarksdemokraterne får en valgt dernede, også vil hjælpe med at få den europæiske lovgivning i retning af, at vi får gjort op med det her, som jeg simpelt hen ikke synes vi kan være bekendt.

Kl. 13:25

Formanden (Søren Gade):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:25

Inger Støjberg (DD):

Jamen det kan man, men der er jo nogle hensyn, der skal tages. Vi har jo diskuteret mange gange, hvordan vedvarende energi skal produceres og sådan nogle ting. Altså, vi synes, vindmøllerne skal ud på havet og ikke stå på land. Vi synes, at der skal kigges på reglerne for solceller. Vi synes ikke, at det er en fordel, at man

omringer hele landsbyer med solcelleanlæg, men at vi skal prøve at kigge på reglerne for, at man i højere grad kan få lagt dem op på tagene af kommunale bygninger. Alle sådan nogle ting skal jo ind i det her billede. Men hvis hr. Martin Lidegaard mener, om vi sådan i det store billede gerne vil være med til at hindre den russiske økonomi alt det, vi overhovedet kan, er svaret ja. Altså, vi står last og brast, når det handler om at få bekæmpet det uvæsen, som Putin og alt det, han står for, er.

Kl. 13:26

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:26

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Det danske landbrug har både fru Inger Støjberg og jeg stærke holdninger til. Fakta er dog, at landbruget ikke har reduceret deres CO₂ udledning de sidste 15 år. De har ikke reduceret udledningen af kvælstof, hvilket har resulteret i et dødt havmiljø. Der er stigende dårlig dyrevelfærd. Biodiversiteten er for nedadgående, fordi det intensive landbrug fylder alt for meget i vores land. Derudover er beskæftigelsen i landbruget nærmest halveret de seneste 40 år, og bedrifter går dagligt konkurs i Danmark. I Alternativet ønsker vi en bæredygtig omstilling af landbruget, sådan at vi har en bæredygtig fødevarerproduktion i fremtiden. Hvordan ønsker Inger Støjberg at det danske landbrug skal se ud i fremtiden?

Kl. 13:27

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 13:27

Inger Støjberg (DD):

Jeg ønsker, at det danske landbrug er en stor medspiller i den grønne omstilling, men jeg ønsker også, at landbruget skal bevares, og at danske landmænd skal blive ved med at producere også dyr og skal producere mælk. Det er jo nok der, hvor vejene skilles. Jeg har sådan lidt en fornemmelse af, at det, fru Franciska Rosenkilde måske vil hen til, er, at CO₂-afgiften er det eneste saliggørende. Det mener vi ikke. Vi mener godt, at danske landbrug kan omstille sig uden en CO₂-afgift. Bare lige for at erindre om tallene er man i dansk landbrug jo meget mere klimabevidst, end man er i stort set resten af verden. Lad os tage en dansk landmand som Asger Christensen, der allerede sidder i Europa-Parlamentet. Når han producerer 1 l mælk, udleder han 0,91 kg CO₂. Når hans polske kollega producerer 1 l mælk, udleder han 1,44 kg CO₂. Er det så ikke bedre at få produceret mælken i Danmark end i Polen? Så er det da bedre at få den produceret i Danmark og skubbe endnu mere til den grønne omstilling.

Kl. 13:28

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 13:28

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er sådan, at en tredjedel af Danmarks CO₂-udledninger kommer fra landbruget, så det er overdrevet at sige, at det danske landbrug i dag er en del af den grønne omstilling. Faktisk er det det modsatte. Det er faktisk en af de allertungeste CO₂-udledende industrier, vi har i Danmark. Som jeg også sagde tidligere, er de ikke blevet reduceret de sidste 15 år. Det vil sige, at de frivillige aftaler, der er blevet indgået med landbruget, jo netop har vist, at landbruget ikke selv kan omstille sig. Så hvis fru Inger Støjberg anerkender, at vi har

- behov for en grøn omstilling, og at landbruget skal tage sit ansvar, hvordan skal de så gøre det? Kl. 13:32
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 13:32
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Inger Støjberg. Kl. 13:32
- Inger Støjberg (DD):**
Men den glade nyhed er jo, at det ikke er helt korrekt, hvad fru Franciska Rosenkilde siger her, for danske landmænd er blevet langt mere klimaeffektive, end de var tidligere. Det er de bl.a., fordi Arla har indført et program, der hedder FarmAhead™ Incentive, hvor man simpelt hen aflønner landmændene, efter hvor dygtige de er til at producere 1 l mælk klimabevidst. Så du får simpelt hen mere for din mælk, hvis du producerer den klimabevidst, end hvis du ikke gør, og det har samlet set reduceret Arlas landmænds udledning af CO₂ drastisk. Det er jo grøn omstilling i praksis. Kl. 13:32
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Trine Bramsen, Socialdemokratiet, værsgo. Kl. 13:32
- Trine Bramsen (S):**
Man kan jo næsten ikke være her i Folketingssalen for den kærlighedsalliance, der er opstået mellem Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne. Men nu brugte fru Inger Støjberg jo en del af sin taletid på at bakke op om det meget vigtige budskab, som statsministeren havde med i sin tale, der handler om, at der skal være tryghed i alle dele af landet, og at vi ikke vil se unge mennesker eller nogen som helst blive slået ned på gaderne. Derfor kan det undre mig lidt, at den her kærlighedsalliance, der er mellem Danmarksdemokraterne og Liberal Alliance, ikke adresserer det forhold, at Liberal Alliance jo er imod overvågning og er imod f.eks. det tryghedsskabende opholdsforbud, som netop skal sikre, at man kan være alle steder i Danmark uden at blive slået ned, og som netop skal sikre, at politiet har gode redskaber, når den her type af kriminalitet pågår. Så mit spørgsmål er, om kærlighed måske har gjort blind, når det kommer til tryghed. Kl. 13:33
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 13:33
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Inger Støjberg. Kl. 13:33
- Inger Støjberg (DD):**
Så du tænker, om det er sådan noget overvåget kærlighed på en eller anden måde? Det tror jeg ikke der er nogen der har godt af. Men jeg vil sige det sådan, at selvfølgelig er der jo også forskelle imellem Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne. Det ændrer bare ikke på, at det forhold, vi har til Liberal Alliance og til den resterende blå familie, er et forhold, der bygger på både tillid og en grundlæggende meget, meget stor fællesmængde af ting, som vi går ind for, f.eks. frihed, som vi talte om lige før, til selvbestemmelse og medbestemmelse, hvis man f.eks. er ældre, men også i skolerne, alle steder, hvor vi overhovedet kan indføre mere frit valg. Derfor kan der jo godt være nogle ting, som vi ikke er hundrede procent enige om, men hvis man har den grundlæggende tillid og et virkelig godt samarbejde, som vi har, så overkommer man jo også den slags. Jeg er godt klar over, at Socialdemokratiet i øjeblikket er i en eller anden form for underligt tvangsægteskab, hvor man ikke under hinanden sejre, og derfor tager tingene meget lang tid, og det hele bliver lidt udvandet. Vi kan godt tale om tingeneovre hos os, og vi er altså forskellige partier, men jeg kan garantere fru Trine Bramsen for, at fællesmængden er enormt stor. Kl. 13:35
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Trine Bramsen.
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Aki-Matilda Høegh-Dam, Siumut. Værsgo. Kl. 13:29
- Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
[Taleren talte grønlandsk].
- Tak til fru Inger Støjberg. Vi ved jo, at Inger Støjberg er en kvinde, der elsker sit land, Danmark, og som går meget ind for de danske værdier og synes, det danske sprog er meget vigtigt. Jeg ved også, at Inger Støjberg og hendes parti har haft en form for indflydelse på, hvorvidt det kunne lade sig gøre, at vi kunne få lov til at snakke grønlandsk, så længe vi oversatte det med det samme til dansk. Men jeg skal lige spørge, om Danmarksdemokraterne bakker op om, at man skal kunne snakke grønlandsk i Folketinget. Kl. 13:30
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Inger Støjberg. Kl. 13:30
- Inger Støjberg (DD):**
Nej, vi var ikke for, at man indførte den her regel, og det er jo ganske enkelt, fordi jeg synes, at når man bliver valgt til Folketinget, skal sproget være dansk. Nu er reglerne jo sådan, og det er derfor, vi har debatten på den måde, som vi har i dag, og sådan er det. Kl. 13:31
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Aki-Matilda Høegh-Dam. Kl. 13:31
- Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
[Taleren talte grønlandsk].
- Tak for svaret. Det er jo således, at hvis vi kigger på Europa-Parlamentet, kan man se på deres hjemmeside, at der står, at det er et grundlæggende demokratisk princip, at enhver EU-borger skal kunne blive medlem af Europa-Parlamentet, selv om han eller hun ikke taler et fremmedsprog. Det vil sige, at det også er muligt, at en fra Danmark godt kan blive valgt til Europa-Parlamentet og snakke dansk i Parlamentet. Så lad os lave det scenarie, at der er en, der på grund af det samme grundlæggende demokratiske princip bliver valgt fra Grønland, men ikke kan dansk, vil Danmarksdemokraterne så lave en anden ordning?

Trine Bramsen (S):

Men det er jo ikke ligegyldige ting, vi taler om her. Det er tryghed i gaderne i Danmark; det er at sikre, at politiet har det overvågningsmateriale, der skal til, når uskyldige mennesker er blevet slået ned; det er at sikre, at man kan sætte ind i de udsatte boligområder med tryghedszoner og med dobbeltstraf; det er at sikre, at lov og orden bliver overholdt alle steder i Danmark. Så det er jo ikke ligegyldige og tilfældige ting, vi taler om her. Det er hele fundamentet under trygheden for alle i Danmark. Så jeg håber, at ordføreren vil forholde sig til det her spørgsmål lidt mere grundigt end bare at sige, at der er noget, man er enig i, og der er noget, man er uenig i. Det her er vigtigt.

Kl. 13:35

tydeligvis er i luften herovre i den borgerlige lejr – og hvor er det dejligt.

Men prøv at høre her, hr. Anders Kronborg: Vi er, fordi man igen fandt et noget større råderum, lige kommet med en udmelding om, hvordan det skulle bruges. Der ser vi jo for os, at det bl.a. skal bruges på skattelettelse. Det er klart, at vi meget gerne ser skattelettelse i bunden, men det er jo ikke, fordi vi ikke kan unde nogen, at der også skal skattelettelse til i toppen. Og så synes jeg da, at man skulle tage at rulle nogle af de helt absurd mange afgifter, som er blevet indført under den her lidt mystiske i regering, tilbage – hvor det åbenbart er blevet et mål i sig selv bare at pålægge afgifter for det ene, det andet og det tredje. Det er, som om det er sådan en konkurrence om, hvem der kan finde på flest afgifter, der især kan genere dem, der bor ude på landet.

Kl. 13:35

Så tak for interessen. Jeg lover, at vi nok skal finde ud af det, og jeg kan også love, at hr. Anders Kronborg nok ikke bliver en del af de regeringsforhandlinger, hvis der skulle blive blå regeringsforhandlinger.

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:35

Kl. 13:38

Inger Støjberg (DD):

Jamen det er der da rigtig mange ting, der er. Jeg tænker da også, at Venstres vælgere i sin tid syntes, at det var vigtigt at sige nej til en CO₂-afgift, hvilket man havde sagt før valget, altså at man ikke gik ind for afgifter og skattestigninger fra Venstre side af, og at man ikke ville have en socialdemokratisk statsminister, men det opgav man så. Der er jeg da godt klar over, at det da er noget nemmere så at være socialdemokrat, for det er da Socialdemokraterne, der har vundet stort på det her tvangsægteskab, som man på en eller anden måde er gået ind i.

Så det er bare for at sige igen, at vi har en enorm stor fællesmængde med især Liberal Alliance og De Konservative, og det er en fællesmængde, som vi har tænkt os at dyrke. Jeg kan love fru Trine Bramsen, at vi skal nok finde ud af de der småtterier, som vi ikke er helt enige om. Og var vi helt enige om alt, havde vi nok slået os sammen til et parti, og det er vi altså ikke endnu.

Kl. 13:36

Formanden (Søren Gade):

Hr. Anders Kronborg.

Kl. 13:38

Anders Kronborg (S):

Det vil fru Inger Støjberg så ikke svare konkret på. Så lad os prøve at tage noget andet, for vi sidder jo og udvikler politik løbende, og noget af det, vi udviklede, og noget af det, der blev et resultat, var jo Arnepensionen. Og Arnepensionen har hr. Alex Vanopslagh og Liberal Alliance jo sagt helt klart og tydeligt skal på møddingen og skal afskaffes.

Kan fru Inger Støjberg se sig i en regering, der vil afskaffe Arnepensionen – ja eller nej?

Kl. 13:39

Formanden (Søren Gade):

Hr. Anders Kronborg, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:36

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:39

Anders Kronborg (S):

Tak for det. Jeg vil også godt hive lidt fast i det, som fru Trine Bramsen spørger om, nemlig det samarbejde, der er mellem fru Inger Støjberg og hr. Alex Vanopslagh. Der er jo ingen tvivl om, at vi ikke rigtig kan få at vide, om der er en statsministerkandidat, men det, vi klart kan få at vide, er, at begge partier gerne vil indgå i en regering, og at det skal være en blå statsminister.

Der synes jeg jo, at der er nogle helt essentielle spørgsmål, der er vigtige at få svar på, f.eks. om fru Inger Støjberg kan være i en regering, der f.eks. vil halvere topskatten. Er det noget, fru Inger Støjberg kan se sig selv i?

Kl. 13:37

Inger Støjberg (DD):

Jamen jeg tror ikke, at Arnepensionen kommer på møddingen; nu synes jeg også, at det er et lidt vildt udtryk. Jeg tror simpelt hen ikke, at Arne skal derover; det tror jeg ikke han skal.

Da jeg annoncerede partiet, var det jo en af de ting, som jeg straks tog til mig. Jeg sagde, at Arnepensionen er, hvor den nu er, og det er den også den dag i dag. Og ja, det tror jeg sådan set også den er i morgen. Det er mit bedste bud.

Kl. 13:39

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:37

Formanden (Søren Gade):

Hr. Frederik Vad, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:39

Frederik Vad (S):

Tak for det. I 2015 besluttede fru Inger Støjberg at placere Udrejsecenter Kærshovedgård ved Bording, og det vil Danmarksdemokraterne gerne flytte. Hvor skal det ligge henne i Danmark?

Kl. 13:39

Inger Støjberg (DD):

Det er jo da en utrolig interesse, der er for det her spørgsmål fra Socialdemokraternes side. Altså, det er jo sådan helt rørende. Jeg ved ikke, om det er det, Socialdemokraterne bruger deres gruppemøder på, for det ville da nok være bedre at prøve at udvikle noget socialdemokratisk politik i stedet for at sidde og kigge på de amoriner, der

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:39

Inger Støjberg (DD):

Allerede da jeg sad som minister, foreslog vi jo, at det skulle ud på Lindholm. Det aflyste den socialdemokratiske regering jo desværre. Det er jo træls, det vil jeg sige, for det var et rigtig godt sted.

Så bed jeg mærke i, at hr. Mattias Tesfaye som udlændingeminister rejste en tur til Langeland og sagde, at nu skulle det være her, og så blev han simpelt hen så bange for sin egen skygge, at man glemte det; så lagde man det simpelt hen bare væk, og siden da har vi aldrig nogen sinde hørt noget fra Socialdemokraterne om det – jo, masser af flotte ord. Og hvis der er en, der indeholder mange ord i det her Folketing, så er det da i hvert fald hr. Frederik Vad. Hold da op! Men det bliver jo aldrig rigtig til noget.

Jeg kan da bare sige, at jeg indførte 114 stramninger, og jeg havde flere i skuffen. Eller lad mig sige det sådan, at jeg havde flere stearinlys i skuffen, men jeg fik ikke lov til at sætte dem alle sammen op. Og nu indeholder hr. Frederik Vads taler altid ufatteligt mange ord, men jeg ved ikke, om det er hr. Lars Løkke Rasmussen, der er begyndt med at bremse alle de gode idéer, for jeg kan i hvert fald sige, at jeg blev bremsset mange gange af hr. Lars Løkke Rasmussen, da han var statsminister.

Kl. 13:40

Formanden (Søren Gade):

Hr. Frederik Vad.

Kl. 13:40

Frederik Vad (S):

Det var godt nok mange ord, men overhovedet ikke nogen svar på spørgsmålene. Altså, fru Inger Støjberg lavede Støjbergcenteret, som de lokale kalder det, uden for Bording. I valgkampen stod hr. Peter Skaarup og afviste Lindholm som en placering. Fru Inger Støjbergs parti har gentagne gange sagt, at vi skal finde en ny placering, men har skøjtet rundt, i forhold til hvor det skal være henne. Vi kan ikke få svar på det.

Det er fru Inger Støjberg, der lavede Udrejsecenter Kærshovedgård. Det er fru Inger Støjberg, der siger, at nu skal vi ikke længere have Kærshovedgård. Fru Inger Støjberg er utilfreds med den her regerings arbejde på området. Hvor skal Udrejsecenter Kærshovedgård placeres henne?

Kl. 13:41

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:41

Inger Støjberg (DD):

Jeg har simpelt hen ikke sagt, hr. Frederik Vad, at Udrejsecenter Kærshovedgård skal væk. Jeg har sagt, at der er nogle, altså de mest kriminelle fra Kærshovedgård, der skal væk, og de skulle efter min mening ud på Lindholm. Det var vi enige om i sin tid. Så kommer den socialdemokratiske regering, som bliver så bange for sin egen skygge og i stedet for runder rundt til bønnemøder, og jeg ved ikke hvad, hr. Frederik Vad.

Måske man skulle tage og prøve at stramme en lille smule op og så omsætte nogle af ordene til handling. Jeg har gennemført 114 stramninger. Hr. Frederik Vad har vist ikke gennemført mange. Og i hvert fald er det sådan, at der altså også var socialdemokrater, der stemte imod nogle af de stramninger, som jeg gennemførte i sin tid. Men tak for, at I viderefører de fleste af dem – bortset fra det med pengene ud i ghettoerne; det synes jeg er ærgerligt.

Kl. 13:42

Formanden (Søren Gade):

Hr. Steffen Larsen fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 13:42

Steffen Larsen (LA):

Tak. Jeg kan forstå på salens socialdemokrater, at det må være et stort problem, at Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne ikke er enige om alting. Men lad mig så derfor stille et spørgsmål til fru Inger Støjberg nu, hvor det er et stort problem, når partier, man skal samarbejde med, er man ikke enige med om alting: Tror hun, at Socialdemokratiet er enige med Venstre i alting, og tror hun, at Socialdemokratiet måske er enige med SF i alting?

Kl. 13:43

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:43

Inger Støjberg (DD):

Det der med Venstre og Socialdemokratiet er altså et rigtig svært spørgsmål, synes jeg. Det er lidt, som om Venstre solgte kiosken for så bare at sætte socialdemokratiske varer på hylderne. Man forestiller sig, at de sådan lige tager den der kioskbestyrerjakke på, og at så går de bare og sætter socialdemokratiske varer op på hylderne i ét væk nu, ikke? Det er sådan lidt en underlig måde at gøre det på.

Så altså, jeg ved simpelt hen ikke, hvor meget de er enige om. Jeg kan i hvert fald bare konstatere, hvem det er, der bestemmer. Det er jo på en eller anden måde blevet Lars Løkke Rasmussen, når det handler om værdipolitik, og så er der nogle ting, Socialdemokraterne bestemmer. Jeg ved ikke lige, hvad det er for nogle varer, Venstre har sat på hylden, og som der står Venstre på. Jeg har meget, meget svært ved at se det.

Kl. 13:43

Formanden (Søren Gade):

Hr. Steffen Larsen.

Kl. 13:43

Steffen Larsen (LA):

Mange tak for det. Jeg er egentlig bare interesseret i, om det er et problem, at man er uenige om nogle ting. Det tror jeg ikke altid det er i politik. Jeg tror faktisk også, det kan være en styrke, at man får skærpet sine positioner og får nævnt, hvor man selv står. Det tror jeg sådan set er en styrke, og det gør også, at det er meget mere tydeligt for vælgerne, hvad de stemmer på. Så jeg vil egentlig bare takke Inger Støjberg for en udmærket ordførertale.

Kl. 13:44

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 13:44

Inger Støjberg (DD):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Steffen Larsen i, at man jo ikke kan være enige om alting, hvis man er forskellige partier. Det, det handler om, er at omsætte fællesmængden til noget godt. Det kræver, at man under hinanden nogle sejre, og det kræver, at man har et godt og ærligt samarbejde, og det er ærligt talt det, jeg oplever imellem Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne. Det synes jeg vi har vist ad flere omgange, og jeg har sådan en eller anden helt fantastisk fornemmelse af, at det samarbejde bare kun bliver bedre og bedre.

Formanden (Søren Gade):

Det sidste spørgsmål til fru Inger Støjberg bliver stillet af Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:44

sesminister huske, hvor mange mennesker der faktisk helt oppe i en voksen alder har måttet lide under ordblindhed, men hvor vi også fik sat et arbejde i gang og fik givet folk f.eks. læserygsække og alle de her ting med hjem.

Kl. 13:44

Jeg glemmer aldrig nogen sinde en gang, da jeg var ude på en virksomhed, hvor der kom en mand hen til mig, altså faktisk med tårer i øjnene, og sagde, at nu kunne han læse lektier med sit barn. Det er helt livsomvæltende på den allerbedste måde, når det kan ske. Så vi skal aldrig give op, når det handler om ordblindhed, og det tror jeg godt vi kunne samle mange partier om her i Folketinget.

Kl. 13:48

Sofie Lippert (SF):

Tak, tak for talen, og tak for samarbejdet på nogle områder. Jeg har samarbejdet godt med ordførere for Danmarksdemokraterne om landdistrikter, om studerende med funktionsnedsættelser og om professionsuddannelser. Derfor blev jeg også enormt ærgerlig over at erfare, at Danmarksdemokraterne kommer til at stemme for den nye su-reform, som rammer netop studerende med funktionsnedsættelse og på professionsuddannelserne. Vi ved nemlig, at studerende med funktionsnedsættelse oftere bliver forsinket end andre studerende og dermed i højere grad vil blive nødsaget til at tage lån for at gennemføre deres uddannelse, fordi de ikke kan få finansiering, altså su-klip, til den sidste del af deres uddannelse, hvis de bliver forsinket.

Er man i Danmarksdemokraterne ikke bekymret for konsekvenserne for den ordblinde sygeplejerske, der skal bruge lidt ekstra tid på at læse pensum og derfor nu er tvunget til at starte sit arbejdsliv med en større gæld?

Kl. 13:45

Formanden (Søren Gade):

Det afslutter spørgsmålene til fru Inger Støjberg. Vi siger tak til fru Inger Støjberg fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til fru Pia Olsen Dyhr fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 13:48

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:45

(Ordfører)

Pia Olsen Dyhr (SF):

For et par uger siden lagde KL en video ud. I videoen ser man en stribe af landets borgmestre strække en elastik til det yderste. Og spørgsmålet i filmen lyder: Hvornår springer elastikken? Ja, hvornår springer elastikken? Budskabet er ikke til at tage fejl af.

Der er for milliarder af kroner i skattelettelser på vej ud til de i forvejen mest velhavende danskere. Og vi har som samfund aldrig været rigere end i dag. Imens strækkes elastikken til det yderste ude i kommunerne, og det samme gælder i regionerne. Det rammer mennesker med handicap. Det rammer de ældre. Det rammer vores børn i skolerne. Der er børn, der mistrives, børn, der ikke lærer det, de har behov for, ældre, som sidder alene uden den omsorg, personlige pleje eller den veltillavede mad, de har brug for. Nogle af vores allermest udsatte borgere i Danmark, mennesker med handicap, læses med regeringens nye aftale ind i en endnu strammere økonomistyring. Der er blevet flere borgere med behov for hjælp. Der er blevet flere plejekrævende ældre. Der er kommet flere børn med udfordringer. Så hvornår springer elastikken? Faktisk tror jeg, at den er sprunget mange steder.

Den stramme kommunale økonomi betyder, at der hver eneste dag er problemer, der ikke bliver løst. Det er fysiske rammer, der ikke vedligeholdes. Det er alarmklokker, som man vælger at sidde overhørig, for hvis man reagerer på klokken, vil det koste penge – penge, man vel at mærke ikke har i kommunens kasse, penge, der vil gå fra noget andet, som jo også er vigtigt. Man siger, at en lille sten kan vælte hele læsset. Så når Randers Kommune f.eks. selv skal betale hovedparten af regningen for oprydningen efter ulykken i Ølst, rammer det efterfølgende på kernevelfærden. Helt sagesløse borgere får forringet velfærd, fordi kommunerne ikke har rum til uforudsete udgifter og regningen for ét område så skal fordeles på de andre.

Vi har simpelt hen brug for at få vores prioriteringer i orden. Vi har brug for som land, som nation, som borgere, som politikere at få vores værdier på plads. Gennem mere end 20 år er danskernes generelle velstand steget. År efter år er råderummet opjusteret. Beskæftigelsen er tårnhøj. Og der har været skattelettelser på skattelettelser. De mest velhavende 10 pct. af danskerne bliver bare rigere og rigere, og den rigeste 1 pct. øger bare deres formue og ejer mange, mange gange mere end størstedelen af resten af danskerne.

Samtidig står vi i en fuldstændig vanvittig tilspidset sikkerhedspolitisk situation og med et dramatisk forværret trusselsbillede. Den meningsløse, vilkårlige vold, som statsministeren nævnte tidligere i dag i sin tale, giver store problemer, men der er også bander og advokater, der i forening dræner samfundets kasser. Vi har også en fuldstændig uafviselig klimakrise, og lige bag ved den har vi en migrantkrise. Og så vælger regeringen at dele skattelettelser ud.

Inger Støjberg (DD):

Jeg kan faktisk godt se problemstillingen, som ordføreren rejser her, men jeg tror måske, at man i højere grad skal sætte ind andre steder, netop på at hjælpe via hjælpemidler og altså give al den hjælp og støtte, man overhovedet kan give til de mennesker, der desværre lider af ordblindhed. For det er jo også sådan med ordblindhed, at heldigvis kan hjælpemidler og ekstra støtte gøre rigtig meget.

Så jeg er ikke sikker på, at den eneste vej er igennem su-systemet. Derfor står jeg selvfølgelig fuldstændig ved den aftale, som vi har indgået, men det ændrer ikke på, at jeg godt kan se, at der er et problem for studerende, der kommer ind i uddannelsessystemet, og som f.eks. lider af ordblindhed, men så mener jeg bare, det er et andet sted, man skal støtte op.

Kl. 13:46

Formanden (Søren Gade):

Fru Sofie Lippert.

Kl. 13:46

Sofie Lippert (SF):

Vi er jo som sådan meget enige i, at løsningen på studerende med funktionsnedsættelsers udfordringer aldrig bliver blot at give dem mere su. Men bør vi ikke i det mindste vente med at tage su'en fra de studerende, vi ved har større risiko for at blive forsinket, til vi har lavet et system, der faktisk er i stand til at understøtte, at man kan tage en uddannelse, uanset hvilken funktionsnedsættelse man har?

Kl. 13:47

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 13:47

Inger Støjberg (DD):

Jeg synes, vi skulle se at komme i gang med et samarbejde omkring lige præcis det, og det tror jeg faktisk ville være noget, der kunne samle rigtig mange partier i Folketinget, for det er et helt relevant problem, ordføreren rejser. Jeg kan også fra min tid som beskæftiget-

Vi har altså brug for at tage de virkelige problemer alvorligt, og vi har brug for at agere i overensstemmelse med dem. Men regeringen lader skattelettelser komme foran velfærd. Og regeringen kører i et slæbespor i forhold til klimaindsatsen. Og kommunerne, ja, kan ikke følge med det demografiske træk og mere end 10 års efterslæb, som har barberet velfærden ned. Imens deler regeringen skattelettelser ud. Det går bare ikke. Det går ikke længere.

Ikke nok med det simrer der også hele tiden en diskussion om højere pensionsalder. Det er en diskussion om, at pensionsalderen bare kan blive ved med at stige for alle, uanset hvor hårdt et job man har, eller hvor længe man har været på arbejdsmarkedet. Og de familier, der er ved at bukke under – den tømrer og sygeplejerske, der ikke har fleksibiliteten i deres arbejdstid, og som oplever, at institutionen lukker tidligt, fordi kommunen ikke har råd, eller åbner så sent, at de kan nå på arbejde til tiden – presser man reelt til, at den ene, som typisk er kvinden, hvis vi skal være ærlige, må gå ned i tid. Bagefter bliver man så lidt skældt ud, når man forsøger at indrette sig efter omstændighederne.

Hvad med familien, hvor barnet mistrives, hvor angst, en spiseforstyrrelse, et selvmordsforsøg vender alt på hovedet, hvor nætterne er søvnløse og frygten og uroen er konstant og sidder som en knude i maven, som en trykken mod brystet og som en snærende løkke om halsen? Og når man så må strække våben og ikke både kan redde sit barn og passe sit fuldtidsarbejde og derfor træffer det eneste mulige valg i en umulig situation, nemlig at passe sit barn, så kan man opleve, at kommuner og regioner ikke har kapaciteten til at hjælpe og udrede, fordi regeringen prioriterer skattelettelser.

Kl. 13:54

Børnekræftafdelingen på landets største hospital slås lige nu med skimmelsvamp, og i forvejen alvorligt syge børn bliver dårligere. Og regeringen deler skattelettelser ud. Og blå blok kræver med den nye opjustering af råderummet nu endnu flere skattelettelser. De her ting hører sammen: stress, nedsat tid, mistrivsel, udbrændthed, antisocial adfærd, nedskæringer og forringelser. Imens deles der skattelettelser ud i milliardklassen, og de hurtige gevinster på aktier og til energihandlerne bliver belønnet med bonusser. Det ødelægger vores samfund, og det ødelægger tilliden til vores samfundsmodel. Elastikken springer.

Lad os da i stedet investere i mennesker. Lad os investere i alt det, der holder vores samfund sammen. Lad os investere i vores tryghed, netop som statsministeren understregede i talen, og i vores fælles sikkerhed. For det kan vi godt. Vi kan godt bygge vores samfund bedre og stærkere. Vi har råd til at udvikle og forbedre velfærden. Vi kan tage de næste store skridt til gavn for vores klima, natur og miljø og for vores hav og vores drikkevand. Vi kan være et fyrtårn i verden og vise styrken ved at være et mere lige og mere retfærdigt samfund. Og vi kan være en stærkere international stemme i arbejdet for frihed, demokrati, bæredygtighed og menneskerettigheder, og det kan vi gøre ved eksemplets magt.

Men det kræver, at vi løfter blikket. Det kræver, at vi løfter blikket fra regnearket og kigger på det enkelte menneske, løfter blikket fra den hurtige gevinst og ser på de langsigtede værdier, løfter blikket fra særinteresser og i stedet kaster blikket på alt det, der binder os sammen, og løfter blikket fra lobbyorganisationerne og kigger på vores natur. I forhold til fællesskabet, sammenhængskraften, samarbejdet, ligheden, retfærdigheden og bæredygtigheden synes jeg, at vi forpasser nogle muligheder i de her år. Elastikkerne er strakt til bristepunktet, og nogle steder er de endda bristet. Det skøre er, at det ikke er nødvendigt. SF har igen og igen vist viljen og evnen til at tage ansvar for svære beslutninger, og det bliver vi ved med. Men vi er endnu mere klar til at tage ansvar for både nødvendige og kloge beslutninger, der kan gøre dejlige Danmark endnu stærkere og endnu bedre.

Jeg skal på vegne af SF, Enhedslisten og Alternativet læse følgende forslag til vedtagelse op:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at Danmark står med en historisk mulighed for at styrke og udvikle sin position som et grønt foregangsland og som et af verdens frieste, mest lige og mest demokratiske samfund.

Danmarks stærke økonomiske situation og historisk høje beskæftigelse skal bruges til at hæve ambitionerne for den grønne omstilling og styrke indsatsen mod ulighed og skævvridning af muligheder for den enkelte. Det markant styrkede økonomiske råderum skal bruges til at udvikle velfærden og den grønne omstilling – ikke kan bruges på skattelettelser.

Danmark skal fortsat sætte nye standarder for ambitiøse løsninger for CO₂-nedbringning og bane vejen for yderligere tiltag, der mindsker klimabelastningen, og som styrker vores natur, miljø, havmiljø og biodiversitet samt sikrer rent drikkevand. Danmark skal desuden bruge de økonomisk gode – men sikkerhedspolitisk usikre – tider til at styrke dansk sikkerhed og forsvar, herunder øge Danmarks engagement og position i EU, NATO og FN samt stå vagt om international lov og menneskerettigheder.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 84).

Tak for ordet.

Kl. 13:58

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Forslaget til vedtagelse vil indgå i de videre drøftelser. Det er nu sådan, at der er 45 minutter til korte bemærkninger til fru Pia Olsen Dyhr. Jeg anmoder om, at man overholder taletiden, som er 1 minut og derefter ½ minut. Den første, jeg giver ordet til, er hr. Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokratiet. Værsgø.

Kl. 13:58

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det, og tak for talen. I 2006 går SF ikke med i velfærdsaftalen, der kobler en stigende gennemsnitlige levealder til pensionsalderen. Det er ellers det helt afgørende fundament under vores velfærd i fremtiden. I 2011 stemmer SF så alligevel for at hæve pensionsalderen i regering. I april 2023 udtaler hr. Karsten Hønge fra SF, at SF's udgangspunkt er, at man skal stoppe pensionsalderen ved 68 år. I oktober samme år modsiges det af fru Pia Olsen Dyhr. Den 1. maj laver SF og Enhedslisten en fælles video, hvor hr. Pelle Dragsted siger, at hverken Enhedslisten eller SF er tilhængere af, at den generelle pensionsalder skal blive ved med at stige. Den 12. maj 2024 bekræfter Karsten Hønge og udtaler til Politiken, at styrkelsen af de offentlige finanser som følge af velfærdsaftalen er matadorpenge. Den 14. maj taler fru Pia Olsen Dyhr så modsat om, at pensionsalderen måske godt kan stige alligevel.

Jeg anerkender, at det lidt var en hurtig opremsning, men hvad er egentlig den dybere liggende årsag til den zigzagkurs, og er det seriøst, når vi taler om en aftale, som er fundamentet under fremtidens velfærd?

Kl. 14:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:00

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg har hørt hr. Christian Rabjerg Madsen turnere med et beløb, der handler om 70 mia. kr., og at det i virkeligheden er det, velfærdsaftalen handler om på den lange bane. Jeg synes også, hr. Christian Rabjerg Madsen skal notere sig det svar, der er kommet fra Finans-

ministeriet, nemlig at det kun er 26 mia. kr. Men jeg erkender, at det er 26 mia. kr. Nu er jeg bare lidt træt af, at der er så mange forkerte tal derude, og Finansministeriet jo selv har sagt, at på grund af overholdbarheden handler det om 26 mia. kr. Men ligeegyldigt hvad, er det er mange penge, og det er væsentligt i dansk økonomi. SF har derfor sagt, at vi ikke er afvisende over for at kigge på at hæve pensionsalderen, vel at mærke hvis vi har løsninger for nogle af de mennesker, der har været mange år på vores arbejdsmarked eller er nedslidte.

Og ved du hvad – nej, ved ordføreren hvad? Jeg er jo ny i Folketinget, skulle jeg til at sige. Nej, ved ordføreren hvad? Jeg troede faktisk også det var Socialdemokraternes position. Men Socialdemokratiet har overrasket mig lidt her på det sidste, for Socialdemokratiet går åbenbart ind for, at vi alle sammen skal blive her, til vi er 75 år.

Kl. 14:01

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:01

Christian Rabjerg Madsen (S):

68 mia. kr. er ifølge Finansministeriet det hul, som SF's position slår i kassen. Så er det rigtigt nok, at man kan fylde noget af det hul op med råderummet, men det ændrer jo ikke på, at hvis man fjerner 68 mia. kr., må man svare på, hvor de 68 mia. kr. kommer fra. Det plejer at være god skik på Christiansborg.

Derfor undrer det mig også, at man kan have en så voldsom zigzagkurs på det spørgsmål, som vel er det enkeltstående spørgsmål, der er mest afgørende for, at vi kan love fremtidige generationer et ordentligt velfærdssamfund. Hvad skal der til, for at SF tilslutter sig velfærdsforliget? Vi er jo helt enige om, at gode forhold for nedslidte er afgørende. Det var derfor, vi lavede Arnepensionen sammen. Men hvad skal der til, for at SF træder ind og er med til at tage ansvar for fremtidens velfærd?

Kl. 14:01

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:01

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg kan anbefale hr. Christian Rabjerg Madsen at kigge på svaret på spørgsmål nr. 238 fra Finansudvalget. Der står jo netop, at det er 27 mia. kr. Men fred være med det. Jeg synes bare, man skal lade være med at turnere med forkerte tal og dermed også forvirre offentligheden.

Men når vi er færdige med den diskussion – det er jo ligesom slået fast nu af finansministeren – så er den anden del af diskussionen jo, at vi gerne kigger på at øge pensionsalderen for folk som hr. Christian Rabjerg Madsen og mig selv, som er kommet ganske sent ud på arbejdsmarkedet. Men folk som min mor, som jo kom ud på arbejdsmarkedet som 14-årig, synes jeg ikke det er rimeligt at kigge på en forhøjet pensionsalder for, og derfor er vi nødt til at have en anden diskussion, hvad jeg troede Socialdemokraterne også gerne ville.

Kl. 14:02

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Schack Pedersen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:02

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for det, og tak for talen. Når SF gerne vil bruge nogle penge, må SF også lige redegøre for, hvor pengene kommer fra. Grunden til, at

dansk økonomi har det godt, er bl.a. velfærdsaftalen, som SF i sin tid var imod. Det var en forkortelse af dagpengeperioden, som SF var imod. Det var en forkortelse af efterlønsperioden, som SF var imod, og det var en afskaffelse af mellemskatten tilbage i 2009, og det var lettere adgang til international arbejdskraft.

Vil fru Pia Olsen Dyhr anerkende, at hvis det havde været SF's økonomiske politik, der havde ligget til grund for dansk økonomi, så havde den her diskussion aldrig fundet sted? Så havde der ikke været noget råderum, og så havde der ikke været den velstand, som vi har i dag. Så havde beskæftigelsen ikke været så høj. Gør det ikke et vist indtryk, at det er på grund af beslutninger, som SF har været imod, at SF nu kan slå ud med armene og se på, hvor mange herlige penge der er, som SF mener, at SF har en ret til at anvende?

Kl. 14:03

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:03

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er rigtigt, at SF var imod en forringelse af efterlønnen og SF var imod en forringelse af dagpengene. Lad mig bare nævne de her to eksempler, for det drejer sig om nogle af de mennesker, som f.eks. har været arbejdsløse i mere end 2 år. Vi sad selv i regering på det tidspunkt, og jeg kunne se, at folk faldt ud over skrænten, og de var nødt til at gå fra hus og hjem, fordi vi havde en stigende arbejdsløshed i Danmark. Der var en tårnhøj arbejdsløshed, og jeg kunne godt mærke de blå politikere sige, at det ikke er noget problem. Men det var den helt almindelige lønmodtager, der ikke blev grebet af vores fælles sikkerhedsnet. Så jo, det var SF imod.

Er det, fordi vi ikke vil finde økonomi, eller fordi vi ikke vil finde arbejdsudbud. Nej, vi prioriterer bare anderledes. Vi kunne for det første starte med at beskutte nogle af energimellemhandlerne. Jeg hører jo, at skatteministeren har udviklet en glimrende model. Men jeg forstår, at det jo åbenbart ikke er noget, I kan blive enige om i regeringen. Det ville jo være noget af det, der var retfærdigt, og som i virkeligheden også ville sørge for, at det var dem, der havde de bredeste skuldre, der bar.

Kl. 14:04

Formanden (Søren Gade):
Torsten Schack Pedersen.

Kl. 14:04

Torsten Schack Pedersen (V):

Jeg tror generelt, at beskatning med tilbagevirkende kraft har de fleste af os det en lille smule anspændt med. Jeg glemte en enkelt reform, som jeg godt ville have rost SF for. Det var den skatteaftale fra 2012, som øgede arbejdsudbuddet.

Fru Pia Olsen Dyhr tordner nu mod de skattelettelser, vi er rigtig stolte over, at vi har indført i den her regeringsperiode. Vi vedtog dem for få uger siden. Så for at der ligesom skal være lidt mål med forargelsen over, at det primært er til dem, der har allermost, vil jeg bare spørge: Kan SF så bekræfte, at effekten på Ginikoefficienten var 0,21 med skattereformen i 2012, og at den er 0,07 med den her skattelettelser?

Kl. 14:05

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:05

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er helt korrekt. Det har ordføreren helt styr på, nemlig at Gini-koefficienten var større, da vi selv sad i regering. Jeg tror så også,

at ordføreren ved, at vi stod i en helt anden økonomisk situation i Danmark, da SF sad i regering fra 2011 til 2014. Vi brugte kræfterne på at rydde op efter det økonomiske morads, de borgerlige havde lavet, efter finanskrisen. Man havde i virkeligheden i den grad ikke taget ansvar for at få gang i dansk økonomien. Så der skulle nogle greb til. Synes vi, at der var de rigtige balancer i skattereformen. Nej, vi havde da gerne set noget mere retfærdigt end det, der blev lagt frem.

Kl. 14:06

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 14:06

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Der var jo engang, hvor Socialdemokraterne havde et slogan, der hed: velfærd eller skattelettelse. Jeg tror, at man må sige, at det slogan på en eller anden måde nok er blevet arkiveret nogenlunde samme sted, som statsministerens sms'er er. Men jeg forstår, at SF stadig væk har samme tilgang til politik.

Et andet sted, hvor SF også har overtaget Socialdemokraternes plads, er forholdet til fagbevægelsen, hvor store dele af fagbevægelsen jo har meget svært ved at genkende, tror jeg, Socialdemokratiet efter angrebet omkring store bededag og ikke mindst den danske model.

Forleden fik vi en opjustering af det økonomiske råderum, og i den forbindelse var en af fagbevægelsens helt tunge spillere, nemlig Dansk Metals Claus Jensen, ude at tale for, at man skulle bruge en del af det opjusterede råderum på skattelettelse. Jeg kunne godt tænke mig at spørge: Hvor står SF i forhold til det?

Kl. 14:07

Formanden (Søren Gade):

Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:07

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg har stor respekt for Claus Jensen og også for Dansk Metal og samarbejder gladelig med Claus Jensen om mange ting, herunder også hele diskussionen om, hvordan vi skal sammensætte fremtidens arbejdsliv. Det er jeg meget optaget af og har gode diskussioner med Claus Jensen om.

Men jeg vil sige, at her er vi uenige. Her skilles vores veje. Jeg er ikke enig i, at vi skal prioritere skattelettelse i en tid, hvor velfærd i den grad bløder, og hvor vi har brug for at investere i vores fælles velfærd. Men der er jo heldigvis også andre kræfter i fagbevægelsen, f.eks. 3F's formand, Henning Overgaard, som jo netop siger, at det er en dårlig idé med skattelettelse; lad os investere det her i fællesskabet.

Kl. 14:07

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 14:07

Inger Støjberg (DD):

Jeg anerkender faktisk fuldstændig, at der er steder i vores velfærdssamfund, hvor der mangler penge, og jeg vil også gerne takke for det gode samarbejde, som jeg synes vi havde omkring ældreaftalen for ikke lang tid siden, hvor vi fik flere penge presset hurtigere ud.

Men alligevel vil jeg sige: Når vi nu har flere penge, end vi havde forventet og regnet med, kunne det så ikke være en idé at kigge på skatten for helt almindelige indkomster, altså f.eks. i forhold til sygeplejersker, så de får lidt mere ud for den indsats, som de lægger?

Kl. 14:08

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:08

Pia Olsen Dyhr (SF):

Regeringen har jo lige lavet en skattepakke, som det, lidt fordelt, hovedsagelig er dem der har mest i vores samfund der får andel i, men hvor en helt almindelig lønmodtager, f.eks. en sygeplejerske, får 200 kr. mere om måneden. Og jeg kan sige, at jeg ikke tror, at det er den rigtige måde at investere vores fælles penge på.

Jeg er helt sikker på, at hvis du spørger hovedparten af vores sygeplejersker, social- og sundhedshjælpere eller andre, vil de sige, at de langt hellere vil have en ekstra kollega eller lidt mere tid hos den ældre, end de vil have skattelettelse, og dem er jeg enig med.

Kl. 14:09

Formanden (Søren Gade):

Fru Sandra Elisabeth Skalvig, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 14:09

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak, og tak for talen. Der er ingen tvivl om, at SF og Liberal Alliance ikke er enige om alting. Men jeg vil faktisk gerne starte med at takke SF for et godt samarbejde, særlig i forbindelse med forhandlingerne om universitetsreformen, hvor vi jo var en lidt uvant alliance. Mit spørgsmål kommer også til at omhandle uddannelse, for Liberal Alliance har jo sammen med regeringen og andre partier indgået en ny su-aftale. SF har jo stillet ændringsforslag til ændringen på su-området, og jeg kunne godt tænke mig at høre, om SF har tænkt sig, hvis det er, at de her ændringsforslag bliver stemt igennem, at stemme for hele den ændrede su-lov.

Kl. 14:09

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 14:10

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nej, det har vi ikke tænkt os, men vi vil sige, at de ændringsforslag vil gøre tingene en smule bedre. Vores problem med den su-aftale, regeringen har indgået med bl.a. Liberal Alliance, er jo grundlæggende, at det bliver sværere at skifte uddannelse. Hvis du er startet på statskundskab og finder ud af undervejs, at du egentlig hellere vil være sygeplejerske, så gør det skifte faktisk, at du, når de så har skiftet uddannelse, ikke kan få hele din su, eller hvis du skifter mellem to universitetsuddannelser, f.eks. hvis du starter på litteraturvidenskab og finder ud af, du vil læse engelsk, så kan du endda med tilbagevirkende kraft risikere at miste nogle af dine su-klip.

Men når det så er sagt, vil jeg også meget gerne kvittere tilbage til Liberal Alliance og til Det Konservative Folkeparti, for jeg synes, vi havde et rigtig godt samarbejde, og det betød jo, at regeringen var nødt til at ændre retning i forhold til det, der lå til universiteterne, og vi kom ned på, at det i stedet for, at halvdelen af kandidatuddannelserne skulle være 1-årige, så blev 8 pct. Det synes jeg var et godt samarbejde.

Kl. 14:11

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 14:11

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Det er jeg meget enig med fru Pia Olsen Dyhr i. Jeg skal bare lige forstå det rigtigt. Du snakker om det her med, hvornår folk er

startet, og hvor mange klip man har, men så vidt jeg kan forstå på de ændringsforslag, SF har stillet, handler det jo om at sidestille studerende, der modtager SPS med dem, der modtager su-handicap-tillæg, det vil sige, at de ændringsforslag vil kun omhandle dem. Men kunne man ikke have kigget på SPS-støtten på en anderledes måde, altså sådan at det ikke omhandler su, men så man f.eks. går ind og kigger på, om SPS-støtten er skruet rigtigt sammen?

Kl. 14:11

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:11

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er vi bestemt villige til i SF. Vores bekymring er jo, at mennesker med handicap kan komme i klemme i det su-system, vi kommer til at se fremtiden. I forvejen er mennesker med handicap under meget pres i vores systemer. De oplever ude i kommunerne, at de ikke kan få den hjælp, de har brug for, de oplever, når de henvender sig til offentlige myndigheder, at de hele tiden skal slås, og at det i virkeligheden ud over at have et handicap så også er med til at slide dem ned, og det er min store bekymring. Men jeg er da ikke afvisende over for at kigge på andre modeller.

Kl. 14:12

Formanden (Søren Gade):
Fru Monika Rubin, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 14:12

Monika Rubin (M):

Mange tak. Jeg kan jo forstå, at Socialistisk Folkeparti meget gerne vil lave det her modsætningsforhold mellem skattelettelser og velfærd. Men det er jo i vores velfærdssamfund bl.a. også sådan, at der, når man giver skattelettelser, så er nogle, der arbejder mere. Så jeg vil bare lige spørge fru Pia Olsen Dyhr, om skattelettelser ikke også godt kan gøre noget positivt for velfærd ved f.eks. netop at få flere i arbejde.

Kl. 14:12

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:12

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg vil jo aldrig afvise, at nogle skattelettelser, hvis man tænker dem virkelig klogt, kan være med til at gøre det der. Men min bekymring er jo, at vi smører dem ud på alle, og at folk, der f.eks. i dag betaler topskat, og som oplever, at de får en stor skattelettelse, går ned i tid. Jeg kan som et eksempel bare nævne min egen mand, som faktisk går og overvejer, om han så ikke skal gå lidt ned i tid. For han kan jo ikke arbejde mere, end han gør, og det samme er jo tilfældet for rigtig mange andre af de mennesker, der får skattelettelser.

Jeg tror f.eks., når man spørger vores sygeplejersker ude på landets sygehuse, som jo – det er jeg også sikker på at ordføreren kender til – i nogle uger arbejder 30 timer, og som i andre uger har prikkevagter, og som derved kan komme op at arbejde 60 timer, om de kan arbejde mere, så ikke synes, at de kan det, og der tror jeg ikke, en skattelettelse er det, der gør, at de arbejder mere. Men til gengæld synes jeg jo, det er positivt, at regeringen så har valgt at lave det her ligelønsloft, som kan være med til at gøre deres liv lidt nemmere, uden at de nødvendigvis behøver at arbejde flere timer.

Kl. 14:13

Formanden (Søren Gade):
Fru Monika Rubin.

Kl. 14:13

Monika Rubin (M):

Mange tak. Men så hører jeg jo også ordføreren sige, at de får flere penge mellem hænderne, når det er sådan, at man giver en skattelettelse, og det er om noget også positivt. Hvis man kigger på topskattelettelserne, er det jo, når vi giver dem, om noget et øget arbejdsudbud, vi får, og det er jo ikke nødvendigvis på velfærdsområdet, selv om jeg også har lægefaglige kollegaer, der får topskattelettelser, fordi nogle af dem faktisk arbejder dobbelt. Men nu mangler vi jo i Danmark generelt set arbejdskraft.

Så vil ordføreren lige komme med nogle eksempler på, hvordan vi øger arbejdsudbuddet, når det nu i hvert fald ikke må være skattelettelser?

Kl. 14:14

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:14

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes jo, at man, når man kigger tilbage på historien, og det må man jo godt gøre, og hvor der gennem mange år er blevet givet topskattelettelser, kan se, at det flere gange ikke har medført, at de mennesker har arbejdet mere, og det er jo meget tankevækkende. For det er nogle af de mennesker, der i forvejen arbejder allermest i vores samfund. Vi har bare valgt at belønne dem noget mere.

Så er det jo interessant, at de ifølge regnemodelerne siger, at det betyder noget, men jeg tror jo, at noget af det, der ville betyde allermest, var, hvis vi fik nogle af dem, der i dag var på deltid, og som gerne vil op på fuld tid, op på fuldtid. Det er der mange sygeplejersker der gerne vil, det er der pædagoger der gerne vil, og det er der social- og sundhedsassistenter der gerne vil, men de kan ikke gøre det, fordi kommunerne ikke har råd til at lade dem komme på fuld tid.

Kl. 14:14

Formanden (Søren Gade):
Fru Brigitte Klintskov Jerkel, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:14

Brigitte Klintskov Jerkel (KF):

Jeg vil gerne starte med at takke SF for det gode samarbejde, som vi indtil videre igennem flere år har haft på social- og handicapområdet, hvor der har været flere tiltag, som vi har været enige om, bl.a. i forbindelse med barnets lov. Derfor var jeg også meget ærgerlig over, at SF forlod forhandlingerne for rammeaftalen for en bæredygtig udvikling på handicapområdet på grund af økonomistyringen.

Jeg vil derfor høre, om SF slet ikke mener, at der er behov for at styre økonomien bedre på det specialiserede socialområde, og hvor SF, hvis det ikke er tilfældet, så mener at man skal finde de mange milliarder kroner, som kommer til at mangle.

Kl. 14:15

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:15

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er jo en kæmpe udfordring, det har ordføreren ret i, i forhold til kommunernes økonomi. Det er et kæmpe pres på økonomien, at vi i virkeligheden har nogle stigende udgifter for mennesker med handicap. Men det er jo ikke, fordi det enkelte menneske får en større bevilling. For det er jo ikke det, der er sket, men vi har bare fået flere mennesker, der har diagnoser, eller som har definitionen, hvor de ryger ind under betegnelsen mennesker med handicap. Fak-

tisk er ydelsen pr. person blevet mindre, og det, der kan være min bekymring, er, at vi ender med at spare så meget, at det handler om kernevelfærden, f.eks. når jeg møder en mand med muskelsvind, der får at vide, at han, når han flytter fra den ene kommune til den anden kommune, så mister sin personlige hjælper, eller at han skal søge om det igen, på trods af at han ikke kan leve uden en personlig hjælper. Og det er jo på grund af, at kommunerne er så pressede på økonomien, at det er det, de kigger ind i, og det er det, der er min bekymring, altså at vi er med til at underminere nogle menneskers helt grundlæggende rettigheder.

Kl. 14:16

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:16

Brigitte Klintskov Jerkel (KF):

Jamen når SF nu ikke er med i aftalen om en bæredygtig udvikling på handicapområdet, så betyder det jo, at SF nu er sat uden for indflydelse i social- og handicappolitikken i de kommende år. SF vil samtidig også gerne være et ansvarligt og et potentielt regeringsdueligt parti.

Så derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, hvordan SF forholder sig til det, at man nu er sat fuldstændig uden for indflydelse på et område, som netop trænger til politisk bevågenhed og handling. For det er i mine øjne ikke at være ansvarlig og at tage ansvar og være rede til at tage de nødvendige greb, selv om det kan være svært.

Kl. 14:17

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:17

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, at ordføreren kender mig godt nok til at vide, at jeg egentlig har lyst til at få indflydelse på alting. Jeg tror, det er bedst, at SF er med i alle aftaler, og at det bliver de bedre af, men tingene bliver nogle gange også så dårlige, at man bliver nødt til at sige fra. Der har her den 22. maj lige været en demonstration nede på Slotspladsen, hvor rigtig mange mennesker med handicap kom og sagde: Hold nu op, undskyld, vi er her.

Prøv lige at lægge mærke til de mennesker, og hvad de råber op om, og det er jo noget helt grundlæggende. For det handler om det, at de ikke kan leve et helt almindeligt liv, og jeg vil sige, at den aftale, regeringen kom med, kunne vi ikke se os selv i. Tro mig, jeg havde gerne gjort så meget, jeg kunne, men vi kunne bare ikke komme langt nok.

Kl. 14:18

Formanden (Søren Gade):
Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:18

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale, også om de konsekvenser, altså de menneskelige konsekvenser, der er, når vi snakker velfærd. Nogle gange lyder det, som om man snakker offentlig sektor og kommuner og regioner, men det er jo mennesker og deres frihed og muligheder og tilværelser, vi taler om.

Så er SF og fru Pia Olsen Dyhr blevet angrebet for at sætte spørgsmålstegn ved pensionsaftalen, det såkaldte velfærdsforlig, selv om det egentlig handlede om at skære i velfærden – folks pensionsalder er jo også en del af velfærden. Det, jeg synes er så bizart ved den debat, er, at dengang man gennemførte den reform, sagde man: Vi skal fremtidssikre velfærden; vi skal have penge til at sikre den

samme velfærd i fremtiden som i dag. Så kan man være uenige om, om det var den rigtige måde, eller om man skulle have gjort det på andre måder. Men det var det løfte, man gav de danskere, der blev tvunget til at arbejde længere. Hvad er der sket siden? Man har skåret 50 mia. kr. i velfærden, i forhold til hvad man skulle have haft, hvis man skulle have fulgt den udvikling, som man lovede, altså det såkaldte velstandskorrigerede træk. Og nu, hvor der er et råderum, kommer man så og siger: Jamen de skal slet ikke bruges på velfærden; de penge skal bruges på skattelettelser til dem oppe i toppen af samfundet. Hvad vil ordføreren kalde den måde at føre politik på?

Kl. 14:19

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:19

Pia Olsen Dyhr (SF):

I virkeligheden er det et aftalebrud. Nu er SF ikke en del af aftalen, og alle dem, der er inde i aftalen, har faktisk brudt med præmisserne for aftalen. For man har aftalt, at man kunne leve med, at pensionsalderen steg, men forudsætningen for det var, at man havde en god efterløn, og at man også investerede pengene i fælles velfærd. Det interessante er, at efterlønnen jo er blevet udhulet. Jeg tror, det var et af hr. Lars Løkke Rasmussens store projekter. Jeg tror, det var i en nytårstale, hvor han meget tydeligt sagde, at han ville afskaffe efterlønnen, og senere fik han så også Radikale Venstre med. Ergo blev efterlønnen langsomt afmonteret, kan man sige, og der er ikke meget tilbage af den. Så jeg synes, nogle af præmisserne for den velfærdsaftale er forsvundet.

Man må rose statsministeren for, at man i den foregående regeringsperiode faktisk lykkedes med Arnepensionen, som er lidt et skridt i den rigtige retning i forhold til en efterløn, for det er en rettighed, men den er jo slet ikke på samme præmisser som efterlønnen, og derudover kan vi se, at der desværre er alt for få, der benytter sig af den. Og det beløb, vi har i overskud, fordi der ikke er mange, der benytter sig af den, burde vi egentlig reinvestere. Det gør man så ikke i regeringen.

Kl. 14:20

Formanden (Søren Gade):
Hr. Pelle Dragsted.

Kl. 14:20

Pelle Dragsted (EL):

Det var så egentlig også det næste, jeg ville spørge om. For Arnepensionen kan den tidligere regering være stolt af. Det synes jeg nu også at vores to partier og Dansk Folkeparti kan være; vi var flere, der var med til at sikre flertallet for det. Men sagen er, at Arnepensionen jo er indrettet på den måde, at den flytter op med den stigende pensionsalder. Så når pensionsalderen bliver 75 år om nogle år, er Arnepensionsalderen så 70 år. Så mit spørgsmål er: Kan vi leve med det? Jeg oplever fra Socialdemokraternes side, at man er meget glade for Arnepensionen, men man vil ikke rigtig være med til at forbedre den. Hvad kan årsagen være til, at man ligesom er meget stolt af noget, men når det så langsomt udhules, vil man ikke være med til at sikre det?

Kl. 14:21

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

- Kl. 14:21 det er den jo også både i antal år og i beløb, men helt ærligt: Det er jo ikke en rettighed. Kl. 14:24
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Jeg lagde jo mærke til, at det i Socialdemokratiets ordførers svar til mig bliver understreget: Vi lever op til velfærdsaftalen. Det vil sige, at pensionsalderen kommer til at stige, til man er 75 år. Man kan forestille sig det scenarie, at man er 75 år, når man går på pension, og hvis man skal gå tidligere fra, skal man være 72 år. Jeg vil sige, at i min familie har vi både tømrere og murere og metalarbejdere. Jeg har svært ved at se, at de kan være på arbejdsmarkedet, til de er 72 år. Derfor bliver vi jo nødt til at have en diskussion med hinanden om, om det er retfærdigt.
- Formanden (Søren Gade):**
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo. Kl. 14:21
- Martin Lidegaard (RV):**
Jeg tror, grunden til at så mange ikke vælger Arnepension, er, at de vælger seniorpension, som både har en højere ydelse, og som alle kan få, ikke kun nogle, der har haft en bestemt profession. Men det jeg egentlig ville spørge fru Pia Olsen Dyhr om – og i øvrigt vil jeg gerne takke for godt samarbejde, ikke mindst på det grønne område – er et område inden for det grønne, hvor vi har haft en uenighed, som handler om den her flyafgift, som ikke er blevet høj nok, synes vi, og ikke bliver brugt til det rigtige, nemlig at sætte CO₂-reduktionen ned. Så vi er endt med en flyafgift, der ikke rigtig har nogen CO₂-effekt. Når jeg nævner det, er det, fordi jeg er ekstremt optaget af at få stoppet importen af gas og olie og flybrændstof fra Rusland til det europæiske marked, fordi vi jo fortsat poster milliarder af kroner i den russiske krigsmaskine. Jeg har lige haft møde i dag med Zelenskijs viceformand, en kvinde, og det gjorde et stort indtryk på mig.
Derfor vil jeg bare spørge SF's formand her: Hvor meget har man bundet sig op på, at provenuet for den flyafgift skal gå til en ældrecheck, og kan man forestille sig, at man efter et valg både kan hæve flyafgiften og måske bruge den til grøn omstilling i stedet for ældrecheck? Kl. 14:23
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Pia Olsen Dyhr. Kl. 14:23
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Åh, hvor ville jeg ønske, at vi var i 2019-2022, hvor vi havde vores grønne samarbejde. Jeg ved godt, at Radikale Venstre ikke synes særlig godt om det og også derfor væltede regeringen dengang, men jeg synes jo, der skete noget ambitiøst. Hvis vi nu kunne forestille os, at det grønne flertal kom igen, kunne vi skruer på flyafgiften. Det ville vi i SF være helt klar til. Men jeg kan være bekymret for, om det Radikale Venstres så vælter det igen, og at vi så aldrig får det gennemført.
Men grundlæggende mener jeg, vi er gået et skridt ad vejen. Vi har fået den indført, og det er så en knap, man kan dreje på. Det er jo det, der er afgørende. Samtidig må man sige, at jeg synes, det er godt, vi har brugt nogle af pengene til nogle af de mennesker i vores samfund, der har allerfærrest penge, nogle af vores ældre, på en bedre ældrecheck, så de også, når vi nu har CO₂-afgifter i vores samfund og priserne bliver højere, har mulighed for f.eks. at tage en flyrejse med deres børnebørn. Sådan synes jeg faktisk det er meget retfærdigt.
Så må jeg om pensionsalderen og seniorpension sige, at det godt kan være, at Radikale Venstre synes, seniorpensionen er bedre, og
- Formanden (Søren Gade):**
Hr. Martin Lidegaard. Kl. 14:24
- Martin Lidegaard (RV):**
Det er da en rettighed, at enhver ældre kan gå ned til sin læge, og hvis vedkommende faktisk er nedslidt fysisk eller psykisk – i modsætning til med Arnepensionen og efterlønnen – kan få den højeste og den længste ydelse. Det er derfor, vi sikrede seniorpension sammen med de borgerlige partier.
Men jeg er egentlig ikke ude på sådan noget parlamentarisk drilleri. Jeg synes, det er ærgerligt, vi har fået en flyafgift, der er ingen CO₂-effekt har. Så kan man spørge sig selv: Hvorfor skal man overhovedet indføre den? Vi synes ikke, vi åbner en social massegrav, ved at ældre skal betale 30 kr. ekstra for billetten til Mallorca, 50 kr. i 2030. Men jeg er glad for, at man gerne vil være med til at have beløbet og bruge det til grøn omstilling. Hørte jeg også det? Kl. 14:25
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Pia Olsen Dyhr. Kl. 14:25
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Jeg er virkelig ked af det, men jeg hørte ikke det sidste. (*Martin Lidegaard (RV):* Det var bare spørgsmålet er, og man også kan bruge provenuet på den grønne omstilling). Tak. Undskyld, jeg hører åbenbart ikke så godt. Jeg er blevet lidt forkølet. Det har også sat sig på min stemme.
Vi er både villige til at kigge på at forhøje flyafgiften – og jeg synes sådan set, der er god grund til det, for vi ved, at det, at man flyver, er noget af det, der er allermost forurenende, og vi ved også, at den har en generelt god social balance, fordi det er færrest af dem, der ikke har nogen penge, der har råd til at flyve, så det kigger vi gerne på – og ja, vi kigger også gerne på, om noget af beløbet skal bruges på den grønne omstilling. Jeg synes også, det er vigtigt at huske, at der skal være nogle sociale balancer i det her. Kl. 14:25
- Formanden (Søren Gade):**
Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo. Kl. 14:25
- Morten Messerschmidt (DF):**
Det er jo et præcist eksempel på, hvordan klimapolitikken er i hænderne på fanatikere herinde, for flybrændstoffer er omfattet af EU's kvotehandelssystem. Så det burde markedet bare ordne.
Det, jeg ville spørge til, er faktisk et område, hvor der måske er lidt mere fordragelighed mellem Socialistisk Folkeparti og Dansk Folkeparti. For jeg synes, at statsministeren, der så godt nok ikke beriger os med sit selskab lige nu, jo kom med en halv indrømmelse i forhold til det med store bededag. Jeg tror i hvert fald, at det i statsministerens terminologi er en halv indrømmelse at sige, at hun var overrasket. Jeg tror, at hun er sådan en, hvor alting beregnet og kalkuleret ned til mindste detalje.
Det åbner måske for, at vi kan gøre noget i fællesskab. Vi har i hvert fald finansieret en genindførelse af store bededag som en fri- og helligdag i vores 2030-plan. Derfor vil jeg bare høre, om fru Pia Olsen Dyhr kan give samme garanti om, at vi, hvis nu vore partier, måske sammen med et par andre, har flertal for det efter

næste folketingsvalg, så genindfører store bededag som en fri- og helligdag.

Kl. 14:28

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:26 **Torsten Gejl** (ALT):

Tak for en veloplagt tale. Og tak for at være med i kravet om, at vi skal have 10 pct. strengt beskyttet natur i Danmark. Det er et krav, som den rød-grønne fløj sammen med LA og K har spidsformuleret her op til Naturmødet.

Pia Olsen Dyhr (SF):

Der er altså et eller andet i ordførerens indlæg, som jeg støder mig meget på. Den der måde at sige på, at statsministeren er kalkuleret, beregnende og alt muligt, synes jeg ikke er i orden. Det er ikke i orden at tale sådan om hinanden. Man kan være politisk uenig. Det er rimeligt nok. Det er jeg helt med på. Jeg er ikke med på alt det der, og jeg synes, at det er en virkelig dårlig måde at diskutere på. Fred være med det.

Kl. 14:26

Regeringen siger så, at nu skal vi til at være meget specifikke om, præcis hvad det skal være for 10 pct. Det er jo lidt mærkeligt, for da vi lavede klimaloven, var alt jo uvist. Vi lavede love frem til 2030, og grunden til, at vi snakker om hockeystavseffekten, er jo netop, at der skal ske en hel masse forskning, som vi meget, meget gerne vil støtte, men som vi ikke helt har styr på.

Her skal vi være fuldstændig specifikke, før vi nærmest må nævne det. Hvordan tænker fru Pia Olsen Dyhr at vi kan komme videre med den sag?

Kl. 14:29

I forhold til store bededag stemte vi jo imod en afskaffelse. Vi ser sådan set gerne store bededag genindført. Men vi skal jo lige være opmærksom på, at vi ikke skal gøre det på samme måde, som regeringen afskaffede den, fordi det her er altså noget, man er nødt til at have arbejdsmarkedets parter ind over. For hvis man genindfører store bededag, betyder det faktisk noget for de mange lokale overenskomster, som nu er indgået. Jeg kender til masser af steder, hvor man i overenskomsterne har indført en store bededag. Så det bliver ikke helt så simpelt. Jeg bliver bare nødt til at sige på forhånd, at det her er noget, jeg mener arbejdsmarkedets parter skal ind over, før vi genindfører noget.

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:29

Formanden (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 14:27

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg synes først og fremmest, det er fantastisk, at vi har seks partier i Folketinget, der går ind for 10 pct. strengt beskyttet natur. Jeg vidste godt, at Enhedslisten, SF, Radikale Venstre og Alternativet ville mene det, men jeg synes, det er godt, at vi er flere partier, og jeg håber også, at vi kan få regeringen med på det.

Der står i Montrealprotokollen, at man skal levere 10 pct. strengt beskyttet natur og alt i alt 30 pct. beskyttet natur. Jeg har hørt kommentatorerne blande alt det her sammen, så jeg synes, det er lidt vigtigt, at det bliver slået fast.

Kl. 14:27

Forudsætningen for, at vi kan gøre det, er selvfølgelig også, at vi sætter os ned og kigger konkret på landkortet. Det er jo derfor, at vi for flere finanslove siden nedsatte et Biodiversitetsråd, som jeg har fornemmelsen af at regeringen slet ikke lytter til. Måske skal det have samme muskler, som Klimarådet har – det har det ikke helt – for så kan det være, at der bliver lyttet mere til dem.

Men jeg er ikke i tvivl om, at Biodiversitetsrådet – det har jeg også hørt fra dem – sådan set er villige til at påtage sig opgaven, så vi kan levere på de 10 pct. strengt beskyttet natur. Så jeg synes bare, at regeringen skal springe ud i det.

Kl. 14:28

Kl. 14:30

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 14:28

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Gejl.

Kl. 14:30

Pia Olsen Dyhr (SF):

Hvis der er et flertal i Folketinget, genindfører SF gerne store bededag. Og ja, vi har det som en del af vores økonomiske plan, at vi skal genindføre store bededag. Jeg synes, det er svært at se det flertal, der vil gøre det, for det var jo ikke kun regeringen, der ville afskaffe store bededag, det var også Radikale Venstre.

Jeg vil bare gerne sige, at det ikke er helt så simpelt som så, fordi man netop har lavet mange lokaloverenskomster, hvor man stadig væk har fastholdt store bededag. Det er den ene del af det. Folkekirken er alligevel en smule nemmere, eftersom man har fastholdt den i den bog, man følger, når man har forskellige højtider.

Kl. 14:28

Torsten Gejl (ALT):

Jamen jeg kan ikke være mere enig. Jeg er bare lidt i tvivl, for jeg mistænkte lidt regeringen for at sige, at nu skal vi være helt konkrete, for at de kan få et eller andet at pille i, hvor de kan sige: Det duer ikke, det duer ikke, og det duer ikke.

Så jeg spekulerer på: Skal vi lave en ramme? Skal vi pege på et større område? Skal vi lade Biodiversitetsrådet gøre det? Skal vi selv spørge de bedste eksperter? Jeg synes, at vi har et momentum, som partiforkvinden også siger: Det er nu. Og der er jo opbakning til regeringen fra begge sider af salen, så der er faktisk en lidt speciel mulighed for at lave noget ekstraordinært. Så skal vi prøve at turde at blive rigtig konkrete?

Kl. 14:31

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 14:31

Kl. 14:33

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, min bekymring på det grønne område – ikke så meget mere i forhold til klima, men i forhold til natur, biodiversitet og miljø – går på, at vi jo igen og igen har fået anbefalinger på de her områder. Helt tilbage, da SF sad i regering med Socialdemokratiet og Radikale Venstre, havde vi Natur- og Landbrugskommissionen, der jo fremlagde et udspil til, hvordan vi kunne 1) levere på mere biodiversitet, 2) levere på landbrugets kvælstofudledninger og 3) levere på CO₂-reduktioner.

Det her var altså tilbage i 2015, og om end hr. Lars Løkke Rasmussen ødelagde det hele med landbrugspakken, ligger arbejdet der. Nu starter vi så bare forfra igen, og det er min bekymring, for jeg tror, at det bliver arbejde på arbejde i stedet for bare handling.

Kl. 14:31

Formanden (Søren Gade):

Fru Anne Paulin, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:31

Anne Paulin (S):

Tak for det. Jeg vil også gerne spørge ind til SF's politik angående pensionsalder, som jeg synes det er svært at blive klog på. Det vil koste 68 mia. kr. at stoppe pensionsalderen ved 69 år. Så er det rigtigt nok, som ordføreren er inde på, at de offentlige finanser er overholdbare på lang sigt, og at man derfor ville kunne nøjes med at skulle stramme finanspolitikken med 27 mia. kr., men det forudsætter jo så, at man har opbrugt hele det råderum, som der så ville have været til andre nye, prioriteter, og man skal ud at finde 27 mia. kr.

Hvordan vil SF finde de her 27 mia. kr.? Og jeg vil gerne komme med det benspænd, at ordføreren ikke må pege på en annullering af regeringens skattelettelser, for det ville jo på ingen måde kunne dække de 27 mia. kr.

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:32

Pia Olsen Dyhr (SF):

Først vil jeg sige tak for et meget ordentligt spørgsmål fra Socialdemokratiet. Det sætter jeg virkelig stor pris på. Vi har jo sagt, at vi faktisk ikke er afvisende over for at kigge på en forhøjelse af pensionsalderen; allerede i 2022 siger jeg i Børsen, og det kom på forsiden, at vi ikke er afvisende over for at kigge på det her.

Men det skal være i balance med, og det er det, der er pointen, at vi skal forbedre Arnepensionen og vi skal forbedre seniorpensionen. Vi kan ikke bare lade pensionsalderen stige for alle. Jeg er helt sikker på, at fru Anne Paulin jo godt kender mennesker derude, der ikke vil kunne arbejde, til de er 75 år.

Det var også derfor, der i den tidligere regering blev nedsat en kommission, der faktisk kom med nogle anbefalinger, i forhold til at vi kunne kigge på, at den ikke skulle stige helt til 75 år, men til 73 år i stedet for, og at man skulle kigge på en anden indeksering. Jeg har en fornemmelse af, at den her regering bare har skubbet de anbefalinger til side, men det er jo sådan noget, I bliver nødt til at diskutere med hinanden, for det er ikke alle, der kan holde til at arbejde, til de er 75 år.

Kl. 14:33

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren.

Anne Paulin (S):

Tak for det. Det, som er forskellen på situationen i dag og dengang, da velfærdsaftalen blev indgået, er jo, at i dag har vi en differentieret pensionsalder baseret på anciennitet, fordi vi har indført Arnepensionen. Og derfor mangler jeg, at ordføreren så også svarer på spørgsmålet om, hvor pengene skal komme fra.

Hvordan er det, at ordføreren vil finde finansiering til at dække det her hul på de her 27 mia. kr., som alt andet lige vil være der, hvis man ikke følger velfærdsaftalen?

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 14:34

Pia Olsen Dyhr (SF):

SF har jo netop sagt, at vi ikke er afvisende over for at kigge på at lade pensionsalderen stige, men det er vel at mærke, hvis vi forbedrer Arne. Arne er jo sådan i dag – altså ikke Arne som i personen Arne, men selve Arne i forhold til retten til tidlig pension – at der er den udfordring, at det er en lavere ydelse end seniorpensionen, og at det er 3 år før, man ellers ville kunne gå på pension.

Det vil sige, at hvis pensionsalderen ender med at være på 75 år, er det som 72-årig, at bryggeriarbejderen Arne vil have lov til at gå på pension. Det er jo ikke holdbart, og vi siger, at forudsætningen for at have den her diskussion er, at vi også forbedrer det andet. Så er vi ikke afvisende over for det.

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Rasmus Stoklund, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:35

Rasmus Stoklund (S):

I går aftes sagde SF's udlændingeordfører her i salen, at »det er vigtigt, at vi i det europæiske fællesskab tager et fælles ansvar for at fordele flygtninge.« Er fru Pia Olsen Dyhr enig?

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:35

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ja.

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren.

Kl. 14:35

Rasmus Stoklund (S):

Betyder det så, at vi skal tilslutte os solidaritetspagten, og at vi på den måde skal være tvunget til at tage imod et potentielt meget stort antal flygtninge – et antal, som vi ikke selv har nogen mulighed for at have indflydelse på?

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, vi står jo lige nu i en situation, hvor danskerne ikke har sagt ja til retsforbeholdet. Vi sendte det jo til afstemning i 2015, og SF anbefalede sådan set, at man skulle afskaffe det, men det ville danskerne ikke. Derfor synes jeg, vi skal tænke os godt om og ikke bare male tingene så sort-hvidt op. For jo, fra SF's side vil vi gerne have, at vi gør det her i fællesskab, men jeg vil meget gerne have danskerne med på den her beslutning. Så det er ikke så sort-hvidt, som ordføreren gerne vil gøre det til.

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:36

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Og tak for talen – der var rigtig mange gode ting i den. Jeg vil egentlig gerne lidt ind på det maritime, havmiljøet osv. Jeg har tænkt lidt tilbage på, da hr. Torsten Gejl fra Alternativet, mener jeg det var, der spurgte miljøministeren om de maritime naturnationalparker, og hvornår der sker noget, og om ikke der blev rykket på det. Dertil svarede vores miljøminister, at det er ikke rigtig kunne svare sig at gå i gang med noget nu, for så snart man havde oprettet det, ville der jo dagen efter komme en dansk eller hollandsk trawler hamrende igennem og ødelægge hele havbunden.

Om end vi måske partierne imellem har lidt forskelligt syn på, hvad man skal gøre med fiskeriet, vil jeg gerne høre ordføreren, om ordføreren mener, at det er rimeligt, at miljøministeren på den måde på en urigtig baggrund smider et erhverv under bussen for at dække over, at man ikke selv gør noget, når vi ved, at der aldrig har været hollandske trawlere igennem Øresund, fordi der har været trawlforbud side 1926 af hensyn til skibssikkerheden. Mener ordføreren, at det er rimeligt af miljøministeren?

Kl. 14:36

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:37

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, nu ved jeg ikke, hvad miljøministeren har udtalt, og jeg har heller ikke set citatet, og derfor synes jeg, det er rimeligt, at jeg lige ser, hvilken sammenhæng det indgår i, for ikke at blive for polemisk.

Ordføreren nævner Øresund, og det er jo et af de steder, hvor vi er lykkedes. Det er her, hvor der ikke fiskes med bundtrawl; det her, hvor der faktisk er liv på bunden; det er her, hvor torsken trives. Jeg hører fra nogle af dem, der fisker med garn, at de desværre stadig væk oplever, at der fiskes med bundtrawl i området, men det er jo ulovligt, og der mener jeg jo at man må sætte ind, hvis der faktisk findes folk, der fisker med bundtrawl på steder, hvor man ikke må gøre det.

Jeg synes, man skal være meget påpasselig – og det synes jeg generelt man skal – med at skyde nogen noget i skoene, medmindre der er beviser for det.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 14:37

Kristian Bøgsted (DD):

Jeg har nu ikke hørt, at der er nogen, der trawler. Jeg har hørt, at der er trawlere, der har sejlet igennem uden at have nettet ude, fordi de skulle til Østersøen, da der var noget at fange der.

Men når vi så ellers kigger på fiskeriet, så ved jeg, at SF også går meget op i landdistrikterne, og igen har vi et lidt forskelligt syn på, hvordan man måske skal gøre tingene, men når man så snakker om, at der er en CO₂-afgift på vej til fiskerne, der allerede er på vej i mål i forhold til målsætningen – de er allerede i dag oppe på en reducering på 66-67-68 pct., så de skal nok nå det – er SF så ikke bekymret for, at den CO₂-afgift faktisk bare betyder, at man måske mister 50 pct. af landingerne i havnene og mister arbejdspladser, fordi fiskeflåden bare bunker i udlandet?

Kl. 14:38

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 14:38

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, jeg må faktisk sige helt ærligt, at jeg ikke har hørt, at der er en CO₂-afgift på vej til fiskerne – det kan jeg så se på min ordfører og på andre i salen at der er. Fair nok. Der kan også være ting, man ikke ved, selv om man står heroppe på Folketingets talerstol.

Jeg synes jo grundlæggende, at alle erhverv skal være med til at bidrage til at løse den klimaudfordring, vi har. Jeg noterede mig, at hr. Morten Messerschmidt kaldte det klimafanatisme. Det synes jeg jo ikke det er. Jeg synes, det er en fælles opgave for os, at vi for vores børn og børnebørns skyld beslutter at gå en fornuftig vej. Vi er den sidste generation, der kan ændre på den udvikling, der er i gang.

Kl. 14:39

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Katrine Daugaard, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 14:39

Katrine Daugaard (LA):

Tak. Meget politik ville være bedre med mere indflydelse fra SF. Det var det, fru Pia Olsen Dyhr lige sagde til en af mine kollegaers spørgsmål. Så lad os kigge til Langeland, hvor I jo virkelig har indflydelse. I sidder på flertallet i kommunalbestyrelsen, og I har jeres eneste borgmester dernede. Ældreområdet sejler, socialområde sejler, børnehaver lykkes, fordi man ikke har styr på brandtilsyn. Man lukker Nordskolen, så skolebørn skal køre i timevis i busser for at komme i skole nu. Er det virkelig klasseeksemplet på, hvad der sker med velfærd, når SF får mere indflydelse?

Kl. 14:40

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Jeg vil minde om, at vi ikke anvender direkte tiltale. Værsgo til ordføreren.

Kl. 14:40

Pia Olsen Dyhr (SF):

For det første bliver jeg nødt til at korrigere spørgeren. Det er ikke SF's eneste borgmester, SF har faktisk flere borgmestere; vi har også borgmesterposten i Hvidovre, vi har en borgmester i København, vi har en rådmand i Odense og en rådmand i Aarhus – bare sådan at der ikke kommer misinformation derude.

Derudover bliver jeg nødt til at sige, at det er sådan grundlæggende i min demokrati forståelse, at de beslutninger, der skal træffes lokalt, også skal træffes lokalt. Der skal jeg jo ikke sidde på Christiansborg og diktere, hvad man skal gøre lokalt. Jeg kan godt have en holdning til det, men jeg mener faktisk, at man skal have noget tillid til de byråder, vi har valgt rundt omkring i landet. Det troede jeg faktisk også var Liberal Alliances syn på demokratiet, altså at det måtte være så nært på borgeren som overhovedet muligt. Det har vi faktisk tillid til SF. Og så må jeg sige, at man godt kan være uenig i det, men det er jo ikke SF alene, der bestemmer på

Langeland, desværre, det ville jeg da ønske, men vi sidder altså også i en koalition på Langeland.

Kl. 14:41

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 14:41

Katrine Daugaard (LA):

Jamen i LA er det sådan, at alle vores kommunalpolitikere selvfølgelig fører LA's politik. Det går jeg da også ud fra at SF's politikere gør lokalt. Ordføreren snakker selv om menneskesyn og om flere penge og vil ligesom ikke rigtig svare på de spørgsmål, der bliver stillet i forhold til at bruge pengene bedre. I Langeland Kommune kan man jo bare se, at pengene bliver brugt forkert, fordi de bliver brugt på lovbrud, omgørelser osv. Det kan da ikke være sådan, at vi skal hælde flere penge efter den måde at bruge penge på?

Kl. 14:41

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 14:41

Pia Olsen Dyhr (SF):

Altså, jeg vil virkelig advare mod, at vi inde på Christiansborg skal begynde at detailstyre samtlige kommuner i landet. Jeg kan godt finde kommuner, hvor jeg tænker: Hvorfor gør de dog det? Men det må da være op til borgerne i den konkrete kommune at vælge nogle andre byrødder. Det troede jeg faktisk at vi og Liberal Alliance var enige om, altså at vi i høj grad tror på det decentrale demokrati. Det er jo det, vi går til valg på i 2025, og så må vælgerne jo vælge nogle andre lokalpolitikere. Jeg er lidt overrasket over Liberal Alliance, og at det er hr. Alex Vanopslagh, der bestemmer alt, hvad byrødderne gør derude, men det er interessant.

Kl. 14:42

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Tiden er gået. Den sidste korte bemærkning går til fru Lise Bertelsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:42

Lise Bertelsen (KF):

Mange tak. Tak for en rigtig god tale. Jeg vil også gerne takke for det gode samarbejde, jeg har med ordførerne fra partiet.

SF går ligesom Det Konservative Folkeparti op i, at pårørende skal inddrages langt mere, end tilfældet er i dag. Man ved, at inddragelse af pårørende i sundhedsvæsenet har kæmpe stor betydning for prognosen. Derfor kan det også virke paradoksalt, at man på den ene side både sådan fagligt og politisk kalder på prioriteringer af, at de pårørende skal have mere inddragelse og bedre information, og på den anden side er virkeligheden den, at de pårørende faktisk oplever sig afvist og underinformet. Hvordan ser SF på inddragelse af pårørende i langt større grad, end tilfældet er i dag? Og har SF nogen konkrete bud?

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 14:43

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, det er rigtig vigtigt at inddrage de pårørende, både for deres trygheds skyld, men også for deres forældre, ægtefælle eller deres børns.

Når vi snakker om mennesker med handicap, er det jo ofte f.eks. en forælder, der håndterer alt det praktiske i dagligdagen og derfor

også ofte er nødt til at råbe op, når det gælder eget barns rettigheder. Der er det jo afgørende, at man også har adgang til oplysninger, for det har man ikke umiddelbart i dag, når ens barn er myndigt, men det kan man jo godt have brug for, fordi det voksne barn ikke har muligheden for at agere på egne vegne. Vi vil faktisk gerne kigge på, om der kan være nogen muligheder – ikke at vi overhovedet vil tage ansvaret fra det enkelte menneske. Vi vil bare give dem lidt flere muskler i den samtale, der kan være med systemet.

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 14:44

Lise Bertelsen (KF):

I Det Konservative Folkeparti har vi jo fremsat et beslutningsforslag, som har til hensigt at modernisere den 22 år gamle vejledning om tavshedspligten, da pårørende oplever, at de ikke inddrages, fordi der tages et misforstået hensyn til tavshedspligten. I et presset sundhedsvæsen kan vi vel kun være enige om, at alle sejl skal sættes til. Både pårørende og civilsamfundsorganisationer bør inviteres med som medspillere. Har SF gjort sig nogen konkrete overvejelser om, hvordan man kunne gøre det?

Kl. 14:45

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:45

Pia Olsen Dyhr (SF):

For det første synes vi, at det er et godt beslutningsforslag, så det vil vi gerne takke De Konservative for.

Jeg tror også, at det er vigtigt, at vi som samfund husker, at når vi lovgiver herinde, er det jo ikke bare sådan lovgivning ud af ingenting. Det er jo mennesker, vi taler om. Det er konkrete mennesker og deres skæbner, og hvis vi ikke ser dem eller giver dem mulighed for at blive hørt, forsvinder deres stemme. Det er derfor, vi også er nødt til at tale om de pårørende og udvide mulighederne. Min eneste bekymring, og det skal man jo også nogle gange have, er, hvis man oplever, at den pårørende overtager det hele for den enkelte, og den enkelte så ikke føler sig hørt, men det tænker jeg godt at vi kan finde ud af at balancere.

Kl. 14:45

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til fru Pia Olsen Dyhr. Vi går videre til hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 14:45

(Ordfører)

Alex Vanopslagh (LA):

Tak. Jeg er enormt taknemmelig over at være dansker, og jeg er taknemmelig over at være europæer. For her i Europa har vi haft en helt unik evne til at stræbe efter viden og sandhed, og vi har haft en helt unik evne til at dyrke skønhed og åndelighed i kunsten, i litteratur, i kultur, i musik, i arkitekturen og i alt omkring os. Og samtidig med det har vi skabt enestående succesfulde samfund baseret på nogle helt gennemgribende idéer; det er bl.a. idéen om, at alle mennesker fødes med en iboende værdighed og nogle ukrænkelige rettigheder, og deraf også idéerne om magtens tredeling, om retsstaten, om det liberale demokrati, om det frie marked og om meritokratiet. De idéer udgør fundamentet under den europæiske civilisation og det liberale demokrati, og det er noget af det mest dyrebare, vi har. Man kan sige, at de idéer udgør Vestens blomst.

Men den blomst er i fare for at visne. Europa står i en skæbne-stund. Der er krig på det europæiske kontinent, og Putins mål er klart og tydeligt, nemlig at den vestlige verdensorden skal væltes, og det er det samme mål, de har i Nordkorea, i Iran og i Kina. Vestens blomst skal ikke bare visne, nej, den skal rives op med rødder. De kigger ind på Europa og på Vesten og fornemmer en aftagende styrke og en svigtende selvtillid. De ser, hvordan den økonomiske vækst i Europa er stagneret, og de ser også, hvordan splittelse og polarisering og en stigende mistillid til det liberale demokratis institutioner vinder frem i de europæiske lande; at vi sådan vakler i troen på vores egne idéer og værdier og derfor også ser en voldsom fremvækst rundt omkring af både radikal højrepopulisme, radikal identitetspolitik på venstrefløjen og blandt alt for mange indvandrere også en radikal islamisme. Så hvis man skal gøre det helt kort, ser Vestens fjender et Europa, som har sine bedste dage bag sig, men sådan behøver det ikke at være. Europa behøver ikke at have sine bedste dage bag sig. Vestens blomst behøver heldigvis ikke at visne bort, og lige ved EU's østlige grænse, i Ukraine, finder vi det første sted, hvor Europa kan vise, at vi ikke er visnet endnu. For her kæmper ukrainerne ikke bare for deres eget liv og deres egen frihed, men også for vores.

Tilbage i 2014, da vi i Vesten så passivt til, at Putin annekterede Krim og invaderede dele af Donbass, svigtede vi ukrainerne, og det var desværre med til at give Putin blod på tanden efter mere. Men fordi det ukrainske folk forsvarede sig selv heroisk, mindede de os om, at man ikke bare behøver at dukke nakken for den stærke mand. De indgød et håb i os. De inspirerede os til handling, og i Danmark, og også med den her regering, kan vi være enormt stolte over den hjælp, som vi har ydet ukrainerne.

Men i det store billede bliver Europa ved med at halte efter udviklingen. Hjælpen kommer for lidt, for sent og for nølende. I starten af 2023 lovede man fra EU's side, at man ville levere 1 million artillerigranater til Ukraine. Det endte så på 300.000, og det var ikke, fordi vi ikke fik produceret mere. Det var bare, fordi vi valgte at eksportere en stor del af det, vi producerede, ud i verden, så vi kunne tjene penge, i stedet for at hjælpe ukrainerne. Til gengæld har Nordkorea på 1 måned formået at levere 1 million artillerigranater og raketter til Rusland, og på den måde har et fattigt kommunistisk regime – på 1 måned – leveret mere, end hvad alle EU-lande formåede til sammen på 12 måneder.

Det er for dårligt. Vi både må, kan og skal hjælpe ukrainerne langt mere. I starten af krigen blev det set som et uhort synspunkt, hvis man foreslog, at man skulle sende enten kampvogne eller kampfly til Ukraine frem for madpakker og regnjakker. For tænk, hvis man nu provokerede Rusland. Det skulle vi da for alt i verden undgå. Men som tiden gik, indså vi, at det faktisk var helt legitimt, og at det var i vores egen interesse at hjælpe ukrainerne med tungere våben. Og gennem de sidste 2 år har tendensen entydigt været, at de beslutninger, der fremstår utænelige og drastiske i dag, ofte viser sig at være de nødvendige beslutninger i morgen. Anders Fogh Rasmussen har for nylig foreslået, at NATO bruger de luftforsvarssystemer, som vi har i Polen og i Rumænien, til at danne sådan en no-fly-zone, et skjold, over det vestlige Ukraine, og det er jo et forslag, der hvert fald i dag fremstår utænkeligt.

Kl. 14:51

Det samme kan man sige om Macrons forslag om, at NATO-landene skulle overveje at sende tropper til Ukraine, eksempelvis for at bevogte grænsen op mod Hviderusland. Det ville kunne frigøre minimum 30-40.000 ukrainske soldater, som kunne komme til den varme front. Jeg ved ikke, om de to forslag, som jeg her har fremhævet, reelt er de klogeste forslag til at hjælpe Ukraine, men jeg ved med sikkerhed, at vi har brug for mentalitetsskifte. Så i stedet for at vi blot giver ukrainerne hjælp til at undgå et nederlag, skal vi begynde at give den hjælp, der skal til, for at de kan vinde en klar og

tydelig sejr over Rusland. For det er den bedste afskrækkelse, vi kan bruge, hvis vi ønsker at undgå en direkte krig med Rusland.

Det er desværre ikke kun, hvad angår evnen til at forsvare os selv og opruste, at vi halter bagefter i Europa. Det gør vi også i forhold til de forudsætninger, der skal til, nemlig i forhold til vækst og innovation. Vi er desværre endt et sted, hvor vi med direktiver og forordninger og langsommelige godkendelsesprocesser er i gang med at kvæle innovationen og opfindsomheden i Europa. Alene mellem 2017 og 2022 blev danske virksomheder pålagt mere end 850 ny regulatoriske krav fra EU, svarende til næsten 5.500 sider med forskellige krav fordelt på 80 forordninger og 36 nye direktiver, og konsekvenserne af det ser vi altså klart og tydeligt; vi halter bagefter.

Når man ser på EU's økonomi, har vi nul virksomheder blandt de 20 største techvirksomheder, og vi har nul virksomheder blandt de 20 bedste startups, og de sidste 15 år er vi haltet bagefter resten af verden. Vi er gået fra at have en lige så stor økonomi som USA, til at USA i dag, 15 år senere, har en økonomi, der er dobbelt så stor, fordi den økonomiske vækst i EU i det store og hele er stagneret siden finanskrisen.

Men jeg tror på, at vi kan vende den her udvikling, hvis vi fokuserer på et EU, der bruger energien på at sikre konkurrencedygtige rammevilkår, nem adgang til kapital og arbejdskraft, og det er derfor, at vi i Liberal Alliance til det kommende EP-valg går til valg på et blåt Europa; på et EU, som bruger energien på kerneopgaverne, og som respekterer nærhedens fornuft, så at sige. For vi har ikke brug for et EU, som dikterer, hvordan man skal fordele barslen mellem mor og far. Vi har ikke brug for et EU, som dikterer, hvor mange kvinder der skal sidde i en eller anden virksomheds bestyrelse. Vi har ikke brug for et EU, der tvinger virksomheder til at lave dyre og ligegyldige bæredygtighedsrapporter, og vi har ikke brug for et EU, der tvinger os til at registrere arbejdstider.

Hvad vi til gengæld har brug for, er et stærkt EU, som kan løse de grænseoverskridende problemer, et stærkt EU, som kan få styr på EU's ydre grænse og få lavet de rette aftaler med tredjelande om modtagecentre. Et stærkt EU, der kan blive ved med at skubbe på for den grønne omstilling og sikre en ensartet og høj pris på CO₂-udledninger og et stærkt EU, der gør en hidtil uset forskel for ukrainerne og våbenstøtten til dem. For EU er for vigtigt til dårlig politik, og Europa er for vigtigt til, at EU-systemet fokuserer sin energi på ligegyldigheder, der skaber mere splittelse end gavn, og det er nu, det gælder.

Andre har også været inde på det i deres taler, og jeg tror på, at vi kan sikre den lyse fremtid for Europa og sikre, at vi har vores bedste dage foran os. Men det kræver, at vi tager fat. Den samme optimisme har jeg egentlig også på vegne af Danmark. Vi har alle tiders muligheder for at skabe en endnu lysere fremtid med mere vækst, mere sikkerhed, mere frihed flere muligheder, mere optimisme og glæde og mere tro på frihed og ansvar.

Jeg tror, vi har brug for en frisk start for Danmark, og på det seneste er jeg begyndt at tro, at statsministeren måske er enig. Forleden opfordrede statsministeren mig i hvert fald til at melde mig på banen til at erstatte hende som statsminister. Det må da have fået nogle øjenbryn til at løfte sig i de socialdemokratiske kaffeklubber, men jeg kan da egentlig godt forstå, hvis man begynder at gøre sig den slags overvejelser som statsminister. For regeringen fremstår metaltræt, uden energi, mod eller nogen reel eksistensberettigelse, fanget i lange interne forhandlinger, hvor det hele handler om at blive trukket ned på laveste fællesnævner. Men der er jo heldigvis en løsning på regeringens lidelser: Hvis I hele tiden vil tale om valg så udskriv da det valg. Lad os da give danskerne det valg. Det er vi i hvert fald klar til.

- Kl. 14:56 en diskussion af, om vi har fundet den rette balance. Der er jeg da stolt over at tilhøre et parti, der, selv om vi støtter op om loven og stemte for den, så også har evnen og lysten til og nysgerrigheden på at tjekke efter: Hov, har vi ramt den rette balance, eller er der nogle ting, der skal justeres? Den samme tilgang vil jeg da også forvente at Socialdemokratiet vil have.
- Kl. 14:59
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger. Den første er fra fru Trine Bramsen, Socialdemokratiet. Værsgo.
- Kl. 14:56
- Trine Bramsen (S):**
Jeg er oprigtig optaget af at høre, hvad Liberal Alliance mener om den lovgivning, vi for få år siden vedtog, når det gælder voldtægter. Der har været forskellige diskussioner, som Liberal Alliance har startet, og hvor man godt kan blive i tvivl om Liberal Alliances holdning. Så hvad mener Liberal Alliance om den lovgivning, vi for få år siden fik på voldtægtsområdet?
- Kl. 14:56
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 14:56
- Alex Vanopslagh (LA):**
Jeg går ud fra, at spørgeren mener samtykkeloven og de ændringer, der var dér. Altså, jeg vil bare sige, at det at sige loven om voldtægter er sådan en meget banal og usofistikeret måde at stille et spørgsmål på. Men jeg går ud fra, at det handler om samtykkeloven. Den stemte vi for, og den bakkede vi op om, for der var jo helt klart en udfordring med det at skulle løfte bevisbyrden i sager, hvor der helt åbenlyst var noget på spil, som man ikke ville acceptere som samfund, og det skulle gøres nemmere. Siden hen har der jo så været en stor diskussion af, om man har fundet de rette balancer i den lovgivning, og det har jo også gjort, at bl.a. Retsudvalget her i Folketinget har indkaldt til en høring og spurgt til en evaluering. Jeg har sådan set også hørt ministeren give udtryk for, at man selvfølgelig løbende skal evaluere, om man har fundet den rette balance. Det mener vi er en god tilgang.
Så jeg går ud fra, at vi nok mener det samme her, selv om spørgeren jo også lidt har en historik med nogle gange at sige nogle ting, som regeringen ikke mener.
- Kl. 14:57
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Spørgeren for en anden kort bemærkning.
- Kl. 14:57
- Trine Bramsen (S):**
Når jeg spørger, er det jo, fordi Liberal Alliances retsordfører for nylig har givet udtryk for, at med samtykkeloven bliver, hvad der ellers ville have været et helt almindeligt akavet moment, årsagen til, at drenge bliver dømt som voldtægtsforbrydere, og det, selv om Rigsadvokaten klart har affejet, at der er sket omvendt bevisbyrde, og klart har sagt, at de ikke kan genkende, når de kigger alle sagerne igennem, at uskyldige bliver dømt for voldtægt. Så når Liberal Alliances retsordfører kommer med sådan nogle udsagn, er det da klart, at man må blive i tvivl om, hvad Liberal Alliances holdning til en så vigtig lovændring er.
- Kl. 14:58
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 14:58
- Alex Vanopslagh (LA):**
Altså, der har jo lige været en høring, hvor en lang række mennesker har deltaget. Det er mennesker, der har bidraget med relevante anekdoter, og der er også eksperter, der har været ude at kritisere det her. Det har fyldt meget i forskellige medier, hvor der har været
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak. Så er det hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre.
- Kl. 14:59
- Torsten Schack Pedersen (V):**
Tak for det, og tak for en stærk europæisk tale. Det er noget, vi og vores mange kandidater jo alle sammen bruger rigtig meget tid på i øjeblikket. Jeg synes, det er vigtigt også at have det fokus. Der er ingen tvivl om, at Europa har en række udfordringer, også i forhold til at sikre, at Europa bevarer sin styrke, også økonomisk, i forhold til kraftcentre rundtomkring i verden. Så på mange, lange stræk er det noget, vi ser fælles på.
Vi har et forslag fra Venstres side i forhold til det europæiske samarbejde: at vi skal have en håndhævelseskommissær, som bl.a. skal sikre, at de fælles regler, vi aftaler, også kommer til at gælde i hele EU. Derfor vil jeg bare høre, om det er noget, som Liberal Alliance ser ens med os i Venstre på, altså at det er problematisk, hvis Portugal, Ungarn og Rumænien nægter at implementere fælles regler – hvis landene nægter at implementere det lovgrundlag, som er demokratisk vedtaget i det europæiske system.
- Kl. 15:00
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 15:00
- Alex Vanopslagh (LA):**
Det er jo et godt spørgsmål, for jeg tror ikke, det sådan er helt sort-hvidt, selv om man jo godt kan reducere det til at være det, forstået på den måde, at på den ene side er det åbenlyst, at hvis man skal have et regelbaseret samfund og et forpligtende samarbejde, skal man jo implementere de aftaler og de forpligtelser, man nu engang har. Der er jo en lang række direktiver, hvor det, hvis ikke man implementerer det, har ret fatale konsekvenser. Man kan jo bare tage vandrammedirektivet og Danmark som et eksempel, men lad det ligge. På den anden side er der jo også enormt mange eksempler på EU-direktiver om noget, som jeg ikke mener der er nogen som helst grund til er noget i EU skal blande sig i, og hvor man fuldstændig har glemt alt om nærhedsprincippet, eksempelvis om man skal registrere arbejdstider på en bestemt måde i de enkelte lande, eller hvordan man fordeler en barsel.
Derfor tror jeg, der er to problemer, der skal løses. Det ene problem er, at de direktiver, der kommer, i højere grad skal gælde grænseoverskridende problemer og ikke, hvad der burde være nationale anliggender. Derudover skal der så være en større grad af håndhævelse. Men jeg synes, der er to særskilte problemer her.
- Kl. 15:01
- Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):**
Spørgeren for en anden kort bemærkning.
- Kl. 15:01
- Torsten Schack Pedersen (V):**
Jeg er grundlæggende enig i, at det er centralt, at EU tager sig af det, der er grænseoverskridende, men det hænder jo alligevel, at der bliver vedtaget noget, som er i strid med det, som har været den danske regerings vilje og det danske Folketings mandatgivning til

regeringen. Der spørger jeg så bare med det store forsvar for det internationale regelbaserede samfund, om hr. Alex Vanopslagh så mener, det er regeringsdueligt at sige: Okay, der ligger nogle klare EU-regler; det kan godt være, at vi er imod dem, men vi nægter at implementere dem i Danmark. Det har vi desværre set eksempler på at Liberal Alliance har nægtet.

Kl. 15:01

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:01

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg har jo også bemærket, at flere af regeringspartierne er meget optaget af at tale om regeringsduelighed. Der bliver det jo ofte reduceret til, at hvis ikke man er enig med regeringen, er man pr. definition ikke regeringsduelig. Men jeg hører godt, at det ikke er spørgsmålet her. Det handler mere om, hvad man gør, når der er direktiver, man er imod, men som så alligevel kommer igennem fra EU. Der mener jeg, at den regering, vi har, og den regering, vi måtte få i fremtiden, i langt højere grad skal blive bedre til i samarbejde med andre lande at udfordre det ved domstolene, i forhold til om det respekterer nærhedsprincippet, altså at man i højere grad prøver at lave et push back. Men jeg er med på, at det er dilemmafyldt, for man kan jo ikke have et forpligtende samarbejde, hvis man ikke gider at forpligte sig på noget af det.

Kl. 15:02

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 15:02

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til formanden for Liberal Alliance for en rigtig god tale. Jeg vil også starte med at takke Liberal Alliance for et rigtig godt samarbejde. Jeg har haft fornøjelsen af at sidde på samme gang som Liberal Alliance rigtig længe, og jeg bliver bare nødt til sige til dem, der frygter Liberal Alliance, at det er hårdtarbejdende, dygtige mennesker, som går på arbejde hver eneste dag med højt humør. Og så er der også noget, der overrasker mig, for hr. Alex Vanopslagh blev jo beskyldt for, at der var amoriner i luften mellem ham og fru Inger Støjberg, og det er jeg også blevet beskyldt for tidligere, og hr. Alex Vanopslagh har jo også taget imod en virkelig dygtig tidligere kvindelig kollega, så vi må jo have den samme smag i kvinder. Derfor bekymrer det mig alligevel lidt på deres vegne, at to kvinder, som jeg har set som stærke, selvstændige og hårdtarbejdende, bliver tiltrukket af et parti, der ifølge Venstre har et enormt grimt kvindesyn – så grimt et kvindesyn, at selv om man har en fantastisk kvindelig politisk ordfører, som jo også har et, som man ser på det i Nordjylland, sådan meget normalt kvindesyn. Men jeg har simpelt hen behov for at vide, hvor det her billede, Venstre tegner af, at hr. Alex Vanopslagh har et grimt kvindesyn, kommer fra. For han ser ud til at tiltrække stærke kvinder med ben i næsen og bagdel i bukserne. Så hvordan kan det være, at man kan være begge dele?

Kl. 15:03

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:03

Alex Vanopslagh (LA):

Lad mig lige starte med at kommentere på det første, som ordføreren kom ind på, nemlig det her med, at der jo ikke er grund til at være bange for Liberal Alliance, fordi vi faktisk er flittige og hårdtarbej-

dende. Men det er måske netop derfor, at der er nogle, der er bange. Det er jo, fordi vi er hårdtarbejdende og flittige og målrettede. Men lad os se. Og tak for de pæne ord i øvrigt og for det gode samarbejde mellem vores partier i al almindelighed i den borgerlige familie.

De diskussioner, der har været mellem Venstre og Liberal Alliance er jo gået på den sådan lidt mere moderne ligestillingsdebat, som jo i høj grad er præget af stærke følelser og udbrud, og der har vi nogle politiske uenigheder, i forhold til om man skal blande sig i, hvordan en barsel bliver fordelt i en familie, og om man skal blande sig i, hvordan bestyrelsesposter fordeles i en virksomhed. Og så er der nok også bare ret stor forskel på os – i hvert fald med udgangspunkt i, hvad ligestillingsministeren fra Venstre mener – i forhold til om vi mener, at kvinder i Danmark generelt er undertrykte. Det mener vi ikke at de er.

Kl. 15:04

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning, værsgo.

Kl. 15:05

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Når formanden for Liberal Alliance går den vej, bliver jeg nødt til at stille et andet spørgsmål. For det er tilsyneladende ikke kun ligestillingsministeren. Man kunne jo se, at fru Monika Rubin var ude at blive stærkt forarget over, at der var et billede af nogle af de valgte EU-medlemmer, og der var så fem mænd og tre kvinder, og det var simpelt hen frygteligt, følte fru Monika Rubin. Der skulle man ligesom have sørget for, at der var lige mange af hver. Og der vil jeg gerne spørge hr. Alex Vanopslagh: Er det ikke nu engang sådan, at hvis man fra Politikens side vælger at lave et billede af dem, der er blevet valgt, både som mand og som kvinde, så skal man sørge for at tage fire mænd og fire kvinder med, hvis det er dem, der er blevet valgt, eller 12 mænd og 0 kvinder, hvis det er dem, der er blevet valgt? Altså, vi behøver ikke alle sammen tage en paryk på, selv om hr. Henrik Dahl har gjort det tidligere. Vi behøver ikke alle sammen ligne kvinder i lighedens tegn. Vi må godt stå som det biologiske køn, vi er.

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Når formanden rejser sig, er tiden gået. Ordføreren, værsgo.

Kl. 15:05

Alex Vanopslagh (LA):

Så vi behøver ikke at ligne kvinder, bare vi identificerer os som det? Nej, men jeg tror, at spørgeren og jeg ser ret ens på det her spørgsmål om, om man skal stræbe efter sådan en fifty-fifty-fordeling. Altså, det kan jo kun ske, ved at man begrænser folks frihed. Det kan jeg ikke være frihed, at man prøver at tvinge folk til at træffe nogle andre valg end dem, de har truffet. Når det så er sagt, tror jeg, at vi alle sammen herinde kender til – ligesom man gør i private virksomheder, organisationer og foreninger – at der jo også er en styrke i diversiteten; at netop fordi mænd og kvinder i gennemsnit er forskellige, bliver et hold stærkere af, at begge køn er repræsenteret.

Kl. 15:06

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:06

Signe Munk (SF):

Idéen bag en CO₂-afgift er sådan set meget simpel. Det skal være forurenere, der betaler. Det er jo egentlig sådan et gængs økonomisk princip, og jeg har også bemærket, at tænketanken CEPOS, som er den borgerlige tænketank, var en af de første organisationer,

der faktisk var ude at bakke op omkring hele tankegangen bag en CO₂-beskatning i Danmark.

Uden at jeg sådan kender til Liberal Alliances medlemskartotek, tror jeg der er lidt overlap og holdningsfællesskab mellem Liberal Alliance og CEPOS. Jeg har også bemærket, at partiets landbrugsordfører har været ude at sige, at CO₂-beskatning er et af de mest effektive redskaber i klimakampen.

Det tegner jo til, at ordføreren bliver en ledende skikkelse i et kommende blåt samarbejde. Derfor vil jeg bare høre til, om det er Liberal Alliances holdning, at en CO₂-afgift, både den, der er for industrien, og den, vi forhåbentlig får skabt for landbruget, skal være en hjørnesten i klimapolitikken i et blåt samarbejde.

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:07

Alex Vanopslagh (LA):

Uanset om vi får en rød regering, en eller anden ny, mærkelig midterregering eller en mere blå regering, tror jeg at det er mest sandsynligt, at vi på de sådan helt store spørgsmål vil vi løse det bredt hen over midten, f.eks. med hensyn til om skal der være en CO₂-afgift eller ej. Det er jo også vores tilgang til det, nemlig at vi går ind for, at man bibeholder den afgift, der allerede er aftalt på industrien.

Vi vil sandsynligvis også ende med at være med i en aftale i forhold til en afgift på landbruget, men vi bliver nødt til at se den konkrete udformning. For hvis man indretter en afgift på en måde, så man bare skubber CO₂-udledningerne syd for grænsen, har man jo ikke gjort en forskel for klimaet. Men jeg tror på, det er muligt at indrette en CO₂-afgift på en klog måde, og det er et effektivt værktøj, som vi ser positivt på.

Kl. 15:08

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:08

Signe Munk (SF):

Man må også bare sige, at alternativet jo er at fortsætte med det massive tilskud, der f.eks. er til landbruget i dag. 1 mia. kr. i støtte om måneden er jo ret markant.

Jeg spørger også, fordi jeg har bemærket, at ordføreren har et godt og tæt samarbejde med Danmarksdemokraterne, og det er jo ikke just noget, der kendetegner Danmarksdemokraterne, nemlig at det er klimakrisen, de er allermost bekymret for. Jeg lagde også mærke til, at da ordføreren var i Børsen for at fortælle om de bærende søjler i et blåt samarbejde, var klimaet og naturen ikke nævnt med ét ord. Så jeg vil bare høre, om det, når det kommer til den armlægning, så vil være vigtigt for ordføreren at stå fast på, at klimapolitikken fortsat skal spille en vigtig rolle, og at der skal være en CO₂-afgift.

Kl. 15:09

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:09

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg tror, at uanset hvilken regering vi får, er læren, at der på klima- og forhåbentlig også i fremtiden på natur- og miljøområdet skal laves nogle langsigtede aftaler bredt i Folketinget. Det er min tilgang til det. Nu havde vi for nylig et fælles udspil om 10 pct. strengt beskyttet-natur. Det vil da ikke give mening at lave det i en helt vildt

snæver kreds, hvor flertallet så er væk efter et valg. Det skal da være bredt forankret.

Når det så er sagt, er noget af det, jeg har stor respekt for hos fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne, at de rent faktisk går op i, at der er gode rammevilkår for Produktionsdanmark og for Landbrugsanmark, for det er det, der er fundamentet under vækst, velstand og udvikling i Udkantsdanmark. Det deler jeg med Danmarksdemokraterne. Så har vi nogle uenigheder i forhold til værktøjerne, og det må man jo finde en løsning på.

Kl. 15:09

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Nanna W. Gotfredsen fra Moderaterne.

Kl. 15:09

Nanna W. Gotfredsen (M):

Også jeg vil gerne sige tak for talen. Jeg har lyst til også at sige tak for samtalen – den samtale, hr. Alex Vanopslagh og jeg selv har haft i årevis. Jeg har oplevet det som meget berigende med oprigtig interesse, respekt for viden og som ejer af tvivlens nådegave. Også tak for at have mødet til at sætte svære temaer på dagsordenen. Det er faktisk den dagsorden, der er i den offentlige debat, jeg gerne vil spørge hr. Alex Vanopslagh om. Jeg synes jo, vi skulle tale meget mere om rusmidler og narkotikapolitik, også fordi vi måske kunne have gavn af at gøre lidt ved vores alkoholkultur, det suverænt mest skadelige rusmiddel, vi har, skadeforvoldende, også på samfundsmæssige plan. Men jeg er mest optaget af narkotikapolitikken, og opioiderne var også oppe. Hvad kan vi gøre for at få en bedre samtale? Er den god nok, er den oplyst nok, er den bragende videnstom? Hvad gør vi for at få en bedre samtale?

Kl. 15:11

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:11

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg havde ikke forventet, at det skulle være, hvad jeg lidt betragter som en ven af partiet, der skulle bringe det her emne op. Men ikke desto mindre vil jeg sige tak for spørgsmålet. Hvad skal man gøre for at få en mere nuanceret offentlig debat af det? Jeg har i hvert fald gjort mig nogle erfaringer med, hvad man ikke skal gøre, og det har jeg så selv taget til efterretning. Jeg tror jo, at det, man skal tage udgangspunkt i, er nogle af de gode erfaringer, vi allerede har. I Danmark har vi faktisk taget nogle initiativer i forhold til fixerum og i forhold til at se på de mennesker, som har en meget stor stofafhængighed og er socialt udsatte, som nogle, man skubber længere væk og skaber større problemer for, hvis man behandler dem som kriminelle, men at man i højere grad skal se det som nogle mennesker, der skal have hjælp til selvhjælp. Og der ved jeg jo, at spørgeren selv har en masse gode erfaringer fra sit arbejde hos Gadejuristen tidligere, og jeg tror, at det er med udgangspunkt i det, at man skal nuancere billedet og bygge videre på nogle initiativer, der er målrettet dem, der er de mest udsatte borgere.

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:12

Nanna W. Gotfredsen (M):

Jeg er faktisk slet ikke tvivl om, at vi er på samme hold, når det handler om de allermost udsatte. Flertallet, der bruger cannabis f.eks. eller andre p.t. kriminaliserede rusmidler, har jo et kontrolleret brug af rusmidler, men de deltager stort set ikke i debatten. Der er tale om

økonomer, bankfolk, journalister, der har et kontrolleret brug af cannabis. De står jo ikke ved det. Hvordan kan vi få en mere nuanceret samtale, hvor alle brugere bliver hørt? Har hr. Alex Vanopslagh et bud på det?

Kl. 15:15

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:12

Alex Vanopslagh (LA):

Med fare for at dyrke en eller anden stor uenighed vil jeg sige, at debatten om lige præcis cannabis i høj grad ofte er ret nuanceret. I de seneste målinger, jeg har set, er der også et folkeligt flertal for at få ændret politikken på det område. Så er det jo rigtigt, at der også er nogle stemmer i den debat, som bidrager til noget unuanceret, men min generelle oplevelse er, at der i den debat er plads til langt flere nuancer, end der er i så mange andre debatter. Så der er jeg da lidt mere fortrøstningsfuld.

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Lise Bertelsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:13

Lise Bertelsen (KF):

Tak for talen, og også tak for et rigtig godt samarbejde, især med de ordførere, som jeg ofte er sammen med. Vi kan her fra Christiansborg udarbejde reformer – og for nylig havde vi folkeskolereformen, hvor jeg i øvrigt havde et fantastisk godt samarbejde med LA's ordfører om kortere skoledage, bevarelse af timeantallet i historie, kristendom og samfundsfag, flere beslutninger truffet ude lokalt, slankning af læreplaner og fokus tilbage på kerneopgaven og mange andre ting. Men hvis vi skal lykkes med en bedre folkeskole, stiller det også krav til forældrene om, at deres børn faktisk møder op veludhvilet og undervisningsparate og med en solid madpakke, får dyrket motion og fællesskaber i fritiden og ikke udsættes for bekymrende indhold på TikTok.

Hvordan stiller LA sig i dilemmaet mellem på den ene side familiens frie valg og på den anden side fællesskabets krav om, at forældrene er nødt til at tage ansvar?

Kl. 15:14

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:14

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg ser jo ikke nødvendigvis den store modsætning mellem frihed og ansvar. Tværtimod er det hinandens forudsætninger. Hvis man gjorde det til en offentlig opgave, at man skulle sørge for madpakker i skolen, havde forældrene hverken frihed eller ansvar. Og hvis de skal have ansvaret for at sørge for, at børnene kommer velernærede i skole, skal de jo også have friheden til at fejle.

Altså, jeg synes, at det er et lidt falsk modsætningsforhold, i hvert fald sådan rent filosofisk, men jeg forstår spørgsmålet. Jeg tror i det hele taget, at der er brug for en større, jeg havde nær sagt en kulturkamp og værdikamp i samfundet, hvor vi hele tiden minder om, at selv om vi har et ansvar politisk og ude i kommunerne for at regulere og passe på, og hvad ved jeg, har forældrene også et ansvar. Og den debat synes jeg ikke at vi er gode nok til at rejse, hvad enten det drejer sig om, at man har et ansvar for, at børnene er veludhvilede og velernærede og i øvrigt også har et mere ansvarligt brug af sociale medier.

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:15

Lise Bertelsen (KF):

Jeg vil gerne sige utrolig mange tak for svaret, for det er en holdning, vi deler i Det Konservative Folkeparti. Hvilke konkrete initiativer tænker LA at man kunne tage i forhold til det her med, at forældrene skal påtage sig deres egentlig basale opdragelsesansvar? Har I gjort jer nogen overvejelser om det? Der er jeg nemlig ret nysgerrig.

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:16

Alex Vanopslagh (LA):

Men det er jo der, det bliver svært. Vi kan jo ikke fremsætte nogen forslag her i salen, for hvad skulle det hedde – L 163 om, at forældre skal tage mere ansvar? Altså, det er jo en svær ting. Det, der indimellem gør det svært at være borgerlig, er, at vi godt ved, at det gode samfund kommer af noget, der gror nedefra og op – at familien tager mere ansvar, og at folk i det hele taget gør det i deres dagligdag og engagerer sig mere i civilsamfundet og foreningslivet. Men man kan jo ikke tvinge folk til det. Så derfor er mit bedste bud, at det i høj grad også handler om en kulturkamp, om det talte ord og om at italesætte det.

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 15:16

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Jeg må sige til ordføreren, at vi ikke helt er færdige med at diskutere ligestilling. Nu hørte jeg ordføreren før sige, at ligestilling handler om frihed, og det er jeg enig i. Derfor undrer det mig, at Liberal Alliance står uden for aftalen om at hæve abortgrænsen, ligesom det undrer mig, at Liberal Alliance er imod kvindelig værnepligt ud fra det argument, at kvinders æg er mere værd end mænds sæd, og at vi ikke ville kunne holde til at miste en stor andel kvinder i en generation i forhold til fødselsraten. Så jeg skal bare spørge, om Liberal Alliance mener, at staten skal regulere kvindens krop.

Kl. 15:17

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:17

Alex Vanopslagh (LA):

Nej, vi mener, at staten skal beskytte ethvert menneskes krop, fordi mennesket har en iboende værdighed, og det er, uanset hvilket køn de har eller identificerer sig med.

Men lad os bare den her med værnepligten. Selvfølgelig skal vi rives nogle af de der lidt mere uheldige og skæve udtalelser lidt i næsen. Men det, der er vores position, og som jeg også er overbevist om at spørgeren udmærket er klar over, er, at vi ikke tror på, at vi får et stærkt, moderne og professionelt forsvar, der kan løse de opgaver, vi skal i regi af NATO, hvis en for stor del af de værnepligtige er nogle, der er blevet tvunget ind mod deres vilje. Derfor vil vi gerne forsvare unge kvinders ret til at kunne sige nej og ikke blive tvunget ind i forsvaret. Hvis man påstår, at man går så meget op i retten til

egen krop, er det da i hvert fald noget mærkelig noget, hvis man samtidig mener, at man skal gå ind for at kunne tvinge folk ind i forsvaret imod deres vilje.

Kl. 15:18

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:18

Rosa Lund (EL):

Det er jo bare, hr. Alex Vanopslagh, fordi Liberal Alliance selv siger, at grunden til, at I ikke går ind for kvindelig værnepligt, er, at kvinder skal føde flere børn. Samtidig er I så også imod, at vi selv skal vælge, om vi vil have en abort. Derfor kunne man jo godt få den mistanke, og den kan ordføreren jo så afkræfte, at Liberal Alliances frihedsbegreb stopper der, hvor livmoren starter.

Kl. 15:18

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:18

Alex Vanopslagh (LA):

Det bliver jo en anelse polemisk. Det er jo i bund og grund en gentagelse af spørgsmålet fra før, hvor jeg svarer: Jo, jo, selvfølgelig kan man tage de her skæve udtalelser, vi har haft, og som ikke var de mest heldige. Så forklarer jeg vores position, i forhold til hvorfor vi er imod kvindelig værnepligt. Så tager spørgeren ordet igen og lader, som om man slet ikke har hørt svaret, og bygger den gamle stråmand op. Altså, det bliver sådan lidt spild af tid. Jeg synes bare, at ordføreren må gå ind på Folketingets tv og se, hvad jeg svarede lige før. Det svarer også på spørgsmål nummer to.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 15:19

Martin Lidegaard (RV):

Tak, og tak for en god tale. Det var dejligt at høre så meget fokus på Europa og på EU. Jeg vil være krævende og stille tre hurtige spørgsmål, idet jeg også samtidig takker for vores gode samarbejde i KLAR-alliancen.

Jeg tror, der kan svares hurtigt på det første spørgsmål: Er hr. Alex Vanopslagh ikke enig i, at vi bør skruer op for frigørelsen af russisk gas og olie i Danmark såvel som i EU, og at det er lidt en skændsel, at vi bliver ved med at importere for milliarder af euro og dermed pumper milliarder af euro i Putins krigsmaskine? Det er det ene spørgsmål.

Det andet, og der går jeg lidt mere hr. Alex Vanopslagh på klingen, er i forhold til det uddannelsesforlig, som man er med i. Det kommer til at koste det danske samfund, når mine børn bliver voksne, i omegnen af 230 mia. kr. om året i tabt samfundsøkonomi, altså syv gange minkerstatningen. Sådan plejer Liberal Alliance da ikke at tænke samfundsøkonomi, altså det, at man skærer på de unges uddannelse og dermed sænker produktiviteten.

Det sidste spørgsmål kan jeg tage i næste omgang.

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:20

Alex Vanopslagh (LA):

Helt kort deler vi selvfølgelig ambitionen om, at vi skal frigøre os både fra russisk gas og olie. Det er lidt svært at gøre i Danmark

alene. Man kan sige, at hele energisystemet er jo fælles i EU, og det kræver selvfølgelig også, at man har noget at erstatte med. Derfor er det jo godt, at man også importerer likvide gasser, og det er godt, hvis vi i EU i højere grad bakker op om, at man kan investere i kernekraft. Jeg er egentlig nysgerrig på, om Radikale sidder lidt fast i fortiden, eller om man også har en progressiv tilgang til tingene der.

Hvad angår vores opbakning til, at man dels sørger for, at der er færre, der kommer på universitetet, men også, at man får ændret på længden på universitetsuddannelserne, vil jeg sige, at det i hvert fald var det første, der var vigtigst for os, altså at få den her højere grad af dimensionering, fordi vi ikke mener, at det samlet set er til gavn for de unge og for samfundet, hvis der er alt for mange, der kommer ind og tager lange uddannelser, der ikke er efterspørgsel på. Så ville det være bedre, hvis de tog nogle andre og nogle kortere uddannelser. Så var det et kompromis med regeringen, at der også skulle være det her forsøg med, at uddannelseslængden skulle være 1 år kortere på nogle uddannelser. Det følger vi løbende op på, for der har vi også lidt en skepsis over for, om det kan komme til at fungere i praksis.

Kl. 15:21

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så det spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:21

Martin Lidegaard (RV):

Det sidste er jeg glad for at høre, for jeg hører også det her tilsagn om, at hvis det ikke lykkes at lave de erhvervs kandidatuddannelser, så vil man faktisk måske sætte foden ned, så vi ikke får afkortet helt op til 38 pct. af vores nuværende universitetsuddannelser.

Jeg vil bare sige i forhold til det der med kernekraften, at faktisk er importen af uran fra Rusland steget til 1 mia. euro om året til EU også, så det er også problematisk. Hvad er der dog i vejen med vores egen stabile, billige grønne energi, som vi kan indføre i Danmark såvel som EU?

Det sidste spørgsmål, jeg ikke fik stillet, er i forhold til kvinders frihed på abortområdet. For der undrer det mig godt nok, at min gode liberale allierede ikke sætter kvindernes selvbestemmelse over egen krop højere i forhold til spørgsmålet om abort.

Kl. 15:22

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:22

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg kunne godt gå ind i en længere diskussion om, hvor stabilt energinettet er i Danmark, men lad det ligge.

I forhold til spørgsmålet om abort: Bare for at fjerne enhver tvivl har vi jo aldrig sagt, at abortgrænsen skal sættes ned. For 1 år siden var vi alle sammen enige om, at Danmark var sådan et progressivt land, og det var frit, og abort til 12. uge var rigtig godt, og det skulle vi være stolte af. Nu er det, som om at hvis man mener det, der var helt almindeligt for et halvt år siden, er man sådan en eller anden reaktionær type. Diskussionen om, hvor grænsen skal gå for, hvornår man må få foretaget en abort, er jo et etisk spørgsmål, og det er sådan med etiske emner, at det vækker stærke følelser i de enkelte mennesker, og man kan komme med sådan et facit på, hvad der er rigtigt og forkert. Derfor egner det sig ikke altid så meget til sådan store politiske drøftelser. Vi landede et sted, hvor vi sagde, at vi godt kunne være med til hæve grænsen lidt – op til 18 uger var vi et stort flertal i gruppen, der synes stred imod vores etik.

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Mikkel Bjørn, Dansk Folkeparti.

Kl. 15:23 ske som Dansk Folkeparti at stemme rødt, så er jeg helt overbevist om, at regeringen, der er meget glad for brede aftaler, ville være tvunget til at indkalde til forhandlinger på det her område. Det vil jeg godt høre fra Liberal Alliance: Hvorfor gør man ikke det?

Kl. 15:23 Kl. 15:26

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Jeg vil spørge lidt ind til Liberal Alliances holdninger på indfødsretsområdet, for vi er jo i dag i en situation, hvor Liberal Alliance er det eneste parti i den borgerlige opposition, der stadig stemmer grønt til lovforslag om indfødsrets meddelelse her i salen – gang på gang. Og det er, på trods af at der det seneste år er afdækket en lang række, et helt katalog, af administrationsfejl, hvor eksempelvis folk, der ikke lever op til beskæftigelseskravet, og folk, der er dybt kriminelle, kommer på lovforslaget.

I morgen skal vi andenbehandle et lovforslag om indfødsrets meddelelse, som er fyldt med kriminelle mennesker, der står til at få dansk statsborgerskab. Der er mennesker på lovforslaget, der åbent har hyldet terror. Der er eksempelvis en person, der siger, at han håber, at han kan fejre terrorangrebet mod Israel igen næste år, altså at der sker et nyt terrorangreb på Israel igen næste år.

Hvordan kan Liberal Alliance forsvare som det eneste parti i den borgerlige opposition at blive ved med at stemme grønt til lovforslag om indfødsrets meddelelse hernede i salen, når der er så mange fejl, og når dybt kriminelle mennesker gang på gang får dansk statsborgerskab?

Kl. 15:24

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:24

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen vi er jo med i indfødsretsaf-talen, og vi står ved de aftaler, vi indgår, og så stemmer man også grønt nede i salen, uanset hvad der så måtte være af uenigheder undervejs. Og det er jo klart, at hvis ikke den kontrol og gennemgang, der skal være på området, er tilstrækkelig grundig, eller at hvis reglerne ikke er tilstrækkelig skarpe, så vil vi jo presse på for, at de bliver det.

Nu nævner ordføreren jo nogle eksempler på, at der også er nogle af dem med sympati for terror og muligvis sympati for Hamas – jeg tror ikke, at det var det specifikke eksempel – går hen og bliver danske statsborgere. Der tror jeg jo, at det er et af de områder, hvor man godt kunne se på, om man skulle ændre indfødsretsreglerne.

For det er jo, som hr. Frederik Vad pointerede forleden, ganske rigtigt, at man jo godt kan have et arbejde og være aktiv i civilsamfundet, men stadig væk have et grundlæggende had til det liberale demokrati og til minoriteters rettigheder. Og har man det, skal man da ikke tildeles et statsborgerskab. Så det kan godt være, at det er et område, som man skal se på om skal fylde mere i spørgsmålet om tildeling af statsborgerskab.

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:25

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Jamen det er jo helt rigtigt, at Liberal Alliance er med i aftalen, men forudsætningen for at stemme for udmøntningen af aftalen er jo også, at det, man har aftalt, rent faktisk bliver overholdt. Og det er bare ikke det, der er tilfældet i øjeblikket.

På den måde ender Liberal Alliance i virkeligheden lidt med at løbe regeringens ærinde, for hvis Liberal Alliance ligesom Konservative og Danmarksdemokraterne begyndte at stemme gult eller må-

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:26

Alex Vanopslagh (LA):

Nu har jeg jo af gode grunde ikke været nede i den konkrete sagsbehandling af de enkelte statsborgerskabsansøgninger, men jeg kan sige, at det, der er vores helt generelle, principielle tilgang til alle politiske aftaler, også på indfødsretsområdet, er, at vi altid vil foretage en afvejning af, om der er større ulemper, end der er fordele, ved at være med i aftalen, for så vil vi stå udenfor, eller om der er flere og større fordele end ulemper, for så vil vi selvfølgelig være med i aftalen.

Den afvejning har vores ordfører og gruppen jo også foretaget på det område, altså vurderet, om der er flere fordele end ulemper.

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:26

Torsten Gejl (ALT):

Tak, og tak for talen. Der er jo en del, der skiller Alternativet og Liberal Alliance, men der er også noget, der samler os, f.eks. at vi gerne vil have en forvaltningsdomstol. Der er altså en vis etisk samstemning på retsområdet, men også på naturområdet, hvor vi jo også mener, at der skal være 10 pct. strengt beskyttet dansk natur i 2030, og det har Liberal Alliance jo også skrevet under på her for nylig i et fælles indlæg, også sammen med Konservative. Vi synes jo, det gør den her sag utrolig meget stærkere, at vi er nogle på hver side af regeringen, der er klar til at putte hånden på kogepladen for at realisere et så ambitiøst mål, som det jo er. Det ville være det største grønne mål siden klimaloven.

Hvis Liberal Alliance i fremtiden bliver et markant støtteparti eller måske endda et regeringsparti eller endog et markant regeringsparti eller endda et bærende regeringsparti, kan vi så regne med, at det så er en stærk position, som Liberal Alliance tager med ind helt centralt i den magtudøvende position?

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:28

Alex Vanopslagh (LA):

Det er et vigtigt synspunkt for os. Det er en vigtig del af vores politik og har i øvrigt været det i flere år. Vi mente jo faktisk det her, inden det så at sige blev populært. Jeg jokede jo lidt med det til Naturmødet. Jeg sagde: Hvor er det dog dejligt, at den yderste venstrefløj endelig er kommet op på LA's ambitionsniveau, når det kommer til naturpolitikken. Så det er vigtigt for os, og jeg vil også gerne være ærlig og sige, at sådan personligt kan jeg få mere ild i øjnene så at sige i forhold til at gøre noget godt for at beskytte vores miljø og vores natur, for jeg mener, det er noget af det allervigtigste, vi giver videre i arv.

Det er også noget, der kan vække en større politisk ild, end hele diskussionen om CO₂ kan. For her er vi jo på en helt anden måde inde at snakke om forudsætningerne for livskvalitet i menneskers liv, og det er i sidste ende livskvaliteten, man kan risikere at ramme, hvis

ikke man er omgivet af smuk og ordentlig natur, og der er vi ikke gode nok i Danmark, og vi skal gøre mere.

Kl. 15:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:29

Torsten Gejl (ALT):

Tak. Jeg er glad for, at ordføreren endelig synes, at Alternativet er ved at komme op på siden af Liberal Alliance, når det gælder grøn politik.

Regeringens svar på det her er jo, at vi skal være mere specifikke. Man kan sagtens komme med et mål. Da vi lavede klimaloven, kom vi med et meget uspecifikt mål: 70 pct.s CO₂-reduktion i 2030. Og så skulle vi finde ud af, hvordan det kunne løses. Det er jo det med at sætte mål: Man forpligter sig. Man sætter hånden på kogepladen, og så er man nødt til i et bredt flertal at løse det. Nu skal vi pludselig være meget konkrete for at have lov til at tale om det og sætte meget konkrete mål.

Hvad gør vi? Prøver vi at lave et meget konkret mål, en ramme? Hvordan sikrer vi, at regeringen ikke får et eller andet, de bare kan sige nej til og pille i? Hvordan kommer vi videre med det?

Kl. 15:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:29

Alex Vanopslagh (LA):

Ordføreren har jo erfaring med at fremme synspunktet om, at man skulle have en bindende klimalov. Altså, det blev set som et outreret synspunkt engang. Jeg har da også i sin tid kritiseret det, men selv håbløse tilfælde som mig selv er jo blevet rykket på den dagsorden. Så kan man måske også rykke en håbløs regering. Det er jo at blive ved med at presse på, for at den her dagsorden er vigtigere. Det tror jeg der er en stor folkelig opbakning til.

Og ordføreren har jo helt ret i, at der faktisk er noget godt i den der metode med at sige: Nu forpligter vi os på målene, selv om vi ikke har løsningerne, og så må vi finde dem undervejs. Vi foreslår det samme med en bindende bureaukratilov, og det skulle vi også have indset, dengang man lavede klimaloven.

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så det er fru Camilla Fabricius, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:30

Camilla Fabricius (S):

Tak for talen. Jeg må ærligt sige, at jeg lige blev lidt forvirret for lidt siden, da ordføreren talte om den samtykkebaserede lovgivning. Jeg skal bare være helt sikker: Mener ordføreren, at uskyldige bliver dømt, eller mener hr. Alex Vanopslagh, at uskyldige ikke bliver dømt?

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:30

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg mener jo bare, det skal afdækkes, i hvor udbredt grad de ændringer, vi har foretaget og bakket op om i forhold til samtykkebogen, har medført en situation, hvor man har svækket noget sådan basal retssikkerhed hos nogle borgere. Der har været en stribe af artikler i Weekendavisen med nogle ret voldsomme historier, og der mener

jeg da at vi har en pligt til som lovgivere i det her land at tage den kritik alvorligt, at undersøge, at evaluere og eventuelt justere, hvis det viser sig at være nødvendigt. Men det er jo klart, at hvis de forskellige undersøgelser og evalueringer, der er, viser, at der absolut ingen problemer er, at det bare nogle, der klynker i medierne, så er der jo ikke noget problem. Men vi mener, det skal undersøges. Og jeg må ærligt talt sige, at jeg er lidt forundret over det, hvis ikke Socialdemokratiet har samme position.

Kl. 15:31

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:31

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg synes, at der her virkelig bliver gået langt udenom på et ellers meget simpelt spørgsmål, for jeg spurgte egentlig ordføreren, hvad han mente, så jeg gentager: Mener ordføreren, at den samtykkebaserede lovgivning gør, at uskyldige bliver dømt, eller mener han, at uskyldige ikke bliver dømt?

Kl. 15:32

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:32

Alex Vanopslagh (LA):

Når jeg svarede, at jeg mener, det skal undersøges, er det jo, fordi jeg ikke ved det. Men jeg ved, at jeg mener, det skal undersøges, og jeg ved, at der i hvert fald er en del derude, der påstår – også blandt eksperter – at loven rammer skævt. Det kunne da være rart at få at vide, om Socialdemokratiet mener, at man bare skal være ligeglad med den kritik, at vi ikke skal have nogen evaluering, at vi ikke skal have nogen høringer, at vi ikke skal samle mere viden ind for at se, om der er nogle ting, der skal justeres. Hvis det er socialdemokratisk politik, så okay. Men det synes jeg ikke er en god ting.

Kl. 15:32

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det hr. Jesper Petersen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:32

Jesper Petersen (S):

Liberal Alliance foreslog for ikke så længe siden en meget markant og meget ulighedsskabende skattepolitik for den kommende valgperiode. Det var så i øvrigt bare første skridt i forhold til de her 50 mia. kr., som man vil lette skatten med i næste valgperiode eller sætte skatten ned med. Men trods det, at man både holder foredrag og udgiver bøger og holder taler her i dag, fortæller Liberal Alliance ikke noget om, hvordan man skal finansiere det, hvor de penge skal komme fra, hvad prioriteringen er her. Det ville vel egentlig være mest ansvarligt at fortælle det, ville det ikke? Hr. Alex Vanopslagh har jo chancen nu for at give det svar, som det ville være sundt for den politiske debat at få.

Kl. 15:33

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:33

Alex Vanopslagh (LA):

Bare for at få det faktuelle på plads, vil jeg sige, at vi jo er gået til valg i samtlige valgkampe på en fuldt ud finansieret økonomisk plan. Det har vi så som regel gjort med et 10-årigt sigte, og så har vi sagt, at vi ved næste valg kommer til at have et 4-årigt sigte. Og det betyder, at på den del, der handler om personskattespørgsmålet,

indkomstskattespørgsmålet, vil vi cirka kunne nå halvt så langt, som vi kunne tidligere i vores 10-årsplaner så at sige. Så det er, at man får fjernet halvdelen af den byrde, som topskatten er, og at man får gjort de første 5.500 kr., man tjener hver måned, helt skattefri som det første skridt mod, at de første 7.000 kr. skal være skattefri, og det er så cirka i runde tal 30 mia. kr. – 31,4 mia. kr. for at være helt specifik – på den del, der handler om personskatterne. Der har vi så fremlagt finansiering af mere end halvdelen ved at rulle den stigning i antallet af administrativt ansatte, der har været i staten, tilbage til 2018-niveau. Alene det forslag vil give 9 mia. kr. Så kan man jo tilsvarende have nogle krav, som vi har beskrevet i vores udspil om en bindende bureaukratilov, om mindre administration i regionerne og overadministration i kommunerne, og så er der en stor del af finansieringen der. Og som sagt fremlægger vi resten af planen i god tid inden et valg. Og det kan jeg jo forstå at I glæder jer til.

Kl. 15:34

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:34

Jesper Petersen (S):

Ja, det tror jeg da at der er mange der glæder sig til, fordi det jo hører med til det at have en ordentlig og redelig politisk debat om, hvordan vores samfund skal udvikle sig, og hvad vores prioriteringer egentlig er. Og hvis vi andre kom med et tilsvarende forslag i den overskriftsform og uden at levere en egentlig finansieret pakke om så voldsomt stort et milliardbeløb – og så taler vi slet ikke om, hvor meget det vil øge uligheden, hvad jeg også er uenig i – ville det jo blive betragtet som stærkt, ja, uansvarligt og mangelfuldt. Så jeg synes egentlig bare, det samme krav bør stilles til Liberal Alliance og hr. Alex Vanopslagh. Når man lægger så store løfter frem, må der også følge finansieringsforslag med.

Kl. 15:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak! Ordføreren.

Kl. 15:35

Alex Vanopslagh (LA):

Vi kommer også til at fremlægge den fulde finansiering inden et valg. Vi er aldrig gået til valg på en plan, der ikke har været fuldt ud finansieret. Så det kommer vi jo til. Og det er jo fair nok, at det optager Socialdemokratiet meget, at det skulle være et tegn på uansvarlighed, at vi lige venter lidt med at fremlægge hele planen, og jeg synes, det er meget spændende med den optagethed af Liberal Alliance. Og hvis jeg på den måde kan udgøre noget lim i regeringen, der kan holde den her regering sammen og give den en mening, bidrager jeg jo gerne til det.

Kl. 15:36

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:36

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det. Jeg vil godt starte med at rose hr. Alex Vanopslagh. Jeg synes, det var en rigtig god tale i de første 7-8 minutter omkring Ukraine og deres frihedskamp og om, hvordan det også er vores frihedskamp, og jeg er fuldstændig enig.

Så knækkede det lidt for mig i slutningen, da hr. Alex Vanopslagh så kigger ned, hvor den danske regering sidder, og siger: Så giv os da det valg, for I er for uambitiøse. Det afføder jo det helt naturlige spørgsmål: Kan hr. Alex Vanopslagh ikke nævne bare ét

andet europæisk land, der gør mere, end Danmark gør, for at hjælpe Ukraine i forhold til vores størrelse – bare ét?

Kl. 15:36

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:36

Alex Vanopslagh (LA):

Næh, men det giver jo heller ikke mening, at jeg skal nævne et land, for det, jeg sagde i talen, er, at vi i Danmark har al grund til at være meget stolte af vores indsats. Det kan godt være, jeg ikke sagde det så tydeligt i talen; jeg har sagt det i andre sammenhænge. Jeg er stolt af regeringen på det her område. Jeg synes, vores statsminister gør det fremragende på spørgsmålet om Ukraine, uanset om hun er motiveret af et ønske om et jobskifte eller et oprigtigt ønske om at hjælpe Ukraine. Jeg er fløjtende ligeglad. Jeg synes, regeringen gør det supergodt på spørgsmålet om Ukraine.

Jeg synes, at Europa samlet set slet ikke gør nok, og at man er fanget i den her tankegang de fleste steder i Europa – ikke så meget i Østeuropa – at det hele handler om, at man ikke må provokere Rusland og Putin. Og det, man ikke har forstået, er, at det eneste, der provokerer ham, er nøleri. Det er, at man ikke stempler hårdere ind. Det er det eneste, der provokerer ham. Men at anklage den danske regering for at være nølende her har jeg aldrig gjort og ønsker heller ikke at gøre.

Kl. 15:37

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 15:37

Thomas Skriver Jensen (S):

Det bliver ikke en særlig lang en. Det bliver en kvittering, for det er godt at høre. Jeg var lidt i tvivl om, om ordføreren var i stand til at rose regeringen. Men jeg er fuldstændig enig. Vi har en god regering, og jeg gør mig ingen forestillinger om, at det har noget med jobjagt at gøre. Jeg tror rent faktisk og ved og er ret sikker på helt ind i hjertet, at statsministeren mener, at ukrainernes frihedskamp også er vores frihedskamp. Så det er jeg glad for at høre. Jeg er glad for at høre, at Liberal Alliance også kan rose regeringen. Det synes jeg hæver niveauet i debatten væsentligt.

Kl. 15:38

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:38

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen sikke en fred og fordragelighed vi har i salen lige nu. Det skal vi jo nyde. Det fortsætter nok ikke hele valgperioden ud.

Kl. 15:38

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Den sidste korte bemærkning går til fru Betina Kastbjerg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 15:38

Betina Kastbjerg (DD):

Tak for det, og tak for en god tale, og også tak for et godt samarbejde med Liberal Alliances ordfører. Det er jo i dag kommet frem, at en europaparlamentskandidat fra Venstre har deltaget i nogle prussiske møder, som var arrangeret af en FSB-agent. Jeg kunne bare i den anledning godt tænke mig at høre hr. Alex Vanopslagh, hvad han tænker om det. Og var det en kandidat, der kunne være hos Liberal Alliance?

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:38

luften i det fly må have været tyk af mere end bare cigaretrøg; en anspændthed må have hængt der.

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg prøver lidt at veje mine ord med omhu her, for man ved jo ikke, hvad der kommer af yderligere historier. Man kender jo B.T. Når de har skrevet to historier, stopper det jo ikke der.

Hvis det viser sig, at der er tale om en person, der reelt på en eller anden måde agerer agent for Rusland eller bare tilnærmelsesvis har fået nogle dårlige idéer ind i hovedet, så siger vi: Nej, det er da ikke noget, vi vil acceptere. Det tror jeg heller ikke de vil i Venstre.

Hvis der er tale om, at der er en person, der for en del år siden, i øvrigt også længe før den store invasion af Ukraine, havde en nysgerrighed på at blive klogere på, hvordan russerne ser på politik, og ikke anede, at det der forum var arrangeret af nogle skumle typer, så tror jeg også, man skal passe på med at lægge for meget i det. Men jeg tror, at der ikke er sagt det sidste i den sag. Jeg tror, de fleste i det her Folketing ikke ville acceptere nogen, der er reelle Putin-apologeter, i deres parti, og jeg vil også tro, at Venstre ville smide vedkommende ud, hvis det viste sig at være tilfældet.

Kl. 15:38

Passagererne var nemlig ikke de glade turister, som vi efterhånden forventer lander i lufthavnen, men stakåndede iranske flygtninge, der i slipstrømmen på revolutionen i Iran havde bevidnet deres hjemland smuldre for øjnene af dem – fra et vestligt orienteret monarki til et islamisk teokrati med et fingerknips. Flugten var ikke nem. Mange fløj under påskud af turist- eller forretningsrejser, og nogle brugte også falske dokumenter eller bestak embedsmænd for at få udrejsevisum.

Jeg kender historierne. En af flygtningene var min far. Han kan ikke lide at gå i detaljer, men historien taler sit eget tydelige sprog. Han var på flugt fra præstestyret, på flugt fra en fremtid som kanonføde i en endeløs voldsspiral mellem Iran og Irak og ankommet til et land, hvor alt var fremmed.

Da min far endelig kom igennem den søvnige danske immigration, fik stemplet i sit pas og trådte ud på den anden side af svingdørene, var det ikke kun den kølige danske luft, der ramte ham; det var også den danske virkelighed med visheden om, at han nu var i et land, hvor hans tanker kunne flyve frit – uden frygt for moralpoliti eller sindelagskontrol.

Han gjorde Danmark til sit hjem, og det er igennem hans øjne, at jeg nu ser på de frihedsrettigheder, som Danmark og Europa er bygget på: retten til at tro på, hvad man vil, retten til at sige, hvad man vil, og retten til at færdes frit i et fredeligt land. Det er rettigheder, som jeg sammen med havregrynene om morgenen er blevet proppet med fra barnsben ikke at tage for givet. I mit ene øre er jeg blevet fortalt historien om det absolutte kollaps af frihedsrettigheder i Iran, og i mit andet øre har jeg hørt min mors polske historie, der ligesom min fars, er en fortælling om flugten fra et liv, hvor fremtiden så sort ud.

Deres fortællinger er både slående lige og diametrale modsætninger. Kort efter at min far fik stemplet sit pas, krydsede min mor nemlig grænsen mellem Tyskland og Danmark efter en lang køretur. I bilen sad hun med sin mor, og bag dem havde de efterladt hundredvis af kilometer og deres hjemland Polen.

Polen i 1980'erne var ingen solskinsfortælling. Økonomien hang i laser efter årtier med sovjetisk planøkonomi, og folk gemte penge i madrassen, fordi de ikke stolede på bankerne. Køerne til dagligvarebutikkerne var timelange, og der var rationeringsmærker og hyperinflation. Grænsen mellem øst og vest var tegnet med mursten gennem Berlin, og oprustningen havde bragt middelklassen i knæ.

Det var den virkelighed, min mor flygtede fra. Og mine forældre deler en gang imellem et sjældent tomt blik, når de tænker tilbage på de lande, der engang var deres hjem, og taknemligheden for at bo i et samfund med lige adgang til uddannelse, velfærd og sundhed. Det er spejdermærker, som vi kan sy på samfundsskjorten som beviser på et vellykket velfærdssamfund, som mange lande skuer til med misundelige blikke.

Det ansvar er vi os bevidst i regeringen, og vi knokler for at beholde de hædersmærker. Vi forbedrer uddannelserne, vi frisætter folkeskolen og ældreplejen, og snart giver vi også sundhedsvæsenet en total renovering.

Men hvor Iran stadig er fanget i en dystopisk voldsspiral, har Polen brudt vandet med sådan en kraft, at det kan måles på Richterskalaen. Siden Polen blev optaget i EU, har de oplevet de tre økonomisk bedste årtier i landets historie. De er blevet 40 pct. rigere. Og Polen var det eneste land i EU, der ikke oplevede en recession under finanskrisen. Engang kom polske håndværkere hertil for at få et arbejde, men det svinder ind, for polakkerne kan også få en god løn derhjemme.

Historien om Polen er en historie om undertrykkelse og behovet for at flygte – først fra nazisterne og så fra russerne. Men det er også historien om, hvad internationalt samarbejde, frihandel og udsyn

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:39

Betina Kastbjerg (DD):

Så vil jeg gerne lige spørge lidt ind til LA's egen kandidat til europaparlamentsvalget. Jeg følger jo lidt med på de sociale medier og kan se, at hr. Henrik Dahl søger meget opmærksomhed hos hr. Alex Vanopslagh, og jeg så også, at han forstyrrede hr. Alex Vanopslagh hernede i salen. Så jeg vil bare gerne lige høre hr. Alex Vanopslagh: Hvor meget vil han gerne have ham sendt til Bruxelles, og hvor hurtigt kan han komme af med ham?

Kl. 15:39

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:40

Alex Vanopslagh (LA):

Vores kampagne laver i hvert fald meget sjov med, at det ikke kan gå hurtigt nok. Men sandheden er jo den, at hvis vi opnår et valg til Europa-Parlamentet – det er ikke givet – og hvis det bliver vores spidskandidat, Henrik Dahl, vil jeg også savne ham herhjemme, men jeg tror, han vil gøre en god figur dernede. Og så må vi jo se, hvor nem han bliver at styre her fra København. Det kan så være en bekymring, jeg skal have på sigt.

Kl. 15:40

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så går vi videre til den næste ordfører, som er fru Monika Rubin fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 15:40

(Ordfører)

Monika Rubin (M):

Mange tak. Jeg skal lige have den her lidt ned, når sådan en høj herre har været på før mig.

Kl. 15:41

I starten af 1980'erne landede et fly i Kastrup Lufthavn, og dengang var sæderne betrukket med groft uld, og askebægerne på armlænene var proppe med cigaretskodder. Tiden var en anden, og

kan gøre ved et land, der ellers var presset i bund. I dag er Polen demokratisk sikkert, har en god økonomi og en velfærd, der matcher andre vellykkede stater. Det er NATO- og EU-effekten.

På trods af den kendsgerning hører jeg ofte mistænkeliggørelse af og modstand mod international arbejdskraft – og endda røster i Danmark, som vil trække os ud af EU, og som ikke vil have Ukraine og andre lande i Øst med i den europæiske familie. Men virkeligheden stritter imod de påstande. Beskæftigelsen vokser og vokser, og havde det ikke været for international arbejdskraft, så ville det vokseværk være i slowmotion.

Kl. 15:46

Det er simpelt hen en gave for samfundet, at arbejdsduelige personer kommer hertil med en uddannelse, de har taget derhjemme, og alligevel betaler vores høje skat og medfinansierer vores velfærd og bidrager til vores virksomheders vækst.

Vi har rundet over 3 millioner beskæftigede. Lønmodtagerbeskæftigelsen er vokset med i alt 370.000 personer siden 2015, og af dem er 155.000 international arbejdskraft. Tak til jer, I knokler, og I skal virkelig anerkendes! I er en af årsagerne til, at det økonomiske råderum år efter år justeres opad. Mange af de ekstra milliarder kroner kommer fra international arbejdskraft, og en pæn del kommer fra, at vi heldigvis også har fået flere og flere herboende fra tredjelande i arbejde.

Så derfor kan mine øjenbryn ikke rigtig gøre andet end at trække sig ret langt op i panden, når jeg gang på gang hører særlig højrefløjens tale med store bogstaver om, at vi skal have færre mennesker ind i EU. Det er klart, at vi skal have færre illegale immigranter, og det skal hele EU, men vi har brug for, at kvalificeret arbejdskraft kan komme hertil, for uden dem går regnestykket jo ikke op. Hele Europas befolkning bliver ældre og ældre, og vi får færre børn. Inden for få årtier vil vi i Danmark mangle hundredtusindvis af personer i den arbejdsdygtige alder. I EU er tallet i millionklassen.

Så helt ærligt: Hvor regner I med at vi skal kunne få arbejdskraft fra? Så mange jobparate med handicap og seniorer har vi slet ikke. Hvad vil I gøre, når det er tomme træsko på hospitalsgangen, som skal lægge jer i narkose efter en operation, eller når det er biler uden sosu'er, der kører hjem til jer for at yde omsorg og varme maden, når I ikke selv kan? Her ville det fornuftige svar være at gøre det så nemt som muligt for de medarbejdere, vi mangler, at komme hertil, men vi har i Danmark pakket vejene ind i et krat af papirarbejde – så stort et krav, at nogle virksomheder simpelt hen giver op over for at finde medarbejdere ad den vej.

Så hvorfor ikke bare sige til vores virksomheder, at de må trække al den arbejdskraft hertil, som de overhovedet har brug for og kan betale for, så længe det bare er på en fælles kollektiv overenskomst? Bum – fri for at bøvl med myndigheder og styrelser og garanteret ordentlige arbejdsforhold og vilkår, hvor ingen arbejder til underpris.

Det burde Danmark gøre, og I behøver ikke at tage mit ord for det. Både Dansk Industri og Fagbevægelsens Hovedorganisation synger samme sang. Det gør de, fordi de ved, at vores bruttonationalprodukt var 140 mia. kr. større i 2021, end det havde været, hvis Danmark ikke havde været medlem af EU. I 2022 var halvdelen af vores samlede handel med udlandet til landene i EU's indre marked, og over en halv million danske jobs findes i eksporten.

Det går vi glip af, hvis vi begynder at møde verden med korslagte arme. Det er der ingen grund til. Udenlandsk arbejdskraft bider ikke. Det virkelige problem er, at tre ud af fire faktisk tror, at integrationen går værre, end den gør, og at vi er begyndt at mistænkeliggøre de mennesker, der bidrager til vores land og støtter op om de værdier, som vi har bygget det på. Integrationen går jo generelt godt. Flere kommer i uddannelse, og flere kommer i arbejde. Det giver simpelt hen ikke mening at vende ryggen til verden.

Heller ikke set fra et sikkerhedspolitisk perspektiv er det en god strategi at sætte sig over i hjørnet og have nok i sig selv. Mellem-

østen brænder, og Iran spreder deres indflydelse til nabolandene. Houthierne forsøger at forpurre den globale handel, og Rusland forsøger at tage, hvad der ikke er deres. Og Kina leger storpolitisk kispus. De udfordringer, som mine forældre flygtede fra, er begyndt at spøge igen. Vi ser revolutioner i glemte stater og totalitære kræfter på fremmarch.

Derfor er vores analyse helt klar: De globale udfordringer løses bedst i fællesskab. EU og Danmark skal tage ansvar for egen sikkerhed og gå all in på det europæiske samarbejde. Putins Rusland stopper ikke med Ukraine, hvis vi ikke stopper ham. Et stærkt europæisk modstykke er nødvendigt, hvis mine børn og børnebørn også skal føle sig frie og sikre. Jeg siger det, fordi jeg virkelig ikke føler mig sikker på, at det er gået op for alle, hvor truede de grundpiller, vi har støbt vores fundament på, er.

I Ungarn har Viktor Orbán en lemfældig omgang med de demokratiske værdier. Slovakiet oplever tumult, efter at deres premieminister blev udsat for et politisk motiveret attentat. I Kroatien, Rumænien, Moldova og Serbien kæmper den frie tanke imod korrupte politikere, og journalister bliver overfaldet. Og i Polen, hvor min grandkusine stadig væk bor, oplever lgbtq+-personer diskrimination, både kulturelt og institutionelt.

Klokkerne ringer for et fælles forsvar for europæiske værdier, og Europa skal fortsat være et refugium for de frie tanker. Den chance fik mine forældre. Og hvilken modløs skæbne, der havde formet sig for dem, hvis vi havde lukket døren hovedet på dem, ved jeg ikke. Men en ting er dog sikker: Jeg havde ikke stået på den her talerstol.

Kl. 15:51

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger, og den første er til fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 15:51

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Nu talte jeg jo med fru Monika Rubins socialdemokratiske kollega om de artikler, som Berlingske i øjeblikket bringer, og hvori de kan fortælle om kønsopdelte vælgermøder. Det ser ud til nu her, at problemet åbenbart er større end først antaget, i og med at jeg kan forstå, at der er flere, endda også den socialdemokratiske spidskandidat, som angiveligt har deltaget i den her slags møder, som ifølge eksperter foregår i en islamisk atmosfære. Møderne bliver jo indledt med koranrecitationer og muslimsk bøn. Mener fru Monika Rubin, at det er acceptabelt, at der her i Danmark bliver afholdt vælgermøder i regi af Moderaterne, der foregår i en af islamisk atmosfære og med kønsfordeling?

Kl. 15:52

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:52

Monika Rubin (M):

Mange tak for spørgsmålet. Jeg havde forventet, at det spørgsmål kom. Jeg kunne godt fornemme, at man allerede varmede op til det med Socialdemokratiet. Jeg tænker, at ordføreren henviser til et møde, der blev afholdt af nogle andre and Moderaterne, men hvor der var en moderat europaparlamentskandidat til stede. Det tænker jeg er korrekt, ikke? Det er ét møde. Moderaterne har efterfølgende afholdt et vælgermøde samme sted, hvor vi har gjort en dyd ud af, at der skal være diversitet. For det er klart, at jo større diversitet der er i en forsamling, jo bedre bliver samtalerne også. Når det så er sagt, går vi i Moderaterne mere op i, hvad vi siger, end hvem, vi siger det til.

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:53 lige om lidt, og det er grunden til, at vi gerne vil lave en decideret sundhedsreform.

Kl. 15:53

Inger Støjberg (DD):

Jeg må simpelt hen indrømme, at jeg synes, at det var et decideret rigtig dårligt svar, og at jeg synes, at det var decideret nedslående. Fru Monika Rubin indleder sin tale med at fortælle om sin far, der kommer hertil og dufter friheden og lever friheden, for så efterfølgende at stå og forsvare, at der bliver holdt kønsopdelte møder med en moderat kandidat. Hvad er det dog for noget? Det er alt andet end duften af frihed og ligestilling.

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:54

Monika Rubin (M):

Jeg er da ked af det, hvis ordføreren synes, det var et dårligt svar. Jeg forsøgte faktisk bare at svare på det spørgsmål, som ordføreren stillede. Det var ikke et møde, Moderaterne holdt. Det var et møde, Moderaterne deltog i. Forsamlingsfriheden i Danmark er jo også frihed, og der kommer vi ikke til at stille krav til, hvem der forsamlers sig og hvordan. Så vi taler om de moderate politiske værdier, når vi deltager i et vælgermøde. Når vi selv afholder vælgermøder, tilstræber vi diversitet, og vi plejer faktisk primært at synge sange, når vi afholder møder.

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Det var godt, at hr. Pelle Dragsted blev viklet ud af det strikkestøj nede i salen. Så er det fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:54

Signe Munk (SF):

Ja, det var en mere indviklet affære end som så, men alt endte jo godt. Der, hvor jeg bor, er det nærmeste lægetilbud en privat lægeklinik under alles Lægehus. Jeg siger det egentlig sådan meget alvorligt ment, men med et lille glimt i øjet, at jobrotation virkelig er noget, der bliver lavet i praksis der, for de læger, man møder, er meget forskellige fra den ene dag til den anden og fra den ene uge til den anden. Det er en alvorlig sag, for vi ved, at det at have en læge, der kender dig og kender din historik og din historie, har en afgørende indflydelse på, om du får opsporet sygdom tidligt, og om du i det hele taget får et sundt og længere liv. Der er simpelt hen forskel. Jeg kan forstå på fru Monika Rubin, at en del af løsningen for Moderaterne er, at der skal være en central tildeling af ydernumre. Det kan jeg ikke rigtig forstå skulle hjælpe på noget. For problemet der, hvor jeg bor, er jo ikke, at der ikke er et ydernummer, men at der ikke er læger, der griber det ydernummer og opretter egen praksis.

Kl. 15:55

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:55

Monika Rubin (M):

Tusind tak for spørgsmålet. Det er virkelig et vigtigt emne, hvordan vi mindsker uligheden i sundhed i Danmark. Der er jo mange greb, vi bliver nødt til at kigge på. Det er derfor, regeringen har nedsat en Sundhedsstrukturkommission, som kommer med nogle anbefalinger

I forhold til almen praksis-området er der også flere knapper vi skal trykke på. Bl.a. er et af vores forslag at kigge på tildelingen af ydernumre, for sådan som det er på nuværende tidspunkt, er det regionerne, der beslutter, hvor ydernumrene skal placeres henne, og de skeler ikke nødvendigvis til en naboregion. Det vil sige, at når der bliver slået ydernumre op i København sammenlignet med Region Sjælland, så er der langt flere læger, der gerne vil arbejde i København. Når man taler med PLO, som jeg også har været ude at lave et interview sammen med, så siger de præcis det her med, at der bliver nødt til at være en national styring af ydernumrene, for at vi bedre kan kigge på danmarkskortet og se, hvor det giver mening at placere ydernumrene, både for de almenpraktiserende læger, men også for de praktiserende speciallæger.

Kl. 15:56

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:56

Signe Munk (SF):

Jeg må indrømme, at jeg ikke kan se linjen i det. Noget af det, vi kan se faktisk virker ude i landdistrikterne dér, hvor der er ydernumre, men hvor der ikke er læger, der bruger ydernumrene, er jo netop at oprette regionsklinikker. Men det er enormt svært for regionerne i dag. Det er heldigvis det, der kommer til at ske i Thyborøn, hvor der var et helt elendig tilbud fra alles Lægehus. Det undrer mig, at det mangler i Moderaternes sundhedspolitik, at man vil tage fat om de her licensklinikker og få dem ryddet af vejen, for der er ikke et ordentligt lægetilbud i yderområderne, hvis det fortsætter med at være en del af løsningen.

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:57

Monika Rubin (M):

Tak for det opfølgende spørgsmål. Vi sidder jo netop i en regering, som har gjort det nemmere for regionerne at lave regionsklinikker. Grunden til, at alles Lægehus er opstået, er, at regionerne ikke har formået at lave de her regionsklinikker. Det er ikke alle læger, der har lyst til at slå sig ned og have egen praksis, så derfor bliver vi nødt til at have flere forskellige tilbud til lægerne, sådan at vi får lægerne ud i hele Danmark, og der skal vi kigge på danmarkskortet bredt set og ikke på de enkelte regioner. Det er i hvert fald vores forslag, og det støtter PLO også op om.

Kl. 15:58

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 15:58

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det, og tak for en fin tale i øvrigt. Jeg vil gerne tage fat på et emne, som ordførerens formand, hr. Lars Løkke Rasmussen, også berører i sin seneste bog – eller det er jo ikke en bog; det er en podbook. Det er jo den dovne forfatters svar på en bog. Men der er den flittige forfatter jo så inde på sådan at tænke lidt over, at hvis nu det økologiske råderum havde været så stort, som det er i dag, dengang man lavede regeringsgrundlaget, var man ikke gået med til så uambitiøst et regeringsgrundlag, og at så skulle der naturligvis kanaliseres flere penge til bedre rammevilkår for dansk erhvervsliv og bedre forudsætninger for vækst og velstand. Der vil

jeg egentlig bare høre, i forhold til at det økonomiske råderum nu bliver opjusteret med mere end 11 mia. kr., hvor stor en andel af det råderum man skal forvente at Moderaterne og Venstre får til bedre rammevilkår for iværksættere og lavere skatter.

Kl. 15:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 15:59

Monika Rubin (M):

Tusind tak for spørgsmålet. Det er jo et vigtigt spørgsmål at diskutere, men når Moderaterne går til det her spørgsmål, går vi faktisk til det med fire ben, altså både velfærd, skattelettelser, sikkerhed og klima, og jeg kommer ikke til at stå her på Folketingets talerstol og øremærke en bestemt andel til f.eks. iværksætteri og skattelettelser.

Jeg må bare sige, at jeg egentlig undrede mig over, at hr. Alex Vanopslagh i et interview her for en uges tid siden kom med de fire vigtige ting, hvis hr. Alex Vanopslagh kommer i regering, og at klima slet ikke var nævnt. Det synes jeg faktisk er rigtig ærgerligt, for klimaet er jo også noget, vi skal bruge rigtig mange penge på, hvis vi gerne vil igennem med den grønne omstilling. Hvis man kigger i kapitel 8 i 2030-planen, kan man jo se, at vi kommer til at mangle mange milliarder kroner, hvis vi kommer fuldt i mål med den grønne omstilling. Så klimaet er vigtigt.

Kl. 15:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 15:59

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg er så glad for, at der er så mange, der læser de interviews, jeg giver. Klimaet er netop så vigtigt, at uanset farven på regeringen og hvem, der leder den, skal det jo laves hen over midten i et bredt forpligtende samarbejde. Når jeg snakker om, hvad en borgerlig regering skal kunne, som en socialdemokratisk ledet regering øjensynligt ikke kan, er det de her emner, jeg nævner. Det er nogle ting, hvor jeg også ofte fornemmer Moderaterne og LA faktisk er på linje med hinanden, eksempelvis i forhold til at man burde sænke aktieskatningen mere. Men det, jeg oplever, sådan set udefra, er, at det hele tiden støder på grund, fordi der er sådan en socialdemokratisk betonklods i regeringen. Deler ordføreren den oplevelse?

Kl. 16:00

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:00

Monika Rubin (M):

Altså, jeg må sige, at jeg synes, vi i Moderaterne har et rigtig godt samarbejde med Socialdemokratiet i regeringen. Men jeg er rigtig glad for, at ordføreren siger, at klimapolitikken skal laves hen over midten, for hvis vi får en blå regering, som er afhængig af de yderste blå mandater eller bare af fru Inger Støjberg, er klimaet jo et fatamorgana. Altså, vi behøver ikke at nå vores 70-procentsmålkrav i 2030, og DF vil melde sig ud af klimaloven. Så jeg er rigtig glad for at høre, at vi kommer til at samarbejde hen over midten, når det gælder klima, også selv om der eventuelt måske skulle komme en blå regering.

Kl. 16:01

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:01

Mona Juul (KF):

Tak for en rigtig god tale. Jeg er da overbevist om, at der nok skal komme en blå regering igen. Det håber jeg da i hvert fald, og så kan det være, at Moderaterne kommer med i den; det ville jo være dejligt, at vi er flere partier, der kæmper for klimadagsordenen.

Den grønne dagsorden, når det handler om miljø, natur og biodiversitet, kunne jeg godt tænke mig at Moderaterne stemplede lidt mere ind på. Det var jo sådan, at da vi skulle forhandle i forbindelse med vandmiljø – det var i hvert fald det, vi bragte på banen – havde regeringen ikke påtænkt at skulle bruge nogen som helst kroner på det. Det lykkedes at få en lille akutpakke, akutpakke 1, og der har jeg jo så hørt havets minister være meget munter over, at så var der 2 områder ud af de 109 fjorde, hvoraf de 104 faktisk trænger til en virkelig kærlig hånd og har brug for hjælp, der nu får lidt hjælp.

Vi har foreslået en akutpakke 2, så vi ligesom kan komme videre. Det handler bl.a. også om at sikre, at nogle af de aftaler, vi allerede har lavet i forhold til landbruget, rent faktisk kommer i gang. Men der sker ikke noget. Så lad mig spørge ordføreren: Har Moderaterne tænkt sig at redde havet fra havets minister?

Kl. 16:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:02

Monika Rubin (M):

Mange tak for spørgsmålet. Det er virkelig vigtigt, at vi gør langt mere for at hjælpe vores nødlidende hav. Vores havmiljø har det elendigt; det har vi jo alle sammen set. Desværre er det jo ikke noget, der er sket hen over natten. Det er jo noget, der er sket over lang tid. Nu er jeg bare rigtig glad for, at hele Folketinget faktisk er enige om, at vi simpelt hen bliver nødt til at steppe op her. Det er også derfor, regeringen har lavet den her akutpakke til det nødlidende havmiljø.

I Moderaterne mener vi jo faktisk også, at vi bliver nødt til også at kigge på det her i EU. Det er derfor, vi har sagt, at man i EU bliver nødt til at lave det, der hedder en blue deal. Ligesom du har en green deal på klimaområdet, bliver vi simpelt hen også nødt til at have et langt større samarbejde i EU, når det gælder vores havmiljø. For vi kan gøre det nok så forbilledligt i Danmark, men vores nabolande, f.eks. Tyskland, kan gøre det helt anderledes, og det er jo det samme hav, vi deler. Så vi skal også løfte det her på EU-plan.

Kl. 16:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Mona Juul.

Kl. 16:03

Mona Juul (KF):

Men hører jeg ordføreren være tilfreds? For der er lavet en akutpakke, der handler om 2 fjorde ud af de 109, vi har, og hvis vi så trækker de 5 fra, hvor der er en nogenlunde økologisk tilstand, er der altså rimelig mange tilbage. Der er 102 tilbage. Så vi kan jo ikke være tilfredse, eller hvordan ser ordføreren på det?

Jeg skal beklage, at jeg står op under det hele, men det er, fordi jeg ellers simpelt hen ikke kan se ordføreren, når jeg stiller spørgsmål. Skal Moderaterne ikke til at stemple igennem på det her? Jeg har hørt Moderaternes formand på Naturmødet, og jeg tænkte egentlig, at nu var man ved at forlade nogle gamle aftaler. Hvor er I henne på det her område? Er I tilfredse med det, der sker?

Kl. 16:03

Kl. 16:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:03

Kl. 16:06

Monika Rubin (M):

Tak, og tak til ordføreren for, at ordføreren står op. Jeg havde også problemet, dengang Søren Pape Poulsen sad i samme stol, så det er jeg virkelig glad for.

Jo, vi skal gøre langt mere. Det er jo også derfor, vores egen formand har været ude at sige, at de frivillige aftaler, der blev lavet med landbruget i 2015, ikke var nok, desværre. Derfor skyder vi det jo også ind i trepartsforhandlingerne i forhold til CO₂-afgiften, hvor vi også mener man skal kigge på kvælstofområdet, og hvor meget man udleder der.

Kl. 16:04

Kl. 16:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten.

Kl. 16:04

Kl. 16:06

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jamen den grønne trepart har jo fået en opgave. Den kan jo ikke bare påtage sig alle mulige ekstraopgaver hen ad vejen. Jeg noterer mig, at Moderaterne har været på udflygt til Roskilde Fjord og efterfølgende har lavet et opslag på de sociale medier, hvor der står:

»Ingen af EU's 27 lande lever op til de krav, der er til vandmiljøet. Derfor skal vi skrue bissen på. Også over for os selv. Vi er nødt til at lave en Blue Deal, hvor vi stiller anderledes forpligtende krav til, at alle EU's lande når deres mål for at sikre rent drikkevand, rene vandløb og rene fjorde. Vand er liv. Både for mennesker og dyr.«

Det er, hvad der står på de sociale medier. Men virkeligheden er jo, at Danmark svigter vandmiljøet. Danmark lever ikke op til vandrammedirektivet. Vi skal nå i mål om 3 år – vi har ikke brug for en eller andet fiktiv blue deal, der bliver nævnt i forbindelse med en valgkamp; vi har brug for, at Danmark lever op til de forpligtelser, vi har i forhold til EU. Så det er simpelt hen en måde at italesætte, at man vil gøre et eller andet, uden at man gør noget.

Jeg vil gerne spørge Moderaternes ordfører: Vil Moderaterne være med til at sikre, at Danmark lever op til EU's vandrammedirektiv?

Kl. 16:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:05

Monika Rubin (M):

Jeg synes egentlig, at jeg lige har stået og svaret på det en gang før. Det kan godt være, jeg ikke fik formuleret mig klart nok, men så skal jeg gerne prøve igen.

Først vil jeg sige tusind tak for opremsningen af hvad det er, vi gerne vil gøre, for det slår jo netop hovedet på søm, med hensyn til at vi både skal gøre noget i Danmark, men at vi også skal gøre langt mere i EU. Man har ikke haft nok fokus på det i EU. Det er derfor, vi præsenterer vores tanker om behovet for at lave en blue deal sammen med de andre europæiske lande. Det er det, vi kommer til at kæmpe for, hvis vi bliver repræsenteret i EU, for det er ikke nok, at vi kun gør i noget i Danmark. Men jo, vi skal helt klart gøre mere i Danmark. Det er jo derfor, regeringen har afsat penge i akutplanen, og det er jo også derfor, at vi skyder det ind i trepartsforhandlingerne.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Søren Egge Rasmussen.

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jamen det er jo der, det bliver totalt hyklerisk, for den her regering er taget ned til EU og har forsøgt at udvande EU's vandrammedirektiv. Det er jo det, vi skal forholde os til i Europaudvalget på fredag. Regeringen har forsøgt at udvande det eksisterende EU-vandrammedirektiv, så regeringen inklusive Moderaterne gør lige det modsatte af, hvad ordføreren står og siger at man vil gøre. Hvis ikke man tager det nuværende EU-vandrammedirektiv alvorligt, svigter man vandmiljøet. Så det, Moderaterne gør, er helt på månen. Kan ordføreren ikke se, at man er gået over i den forkerte grøft?

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Monika Rubin (M):

Jeg er da ked af, at ordføreren synes, at det, som Moderaterne gør, er helt på månen. Skulle vi i stedet for overhovedet ikke italesætte behovet for, at man går sammen i EU og gør langt mere i forhold til vandmiljøet? Skulle vi hellere lade være med at afsætte penge i en akutpakke til vores havmiljø her i Danmark? Skulle vi hellere lade være med at tage spørgsmålet om kvælstof med ind i trepartsforhandlingerne? Jeg forstår egentlig ikke, hvorfor der er den her surhed fra Enhedslistens side. Jeg tror, vi kæmper for det samme.

Kl. 16:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Martin Lidegaard, Radikale Venstre.

Kl. 16:07

Martin Lidegaard (RV):

Lad mig først takke for ordførerens virkelig gode tale. Vi er jo meget enige, når det handler om flygtninge, international arbejdskraft og de grundlæggende værdier i EU, så det ser jeg ikke behov for at gå ind i. Men der, hvor jeg må sige at jeg stadig væk ser ret store forskelle på Moderaterne og Radikale Venstre, er i forbindelse med den grønne politik.

For det er jo rigtigt, når hr. Søren Egge Rasmussen gør opmærksom på, at behovet jo ikke er at få fastsat mål og lavet aftaler på EU-niveau, for de er der. Der er et vandrammedirektiv, men problemet er, at Danmark ikke har levet op til det vandrammedirektiv i 10 år, og hr. Lars Løkke Rasmussen har jo selv erkendt, at bl.a. de beslutninger, der blev taget under hans statsministertid, har ført til det. Men den her regering har heller ikke taget det alvorligt, for vi skulle allerede her i foråret have haft et genbesøg af den landbrugspakke, vi lavede, men man har udskudt det til en trepart.

Så der er ikke brug for en ny blue deal i EU; der er brug for, at medlemslandene begynder at leve op til deres forpligtelser. Det samme gælder jo i forhold til udfasningen af russisk gas og olie, og her har Moderaterne jo den ministerpost med ansvar for det område, men det er i den her regerings tid ikke lykkedes at få forbruget af gas ned i Danmark og dermed importen mindsket.

Kl. 16:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

- Kl. 16:08
- Monika Rubin (M):**
Mange tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg tænkte nok, at det var det, ordføreren vil spørge om, når han nu også har spurgt alle de andre ordførere om det.
Det er jo sådan, at det er en EU-opgave at blive helt fri for Putins gas, men det er også en dansk opgave. Jeg tror, det er på mandag, at man genstarter Tyrafeltet; man har renoveret det eller gjort noget, som gør, at når det kommer helt op at køre, bliver vi fri for den gas i Danmark, og vi får vi faktisk også nok til, at vi kan eksportere. Det her med gassen er en af de ting, vi skal gøre. Vi skal blive fri for Putins gas, og det er vi i regeringen også på vej til at gøre noget for at vi bliver. Men vi skal også have den grønne omstilling endnu højere op i fart, og det er jo også derfor, at regeringen nu laver det største udbud på havvindmøller, hvilket jo også vil få os i mål. Så vi gør, hvad vi kan. Men vi vil meget gerne have flere input – det er altid godt at tale sammen.
- Kl. 16:09
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Hr. Martin Lidegaard.
- Martin Lidegaard (RV):**
Det, som EU-landene gav hinanden håndslag på, og det, som indgik i det danske nationale kompromis, var, at vi ville sænke vores gasforbrug. Det hjælper ikke noget på Danmarks import af russisk gas, at vi har et Tyrafelt i funktion, for vi er jo en del af det europæiske marked, så man kan ikke bruge det til at sige, at Danmark bruger mindre russisk gas. Den gas, vi producerer, ryger ind på det fælles-europæiske marked, og det fælles-europæiske marked importerer i dag 15 pct. af sin gas fra Rusland. Det er 2 mia. euro om måneden, og vi har i Danmark ikke været i stand til at nedbringe vores forbrug af den gas i det seneste halvandet år. Det kan ikke være tilfredsstillende.
- Kl. 16:10
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Monika Rubin (M):**
Jeg synes, der bliver sagt mange ting på en gang her. Men EU har jo på 2 år formået at reducere importen af russisk gas fra ca. 45 pct. af deres samlede gasimport til ca. 15 pct. Så vi er jo også godt på vej i EU. Men vi skal jo gøre noget både i EU og i Danmark, og Tyrafeltet er jo styret fra dansk side. Så kan det godt være, at det ikke er nok for ordføreren, men det er jo også et greb, man kan benytte.
- Kl. 16:10
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti.
- Mette Thiesen (DF):**
Tusind tak, og tak for talen. Jeg vil egentlig bare sige, at når vi i Dansk Folkeparti taler om hjemsendelser, handler det jo ikke om tomme træsko på sygehusene. Så handler det tværtimod om tomme fængsler, tomme ghettoer og tomme jobcentre, og hvor ville det dog være velsignet.
Når Moderaterne har en EP-kandidat, som deltager i, hvad man bedst kan kalde et shariamøde, og når man har en spidskandidat til EP-valget, som gerne vil have 7.000 migranter til Danmark, kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren, om man mener, at det virkelig
- er at stå for en stram og fair udlændingepolitik, tror jeg det er, man fra Moderaternes side kalder det.
- Kl. 16:11
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 16:11
- Monika Rubin (M):**
Tak til fru Mette Thiesen for spørgsmålet. Jeg synes lidt, at der blev gået vældig let hen over det her med de tomme træsko, for det er et kæmpeproblem, at vi mangler arbejdskraft i Danmark. Jeg kan forstå på ordførerens parti, at man jo helst heller ikke må have tørklæde på, når man arbejder i vores velfærdssamfund, og at seniorerne skal komme og redde hele vores velfærdssamfund, fordi vi har så mange seniorer, der er helt jobparate og bare klar til at tage et arbejde på arbejdsmarkedet. Men vi er jo ikke Norge. Vi er jo et andet land. Så vi kan heller ikke bare sammenligne tallene fra Norge med Danmark. Så jeg kunne rigtig godt tænke mig at høre, hvad ordføreren vil gøre ved den mangel, vi har, på arbejdskraft.
Når det så er sagt, skal vi styrke de ydre grænser i EU. Det er vores klare ambition, at vi skal sørge for og kæmpe for i EU, at vores grænser dernede holder. For hvis de først bryder sammen, er 7.000 eller 5 millioner eller 10 millioner dit mindste problem. Så kan vi simpelt hen ikke holde vores grænser, heller ikke i Danmark.
- Kl. 16:12
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Fru Mette Thiesen.
- Kl. 16:12
- Mette Thiesen (DF):**
Eller 8 milliarder – nå, spøg til side.
Ordføreren formår fuldstændig effektivt at omgå det, jeg egentlig stillede som spørgsmål. Når man har en EP-kandidat, som deltager i, hvad man bedst kan kalde et shariamøde, og når man har en spidskandidat, som mener, at der skal komme 7.000 migranter til Danmark, hvordan i alverden kan man så mene, at man fører en stram og fair udlændingepolitik? Eller er det sådan – og det kan jeg godt sidde og tænke med mit kendskab til udenrigsministerens kynisme – at man egentlig bare gerne vil støvsuge alle de her indvandrerstemmer, der er i Danmark? Er det egentlig bare det, der ligger bag?
- Kl. 16:13
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 16:13
- Monika Rubin (M):**
Indvandrerstemmer? Undskyld mig, men hvad er det for en måde at tale om vores medborgere på? Det synes jeg simpelt hen er meget, meget mærkværdigt. Hver en stemme i Danmark tæller og er vigtig. Jeg er ked af, hvis ordføreren føler, at jeg omgik spørgsmålet. Jeg synes, at jeg *har* svaret på det med et vælgermøde, som Moderaterne ikke afholdt, men deltog i. Og jeg prøvede også at svare på det med vores ydre grænser i EU. Men ordføreren svarede jo ikke på det med international arbejdskraft.
- Kl. 16:13
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Fru Sascha Faxø, Alternativet.

Kl. 16:13

Sascha Faxø (ALT):

Tak, og tak til ordføreren for talen. Det kan betale sig at forurene i det her land, så derfor vil jeg fortsætte der, hvor min ærede kollega fru Mona Juul og ordførerne fra Radikale og Enhedslisten slap. At det kan betale sig har vi set ved Agersø Sund, hvor vi tillader udledning af norsk oliespildevand. Vi ser det også ved pesticidfabrikken Cheminova, som har udledt kemikalier længere, end nogen herinde næsten kan huske, og hvor der stadig udledes miljøfarlige kemikalier, uagtet dårlige kemiske og økologiske tilstande, uagtet at grænseværdierne allerede er overskredet. Nu tager Moderaterne til Bruxelles for at lave en Blue Deal, men hvad med herhjemme? Hertillands sidder I på magten, og det kan godt være, at ordføreren selv er lige så ny i politik som undertegnede, men I sidder der med partier og politikere, der har siddet på magten samlet set i rigtig, rigtig mange år, og som har ansvaret for, at vores hav er dødt. Derfor har jeg et ja-nej-spørgsmål: Kan Moderaterne stå fuldt på mål for den politik, miljøministeren fører herhjemme? Fører han Moderaternes politik?

Kl. 16:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.**Monika Rubin (M):**

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Og ja, det er jo korrekt, at Moderaterne er et parti, der ikke har siddet i Folketinget i meget, meget lang tid. Vi har været her i halvandet år, og den politik, der er blevet ført hen over de sidste mange år, er jo den, der er skyld i, at vores hav har det på den måde, som det har nu. Det skal vi jo så forsøge at rydde op i nu. Der gør vi det ved netop at trække i arbejdstøjet og sætte penge af i en akutpakke, tage kvælstof med ind i trepartsforhandlingerne. Vi kommer også til at løfte det i EU, og vi kommer simpelt hen til at gøre, hvad vi kan. Jeg har tillid til, at vores miljøminister også gør, hvad han kan på det her område. Han har også sagt, at han kommer til at stramme vejledningerne. Så hvis det er flere tekniske detaljer om det, bliver jeg nødt til at henvise til miljøministeren. Men i Moderaterne har vi tillid til, at miljøministeren også gør, hvad han kan for at forbedre vores havmiljø i Danmark.

Kl. 16:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Sascha Faxø.**Sascha Faxø (ALT):**

Tak. Henvisningen til, at Moderaterne er nye, går jo kun så langt til, at chefen er lidt mere erfaren i politik. Og det med at henvise til andre ordførere synes jeg måske også efterhånden er en lille smule tyndt. Men så lad mig spørge på en anden måde: Hvordan ville Blue Deal se ud, hvis det blev rullet ud i Danmark?

Kl. 16:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.**Monika Rubin (M):**

Mange tak for spørgsmålet. Det er jo svært for mig at svare på på nuværende tidspunkt, for det er jo ikke en realitet, det findes ikke i EU. Men vi kommer til at kæmpe for, at det kommer til at findes i EU, ligesom Green Deal findes i EU. Så derfor skal man jo sammen på EU-niveau finde ud af, hvordan man strikker det her

Kl. 16:16

sammen. Hvordan får vi et større samarbejde, og hvordan får vi sat EU-krav i forhold til vores havmiljø, ligesom vi gør med klimaet? For havmiljøet er også en vigtig del af hele vores liv i princippet.

Kl. 16:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 16:17

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til ordføreren. Det startede jo som en rigtig god tale, hvor ordføreren fortæller om sin fars flugt fra Iran. Det er jo en dejlig, varm historie, som vi alle sammen kan forholde os til, og det føles godt i maven, og hvis ikke man har fulgt, hvordan Moderaterne stort set siger noget nyt, hver eneste gang de går på talerstolen, kunne man godt forledes til at tro, at det var et rigtig rart parti. Men ordføreren er også kendt for på sin hjemmeside at skrive, at vi skal fjerne tolkegebyret, men Moderaterne stemmer for tolkegebyret. Gruppeformanden er imod, at vi skal have fjernet håndtrykket, men Moderaterne stemmer for, at håndtrykket skal blive. Og ordføreren egen formand var aktivt opsøgende i forhold til OSCE for at få indført en koranlov i Danmark, som lige nøjagtig indfører det, som ordføreren egen far er flygtet fra, nemlig et misforstået religiøst samfund, hvor vi lige pludselig skal gøre vold på vores egen ytringsfrihed – den ytringsfrihed, som ordføreren far er kommet for at få. Hvordan har ordføreren det i maven med at være i et parti, hvor ordføreren formand har været aktivt opsøgende for at indføre det – aktivt opsøgende!

Kl. 16:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:18

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for de mange spørgsmål på en gang. Jeg skal prøve at se, om jeg kan besvare dem, men jeg vil helst ikke skydes det i skoene, hvis ikke jeg når det hele, for jeg har kun 1 minut. For det første vil jeg gerne lige starte med sige, at det ikke er en dejlig, varm historie at flygte fra et land. Det er ikke en dejlig, varm historie at skulle efterlade alt det, man er opvokset med, efterlade hele sin familie bag sig, det er ikke en dejlig, varm historie.

I forhold til tolkegebyret vil jeg sige, at ja, jeg gik til valg på at fjerne tolkegebyret, for jeg mener ikke, det er godt i forhold til ulighed i sundhed, men Moderaterne er også en del af en regering, og i en regering går man på kompromis. Vi kommer ikke til at vælte en regering på baggrund af et tolkegebyr. Det er jo helt absurd at tro det. Men jeg kommer til at forsøge at overbevise mine regeringskolleger fortsat, for jeg mener ikke, at det er god idé. I forhold til det sidste må jeg bede spørgeren om at stille spørgsmålet igen, for tiden er gået.

Kl. 16:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 16:19

Kim Edberg Andersen (DD):

Man skal jo altid have det bedste til sidst, så hvordan har ordføreren det med at have en formand, som aktivt har sørget for at indføre dele af den lovgivning, som ordføreren egen far er kommet hertil for at undgå? Det er jo det, der er problemstillingen. Koranloven er indført som et eller andet misforstået knæfald for en religion, der fik ondt i maven over, at vi har ytringsfrihed – præcis den ytringsfrihed, som ordføreren er kommet til Danmark for. Nu har ordføreren valgt at

komme i et parti, og hvordan har ordføreren det med, at ordførerens egen formand har været den, der aktivt opsøgte OSCE for at søge et venskabsbånd med islamiske samfund, som ønsker, at vi ikke har ytringsfrihed i Danmark?

Kl. 16:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:20

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for at gentage spørgsmålet. Jeg var af sted som statsrevisor i Kenya, kort tid efter det her kørte på sit allerhøjeste. Sikkerheden for vores udsendte rundt om i verden var kompromitteret. De var bange for at køre rundt med danske flag på deres ambassadebiler, fordi vi blev set som nogle, der faciliterede de her koranafbrændinger i Danmark. Så jeg støtter op om det, regeringen har besluttet, og jeg støtter op om vores udenrigsminister.

Kl. 16:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Pernille Vermund, Liberal Alliance.

Kl. 16:20

Pernille Vermund (LA):

Tak for det, og også herfra tak for en fin tale. Man får sådan lyst til at spørge som den tidligere ordfører: Hvordan føles det at komme med så fin en fortælling om en far, der flygter fra undertrykkelse og de islamiske værdier, der er og hersker i Iran, og så nu oplever at være en del af et parti, hvor der bliver afholdt møder, som er kønsopdelte og med recitation af Koranen osv.?

Men jeg vil egentlig følge op på et andet spørgsmål, som handler om miljøet. Jeg har siden 2014 kæmpet for, at der ikke skulle være sandsugning i Øresund. Dengang sagde man fra den daværende regerings side, at det var bæredygtigt og ikke noget problem, og at havbunden løste sig med tiden. Efterfølgende er man blevet klogere. Jeg har også været med til at kæmpe for, at vi på havmiljøområdet kom op på 10 pct. strengt beskyttet havmiljø, og der var også nogle forhandlinger i sidste valgperiode, hvor det var meget svært at få bl.a. Venstre – dengang var hr. Lars Løkke Rasmussen i Venstre – og Socialdemokratiet med på det. Det er nu lykkedes.

Vi er nu nogle partier, som gerne vil have 10 pct. strengt beskyttet natur på landjorden. Jeg forestiller mig, at det også bliver en kamp, hvor man vil se en fodslebende midte i dansk politik. Så hvor står Moderaterne dér, og hvor lang tid skal der gå, før vi får det?

Kl. 16:21

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:21

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Jeg vil bare gerne lige igen understrege, at jeg ikke er en del af et parti, der faciliterer vælgermøder, hvor der er kønsopdeling. Vi har en EP-kandidat, der har deltaget i et møde afholdt af andre, hvor der desværre kun var mænd til stede. Når Moderaterne afholder vælgermøder, som vi gjorde i søndags samme sted med samme type borgere, var der også kvinder til stede. For diversitet skaber bedre grundlag for diskussionerne. Derfor er jeg også ked af det, når jeg deltager i et møde om måske ligestilling, hvor der primært er kvinder til stede – jeg ved ikke, om jeg har deltaget i sådan et, men jeg kan forestille mig, at jeg ville kunne komme til det. Der håber jeg også, at der er flere mænd, der gerne være til stede dér.

I forhold til det med de 10 pct. ønsker jeg faktisk at blive klogere på, hvad det præcis er, I mener med strengt beskyttet natur. Hvordan skal det foregå? Kan ordføreren være mere konkret?

Kl. 16:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Pernille Vermund.

Kl. 16:23

Pernille Vermund (LA):

For det første er der jo stor forskel på, hvem der møder op, når alle er inviteret, og på et møde, hvor det alene er for mænd, fordi kvinder ikke må deltage. Man kan jo som kandidat vælge at sige nej tak, når man møder op og ser, at det her er et arrangement med et islamisk islæt, hvor det kun er mænd, der deltager. Den del må jo stå for ordførerens og partiets egen regning.

I forhold til strengt beskyttet natur er det da helt afgørende, at vi ser på nogle af de store områder, som i dag bliver udlagt til solcelleparker, og også de områder, som har høj miljøværdi. Burde vi ikke gøre det mere attraktivt f.eks. for landmændene at have vild natur og større biodiversitet frem for f.eks. at industrialisere med solceller?

Kl. 16:23

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:23

Monika Rubin (M):

Det er svært, når der kommer flere spørgsmål på en gang og kommentarer til to forskellige emner. Så jeg vælger altså lige at forholde mig til det første. I Moderaterne taler vi altså ikke kun til kristne forsamlinger. Vi kan også godt tale til muslimske forsamlinger. Vi kan også godt tale til buddhistiske forsamlinger, jødiske forsamlinger, hinduistiske forsamlinger. For os handler det om, hvad vi siger, og hvem vi siger det til.

Så kunne jeg bare godt tænke mig at stille et spørgsmål. Jeg fik ikke stillet det før, og måske giver det heller ikke helt mening her. Men jeg underer mig over, at man er med i et forslag til vedtagelse, hvor der står, at der er et værdimæssigt skred i abortloven, når man er et liberalt parti. Jeg kan faktisk ikke forstå det.

Kl. 16:24

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 16:24

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale. Vi har lige indgået en ældreaftale, som har til formål at give de ældre mere selvbestemmelse i deres eget liv. Det synes jeg er rigtig godt. Samtidig har vi konstateret, at der bliver lavet aftaler med socialministeren inde i en anden bygning om, at vi skal kunne bruge mere magtanvendelse i ældreplejen. Det er jo knap så godt. Og sidst, men ikke mindst, venter vi jo stadig væk på, at sundhedsministeren kommer med et udspil til, hvordan vi kan tage os af de 70 pct. af de ældre i ældreplejen, som har brug for meget mere sundhedsbehandling, end der nogen sinde har været brug for før. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvordan Moderaterne tænker at det rimer på et mere nært sundhedsvæsen og på mindre bureaukrati, når det er sådan, at vi ikke engang herinde på Christiansborg kan finde ud af at sørge for tværfaglighed i forhold til det arbejde, der skal gøres på velfærdsområdet.

Kl. 16:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:25

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålene. Jeg ved ikke helt, om jeg fangede den røde tråd i det, der blev spurgt ind til. Men i forhold til tværfaglighed mellem sundheds- og ældreområdet er det jo klart, at når vi skal til at lave en sundhedsreform, som skal styrke det nære sundhedsvæsen, så skal vi have for øje, at vi bliver langt flere ældre medborgere i Danmark, og det betyder også, at ældreområdet, socialområdet og sundhedsområdet skal tale bedre sammen. I forhold til sundhedsområdet er der meget af det, der lige nu foregår på hospitalet, som måske kunne foregå tættere på borgernes eget hjem, hvis vi ellers formår at understøtte udviklingen hen imod f.eks. mere hjemmebehandling, bedre digitalisering af vores sundhedsvæsen osv. Så der er mange ting, vi skal skrue på på én gang, men vi har blik for, at vi bliver langt flere ældre.

Kl. 16:26

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 16:26

Kirsten Normann Andersen (SF):

Min pointe er sådan set, at for fru Hansen er det lidt lige gyldigt, hvor vi træffer beslutningerne. Hvis ikke vi kan finde ud af at lave aftaler, som hænger sammen, herinde på Christiansborg, er vi jo lige vidt i forhold til det nære sundhedsvæsen. Men lad mig lige blive lidt ved magtanvendelsen, for i ældreplejen er den jo ofte forårsaget af, at borgere med demens har svært ved at udtrykke deres egne behov. Derfor er det også vigtigt, at der er personale til stede, som kan aflæse den demente borgers behov, når det er sådan, at man har brug for at give udtryk for, hvad det er, man har brug for lige nu. Det handler jo i høj grad om normeringer. Derfor er jeg også lidt optaget af, hvordan Moderaterne ser på muligheden for at bruge en større del af råderummet til at sikre mere personale til de velfærdsområder, der bløder lige nu i forhold til personale.

Kl. 16:27

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:27

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Nu er det desværre sådan, at vi har en enorm mangel på arbejdskraft i Danmark, og det bliver kun værre med årene, fordi vi står med en demografisk udfordring. Det er også derfor, at jeg brugte en del af min tale på at tale om international arbejdskraft. For lige meget hvor mange penge vi afsætter og hvor stort et lønløft vi giver, hvilket regeringen jo har prioriteret, så kan vi ikke trylle flere mennesker frem. Derfor bliver vi også nødt til at blive bedre til at tiltrække international arbejdskraft.

Kl. 16:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Brigitte Klintskov Jerkel, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:28

Brigitte Klintskov Jerkel (KF):

Tak. Jeg vil gerne spørge lidt ind til Moderaternes kvindesyn. For nu er det jo kommet frem, som flere også har været inde på her i dag, at Moderaternes kandidat til Europa-Parlamentet Abdinoor Adam Hassan deltog i et vælgermøde i Aarhus, hvor kun mænd med udenlandsk baggrund var til stede. Vil ordføreren derfor uddybe, om Moderaterne ville synes, at det var i orden, hvis vi nu bad alle kvinderne om at forlade Folketingssalen, sådan at mændene kunne få lov til at diskutere i fred?

Kl. 16:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:28

Monika Rubin (M):

Jeg synes ærlig talt, det er et lidt mærkværdigt spørgsmål. For der jo ikke nogen, der har bedt nogen om at gå sin vej nogen steder. Men ordføreren spørger om Moderaternes kvindesyn, hvilket jeg synes er ret interessant, når man jo vælger ikke at være med i hele aftalen om abortlovgivningen. Altså, man vælger ikke at sætte ugegrænsen op til de 12 uger, ligesom Liberal Alliance jo heller ikke valgte at gøre det, selv om der absolut intet sundhedsfagligt belæg er for at skulle holde den omkring 12 uger.

Men hvis man hæver den til de 18 uger, formår man jo netop at give kvinderne en øget selvbestemmelse over egen krop. Det er Moderaternes kvindesyn. Vi mener ikke, at der skal være den ulighed, som der er på nuværende tidspunkt, hvor det er de ressourcestærke, der gerne vil have en abort, som tager til Sverige for at få en abort, fordi ugegrænsen der er 18 uger. Så det er Moderaternes kvindesyn, og Moderaternes kvindesyn er, at kvinder selv skal have lov til at bestemme over egen krop. Man skal ikke bære en graviditet, hvis man ikke har lyst.

Kl. 16:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 16:29

Brigitte Klintskov Jerkel (KF):

Jeg synes, at ordføreren svarer udenom. Men så vil jeg spørge om noget andet. Moderaterne har skrevet under på en vedtagelsestekst, V 61, hvor der står, og jeg citerer:

»... ægte integration ikke kun opnås gennem beskæftigelse, uddannelse og danskundskaber, men gennem en fuld tilslutning til danske værdier.

Folketinget deler ønsket om et større og vedholdende fokus på, hvordan vi som samfund gør op med negativ social kontrol, så både mænd og kvinder med indvandrerbaggrund nyder rettigheder og frihed som danske kvinder og mænd«.

Mener ordføreren, at den her tekst stemmer overens med en afholdelse af muslimske kønsopdelte vælgermøder?

Kl. 16:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:30

Monika Rubin (M):

Altså, jeg synes efterhånden, jeg har svaret på det en milliard gange: Moderaterne har ikke afholdt det, som ordføreren siger. Men jeg er rigtig glad for, at ordføreren nævner det her med negativ social kontrol også af mænd. For vi taler rigtig ofte om negativ social kontrol af kvinder, men det foregår også med mænd i nogle af de minoritetsetniske miljøer, og det skal vi tale meget mere om. For det er bl.a. derfor, at nogle af de unge mænd hænger rundt ude på gaderne.

Kl. 16:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 16:31

Susie Jessen (DD):

Tak, og tak for talen, som jo blev indledt med fru Monika Rubins fars egen historie. Der er også en anden historie om en anden iraner, der er bosat her i Danmark, der hedder Firoozeh Bazrafkan. Hun er kunstner, og hun er en af dem, der igennem sin kunst har udtrykt sit store mishag mod det iranske præstestyre, som har undertrykt og i dag undertrykker masser af iranske kvinder. Hun er jo en af dem, som ikke kan få lov til at udøve sin kunst i dag, fordi regeringen har indført den her koranlov. Det er jo velkendt, at det er Moderaterne og udenrigsministeren, der har været bannerefører for det her og har haft en god kontakt med OIC og de her stater, f.eks. Irak og Iran. Jeg ved godt, der er blevet spurgt om det her før, men ordføreren er jo selv halvt fra Iran og starter sin egen tale med en afstandtagen til alt det, de står for, og så står ordførerens eget parti og indfører en koranlov. Hvad er det da for noget?

Kl. 16:32

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:32

Monika Rubin (M):

Tak til ordføreren for spørgsmålet. Det er jo sådan, at vi i forvejen har 400 begrænsninger af ytringsfriheden rundt omkring i vores forskellige lovgivning, så det at sige, at man begrænser ytringsfriheden, fordi man ikke skal kunne stå og brænde folks hellige bøger af midt på gaden, køber jeg simpelt hen ikke. Altså, vi bliver også nødt til at tage et hensyn til hinanden i det her land. Mig bekendt er der ikke nogen muslimer i min familie, som har lyst til, at man brænder koranen af. Så lad os nu tage et hensyn til hinanden i stedet for hele tiden at skulle kæmpe om at være stram, strammere på retorikken og i forhold til vores handlinger osv. og så vise en lille smule medmenneskelighed. Det her er noget, der gør nogle mennesker rigtig, rigtig kede af det. Hvorfor er det, vi ikke kan tage det hensyn? Det forstår jeg ikke. Det er jo bare en anden flig af det end det, jeg startede med sige, som er om hele sikkerhedssituationen i udlandet.

Kl. 16:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 16:33

Susie Jessen (DD):

Det er jo så forskellen på Moderaterne og Danmarksdemokraterne, nemlig at vi ikke har noget behov for at tage hensyn til islamister. Vi har ikke noget behov for at tage hensyn til OIC og Iran og Irak, som gerne vil presse os til at knægte vores ytringsfrihed. Det har vi ikke noget behov for. Det har Moderaterne åbenbart, og det er ærgerligt. I forhold til det bønne-møde der, som Moderaterne holdt sammen med deres spidskandidat til EP, var det faktisk kun Moderaternes kandidat, der var der, og der var Moderaterneplakater over det hele – det var jo et moderat bønne-møde.

Kl. 16:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:33

Monika Rubin (M):

Jeg synes simpelt hen, at retorikken er en lille smule fjollet. Altså, så hvis man deltager i et vælgermøde, hvor der er nogen, der læser et stykke af Bibelen, er det så også et kristent bønne-møde? Og nej, der er ikke nogen, der lefler for nogen islamister, men vi tager hensyn til nogle muslimske medborgere i det her land.

Kl. 16:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Sidste spørgsmål kommer fra fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 16:34

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Jeg bliver simpelt hen nødt til at følge op, selv om det kan være fjollet eller svært at besvare det samme spørgsmål hele tiden. Det handler om det her vælgermøde, som ikke er blevet afholdt af Moderaterne. Det har vi alle sammen hørt. Det er heller ikke det, vi har spurgt om gentagne gange. Vi spørger om, om det er i tråd med Moderaterne som parti at bakke op om eksempelvis at deltage i et møde, hvor kvinder ikke må være der. Det er ikke fordi mænd har valgt at samles, fordi de vælger hinanden til, men fordi man har en kultur, hvor man mener, at kvinder er andenrangsborgere og derfor ikke skal være til stede. Er det sådan, at Moderaterne kan tage afstand fra sådan nogle arrangementer og sige: Det bakker vi ikke op om, det synes vi ikke er rigtigt i Danmark, og hvis I vil have besøg af os, skal I ikke diskvalificere kvinder, fordi I ikke tror på, at de skal lytte med i den her forsamling?

Kl. 16:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:35

Monika Rubin (M):

Tusind tak for spørgsmålet endnu en gang. Jeg håbede ellers, da ordføreren sagde, at hun ville følge op, at det så var på det forslag til vedtagelse, som man som et liberalt parti vælger at være med i, og hvor der står, at man ser med bekymring på det værdimæssige skred i abortloven. Det forstår jeg ikke hvordan man kan vel gå med til som et liberalt parti. Det er jo netop liberalt at kæmpe for kvindernes egen frie ret til deres egen krop. Og nej, det var ikke os, der afholdt det møde. Jeg ved ikke, hvor mange ressourcer ordførerens parti har, men vi har ikke ressourcer til at tjekke alle de møder, vi bliver inviteret til, altså hvordan sammensætningen af medlemmer er på de møder. Men jeg ville virkelig gerne have et svar på, hvad det er, ordføreren mener med, at man ser med bekymring på det værdimæssige skred i abortloven – hvad er det for et værdimæssigt skred?

Kl. 16:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Sólbjørg Jakobsen.

Kl. 16:36

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Det er rigtigt, at man ikke altid kan screene, men så kan man tage afstand. Det har partiet ikke kunnet gøre, og det finder jeg er en fuldstændig skændsel. I øvrigt spurgte hr. Alex Vanopslagh om skattepolitik, og det blev besvaret med klima. Hr. Kim Edberg Andersen spurgte om alt muligt, mange spørgsmål, så mange, at ordføreren ikke helt kunne huske dem alle sammen, men valgte alligevel at svare på noget, som hr. Kim Edberg Andersen ikke havde spurgt om. Og det er ordføreren, der står på talerstolen, og som skal forsvare partiets politik. Det er ikke ordføreren, der stiller spørgsmålene her, for det er der bare ikke tid til. Derfor er det ærgerligt, at vi ikke kan få svar på, hvorfor Moderaterne ikke kunne tage afstand fra sådan et arrangement.

Kl. 16:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Monika Rubin (M):

Helt ærligt har jeg faktisk svaret på de spørgsmål, der kom. Jeg svarer, så godt jeg kan, på alle de spørgsmål, der kommer, og jeg svarer også så fyldestgørende, som jeg kan. Men ordførerens formand, der stod her på talerstolen, blev også spurgt ind til abort, og svarede altså ikke særlig grundigt. Jeg forstår ikke, at man som et liberalt parti mener, at det er et værdimæssigt skred at give kvinder flere rettigheder i forhold til deres egen krop.

Kl. 16:36

vores fuldvoksne virksomheder gør det fremragende, ingen tvivl om det, men det er på tide, at vi støtter de danskere, der gerne vil lave nogle efternølere, ikke bare i familielivet, også i erhvervslivet. Og ligesom i familielivet er det altså ikke flere pjecer og puljer, der skal til. Det er plads, det er luft, og det er også forståelse.

Min store drøm er, at vi begynder at fremme en selvstændighedskultur. Faktisk kunne vi starte med at anerkende, at de selvstændige findes, frisøren, foredragsholderen, cykelsmeden, programmøren, for det er nogle gange, som om vi helt glemmer, at de er til. Vi glemmer, at det ikke er alle på arbejdsmarkedet, som har en hverdag med frokostordning, arbejdsgiverbetalt pension, barnets første sygedag og måske er så heldige også at få de der chokoladeovertrukne lakridser til jul. Vi har indrettet et helt system ud fra en lønmodtagerlogik, og er man selvstændig eller iværksætter i dag, er man det derfor på trods. Det synes jeg er hamrende ærgerligt, for det er ikke bare at svigte de selvstændige og iværksætterne, det er også et svigt af de næste generationer, som vil nyde godt af, at vi fik skabt fremtidens arbejdspladser og friere erhvervseventyr. Og bevares, regeringen har en iværksætterstrategi på vej, må vi forstå, men det har vist sig at være en meget lang vej, så lang, at vi i Danmarks royale parti har givet forhandlingerne valgsproget »forsømte, forsinkede, for evigt – måske for evigt«.

Kl. 16:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed siger vi tak til ordføreren for Moderaterne. Vi går videre i ordførerrækken, og næste taler er fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:37

(Ordfører)

Mona Juul (KF):

Tak for ordet. Det her er min første afslutningsdebat, og de sidste par dage har jeg studset lidt over det ord – afslutningsdebat. Det er i hvert fald min første tale til en afslutningsdebat. Men altså, det her med, at det er en afslutningsdebat, er egentlig lidt underligt, for der er rigtig meget, vi ikke har fået afsluttet her på Christiansborg: på klima, på omstilling af landbruget, på iværksætteri, på sundhed og på at give luft til familierne. Jeg synes, at vi hænger i bremsen. Inde på teatret venter man på Godot, men herinde venter vi på regeringen – en regering, som så igen venter på selvbestaltede kommissioner, udvalg og second opinions, og det bliver ofte syltet, syltet og syltet. Så kære alle, lad os nu komme i gang, og lad os få det afsluttet. Det skylder vi danskerne og de næste generationer.

Men næsten værre end det, altså at vi ikke har fået afsluttet, er, at der er alt det, vi ikke er startet på: erhvervspolitikken f.eks. Ja, det er lige præcis det, jeg gerne vil bruge min første afslutningsdebat på at tale om, altså hvordan vi skaber fremtidens arbejdspladser, får mere udvikling og bygger vores velstand og bager samfundskagen større, så skiverne ikke bare bliver tyndere og tyndere. For i bund og grund burde det jo lige være dér, alle andre debatter startede. Nu ved jeg godt, at vi i Det Konservative Folkeparti siger, at alting starter med familien. Det er også rigtigt, men hvis vi her fra Christiansborgs side både i rød og blå familie vil gøre en forskel for familierne og for danskerne, bør vi ikke kun tale om, hvad pengene skal bruges på, men også, hvor de skal komme fra. Og nej, jeg ved godt, at erhvervspolitik normalt ikke får hormonerne i sving herinde eller i de danske stuer for den sags skyld. Det er jo ikke ord som fantomskat, der får banket fertiliteten i vejret, vel, men selv om det måske ikke er så sexet, er det vigtigt også for familierne. Godt nok handler erhvervspolitik ikke om, hvor mange børn vi får i fremtiden, men det handler om, hvad det er for en fremtid, vi giver vores børn. Det handler om, at der er et arbejde til mor og far, det handler om, at der er råd til at investere i skoler og plejehjem, i et ordentligt forsvar, der kan holde Danmark og Europa sikker, i den grønne omstilling, i kunst og kultur og måske endda i et landshold, der gider at vinde nogle kampe.

Hvor starter vi så? Vi kan f.eks. starte der, hvor virksomhedernes starter, nemlig med iværksætterne. Vi kan starte med at gøre det nemmere at starte og drive og ikke mindst fastholde og skalere og vækste og udvikle sin virksomhed og sin arbejdsplads i Danmark. I 9 år har vi aldrig haft så få nystartede virksomheder i Danmark, som vi har nu, og samtidig er det bare ti virksomheder, der står for en tredjedel af hele vores eksport. Jeg synes, det er lidt usikkert, det er lidt sårbart. Og nu er mit ærinde selvfølgelig ikke, at de store skal være mindre, mit ærinde er, at vi skal blive bedre til at gøre nogle af de små større, måske endda skabe det næste Novo Nordisk. For

Jeg havde jo håbet, at tempoet ville komme op og ikke ned med Venstre og Moderaterne i regering, men sådan er det desværre overhovedet ikke gået. Faktisk har vi ventet i mere end 1.000 dage. Og ved I hvad, der venter nogle rigtige mennesker derude, som så gerne vil skabe noget for Danmark: arbejdspladser, udvikling, fremtid, den gode idé, som kan gøre verden grønnere og Danmark bedre. Men i stedet tynger vi dem med fantomskat, med lagerbeskatning på børsnoteringer, med den højeste aktieavancebeskatning i Norden og med rent ud sagt u hensigtsmæssige regler, der modarbejder alt fra medarbejderaktier til crowdfunding. Og når iværksætterne ikke får kapital ind, flytter mange ud eller drejer nøglen om, og de får slukket deres drøm om at drive egen virksomhed i Danmark. Hvis nogen nu tænker, at det her bare er et europæisk problem, og at vi bare må få det fikset nede i Bruxelles, så må jeg bare sige: Nej, venner, det her er et dansk problem, og det skal løses lige præcis her. Så lad os nu få de forhandlinger startet, og lad os få dem afsluttet.

Kl. 16:42

Det næste, vi kunne gøre, var at skære ned på byrderne og bureaukratiet, på papiret og pseudoarbejdet og de mange regler, som ingen har bedt om, ingen har gavn af, og som ingen længere husker hvorfor blev indført. Selv om jeg faktisk gerne vil rose regeringen for at have skabt et større arbejdsudbud, det skal I have tak for, forslår det jo bare slet ikke, når antallet af offentligt fuldtidsansatte, der beskæftiger sig med administration, nu er oppe på næsten 100.000. Det er mennesker, der i stedet kunne bidrage i de danske virksomheder. Gør de mennesker et dårligt arbejde? Nej, det gør de ikke, men det gør vi da politisk, hvis vi har skabt så meget bøvl, at man har måttet hyre næsten lige så mange, som der bor i hele Randers Kommune, til at taste og regulere og administrere. Og vi har ellers talt meget om at gøre op med bureaukrati, papir og kontrol. Der har været nedsat et hav af udvalg og grupper igennem årene. Så lad os starte et andet sted den her gang. Hvad med at sætte et mål for alt det bøvl, virksomhederne egentlig skal være tjent med, sæt en grænse, og så arbejder vi ud fra det. Lad os få det startet, og lad os få det afsluttet.

I Det Konservative Folkeparti plejer vi at sige, at vi skal forandre for at bevare, men jo længere vi venter med at forandre, jo mindre er der at bevare. Og det er egentlig min største frygt, at vi igen og igen først tager os sammen til det her, når toget er kørt. Sådan var det med forsvaret. Jeg er jo rigtig glad for, at vi endelig investerer i nyt materiel, at vi endelig får flere værnepligtige, at vi nu endelig får et jordbaseret luftforsvar, men det tog bogstaveligt talt en krig, før vi

kom i gang, selv om vi var advaret, selv om vi år efter år fik at vide, at nu er det nu, venner.

Kl. 16:48

Eller tag vandmiljøet. Vores fjerde gisper efter vejret, og det samme burde vores miljøminister, selv om det på ingen måde kan komme som en overraskelse, at den manglende indsats og aftaler, der ikke eksekveres, selvfølgelig har konsekvenser med iltsvind, liglagener, dårlig lugt, alger. Lad os nu forandre, mens der er noget at bevare. For forandringens vinde blæser lige nu både i øst og i vest. I øst er Kina ikke længere verdens kopimaskine, men en seriøs konkurrent til os, og som stormer frem i de brancher, som danske og europæiske virksomheder før dominerede. Og i vest investerer USA ikke bare massivt i tech og kunstig intelligens, men også i grøn innovation. Men vi kan ikke udfordre USA eller konkurrere med Kina med statsstøtte og puljer, men vi kan gøre vilkårene for at drive virksomhed i Danmark langt bedre, end de er i dag. Derfor håber jeg, at vi politisk begynder at vende diskussionen om. I stedet for kun at tale om, hvad vi vil bruge det famøse råderum til, så lad os tale om, hvordan vi gør rummet større, hvordan vi får et råderum med walk-in-closet, 10 m til loftet, plads til overnattende gæster og en rød løber for de selvstændige og virksomhederne og arbejdspladserne. For ellers risikerer vi simpelt hen at suge al ilten ud af rummet, så de næste generationer arver et Danmark, der er mindre godt end det, mange af os her i salen har arvet.

I Det Konservative Folkeparti er vi klar. Vi er klar til at skabe lys og liv og plads for virksomhederne, for familierne og for Danmark. Så lad os nu komme i gang, lad os påtage os ansvaret sammen, og lad os få startet en seriøs erhvervs politik med bedre rammevilkår, bedre vækstvilkår, bedre retssikkerhed, bedre generationsskifte, bedre mulighed for at skabe produktion. Lad os få det startet, og lad os få det afsluttet – af hensyn til Danmark.

Kl. 16:47

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til Det Konservative Folkeparti. Der er en række korte bemærkninger, og den første er fra fru Camilla Fabricius, Socialdemokratiet.

Kl. 16:47

Camilla Fabricius (S):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Jeg kender jo ordføreren som en, som går op i den grønne omstilling, og ordføreren selv afslutter jo også sin tale med at sige, at lad os få lys og liv og plads, og så bliver jeg alligevel sådan lidt forundret. For de seneste 5 år har ordførerens parti desværre stået for noget helt andet dernede i Bruxelles. For De Konservative har nemlig stemt imod CO₂-standarder for lastbiler og busser, emballageregulering og naturgenopretningsplaner. Så hvordan hænger det sammen med lys og liv og plads for naturen?

Kl. 16:48

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:48

Mona Juul (KF):

Tak for spørgsmålet. Det tror jeg ordføreren udmærket godt er klar over. Det er sådan, at vi her lige nu er i en kæmpestor valgkampagne, og det, man må tage for gode varer, er, at Det Konservative Folkeparti har lyst til at skabe lys, liv, luft og plads for den grønne omstilling. At der er blevet stemt nogle andre ting i Europa-Parlamentet, må vi desværre beklage, for det har ikke været konservativ politik.

Kl. 16:48

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Det synes jeg faktisk er et godt og interessant svar. For hvordan kan danskerne så stole på, at Det Konservative Folkeparti rent faktisk mener det samme i Danmark som i Bruxelles, så det ikke er kulsort, og så man netop får det her lys og liv og den plads? Mener man også det nede i Europa? Så hvor står Det Konservative Folkeparti nu her lige om lidt, når vi skal stemme til Europa-Parlamentet?

Kl. 16:49

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:49

Mona Juul (KF):

Man kan stole tusind procent på, at Det Konservative Folkeparti får valgt en kandidat – det håber vi i hvert fald på – som i den grad kommer til at følge konservativ politik.

Kl. 16:49

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Torsten Schack Pedersen fra Venstre.

Kl. 16:49

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for det, og tak for en god tale i forhold til, at værdierne skal skabes. Det er vi meget enige om. Jeg har bare lige et par betragtninger, når Det Konservative Folkeparti kritiserer regeringen for at have nedsat for mange kommissioner. Så vil jeg dog bemærke, at et af de konservative forslag til at forbedre familiepolitikken i Danmark er at nedsætte en familiekommision. Så det er blot for at sige, at kommissioner synes vi jo åbenbart begge kan noget fornuftigt.

Så er der blot en betragtning i forhold til iværksætterudspillet. For jeg er sådan set også utålmodig, og jeg tror, vi under den tidligere regering sammen var til det allerførste indledende møde, men jeg vil dog bare lige oplyse, at ventetiden har betydet, at hvor det i regeringsgrundlaget var 300 mio. og det i 2027 er 450 mio., så er det i 2030-planen altså løftet til 1 mia. kr. Så selv om der er en utålmodighed, har ventetiden trods alt kastet nogle penge af sig, og ambitionsniveauet er vokset.

Nu er der en EP-valgkamp, og jeg ville bare høre, om De Konservative mener, at det er helt naturligt, at vi som Folketing, når der bliver truffet beslutninger i EU, så også er forpligtet til at sørge for, at EU-reglerne bliver vedtaget til gældende lovgivning i Danmark.

Kl. 16:50

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 16:50

Mona Juul (KF):

Ja, det er vi som udgangspunkt, men vi må bare erkende, at regeringen nogle gange har det med at implementere på en usædvanlig uhensigtsmæssig måde, og at vi jo så er nødt til at markere og sørge for, at regeringen kommer til at implementere den lovgivning, som bliver lavet på EU-plan, på en ordentlig måde.

Lad mig lige sige med hensyn til kommissioner, at vi sådan set ikke har noget imod kommissioner, men at vi har noget imod, at der ikke sker en bønne, fra at man beslutter sig for en kommission, og så frem til at man får lavet den færdig. Der er jo masser af ting, vi politisk kan lave hen ad vejen, og som vi burde tage os af, og det kan jo ikke nytte noget, at man skal vente i 2-3 år, og at det altså nu her i forhold til iværksætteriet er 1.000 dage.

Det er jo meget fint, at der er afsat lidt flere millioner. Lad mig bare minde om, hvor mange virksomheder der lige nu står med en kæmpe gæld til det offentlige, fordi deres lagerbeskatning på børsnoteringer smadrer dem, og at der er rigtig mange virksomheder, der har forladt Danmark, fordi de simpelt hen har måttet gå ned og hjem, eller fordi de har kunnet se, at det simpelt hen ikke egner sig til at starte en virksomhed i Danmark. Så den offeromkostning er jo meget, meget større end de få millioner, der her er fundet ekstra.

Kl. 16:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 16:51

Torsten Schack Pedersen (V):

Jo, men jeg synes trods alt, at det, at der har været mere end en tredobling af den økonomiske ramme til et iværksætterudspil, også er værd at tage med, og jeg ønsker kun, at det skal gå så hurtigt som muligt. Den ambition deler vi.

Jeg vil godt lige vende tilbage til den sidste del af mit spørgsmål. Der er jo af og til lovgivning i Kommissionen og i Europa-Parlamentet, som går imod danske interesser, og der vil jeg bare lige bede om en bekræftelse af, at vi, selv om vi synes, det er dårlige regler, så er forpligtede til at gennemføre dem i Danmark, ligesom polakkerne og portugiserne også er forpligtede til at gennemføre dem. For det er ikke sådan et tag selv-bord, hvor det, vi synes er fjollet, lader vi være med, men vi er forpligtede til at køre efter de fælles regler.

Kl. 16:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:52

Mona Juul (KF):

Ja, men jeg er bare nødt til at sige til ordføreren, at vi jo ikke er forpligtet til at gennemføre noget, der er fjollet. Altså, vi er jo simpelt hen også nødt til at sørge for, at de implementeringer, vi laver i Danmark, rent faktisk også følger det, der var intentionen. Vi har jo set i forhold til flere direktiver, at der er nogle andre lande, der har været langt mere intelligente til at implementere, og det er jo egentlig bare det jeg prøver at sige tilbage at vi også er nødt til.

Lad mig også lige sige, at det er godt, at ordføreren glæder sig til iværksætterforhandlingerne, men at det jo er Venstre, der har stemt imod vores beslutningsforslag om en fantomskat, og at det er Venstre, der har stemt imod vores forslag om en lagerbeskatning på børsnoteringer. Så jeg håber, at I bliver mere begejstret, end I har været.

Kl. 16:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så virker teknikken igen heroppe. Nu er det fru Marlene Harpsøe, Danmarksdemokraterne.

Kl. 16:53

Marlene Harpsøe (DD):

Mange tak. Først tak til fru Mona Juul for en rigtig fin tale. Derudover vil vi i Danmarksdemokraterne gerne spørge ind til det her om at kunne bo og leve i hele Danmark, for det er noget, der i hvert fald ligger vores hjerter nær i Danmarksdemokraterne. Det er det her med, at når man bor i et yderområde – det kunne være i Thy – skal der også være mulighed for f.eks. at komme til lægen og have lægeadgang, ligesom der er for f.eks. dem, der bor i København. Men sådan er det jo ikke i dag, og det skaber en utrolig stor utryghed, fordi man kan have kroniske sygdomme, som man har behov for

behandling af. Men vi kan også risikere, at der er nogle, der vælger ikke at bosætte sig i de her områder.

Så det er en ond spiral, hvor de her områder rent faktisk bliver affolket mere og mere. Så hvad vil den konservative ordfører gøre på det her område? I Danmarksdemokraterne foreslår vi jo f.eks. at eftergive uddannelseslægers su-gæld. Var det noget, man kunne være med på fra De Konservatives side?

Kl. 16:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 16:54

Mona Juul (KF):

Tak for et rigtig relevant spørgsmål. Det er jo bare til stor gene, at vi ikke har den lægekapacitet, som vi ønsker. Der er ikke nogen tvivl om, at i Det Konservative Folkeparti har vi arbejdet meget længe med det her begreb, vi kalder familielægen. Det er jo, fordi vi ved, at det, at lægen kender dig, er med til at sikre, at du kommer igennem nogle sygdomme eller det bliver opdaget i tide. Det, vi har foreslået, og som der jo er lavet en politisk aftale om, men som vi venter lidt på, er, at der skal 1.500 flere privatpraktiserende læger til. Vi skal simpelt hen uddanne flere, så vi kommer op på 5.000 læger. Og alle andre gode forslag kigger vi i hvert fald meget nøje på. Jeg ved, at vores sundhedsordfører jævnlige er i dialog med også Danmarksdemokraterne herom.

Kl. 16:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:55

Marlene Harpsøe (DD):

Tak for det rigtig fine svar. Jeg er glad for at høre, at vi også på det her område kan have et rigtig godt og tæt samarbejde. For det er vigtigt at kunne få adgang til en læge, uanset hvor man bor i Danmark, så der er lige adgang, og så det er lige så rart og godt at bo i Udkantsdanmark, som det er at bo tæt på de store byer. Nu kommer Sundhedsstrukturkommissionen jo også med deres oplæg til en ny struktur for sundhedsvæsenet i hele Danmark, og der tænker jeg, at vi da også må slå pjalterne sammen i Danmarksdemokraterne og Det Konservative Folkeparti i forhold til at sikre nærheden til ikke kun læger, men i det hele taget til sundhedsbehandlingen.

Kl. 16:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:55

Mona Juul (KF):

Ja, det tænker jeg bestemt også vi skal. Jeg håber også, at vi på tværs her i Folketinget kan tage os af lige præcis de udfordringer, der er i vores sundhedsvæsen, både i forhold til hvor man bor, men også mange andre udfordringer. Jeg glæder mig rigtig meget til den sundhedsstrukturreform, og jeg glæder mig til de rapporter og den viden. Og jeg glæder mig rigtig meget til, at regeringen bringer noget på bane, som vi kan forholde os til. Hvor ville jeg ønske, at der var nogle af udfordringerne, vi også havde taget os af i mellemtiden.

Kl. 16:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Signe Munk.

Kl. 16:56

Signe Munk (SF):

Alt godt kommer til den, der venter.

Nu har i hvert fald særlig Socialdemokratiet udråbt hr. Alex Vanopslagh til den kommende leder af blå blok. Så vil jeg udråbe fru Mona Juul til den grønne ledestjerne i blå blok. For jeg ved, at der banker en oprigtig kærlighed til naturen hos fru Mona Juul og en oprigtig vilje til at tage livtag med klimakrisen og lave en grøn omstilling, der faktisk skaber udvikling og omstilling. Konservative var jo også med i aftalen om en CO₂-afgift for industrien. Det er en aftale, som har vist sig at give CO₂-reduktioner, søreme så, og grøn omstilling i industrien.

Derfor vil jeg høre fru Mona Juul om noget. Nu skal vi forhåbentlig, når treparten er færdig med at diskutere med sine syv parter, aftale en CO₂-afgift for landbruget. Og hvilke perspektiver ser fru Mona Juul for dansk landbrug med en CO₂-afgift?

Kl. 16:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:57

Mona Juul (KF):

Tak for det, fru Signe Munk. Det er en fornøjelse at arbejde sammen på den grønne agenda, og det gør vi jo heldigvis på tværs af mange partier. Jeg glæder mig så meget til, at vi langt om længe skal i gang med at se på landbruget, og det gør landbruget ærlig talt også. Det her med at sætte et erhverv på bænken i 3 år, hvor man ikke aner, hvad det er, man skal investere i, og hvordan man skal forvalte det erhverv, man nu arbejder med, og de arbejdspladser, man har ansvaret for. Man aner ikke, hvad rammevilkårene er, eller hvordan spillereglerne er. Det er simpelt hen helt utilgiveligt, synes jeg.

Så jeg glæder mig rigtig meget til, at vi skal i gang med det. Og jeg håber inderligt ikke, at det er sådan noget med, at nu laver regeringen det færdigt med de der seks-syv parter, og så kan vi ellers sige ja eller nej. Jeg håber virkelig – og det håber jeg at hele Folketinget vil bakke op om – at det er en politisk prioritering, hvordan laver politik i det her land. Det er altså ikke noget, der skal ligge i en syvpartsforhandling.

Kl. 16:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 16:58

Signe Munk (SF):

Det er jeg helt enig med ordføreren i. Der er jo også det perspektiv, at hvis man laver CO₂-afgiften klogt, kan den også hjælpe vores lidende fjorde, for der er en sammenhæng mellem klimaet og kvælstoffet. Rart og godt. Men det kræver jo en politisk løsning, hvor man får taget greb om begge dele. Jeg vil bare høre, om det er noget, der også bliver vigtigt for Det Konservative Folkeparti, når der skal laves en CO₂-afgift. Det vil både hjælpe klimaet, men også vores nødlidende fjorde.

Kl. 16:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:58

Mona Juul (KF):

Tak for det. Det er der slet ikke nogen tvivl om. Nu er vi blevet enige på tværs af mange partier om, at vi skal have fundet 10 pct. strengt beskyttet land. Det har vi jo allerede lavet til havs, og der var der ikke nogen i regeringen, der havde problemer med at lave en målsætning, hvor vi ikke præcis vidste, hvordan vi lige skulle finde det. Men det har man så nu, når det er til lands, og det er sådan lidt underligt. Men der er ikke nogen tvivl om, at tingene hænger

sammen. Og vi er jo nødt til at udtage nogle jorder, der ligger rundt omkring de fjorde, som er allerhårdest ramt. Vi er nødt til at få fat i nogle af de greb, som vi allerede har aftalt. Jeg minder bare lige om, at vi *har* aftalt skovrejsning, og at vi *har* aftalt udtagning af lavbundsjorder – bare for at nævne to af de store ting.

Kl. 16:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Pernille Vermund.

Kl. 16:59

Pernille Vermund (LA):

Tak for det, også herfra. Og tak for en rigtig god tale om budskabet om, at vi skal lempe byrderne for dansk erhvervsliv og sikre, at der også i fremtiden er plads til, at virksomheder kan blomstre og blive store i Danmark. Statsministeren og regeringen var i går ude med et budskab om, at nu vil man i 2025 begrænse antallet af administratorer i staten med 1.000 medarbejdere. Det lyder jo flot, men det betyder rundt regnet, hvis man skal være lidt venlig over for regering, at det vil tage ca. 10 år at rydde op efter det rod, som statsministeren har brugt 5 år på at skabe. Så det er måske ikke sådan superambitiøst.

Tilsvarende er der i forhold til vores virksomheder et kæmpeoprydningsarbejde. Små og mellemstore virksomheder fortæller, hvordan de bruger enorme ressourcer på de mange regler, vi har lagt ned over dem. Ca. 16 milliarder kr. om året koster det for små og mellemstore virksomheder, alene. Vi har foreslået en bindende bureaukratilov. Er det noget, som Konservative vil være med til?

Kl. 17:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:00

Mona Juul (KF):

Tak for det. Det er bestemt noget, vi rigtig, rigtig gerne vil være med til. Det er der slet ikke nogen tvivl om. For det er jo rigtigt, som statsministeren faktisk også selv har sagt flere gange, at der er blevet snakket meget om bureaukrati, bøv, byrder osv.

Som jeg nævner i min tale, kan vi næsten ikke engang huske, hvor det kommer fra. Der er i hvert fald sket mange gange, at jeg har prøvet at trævle op, hvem der dog har fundet på den tåbelige idé. Det må man tilgive dem, der har gjort det i tidernes morgen, men vi er jo simpelt hen nødt til at få ryddet op i det. Derfor tænker jeg, at det er godt, at regeringen vil kigge på det. Jeg tror, at det er rigtig godt, at vi andre også kigger på det, så vi kan få noget fremdrift i sagerne. Det er rigtigt, som ordføreren siger, at der skal lidt mere tempo på end kun at kigge på 1.000 årsværk.

Kl. 17:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:01

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Der er vi jo så helt enige. Et andet sted, hvor jeg i sin tid kunne mærke, at mit sådan mere liberale hjerte havde det lidt svært med Det Konservative Folkeparti, var på området omkring et forældrepanel, altså sådan et opdragelsespanel, som man jo ønskede for nogle år siden og også nedsatte med en konservativ socialminister i spidsen. Jeg ved, at familiepolitik er rigtig vigtig for Konservative, og det er også rigtig vigtigt for os, men vi har nok forskellig tilgang til, hvordan det her skal udfolde sig. Et sådan reelt opdragelsespanel nedsat af staten, er det stadig konservativ politik?

	Kl. 17:01		Kl. 17:04
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.		Charlotte Bagge Hansen (M): Jeg konstaterer med ordføreren tale, at De Konservative ønsker en iværksætterstrategi lige så meget, som regeringen gør. Vi glæder os til samarbejdet, når vi skal i gang med forhandlingerne.	Kl. 17:04
Mona Juul (KF): Jeg kan ikke huske det her opdragelsespanel, eller hvad det er ordføreren kalder det. Men der er ikke nogen tvivl om, at der jo er forskel på at være – og undskyld, at jeg nu kalder Liberal Alliance – ultraliberalistisk og så at være Konservative. Det er der. Der er stor forskel i forhold til lige præcis det område, for vi synes jo også, at der er mange ting, som man skal tage ansvaret for sammen, og som man ikke bare selv skal påtage sig ansvaret for. Så der kan godt være nogle forskelle der, men mon ikke vi er to partier, der lige præcis på den front også kan blive meget enige. Det forestiller jeg mig.	Kl. 17:01	Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.	Kl. 17:04
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Fru Charlotte Bagge Hansen.		Mona Juul (KF): Det bliver en fest, og jeg var lige ved at sige ren bada-bing, men lad os nu vente og se.	Kl. 17:05
Charlotte Bagge Hansen (M): Tak for ordet. Først vil jeg sige tak for en entusiastisk og passioneret første tale som partileder. Det glæder mig, også som tidligere kollega i erhvervsammenhæng, og det takker jeg meget for. Altså, der har vi ikke krydset klunger endnu. Vi er rimelig enige om, hvordan vi synes vilkårene skal være for erhvervslivet. Men for at berolige partilederen vil jeg sige, at mine kolleger fra de to andre regeringspartier deler den samme passion. Og jeg håber trods alt, at partilederen har lagt mærke til, at de første 300 mio. kr., der var sat af, er vokset til 1,5 mia. kr. indtil 2027, og fra 2030 vil der blive afsat en ekstra milliard. Men der er jo mange ting. Det er jo ikke givet med bare at gå ud at sige: Nu skal virksomhederne have lempet de her regler. Nej, vi skal hele vejen rundt. Jeg vil spørge partilederen: Er partilederen glad for, at der bliver afsat flere penge til iværksætteri? Tror partilederen på, at det er noget, regeringen vil?	Kl. 17:02	Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Hr. Søren Søndergaard.	Kl. 17:05
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Tak. Ordføreren.		Søren Søndergaard (EL): Tak for talen. Sammen med Putins overfald på Ukraine er krigen i Mellemøsten den mest alvorlige konflikt, som vi har i vores del af verden. Derfor må vi alle forholde os til, hvad vi kan gøre, for at få konflikten nedtrappet og finde en varig løsning, som sikrer fred og sikkerhed for både palæstinensere og israelere. Et problem i den forbindelse har været, at Israel relativt systematisk fjerner palæstinensiske ledere, som kunne udgøre et alternativ til Hamas, og sådan et er bestemt nødvendigt. Det gælder f.eks. Marwan Barghouti, som har siddet 22 år i israelsk fængsel, ofte under kummerlige forhold. Derfor blev jeg utrolig glad, da jeg læste et indlæg af den tidligere konservative formand hr. Per Stig Møller, hvor han opfordrede, og jeg citerer, den danske regering til at kræve Marwan Barghouti løsladt og straks arbejde for, at både EU og USA gør det samme. Derfor er mit enkle spørgsmål sådan set, om fru Mona Juul er enig med Per Stig Møller i det synspunkt.	Kl. 17:06
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Tak. Ordføreren.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.	Kl. 17:06
Mona Juul (KF): Selv tak, og selv tak for det rigtig gode samarbejde, som vi bestemte har haft i Erhvervsudvalget og i andre sammenhænge. Det sætter jeg rigtig stor pris på. Jeg må også bare konstatere, at regeringen og Moderaterne jo har stemt vores forslag ned, som nu ligger i forhandlingerne. Og hvis det betyder, at det er, fordi I selv vil foreslå det, så kom med det. Kom nu med det, så vi kan komme videre! For hver dag er der simpelt hen virksomheder, der tænker: Det er bedre at starte et andet sted. Handler det kun om penge? Nej, det gør det altså ikke. Men der er noget, som handler om langsigtede strukturelle ændringer, som handler om, at vi er nødt til at fjerne nogle afgifter og nogle skatter, for at det er attraktivt nok at være her. Og derfor er det vigtigt, at der bliver afsat midler. Om det er nok, bliver spændende at se. Vi kommer i hvert fald og byder på, at aktieavancebeskatningen skal sænkes. Lagerbeskatning på børspoteringer skal væk. Det skal fantomskatte også. Og så er der meget andet, der ikke koster noget.	Kl. 17:03	Mona Juul (KF): Tak for spørgsmålet. Jeg har til gode lige at læse den artikel med Per Stig Møller, men jeg så faktisk godt overskriften, og jeg skal også nok få den læst. Jeg er simpelt hen nødt til at sige, at jeg ikke ved, hvad der præcis er op og ned i den sag. Men at der lige nu sker forfærdelige ting i Gaza, kan vi hurtigt blive enige om, og hvis vi skal se en vej frem, er vi også nødt til at se på, hvordan vi kan løse nogle af de udfordringer, der er. Om det betyder en løsladelse af en tidligere terrorist, tvivler jeg på.	Kl. 17:06
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.	Kl. 17:06
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.		Søren Søndergaard (EL): Det er helt fint; man kan ikke nå at læse alting. Jeg synes bare, det var en vigtig artikel, for det var fire tidligere udenrigsministre i Danmark fra fire forskellige partier, som var blevet enige om at komme med det fælles opråb, og som bl.a. sagde: Konflikten mellem Israel og palæstinenserne virker uendelig. Men der er en vej frem: en tostatsløsning. Derfor går vejen hverken via Hamas eller Netanyahu. Alt tyder på, at når krigen slutter, falder	

Netanyahu. Palæstinenserne har brug for en ny leder, der har autoritet og folkelig opbakning, til at lede en fred mod en tostatsløsning.

Og så peger de på Marwan Barghouti, så jeg vil bare opfordre den konservative leder til at få læst den artikel.

Kl. 17:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:07

Mona Juul (KF):

Tusind tak. Det skal jeg selvfølgelig få gjort. Lad mig så også bare sige, at der også er rigtig mange ting i den konflikt, som foregår lige nu, som vi i hvert fald kan have mange meninger om, men som vi jo nok ikke har den helt store indflydelse på.

Kl. 17:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 17:07

Martin Lidegaard (RV):

Først og fremmest tillykke til fru Mona Juul både med at stå der og med en rigtig god tale. Vi er enige et langt stykke ad vejen, og vi har også haft den store fornøjelse at lave et fælles udspil om iværksætter i KLAR-alliancen. Jeg kunne så tænke mig at spørge fru Mona Juul om to områder, hvor jeg håber vi også kunne finde noget enighed. Det ene har jeg nævnt for de fleste partier, og det er min frustration over, at vi 2 år efter krigen i Ukraine og Ruslands aggression stadig væk importerer så store mængder gas og olie og dermed pumper, kan man sige, penge ind i Putins krigsmaskine. Hvad kan vi gøre for at komme længere i Danmark, hvor vi har det samme gasforbrug i dag, som vi havde for et år siden? Vil Konservative være med til at prøve at løfte den opgave?

Det andet handler så om noget, hvor der måske er lidt større uenighed. Det handler om uddannelsespolitikken. For netop på grund af hensynet til erhvervslivet har jeg en stor frustration over, at der nu bliver skåret i STEM-uddannelserne, at der bliver skåret i kvaliteten af vores universitetsuddannelser, som har givet vores erhvervsliv så meget godt. Kan man få De Konservative i tale om måske at ændre på den uddannelsesaftale, der er indgået?

Kl. 17:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:09

Mona Juul (KF):

Tak for spørgsmålet, og rigtig mange tak for samarbejdet. Det er jeg rigtig glad for, og jeg synes også, at vi i KLAR-alliancen har rigtig mange gode dialoger og meldinger. Det håber jeg også at regeringen vil lytte til. Der er ikke nogen tvivl om, at hr. Martin Lidegaard har fuldstændig fat i den lange ende, i forhold til at vi skal være fri for de fossile brændstoffer. Det er vi nødt til at være, og vi er nødt til at være det af mange årsager, nemlig både på grund af klimaet og for at slippe for nogle af de diktaturstater, som vi på ingen som helst måde har lyst til at samhandle med mere. Alt, hvad vi arbejder på i forhold til klima, synes jeg handler lige præcis om det. Det er så træls og kedeligt at sige, der skal mere tempo på, men det er jo reelt set rent faktisk det, der skal ske.

Jeg vil også sige, at jeg ikke tror, at kernekraft løser noget som helst i løbet af ganske kort tid. Det er jo et af de steder, hvor vi også godt kunne kigge på det, i hvert fald så vi med et tidsperspektiv kan se på nogle af de nye teknologier, som er til rådighed, og som kan hjælpe os.

I forhold til uddannelse vil jeg sige, at hvor er det ærgerligt, at I ikke er tilbage eller stadig væk er med i nogle af de aftaler, for så kunne det jo være, vi kunne arbejde med nogle af de ting sammen, som vi er utilfredse med.

Kl. 17:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:10

Martin Lidegaard (RV):

Det tager jeg som et tilsagn om, at vi sammen kan prøve at skubbe lidt på regeringen, når det handler om at komme hurtigere fri af russisk gas, og tak for det.

I forhold til uddannelse er det nok vores opfattelse, at den uddannelsesaftale, der er indgået, har store konsekvenser for kvaliteten af uddannelserne på universiteterne – især hvis man bibeholder det element, at hvis ikke man lykkes med at få alle de kandidater, der er, ud i erhvervene, skærer man simpelt hen bare tilsvarende i kandidatudannelserne. Hvis nu man kommer i den situation, at man ikke når målene for erhvervskandidater, kunne man så håbe på – og jeg fik et næsten ja fra Liberal Alliance – at Konservative så ville kigge på, om der skal være den automatik i aftalen, i hvert fald efter et folketingsvalg?

Kl. 17:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:10

Mona Juul (KF):

Der er ikke nogen tvivl om, at vi er villige til at se på alt, hvad der er med til at fremme, at vi får et så uddannet Danmark som overhovedet muligt, og at vi sikrer, at vi har de uddannede, der skal til i de danske virksomheder. Det siger sig selv. Men jeg vil også sige, og det skal jeg nok lade være med at stå og læse op her, at der er fundet mange balancer i den aftale, og jeg synes faktisk, at det samarbejde, vi havde på tværs – det var med SF, og det var med LA – virkelig er et godt og gedigent samarbejde. Vi havde et stærkt samarbejde med de danske universiteter, så vi rent faktisk kunne gå imod det oplæg, det udspil, som regeringen kom med, og lande et meget mere fornuftigt sted. Det havde jeg håbet på at Radikale også havde haft lyst til.

Kl. 17:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mette Thiesen.

Kl. 17:11

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Tak for talen, og tillykke med den første tale. Jeg vil egentlig bare rose ordføreren og ordførerens parti for også at stå fast på, at børn selvfølgelig skal have hjælp af familien, hvis de står i den situation, at de skal have en abort. Og det kan undre sådan en som mig, der er nationalkonservativ helt ind i hjertekulen, lidt, at man mener, det er en liberal sejr, at børn nu i stedet for at søge trøst og hjælp i familien skal søge hjælp hos staten. Er ordføreren ikke enig med mig i det?

Kl. 17:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:12

Mona Juul (KF):

Tusind tak. Vi har haft nogle meget, meget grundige overvejelser og drøftelser i den konservative folketingsgruppe. Når vi har så store etiske spørgsmål som f.eks. abort oppe og vi lige pludselig skal til – hvad der egentlig kom lidt ud af det blå, ikke – at snakke om, om børn på ned til 15 år skal have lov til at få en abort, uden at forældrene er vidende om det, så må jeg bare sige, at det godt nok skal være i meget, meget særlige tilfælde, hvor barnet er udsat for trusler på sit liv, eller hvad det nu kan være. Der har vi jo allerede før den her lovgivning en meget, meget fin ordning. Og det er omkring 30 børn, der hvert år får den mulighed. Jeg har ikke selv børn, men hvis jeg havde børn, ville jeg godt nok være ked af at have en 15-årig datter, som jeg ikke selv ville kunne holde i hånden og rådgive i så svær en situation. Det her med at få en abort, lytter jeg mig til, og har jeg læst mig til og drøftet med den konservative folketingsgruppe, er altså noget, der kan sidde i en resten af livet. Derfor er det familiens ansvar.

Kl. 17:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.**Mette Thiesen (DF):**

Jeg er meget enig. Det var også derfor, det undrede mig, at man gik ud og meldte ud, at det er en liberal sejr, at man smider børn i statens hænder i stedet for at lade dem blive passet på af dem, som alt andet lige kender dem bedst og elsker dem allerhøjest hele verden. For det er ikke bare lige sådan at få en abort. Så jeg vil egentlig bare sige tak for det. Det er vigtigt. Og i Dansk Folkeparti er vi jo også hele Danmarks familieparti og går selvfølgelig meget op i, at det skal være i familien. Hvis vi har stærke familier, skaber vi også et stærkt samfund, og det tror jeg sådan set også at ordføreren er enig i.

Kl. 17:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:13

Mona Juul (KF):

Tusind tak. Det er vi meget, meget enige i. Jeg må bare lige notere, at der jo altså er lidt blått sammenhold her. Hvis der var en enkelt inde i Folketingssalen, der skulle have glemt det, er vi faktisk rigtig godt i gang. Der er god stemning her. Er der meget, vi er uenige om? Ja, det skal jeg love for. Det er der. Der er godt nok nogle knaster, der skal files af. Men det ser ud, som om det godt kan lade sig gøre. Det synes jeg er nyttigt. Tak for det.

Kl. 17:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Sascha Faxe.

Kl. 17:14

Sascha Faxe (ALT):

Tillykke med en meget, meget stærk afslutningstale for første gang. I dag har vi i Alternativet haft meget fokus på natur i vores spørgsmål, og derfor vil jeg fortsætte med også at stille fru Mona Juul et spørgsmål i den sammenhæng. Konservative er nemlig blandt de partier, der har udtrykt krav om, at Danmark skal have 10 pct. strengt beskyttet natur, og først og fremmest tak for det. Vi er på begge sider af salen klar til at forpligte os på en bindende biodiversitetslov, som er lige så stærk som klimaloven. Når De Konservative så på et tidspunkt bliver regeringsbærende eller støtteparti, vil De Konservative så tage det her krav med ind i et regeringsgrundlag?

Kl. 17:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:15

Mona Juul (KF):

Mange tak selv, også for samarbejdet. Det er virkelig en fornøjelse, og jeg vil bare lige minde om, at det godt kan ske, at regeringen stemte imod vores beslutningsforslag om lagerbeskatning på børnsnoteringer, men Alternativet var medforslagsstiller, og det siger måske bare lidt om, at vi også godt kan på tværs.

Der er ikke nogen tvivl om, at de her 10 pct. strengt beskyttet natur til lands er meget, meget vigtigt. Vi stiller ikke ultimative krav, men det er vigtigt, og det er noget, vi også vil gå til valg på; naturligvis er det det.

Kl. 17:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:15

Sascha Faxe (ALT):

Tak, og tak for, at I gerne vil gå til valg på det. Når vi så siger det til regeringen, den siddende regering vel at mærke, siger de: Kan I udpege konkret på et landkort, hvor de 10 pct. skal være? Det er jo en omvendt logik af, hvad vi havde, dengang vi lavede klimaloven, hvor vi startede med principperne, og så fandt vi ud af det bagefter. Men det skal jo ikke stå i vejen. Altså, vi må jo ud over rampen.

Vil Konservative være med til at konkretisere det danske landkort, så vi kan komme i gang med de 10 pct. strengt beskyttet natur, vel vidende at der nok på den anden side vil være noget forhandling?

Kl. 17:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:16

Mona Juul (KF):

Tak for spørgsmålet. Ja, det vil vi i allerhøjeste grad. Vi har mange hensyn, der skal tages, ligesom vi havde det til områder til havs, ligesom vi havde det i klimaloven. Det har ordføreren fuldstændig ret i. Vi har et dejligt landbrug, der forhåbentlig også skal producere nogle fødevarer til os, når vi er færdige med den grønne omstilling. Vi har skovarealer. Vi har mountainbikerne, der altid skal brokke sig, hvis det er, at de får lidt hegn op osv., men sådan er det. Det er jo forståeligt, for vi vil alle sammen gerne have en del af naturen, som vi på en eller anden måde oplever er gratis, men vi er nødt til at lave en arealfordeling af, hvordan vi ser Danmark fremadrettet, ja!

Kl. 17:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Anders Kronborg.

Kl. 17:16

Anders Kronborg (S):

Da fru Inger Støjberg var udlændingeminister, blev der givet mere end 21.000 danske pas – 21.000. Der var Konservative med til at stramme reglerne i en stærk indfødsrets aftale, så der i en længere periode – en længere periode – end den, fru Inger Støjberg sad, er givet mindre end 13.000 pas. Det er en væsentlig stramning. Og så er det jo, jeg bliver bekymret, når der er en ny formand på broen, når vi nu kan se, at der er slingrekurs på indfødsretsområdet i forhold til De Konservative. I tirsdags afgav vi en betænkning, og jeg kan forstå, at De Konservative først til andenbehandlingen vil redegøre for, hvordan de stemmer til ændringsforslagene, og først til

tredjebehandlingen vil De Konservative redegøre for, hvordan man stemmer til lovforslaget som helhed. Er det ordentlighed, når man er aftalepartner? Er det sikkerhed i forhold til en stærk politik på indfødsretsområdet?

Kl. 17:17

Kl. 17:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:17

Kl. 17:20

Mona Juul (KF):

Tak for spørgsmålet. Ja, det er dæleme ordentlighed, for når vi har en aftale, skal regeringen jo også levere i forhold til den aftale, som vi har, og det mener vi ikke regeringen gør lige nu. Lige nu sidder vi og skal stemme om borgere, der søger om det fineste, man kan få i Danmark, nemlig et statsborgerskab, som vi ikke på nogen som helst måde kan eller skal acceptere. Det burde regeringen også være interesseret i at sørge for at vi får ryddet op i og får styr på. Det er det signal, vi sender til jer nu. Sørg nu for at få styr på det, så vi rent faktisk stadig væk kan være med til at være med i den aftale. Det håber jeg rigtig meget at ordføreren vil tage med tilbage til sin minister, for det har vi simpelt hen brug for en melding om.

Kl. 17:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der kom lige et ord der, vi ikke godkender, fra ordføreren. Men det er så fint, vi fortsætter igen. Så det spørgeren.

Kl. 17:18

Anders Kronborg (S):

Der er møder, der er samråd, der er seriøse drøftelser i en aftalekreds, og fakta er, at der med en socialdemokratisk udlændingemini-ster bliver givet væsentlig færre statsborgerskaber, end dengang fru Inger Støjberg sad i ministeriet. Altså, man fik næsten indtryk af, at man dengang kunne trække et statsborgerskab i en automat. Det kan man heldigvis ikke mere. Et seriøst parti, der sidder i en aftalekreds, går ind til bordet, hvis der er fejl, de begynder jo ikke bare at stemme gult eller rødt eller på den måde zigzagge i forhold til det her. Så hvis man er et ordentligt, om man så må sige, parti, må man enten vælge at melde sig ud eller i hvert fald fortælle Folketinget, hvad man vil stemme.

Kl. 17:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:19

Mona Juul (KF):

Der er nul zigzagkurs for Det Konservative Folkeparti, det er jeg bare nødt til at sige. Og det er op til ordføreren selv at beslutte sig for, om ordføreren har lyst til at stemme statsborgerskab igennem til nogle mennesker, som er seriekriminelle, vanekriminelle, og som har begået nogle meget, meget voldsomme forbrydelser. Det er jeg bare nødt til at sige. Der er vi nødt til at sætte en fod ned. Og jeg tror vitterlig ikke, man kan sammenligne tidsperioder på antal. Det synes jeg simpelt hen er dybt useriøst. Så lad os få en ordentlig snak om det, og lad mig bare lige sige, at det er jo ikke er en ny diskussion. Det Konservative Folkeparti har stemt gult, fordi vi i alt, alt for lang tid har set, at regeringen har været nølende på det her område.

Kl. 17:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Louise Mehnke.

Louise Mehnke (S):

Tillykke med den første tale ved en afslutningsdebat. Her kommer så mit første spørgsmål ved en afslutningsdebat. Hvordan tænker fru Mona Juul at vi bedst sørger for, at kvinder med indvandrerbaggrund, der fastholdes i et ægteskab imod deres vilje, i højere grad kan blive skilt fra deres ægtefælle og gøre sig fri?

Kl. 17:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:20

Mona Juul (KF):

Altså, spørgsmålet handler om, hvordan jeg tænker at man i højere grad kan blive skilt, hvis man er i et ulykkeligt ægteskab. Er det sådan, det skal forstås? Jeg ville simpelt hen så gerne have givet dig verdens bedste svar lige nu og her, men jeg må erkende, at jeg måske er blank og ikke forstod spørgsmålet ordentligt. Det er jeg virkelig, virkelig ked af. Kan jeg få spørgsmålet en gang mere, tak?

Kl. 17:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Men så har spørgeren i hvert fald en kort bemærkning til, og det er jo godt, så værsgo.

Kl. 17:21

Louise Mehnke (S):

I dag er der kvinder, der ikke tør bryde ud af et voldeligt ægteskab, fordi de derved mister deres opholdstilladelse og dermed også deres børn. Så har ordføreren et bud på, hvordan vi kan hjælpe denne gruppe af kvinder?

Kl. 17:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:21

Mona Juul (KF):

Det har jeg ikke nok indsigt i til at kunne svare på, og det var ikke derfor, jeg ikke ville svare på det i første omgang. Men nu forstår jeg spørgsmålet, for det handler jo så om, at man ved en skilsmisse kan risikere at skulle ud af landet, og det ville være uhensigtsmæssigt. Det har jeg simpelt hen ikke nok indsigt i, og der foregår sikkert nogle forhandlinger. Der er garanteret nogle mennesker herinde, der lige nu sidder med en kæmpe viden om det, og det har jeg desværre ikke. Jeg beklager.

Kl. 17:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 17:22

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det. Jeg synes, fru Mona Juul slipper lidt let om ved det i svaret på spørgsmålet fra Anders Kronborg vedrørende dansk statsborgerskab. Danmark har vel nok de strammeste regler i hele Europa for tildeling af statsborgerskab. Det Konservative Folkeparti er medunderskriver på den aftale, der er indgået. Det Konservative Folkeparti har haft justitsministerposten osv. i tidligere regeringer, og hvis man vil være et regeringsegnet og regeringsdueligt parti, nytter det altså ikke noget, at man stemmer gult, når aftaler, man selv har indgået, skal udmøntes her i Folketingssalen. Kunne vi ikke godt fremover sørge for, at Konservative enten forlader aftalen eller

begynder at stemme i overensstemmelse med aftalen, altså stemme grønt, når vi skal give statsborgerskab?

Kl. 17:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:22

Mona Juul (KF):

Nej, det kan man ikke bare lige bede om. Altså, når regeringen ikke lever op til de kriterier, som vi har lavet en aftale om, er vi jo nødt til at markere, at vi ikke bare kan stemme for. Det er klart, at man kan have en holdning om, at når man er med i en aftale, så er man bare med med hovedet under armen, og så er det bare videre. Det har vi simpelt hen ikke lyst til. Vi har lyst til, at vi får en ordentlig drøftelse af, hvordan vi sikrer, at vi ikke får kriminelle ind som statsborgere, hvordan vi sikrer, at der ikke er så meget snyd, som vi kan se der er, og hvordan vi sikrer os mod nogle af de uheldsmæssigheder, som vi jo kan se foregår hver evige eneste dag, f.eks. at folk bare søger igen og igen. Hvorfor har ordføreren ikke lyst til at tage den drøftelse? For det er da den drøftelse, vi har brug for i den aftalekreds.

Kl. 17:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:23

Jan E. Jørgensen (V):

Det er jo totalt at køre på frihjul. Altså, hvis alle partier stemte gult, var der ingen, der fik statsborgerskab. Så det, Det Konservative Folkeparti gør, er, at man tager en hel masse mennesker som gidsler – mennesker, som til fulde lever op til alle krav, som har boet og arbejdet i Danmark i årevis, og som nu har levet op til aftalen og skal have dansk statsborgerskab. Så siger Det Konservative Folkeparti, at det kan de ikke få, på trods af at man står bag den aftale, som udmøntes, ved at vi stemmer her i Folketingssalen. Jeg synes simpelt hen ikke, at det er Det Konservative Folkeparti værdigt, at man forholder sig på den måde til aftaler, man har indgået.

Kl. 17:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:24

Mona Juul (KF):

Jeg synes, det er rigtig værdigt at sørge for, at Danmark slipper for, at der er nogle, der får et statsborgerskab, som de på ingen som helst måde har fortjent, og som vi aldrig nogen sinde kan få ud af hænderne på dem igen. Det er simpelt hen ikke i orden, at vi er slappe på det punkt. Det er jeg bare nødt til at sige. Vi vil hellere end gerne sørge for, at alle lovlydige dejlige mennesker, der har lyst til at bo og være i det her land, får statsborgerskab, hvis de har fortjent det. Det vil vi hellere end gerne stemme grønt til til hver en tid.

Kl. 17:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Thomas Skriver Jensen.

Kl. 17:24

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det. Og tillykke med en flot debuttale. Jeg synes, den var god. Jeg håber, der sidder nogle politiske analytikere rundt omkring og lægger mærke til, hvor meget regeringen egentlig bliver rost, også af oppositionspartier i fru Mona Juuls tilfælde, for, hvor meget arbejdsudbud der er leveret. Og det er jo helt korrekt – der er leveret næsten seks gange så meget, som VLAK-regeringen leverede. Så det

er rigtig godt, for det er også noget af det, jeg hører virksomhederne er bekymret for, hvis de også skal kunne producere og levere i fremtiden.

Noget andet, jeg hører nævnt som et kæmpestort problem, og det nævner fru Mona Juul faktisk også, er investeringerne i ny teknologi, i kunstig intelligens. Der er vi bagud. Vi er det i Danmark, og vi er det i Europa. Fru Mona Juul nævner primært Danmark, og derfor vil jeg godt spørge lidt ind til, om Det Konservative Folkeparti også synes, det er et problem, at Europa, altså det samlede Europa, sakker bagud i forhold til mastodonter som Kina og USA.

Kl. 17:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:25

Mona Juul (KF):

Tusind tak for spørgsmålet. Der er ikke nogen tvivl om, at vi sakker lidt bagud lige nu og her på europæisk plan. Vores vækstrater er for lave, og vi kan bare se, at nogle af de mange milliarder, der bliver pumpet i f.eks. grøn innovation og teknologi på hver sin side, Øst og Vest, hvilket jeg også havde med i min tale, er noget, der presser os rigtig, rigtig meget i Danmark, og det er vi nødt til at have langt mere fokus på.

Lad mig bare lige minde om, at dengang med VLAK-regeringen var det lidt noget andet, for så havde vi jo lige en socialdemokratisk regering, der formåede at lave et arbejdsudbud på, og prøv nu lige at holde fast, var det ikke 1.200? Uuh! Det kunne vi altså hverken leve eller dø af. Det duer ikke.

Så derfor er det godt og nyttigt, at den her regering har haft det fokus, men vi skal også videre derfra. Det kan ikke nytte noget, at regeringen nu sidder og klapper sig selv på skulderen, bare fordi der er nogle af os, der er glade for det. Vi skal videre derfra, og det tror jeg også at vi kommer, og der vil Det Konservative Folkeparti i hvert fald rigtig gerne være med til at spille ind med noget.

Kl. 17:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:26

Thomas Skriver Jensen (S):

Det er jeg glad for at høre. Jeg stiller lige det andet spørgsmål igen; det var egentlig det, jeg helst ville have svar på. Er det et europæisk problem, at vi sakker bagud og eksempelvis i Europa i størrelsesforholdet en til ti er bagud i forhold til forskning i ny teknologi, kunstig intelligens, i forhold til Kina og USA?

Er det et europæisk problem? Og hvis man siger ja til, at det er et europæisk problem, kommer De Konservatives europaparlamentsmedlem, skulle man være så heldig at få sådan et, så til at presse på for, at det er noget, man vil gå foran med i Europa, og er man i yderste konsekvens parat til at stå imod i EPP, når de med ret stor sandsynlighed kommer til at stille sig på tværs?

Kl. 17:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:27

Mona Juul (KF):

Jeg synes jo, vi er så heldige, at vi har været i Europa-Parlamentets EPP-gruppe i 25 år. Man skal ikke underkende værdien af det. Man skal ikke underkende værdien af at have netværket og dialogen på tværs.

Forleden besøgte Ursula von der Leyen jo også vores spidskandidat og mig selv for lige præcis at have en drøftelse om nogle af de her ting, og det er et centralt punkt at arbejde med det teknologiske spor og det innovative spor på det område, og det kommer vi til, ja.

Kl. 17:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Susie Jessen.

Kl. 17:27

Susie Jessen (DD):

Tak til fru Mona Juul for en rigtig god tale og også rigtig mange gode svar. Jeg har hørt rigtig mange gode takter i forhold til familiepølse, abort, sundhed og lægedækning osv. Så tak for det.

Mit spørgsmål går på balancerne i klimapolitikken. I Danmarksdemokraterne er vi meget optaget af, at der skal være nogle ordentlige hensyn til de folk, som i øjeblikket oplever, at deres landskab forandres. Nede i Vordingborg Kommune, hvor jeg bor, er der 120 fodboldbaner på vej med solcelleanlæg. Oppe i det jyske er der det her Megatonprojekt på vej, der er større end Ringkøbing og Herning tilsammen, så vidt jeg kan huske. Så der sker meget derude i øjeblikket, som gør, at mange mennesker måske føler sig trynet og ser deres huspriser falde rigtig meget, så de reelt bliver stavnsbundet.

Så jeg kunne godt tænke mig at høre Konservatives holdning til, om vi ikke på en eller anden måde skulle få sikret nogle lidt bedre rammer for de her borgere, som jo bor i den grønne omstilling. Det er jo ikke noget, man ser herinde; man ser det ude på landet.

Kl. 17:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:28

Mona Juul (KF):

Rigtig mange tak, og også tak for det gode samarbejde til ordføreren. Jamen der er ikke nogen tvivl om, at noget af det, der er nødt til at ske i forbindelse med den grønne omstilling, er, at man sandsynligvis kommer til at se en vindmølle og et solcelleanlæg osv. Man kommer også til at køre i nogle andre biler, og måske kommer man endda til at spise en lille smule anderledes. Der kommer nogle forandringer, og dem må vi selvfølgelig tage på os, fordi vi har behov for at give vores natur og vores jordklode videre til den næste generation på så god en måde som muligt. Det er sådan, det må være. Det kommer vi ikke udenom.

Er der så nogle steder? Ja, det er der. Jeg har også været ude at besøge nogle familier, hvor der lige skulle være solceller hele vejen rundt om og helt tæt op ad haven. Det går ikke. Altså, det går ikke. Der skal vi simpelt hen politisk kunne være bedre til at støtte op om det, så man netop ikke risikerer at være teknisk insolvent i sit hus. Der er nogle løsninger, men jeg er ikke sikker på, at de er gode nok endnu. Og jeg er også nødt til at sige, at den aftale, vi lavede om energiparker, bare er et lillebitte skridt.

Kl. 17:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:29

Susie Jessen (DD):

Tak for det. Det lyder også, som om der fra Konservatives side kan være et blik for, at der også bor folk, som oplever, at deres omgivelser forandres markant.

Så har jeg et spørgsmål om det her med kyst- og strandbeskyttelseshensyn. For vi ser jo, at erhvervslivet tit ikke har mulighed for at udvikle sig, fordi man nærmest ikke må sætte en bæk op

nogle steder. Samtidig ser vi jo, at man sagtens godt kan rulle en masse grøn energi ud mange steder. Så vil Konservative være med til måske at prøve at løsne lidt op for de her balancer, så vi kan få f.eks. mere turisme i Vandkantsdanmark?

Kl. 17:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:30

Mona Juul (KF):

Ja, måske. Det er jo ikke bare lige at sætte en bæk op. Der sker jo altid det, at lige pludselig er det Palles Tivoli, og så er der ikke meget natur tilbage. Det er jeg simpelt hen nødt til at sige. Det er vi altså et parti der kommer til at værne om for tid og evighed. Det er jo planloven, som ordføreren henviser til. Der er fundet nogle meget skarpe balancer. Er der også områder, hvor vi er nødt til at løsne en lille smule? Ja, det er der. Og det synes jeg faktisk at vi har en rigtig god dialog med ministeren om, så vi kan lave nogle forsøg der. Men det er et sted, hvor vi er meget forsigtige.

Kl. 17:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det den sidste spørger, og det er hr. Sigurd Agersnap. Værsgo.

Kl. 17:31

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet. Og tak til fru Mona Juul for talen. Jeg noterede især billedet af råderummet, som gerne måtte være større, og at der gerne måtte være lidt højt til loftet og måske plads til overnattende gæster. Og jeg fik lyst til at sige, at det synes jeg er et rigtig godt billede. Det er fedt at bygge et godt rum, men det skal jo også bruges. Det er jo ikke noget værd bare at have et rum, hvis der aldrig nogen sinde er nogen, der bruger det.

Men det, jeg ville spørge til, er jo så det, fru Mona Juuls tale også handlede meget om, nemlig erhvervspolitikken, altså at man skulle udvide råderummet og sørge for, at der var gode vilkår for dansk erhvervsliv. Noget af det, vi ser omkring erhvervspolitikken, er jo, at markedsconcentrationen stiger, altså at de største virksomheder i Danmark sætter sig på en større del af markedet. Og vi har haft en debat i det sidste halve år, hvor man ville styrke Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens muligheder for at føre kontrol med konkurrencen, men der var Det Konservative Folkeparti imod.

Derfor er mit spørgsmål: Er Konservative ikke bekymrede for den her markedsconcentration, altså at vi får mindre konkurrence på markeder?

Kl. 17:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:31

Mona Juul (KF):

Tusind tak for spørgsmålet, og også tak for det gode samarbejde. Selv om vi bestemt ikke altid er enige om det skattepolitiske, synes jeg altid, det er nyttigt at høre ordførerens gode input.

Der er ikke nogen tvivl om, at vi jo er nødt til at have en form for kontrol. Det giver sig selv, og det har vi også i Danmark. Det, vi somme tider lige har det lidt problematisk med, er, at vi ser, at nogle af de regler og lovgivninger, som vi formår at få linet op i forhold til dansk erhvervsliv, betyder, at vilkårene bliver så snævre, at det er enormt svært at drive sin virksomhed. Og lige præcis der med konkurrenceloven var der altså bare rigtig mange elementer, som jeg også tror at I i SF har været nødt til at diskutere om egentlig

er hensigtsmæssige eller ej – både for borgerne og virksomhederne, men også i en retsstat.

Kl. 17:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:32

Sigurd Agersnap (SF):

Jeg hørte svaret sådan, at man i Konservative også er bekymrede for en for stor markedskoncentration, altså at man synes, at der skal være konkurrence, men så ikke synes, at det her lovforslag løser det på en god måde.

Derfor får jeg lyst til at spørge om to andre forslag, vi i SF har arbejdet med i noget tid, og som handler om, at man skal have ret til en erhvervskonto i bankerne, altså at små virksomheder skal have mulighed for at få en konto og dermed starte op, men også, at der sættes et loft over betalingsfrister, hvilket der netop arbejdes med i EU-systemet lige nu, så store virksomheder ikke kan tryne de små i forhandlingerne om, hvornår betalinger skal falde. Er Konservative med på de to forslag?

Kl. 17:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:33

Mona Juul (KF):

Det der med loftet bliver lidt problematisk herfra, men vi har jo meldt rimelig positivt ind i forhold til en erhvervskonto. Der er vi bare nødt til lige at sikre én ting, og det er derfor, vi glæder os til at se regeringens udspil, som jo også har ladet vente lidt på sig. Og jeg ved, at SF's ordfører på området har været rimelig utålmodig, for I har jo fremsat forslaget mange gange.

Men det, vi venter på, er jo at se, hvordan vi kan hegne det ind, for det kan jo ikke nytte noget, at enhver rockertype bare har adgang til at åbne en konto, og så kommer der penge igennem, der ikke skal komme igennem. Så vi skal have lukket det hul, og så er vi klar.

Kl. 17:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi når ikke mere. Vi siger tak til fru Mona Juul. Så går vi videre til den næste, og det er hr. Pelle Dragsted fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 17:34

(Ordfører)

Pelle Dragsted (EL):

Jeg vil gerne bruge den her fine lejlighed og det, som også er min første tale som ordfører ved en afslutningsdebat, til at tale om Europa. For om bare 10 dage kan 400 millioner europæere gå ned og stemme på det parti, som de synes repræsenterer dem bedst i Europa-Parlamentet. Jeg kunne godt vælge at anlægge sådan en dyster tone og advare om konsekvenserne, hvis nogle af de her mere sorte klimaforuøgende partier vinder frem og stiller sig i vejen for den grønne omstilling.

Men jeg vil hellere tale om det Europa, som vi i Enhedslisten arbejder for, og som vi drømmer om; det Europa, som jeg drømmer om. Jeg drømmer om et Europa, hvor alle mennesker kan gå trygt på arbejde i gode job, og hvor ingen skal være bange for at blive skadet eller dø af at gå på arbejde. Hvor der ikke er arbejdsgivere, der kan spekulere i at underbetale importeret arbejdskraft; hvor lønmodtagere på tværs af grænserne står sammen og forsvare deres rettigheder. Jeg drømmer om et Europa med mere lighed, hvor vi lægger en skat på milliardærernes formuer og bruger indtægterne på at gøre livet bedre for dem, der lever af at arbejde, og ikke af andres arbejde.

Jeg drømmer om et Europa, hvor adgangen til sundhedspleje, til medicin og til uddannelse er fundamentale rettigheder, som samfundet garanterer for alle, hvor velfærden er der for borgerne og ikke for private koncerner og medicinalsekskaber, der skal tjene kassen. Jeg drømmer om et Europa, hvor alle har tryghed om deres hjem og råd til at bo tæt på, hvor de arbejder, og hvor de er vokset op; hvor vi sparker ejendomsspekulanter og kapitalfonde ud af vores storbyer og i stedet for bygger hundredetusinder af betalbare boliger.

Jeg drømmer om et Europa, hvor forbrugernes beskyttes mod grådighed, uanset om det er fra bankerne eller fra energispekulanter, der spekulerer varme- og elregninger op i det ubetalelige, og hvor uhemmede markeds kræfter i det hele taget aldrig får lov til at undergrave almindelige menneskers levevilkår. Jeg drømmer sågar stort om et Europa, hvor alle europæere har adgang til en gebyrfri bankkonto i en offentlig bank, som ikke er sat i verden for at skabe profit til de få, men til at være der for almindelige mennesker. Jeg drømmer ikke mindst om et Europa fyldt med vild natur, hvor vi igen giver plads til skov og enge og heder og til fugle og biller og bier, og hvor livet vender tilbage i vores have og vores fjorde og vores floder.

Jeg drømmer om et Europa med højhastighedstog, som kører på kryds og tværs af kontinentet, hvor man kan lægge sig til at sove i Aarhus eller København og vågne op i Paris eller Prag eller Milano, og hvor det altid er billigere at tage det grønne valg end at flyve. Jeg drømmer også om et Europa, der står benhårdt fast på alle menneskers ligestilling, og hvor alle kan være den, de er, og elske dem, de elsker; hvor kvinders ret til egen krop er en selvfølge på hele kontinentet. Et Europa, der står fast på menneskerettigheder og folkeret, uanset om det er i Ukraine eller i Palæstina.

Jeg drømmer om et Europa, som tager ansvar i verden, og som fører en handels- og bistandspolitik, som kan give f.eks. unge afrikanere et håb om en god fremtid med uddannelse og job i deres eget land frem for en livsfarlig tur mod Europa i usikre gummibåde. Jeg drømmer om et Europa, der, når Ukraine har fået sparket Rusland ud af deres land, arbejder henimod en fremtid med fred og samarbejde, og hvor vi måske ikke behøver at bruge vores bedste hjerner på at opfinde den næste generation af våben, men på at opfinde den næste vindmølle, den næste solcelle, det næste batteri.

Jeg drømmer med andre ord om et mere socialistisk og mere demokratisk og mere grønt Europa, og vi drømmer ikke bare om det i Enhedslisten. Vi arbejder hver eneste dag sammen med resten af den europæiske venstrefløj for at gøre præcis det Europa til virkelighed.

Ja, EU er en svær bane at spille på for socialister og progressive kræfter. Traktater og love er i alt for høj grad skrevet af hænder, der har været bundet af og i nogle tilfælde betalt af snævre lobbyinteresser. Og de seneste årtiers naive tro på uregulerede markeds kræfter har desværre sat sit dybe præg på de nuværende institutioner og traktater, men intet af det er jo uforanderligt. For Europas historie er jo en historie om forandring, om almindelige mennesker, der har organiseret sig sammen for at forandre deres egne og deres medmenneskers liv, også på tværs af grænserne, og når det har set umuligt ud.

Kl. 17:39

Når vi i dag kan holde fri i weekenden eller kun har en 8 timers arbejdsdag, er det jo ikke, fordi den økonomiske elite syntes, at det var en fantastisk idé. Det er, fordi europæiske arbejdere mødtes helt tilbage i 1889 på en kongres i Paris og gjorde kravet til en fælles sag i alle europæiske stater og kæmpede og vandt. Når vi har almindelig valgret, er det, fordi suffragetterne og andre modige feminister inspirerede hinanden i den dengang radikale kamp for kvinders valgret og ligestilling. At vi i dag lever i demokratier, er takket være de titusinder af unge europæere, der ofrede deres liv i kampen mod fascismen i Spaniens bjerge, hvor de forsvarede den unge spanske demokratiske republik, eller i modstandskampen mod

nazistisk besættelse. Og kampen mod totalitarisme blev jo fortsat af Lech Wałęsa og de modige værftsfagforeningsfolk fra Solidaritet og tusinder af andre, der rejste sig mod stalinismens undertrykkelse.

I vores tid har vi set, hvordan tusinder af unge efter finanskrisens fattigdom besatte de centrale pladser i Madrid og Barcelona og Lisabon for at kræve økonomisk retfærdighed eller stillede sig i vejen, når deres naboer blev sat på gaden af deres griske bolighejere. Og der er Greta Thunberg, der stædigt satte sig foran det svenske parlament og krævede, at de voksne tog ansvar for vores klode, og som dermed satte gang i en af de største globale mobiliseringer af børn og unge i verdenshistorien. Det er det Europa, vi skal bygge videre på – arbejderbevægelsens Europa, suffragetternes Europa, antifascismen og modstandskampens Europa, Lech Wałęsa og Solidaritets Europa og de unge pladsbesætteres og Greta Thunbergs Europa. Det er deres stræben, den her vedvarende stræben efter mere retfærdighed, mere demokrati og mere lighed og mere solidaritet, som vi i Enhedslisten sammen med den europæiske venstrefløj går til valg på at uddybe og fortsætte.

I 1972 skrev en af venstrefløjens store sangskrivere, Jesper Jensen, den smukke sang Europavalsen:

»Jeg rejser i et Europa/grønt af menneskers håb/gult af korn og glæde/rødt af hjerteblod.«

Jeg har måske nogle gange lidt savnet det håb og den forandringskraft på venstrefløjen i de diskussioner. Der er nogle gange blevet sunget mere i mol end i dur. Det har der også nogle gange været grund til. Men nu slår vi de håbefulde toner an i europapolitikken, og på den måde har vi trukket en tråd tilbage, synes jeg, til Jesper Jensens fine sang om visionerne for et grønt og rødt Europa. For Europa er en politisk kampplads mellem højre og venstre og mellem sort og grøn, og i Europa er det som i alle andre klassesamfund: Politik handler om at vælge side.

Stiller man sig på side med de platformsvirksomheder, som forsøger at undgå at betale for deres medarbejders sociale tryghed, pension og sygedagpenge, ellers stiller man sig på side med de cykelbude, som kræver de samme rettigheder som alle andre lønmodtagere? Står man på side med det industrielle landbrug og de kemiske industrier eller med den generation af unge, der kæmper for naturen og klimaet og fremtiden? Står man på side med den økonomiske elite, som unddrager sig skat ved at placere deres formuer i skattely eller med de borgere, som kræver økonomisk retfærdighed, på side med beboere eller boligspekulanter eller på side med borgerne eller bankerne?

Politik handler om at vælge side, og det gør det også i Europa. Hvis du er lønmodtager, hvis du er en lille selvstændig erhvervsdrivende, eller hvis du er pensionist, lærling eller studerende, så kan du regne med at have Enhedslisten din side, også i Europa-Parlamentet.

Jeg vil gerne slutte med at ønske alle mine kollegaer her i salen og deres partier den allerbedste slutspurt i den valgkamp, der kommer nu. Lad os alle sammen bruge de sidste 10 dage på at udfolde de drømme, vi hver især har for Europa, og på at lade vores idéer og meninger brydes i en demokratisk debat. Til alle jer, der ser med derhjemme fra: Brug jeres stemme; det er vigtigt, det er et afgørende valg for Europa, ikke mindst for den grønne omstilling; stem med hjertet på det parti eller det valgforbund, som I bedst tror vil repræsentere jer og jeres ønsker og håb for Europa.

Lad mig slutte med en strofe mere fra Jesper Jensens fine sang:

»Engang vil jeg rejse i Europa/og møde venner overalt./Engang vil tårnenes kobber/grønnes i renere luft./Engang vil det røde Europa/stige af vores kamp./Engang vil jeg ta dig i hånden/og vise den verden vi tog.«

Tak for ordet, jeg ser frem til debatten.

Kl. 17:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren, og vi går i gang med en række spørgsmål. Den første er hr. Frederik Vad.

Kl. 17:44

Frederik Vad (S):

Tak for det. Vores udlændinge- og retspolitik i mit parti bliver altid set efter i sømmene, og vi skal altid stå til ansvar for konsekvenserne af den. Og det er jo meget typisk, når man er i regering. Jeg synes aldrig, Enhedslisten skal forholde sig til konsekvenserne af deres udlændinge- og retspolitik i Danmark. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Pelle Dragsted, hvad han egentlig mener konsekvenserne af Enhedslistens udlændinge- og retspolitik vil være for Danmark, når det kommer til kriminalitet.

Hvis man ser på de første 6 måneder af 2023, offentliggjorde Justitsministeriet tal, der viste, at 307 unge mellem 15 og 18 år blev taget med ulovlige knive. Knap halvdelen, over 43 pct., af de her unge mellem 15 og 18 år var enten indvandrere eller efterkommere af samme. Over 43 pct. af dem, der i de første seks måneder af 2023 blev taget med ulovlig kniv, var indvandrere eller efterkommere. Og så er det bare, jeg er nødt til at spørge Enhedslistens ordfører: Hvilken konsekvens vil Enhedslistens udlændinge- og retspolitik have for kriminaliteten i Danmark?

Kl. 17:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:45

Pelle Dragsted (EL):

Tak for spørgsmålet. Lad mig starte med at sige, at jeg synes, det er helt forfærdeligt, altså med nogle af de begivenheder, som også statsministeren talte om før. Jeg bor selv ude på Frederiksberg, og der har vi også haft nogle forfærdelige voldsepisoder her på det seneste, altså helt unge mennesker, som er blevet skudt eller slået ihjel eller stukket ned, og det er jo bare fortryllende på alle tænkelige måder.

Enhedslistens retspolitik bygger på, at vi tror meget på social indsats og forebyggelse som et helt afgørende instrument i at undgå kriminalitet. Det er ikke, fordi vi ikke siger, at folk skal straffes eller i fængsel, når de har begået kriminalitet. Men vi synes, det bedste er at undgå, at kriminaliteten overhovedet bliver begået. Og der synes vi, det er rigtig ærgerligt – nu er det ikke for at skyde på regeringen – at man f.eks. har valgt at skære på mange af de integrationsindsatser, der har været. Vi tror også, at det, at man kaster flere familier ud i fattigdom, kan have negative konsekvenser. Der er ikke noget nemt svar.

Nå, nu løber tiden ud. Vi tager endnu en omgang.

Kl. 17:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 17:46

Frederik Vad (S):

Men det er faktisk ikke polemisk ment. Det er faktisk helt alvorligt. For vi står i en situation, hvor folk bliver skudt, og der er knivdrab, og der er hardcore vold, bl.a. på Kalundborg Station her i forrige uge. Og selv om den gruppe af mennesker, som i nogle statistikker udgør op mod halvdelen af tilfældene, samlet set kun udgør under 10 pct. af befolkningen, kan vi jo se i tallene, at de fylder i de her statistikker. Derfor mener jeg, det er et relevant spørgsmål for Enhedslisten at forholde sig til. Når Enhedslisten er imod midlerti-

dighed i flygtningepolitikken, og når man er imod de indsatser, vi har lavet for at sende folk ud af landet i tide – højere straffe for vold osv. – hvad mener man så er konsekvenserne af, at man er imod alt det, vi har gjort de sidste mange år?

Kl. 17:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:47

Pelle Dragsted (EL):

At der er en overrepræsentation i kriminalitetsstatistikkerne af mennesker med anden etnisk baggrund eller efterkommere, er jo et eksempel på eller et udtryk for, at vi har lavet en integration, der ikke har fungeret ordentligt, og at der er nogle mennesker, der er kommet helt forkert ind på deres livsbane. Som statsministeren sagde, er det jo næsten lige så forfærdeligt med den 14-årige – nu ved jeg ikke, hvad for en etnicitet den person havde – som den 15-årige, der blev slået ihjel. Altså, tænk, at ens barn gør sådan noget. Jeg tror ikke, der er noget nemt svar. Sorry, men det er en lang og kompliceret debat. Bare helt kort får det mig ikke til at sige, at vi i Danmark ikke skal tage imod mennesker, der flygter fra tortur eller undertrykkelse. Vi må gøre det og så løse de her problemer samtidig.

Kl. 17:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Torsten Schack Pedersen.

Kl. 17:47

Torsten Schack Pedersen (V):

Oven på Ruslands invasion af Ukraine revurderede Enhedslisten sit syn på NATO, og det var sådan set positivt. Jeg vil gerne følge op på det, som hr. Frederik Vad spurgte om. Når man ser på situationen i Sverige kontra Danmark, er der så noget ved den, der får Enhedslisten til at reflektere over, at Enhedslisten mig bekendt har været imod enhver stramning, der er indført i dansk udlændingepolitik siden 2001, og ethvert forsøg på at sikre, at der kommer færre til Danmark, og ethvert forsøg på at skubbe kriminelle udlændinge hurtigere ud af Danmark? Mig bekendt har Enhedslisten været imod det hele, og jeg kunne bare godt tænke mig at vide, om den refleksion, som Ruslands invasion af Ukraine fik Enhedslisten til at gøre i forhold til NATO, og om den situation, man kan se, når man kigger over på den anden side af Øresundsbroen, får Enhedslisten til at gøre sig en refleksion i forhold til udlændingepolitikken.

Kl. 17:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:49

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror ikke, det er rigtigt, at vi har været imod alle stramninger af udlændingepolitikken. Altså, der, hvor det handler om f.eks. misbrug af udenlandsk arbejdskraft, hvilket jo også er en vigtig del af vores udlændingepolitik, har vi sådan set i modsætning til Venstre været ret optaget af at beskytte den danske arbejdsmarkedsmodel mod social dumping, altså arbejdsgivere, som misbruger og udnytter udenlandsk arbejdskraft. Det, jeg kan konstatere, er, at i Danmark går det jo rigtig godt med integrationen lige nu. Altså, på trods af de her rigtig trælse historier er den anden historie, der er, jo historien om, at vi aldrig har haft en højere andel af mennesker med anden etnisk baggrund, som er i arbejde, og at vi også ude i vores belastede boligområder ser et enormt fremskridt, i forhold til hvem der får en uddannelse og er i arbejde. Jeg synes, det er lidt synd, at den del af historien aldrig bliver fortalt, for jeg tror på en eller anden måde

også lidt, at det kan blive en ond cirkel, sådan at folk kun hører de negative historier, og at det på en eller anden måde også sætter sig i den måde, som folk ser sig selv og deres deltagelse i samfundet på.

Kl. 17:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:50

Torsten Schack Pedersen (V):

Men så lad os tage enhver stramning af familiesammenføringsreglerne: Dem har Enhedslisten været imod. Men kunne man komme så langt, at man kan få den erkendelse, at Enhedslisten vil vedstå sig, at antallet af mennesker, der kommer til Danmark, har en betydning, i forhold til om man kan integrere dem, altså om de kan lære sproget, kan komme i arbejde og kan tilegne sig danske værdier? Eller er det stadig væk Enhedslistens rygmarvsreaktion, at enhver stramning pr. definition er dårlig, og at man ser Sverige for sig som en humaniter stormagt?

Kl. 17:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:50

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes ikke, at integrationen er gået supergodt i Sverige. I forhold til spørgsmålet om familiesammenføring – og der er Venstre jo et liberalt parti – synes jeg, at retten til f.eks. at kunne bo i sit eget land med en, man gifter sig med, når man er i udlandet, for mig er en sådan ret central fælles værdi, og derfor står jeg og Enhedslisten ret hårdt fast på den frihedsrettighed. Vi mener ikke, at antallet ikke betyder noget. Det har vi sagt i mange år; selvfølgelig gør det det. Det er jo ikke nemt at tage imod mennesker, der er på flugt. Det skaber udfordringer, og vi ikke altid været gode til at løse dem, men vi mener ikke – det er i hvert fald mange år siden, at vi har påstået det – at antallet ikke betyder noget. Det er helt åbenlyst, at det gør det.

Kl. 17:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Charlotte Munch.

Kl. 17:51

Charlotte Munch (DD):

Tak. Tak for en meget fin tale. Jeg vil bringe det et lidt andet sted hen, for i går stod fru Trine Pertou Mach på talerstolen, og vi var mange, der var meget interesserede i at høre lidt om Enhedslistens holdning til den her afstandtagen til medlemmer, der havde udtalt, at de ønskede at fortsætte samarbejdet med DFLP. Det fik vi ikke rigtig noget svar på, og så tænker jeg bare: Måske kunne ordføreren bringe os lidt nærmere et svar.

Kl. 17:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:52

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror, at spørgeren refererer til den her, synes jeg, virkelig tragiske historie om, at Enhedslisten gennem det, der hedder Dansk Institut for Partier og Demokrati, som er sådan et institut, der er under Udenrigsministeriet, som alle partier i øvrigt har repræsentanter i bestyrelsen for, har haft et bilstandsprojekt gennem en årrække på den besatte Vestbred. En af de organisationer, man har samarbejdet med, er den, som ordføreren nævner, nemlig DFLP, som på det

tidspunkt af eksperter var opfattet som en organisation, der havde, om jeg så må sige, forladt idéen om vold og var en del af de fredsforhandlinger, som foregik med Israel – i hvert fald sådan som jeg kender historien. Det har jo så vist sig efter den 7. oktober, at deres søsterorganisation eller organisationens gren i Gaza eller en væbnet gren, som har tilknytning til organisationen, deltog i angrebet den 7. oktober, og det er jo fuldstændig forfærdeligt og fortvivlende.

Der er ikke gået én krone af dansk ulandsbistand til terror. Det har DIPD gjort meget, meget klart. Det var et projekt, der handlede om uddannelse og demokrati, unge kvinder blandt nogle ungdomsorganisationer, sådan som jeg er orienteret, på Vestbredden. Men jeg vil gerne sige ...

Kl. 17:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak! Spørgeren.

Kl. 17:53

Charlotte Munch (DD):

Tak. Det forstår jeg godt, og jeg sidder selv i DIPD, så det er jeg helt opmærksom på, men min bekymring er nok mere de her medlemmer af Enhedslisten. Er det virkelig Enhedslistens politik, at man ikke vil smide medlemmer ud med så voldsom en holdning om, at man direkte ønsker at genoptage et samarbejde med den her organisation, som jo faktisk har været med i angrebet den 7. oktober 2023?

Kl. 17:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:54

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror, jeg sagde det meget klart, også i medierne, at det synes jeg er fuldstændig hul i hovedet, altså fuldstændig vanvittigt. Allerede på det tidspunkt var der jo i hvert fald meget, der pegede på, at den her organisation havde deltaget i en eller anden grad i det angreb. Og at der var medlemmer, der kunne finde på at sige, at så skulle vi samarbejde med dem, synes jeg er vanvittig, og det sagde jeg der, og det vil jeg gerne gentage nu. Enhedslisten tager fuldstændig og entydigt afstand fra enhver form for vold og krigsforbrydelser mod civile, uanset om det i øvrigt er palæstinensiske civile eller israelske civile. Det skal man bare lade være med. Det er krigsforbrydelser. Det er terror. Det er forfærdeligt.

Kl. 17:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 17:54

Pia Olsen Dyhr (SF):

Først tak for en rigtig god tale, og tak for det gode og tillidsfulde samarbejde mellem SF og Enhedslisten. Det er der jo brug for i de her tider, men jeg er også virkelig glad for, at det er der. Jeg synes jo, at en af de store udfordringer, vi har på vores arbejdsmarked, er, at vi ikke alle sammen har de samme muligheder.

Der er nogle, der har fået en lang videregående uddannelse, og som kommer sent ud på arbejdsmarkedet, altså når de måske er 30 eller 32 år, og de har måske ikke et så hårdt fysisk eller psykisk arbejdsmiljø, og de kan måske godt klare sig til den pensionsalder, der er. Så er der folk, der kommer meget tidligt ud på vores arbejdsmarked, og som i virkeligheden skal levere til den samme pensionsalder. Det virker ikke retfærdigt i mine øjne. Jeg synes, der er noget grundlæggende uretfærdigt i, at min mor, der kom på arbejdsmarkedet som 14-årig, og jeg, der kom på arbejdsmarkedet som 30-årig, har den samme pensionsalder, og noget af det har vi jo prøvet at gøre op med

bl.a. ved at lave en rettighed med en Arnepension. Men det er jo ikke kun det, for noget af arbejdet er jo også mere slidsomt.

Så kunne Enhedslisten ikke forestille sig, at man sammen med SF og også gerne sammen med Socialdemokraterne, hvis de får lyst til at vende tilbage, laver en mere retfærdig måde at trække sig tilbage på?

Kl. 17:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:56

Pelle Dragsted (EL):

Først tusind tak også for samarbejdet den anden vej. Det sætter vi meget, meget stor pris på i Enhedslisten, og vi håber på, at det kan vise vejen for noget, der forhåbentlig sker, når den her ulyksalige regering på et tidspunkt er færdig med at eksistere. Pension er et klassespørgsmål, og det snakker vi for lidt om. Når man øger pensionsalderen, rammer det jo ikke alle. Det er ikke for at hænge nogen ud, for jeg kan sagtens unde nogen det, men jeg så, at direktøren for Tryk Forsikring, som gik på pension, jeg tror, det var som 58-årig, sagde, at det nu også er tid til at prøve noget andet end at arbejde, og det er jo skønt og dejligt. Nogle har sparet mange penge op, og de kan selv pensionere sig, men der er jo bare rigtig mange mennesker, der ikke har mulighed for at træffe det valg.

Så det her spørgsmål er jo et klassespørgsmål, hvor det rammer forskellige grupper forskelligt, og derfor skal vi også have et pensionsystem, som tager højde for det, og som sikrer, at dem, som har slidt hårdt og i mange år, også kan have nogle gode år efter arbejdslevet.

Kl. 17:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 17:57

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det var jo derfor, at det var godt, at vi indførte retten til tidlig pension, og ros til Socialdemokratiet og ikke mindst også til statsministeren for at komme med idéen. For statsministeren sagde for nylig til mig i spørgetimen, at det også var en af de største politiske sejre i hendes virke, og der tænker jeg jo så: Men hvad så med det næste skridt?

For vi kan jo se, at Arnepensionen i dag ikke bliver benyttet af så mange, som vi faktisk satte penge af til. Derudover er Arnepensionen jo ikke lige så god som andre ordninger, og det vil jo højst sandsynligt også være sådan, at alle os herinde vil få en langt bedre pensionsordning, end Arne nogen sinde vil få.

Kl. 17:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:57

Pelle Dragsted (EL):

Ja, det sidste er der i hvert fald ikke nogen tvivl om, og det skal vi måske også kigge på igen. Men når det gælder Arnepensionen, er jeg også stolt af, at vi var med til at lave den. Jeg synes, det var en vigtig reform, og det viste også for første gang i mange år, at man også kan forbedre vilkårene for lønmodtagerne og ikke kun forringe dem.

Men det, der er problemet med Arnepensionen, er jo selvfølgelig, at den er knyttet til den stadig stigende pensionsalder. Så hvis mine børn kan gå på pension, når de er 75 år, og det er 3 år før, man kan gå på Arnepension, så kan de, når de er 72 år, gå på Arnepension, og nu ved jeg ikke, om mine børn får behov for det. Men det er bare

for at sige, at vi bliver nødt til at gøre noget, for vi har jo ikke løst problemet. Vi har taget et første skridt, men vi har slet, slet ikke løst problemet med den stadig stigende pensionsalder.

Kl. 17:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så når vi en mere før pausen, og det er fru Pernille Vermund.

Kl. 17:58

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Jeg vil egentlig gerne følge op på Danmarksdemokraternes spørgsmål, som vi jo også havde her i salen i går, og hvor det var meget svært for ordføreren, fru Trine Pertou Mach, at svare på spørgsmålet, som handlede om, om man som medlem af Folketinget, og nu er det så til ordføreren og lederen af partiet, kan sidde i et parti, som kan rumme terrorympatisører. For det er jo det, man gør.

En ting er, at man tager afstand, og det er jo sådan lidt en gratis omgang, men som leder af et parti har man jo et særligt ansvar, og det ved jeg om nogen, og kan man som politisk leder, når der er medlemmer af ens parti, som sympatiserer så meget med terror, at man er villig til at støtte en terrororganisation, en organisation, der har været ude at sige, at de deltog i terrorangrebet den 7. oktober 2023 mod Israel, så være en del af sådan et parti? Eller er der behov for noget selvransagelse i Enhedslisten og måske også et behov for, at de medlemmer ikke længere er medlemmer?

Kl. 17:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 17:59

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror, jeg har snakket om selvransagelse, og jeg synes virkelig, det er en forfærdelig sag med det, der skete der, altså hele det her forløb omkring DIPD. Der var ikke noget projekt på det tidspunkt, men jeg er glad for, at vi handlede prompte og stoppede det, og at vi i hvert fald sagde, at det ikke skulle genoptages, og det her er meget principielt. Jeg synes, at krigsforbrydelser og drab på civile mennesker, og det gælder både drab på civile israelere, som vi så det den 7. oktober, men selvfølgelig også de krigsforbrydelser, der bliver begået mod palæstinenserne, er forfærdeligt, og jeg kan ikke på nogen måde acceptere det.

Det er også derfor, at jeg, som jeg også svarede før, hvis man har de holdninger – og nu er der jo kommet nogle ting frem i de seneste uger, og jeg har ikke hørt nogen være ude at støtte op om det siden, men hvis man har dem – så absolut ikke mener, at man hører hjemme i Enhedslisten.

Kl. 18:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 18:00

Pernille Vermund (LA):

Men det er jo stadig en gratis omgang. For vi må jo formode, at de her medlemmer, medmindre de selv har meldt sig ud, så endnu er medlemmer, eftersom vi jo ikke har hørt, at de er blevet ekskluderet, og det er jo opbakning til en organisation, som man ved har delta-get den 7. oktober. Det kommer vi ikke udenom. Det er en gratis omgang.

Når det så er sagt, står vi jo også her i en situation, hvor ordføreren har kaldt min egen partiformand for farlig. Der må jeg jo bare sige, at det, i lyset af hvordan man behandler terrorympatisører i eget parti, så måske er lidt voldsomme ord at bruge om en partileder

for et andet parti i Folketinget. Hvad tænker ordføreren eller den politiske leder om det?

Kl. 18:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 18:01

Pelle Dragsted (EL):

Nej, det sidste her vil jeg nu gerne anfægte, for det var jo så mig selv, der sagde det i min tale, og ordene faldt sådan her: Jeg har stor sympati og respekt for Alex Vanopslagh, han er en både sympatisk og dygtig kollega, men han er også en mand med et farligt projekt for Danmark.

Så jeg har altså ikke kaldt Alex Vanopslagh for farlig. Det synes jeg overhovedet ikke han er, og jeg er sikker på, at han kunne blive en glimrende statsminister, men bare med en politik, jeg bestemt ikke er enig i. Så det er bare for at sige, at jeg generelt ikke går og kalder politiske modstandere for farlige.

Kl. 18:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så holder vi en pause, og mødet genoptages igen kl. 19.00, hvor vi fortsætter med hr. Pelle Dragsted.

Mødet er udsat. (Kl. 18:01).

Kl. 19:00

Forhandling

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Mødet genoptages.

Det er fortsat Enhedslistens hr. Pelle Dragsted, der er på talerstolen. Første korte bemærkning er til fru Rosa Eriksen, Moderaterne.

Kl. 19:00

Rosa Eriksen (M):

Tak. Jeg vil gerne lede samtalen lidt hen på handicappolitik. Vi har jo lige lavet en ny aftale om handicapområdet for netop at mindske eksempelvis bureaukrati. Det er jo også med inspiration fra #enmillionstemmer, der har lavet nogle vidnesbyrd med mennesker med handicap, der beskriver, at de bruger længere tid på kommunen end på egentlig at få den reelle hjælp første gang. Men Enhedslisten vil ikke være med. Og jeg er faktisk i tvivl om, hvad jeres handicappolitik er. Hvad for en struktur vil I gerne have? Og tror I på, at det er flere penge, der skal til, i et system, som vi i Moderaterne i hvert fald i den grad mener skal lappes?

Kl. 19:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Fru Rosa Eriksen ved godt, at når vi er i Folketinget, skal vi undgå direkte tiltale. Det gælder også flertalsformer.

Hr. Pelle Dragsted, værsgo.

Kl. 19:01

Pelle Dragsted (EL):

Tak for det. Handicappolitik er noget, der virkelig ligger os meget på sinde, for dybest set handler det jo om frihed. Det handler om, at mennesker, der har eller får et handicap, skal have de samme muligheder og den samme frihed som alle andre mennesker. Sådan er det ikke i Danmark i dag. Derfor havde vi i Enhedslisten også set frem til de her store forhandlinger om handicapområdet.

Vi synes, at hele idéen om det her med Sammen om handicap, hvor man inddrog organisationerne og havde dem inde over, var den helt rigtige måde at gøre det på. Men som jeg er sikker på

at ordføreren også godt ved, endte det jo med, at rigtig mange af de organisationer forlod de her forhandlinger. De kunne ikke bakke op om det resultat, der lå. Det var dels på grund af det her med øget magtanvendelse mod mennesker med handicap, dels en række andre forhold, herunder altså en fuldstændig mangel på økonomiske ambitioner på området.

Så jeg tror ikke, at #enmillionstemmer ville være rigtig glade for, at ordføreren tager dem til indtægt for den aftale, der ligger der. Jeg var nede til den demonstration, der var i sidste uge, og det var altså ikke sådan, at de stod og fejrede den aftale, der var indgået – snarere tværtimod.

Kl. 19:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 19:02

Rosa Eriksen (M):

Det var mere vidnesbyrdene, jeg mente. Men nu nævner hr. Pelle Dragsted selv det her med frihed. Det er jo netop det, den aftale gerne skulle udmønte, altså at der er mere frihed til mennesker med handicap, og at de bliver behandlet med værdighed og respekt, fordi man ikke mistænkeliggør dem. Det gør vi jo i dag, for de skal dokumentere alt – alt! – for få den rigtige hjælp, og det er det, vi gerne vil gøre op med, f.eks. på merudgifter. Der var også mange, der blev under de her forhandlinger. Og den her præmis om, at den aftale vil sænke udgifterne, er ikke rigtig. Vi skal bare bruge pengene bedre.

Kl. 19:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:03

Pelle Dragsted (EL):

Altså, udgangspunktet for forhandlingerne var Tranæsudvalget, som jo havde til formål at finde ud af, hvordan man kunne spare penge på det her område, på det specialiserede socialområde osv. Lige nu er problemet jo, at man bruger mennesker med handicap lidt som en gøgeunge. Man siger: Det er på grund af jeres børn og på grund af jer med handicap, at vi bliver nødt til at skære på ældre og alle mulige andre. Jeg synes, at det er meget, meget trist. Det er ikke noget, jeg påstår at ordføreren gør, men jeg synes, at det er den fortælling, der har været. Jeg synes, at det er meget, meget trist, at det skal være sådan, når vi lever i et så selvstående samfund, som vi gør, hvor statskassen bugner.

Kl. 19:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Dina Raabjerg, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 19:03

Dina Raabjerg (KF):

Tak. Og tak til hr. Pelle Dragsted for at dele sine drømme og ønsker i sin ordførertale. Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt ind til nogle af de drømme og ønsker, som velfærdsstaten og virksomhederne har, nemlig om flere hænder.

Det er sådan, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fortæller, at der vil være 90.000 færre faglærte frem mod 2030, og det er jo i en periode, hvor vi i den grad har brug for dem til at nå i mål med den grønne omstilling. Man kan samme sted læse, at vi ikke kan uddanne nok velfærdsmedarbejdere til at dække det antal, som går på pension, altså som trækker sig tilbage på grund af alder. Det er jo i en tid, hvor vi i forvejen ikke kan få nok pædagoger til bare

at dække vores minimumsnormeringer, og det tænker jeg også at Enhedslisten kan se problemet i. Alligevel kan man læse – man kunne også høre det tidligere på dagen – at Enhedslisten sammen med SF vil afsætte 1 mia. kr. til at forbedre og udvide retten til Arnepensionen, som trækker ikkenedslidte ud af arbejdsmarkedet.

Kl. 19:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 19:04

Pelle Dragsted (EL):

Jeg skal prøve at gøre det kort. Vi mener, det er et kæmpeproblem, at der er for få, der vælger en faglært uddannelse og sådan set også mange af professionsuddannelserne eller velfærdsfagene, hvis man kan kalde dem det. Svaret på det er at forbedre de uddannelser massivt. Det er jo mærkeligt at f.eks. pædagoguddannelsen, som er den, vi virkelig har brug for at nogle vælger, og som jo uddanner folk til en vanvittig vigtig opgave i vores samfund, måske en af de allervigtigste – man skal selvfølgelig passe på med at rangordne, men det er folk, der, om man så må sige, tager sig af vores børn, når de skal udvikles og trives – er den uddannelse, der har det laveste taxameter af uddannelserne i den gruppe. Det er jo mærkeligt, at man har valgt det. Så det primære her er at forbedre uddannelsen.

Så handler det altså også om løn. Vi har løftet pædagoger og andre grupper et stykke, men der er stadig væk en alt for lav løn til de her vigtige områder, og det betyder noget. Så tror jeg faktisk også, at pensionsalderen betyder noget. Jeg har i hvert fald mødt unge, som siger: Jeg skal søreme ikke vælge en mureruddannelse eller en tømreruddannelse, hvis jeg skal arbejde, til jeg er 73 år, for det tror jeg simpelt hen ikke på at min krop kan holde til.

Kl. 19:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:06

Dina Raabjerg (KF):

Altså, vi ved jo, at nogle af dem, som trækker sig tilbage på Arnepensionen, i høj grad også er velfærdsmedarbejdere, og når man vælger en Arnepension, er det jo netop ikke, fordi man er nedslidt, for ellers havde man valgt seniorension. Så jeg tænker, at når nu det er raske borgere i den arbejdsdygtige alder, som Enhedslisten vil give mulighed for at gå på tidlig pension, hvordan dølen skal vi så dække det hul, der opstår, når mere end 10 pct. går på pension?

Kl. 19:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Jeg bliver nødt til at sige, at det tillægsord, der blev brugt, ligger uden for forretningsordenen. Ordføreren.

Kl. 19:06

Pelle Dragsted (EL):

Præmissen for spørgeren er, at man skal være nedslidt, før man kan gå på pension. Den præmis accepterer jeg simpelt hen ikke. Jeg synes, at man efter et langt arbejdsliv, særlig da hvis man har slidt og slæbt f.eks. i vores offentlige sektor og i alle mulige andre nedslidende job, skal have ret til nogle gode år, hvor man ikke er nedslidt, hvor man ikke er syg, hvor man kan være sammen med børnebørnene, hvor man kan tage en tur i kolonihaven, og hvor man kan gøre alt det andet, der er dejligt i livet. Dem oppe i toppen af samfundet gør det jo, og det synes jeg egentlig også andre danskere skal have mulighed for.

Kl. 19:07

Kl. 19:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Sara Emil Baaring, Socialdemokratiet.

Kl. 19:07

Kl. 19:09

Sara Emil Baaring (S):

Tak for det, og tak for ordførerens drømmende tale, om end jeg synes, at vi er godt på vej med mange af de her drømme. Hvis vi zoomer lidt ind på Danmark, kunne jeg godt blive nysgerrig på, om Enhedslisten er enige i, at der skal skrues ned for bureaukrati, kontrol og dokumentation, hvis vores medarbejdere skal have mere tid til kerneopgaven.

Kl. 19:07

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføeren.

Kl. 19:07

Pelle Dragsted (EL):

Ja, det synes jeg at der skal. Jeg synes, at der bliver brugt for mange penge på bureaukrati og kontrol. Altså, den måde, vi f.eks. behandler ledige på – altså folk, der bliver ramt af arbejdsløshed – i jobcentre med fuldstændig unødvendige møder og kontrol, er fuldstændig åndssvag og spild af ressourcer og administration. Folk skal logge ind og søge et job, der ikke er der, og alt muligt andet.

Når det er sagt, synes jeg, at det er vigtigt at huske, at der altså også er administrativt personale, der gør vigtige ting, i vores skattevæsen, i vores familieafdelinger og mange andre steder. Vi skal passe på med at sige, at alle, der er djøf'ere, eller alle, der er HK'ere, ikke laver noget fornuftigt. Fortællingenovre i den ene side af salen er, at det er bureaukratiet, der er skyld i, at velfærden er i en træls forfatning mange steder, men det er det ikke. Det er flere årtiers voldsomme underfinansiering af vores velfærd, der er årsagen til det.

Kl. 19:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:08

Sara Emil Baaring (S):

Nu er vi så heldige, at nogle af dem, der sidder med fingrene helt nede i bolledejen, er vores kommuner. Og kommunerne har lavet et faktisk ret stort værk med konkrete forslag til, hvor vi kan afbureaukratisere henne. Indtil videre har jeg ikke set, at Enhedslisten er kommet så mange af de her forslag i møde. Så jeg kunne godt blive nysgerrig på at høre, hvor Enhedslisten mener at vi kan imødekomme kommunerne i forhold til nogle af deres ønsker om afbureaukratisering.

Kl. 19:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføeren.

Kl. 19:09

Pelle Dragsted (EL):

Jeg kender ikke den præcise rapport fra kommunerne, men jeg synes, at jeg nævnte et oplagt eksempel, og det er f.eks. i vores jobcentre. Vi har alt, alt for meget bureaukrati til at kontrollere mennesker, som egentlig gerne vil have et arbejde. Der er den her mistillidskultur, som desværre er en del af den lovgivning, vi har vedtaget herinde. Det er ikke den enkelte socialrådgiver eller HK'er, men det er, fordi vi herinde har vedtaget et, hvad kan man sige, ret drakonisk regime over for mennesker, der er ramt af ledighed. Der tror jeg at vi kan spare nogle penge på kontrol og bureaukrati.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Christian Rabjerg Madsen, Socialdemokratiet.

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det, og tak for talen. Det spørgsmål, jeg stiller nu, er sådan helt blottet for polemik. Vi ser i øjeblikket, at der kører nogle sager ved domstolene, som er meget, meget alvorlige. Der er en sag ude fra Kirkerup og også fra Aalborg, hvor unge piger er blevet mishandlet og i to tilfælde slået ihjel. Det, man kan se i de sager, er, at politiets vej til at opklare dem eller i hvert fald som minimum at rejse tiltale er overvågning. Det er logninger og mastedata, som gør, at man kan indkredse, hvor personer har været, og dermed bakke vidneudsagn op med tekniske data. Giver de alvorlige sager anledning til, at Enhedslisten revurderer de standpunkter, som Enhedslisten historisk har haft, hver eneste gang vi har diskuteret at give politiet redskaber, både hvad angår logning, mastedata og overvågning?

Kl. 19:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføeren.

Kl. 19:10

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes, det er en svær balance, for det her handler jo om, hvorvidt alle mennesker skal udsættes for overvågning for at fange nogle få. Det er jo virkelig et af de der meget principielle og grundlæggende spørgsmål i en retsstat, hvortil jeg synes det er svært ligesom at svare ja eller nej. Det må bero på en konkret vurdering.

Når vi snakker logning, er vores klare opfattelse jo, at den logningsbekendtgørelse, man har nu, er i strid med EU-retten, og derfor ville det være lidt svært at fastholde den, selv hvis vi støttede den. Det tror jeg så heller ikke vi gør, for vi synes, det er voldsomt, at alle menneskers mobiltelefoner og deres bevægelser rundt omkring bliver fulgt. Det handler jo ikke kun om, hvad kan man sige, det principielle. Det handler også om de risici, der er forbundet med det. Vi så bl.a. i den her Netshistorie, hvordan f.eks. kendte menneskers kontooplysninger lige pludselig var i Se og Hør. Jeg kunne godt forestille mig, hvad angår kendte mennesker, der måske havde noget privatliv, de godt kunne tænke sig at have for sig selv, at deres logning kunne ende med at havne på forsiden af Ekstra Bladet og andre steder. Så det her er jo sådan et meget principielt og svært spørgsmål, synes jeg.

Kl. 19:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:11

Christian Rabjerg Madsen (S):

Jeg tror, jeg anerkender, at det kan være principielt, men det er jo også ret praktisk og ret konkret, særlig i de voldsomme kriminalsager, som vi ser lige nu. Og selv svære spørgsmål skal man jo finde et svar på som politikere. Alle mulige andre folk har den luksus, at de måske kan slutte debatten ved at konstatere, at noget er svært. Den luksus har vi ikke. Det er os, der har ansvaret for, hvilke redskaber politiet konkret har, når de skal fange den ondskab, som har slået unge piger ihjel. Så jeg tror, at jeg vil anbefale, at man ikke nøjes med at konkludere, at det er svært, men måske i virkeligheden revurderer sin holdning til de her spørgsmål. For det er så afgående for, at vi kan komme efter de her forbrydere.

Kl. 19:12

Kl. 19:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:12

Pelle Dragsted (EL):

Når det kommer til logningsbekendtgørelsen, synes jeg, at jeg har givet et klart svar på, hvor Enhedslisten står, men jeg er altid åben for at drøfte ting, når der kommer nye erfaringer. Det skal nok være i samråd med min dygtige retsordfører, som sidder hernede i salen. Men lige i forhold til de her helt forfærdelige sager, vil jeg sige: Jeg ved ikke, om man skal stå og snakke om den, for der er jo pårørende og alt muligt andet, men det, der kendetegnede den her sag med Emilie Meng, var først og fremmest, at politiet var for langsomme til – og det har de også selv anerkendt – at komme i gang med eftersøgningen. Det, der gjorde forskellen i den anden sag, var en snarrådig, hurtig og virkelig flot politiindsats. Det var det, der gjorde det, mere end det handlede om overvågning. Men jeg synes, det er svære spørgsmål, og jeg synes altid, man skal være åben for at drøfte, om balancerne er de rigtige.

Kl. 19:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Næste korte bemærkning er til hr. Kim Valentin, Venstre.

Kl. 19:13

Kim Valentin (V):

Tak for det, og tak til ordføreren. Det er jo sådan, at en af de store udfordringer i Europa er migrantstrømmen over Middelhavet. Når den migrantstrøm kommer op imod Europa, udfordrer det jo vores humanisme. Vi har så fået lavet en asyl- og migrationspagt. Hvor stiller Enhedslisten sig egentlig til asyl- og migrationspagten? Kan man forestille sig, at Enhedslisten ville gå ind for, at vi skulle indføre den, og hvordan har man det med den solidaritetsmekanisme, der ligger i pagten?

Kl. 19:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:13

Pelle Dragsted (EL):

Den er for dårlig, grundlæggende. Vi stemte imod i Europa-Parlamentet fra Enhedslistens side, fordi vi ikke syntes, det var nogen god aftale, og det var der flere årsager til. Noget af det var, at vi ikke syntes, at den solidaritetsmekanisme var god nok, men jo også, fordi der i aftalen ligger de her ting om f.eks. at samarbejde med nogle meget brutale regimer i Nordafrika, for slet ikke at snakke om Erdogan, omkring håndteringen af de her flytningestrømme. Hr. Alex Vanopslagh talte tidligere om det her med Vesten, vores retsprincipper og vores retsstat, og jeg tror, at noget af det vigtigste, vi kan i den kamp, er at stå fast på vores egne værdier. Det synes jeg man kan have lidt svært ved, hvis man samarbejder med nogle af de regimer, som måske repræsenterer det præcis modsatte af, hvad vi står for.

I forhold til hvad man skal gøre – nu løber tiden – vil jeg sige, at det med migration er en kæmpe diskussion, men det bedste, vi kan gøre, er jo at skabe en fremtid i Afrika og andre steder, så unge mennesker ikke tager den her farefulde færd. Jeg kan måske uddybe det i andet svar.

Kl. 19:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kim Valentin (V):

Det er nemlig en sag, vi har behandlet. I går hørte jeg, at selve solidaritetsmekanismen går man sådan set ind for i Enhedslisten, altså det her med alle de mennesker, der kommer ind. Det er Danmark jo undtaget for, fordi vi har retsforbeholdet, men Enhedslisten vil altså gerne have, at vi tager del i den migrantstrøm, der kommer ind over Middelhavet, på lige vis med alle andre lande i EU.

Kl. 19:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:15

Pelle Dragsted (EL):

Det er der såmænd slet ikke noget nyt i. Helt tilbage fra dengang folk vandrede på motorvejene, har det været vores holdning, at det her var et europæisk problem, som man skulle forsøge at håndtere sammen med de andre lande, og at det ikke er særlig solidarisk at sige til Grækenland, Italien eller andre lande: Det klarer I bare. Det er jo en del af at være med i et fællesskab. Det er jo også, at man hjælper hinanden. Det troede jeg egentlig også Venstre mente, når det gjaldt europapolitikken.

Så ja, det er vores holdning. Ordet solidaritet er jo sjældent fremmed for mig og Enhedslisten.

Kl. 19:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet.

Kl. 19:16

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Jeg vil gerne følge op på det spørgsmål, som min kollega hr. Christian Rabjerg Madsen stillede til hr. Pelle Dragsted lige før. For hr. Pelle Dragsted sagde, at det var et svært spørgsmål, som det ikke var nemt at svare ja eller nej til. Jeg synes egentlig, det er et meget nemt spørgsmål at svare ja eller nej til. Synes man, at ja, politiet skal have ressourcerne til at kunne opklare den sag, som ordføreren selv nævnte, men jo også voldelige overfald, drab, og hvad vi ellers ser i vores gader i det her land, eller at nej, man skal ikke have mulighed for det? Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Pelle Dragsted, om han meget klart kan svare på, om hr. Pelle Dragsted fremover mener politiet skal have adgang til at bruge teledata og loggede oplysninger. Her kunne jeg godt tænke mig så at få et svar, der var ja eller nej.

Kl. 19:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:16

Pelle Dragsted (EL):

Det synes jeg svarede fuldstændig klart på, når vi snakker om logning. Altså, vi mener, at den logningsbekendtgørelse, der er, er i strid med EU-retten, og den er i strid med de grundlæggende borgerrettigheder, man har, så det er vi ikke tilhængere af.

I forhold til det der med at sige, at det er nemt, kan jeg så spørge spørgeren tilbage: Skal vi indføre rumaflytning i alle hjem i Danmark, fordi det måske kunne opklare nogle forbrydelser? Altså, vi har jo alle sammen et sted, hvor den grænse går, og det er ikke nemt. Der er ting, vi kunne indføre. Vi kunne indføre kameraovervågning i alle hjem i Danmark. Vi kunne indføre Stasilignende forhold i Danmark; så ville vi sikkert kunne opklare flere forbrydelser. Det er bare for at sige, at jeg synes, det er sådan lidt plat, at spørgeren siger,

at det ikke er spor svært. Selvfølgelig er det svært, når man kan se, at ønsket om at opklare forbrydelser kolliderer med retten til privatliv.

Retten til privatliv er noget fundamentalt i et retssamfund også. Jeg er lige så bestyrtet over de forfærdelige historier. Altså, man kan jo ikke forestille sig noget værre, end at det var ens egen datter eller ens egen familie, der blev udsat for sådan en psykopat – undskyld, at jeg siger det så hårdt – som i det her tilfælde. Det er jo fuldstændig sindssygt. Så man kan jo godt være foranlediget til at tænke, at vi bare skal give slip på alt, for at det her aldrig kan ske, men vi er nødt til at opretholde den rigtige balance i de her spørgsmål.

Så tror jeg, ordføreren også spurgte til noget omkring ressourcer. Jeg synes, politiet skal have alle de ressourcer, de skal bruge, altså økonomiske ressourcer, for at kunne opklare den her slags sager; det skal der slet ikke være nogen tvivl om.

Kl. 19:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Tak. Spørgeren.

Kl. 19:18

Bjørn Brandenburg (S):

Nu stillede ordføreren jo så mig nogle spørgsmål: Skal man rumaflytte alle danske hjem? Nej, det synes jeg ikke man skal. Skal man opsætte overvågningskameraer på alle gadehjørner? Nej, det synes jeg heller ikke man skal. Så siger ordføreren, at vi skal give politiet de ressourcer, som politiet ønsker. Det her værktøj er det suverænt bedste, mest efterspurgt og mest ønskede værktøj hos politiet, fordi det hjælper dem med at opklare alvorlig kriminalitet og hjælper dem med at kunne løse opgaver steder, hvor der sker meget kriminalitet. Derfor er det her det allerallermest effektive værktøj, hvis man spørger politiet.

Nu vil Enhedslisten så ikke bakke op om, at man kan bruge det her værktøj. Hvad er så Enhedslisten svar til mig, politiet og alle andre?

Kl. 19:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:19

Pelle Dragsted (EL):

Jeg er lidt i tvivl om, om ordføreren kun snakker om logning eller også om kameraovervågning og andet. Men hvis det gælder logning, mener vi, at politiet skal have mulighed for at foretage målrettet logning af mistænkte personer, men ikke masselogning af alle menneskers telefoner. Det er jo også det, som EU har sagt, altså at det er der, problemet er. Det er, hvis man går efter alle.

Jeg anerkender, at det her er en udfordring, men jeg vil gerne anfægte lidt, at man bruger sagen, altså den her forfærdelige historie, om de kidnappede piger, for i det tilfælde var det sådan set først og fremmest det, at politiet kom for sent i gang og måske heller ikke havde de nødvendige ressourcer.

Kl. 19:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 19:19

Susie Jessen (DD):

Tak for det. Jeg vil gerne vende tilbage til noget af det, som blev debatteret her før pausen både af Liberal Alliance og min kollega i Danmarksdemokraterne. Det handler om, at man ved Enhedslistens årsmøde i maj behandlede et forslag fra 22 medlemmer af Enhedslisten om at genoptage samarbejdet med DFLP. Nogle af dem, som

havde stillet det her forslag, var bl.a. medlemmer af Enhedslistens hovedbestyrelse. På det her tidspunkt var DFLP jo under mistanke for at deltage i terrorangrebet den 7. oktober, og de har i øvrigt også selv bakket op om terrorangrebet den 7. oktober. Det var så før, at den der video kom, hvor man så, at en 21-årig fra kibbutz Nahal Oz blev knivdræbt af de selv samme.

Det er jo i sig selv vildt at stille sådan et forslag, men det er forståeligt, når man jo så den 4. maj i B.T. kan læse en af Enhedslistens medlemmer sige, og jeg citerer: »jeg anser både Hamas og andre grupper som modstandsgrupper...«. Han er ikke afvisende over for, at Enhedslisten i fremtiden samarbejder men Hamas. Det, der er vigtigt for mig at få svar på i dag, er, om Enhedslisten kan have medlemmer, som anser Hamas som en modstandsbevægelse.

Kl. 19:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:20

Pelle Dragsted (EL):

Tak for spørgsmålet. Det minder om spørgsmål, jeg har svaret på tidligere, og som jeg i øvrigt også har svaret på i offentligheden i forbindelse med de udtalelser, som ordføreren refererer til. Men lad mig bare gentage det, så det er fuldstændig klart og tydeligt. Hvis der er medlemmer af Enhedslisten, hvilket jeg ikke håber og ikke tror, der også efter de seneste ting, der er kommet frem, mener, at man skal støtte drab på civile, terror, krigsforbrydelser mod civile, så synes jeg, det er fuldstændig ude i skoven.

Det er uforståeligt for mig, og det er i strid med vores mest fundamentale principper. Det er ikke bare i strid med vores politik, men det er i strid med vores grundprincipper i Enhedslisten. Og hvis man er i strid med sit partis grundprincipper, synes jeg at man skal pakke sine sydfrugter og finde et parti, man er enig med, hvis man kan finde sådan et.

Kl. 19:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:21

Susie Jessen (DD):

Tak. Det lyder jo rigtig flot. Jan Kjærgaard Hansen, som jo så har udtalt sig til B.T., som er medlem af Enhedslisten, og som er nede fra Faxe, har jo sagt de her ting. Han anser Hamas som en modstandsbevægelse. Det er fint nok, at hr. Pelle Dragsted nu står og siger, at han skal pakke sine sydfrugter. Kunne det ikke også være, at Enhedslisten skulle tage at ekskludere de medlemmer af Enhedslisten, som mener, at Hamas er en modstandsgruppe, og som også mener, at Enhedslisten skal samarbejde med Hamas? Men *har* da smidt medlemmer af Enhedslisten ud før for andre ting. Kunne det her ikke også være en god anledning?

Kl. 19:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:22

Pelle Dragsted (EL):

Jeg synes, at det er nogle fuldstændig horrible udtalelser, som kom fra den her type her. Når det gælder eksklusion, er det vores hovedbestyrelse, der har kompetencen til at gøre det. Hovedbestyrelsen er ikke trådt sammen endnu siden årsmødet. Jeg er ikke i tvivl om, at den her sag også på baggrund af de seneste ting, der er taget op, vil blive behandlet af vores hovedbestyrelse. Det ved jeg at den vil. Det synes jeg også er det helt rigtige.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 19:23 bekymrende ved den sag her, er jo, at i hvert fald ifølge en række eksperter er den vejledning, som man lige nu er ved at behandle Cheminovas nye tilladelse til at udlede ud fra, i strid med loven, den er i strid med EU's regler, og den kan risikere at give Cheminova lov til at udlede endnu mere, end de gør i dag. Altså, det er en helt bizar historie, synes jeg, og jeg håber virkelig, at vi ved fælles pres på regeringen og havets såkaldte minister kan få det her stoppet.

Kl. 19:26

Signe Munk (SF):

På Harboøre Tange har man en lang historie med forurening. Det er helt tilbage fra 1960'erne, hvor Cheminovafabrikken dumpede det ene kemikalie efter det andet, og man skal ikke slå op i, hvad det er for nogle stoffer, for så bliver man bare slemt forskrækket. Egentlig var det min opfattelse, at forureningerne var fortid, men desværre har vi jo nu måttet erkende via fremragende arbejde af DR, at kemikaliefabrikken, der nu hedder FMC, får lov til at pumpe store koncentrationer af giftstoffer lige direkte ud i Vesterhavet – et hav, som har det elendig.

Havets minister er god til store ord armbevægelser; ingen tvivl om det. Men jeg må bare sige, at handlingen mangler og konsekvensen mangler. For lige nu, selv efter den nye vejledning, der er kommet, omkring, hvad man må forurene med fra Cheminovas side, står det stadig væk tilbage, at der er en massiv forurening af Vesterhavet. Jeg vil bare høre Enhedslisten: Hvad mener Enhedslisten der skal gøres ved den her sag?

Kl. 19:24

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:24

Pelle Dragsted (EL):

Tak for spørgsmålet, og i øvrigt tak for SF's gennem mange år store indsats i forhold til det her spørgsmål. Det er virkelig beundringsværdigt.

Jeg var ovre ved Cheminova ovre på hofde 42 i fredags og mødte Bjarne og andre gode aktivister derovre, som jo har kæmpet i årevis for at få ryddet op efter den forurening, som blev lavet i 1950'erne og 1960'erne, og som vi nu bruger milliarder af kroner på at rydde op efter. Det, jeg synes er så bizart, er, at der står man så oven på den her kviksølvgrund, så løber der et rør under sandet ud i havet – jeg tror, det er 40 m ud eller længere – og så pøser der ellers titusindvis liter giftigt spildevand ud af det rør, så vi efterlader en ny generationsforurening til kommende generationer. Det er næsten ikke til at få ind i mit hoved, at vi, efter vi har fået den erfaring, bare gentager det og gør det samme. Det er jo derfor, vi sammen lige for tiden lægger et massivt pres på regeringen for at få stoppet det her.

Kl. 19:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:25

Signe Munk (SF):

Statsministeren og Socialdemokratiet har jo sagt, at det er forureneren, der skal betale. Mener hr. Pelle Dragsted, at det her princip gælder for Cheminova, der pumper forurenede spildevand ud i Vesterhavet?

Kl. 19:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:25

Pelle Dragsted (EL):

Nej, det gør det jo ikke. Men man kan sige, at Cheminova jo gør det, som de har fået lov til af myndighederne. Det, der er meget

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 19:26

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak. Jeg vil egentlig gerne følge op på ordførerens svar til Susie Jessen. Jeg ved, det er en sag, vi har spurgt om mange gange, og jeg finder det også sørgeligt, at vi skal blive ved med at spørge. Det handler om det medlem, der nævnes, og som anser Hamas som en modstandsbevægelse. Nu nævner ordføreren, at hovedbestyrelsen ikke har haft lejlighed til at drøfte det endnu, men jeg sidder med en artikel fra B.T. fra den 4. maj, hvor det her medlem udtaler sig.

Det her medlem er også medlem af Enhedslistens hovedbestyrelse, ifølge artiklen. Nu ryster ordføreren på hovedet; du må endelig rette mig, hvis jeg har misforstået noget. Men er det virkelig sådan, at det venter man bare en måneds tid med, hvis man får at vide, at man har medlemmer, som ser Hamas som en modstandsbevægelse, og at man egentlig ikke mener, det er grundlag for eksklusion – det venter man bare med til næste almindelige hovedbestyrelsesmøde?

Kl. 19:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:26

Pelle Dragsted (EL):

Den pågældende er ikke medlem af Enhedslistens hovedbestyrelse, men jeg synes, det er nogle horrible udtalelser, og det synes jeg også jeg har givet et meget klart svar på heroppe. Jeg synes, det er helt vanvittigt. Altså, jeg synes, Hamas er en skrækkelig organisation. Ikke alene har de gennemført et bestialsk terrorangreb, de er jo også en organisation, som på alle måder strider imod alt, hvad vi i Enhedslisten står for. Det er en højreorienteret, reaktionær, antifeministisk, antisocialistisk og stærkt antisemitisk organisation, som jeg slet ikke uanset hvad kan forstå man kan have nogen som helst sympati for.

Det her vil blive behandlet, og det vil blive taget op, når folk udtaler sig om det. Det skal jo siges, at der er tale om et menigt medlem. Det er altså ikke en, der har tillidsposter eller andet i partiet. Men jeg synes, det er noget fuldstændig åndssvagt, og de ting, han siger, og det tror jeg også godt ordføreren ved, repræsenterer jo på ingen måde, hvad vi står for i Enhedslisten. Det synes jeg også er vigtigt at holde fast i. Enhedslistens politik er klokkeklar, og den tror jeg også godt ordføreren kender.

Kl. 19:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:27

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Jeg kan se, at der var medlemmer af hovedbestyrelsen, der var enige i, at pengestrømmen skulle genoptages. Det var det, som stod i artiklen.

Det er nemlig det her med, at det er meget langt fra, hvor Enhedslisten står, eksempelvis deres syn på feminisme. Vi ved, at medlemsdemokratiet betyder meget for Enhedslisten, fordi I faktisk vælger at prioritere listerne, sådan at uanset hvor mange stemmer man får, er det den øverste på listen, der vælges ind, f.eks. til europaparlamentsvalget, hvor der er en mand øverst, så kvinder har reelt ikke en særlig god chance for at vælges til Europa-Parlamentet for Enhedslisten.

Derfor er medlemsdemokratiet meget vigtigt i Enhedslisten. Hvorfor kan man ikke i hvert fald informere om, at der er en sag i gang med hensyn til at finde ud af, om det her medlem skal ekskluderes?

Kl. 19:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:28

Pelle Dragsted (EL):

Jeg er ikke helt sikker på, jeg forstod den sidste del af spørgsmålet. I forhold til den anden del, altså det her med, at vi stiller op på det, der hedder listevalg, altså at det er partiet, der ligesom beslutter rækkefølgen, er den måde, det fungerer på, at det jo stadig væk er sådan, at hvis der er et flertal, der ønsker at stemme på en anden end den, der er spidskandidat, vil den person blive valgt. Det er jo kun stemmerne fra de mennesker, der sætter kryds bare ved Ø'et, som så at sige tilfalder den øverste på listen. Man kan sige, at hvis man bare stemmer Ø, overdrager man det ligesom til Enhedslisten at beslutte, hvem det er, der bliver valgt. Det er den måde, det fungerer på med listevalg, men der er jo fordele og ulemper både ved listevalg og sideordnet opstilling.

Kl. 19:29

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Vi er så kommet til den sidste spørger til Enhedslisten. Jeg giver nu ordet til fru Anne Paulin, Socialdemokratiet.

Kl. 19:29

Anne Paulin (S):

Tak for det. Jeg vil også gerne spørge ind til det her om logning og teledata. Jeg synes på mange måder, det lidt er et skråplan, når ordføreren begynder at lave sammenligninger til sådan Stasilignende tilstande. Det her med at kunne benytte sig af teledata er jo især et vigtigt værktøj for politiet i sager, hvor gerningsmanden er ukendt, hvor personen går totalt under radaren, hvor det ikke er den forbryder, som man måske ellers kunne have forventet i de her sager. Så jeg vil bare gerne høre ordføreren svare på, om politiet skal have frataget de muligheder, der er for logning i dag, hvis det står til Enhedslisten. Hvis I kunne gøre det her i morgen, ville I så fratage politiet de muligheder, som de har for logning?

Kl. 19:30

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:30

Pelle Dragsted (EL):

Jeg tror, jeg synes, jeg svarede på det før. Altså, vi mener, at den nuværende logningsbekendtgørelse er i strid med EU-retten og altså ulovlig, det vil sige, den gør indgreb mod borgerne, som er ulovlige i forhold til EU-retten, så vi mener, den skal laves om. Vi mener, at så længe der er en dommerkendelse, så længe der er en mistanke, skal man selvfølgelig kunne lave logning.

Så vil jeg også bare gerne sige, at det jo ikke kun er Enhedslisten, der er kritiske over for det. Det er jo alle de organisationer, som

opererer med retssikkerhed. Det er Justitia, som måske ikke er en, der politisk ligger tæt på Enhedslisten i øvrigt, det er andre rettighedsorganisationer, det er Amnesty – det er de organisationer, som beskæftiger sig med menneskers retssikkerhed. Jeg forstår virkelig godt spørgsmålet, og jeg synes virkelig, og det er ikke for være polemisk, at det er enormt dilemmafyldt, for jeg kan godt forstå trangten. Det er jo lidt den samme diskussion som den om, om alles dna skal registreres. Der er jo nogle af de her steder, hvor vi når ind i de her meget principielle spørgsmål, og vi har altså lagt os der, hvor vi siger, at hvis man skal overvåge, skal det være, fordi man har en dommerkendelse og en mistanke. Men jeg anerkender, at det er et dilemma.

Kl. 19:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 19:31

Anne Paulin (S):

Men frygter ordføreren ikke, at der vil være en masse tilfælde, hvor man aldrig kommer dertil i opklaringsarbejdet, at man har den mistanke, der kan føre til, at man kan få en dommerkendelse osv.? Frygter ordføreren ikke, at hvis man suspenderer de her regler, der er områder, så vil føre til, at der vil være en masse forbrydere, som vil få en lettere gang på jord, fordi de vil kunne gå under radaren og de vil ikke blive opdaget i den teledata, som man kan benytte sig af i dag? Frygter ordføreren ikke, at de vil få en lettere gang på jord og der vil være færre forbrydelser, der vil blive opklaret?

Kl. 19:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:32

Pelle Dragsted (EL):

Jo, det gør jeg. Det er jo en helt relevant indvending fra den ene side, hvor den anden side så er, hvilke indskrænkninger man skal lave i uskyldige menneskers privatliv. Når jeg før nævnte alle mulige andre eksempler, var det kun for at sige, at alle jo har deres grænser for, hvor meget man synes, man skal gribe ind i privatlivets fred. Det var derfor, det var ikke, fordi jeg troede, at hr. Bjørn Brandenborg mente, at vi skulle have rumaflytning eller kameraovervågning i alle hjem. Det er kun for at sige, at vi alle sammen har et sted, hvor vi siger, at her knækker balancen mellem hensynet til vores ret til ikke at blive overvåget som uskyldige borgere til at give politiet de bedste efterretningsskridt. I en verden, hvor alle var overvåget hele tiden, ville man kunne opklare alle forbrydelser. Jeg tror, vi så en film engang, hvor det var sådan. Men det ønsker vi jo ikke, så det er jo at finde de rigtige balancer. Der ligger vi nok bare to lidt forskellige steder. Men tak for at rejse diskussionen, for jeg synes, det er en meget relevant diskussion.

Kl. 19:33

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Så siger vi tak til hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Den næste ordfører er hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Velkommen.

Kl. 19:33

(Ordfører)

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak. Kære kollegaer, kære borgere i Danmark. Denne smukke majdag kunne man vælge at holde to taler i Folketinget. Jeg kunne holde en tale om, hvor grelt det står til med klimaet, naturen, børns trivsel, landets uddannelser og verden omkring os, men jeg kunne også vælge at holde en tale om håb, og hvor smuk en verden vi har

og kunne give videre, hvis vi handlede på det. Det er jo et svært valg mellem to vigtige taler, og da jeg nu er radikal, vælger jeg selvfølgelig at holde begge to.

Først de dårlige nyheder: Min generation af danskere tilhører måske den rigeste og mest lykkelige generation nogen sinde, og dog er vi samtidig den første generation, der står til at give et dårligere liv videre til vores børn og unge i Danmark såvel som i Europa. Koncentrationen af CO₂ har ikke været større i atmosfæren i flere millioner år, og vi er ved at have forpasset chancen for at holde temperaturstigningen på under 2 grader. Bare siden 1970 er det lykkedes os at udrydde 70 pct. af alle vilde dyr i verden – 70 pct.! Vi har overfisket, vi har overproduceret, vi har overforbrugt af naturens ressourcer, vi har overgjort vores landbrug. Det er min generation, der har stået på broen, mens kvælstof fra landbruget, forurenede spildevand fra virksomheder og byer og ødelæggende trawlfiskeri har mishandlet vores have til ukendelighed. Vi er samtidig ved at videregive en verden i krig, konflikt og ustabilitet ikke kun i Ukraine, men også i Syrien, Yemen, Sudan, Congo og senest med den uhyrlige udvikling i Gaza.

Sammen med de andre EU-lande importerer vi alligevel hvert år for 450 mia. euro fossile brændsler til EU fra Mellemøsten og Rusland. Mens vi med den ene hånd poster milliarder af kroner i støtte til Ukraine, og tak for det, pumper vi med den anden hånd milliarder af euro i Putins krigskasse. Det er ubærligt, og hvor jeg dog håber, at vi den 9. juni får sendt nogle stærke kræfter som vores egen radikale spidskandidat, Sigrid Friis, ned i Europa-Parlamentet. Der vil hun kæmpe sammen med andre positive kræfter for at skubbe på den nødvendige omstilling.

Også herhjemme har vi udfordringer. Mistrivslen blandt børn og unge er støt stigende, år for år. På landsplan taler vi nu om 100.000 unge kvinder og 60.000 unge mænd, der har ondt i livet, før det rigtig er begyndt. Ifølge et stort studie fra ROCKWOOL Fonden er Danmark ikke bedre til at bryde den sociale arv for udsatte børn, end USA er. Op mod hvert sjette barn forlader folkeskolen, grundskolen, uden at kunne læse, skrive eller regne på basalt niveau. Det holder ikke. Det er ikke Danmark værdigt eller et værdigt samfund at give videre. Heldigvis kan vi stadig nå at lave om på det. Vi kan vælge at beholde vores gode liv og give det videre, hvis vi vil, og det vil Radikale Venstre og jeg. Vi vil skrive en ny generationskontrakt, og nu kommer vi til håbet.

I stedet for global opvarmning skal vi videregive en fuld grøn omstilling af Danmark på 5 år. Det kræver, at vi får færdigetabletten den vedvarende energi. Sol og vind skal ikke bare deles lige, men komplet overtage markedet for olie, gas og kul af hensyn til klimaet og for at stoppe de milliarder af kroner, vi lige nu pumper i Putins krigskasse. Vi skal justere vores forbrug gennem en CO₂-afgift på de ti varekategorier, der belaster vores CO₂-aftryk mest. Provenuet vil vi bruge på at lette bundskatten, så den sociale balance er i orden, og vi hjælper selvfølgelig også erhvervslivet med at omstille sig, så konkurrenceevnen bevares. Sidst, men ikke mindst, skal vi i gang med systematisk at genoprette vores natur. Vi skal udtage landbrugsjord og rejse skov, og lad os nu komme i gang. Vi skal også have livet tilbage i havene, og det ved vi alle kræver radikale omlægnings af både landbrug og fiskeri.

Omstilling af landbruget kræver både en CO₂-afgift og en omlægning af landbrugsstøtten i EU. Landbruget skal have færre penge af EU, og vi skal have mere natur og biodiversitet for de penge, landbruget får. Landmændene skal ikke længere præmieres for antallet af dyr, de sender til slagtning, men derimod belønnes for at omlægge til en produktion, der skaber mere natur og biodiversitet og tager hensyn til klimaet. Det går vi Radikale til valg på den 9. juni.

I fiskeriet skal vi især have omlagt det altødelæggende trawlfiskeri ved at fremme det skånsomme fiskeri og omlægge den nuværende flåde til at benytte de nyeste, flydende skovle, der ikke rører

bunden, og bruge undersøiske kameraer til at modgå udsmid og omgøelse af kvotereglerne.

Kl. 19:38

Samme form for gennemgribende indsats har vi brug for i forhold til vores børn og unge. I stedet for støt stigende mistrivsel skylder vi dem en langsigtet og helhjertet investering i deres liv og fremtid. Og som moderen til den 15-årige dreng i Husum, som statsministeren jo nævnte i sin tale, selv sagde i *sin* meget gribende tale:

»Og vi må som forældre, borger og professionelle spørge os selv, hvad der får en 14-årig til at udføre sådan en handling? Hvad får et ungt menneske til at gå med kniv til at starte med? Restriktioner, påbud, straf, bøder og trusler er metoder der aldrig i kriminologisk historie har haft en ønsket effekt på befolkningen. Vi må som samfund spørge os selv, om det er en »her og nu« retsfølelse og retfærdighed, vi ønsker, eller om det ikke er på tide, at vi i Danmark tager de unges mentale helbred mere alvorligt. Om vi ønsker et hurtigt fix, eller om nogle er visionære og modige nok til at prioriterer de forebyggende og mere langtidssigtede løsninger, der ikke stammer fra et egoistisk ønske om selvfremmelse, men som i hjertet tænker på Danmark, og hvor det at tjene samfundets bedste er belønning nok i sig selv.«

Jeg kan ikke sige det bedre, og derfor må vi insistere på at skruer op for de nødvendige tidlige og forebyggende indsatser i alle de tre arenaer, der er definerende for et barns liv: Det er familien, det er daginstitutioner og skoler, og det er det sociale liv med andre børn og unge, herunder på de sociale medier.

Det samme gælder den uddannelse, vi tilbyder de unge – fra abc til ph.d., for hånden såvel som for ånden. Uddannelse er ikke blot historisk hjerteblod for os Radikale, det er også en fuldstændig essentiel grundsten i opbygningen af det gode liv, i frisættelsen af det enkelte menneske, i opbygningen af et demokrati og af en dygtig arbejdsstyrke. Viden er vores vigtigste råstof og fundamentet for hele Danmarks velstand og velfærd. Derfor skal vi øge kvaliteten af alle uddannelser, og jeg gentager *alle uddannelser*, og særlig de uddannelser, vi gerne vil have flere ind på, nemlig erhvervsskoler og velfærdsuddannelser.

I dag vil jeg gerne sige til Danmarks børn: Det er jeres tur. I er det dyrebareste, vi har; I er vores fremtid. Derfor fortjener I en barndom med mindre skærm, mere leg og flere uddannede voksne omkring jer og også gratis skolemad til at løfte jer i flok.

I dag vil jeg gerne sige til Danmarks unge: I tilhører måske de dygtigste og mest ansvarlige generationer af unge, der nogen sinde har eksisteret i Danmark. Jeg ved, I kan løfte jeres egen og vores fælles fremtid, men jeg ved også – og det er mig pinligt bevidst – at det kan og skal I ikke gøre alene. Derfor er det kun rimeligt, at vi investerer mere i jer og giver jer nøglen til at indfri jeres drømme. Det kræver flere ressourcer til erhvervsskolerne, men ikke højere karakterkrav til gymnasierne. Det kræver bedre uddannelser til alle unge, også pædagogerne, men ikke mindre su og kortere uddannelser til de unge på landets universiteter og velfærdsuddannelser. I skal vide, at der er et parti, der har jeres ryg, og det er Radikale Venstre.

Det er den generationskontrakt jeg gerne vil underskrive sammen med mit parti. Det står klart, at alle disse tiltag kræver investeringer og en ansvarlig økonomisk politik, der igen kalder på en generationskontrakt, hvor ressourcerne voksne bidrager mere, rammevilkårene for dansk erhvervsliv forbedres, og det økonomiske råderum prioriteres til vores fælles fremtid. Den generationskontrakt håber jeg at et flertal i Folketinget vil være med til at skrive under på. Derfor foreslår jeg på vegne af Radikale Venstre følgende vedtagelsestekst:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget er fast besluttet på at give et bedre Danmark og et fredeligt Europa videre til vores unge generationer. Det starter herhjemme. Med en fuld grøn omstilling af Danmark på 5 år, så vi i

2030 har marginal CO₂-udledning, mere natur og rent drikkevand.

Kl. 19:45

Mere uddannet personale i vores daginstitutioner og skoler, så de kan sikre trivsel og tidlige forebyggende indsatser med mere leg og mindre skærm samt gratis skolemad. Færre adgangskrav og flere ressourcer til erhvervsskoler, gymnasier og videregående uddannelser, så de kan åbne unges drømme og fremtid. Frihed til at være den, man er, og bekæmpelse af diskrimination og negativ social kontrol. Et fuldt engagement i verden omkring os.

Folketinget erkender, at alle disse tiltag kræver investeringer og ansvarlig økonomisk politik. Det kalder på en ny generationskontrakt, hvor ressourcestærke voksne kan bidrage mere, rammevilkårene for dansk erhvervsliv forbedres og det økonomiske råderum prioriteres til vores fælles fremtid.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 85).

Kl. 19:43

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Forslaget til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger. Første korte bemærkning er til fru Sara Emil Baaring, Socialdemokratiet.

Kl. 19:43

Sara Emil Baaring (S):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen, om end jeg synes, den favnede mangt og meget. Har Radikale Venstre et konkret forslag til, hvordan vi sikrer flere hænder i vores velfærdssektor, hvordan vi sikrer flere til at trøste vores små, hvordan vi sikrer flere til at undervise vores unge, og hvordan vi sikrer flere til at yde omsorg for vores ældre? Har Radikale Venstre et konkret forslag til det?

Kl. 19:44

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:44

Martin Lidegaard (RV):

Ja. Det vigtigste forslag, vi har, er dels mere international arbejdskraft, dels at vi derudover beder de ressourcestærke voksne, vi har på vores arbejdsmarked, om at arbejde nogenlunde lige så lang tid, som deres jævnaldrende gør i Norge og Sverige. Det vil vi konkret gøre ved at afskaffe og udfase efterlønnen og Arnepensionen og til gengæld fastholde seniorpensionen, der er den højeste og længste ydelse, som en ret til alle de mennesker, der er nedslidte, uanset hvor gamle de er, og uanset hvilken faglig baggrund de har. Det ville, hvis man gjorde det, give ca. 10 mia. kr. ekstra om året og 20.000 ekstra hænder uden at hæve folkepensionsalderen. Det vil være vores forslag.

Kl. 19:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:45

Sara Emil Baaring (S):

Igen synes jeg, ordføreren er inde på mangt og meget. Hvordan skaffer alt det her flere hænder? Hvordan skaffer det de medarbejdere? Hvordan skal vi gøre det, så de unge mennesker måske synes, det kunne være rigtig spændende at arbejde i børnehaven eller i folkeskolen eller arbejde hos de ældre? Hvad er det, vi skal gøre for at få flere til at arbejde inden for vores velfærdssamfund?

Kl. 19:45

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Martin Lidegaard (RV):

Nu forstår jeg, at spørgsmålet går helt specifikt på velfærdsuddannelserne. Jeg ønsker at investere mere i vores velfærdsuddannelser, og jeg ønsker, at vi fastholder muligheden for at kunne komme ind på gymnasiet, også selv om man kun har en karakter på 5 eller 6, for det er præcis de folk på gymnasierne, der vælger at tage velfærdsuddannelserne. Endelig vil vi gennem de tidligere forebyggende indsatser forhåbentlig kunne nedbringe andelen på 20 pct. af de unge, der slet ikke får en ungdomsuddannelse i dag, og få flere af dem med ind i samfundet og på arbejdsmarkedet.

Kl. 19:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Jeg får signaler fra forskellige medlemmer om, at det kan være svært at høre, hvad der bliver sagt, og derfor vil jeg da gerne i forståelse for, at man kan have lyst til at snakke sammen på folkestyrets og i øvrigt skatteborgernes vegne, invitere til en kop kaffe eller te eller andre varme drikke i de tilstødende lokaler.

Næste korte bemærkning er til hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre.

Kl. 19:46

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for det, og tak for de alvorlige ord i forhold til nogle af de skrækkelige kriminalitetssager, vi har set. Det er jo sager, der ødelægger familiers liv, når så unge mennesker bliver revet bort så tidligt. Men hvis man skal blive rigtig bekymret over kriminalitet, skal man kigge hen over Øresund. Så kan man se, hvordan bandekriminaliteten hænger hæmningsløst, hvordan antallet af rocker-bandedmedlemmer er tårnhøjt, og hvordan der er områder, hvor det er svært at se, at det er svensk politi, der bestemmer, hvad der foregår.

En del af det er jo relateret til, hvor mange udlændinge Sverige har taget ind. Der gjorde et vist indtryk på mig, da hr. Martin Lidegaards forgænger hr. Morten Østergaard roste Sverige som et foregangsland, for så vidt angår flygtningepolitikken. Jeg vil bare høre, om hr. Martin Lidegaard er enig i den beskrivelse af svensk udlændingepolitik, eller om hr. Martin Lidegaard har en, i min optik, mere virkelighedsnær opfattelse af situationen.

Kl. 19:47

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:47

Martin Lidegaard (RV):

Jeg opfatter ikke Sverige som et forbillede på det her område, og slet ikke når det handler om integration. Jeg ønsker mig ikke svenske tilstande i Danmark, men jeg ønsker mig, at vi i Danmark satser på rent faktisk at håndtere de integrationsudfordringer, der er tilbage, og fokuserer mere på det i stedet for bare at tale om det. Jeg ønsker også, at vi anerkender det meget, meget store flertal af folk i Danmark med anden etnisk baggrund, der ikke er kriminelle, og som går på arbejde hver dag for at tjene danske samfund, tjene penge selv og betale deres skat, og jeg synes, det er vigtigt at holde balancen i den debat. Men jeg ser ikke Sverige som et forbillede.

Kl. 19:48

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:48

Torsten Schack Pedersen (V):

Det er jeg glad for at høre. Jeg deler opfattelsen af, at det er positivt, at langt flere med udlændingebaggrund er i beskæftigelse, men vi

har stadig væk en overrepræsentation i kriminalitetsstatistikkerne, særlig for nogle grupper, og så er der de her eksempler, hvor vi ser veluddannede med udenlandsk baggrund, som trods et perfekt dansk og på trods af at være i beskæftigelse stadig væk er eksponenter for holdninger, som kommer fra deres oprindelige hjemland. Jeg skal bare høre, om Martin Lidegaard deler den bekymring over, at der er nogle, der slet ikke tager danske værdier med sig til Danmark, og som bekæmper dem aktivt i deres positioner.

Kl. 19:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 19:49

Martin Lidegaard (RV):

Jeg ser desværre også eksempler på f.eks. negativ social kontrol, og jeg vil egentlig anbefale hr. Torsten Schack Pedersen at læse den, synes jeg, virkelig gode kronik, som vores udlændingeordfører, Zenia Stampe, skrev, og hvor hun bl.a. har en række forslag, konkrete forslag, som regeringen kunne tage op i forhold til at f.eks. bekæmpe negativ social kontrol eller andre mønstre, som vi ikke synes hører til i det danske samfund. Vi synes bare, det i den debat er vigtigt at holde balancen, så man ikke holder en hel befolkningsgruppe ud i strakt arm, når 95 pct. af den faktisk gør præcis det, vi har ønsket, og leverer et kæmpe bidrag til det danske samfund. Men ja, lad os da snakke konkret om, hvad vi kan gøre for at løse de problemer, der er tilbage.

Kl. 19:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 19:49

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til formanden for Radikale Venstre. Jeg har jo haft den glæde at møde formanden sådan helt uformelt i Aalborg Lufthavn engang, og jeg fik indtryk af, at formanden var et tænksomt menneske med et politisk og moralsk kompas, som jeg rigtig godt kunne lide. Derfor blev jeg også ekstremt overrasket, da jeg så fandt ud af, at Radikale Venstre sådan helt med åben pande gik ind for, at vi nu belønnede den terrorisme, der er sket imod Israel, med, at vi så skal anerkende den palæstinensiske stat. Det overraskede mig, også fordi Radikale Venstre jo om nogen har evnen til at få sig selv til sådan lige at lyde lidt bedre end alle andre, og hvis man så alligevel luger ud i, hvad man egentlig står for, bliver jeg nødt til at sige, at så bliver jeg som nordjyde voldsomt skuffet over det, hvis man synes, at man skal belønne nogen for terror ved at give dem en selvstændig stat.

Vil ordføreren ikke bare lige bekræfte mig i, at det var en dag, hvor formanden ikke bestemte, hvad ordføreren satte på paletten, for det er da ikke Radikale Venstres politik at billige terrorisme på den måde. Er det det?

Kl. 19:51

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:51

Martin Lidegaard (RV):

Vi har længe ønsket en anerkendelse af Palæstina og indtil for 2 år siden som en europæisk beslutning og som en del af en fredshandling. Det ændrede vi til, at vi også ønsker at følge Spaniens, Irlands og Norges eksempel og også lave en unilateral dansk, og det gør vi jo simpelt hen af den grund, at når vi kigger på de sidste 10

år, er den politik, som vi haft over for Palæstina og Israel, jo kun ført til en styrkelse af Hamas som terrororganisation. Vi tror, det kunne styrke Fatah, den mere moderate palæstinensiske bevægelse, som er på Vestbredden. Vi tror, det kunne sende et signal til begge parter om, at nu er det tid til at få en varig våbenhvile og en forhandling om en tostatsløsning, så både Israel og Palæstina og det palæstinensiske folk og det israelske folk kan leve fredeligt side om side.

Kl. 19:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:52

Kim Edberg Andersen (DD):

Det er den her snak om voldsmandens veto. Vi har korankugler herude, og vi har lige gennemført en indsnævring af danskeres ytringsfrihed, hvor jeg ved at hr. Christian Friis Bach var stor fortalere for, at vi skulle lave det knæfald. Det har jo så bare udviklet sig mere og mere. Man kan sige, at palæstinenserne har haft frie valg. De har så valgt Hamas. Jeg forstår bare ikke timingen i, at man i et faktisk eftertænksomt parti vælger at fremsætte forslag i det danske Folketing så kort tid efter en så voldsom terrorhandling om, at det er nu, man skal gøre det. Kan ordføreren ikke se, at det kan blive set som en svaghed? Hvorfor skulle man så stoppe? Hvorfor skulle man ikke bare udrydde Israel?

Kl. 19:52

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:52

Martin Lidegaard (RV):

Det er det modsatte, som både Norge, Sverige og Irland har gjort opmærksom på. Man kan sige det på en anden måde: Det, der sker i Gaza i dag, er jo helt udsigtsløst. Den, erfaring vi har entydigt fra lignende episoder for 10 år siden, hvor jeg selv var udenrigsminister, var jo, at de angreb, dog i mindre skala begge veje, der kom tilbage fra Israels side på civilbefolkningen i Gaza, jo var med til at så nye frø, som Hamas kunne rekruttere i. Forestillingen om, at man fuldstændig kan udrydde Hamas ved at dræbe sagesløse civile, tror jeg er forfejlet, for alle de børn, der oplever deres brødre eller forældre eller søskende blive slået ihjel, bærer jo kimen til had. Vi er nødt til at få en våbenhvile og fredelig løsning snart.

Kl. 19:53

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Sigurd Agersnap, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 19:53

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for det. Og tak til ordføreren for talen. I den indgik der jo, at ressourcestærke ældre skulle bidrage mere til den her generationskontrakt, som jeg forstod det, og jeg sad hernede og tænkte: Hvad mon det betyder? For man har jo i Radikale Venstre netop været med til at give skattelettelser, som i høj grad går til de mest ressourcestærke og også mange af de ældre. Men jeg kunne så forstå, at det handler om, at man skal kunne blive længere tid på arbejdsmarkedet, og at man ikke skal have de her tilbagetrækningsordninger.

Det leder mig jo så hen til et spørgsmål, som kommer af en kronik i Information, som hr. Martin Lidegaard har skrevet, og hvor han langer noget ud efter de røde partier, fordi de, som ordføreren siger, prioriterer de ældre og ikke børnene. Det tænkte jeg først var en lille smule historieløst og måske også sådan samtidshistorieløst, fordi vi jo netop kæmper for børnene med minimumsnormeringer og

klasseløfter, men dernæst er den anden ting i det, at det jo sætter et dilemma op mellem, om man kan levere velfærd for de ældre eller man kan levere velfærd for børnene. Er det ikke et falsk dilemma?

Kl. 19:54

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:54

Martin Lidegaard (RV):

Alle har krav på velfærd. Det, jeg gør opmærksom på i kronikken – og tak for spørgsmålet – er jo, at når man kigger på, hvad vi faktisk har brugt vores penge på de seneste 20 år på, lad os bare tage sundhedsområdet, så er 95 pct. af alle de nye midler, vi har smidt ind i sundhedsområdet, gået til at behandle +65-årige. Vi har helt forsømt de tidlige og forebyggende indsatser, ikke mindst i forhold til børn og unges trivsel.

Jeg synes selvfølgelig, at der skal være plads til at behandle ældre, men jeg synes, vi bliver nødt til at erkende, at det også er et spørgsmål om prioritering her, fordi vores sundhedsvæsen har svært ved at følge med. Så det er lige så vigtigt for mig at lave et paradigmeskifte, hvor vi får investeret i de tidlige og forebyggende indsatser, hvis vi overhovedet skal have et sammenhængende sundhedsvæsen og velfærdssamfund.

I den kontekst synes jeg det er flot at bruge 63 mia. kr. på at lave tilbagetrækningsordninger, før man når pensionsalderen. Vi har selv lavet seniorpensionen med de blå partier, og det er jeg stolt af, og den vil jeg kæmpe for. Jeg tror også, jeg har en del af æren for, at den ikke er blevet afskaffet af regeringen. For den er målrettet de nedslidte, og man skal have en værdig ydelse og mulighed for at gå af, hvis man er nedslidt, men jeg har svært ved at se rimeligheden i, at vi bruger så mange penge på at aflønne ældre, der er ressourcestærke, for ikke at gå på arbejdsmarkedet.

Kl. 19:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 19:55

Sigurd Agersnap (SF):

Jeg tror, vi er inde i kernen af diskussionen her, for politik handler jo om at prioritere, og den prioriteringsdiskussion, hr. Martin Lidegaard opstiller, er om, om velfærden skal være for de ældre, eller om den skal være for de unge. Men den prioriteringsdiskussion, vi på venstrefløjens ellers har sagt noget om, er jo om, om man vil bruge pengene på skattelettelse eller man vil bruge dem på velfærden.

Anerkender ordføreren ikke, at det også er en prioritering, at når man går ind i en skatteaftale, der bruger 10 mia. kr. på skattelettelse her inden nytår, så er det også penge, som ikke kan gå til at prioritere velfærden for børnene, som jeg jo er meget enig med ordføreren i er helt afgørende at få styrket?

Kl. 19:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 19:56

Martin Lidegaard (RV):

Når vi går ind for skattelettelse, er det, fordi vi både har brug for flere midler til at investere i de forebyggende indsatser og har brug for hænder. Det er 6 mia. kr. efter tilbageløb, som den seneste skattereform har kostet. Det er 63 mia. kr., som tilbagetrækningsordningerne koster. Det er langt flere penge, vi i øvrigt har postet i behandlingen af +65-årige.

Altså, vi bliver jo nødt til at være ærlige omkring de prioriteringer, og jeg reagerede på, at SF så den 1. maj var ude at foreslå 14 mia. kr. ekstra til de ældre og synes, at det var et problem, at der ikke var flere, der gik på Arnepension. Jamen det tror da pokker, at folk så ikke gør det, for det er bedre at gå på seniorpension. I et velfærdssamfund følges ret og pligt ad – hvis man kan bidrage, bør man bidrage.

Kl. 19:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Pernille Vermund, Liberal Alliance.

Kl. 19:57

Pernille Vermund (LA):

Tak for ordet, og tak for talen. Efter terrorangrebet den 7. oktober 2023 var der jo grusomme scener. Der er gidsler, der stadig er taget til fange. Der er en situation, som på ingen måde er løst, i forhold til de israelere, som er blevet udsat for noget, som er ekstremt grufuldt. Jeg kan forstå, at Radikale Venstre på nuværende tidspunkt ønsker – ligesom de også ønskede tidligere – at belønne de palæstinensere, som i høj grad bakker op om Hamas, med en egen stat.

Jeg kan også forstå, at Radikale Venstres forsvarsordfører er ude at sige i dag, at Israel ikke skulle have forsvaret sig med et militært modangreb. Kan ordføreren forklare, hvad Israel så i stedet skulle have gjort – altså Israel, der bliver ramt af et terrorangreb, Israel, der stadig har statsborgere, som er taget til fange som gidsler? Hvis ikke man skal sætte forsvaret, militæret ind for at få fat i den terrororganisation og for at få frigivet de gidsler, hvad skal man så gøre i stedet?

Kl. 19:58

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 19:58

Martin Lidegaard (RV):

Lad mig starte med at slå fuldstændig fast, at jeg intet relativere har at sige om de grusomme terrorhandlinger den 7. oktober eller Israels ret til at forsvare sig. Men når det er sagt, er det utrolig svært at se, hvor Israels nuværende angreb på Gaza egentlig fører hen, også for Israel selv. Jeg opfatter i høj grad den måde, de organiseres på og gennemføres på, som Netanyahu's projekt for at holde sig selv ved magten. Jeg synes, Netanyahu og hans regering bærer en meget stor del af ansvaret for ikke at have kunnet garantere israelsk sikkerhed. Hvorfor? Fordi Israel lige nu gør præcis det, som terrororganisationen Hamas ønsker. De sår ny gift i den unge generation af palæstinensere i Gaza. De gør det umuligt for de mere moderate palæstinensere på Vestbredden med Fatah, som er i stor konflikt med Hamas; der er jo forskellige fraktioner inden for det palæstinensiske folk. Og det, vi ser nu, er jeg virkelig, virkelig nervøs for kun gøder jorden for en styrkelse af Hamas og ikke det modsatte. Og jeg ser ikke, at man kan udrydde Hamas. Tværtimod er jeg bange for, at man er ved at styrke organisationen.

Kl. 19:59

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 19:59

Pernille Vermund (LA):

Det ser vi jo så meget, meget forskelligt på, for set fra vores perspektiv er netop det at belønne palæstinenserne, der bakker op om Hamas, med en egen stat efter et terrorangreb, at sige til dem: Terror virker; I skal bare fortsætte, så skal I nok få jeres vilje. Så det, som Radikale Venstre gør, er netop at give Hamas en stemme, en

voldsmandens vetostemme, som bare indikerer, at de bare kan blive ved, så kan de få deres vilje. Sådan kan man jo ikke arbejde.

Men ordføreren svarer udenom. Ordføreren svarer jo ikke på: Hvis ikke man fra Israels side skulle have forsvaret sig med et militært modangreb, hvad skulle man så have gjort? Der må jo være et svar. Hvis ikke man mener, at man skal forsvare sig militært mod et terrorangreb, hvad skal man så gøre?

Kl. 20:00

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:00

Martin Lidegaard (RV):

Vores tilgang – og der er ikke nogen enkel tilgang til det her; det kan ordføreren heller ikke mene for alvor at der er – er jo, at man stopper de nuværende blodsudgydelser i Gaza, hvor titusindvis af fuldstændig uskyldige børn, kvinder og mænd bliver slået ihjel. Så indleder man våbenhvileforhandlinger – og det ved jeg godt kommer til at tage tid – som handler om at sigte mod oprettelsen af to stater til to folk. Og i den sammenhæng skal man selvfølgelig også stille alle krigsforbrydere til ansvar, inklusive Hamas' terrorister. Men det er i øvrigt også den største chance, man har, for at få de israelske gidsler hjem igen. Det er også derfor, der bliver demonstreret for den løsning i Israel i øjeblikket.

Kl. 20:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Monika Rubin, Moderaterne.

Kl. 20:01

Monika Rubin (M):

Tak. Hr. Martin Lidegaard flirter jo en del med Liberal Alliance, det er måske ikke lige fru Pernille Vermund i den konkrete situation, men I laver jo alliancer med dem og De Konservative. Så jeg vil gerne høre, hvad hr. Martin Lidegaard tænker om at Liberal Alliance overhovedet ikke har miljø og klima som en af deres fire topprioriteter.

Kan ordføreren forestille sig at indgå i et regeringssamarbejde med dem, når nu ordføreren ikke kunne forestille sig at indgå i et regeringssamarbejde med Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne?

Kl. 20:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:01

Martin Lidegaard (RV):

Nobody is perfect, og jeg savner da også en offensiv grøn politik fra Liberal Alliance. Vi kan indgå i et samarbejde med dem – og kun med dem – der vil lave en gennemgribende grøn omstilling af Danmark, og som ikke bare vil sige det, men som også vil gøre det. Det er derfor, vi ikke er med i den nuværende regering, og det er også klart, at vi heller ikke indgår i en regering, hverken med Liberal Alliance eller andre partier, hvis det ikke er et eksplicit mål og der handles på det.

Kl. 20:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 20:02

Monika Rubin (M):

Tak for det svar. I lægger jer jo også på samme side som Liberal Alliance, når det gælder forebyggelsesaftalen, og nu kan jeg så forstå, at børn er noget af det dyrebareste, vi har, sagde ordføreren. Så

hvorfør vil I ikke være med til at implementere de 30 initiativer, som gør, at børn og unge får et mindre forbrug af tobak, nikotin og alkohol?

Kl. 20:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:02

Martin Lidegaard (RV):

Det var jo, fordi de få greb, der virkelig vil batte noget, og som fru Monika Rubin i øvrigt har været en af de største fortalere for, før aftalen blev indgået, nemlig at sætte aldersgrænsen op for køb af alkohol og dyre cigaretter og alt det, som både Kræftens Bekæmpelse og andre organisationer i mange, mange år har ønsket virkelig kunne slå igennem, og som kunne have en effekt på forebyggelsen, ikke er en del af pakken. Og vi ønsker ikke at lade, som om vi gør noget, der virker, hvis de tiltag, der er, har så begrænset en virkning, som de har.

Kl. 20:03

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Mette Abildgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 20:03

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det, og tak til ordføreren for det gode samarbejde i hverdagen. Jeg hørte i ordførerens tale, at der blev talt meget om forebyggelse, både i forhold til vores retspolitik, men også i forhold til eksempelvis børn og unges mistrivsel. Jeg ved, at det er et stort fokus hos Radikale Venstre, men hvis jeg skal være helt ærlig, er der et element, som jeg synes Radikale Venstre overser, når der tales forebyggelse, nemlig den betydning, familierne spiller. I Det Konservative Folkeparti siger vi, at når familierne har det godt, har Danmark det godt, forstået på den måde, at hvis man bliver sendt af sted i tilværelsen med et godt og sundt værdigrundlag, har man gode forudsætninger for at klare det godt videre i livet. Jeg refererede tidligere i dag til den her kæmpestore internationale undersøgelse, der viste, at det, der var allermost afgørende for at sikre børn og unges mental robusthed, men også deres evne til at udvikle empati, var tid med deres forældre.

Derfor undrer det mig også, at familierpolitikken for Radikale Venstre ikke spiller en større rolle. Jeg har været inde på jeres hjemmeside, hvor jeg kunne finde et menupunkt, der hed internationale danskere, men jeg kunne ikke finde noget som helst om familierpolitik. Hvilken rolle spiller det for Radikale Venstre?

Kl. 20:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:04

Martin Lidegaard (RV):

Det spiller en større rolle, end De Konservative måske tror. Vi har måske en lidt anden definition af, hvad en familie kan og skal være. Det har vi jo haft en diskussion af med nogle af vores ordførere på det område. Der er jo mange måder at være familie på i dag. Men at børn har brug for tid med deres forældre, er indiskutabelt, og noget af det, vi har spillet ud med, og som vi er optaget af, er, hvis jeg skal nævne to konkrete ting, forslaget om skolemad, der kunne frigive lidt tid derhjemme og give en robust skolegang, og så har vi flirtet med tanken om – og der kommer nogle flere konkrete initiativer – om vi kan gøre det på en eller anden måde, så man i de første år, hvor børnene er små, kan få noget mere tid som forældre mod til

gengæld måske at arbejde lidt mere, når børnene er fløjet fra reden og man har nået en alder, hvor man kan gøre det.

Det er vi meget optaget af, og jeg er helt enig i, at det har en kæmpe stor betydning. Jeg tror også, jeg nævnte i min tale, at det er alle arenaer for børnene, vi er optaget af: familien, daginstitutionen, skolen og det sociale liv. Vigtigt for os er det, at den enkelte familie har friheden til at indrette sig, som det lige passer dem.

Kl. 20:05

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:05

Mette Abildgaard (KF):

Men friheden til at indrette sig, som man ønsker i familien, er jo lige præcis det, man knægter, når man eksempelvis laver en øremærket barsel, som kommer fra EU-systemet, som er blevet implementeret i Danmark, og som eksempelvis i Rudersdal Kommune betyder – jeg har lige set tallene – at der er flere børn på 10-11 måneder og færre på 12-13 måneder, der starter i institution, som konsekvens af, at familierne ikke har friheden til at indrette sig, som de ønsker. Det er jo det stik modsatte. Så her står ligestillingspolitikken jo for Radikale Venstre over familiepolitikken. Så hvis man mener det alvorligt med familiepolitikken, skal man også være villig til at prioritere det over andre politikområder.

Kl. 20:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:06

Martin Lidegaard (RV):

Det er jo vores klare forventning og også flere eksperter klare forventning, at det vil udjævne sig over tid, altså det med, at man nogle steder starter lidt tidligere i daginstitution. Vi tror, det er rigtig godt for familierne, at begge parter får tæt samvær med børnene, og vi tror i øvrigt også, det er godt for børnene, ud over at det er godt for ligestillingen.

Kl. 20:06

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Næste korte bemærkning er til fru Rosa Lund, Enhedslisten.

Kl. 20:06

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og tak til hr. Martin Lidegaard for talen. Jeg vil gerne spørge ind til den rammeaftale, som Radikale Venstre har indgået på handicapområdet, for jeg må ærligt sige, hr. Martin Lidegaard, at jeg er virkelig skuffet over Radikale Venstre. I tidligere regeringsperiode havde vi, Enhedslisten og Radikale, et rigtig godt samarbejde på netop det specialiserede socialområde. Nu har Radikale så indgået en aftale, hvor det står sort på hvidt, at der skal ske besparelser på handicapområdet. Det synes vi ikke er i orden i Enhedslisten, og jeg kunne godt tænke mig en forklaring fra hr. Martin Lidegaard på, hvorfor det er mennesker med handicap, der skal stå for skud, når vi ved, at der findes så mange penge i råderummet.

Kl. 20:07

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:07

Martin Lidegaard (RV):

Vi er med for at samle parterne i Sammen om handicap, og som ordføreren ved, har vi kæmpet stærkt imod al øget magtanvendelse og fået langt det meste ud i forhold til regeringens oprindelige forslag.

Vi har fået en plads til de unge med handicap, en specialeplan og de første uddannelseskrav ind, og vi har ikke skrevet under på en økonomisk aftale. Den kommer jo nu i forbindelse med kommunen, og vi kommer ikke til at tage ansvar for det og den aftale. Men det er rigtigt, at der er formuleringer om større økonomisk styring, som ikke er groet i vores baghave.

Når det er sagt, tror jeg, at alle, der arbejder i kommunerne, er enige i, at der er brug for, at man får den rigtige visitering første gang, og det har vi fået op som formålet med hele den her aftale. Før var det økonomiske besparelser; nu er formålet, at vi får den rigtige visitering fra start, så vi ikke bruger så mange ressourcer administrativt i kommunerne, og så folk med handicap ikke skal vente på at få deres hjælpemidler eller deres behandling. Så der er også kimen til utrolig mange gode ting, og vi har fået fjernet det værste. Det er ikke alt i den aftale, vi elsker, og sådan er det, når man indgår et kompromis, men vi tror godt nok, det er vigtigt, at vi er der, for at den samlede aftale og ramme bliver brugt rigtigt.

Kl. 20:08

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:08

Rosa Lund (EL):

Nu er der jo blevet lækket en del udkast fra den her aftale, og i de udkast kan man se, at de ting, som Radikale har fået fjernet fra magtanvendelsesforslaget, var fjernet allerede, så det ved jeg ikke rigtig hvordan Radikale Venstre kan se som en sejr de har forhandlet ud. Derudover står alle handicaporganisationerne jo og siger: Hvad er det, I har gang i med den her aftale? Derfor har jeg bare så svært ved at forstå, hvorfor Radikale Venstre indgår den her aftale, som går hårdt ud over mennesker med handicap på magtanvendelsesområdet, og som ikke tilfører de investeringer, som det her område så afgørende har brug for. Jeg synes ikke, den forklaring, jeg fik lige før, var særlig god, og derfor tillader jeg mig at spørge igen.

Kl. 20:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Tak. Ordføreren.

Kl. 20:09

Martin Lidegaard (RV):

Vi går ind, fordi det her er hjerteblod for Radikale Venstre, og fordi vi vil være med til at definere en ny handicapindsats, der er mere værdig. Vi kommer til at kæmpe for rettighederne, vi kommer til at kæmpe for, at det er den første visitering, der er den rigtige, og vi kommer til at kæmpe for en ny ramme, der hedder Sammen om handicap. Der er forskellige vinkler fra forskellige handicaporganisationer, som fru Rosa Lund også udmærket ved, og jeg kan garantere for, at Radikale Venstre har haft stor indflydelse på den her aftale. Vi har ikke fået alt det, vi kunne ønske os; det medgiver jeg gerne. Men jeg tør slet ikke tænke på, hvordan den havde set ud, hvis vi ikke var gået med.

Kl. 20:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Næste korte bemærkning er til fru Christina Olumeko, Alternativet.

Kl. 20:09

Christina Olumeko (ALT):

Tak til ordføreren for en rigtig fin tale. Jeg vil gerne spørge ind til noget, som ikke fyldte det store, men som er noget, Alternativet og Radikale Venstre har samarbejdet meget om de senere år, og det er demokrati – vi befinder os jo godt en uge før grundlovsdag. Det handler om det forhold, at færre og færre danskere er medlem

af et politisk parti. Så vidt jeg husker, er det 2-3 pct., vi er nede på efterhånden; før i tiden var det langt, langt flere. Vi ser også, at tilliden til politikere, os her i Folketinget, er faldende og er på samme niveau som den til brugtvognsforhandlere. Så jeg vil gerne spørge ordføreren, hvad Radikale Venstre har af ambitioner for at styrke troen på os folketingspolitikere og deltagelsen i det politiske demokrati, vi har i Danmark.

Kl. 20:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:10

Martin Lidegaard (RV):

Det var et stort og vigtigt spørgsmål, og lad mig starte med at kvittere for det rigtig gode samarbejde, vi har haft med Alternativet på det område med en række forslag til nye tiltag, der ligesom skulle åbne både Folketinget og det repræsentative demokrati. Jeg kan fortælle, at jeg sammen med andre gode kræfter var med til at starte det, der hedder Det Politiske Akademi, som heldigvis er vokset, og som har samme formål. For det er desværre – det må vi bare sige – en kæmpe udfordring for vores demokrati, at partierne står så svagt.

Jeg synes jo, at Alternativet, især i starten af sin tilblivelse, havde mange interessante nyskabelser i forhold til at åbne partipolitik. Jeg kan sige, at vi arbejder på at skulle noget af det samme i Radikale Venstre. Så jeg tror, hvert parti kommer til at skulle arbejde med at redefinere måden at være parti på. Det kan være svært, for der er også noget formalia, vi skal have i orden, altså hvordan man opstiller kandidater og vælger dem osv., men i selve politikudviklingen og inddragelsen af det omgivende samfund har vi brug for nye metoder. Det kan vi gøre sammen her, og jeg håber, vi kan få flere partier med i den dialog og bevægelse, men selvfølgelig har vi også noget hjemmearbejde at gøre hver især.

Kl. 20:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:11

Christina Olumeko (ALT):

Tak for et rigtig godt svar, og det er i hvert fald noget, Alternativet fortsat rigtig gerne vil samarbejde med Radikale Venstre om.

Mit næste spørgsmål handler om økonomi. Som det er ordføreren bekendt, definerer vi i Danmark økonomisk vækst som en stigning i bruttonationalproduktet, og det er jo velkendt i samfundsvidenskaben, at der er mange blinde vinkler i bruttonationalproduktet som definition for økonomisk vækst. Senest har en række forskere udviklet et grønt bnp som alternativ til bnp, men vi har også Det Økonomiske Råd, der har udformet et alternativ, som de kalder velfærdsindikatorerne, ligesom man i international sammenhæng har mange alternativer. Mit spørgsmål til Radikale Venstre er: Ser Radikale Venstre udfordringer med bnp, og ser man gerne et andet mål indført?

Kl. 20:12

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:12

Martin Lidegaard (RV):

Vi er stærkt optaget af de faglige diskussioner, der foregår i flere økonomikredse i øjeblikket, også omkring det, som nogle kalder for trivseløkonomi, hvor man prøver at udvikle målemetoder for andet end den økonomiske vækst, altså også for velfærd og trivsel eller grøn omstilling – eller rettere sagt færre omkostninger i forhold til dårlig trivsel og et for hårdt ressourceforbrug af kloden. Og jeg er

ikke i tvivl om, at vi har brug for at udvikle både vores regnemodeler og vores økonomiske, kan man sige, målestokke for, hvordan vi måler vores samfundsudvikling. Det er svært, men jeg er også med på at have en god dialog om det.

Kl. 20:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti.
Kl. 20:13

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Jeg vil egentlig gerne følge op på det, som der blev spurgt om fra fru Rosa Lunds side. Jeg undrede mig sådan set også meget over, at Radikale Venstre gik med i den aftale om handicap. Jeg er selv skolelærer, og jeg kan godt huske dengang, man implementerede inklusionsreformen. Det var jo også en reform, som var født i Finansministeriet med henblik på at spare på de mest udsatte børn. Så dryssede man lidt sukker hen over lidt fine pædagogiske ord, og så implementerede man den, og jeg tror, at vi alle sammen kan se nu, hvad det endte med, for det endte med, at vi simpelt hen tabte nogle meget, meget sårbare børn på gulvet. Jeg stod selv i første parket – det var rigtig grimt.

Det, man gør med den her handicapaftale, er faktisk det samme. Man har som udgangspunkt, at man skal spare penge, og så forsøger man at drysse noget hen over. Så jeg har da en klar bekymring om, at det her kommer til at betyde det samme. Jeg er fuldstændig enig med ordføreren i, at der også står nogle rigtig gode ting i den aftale, men når hele præmissen er, at der død og pine skal spares penge på nogle af de allermost udsatte, hvordan kan Radikale Venstre så mene, at det er en god aftale?

Kl. 20:14

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:14

Martin Lidegaard (RV):

Vi kommer til både vores i egne planer og i de kommende finanslovsaftaler at fremlægge ret gedigne forslag til, hvordan man kan fremme f.eks. inklusion, hvordan man kan få fat i de her børn og unge, før de måske bliver specialekrævende. De unge og børn, der har et handicap, vil vi stå på mål for får den rigtige behandling og visitation første gang. Det er jo ikke sådan, at den situation, vi har i dag, og som vi har haft de seneste 5-10 år på handicapområdet, på nogen måde har været attråværdig. Det tror jeg man kan spørge de fleste unge og ældre med handicap om i kommunerne. Vi er jo nødt til at gøre et eller andet, og det »et eller andet« er både at få en anderledes organisering og et mål om at bruge færre ressourcer på at hive sager frem og tilbage og en lidt større generøsitet i den første visitering, samtidig med at vi på en eller anden måde får vendt bøtten, så vi bruger flere penge på de tidlige forebyggende indsatser.

Kl. 20:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:15

Mette Thiesen (DF):

Og den anden måde, kan man så forstå, er at have et udgangspunkt, der hedder, at man skal spare, og det er bare et dårligt udgangspunkt; det er at vende problematikken på hovedet. Radikale Venstre havde i sidste periode et ønske om sammen med Dansk Folkeparti og flere andre partier, at vi skulle have handicapområdet ud af kommunerne. Det fremsatte Dansk Folkeparti forslag om for ganske nylig igen, og det var netop for at sikre, at der faktisk sidder nogle faglige

specialister og kan lave den rigtige visitation, men også for at man kan tage pengene og hjælpen med sig til en anden kommune, fordi mennesker med handicap i dag er stavnsbundet til den kommune, de bor i, og også for at få et ordentligt overblik over, hvad der egentlig bliver brugt penge på. Vi er i Dansk Folkeparti fuldstændig enige i, at folk stadig væk ikke får den rigtige hjælp.

Kl. 20:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak! Så er det ordføreren.

Kl. 20:16

Martin Lidegaard (RV):

Altså, jeg tror, at det beror på en misforståelse, at vi ønsker at give færre penge til specialområdet. Den radikale hovedbestyrelse udsendte i lørdags en erklæring, hvor vi opfordrer regeringen til at give flere penge til specialområdet i den kommende aftale om økonomi mellem staten og kommunerne. Så vi har ikke bundet vores mandater til en besparelse. Men det er rigtigt, at der står nogle formuleringer i aftalen, som vi ikke bryder os om, nemlig at det her skal kunne føre til det; men det er ikke det samme, som at vi har lagt os fast; tværtimod vil vi kæmpe for at få flere midler til det område.

Kl. 20:16

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Kris Jensen Skriver, Socialdemokratiet.

Kl. 20:16

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det, og tak til ordføreren for en, synes jeg, god tale med en opridsning af nogle af de udfordringer, vi ser ind i, også internationalt, men også med fokus på håbet. Jeg tænker, at det er lidt vigtigt, at vi også holder fast i det. Mine to spørgsmål skal handle om uddannelse. Jeg noterer mig, at ordføreren siger, at uddannelse er hjerteblood, og derfor vil jeg for det første gerne følge lidt op på det, som fru Sara Emil Baaring spurgte om tidligere i debatten, hvor mit indtryk er, at ordføreren åbner alle dørene op for de unge, og det er jo også en flot tanke.

Jeg vil gerne høre, hvad ordføreren tænker om, at vi kigger ind i nogle år med nogle meget små ungdomsårgange. Hvilke udfordringer tænker ordføreren det stiller os i? Og i samme boldgade vil jeg gerne høre ordføreren til det her med udflytningen af uddannelser uden for de store byer. Der ligger jo en, synes jeg, rigtig god aftale nu, som Liberal Alliance har foreslået man skulle annullere. Det forstår jeg at Det Radikale Venstre bakker op om, og det kunne jeg godt tænke mig at høre ordførerens forklaring på her. Tak.

Kl. 20:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:17

Martin Lidegaard (RV):

Jeg fik ikke helt fat i, hvad det var for en aftale, jeg skulle forholde mig til, så i forhold til det kan ordføreren måske stille spørgsmålet igen. Men jeg kan sige, at vi vitterlig ønsker at forsøge i forhold til de unge, som slet ikke får en uddannelse, og som jo i mange, mange år har udgjort cirka 20 pct. af en ungdomsårgang. Når nu ungdomsårgangene bliver mindre, må det være en fælles bestræbelse for hele Folketinget at sikre, at der kommer flere børn ud af grundskolen, der kan læse, skrive og regne, og at der er flere, der får en ungdomsuddannelse. Det ved vi er godt for alt; deres livsmuligheder, deres sociale mobilitet, deres liv. Og det må være der, vi satser.

Hvad vi i Radikale er virkelig nervøse for, er de rygter, der går, om, at regeringen vil indføre et adgangskrav på gymnasierne på karakteren 6 i gennemsnit, hvilket vil udelukke 20-30 pct. af de unge, der vælger gymnasiet i dag, og det er vel at mærke dem, hvoraf flest går videre til velfærdsuddannelserne. Det vil ramme med kirurgisk præcision ude i landdistrikterne og ude i yderområderne, og vil lukningstrue en lang, lang række gymnasier og HF-skoler. Det er vi virkelig nervøse for, for det er jo ikke lige det, vi har brug for i en situation, hvor vi gerne vil have flere med, også alle dele af Danmark.

Kl. 20:18

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 20:18

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for svaret. Jeg noterer mig ikke rigtig et hundrede procent svar på spørgsmålet, men det må vi se, om vi kan få senere. Jeg vil lige prøve igen. Der ligger en aftale omkring at få nogle videregående uddannelser flyttet ud fra de store byer; bl.a. er der kommet en jurauddannelse til Esbjerg med stor succes. Liberal Alliance har for nylig fremsat et beslutningsforslag om at annullere den del af aftalen. Det forstår jeg Det Radikale Venstre bakker op om – og ordføreren nikker. Jeg vil gerne høre ordførerens forklaring på det, og så vil jeg også gerne høre, hvad ordførerens besked er til den jurastuderende i Esbjerg, der netop er kommet ind der blandt rigtig mange ansøgere.

Kl. 20:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 20:19

Martin Lidegaard (RV):

Nu forstod jeg spørgsmålet, og det er korrekt forstået. Vores udgangspunkt er jo, at uddannelse ikke behøver at være et nulsumsspil. Vi vil hjertensgerne holde hånden under jurastudiet i Esbjerg; vi vil gerne tilføre flere penge til uddannelsesområdet. Det er derfor, jeg i min tale foreslog de reformer og den generationskontrakt, jeg gjorde. Vi synes ikke, det er et enten-eller. Det, vi lidt frygter, er, at hvis vi begynder at lukke uddannelser i de store byer i stort tal, ender vi med, at der samlet set er færre unge, der søger både til universiteterne og produktionsskolerne. Det er jo også derfor, at regeringen i sidste øjeblik droppede det der med at lukke professionskolerne i de store byer. For alle kunne se, det ville ende med, at vi fik færre på velfærdsuddannelserne samlet set, og vi har den samme bekymring i forhold til de videregående uddannelser. Men jeg vil hjertensgerne give hånd på, at vi beholder jurauddannelsen i Esbjerg.

Kl. 20:20

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet.

Kl. 20:20

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg synes, hr. Martin Lidegaard er en sympatisk mand. Han siger, at der gerne må komme flere unge mennesker ind på gymnasierne; det kunne være dejligt, hvis de kom på erhvervsskolerne, og det er også fint, hvis de vælger professionsuddannelserne, og de må vælge universiteterne, hvis de har lyst. Samtidig står hr. Martin Lidegaard og sælger sig selv som den grønne stemme her i salen.

Det må efterhånden stå klart for de fleste, hvis man kigger på, hvor mange vindmøller der eksempelvis bliver rejst, at det, der er mangel på lige nu ude på vores arbejdsmarked, hvis vi skal i mål med den grønne omstilling, er folk, der kan finde ud af at sætte de her vindmøller op. Derfor vil jeg egentlig bare gerne spørge hr. Martin Lidegaard sådan lidt direkte: Er det så ikke et selvstændigt mål, selv for Radikale Venstre, at der måske i de kommende år er nogle færre, der skal læse historie eller religionsvidenskab, og nogle flere, der skulle tage at læse til smed?

Kl. 20:21

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:21

Martin Lidegaard (RV):

Det er i hvert fald ikke et mål, at man lukker 7 pct. af studiepladserne på DTU, hvor de ingeniører, der skal lave de vindmøller, plejer at gå. Der står jo en kø af unge, der gerne vil læse til ingeniør. Der står en kø af grønne virksomheder, der gerne vil have ingeniørerne – og nu lukker regeringen 7 pct. af uddannelsespladserne på DTU. Det kan jeg ikke se logikken i, men jo, jeg vil gerne have flere elever på erhvervsuddannelserne.

En model, jeg er virkelig optaget af, for også at tale løsninger, er det, man gør på Nyborgs ungdomsuddannelser og i Struer, hvor man lægger alle erhvervsuddannelser og ungdomsuddannelser, altså gymnasiale uddannelser, sammen under ét tag, og så har man ét optag. Man har ikke de der med A- og B-hold, kan man sige, eller en ungdomskultur, man ikke har på erhvervsskolerne. Alle kommer ind under det samme tag; man starter på en linje, og hvis man undervejs finder ud af, at man i virkeligheden ikke skulle læse på gymnasieinjen, så kan man gå over på erhvervslinjen, eller omvendt. Det er en kæmpe succes. Det er jo ikke i Nordjylland og Vestjylland og på Fyn, vi har problemer med elever på erhvervsskolerne. Det er omkring de store byer. Så måske kunne vi lære noget af det, man gør i nogle af yderområderne i Danmark, og gøre noget af det, der virker, i stedet for at begynde at smadre HF og gymnasiet. For vi har jo også brug for velfærdsmedarbejdere, som vi hørte statsministeren sige.

Kl. 20:22

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Tak. Spørgeren.

Kl. 20:22

Thomas Skriver Jensen (S):

Jeg har ikke et ønske om at smadre noget som helst. Det har Socialdemokratiet sådan set heller ikke. Bare for at opklare og så vi er enige om, hvad vi snakker om, vil jeg sige, at det jo ikke er ingeniører, der går og sætter vindmøller op, altså i praksis. Ingeniører er med til at designe, hvordan vindmøllerne skal se ud, og jeg er enig med hr. Martin Lidegaard i, at vi også har behov for dem.

Men det, der mangler lige nu – vi ved jo i stor udstrækning godt, hvordan man bygger vindmøller – er folk, der kan finde ud af at sætte dem op ude i den virkelige verden, så vi rent faktisk får rejst nogle vindmøller. Og der synes jeg måske bare, at der i de kommende år i lidt mindre grad er behov for folk, der eksempelvis læser humaniora på universiteterne, og i større grad behov for lidt flere, der eksempelvis læser til smed eller industritekniker. Jeg vil bare høre, om hr. Martin Lidegaard ikke er enig i det. For ellers får vi ikke rejst de vindmøller, og så taler man jo med to tunger.

Kl. 20:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:23

Martin Lidegaard (RV):

Vi har brug for alle kompetencer. Vi har i øvrigt allerede skåret meget, meget hårdt i de humanistiske uddannelser allerede, og den dimensionering, vi lavede for 10 år siden, slår først igennem nu. Så det er ikke sådan, at vi uddanner en masse historiefolk eller sådan noget, som der så slet ikke er brug for. Vi skal jo bruge lidt til gymnasier og andre steder. Men jo, jeg vil meget, meget gerne, og jeg er ekstremt optaget af at løfte kvaliteten af erhvervsuddannelserne og få flere elever ind. Det er derfor, jeg siger, at lad os da kigge på, hvad der virker, hvor man har haft succes med at gøre det, og nogle steder har man jo brugt HF som et springbræt. Kunne vi forestille os, at vi laver en mere erhvervsrettet HF, hvor man tager en lidt kortere HF, og så kan springe direkte på erhvervsuddannelsen og afprøve den lidt også? F.eks. ved vi, at de bliver, og at der er mindre frafald.

Kl. 20:23

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så vil jeg gerne gentage det generøse tilbud fra folkestyret på vegne af skatteborgerne om, at der er fri kaffebar i de tilstødende lokaler, hvis man har lyst til at snakke mere uformelt med hinanden. Den næste korte bemærkning er til fru Anni Matthiesen, Venstre.

Kl. 20:24

Anni Matthiesen (V):

Tak. Jeg vil gerne følge lidt op på det, der tidligere blev spurgt ind til, i forhold til ungdomsuddannelserne, for der var jo rigtig mange ting i hr. Martin Lidegaards tale, som jeg holdt meget af. Der blev jo talt om øget kvalitet i alle uddannelser, og der blev talt om, at vi skal bekæmpe unges mistroivsel osv., altså alle de der fine ord. Men det er jo faktisk sådan, at antallet af unge mennesker de næste år er faldende, og det betyder, at der er kamp om de samme unge mennesker, og at vi, som der også blev sagt tidligere, også har en kæmpe udfordring med at få unge nok til at vælge en erhvervsuddannelse, så vi også har unge mennesker, som bliver smede, elektrikere osv., og som dermed også kan hjælpe med til at håndtere den grønne omstilling.

Noget af det, som jeg bed mærke i, var så, at hr. Martin Lidegaard sagde, at Radikale Venstre ikke ville være med til at kigge på adgangskravene til gymnasiet. Hvad er årsagen til det, når vi ved, at der faktisk sidder mange på gymnasierne i dag, som mistrives, fordi presset er for hårdt?

Kl. 20:25

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:25

Martin Lidegaard (RV):

Tak for spørgsmålet. Jeg er faktisk utrolig glad for at få det spørgsmål fra fru Anni Matthiesen og fra Venstre, fordi jeg også ved, at vi her har en fælles arv om, at vi ser uddannelse som en grundlæggende frisættelse af det enkelte menneske, og nu talte statsministeren om Grundtvig, og her vil jeg også sige: »Og han har aldrig levet, som klog på det er blevet, han« – hun – »først ej havde kær«.

Vores udgangspunkt er jo, at vi mangler folk over alt, at vi mangler sygeplejersker på sygehusene, velfærdsarbejdere og ingeniører og faglig arbejdskraft. Vi tror ikke, at vi kan tvinge de unge over i erhvervsskolerne ved at højne adgangskravet for gymnasierne, vi tror ikke, at det fungerer på den måde, og vi tror hverken, at vi får flere faglige elever eller en større gennemførelsesprocent. Vi tror, at vi er nødt til at lave nogle gymnasier, hvor vi også får dem ind, typisk drengene, dem fra yderområderne, der som udgangspunkt ikke har så høj en karakter. For vi kan jo se, at langt de fleste gen-

nemfører, at de kommer ud med uddannelse, og at de går videre til velfærdsuddannelserne, især dem, der har mellem 5 og 7 i karakter. Hvis vi laver et karakterkrav på 7, lukker vi jo op til 30 pct. af de nuværende gymnasieelever ude.

Kl. 20:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 20:26

Anni Matthiesen (V):

Nu må vi jo se, hvor den lander. Der er jo ingen, der siger, at det nødvendigvis skal være 7, det kunne f.eks. også være 6. Men der, hvor jeg bare synes problemet er i dag, er, at der er alt for mange unge mennesker, som helt pr. automatik vælger gymnasievejen, og som dermed, når de starter der, også møder nogle krav, som gør, at de falder fra, eller at de for den sags skyld havner i mistrivsel. Og apropos mistrivsel synes jeg jo faktisk, det er at skyde de unge mennesker i foden, hvis vi ikke laver en tidligere indsats for at sikre, at de kommer på den rette hylde fra starten.

Kl. 20:27

Tredje næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 20:27

Martin Lidegaard (RV):

Jeg er sådan set enig. Det, vi kigger på, er jo bare de eksempler, vi allerede har, hvor vi har en fælles indgang for alle de unge. Det har de f.eks. gjort på Nyborg Gymnasium, som jo også rummer erhvervsuddannelser, også htx og hhx osv., og de har gjort det på Struer Gymnasium, altså campusmodellen, hvor man kommer ind, og hvor de sådan, hvad jeg synes er genialt, har den tilgang, at de, hvis man så undervejs finder ud af, at det ikke var der, man hørte til, og det kan godt være, at de ikke helt burde gøre det, så skubber de unge over i den anden linje med fuld merit og får dem placeret der, hvor de skal være, men det er i det samme ungdomsmiljø, uden at der for mange piger eller drenge, og uden at de skal miste anseelse, og jeg tror, det er den tankegang, der kan gøre, at vi kan få flere ind. Hvis man laver et adgangskrav til gymnasiet, tror jeg desværre, det vil have den effekt, at alle så i endnu højere grad vil på gymnasiet, fordi det er det fineste. Det synes vi ikke det er, men vi frygter, at man vil skabe den bevægelse.

Kl. 20:28

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Den sidste omgang med korte bemærkninger til Radikale Venstre er til hr. Peter Skaarup, Danmarksdemokraterne.

Kl. 20:28

Peter Skaarup (DD):

Tak for det, og tak til hr. Martin Lidegaard for talen. Talen kom godt rundt også om det udenrigspolitiske, og jeg har også lagt mærke til, at hr. Martin Lidegaard har spurgt nogle af de andre ordførere i dag, specielt i forhold til Ukraine og gas og de sanktioner, der er lavet, om vi er gode nok til at lægge pres på Rusland i forbindelse med invasionen i Ukraine. Jeg kunne bare godt tænke mig at høre Martin Lidegaards vurdering af den nuværende situation. Er det ikke rigtigt, at sanktionerne jo ikke har haft den fornødne virkning, og at de måske først på meget lang sigt vil have en rigtig god virkning på Rusland, og er det måske ikke noget andet, der skal til her på den korte bane, for at sikre ukrainernes frihed og dermed også hjælpe os selv her i Vesten? For har Rusland fået den appetit, som de har, og vinder de ved det, kan det være, de går videre til andre lande,

Baltikum og andre lande, og det kan vi være fælles om at mene i hvert fald er farligt, hvis det sker.

Kl. 20:29

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 20:29

Martin Lidegaard (RV):

Det bliver hr. Peter Skaarup og jeg ikke uenige om. Radikale Venstre har støttet hver eneste pakke til Ukraine, både militært og økonomisk, og det vil vi fortsætte med at gøre. Jeg bilder mig slet ikke ind, at sanktioner kan gøre det alene, men jeg bilder mig faktisk ind, at det, hvis man tog den beslutning i EU, at nu udfasede man, hvad man rent teknisk sagtens kunne, importen af fossile brændsler fra Mellemøsten og Rusland lineært over 10 år f.eks., ville ramme Putins inderkreds, oligarker, hele apparat og økonomi og krigsøkonomi på en helt, helt anden måde og give ham langt større udfordringer i et længere perspektiv. Det gælder også i forhold til at kunne lave ulykker andre steder end i Ukraine. Og da det samtidig vil give os mere stabile, grønne, billige energipriser i Europa og tilgodese andre sikkerhedspolitiske hensyn, f.eks. over for Kina, synes jeg faktisk, der er rigtig meget, der taler for, at man går ned ad det spor. Men ikke som et alternativ til at støtte Ukraine militært og økonomisk på den korte bane. Det er jeg helt enig.

Kl. 20:30

Formanden (Søren Gade):
Hr. Peter Skaarup.

Kl. 20:30

Peter Skaarup (DD):

Det er fint, at vi er enige om det, i hvert fald på den korte bane. Det, som jeg så godt kunne tænke mig at spørge hr. Martin Lidegaard om opfølgende, er: Hvad gør vi så i den konkrete situation? Vi ved jo alle sammen godt, at det er amerikanerne, der har de bedste kapaciteter, de bedste våben, den bedste teknik i det her spil. Vesten i øvrigt har det meget, meget svært, og der er mange lande, der i lang tid har skåret ned på forsvaret. Kan hr. Martin Lidegaard fortælle, hvordan hr. Martin Lidegaard og Radikale Venstre ser de fremtidige muligheder for at kunne gøre noget i forhold til Rusland på alle planer?

Kl. 20:31

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 20:31

Martin Lidegaard (RV):

Det vil måske undre hr. Peter Skaarup, og det er også lidt specielt, at Radikale her skal stå og sige, at vi faktisk ønsker en styrket forsvarsindustri og et styrket forsvarssamarbejde i EU. Vi bliver nødt til at kunne mere selv, stå mere på egne ben. Vi risikerer jo en Donald Trump som præsident i USA, så hvis vi ønsker at kunne støtte Ukraine også i egen ret og i øvrigt forsvare os selv, bliver vi nødt til at kunne mere og kunne tage vores skæbne i egen hånd. Jeg vil bare insistere på, at når vi taler sikkerhedspolitik, taler vi ikke kun om forsvar og våben. Jeg har ikke noget imod at tale om det, jeg har ikke noget imod at støtte det, men det kan ikke stå alene. Vores økonomiske politik og energipolitik er også sikkerhedspolitik, og det er nok så vigtigt.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Det afslutter spørgsmålene til hr. Martin Lidegaard, så vi siger tak til hr. Martin Lidegaard fra Radikale Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Morten Messerschmidt fra Dansk Folkeparti.

Kl. 20:32

Kl. 20:32

(Ordfører)

Morten Messerschmidt (DF):

Formand! Et af privilegierne ved at komme på her, knap 12 timer efter vi lagde fra land, er, at man har mulighed for at tænke lidt over det og forberede sig lidt, også i relation til det, der er sagt. Jeg oplevede i dag en varm og på mange måder positiv ting med statsministeren, som jeg ikke tidligere har oplevet. Hvis man måtte tale engelsk fra talerstolen, ville jeg næsten sige, at vi bondede, da hun nævnte »Blinkende lygter«, som er en af dansk filmhistories allerformeste film. Som jeg sad og lyttede igennem talerne, synes jeg, at der er rigtig mange af de frekvenser, vi alle sammen kender og, tror jeg, elsker fra »Blinkende lygter«, som indrammer regeringens politik. Hvem husker ikke ordene: »Det skal jeg da ha'!«, som sublimt blev leveret af Ulrich Thomsen som Peter, der godt nok i filmen spiller narkomanen, som kun tænker på det næste fix. I virkelighedens verden beskriver det forholdet mellem regeringen og DJØF – DJØF, der er på konstant jagt efter skatteydernes penge, og som med en eftergivende regering virkelig får, hvad de vil have, nemlig flere og flere ansatte. Jeg tror, at det er blevet til 13.000 flere, siden statsministeren blev statsminister, og 11 mia. kr. mere fra skatteydernes side. Så DJØF får, hvad de ville have.

Så er der et af de virkelig kendte udtryk: »Det er en syg høne, der har lagt det æg der«. Det elsker jeg, og jeg synes, det er en perfekt indramning af regeringens klimapolitik. Man vælter i en vanvittig rus skatter og afgifter ud over danskerne: afgift på plastikposer, på diesel, på el, på lastbiler og snart på landbruget og ikke mindst på det skøre energiprojekt på Bornholm, hvor man lovede, at det ville koste i omegnen af 1 mia. kr., og nu er man oppe på 30 mia. kr. Det er i sandhed en syg høne, der har lagt det æg. Så er der sætningen: »Faktisk så er Ove Ditlevsen en af vores største digtere!«. Det mener jeg på en eller anden måde godt kunne være rammen om regeringens kulturpolitik. Mens ordene »Er du læge?« formodentlig er det spørgsmål, rigtig mange ældre stiller, når der kommer endnu en fremmed ind i lokalet. Så er der selvfølgelig også sætningen: »Derfor skal du stadig ikke lære mig, hvordan man laver en sovs, lille Arne!«. Det kunne jo godt være undervisningsministerens pædagogiske vejledning til inkluderende samtaleformer i madkundskab. Et af de ord, jeg især elsker fra »Blinkende lygter«, er – med formandens tilladelse – »lortspasserbus«. Det er nok et lidt stærkt udtryk at bruge i dansk politik, og derfor vil jeg gerne rette en særlig tak til Moderaterne for dog alligevel at have lavet en variant af en bus, som passer meget godt ind og stadig væk er inden for forretningsordenen. Og endelig: Hvem kan glemme Ole Thestrup? Normalt elsker vi ham jo i Dansk Folkeparti som Svend Åge Saltum, men her er det Ole Thestrup som jægeren, der på spørgsmålet om, hvad i alverden de foretager sig rundt der på marken, udtrykker: »Vi jager!« Det er jo et sindbillede på netop den helt almindelige dansker under den her regering, der føler sig ganske jaget i hamsterhullet af EU-bureaukraterne, af statsministerens hansen, som vi dog alligevel hørte en lille tilbagetrækning fra i dag. Så tak, kære statsminister, for at knytte os tættere sammen med netop et af dansk films største værker og de mange citater, som jeg synes indrammer regeringens politik.

Når det så er sagt, vil jeg også gerne knytte et par kommentarer til noget af det, statsministeren sagde. For det første vil jeg gerne kvittere for, at man tilsyneladende nu vil smide flere udlændinge ud. Det er ikke noget, vi har set meget til. Det eneste, jeg kan

huske statsministeren har eksekveret for alvor, når det kommer til udvisninger, var, da hendes regering smed Dansk Folkeparti ud af ældreforhandlingerne. Men en udvisning af udlændinge er det ikke blevet meget til. Man kunne jo begynde med piraten Lucky, hvor statsministeren sådan hændervridende og lidt beklemt måtte ærgre sig over, at det ikke kunne lade sig gøre. Det ærgrer vi os også over. Det skyldes jo desværre, at der er nogle her i dette høje Ting, der ønsker at sætte de internationale konventioner højere end den danske udlændingepolitik.

Kl. 20:37

Man kunne jo også begynde med at få Socialdemokratiets spidskandidat til i hvert fald *ikke* at afvikle offentlige møder med en organisation, der hedder Hizmet, endnu en islamisk organisation, som har fået gravet sig ind i Socialdemokratiet med sine islamistiske tanker om kønsopdeling osv., og som jeg kan forstå den 13. maj var så heldig at have besøg af fru Christel Schaldemose. Man kunne gøre rigtig meget, og jeg siger bare, at Dansk Folkeparti altid er klar, når det kommer til stramninger i udlændingepolitikken.

Når det kommer til klimapolitikken, tror jeg desværre, vi begynder at glide lidt fra hinanden. Tilbage i 2019 lavede vi en aftale. Jeg synes egentlig selv, det var en god aftale, især det her med, at når vi så når 70-procentsmålsætningen, skal det ske på en måde, hvor der ikke sker store ubalancer i det danske samfund. Vi vil ikke have en større social ulighed som følge af den grønne omstilling. Jeg synes egentlig, at statsministeren på formfuldendt vis satte ord på det i sit meget, tror jeg, vel huskede løfte om prisen på kødsovs tilbage i valgkampen, i forhold til at oksekød ikke må blive dyrere. Der har vi så bare en forventning om, at statsministeren og hendes regering også lever op til det, for alt andet er jo efterhånden blevet dyrere med dieselaftgift og flyafgift og industriaftgift og lastvognsafgift og ejerafgift og elafgift. Nu kommer også snart energireoveringsdirektivet, som gør det dyrere og dyrere bare at bo i helt almindelige boliger. Og ja, om føje tid, forstår jeg, kommer der også en afgift på landbrugsproduktion. Der har vi bare et mindeligt håb om, at statsministeren lever op til sine løfter.

Danmark har allerede i dag nogle af de højeste fødevarerafgifter i EU. Jeg vil gerne sige det fuldstændig klart, hvis man ikke har set det i medierne, at flytter der så meget som en arbejdsplads ud af Danmark og stiger fødevarerpriserne så meget som 1 kr. som følge af den CO₂-skat på landbruget, som regeringen har sat sig for at indføre, melder vi os ud af klimaloven. Vi vil ganske enkelt ikke stå på mål for det.

En af de ting, der har været påfaldende lidt om i dag, er den dokumentar, som jeg ellers troede vi alle sammen havde set i går på TV 2, og som jo på mange måder knytter an til udlændingepolitikken. Uden at jeg på den måde er ekspert, forekom det i hvert fald for mig, at ganske mange af aktørerne i dokumentaren havde en udenlandsk oprindelse. Vi har i Dansk Folkeparti et konkret forslag, både til de mange udlændinge, men også de anløbne advokater og andet godtfolk, som viser sig at være i tæt forbindelse med underverdenen, og det er, at hvis man bedriver underslæb eller hvidvask eller anden økonomisk kriminalitet, som er forbundet med bandekriminalitet, narkokriminalitet eller andet i den retning, skal man ikke dømmes efter hvidvasklovens regler, så skal man dømmes efter de regler, som man er med til at hvidvaske. Så hvidvaske man som advokat penge, der er tilvejebragt ved en overtrædelse af narkotikalovgivningen, skal man have den samme straf som den, man har hjulpet. Det tror jeg vil have en på mange måder mere disciplinerende, opdragende effekt end det, som vi oplever i dag, hvor det er helt tydeligt, at der er alt for mange, som glider igennem.

Et andet tema, som i lyset af at vi er så tæt på et valg, også er gledet meget igennem, er EU. Der er ikke mange, der har følt trang til her 10 dage før europaparlamentsvalget at sige noget om EU. Det synes jeg på mange måder er en skam, dels fordi det er EU der, tror

jeg, fylder mere i danskernes hverdag, end nødvendigvis Folketinget gør, i hvert fald hvis man ser på, hvor det er, man lovgiver, men også fordi vi vel alle sammen har en interesse i at hæve valgdeltagelsen. Derfor er jeg også utrolig ked af den smædekampagne, som Socialdemokratiet har indledt her i aften. Jeg kan forstå, at man har oprettet en hjemmeside, der hedder rigtigevalgtest.eu, hvor man beskylder de valgtest, som Dansk Erhverv, Dansk Industri og andre har lavet, for at være falske. Det synes jeg simpelt hen er under lavmålet, og det håber jeg hr. Christian Rabjerg Madsen vil give de her fine, fine organisationer en undskyldning for. Tak, formand.

Kl. 20:42

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Så går vi over til de korte bemærkninger. Først giver jeg ordet til hr. Frederik Vad fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 20:42

Frederik Vad (S):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Der er nok at være ked af i forhold til mange problemer på udlændinge- og integrationsområdet, der ikke er blevet løst; det er jeg sådan set enig med hr. Morten Messerschmidt i. Men hvis hr. Morten Messerschmidt kigger på alle nøgletal på det her område siden 2019, kan han se, at statsborgerskaber til folk fra Mellemøsten og Nordafrika rasler ned, at de sidste 5 år er flere flygtninge og familiesammenførte til flygtninge rejst ud af Danmark end ind i Danmark, at aldrig har beskæftigelsen været højere for folk i den her gruppe, og at vi har reduceret antallet af udviste mennesker på udrejsecentre med to tredjedele siden 2019. Så hvis man skærer vores uenigheder om konventioner og alt muligt til side, og hvis man skærer polemikken væk, kan hr. Morten Messerschmidt så komme i tanke om en regering, en anden regering, i nyere danmarkshistorie, der på nøgletallene – på nøgletallene – har leveret en bedre udlændinge- og integrationspolitik end den, Socialdemokratiet har stået i spidsen for siden 2019?

Kl. 20:43

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 20:43

Morten Messerschmidt (DF):

Ja, altså samtlige regeringer før 1983; det er jo der, alting går galt. Men efter 1983 går alting jo så galt, fordi Socialdemokratiet indtil 2016 er på den forkerte side af historien. Jeg må bare minde hr. Frederik Vad om, at de arbejdsbetingelser, som Socialdemokratiet har i dag, jo er helt anderledes end dem, som Dansk Folkeparti havde, da vi støttede en borgerlig regering, for dengang var Socialdemokratiet jo modstanderen. Det var, dengang Socialdemokratiet sagde, at det ikke var stuerent at tale om udlændingestrømninger, og hvor man overhovedet ikke kunne forestille sig, at man udfordrede konventionerne.

Vi vil meget gerne samarbejde med Socialdemokratiet, især med de nye erkendelser, som hr. Frederik Vad er kommet med, men jeg må også bare sige, at der kommer en dag, hvor også hr. Frederik Vad og hans parti kommer til at tage et opgør med de internationale konventioner. For når vi har en statsminister, der står og siger, at vi desværre ikke kan udvise en pirat fra Nigeria – desværre – er det jo en kapitulation på folkestyrets vegne. Det er en statsminister, som ikke kan sætte sin vilje igennem, selv om hun har et kæmpe flertal for det i Folketinget.

Kl. 20:44

Formanden (Søren Gade):

Hr. Frederik Vad.

Frederik Vad (S):

Jamen der er masser af ting, der er galt, og der er heller ikke noget af det, hr. Morten Messerschmidt havde i sin historieundervisning her, som er forkert. Men det vigtigste, når alt kommer til alt, er vel nøgletallene, fakta, og hvordan det ser ud, og det har vel ikke set bedre ud i årtier på samtlige nøgletal, end det gør nu. Vi skal langt videre, hr. Morten Messerschmidt; jeg er enig. Men findes der en regering og en regeringsledelse, der kan matche den, vi har haft siden 2019, på alle de her nøgletal: statsborgerskab, udvisninger og antallet, der kommer ind i landet?

Kl. 20:44

Kl. 20:45

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 20:45

Morten Messerschmidt (DF):

Ikke siden 1983, men pointen her, hr. Frederik Vad, er jo, at alle de problemer, som Socialdemokratiet har været med til at skabe, med al respekt for hr. Frederik Vad, fra 1983 og op til, skal vi sige 2019, er uløste. Vi er nødt til at sende de mennesker, som ikke har Danmark i hjertet, til et sted, som ikke er Danmark. Det er jo det, der er pointen. Vi kan jo ikke bare glæde os over, at det så kun er 7.000 muslimer, der er kommet ind i Danmark i 2023. Vi er nødt til at forholde os til de 100.000, der ikke burde være her i forvejen.

Kl. 20:46

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh. Værsgo.

Kl. 20:46

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for talen og ikke mindst den udtrykte kærlighed til »Blinkende lygter«, som er dansk films absolutte toppunkt, selvfølgelig i hård konkurrence med »Adams æbler« m.fl. Jeg tænkte også lidt på, om der var nogen sætninger fra filmen, der kunne beskrive LA's relation til hr. Morten Messerschmidt, og jeg tror, at jeg taler på vegne af hele folketingsgruppen, når jeg siger, at når hr. Morten Messerschmidt harcelerer mod den store stigning, der har været i antallet af akademikere i staten, sidder vi jo lidt og tænker: »Det kunne vi godt lide, det kunne vi rigtig godt lide«. Nu er jeg ikke den bedste til at efterligne Ole Thestrup, men der har vi da i hvert fald om ikke andet en fælles sag.

Et af de forslag, vi er kommet med, er jo, at man skal indføre en bindende bureaukratilov – tilsvarende den bindende klimalov, som I var med i og vi ikke var med i, og så har vi hver især fortrudt af forskellige grunde – for at reducere bureaukratiet. Er det noget, som Dansk Folkeparti kunne være med til, og så kunne vi sidde og sige, at det kunne vi egentlig rigtig godt lide?

Kl. 20:47

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 20:47

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg tror, det er noget, jeg gerne giver hr. Alex Vanopslagh en fist-bomb på.

Kl. 20:47

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh.

- Kl. 20:47 **Alex Vanopslagh (LA):**
Jeg håber jo, at det kan blive forankret bredt i Folketinget, og at vi ikke ender i en situation, hvor Venstre og Moderaterne siger, at de også har været med til at øge antallet af bureaukrater, for at statsministeren ikke skulle tro, at det var hende, der var mærkelig, for nu at tage en anden god reference. Hvilke forhåbninger gør hr. Morten Messerschmidt sig, i forhold til at en borgerlig regering endelig ville kunne få vendt udviklingen i forhold til mængden af administratorer i det danske velfærdssamfund?
- Kl. 20:47 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 20:47 **Morten Messerschmidt (DF):**
Jeg må sige, at i forhold til udenrigsministeren gør jeg mig absolut ingen forventninger. Jeg kender ikke en minister, som er mindre troværdig, og som er villig til at sige hvad som helst for bare at klamre sig til magten. Så ham tror jeg man skal passe på med at bygge noget på. Men i relation til det stovte gamle bondeparti Venstre, J.C. Christensens, Bergs, Colds parti, må jeg bare sige, at uanset det går op og ned i både showbiz og politik, vil jeg altid have en tillid til og et hjerte, der banker for det parti. Derfor tror jeg også, at det nok skal gå godt, hr. Alex Vanopslagh. Den dag kommer, hvor solen står op over et borgerligt Danmark og vi i fællesskab kommer til at sætte en ny retning.
- Kl. 20:48 **Formanden (Søren Gade):**
Hr. Lars Arne Christensen, Moderaterne. Værsgo.
- Kl. 20:48 **Lars Arne Christensen (M):**
Tak, og tak for en fin og finurlig tale. »Blinkende lygter« er i sandhed en fantastisk film og en del af dansk filmtradition. Måske er der en ny tradition på vej i Folketinget. Jeg håber det ikke, men Dansk Folkeparti og Liberal Alliance har i hvert fald kastet sig ud i noget nyt med deepfake og AI. Statsministeren nævnte det også i sin tale. Hos Moderaterne mener vi også, at jo nok er lidt en uskik at stjæle folks identitet, ansigter, stemme og med deepfake og AI tillægge dem lidt andre holdninger, end de egentlig har almindeligvis. I er jo i Dansk Folkeparti kendt for at være hårde over for kriminalitet, så hvordan stiller Dansk Folkeparti sig til sådan et identitetstyveri, kan vi kalde det, med deepfake ved hjælp af AI?
- Kl. 20:49 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 20:49 **Morten Messerschmidt (DF):**
Jeg ved ikke, hvad det er, ordføreren taler om. Hvad er det for et delikt i straffeloven, der skulle være overtrådt? Der er jo ikke noget, der hedder identitetstyveri. Det er jo velkendt, at man inden for satire kopierer personer. Jeg ved ikke, om ordføreren kan huske f.eks. på Danmarks Radio, hvor man havde Svend Auken og Uffe Ellemann-Jensen, der sad og gnæggede nede i Folketingssalen, og så lagde man nogle andre stemmer på. Var der nogen, der troede, at det var dem? Nej, det var der næppe. Vi gjorde os faktisk i modsætning til Danmarks Radio den ulejlighed at deklarere tydeligt, at vores i øvrigt, synes jeg selv, ganske morsomme gengivelse af statsministeren var genereret af AI.
- Kl. 20:47 Men jeg tror i virkeligheden, det siger mere om ordføreren og hans opbakning til regeringen her, hvis man reelt tror, at statsministeren går ud i at afvikle påske, pinse og jul.
- Kl. 20:50 **Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren.
- Kl. 20:50 **Lars Arne Christensen (M):**
Nu er det jo sådan, at der er mange af os herinde, der bruger ChatGPT f.eks., og det er ikke mange dage siden, at Scarlett Johansson var ude og sige, at hun mente, at hendes stemme var blevet kopieret, og det er jo en form for tyveri, at man tager folks stemmer og tager deres ansigt og tillægger dem andre holdninger, end de har. Så det er jo interessant at høre, hvilke holdninger Dansk Folkeparti og ordføreren har til sådan en form for identitetstyveri, som der latent ligger i det. Vi har jo også et valg, der kommer; vi har europæere, der skal ud og stemme, og vi vil gerne have sikkerhed omkring vores valg. Det er et færemoment, at vi har de her ting kørende. Hvad tænker ordføreren om det?
- Kl. 20:50 **Formanden (Søren Gade):**
Hr. Morten Messerschmidt.
- Kl. 20:50 **Morten Messerschmidt (DF):**
Jeg tror, det er enormt farligt, hvis vi overlader den moderne teknologi til Putin og kineserne og vores fjender alene. Vi kommer til at leve i en tid om ganske føje tid, hvor det er helt almindeligt, at man også frivilligt og med samtykke har en avatar, der kan gennemføre de mest kedelige møder og sådan noget. Den teknologi er der allerede i dag. Så hvis vi vælger at sige, at det er alt for farligt, og at det vil vi overhovedet ikke røre ved, så bereder vi i virkeligheden slet ikke vores borgere på den fremtid, som venter. Det, det handler om, er, hvordan man bruger det her rigtigt – altså ligesom Danmarks Socialdemokratiske Ungdom f.eks. har haft en tradition for at lave karikerede billeder med partiformænd osv., som lignede noget fra en film. Det ved alle jo også er falsk, men folk synes, det er meget sjovt alligevel.
- Kl. 20:51 **Formanden (Søren Gade):**
Hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.
- Kl. 20:51 **Rasmus Jarlov (KF):**
Tak for en god og sjov tale, som vi jo meget langt hen ad vejen er enige i, bl.a. når det handler om opgøret med bureaukrati. Jeg elsker også »Blinkende lygter«. Et af mine yndlingscitater er, da Mads Mikkelsen og Ole Thstrup står oppe ved koen og Ole Thstrup spørger: »Hvad skød du den med?« Det får mig til at tænke på Ukraine. Hvad skal de skyde russerne med? Grunden til, jeg spørger, er, at jeg har noteret mig, at hr. Anders Vistisen er rejst til Ukraine for at lave videoer om, hvor dårligt det går i Ukraine. Der vil jeg bare være sikker på, at vi fortsat kan regne med Dansk Folkepartis fulde støtte til Ukraines frihedskamp, både i Europa-Parlamentet og selvfølgelig også her i Folketinget. Der er jo også lidt udfordringer i Dansk Folkepartis gruppe i Europa-Parlamentet med AfD, som har været ude med noget afstandtagen til Ukraine, som vi ikke kan have. Der vil jeg gerne bruge et andet Ole Thstrup-citat: Vi kan jo ikke have sådan en flok bavarianer til at rende rundt og ... i skovbunden.

Det synes jeg altså også gælder i forhold til de mennesker, som forsøger at undsige vores støtte til Ukraine.

Kl. 20:54

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:52

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil godt have lov til at takke hr. Rasmus Jarlov for modet til at bruge det citat, for det sad jeg nemlig også og grublede over hvordan jeg kunne få passet ind. Jeg tror ikke, at jeg her vil delagtiggøre andre i, hvilke sammenhænge og hvilke ministre det var, jeg tænkte på, da jeg ville have brugt det citat.

Men jeg må bare sige, at jeg tror, eller jeg går da ud fra, at vi er enige om, at det ulykkeligvis går dårligt for Ukraine. Og det gør det jo, fordi der er så mange europæiske lande, som ikke lever op til det, vi har lovet dem. Hvis man ser Frankrigs, Spaniens og Italiens bidrag tilsammen til Ukraine, er det jo mindre, end hvad Danmark har givet. Hver eneste gang Danmark har givet noget, har det selvfølgelig været med Dansk Folkepartis fuldstændig udelte opbakning. Så jeg håber virkelig, at hr. Rasmus Jarlov er enig med os i den bekymring over, at der ikke er andre europæiske lande, som giver mere til Ukraine, sådan at vi kan få skubbet både Putin og Rusland tilbage.

Kl. 20:52

Kl. 20:53

Formanden (Søren Gade):
Hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 20:53

Rasmus Jarlov (KF):

Jamen det er jeg helt enig i. Det er også sådan, jeg håber det er, og det er sådan, vi gerne vil forstå hr. Anders Vistisen – at det, han er vred over, er, at andre ikke støtter nok, ikke at Danmark støtter for meget. Så jeg håber meget, at det er det, der er kritikken, og ikke, at vi giver for meget. Vi har givet rigtig meget, og det skal vi være superstolte af. Det er en af de få ting, regeringen faktisk har gjort virkelig godt.

Jeg kan tage endnu et citat fra »Blinkende lygter«: Han er psykopat, ham der.

Og det er han, Putin, og han skal stoppes for enhver pris.

Kl. 20:54

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 20:54

Morten Messerschmidt (DF):

Hvis hr. Rasmus Jarlov kan finde et eneste citat fra hr. Anders Vistisen, der skulle indikere det modsatte, vil jeg da meget gerne høre det, for jeg kender hr. Anders Vistisen ganske indgående, og vi er fuldstændig enige om den politik, som vi fører her på Christiansborg.

Nu sidder hr. Rasmus Jarlovs parti jo i en gruppe i Europa-Parlamentet, som rent faktisk er domineret af franskmand og italienerne og spaniere, så måske hr. Rasmus Jarlov kunne bede sine folk dernede om at skubbe lidt til dem, sådan at der kunne komme nogle flere penge i retning af Ukraine.

Kl. 20:54

Formanden (Søren Gade):

Hr. Søren Egge Rasmussen, Enhedslisten. Værsgo.

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jeg lytter mig til, at ordføreren kritiserede regeringens klimapolitik, men det er vel egentlig mere en implementering af aftaler, som både Dansk Folkeparti og Enhedslisten er med i, fra den sidste periode, som vi udmønter. Jeg har kunnet læse mig til, at DF har et vist fokus på, at det ikke må blive dyrere for danskerne. Hvad er der så sket i den danske energisektor, efter at vi ligesom har sagt, at vi vil indføre CO₂-afgifter? Industrien er begyndt at omstille sig, den er begyndt at nedbringe sit energiforbrug. Vi ser, at i de områder i Danmark, hvor man har en fjernvarme baseret på flere energikilder, hvor det så er vedvarende energi, har man den billige fjernvarme. Der, hvor man stadig væk har det gasfyrede, er det dyrt. Så vi står egentlig i en omstilling, hvor man ikke kan sige, at det bliver dyrere for danskerne, fordi vi fører en klima- og energipolitik. Så jeg undrer mig lidt over, at ordføreren er ude at luften, at Dansk Folkeparti vil ud af klimaaftalerne. Hvis det er Dansk Folkepartis holdning, hvorfor så ikke bare drage konklusionen, hvis ikke man kan lide den klimapolitik, der er?

Kl. 20:55

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 20:55

Morten Messerschmidt (DF):

Det gør vi jo også. Vi gør det jo ikke på grund af Enhedslisten. Vi gør det på grund af vores egen samvittighed. Danmark har EU's højeste elpriser. Danmark har nogle af EU's højeste fødevarerpriser. Nu kan jeg så forstå, at regeringen har ladet sig besnække af bl.a. Enhedslistens sirenesang til at indføre en CO₂-afgift på landbrugsvarer, hvad jeg forstår at Svareudvalget konkluderer entydigt vil forøge fødevarerpriserne yderligere. Der er det vores opfattelse, at den enlige mor, som statsministeren talte så varmt om i valgkampen – jeg tror, det var med tre børn – ikke skal belastes yderligere af Enhedslistens klimapolitik. Derfor er det bare, vi siger fra.

Da vi tilbage i 2019 lavede klimaloven, blev det direkte på vores foranledning skrevet ind, at det ikke måtte øge den sociale ulighed og selvfølgelig heller ikke belaste konkurrenceevnen osv. osv. Men det er, ligesom om regeringen i dag, selvfølgelig ansporet af Enhedslisten, som er notorisk antierhvervsorienteret, helt har glemt det. Vi har bare ikke glemt det. Vi mener det faktisk lige så meget, som vi mente 70-procentsmålsætningen.

Kl. 20:56

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 20:56

Søren Egge Rasmussen (EL):

Enhedslisten er absolut ikke imod erhvervslivet. Vi er sådan set for en omstilling af vores samfund til et bæredygtigt samfund, og der er også erhvervsliv i det samfund. Der er også fællesskabsejede virksomheder. Når vi nu skal tage eksemplerne, har vi jo hævet dieselafgiften. Samtidig har vi så sænket afgifterne på dieselmotorer, så vi er endt med en afbalanceret løsning, der sådan set ikke rammer danskerne. Kan ordføreren ikke se, at der faktisk er mange eksempler på, at vi har en afbalanceret tilgang til det, så vi sådan set kompenserer over for de almindelige mennesker?

Kl. 20:57

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:57

Kl. 21:00

Morten Messerschmidt (DF):

Nu ved jeg ikke, om ordføreren nogen sinde har ejet en bil, men det er jo ikke nogen stor fest, at anskaffelsesomkostningerne sænkes, hvis man har købt den, og så kan man konstatere, at driftsomkostningerne bliver notorisk dyrere. Så bliver det jo dyrere. Derfor er det ikke den vej, vi ønsker at gå.

I øvrigt tror jeg og vi, at det, som er vejen frem, hvis man overhovedet skal det her, er en generelt mere markedsbaseret ordning, hvor man får indlemmet både transportsektoren, boligsektoren og landbruget i EU's kvotehandelssystem, men så dropper alle de der fordyrende afgifter og skatter, som Enhedslisten er så dygtige til. Så lad det være billigere at være dansker, og lad det så være markedet, der driver det.

Kl. 20:58

Formanden (Søren Gade):

Fru Maria Durhuus, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 20:58

Maria Durhuus (S):

Tak, og tak for en meget omfattende tale. Jeg vil spørge om noget helt andet. Jeg vil gerne spørge ordføreren til ældreaftalen. Ordføreren nåede lige kort ind på, at Dansk Folkeparti ikke var en del af ældreaftalen. Jeg har hørt mangt og meget kritik fra ordførerens parti af den indgåede ældreaftale. Kan ordføreren ikke sætte et par ord på, hvad det var, Dansk Folkeparti gerne ville have haft? Hvad var Dansk Folkepartis vision for den her nyindgåede ældreaftale?

Kl. 20:58

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 20:58

Morten Messerschmidt (DF):

Tak. Jo, noget af det, vi er allermost ærgerlige over at man afskaffer, er jo de her opsøgende hjemmebesøg, hvor, som vi oplever det, man meget ofte sporer den begyndende demens, alzheimer, eller hvad det er. Det er måske ved de opsøgende hjemmebesøg, man finder ud af, at den ældre begynder at miste overblikket over, om man har brug for rengøring, om det går godt med at få lavet mad, osv. Det afskaffer man jo, fordi det nu skal være frit for kommunerne. Det synes vi er helt forkert. Og så havde vi nok også betonet indfasningen noget tidligere. Altså, de gode ting, der ligger i forhold til nye styreformere for plejehjem osv., synes vi ikke man skal vente så lang tid med. Der er jo flere generationer af ældre, der når at dø på deres plejehjem, inden de får gavn af de gode ting, der er i aftalen. De bliver til gengæld belastet af de dårlige ting i tide.

Kl. 20:59

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 20:59

Maria Durhuus (S):

Men der er jo ikke noget i aftalen, der gør, at kommunerne ikke må lave hjemmebesøgene. Vi fratager dem bare kravet om det. Det, der underer mig lidt, er kritikken af aftalen, for dengang man i VK-regeringen indførte bestil og udfør-modellen, var Dansk Folkeparti jo støtteparti i implementeringen af historiens største new public management-styringsmodel lige netop i ældreplejen. Virkede det bedre end det, vi er på vej med i dag?

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 21:00

Morten Messerschmidt (DF):

Jamen jeg tror, det er helt forkert at fjerne de der grundrettigheder og sige, at så skal kommunerne afgøre, om de opretholdes, for kommunerne er jo ekstremt pressede rent økonomisk, bl.a. takket være den finanspolitik, som regeringen jo her fører, hvor man fjerner de øremærkede milliarder, og hvor man ikke sender de penge ud, som kommunerne har brug for. Det er klart, at hvis man sidder derude i kommunerne og kan se, at pengene er små, og man ved, at nu er det ikke et lovkrav længere f.eks. at have de opsøgende hjemmebesøg, er det sådan noget som det, der ryger, og det er bare de svageste ældre, som det først går ud over. Så vi er virkelig langt fra hinanden, må jeg indrømme.

Kl. 21:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 21:00

Signe Munk (SF):

Nu har jeg fulgt hr. Morten Messerschmidts erkendelse omkring klimaloven, og jeg må bare sige, at den erkendelse, jeg er kommet frem til, er, at jeg ikke tror, hr. Morten Messerschmidt helt har vidst, hvad han skrev under på, da han på vegne af Dansk Folkeparti skrev under på en klimalov, for det lyder jo nærmest, som om ordføreren tror, man kan komme i mål med den grønne omstilling uden at rykke en eneste brik i det her samfund. Jeg bliver også bare nødt til at sige, og man skal høre meget, før ørerne falder af, at det jo er lodret forkert, at vi har de højeste elpriser i Europa i Danmark. Vi har de laveste. Det er lodret forkert, når ordføreren siger, at når vi hæver dieselaftgiften, piller vi ved registreringsafgiften. Det er udligningsafgiften, og det betyder, at for dem, der har en diesebil, er det billigere, men at det er dyrere at køre i den. Det er godt for klimaet. Samtidig har vi lavet en bilafale, som holder de fleste elbiler fri fra registreringsafgift. Det er bare for at rydde lidt op i misforståelserne.

Men jeg er bare nødt til at høre: Kan ordføreren ikke se, at det er en lille smule fejlt at vente på, at vi andre skal smide partiet ud af klimaloven? Hvorfor ikke bare tage konsekvensen af Dansk Folkepartis nye kurs og træde ud af klimaloven nu?

Kl. 21:01

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:01

Morten Messerschmidt (DF):

Det kan også være, vi gør det, men der er også noget rigtigt i at sige, at regeringen må have et valg i forhold til den her skøre landbrugsafgift. Der er jo ingen logiske argumenter for at indføre en særlig dansk skat på fødevareproduktion. Altså, det er jo i enhver henseende tosset, og derfor må man sige, at regeringen skal have muligheden for at bremse det.

Men jeg vil da meget gerne komme fru Signe Munk i møde og sige, at ja, jeg tror faktisk, vi har været naive. For vi havde en forventning om, da vi lavede den her meget bred klimaaftale, hvor både vi, Liberal Alliance, Konservative og mange andre var med, at regeringen måske også ville holde lidt igen med at lave aftaler, som var tyndt socialistiske. Der må vi jo bare konstatere, at alle de skatter, som jeg også med god grund forstår Socialistisk Folkeparti

roser sig selv for at have fået indført, er kommet igennem med flere af de borgerlige partiers modstand. Der havde jeg måske regnet med, at når vi havde så bred en kreds, ville man også lytte lidt mere til os andre.

Kl. 21:03

Formanden (Søren Gade):
Fru Signe Munk.

Signe Munk (SF):

Det fine ved at være grøn og rød er jo, at når man f.eks. laver en flyafgift, får de fattigste pensionister også en ældrecheck.

Der er jo masser af logik i at indføre en afgift på landbruget i forhold til deres forurening. De får 1 mia. kr. om måneden i støtte. Det er samfundsøkonomisk enormt dyrt, hvorimod det er meget billigere for samfundet som helhed at bruge en CO₂-afgift, samtidig med at man kan hjælpe dem med omstilling. Så jeg vil bare høre: Er hr. Morten Messerschmidt slet ikke optaget af, hvad der er billigst for samfundet i den grønne omstilling?

Kl. 21:03

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:03

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg må indrømme, at jeg altid bliver bekymret, når der kommer en socialist, der tror, hun er bedre til at styre en virksomhed end virksomhedsejeren selv. Det gør jeg helt grundlæggende, for erfaringsmæssigt må jeg bare sige, at det er meget, meget få socialister, der har været ude at få jord under neglene og rent faktisk har en fornemmelse af, hvordan samfundet fungerer, så det bliver sådan noget skrivebordshalløj. Og nej, jeg synes ikke, det er særlig betryggende med en CO₂-afgift, når jeg kan se, at det er det eneste i land i EU, der indfører den, og når den ekspertkomité, der er nedsat for at analysere konsekvenserne af det, entydigt siger, at det kommer til at øge fødevarerpriserne, for vi har ikke brug for højere fødevarerpriser i det land, der har de højeste fødevarerpriser i EU.

Kl. 21:04

Formanden (Søren Gade):
Hr. Thomas Skriver Jensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 21:04

Thomas Skriver Jensen (S):

Tak for det. Jeg blev lidt småprovokeret i forhold til en CO₂-afgift på landbruget, som jeg kan høre hr. Morten Messerschmidt ved meget om. Det er jo sådan, at lige i øjeblikket sidder en perlerække af ret kloge mennesker – det håber jeg vi enige om – på det her område og kigger på, om man kan, og om man skal og i så fald, hvordan man skal indføre en CO₂-afgift på dansk landbrug.

Et tænkt eksempel er: Hvis de nu kommer ud i enighed og siger, at det kan man godt, at det bør man gøre, og den skal se sådan her ud, kan vi så regne med Dansk Folkepartis støtte, eller vil hr. Morten Messerschmidt holde stædigt fast?

Kl. 21:04

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:04

Morten Messerschmidt (DF):

Det var lidt det, jeg svarede til fru Signe Munk før. Vi har faktisk, hvilket jeg også synes sømmer sig som forligspart osv., den tilgang

til tingene, at vi lader tvivlen komme regeringen til gode. Kan det lade sig gøre, hvor det ikke flytter en arbejdsplads ud af Danmark, hvor det ikke forøger fødevarerpriserne, så siger vi: Fint! Men hvis det til gengæld er det modsatte, mener vi altså, at det bryder fundamentalt med det, som spørgerens formand lovede i valgkampen, og så vil vi ikke være med til det.

Jeg mener også, det bryder helt fundamentalt med det, vi var enige om i aftalen bag klimaloven om, at det her ikke må føre til en øget ulighed, og vi oplever altså i øjeblikket, at det, der sådan på overfladen er grøn politik, klimapolitik, bare er tordenrød skattepolitik.

Kl. 21:05

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 21:05

Thomas Skriver Jensen (S):

Jeg anser ikke alle de mennesker, der sidder i det lokale, som tordenrøde på nogen som helst områder. Jeg var egentlig bare interesseret i et helt kort svar. Hvis de kloge mennesker, der ved noget om området, kommer ud fra det lokale og siger, at vi skal have en CO₂-afgift på dansk landbrug, for det kan vi godt gøre, og det skal se sådan her ud, kan vi så regne med Dansk Folkeparti? Det er jo ikke småting, hr. Morten Messerschmidt flirter med. Det er at træde ud af klimaloven. Det kan potentielt set koste tusindvis af arbejdspladser ude i landdistrikterne, hvor der ikke er så mange arbejdspladser. Det vil være rigtig, rigtig skidt for rigtig mange familiers privatøkonomi, og derfor vil jeg bare gerne have et klart svar: Kan vi regne med, at Dansk Folkeparti bliver i klimaloven og er med på en CO₂-afgift?

Kl. 21:06

Formanden (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 21:06

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er ikke helt sikker på, hvad det er for nogle tusindvis af arbejdspladser, der skulle forsvinde, hvis Dansk Folkeparti træder ud af klimaloven. Det kan være, at vi lige skal tage den over en kop kaffe senere.

Men vores standpunkt står klart: Vi synes, at mængden af byrder og bøvl og skatter og afgifter, som i klimaets navn bliver pålagt danskerne, er langt over niveau – langt mere, end det, vi var stillet i udsigt, og derfor: Forøger den der CO₂-afgift på landbruget det, så er vi ude.

Kl. 21:06

Formanden (Søren Gade):
Hr. Jens Meilvang, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 21:07

Jens Meilvang (LA):

Tak for det. Jeg vil også gerne takke for en som altid rigtig god og spændende tale. Nu vil jeg så nok trække debatten en lille smule ned til noget mere konkret og jordnært. Jeg er jo transport- og landdistriktsordfører og interesserer mig derfor rigtig meget for mobilitet og specielt mobilitet ude i landdistrikterne, som i de seneste år har haft meget store problemer: Busruter nedlægges, lukkes, og mange steder forringes de, så de kun kører en eller to gange om dagen. I mange områder af Danmark er det helt umuligt at få en taxa en lørdag aften eller efter et bryllup eller en fest i det lokale forsamlingshus.

Derfor havde Liberal Alliance et forslag her i salen, som vi stemte om i går, om en liberalisering af taxalovgivningen, der sådan

vil muliggøre privatbilismen, og at man kan hjælpe hinanden ude på landet, altså at vi fik aktiveret nogle af alle de private biler, der er derude, så man kunne få lov at køre sin nabo ind til fest, eller så en ung mand kunne tjene en skilling en lørdag aften på at hente et par, der har været til fest i det lokale forsamlingshus.

Det stemte Dansk Folkeparti imod, og det undrer mig sådan set meget, for jeg er egentlig ret meget af den overbevisning, at vi har de samme intentioner om, at vi skal hjælpe landdistrikterne, at vi skal skabe noget bedre mobilitet. Hvordan tænker DF det kan lade sig gøre, uden at vi skal hjælpe privatbilismen på vej?

Kl. 21:08

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:08

Morten Messerschmidt (DF):

Det tror jeg ikke hr. Jens Meilvang skal tage sig så nær. Baggrunden for, at vi stemmer nej til det forslag, er jo, at regeringen har stillet os en analyse af hele området i udsigt, som kommer her om et halvt års tid, tror jeg, eller noget i den stil, og så får vi jo hele diskussionen der. Så at man allerede nu på foranledning af Liberal Alliance skulle konkludere noget synes vi er lidt forkert.

Vi kan sagtens se fordele ved i et vist omfang at liberalisere, som Liberal Alliance lægger op til, men vi kan også se nogle udfordringer, i forhold til hvordan det så på nogle af de områder, hvor taxabranchen fungerer, kan være en hindring for dem. Så jeg synes, at det her igen er i orden at lade tænksomheden komme først, lade regeringen komme med sin analyse af området, og så er jeg da sikker på, at Liberal Alliance får i hvert fald en del af sine ønsker igennem. Det er ikke sådan, at jeg ser dem som en modsætning til Dansk Folkepartis ønsker. Vi vil bare gerne gøre det på et oplyst grundlag.

Kl. 21:09

Formanden (Søren Gade):

Jeg giver nu ordet til hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 21:09

Per Larsen (KF):

Tak for det, og tak for en morsom og fin tale. Enhedslistens ordfører drømte forskellige ting tidligere i dag, og jeg drømmer også – mest af alt om, at vi kan få en borgerlig regering. I den forbindelse var det rent faktisk sådan, at jeg var på tredje sal for at indtage et måltid, og der har Dansk Folkeparti jo til huse. Jeg kom forbi en dør, hvor der var nogle pamfletter med en ret EU-kritisk tilgang, som lige skærpede min opmærksomhed. For hvordan er det rent faktisk, at man i Dansk Folkeparti ser på EU? Altså, vi har jo haft nogle oplevelser i forhold til brexit, som i hvert fald har omvendt nogle af briterne i forhold til det standpunkt, de havde tidligere, fordi det gav en masse bøvl og bureaukrati og en masse udfordringer på mange områder. Så mit spørgsmål er: Hvordan er det lige, at Dansk Folkeparti ser på EU-situationen?

Kl. 21:10

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:10

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg tror, at det har overrasket rigtig meget, både i Storbritannien og på kontinentet, hvor langt man fra EU's side har været villig til at gå – også i forhold til hvor meget det har kostet mange unionsborgere – for at sikre briterne en dårlig aftale. Danmark skal jo ikke have

en aftale som briterne, og derfor er det jo ikke nært forestående, at Danmark skal melde sig ud af EU. Men opstår der en dag en frihandelsunion mellem EFTA-lande som Schweiz, Liechtenstein, Norge, Island, Færøerne osv., som kunne være et alternativ, vil jeg da til enhver tid foretrække det frem for den evig omklamrende superstat, som EU er ved at udvikle sig til. Så man kan sige: Ja, i drømmene er det det, vi arbejder hen imod. Men så vågner vi jo friske hver eneste dag og arbejder ud fra den virkelighed, der så er virkelighed i dag.

Kl. 21:11

Formanden (Søren Gade):
Hr. Per Larsen.

Kl. 21:11

Per Larsen (KF):

Tak. Den sidste sekvens betrygger mig så trods alt i, at det ikke kan blive et stort spørgsmål i forhold til fremadrettet at kunne danne en borgerlig regering, som så også kommer til at føre borgerlig politik. Jeg glæder mig utrolig meget til, at den dag kommer.

Kl. 21:11

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:11

Morten Messerschmidt (DF):

Den glæde deler jeg fuldstændig, hr. Per Larsen. Jeg må bare sige, at jeg af og til ser hr. Per Larsen passere igennem der, hvor vi har vores kontorer. Og næste gang vil jeg opfordre hr. Per Larsen til at gøre et holdt et øjeblik, for så kan det jo være, at vi kan tale om, hvordan vi laver en borgerlig regering.

Kl. 21:12

Formanden (Søren Gade):

Fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 21:12

Victoria Velasquez (EL):

Tak til ordføreren for talen. Ordføreren kom bl.a ind på vores ældre. Jeg kunne godt tænke mig at fokusere på økonomien eller mangelen på samme, når det gælder vores ældre. Det er ikke for at henvise til, at den her regering har taget penge, der skulle være gået til omsorg i ældreplejen og brugt dem på noget andet, selv om de ikke var ikke helt transparente med hensyn til det. Det handler om den konkrete indkomst, som folkepensionen er.

Jeg er jo glad for, at Dansk Folkeparti ikke var med til at gennemføre den afdæmpede regulering, hvilket er sådan et underligt ord, der egentlig betyder, at folkepensionen hvert eneste år bliver tusindvis af kroner mindre værd og også halter bagefter. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad Dansk Folkeparti tænker om selve pensionsalderen. For jeg ved, at Dansk Folkeparti har været ude og sige, at den højst skal være 70 år – det synes vi er lidt højt – men i forhold til muligheden for at kunne trække sig tidligere tilbage på f.eks. tidlig pension, så er noget af det, der bekymrer os meget, at pensionsalderen bliver ved med at stige. Vil Dansk Folkeparti være med til at afkoble de to ting fra hinanden?

Kl. 21:13

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:13

Morten Messerschmidt (DF):

Tusind tak for spørgsmålet. Først vi jeg i forhold til folkepensionen sig, at jeg er fuldstændig enig med fru Victoria Velasquez i, at det niveau, den har i dag, er uanstændigt, og derfor har vi også i vores

2030-plan opereret med til en begyndelse at lade den stige med 12.000 kr. efter skat., hvilket så er 1.000 kr. efter skat pr. måned.

I forhold til pensionsalderen har vi meldt klart ud, at vi ikke synes, at den tvungne pensionsalder skal stige til over 70 år. Til gengæld vil jeg gerne vende debatten om. I stedet for hele tiden at tale om, hvor længe folk skal arbejde, bør vi tale om, hvordan vi skaber et arbejdsmarked, som er mere inkluderende over for seniorer, sådan at det ikke bliver en udfordring i forhold til arbejdskraftmangel og den slags ting, at vi stopper med at hæve pensionsalderen, når den er nået til de 70 år.

Vi kan jo gøre rigtig, rigtig meget. Bla. kan vi bare se til nogle af vores nabolande, i forhold til hvordan de kan holde seniorerne på arbejdsmarkedet af frivillig vej.

Kl. 21:14

Formanden (Søren Gade):

Fru Victoria Velasquez.

Kl. 21:14

Victoria Velasquez (EL):

Ja, det i hvert fald et sted, hvor jeg tænker at regnemaskinen tager helt fejl. Altså, det, at den bygger på antagelser fra efterlønnen, og at man skriver, at folk kan fortsætte med at være tagdækkere, til de langt op i 70'erne, er jo absurd.

Men vil Dansk Folkeparti så sikre, at den tidlige pension bliver afkoblet fra den stigende pensionsalder? Eksempelvis ville Arne, hvis han var en 17-årig knejt i dag, der startede på arbejdsmarkedet, jo få langt senere ret til tidlig pension, fordi den følger den stigende pensionsalder. Mener Dansk Folkeparti, at den bør stoppe, sådan at den er ligger på den alder, hvor den er i dag?

Kl. 21:14

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:14

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er bange for, at der er et eller andet, jeg ikke helt kan overskue, og det er ikke, fordi jeg tror, at fru Victoria Velasquez stiller et trickspørgsmål. Men bare for at forklare det, som jeg ser det, så er vi jo varme tilhængere af Arnepensionen, og vi er varme tilhængere af seniorpensionen osv., også i den version, som vores partier oprindeligt havde aftalt med regeringen, men som Socialdemokratiet så har valgt at smutte fra. Vi mener ikke, at pensionsalderen skal stige over de 70 år. Hvordan det regnes ud, vil jeg meget gerne se om Enhedslisten og Dansk Folkeparti er enige om. Jeg forstår ikke helt detaljerne, så jeg håber, det er okay, at vi tager den på et andet tidspunkt.

Kl. 21:15

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Eriksen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 21:15

Rosa Eriksen (M):

Tak. Jeg vil gerne tale om ældrepleje igen. Jeg er en lille smule forvirret over Dansk Folkepartis linje, når det drejer sig om ældrepleje. Så vidt jeg er orienteret, er det Dansk Folkepartis politik, at ældre borgere skal mødes af velkendt personale, og at der faktisk skal være mere frihed til personalet i ældreplejen. Men hvordan hænger det så sammen med, at den ældreftale, vi lige har indgået, og som netop indeholder de ting, bare bliver beskrevet som varm luft?

Kl. 21:16

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:16

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg ved ikke, hvor længe fru Rosa Eriksen har været medlem af det her høje ting, men det er meget almindeligt, at man, hvis man synes, en aftale er dårlig på 50 pct. af områderne, så siger, at det vil man ikke stå på mål for. Det betyder så ikke, at alt i aftalen er dårligt.

Vi synes, det er glimrende med faste teams osv., men det, at vi ikke måtte være med til at forhandle aftalen – jeg tror da ovenikøbet, at ældreministeren er medlem af fru Rosa Eriksens parti; nu kan jeg ikke lige huske hvordan hun ser ud, men jeg mindes da, at hun er det, så det kunne da være, at fru Rosa Eriksen skulle tale med hende om forhandlingsteknik – og også mange af de indholdsmæssige ting gør, at vi ikke kan være med på det. Men det betyder jo ikke, at alt, hvad der ligger i den aftale, er skidt.

Kl. 21:16

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Eriksen.

Kl. 21:16

Rosa Eriksen (M):

Det kan være, at hr. Morten Messerschmidt så skulle tale med fru Pia Kjærsgaard, for det er i hvert fald ikke det, hun siger.

Så vil jeg gerne spørge ordføreren, hvordan Dansk Folkeparti tænker at man skal kunne sikre de her faste teams og faste medarbejdere. Vi ved, at vi står over for at have mangel på arbejdskraft, og så kan jeg godt høre, at man gerne vil beholde seniorerne længere på arbejdsmarkedet, men er det så seniorer, der skal passe seniorer? Derudover har Dansk Folkeparti været meget optaget af, hvor mange ansigter de ældre skal møde. Hvis I i Dansk Folkeparti skal igennem med jeres politik, hvordan vil I så komme ud over det uden international arbejdskraft?

Kl. 21:17

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 21:17

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er stolt over det privilegium, jeg har ved at kunne tale med fru Pia Kjærsgaard på daglig basis, og jeg synes, det er en lidt respektløs retorik, fru Rosa Eriksen har i forhold til seniorerne her i samfundet. Vi har f.eks. en handicappet datter derhjemme, som har behov for daglig hjælp, og der er da flere af hendes hjælpere, som er over 60 år. Det er da vel ikke en dårligere hjælp af den grund.

Så selvfølgelig skal vi da gøre mere for, at de rigtig, rigtig mange ældre eller seniorer, som er i 60'erne, og som mister deres job, og som nærmest ingen muligheder har for at komme tilbage på arbejdsmarkedet, får lettere ved det. De er da ikke dårlige medarbejdere, fru Rosa Eriksen.

Kl. 21:18

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så vi siger tak til hr. Morten Messerschmidt fra Dansk Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til fru Franciska Rosenkilde fra Alternativet.

Kl. 21:18

(Ordfører)

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for ordet. Tak til jer politiske kollegaer for endnu en sæson her i Folketinget. Lad mig starte min tale i Gaza, nærmere betegnet i Rafah. I fredags beordrede Den Internationale Domstol Israel til at stoppe deres blodige kamphandlinger i Rafah i Gaza. I søndags lavede Israel så et af deres hidtil blodigste angreb i byen. Og i går kunne vi læse, at kampvogne er set på vej ind i området. Det er grotesk, og det er frygteligt, og det skal stoppes. Samtidig er der skib på vej til Israel med dansk våbentechnologi, fordi den danske stat stadig væk tillader, at danske virksomheder forsynes det israelske militær med våben.

Jeg savner, at regeringen tager skarpt afstand fra Israels militær og deres vanvittige krigshandlinger mod den palæstinensiske befolkning. Jeg savner, at regeringen bruger deres diplomatiske muskler til at få stoppet det her vanvid, når Israel nu ignorerer Den Internationale Domstol. Men i Alternativet har vi øjnene på Rafah, og det har vi haft i snart 8 måneder. Vi har set enormt høje dødstal, vi har hørt israelske politikere omtale palæstinenserne som undermennesker, vi har set israelsk militær fejre og feste i Gaza på ruinerne af palæstinenserne smadrede liv. Vi har set, hvordan de har destrueret nødhjælp for at få palæstinenserne til at sulte – sult, som ifølge Genèvekonventionen er at betragte som en krigsforbrydelse. Det er simpelt hen dybt forkasteligt og ganske forfærdeligt.

Men vi ser også et modtryk. Flere og flere fordømmer det. Flere og flere lande tager stilling til efterspillet, når Israels regering holder inde. Senest har Norge, Spanien og Irland anerkendt Palæstina som en selvstændig stat. Og siden i går er Danmark så det eneste land i Skandinavien, der ikke anerkender Palæstina som en selvstændig stat. Det skal vi have lavet om på. Det kan godt være, at folketingsåret slutter nu, men Alternativet fortsætter kampen for Palæstinas anerkendelse.

Jeg har været medlem af Folketinget i halvandet år nu, og jeg blev politiker på grund af den grønne bevægelse, på grund af klimakrisen. Før jeg blev engageret i klimaaktivisme og siden borgmester og nu medlem af Folketinget, arbejdede jeg som kok. Jeg har haft med mad og fødevarer at gøre på professionelt plan hele mit liv. Jeg har haft at gøre med, hvad maden betyder for vores kroppe og for kloden. Der er jo noget helt særligt med mad, og det er, at vi alle sammen har brug for at spise noget hver dag.

Vi kender også alle sammen det at gå en tur i supermarkedet og i grønsagsafdelingen. Hvad møder os så egentlig der? Mere eller mindre de samme ti grønsager hver gang på tværs af sæsonerne. Og hvor kommer de fra? Formentlig ikke fra Danmark. På trods af at vi har noget af det bedste landbrugsjord i Danmark, importerer vi i omegnen af 70 pct. af den frugt og grønt, vi spiser, primært fordi vi bruger 80 pct. af vores opdyrkede land på at producere foder til dyr og på marker, hvor vi ellers kunne dyrke gode, danske grønsager. Grøntafdelingen ser ud, som den gør, fordi det kan betale sig.

Går vi videre i supermarkedet, ja, så når vi køledisken. Hvad finder vi der? Der finder vi bunker af hakket kalv og flæsk, helt ned til 14 kr. for en pakke. Det er bl.a. de grise, som avisen Information har skrevet artikler om på det seneste. Det er artikler om livet som produktionsgris i Danmark, om voldsomme skader på de her dyr, om udskudte endetarme, om rådne fostre og om et helt ekstremt forbrug af penicillin. Hvorfor ligger de der, grisene? Fordi det kan betale sig – på trods af at biodiversiteten lider under, at vi skal producere så meget dyrefoder, og selv om miljøet både på land og i vand lider under den massive forurening af kvælstof og pesticider, og selv om klimaet lider under landbrugets enorme drivhusgasudledning. På trods af det har Folketinget besluttet, at Danmark skal være verdens største kødproduktion.

Vi skal en anden vej. Alternativet vil en anden vej. Som Danmarks nye landbrugsparti vil vi forme fremtidens landbrug. Det skal være et landbrug, som ikke kun tjener erhvervens interesser, men som tjener hele Danmark. Vi mener, at det er på tide, at vi laver politik, så det kan betale sig at producere planter i stedet for dyr – en politik, der gør, at de dyr, vi så har, får langt bedre liv, og en politik, der gør, at naturen får mere plads, og at livet kommer tilbage i vores åer, søer og fjorde.

Kl. 21:23

Så skal det kunne betale sig at købe dansk og købe økologisk. Det skal kunne betale sig at handle lokalt. Det skal kunne betale sig at leve bæredygtigt. Det er nemlig en politisk opgave at gøre det bæredygtige valg til det billigste og det letteste. Det er fremtiden. Ja, der er nok at gøre, kære kollegaer. Men det stopper ikke med en CO₂-afgift. Det er der, hvor det starter.

Vi har brug for tiltag, der skaber reel klimahandling. Vi har en klimalov, men hvem tager egentlig ansvar for, at klimaloven skaber reel klimahandling? I Alternativet var vi glade i 2019, da klimaloven blev en realitet. Vi havde nemlig selv dyrket den i vores baghave. At se den vedtaget med et bredt forlig var en fest, for det lugtede af rigtig ambitiøs klimahandling. Men siden da har skuffelserne stået i kø, desværre. Ifølge regeringen er vi vel stadig væk et foregangsland, men man bliver jo ikke et grønt foregangsland, fordi Sverige sænker dieselaftgiften, fordi man blander lidt pruttetillende enzymhæmmer i køernes foder, eller fordi man ændrer på, hvordan man i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet opgør det danske CO₂-udslip. Men det er jo på det niveau, vi er. Det giver mig og mange andre bekymrede borgere en oplevelse af, at man ikke rigtig forstår, hvad det er, der skal til.

Men selv om det kan føles lidt op ad bakke at være klimaparti i det her Folketing, har vi ikke mistet troen på den grønne omstilling. For det bæredygtige samfund vil frem. Danskerne vil gerne en grøn omstilling. Ikke kun den grønne bæredygtighed vil frem; den sociale bæredygtighed fylder også mere og mere. Den anden dag var jeg til demonstration på Christiansborg Slotsplads under parolen »Undskyld, vi er her«. Det var en stor demonstration arrangeret af en række organisationer for grupper af mennesker, der lever med handicap, og som på forskellig vis har andre behov end den almindelige krop. Tusindvis af mennesker samlede sig, fordi regeringen har vedtaget besparelser på handicapområdet, parallelt med at det økonomiske råderum er blevet opjusteret med mange milliarder kroner.

Vi har udviklet en politisk praksis i det her land, hvor vi konsekvent overser den reelle værdi af omsorg i samfundet, på trods af at ingen kan leve uden andre. Vi lærer, at omsorg er en udgift, og at vi ved at indføre best practice kan optimere og spare penge på omsorgsydelser. Vi ved, at det koster penge at ansætte sosu-hjælpere og at ansætte flere pædagoger, men ved vi i grunden, hvad det koster at lade være? Flere og flere vil også øge muligheden for omsorg i hjemmet. Halvdelen af danskerne vil gerne gå ned i tid, og de vil endda gerne betale for det.

Uanset hvor meget modstand vi får, vil vi i Alternativet blive ved med at tale denne sag. Den sociale bæredygtighed vil frem. Vi er mange, der kæmper for mere omsorg til os selv, til hinanden og til kloden. Det er et politisk ansvar som politikere at skabe det bedste samfund. Og når jeg kigger ud i samfundet, er det ikke skattelettelse og et øget privatforbrug, vi mangler. Det er til gengæld penge til omsorg, velfærd og grøn omstilling. Tak for ordet.

Kl. 21:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Den første, der får ordet i rækken af indtegnede for korte bemærkninger, er hr. Frederik Vad, Socialdemokratiet. Værsgo.

Frederik Vad (S):

Tak for det, og tak for talen til ordføreren. Jeg kunne godt tænke mig at spørge Alternativets politiske leder, hvorfor hun tror Carolineskolen på Østerbro er den eneste religiøse friskole i Danmark, som bliver bevogtet af politi, panserglas, stålmure og alt muligt andet, der skal beskytte 210 danske børn?

Kl. 21:27

Alternativet, at de da skal belønnes med deres egen stat. Jeg bliver nødt til at sige, at Alternativets kompas i, hvad der er ret og rimeligt i forhold til jødiske medborgere her i Danmark, er frygtelig nok i sig selv, men hvordan pokker man som alternativist kan gå ind for, at man belønner terrorisme med en stat, forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 21:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:27

Formanden (Søren Gade):

Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 21:30

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det er dybt beklageligt, når skoler og andre institutioner bliver udsat for former for trusler, der gør, at man er nødt til at beskytte dem på den måde, som det er tilfældet her. At Carolineskolen er den eneste skole, er jo ikke ensbetydende med, at det er den eneste institution, der er udsat for trusler, men at det er den eneste, vi tager alvorligt, måske. Jeg mener, at alle børn skal beskyttes, og at hvis man er en institution, som er udsat for trusler, skal man beskyttes, og det er trist for alle, også der.

Kl. 21:27

Franciska Rosenkilde (ALT):

Der er simpelt hen så mange ting, der bliver rodet sammen i spørgerens udtalelser. Jeg ved knap nok, hvor jeg skal starte. Først og fremmest er det palæstinensiske flag jo ikke det samme som en terrororganisation. Altså, de palæstinensiske civile mennesker, der lige nu lever med fuldstændig forfærdelige krigsforbrydelser og handlinger fra et israelsk militær, kan man godt støtte op om og så samtidig støtte op om, at selvfølgelig skal jøder i Danmark og i hele verden leve i fred. Det er jo lige præcis det, der er pointen. Det er, at alle liv er lige meget værd, og at alle skal kunne leve i fred. Så at slutte, at man støtter op om terrorisme, fordi man går på gaden og støtter budskabet fred for palæstinensiske liv, er simpelt hen ikke sandt.

Kl. 21:31

Formanden (Søren Gade):

Hr. Frederik Vad.

Kl. 21:28

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 21:31

Frederik Vad (S):

Men hvorfor tror Alternativets leder at det er den eneste religiøse friskole i Danmark, hvor PET og politiet vurderer, at de 210 børn ikke kan gennemføre en normal skolegang, uden at der er massiv bevogtning af så stort et omfang, at det er, så vidt jeg forstår, den bedst bevogtede civile bygning i Danmark efter militærbaserne?

Kl. 21:28

Kim Edberg Andersen (DD):

Vi sætter os ned og drikker en kop kaffe, og så laver vi lige en studiegruppe om de ting, der er blevet råbt, mens man bar det palæstinensiske flag rundt i gaderne, og så tager vi lige snakken en gang til om, om man i hvert fald ikke kan sige, at nogle af dem, som var der, gjorde det, også dem, der hældte maling på en sten.

Vi vender lige tilbage til essensen af det så: Skal man som terrororganisation belønnes med at have sin egen stat, under 1 år efter man har skåret brysterne af uskyldige kvinder, og ganske få dage efter man har set kvinder, hvor blodet stadig væk løb ud af underlivet på dem, fordi de var blevet massevoldttaget? Er det virkelig det, Alternativet står for? Altså, jeg synes, det er helt vildt, at man kan have den timing. Det er en undskyldning, og det er selvfølgelig kronjuvelen for Alternativets vælgere, at man skal have ondt af palæstinenserne, men der skyder man bare uden for skiven. Kan den politiske leder slet ikke se det selv?

Kl. 21:32

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:28

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jamen det tror jeg er, fordi den er udsat for trusler, og det er jo dybt beklageligt. Det er da dybt beklageligt. Der er ingen børn, der skal gå i skole under trusler. Men der er også andre institutioner, der oplever former for trusler, desværre.

Kl. 21:29

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 21:29

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 21:32

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Jeg reagerede egentlig, fordi vi, som hr. Frederik Vad siger, har det problem, at vores jødiske borgere ikke kan leve i fred. Derfor er der så også noget, der overrasker mig, for Alternativet har sådan en det skal føles godt i maven-retorik altid. Den største skændsel, vi har i det danske samfund lige nu, er, at der er danske borgere, der skal bevogtes af væbnede vagter, fordi der er ufred. Når man så kommer fra Nordjylland og kommer hertil og ser, hvordan palæstinensiske flag lige efter et terrorangreb fylder alle gaderne og københavnere render rundt, som om det er det mest normale, bliver jeg bare nødt til at sige, at så er det, fordi man bor i en glasboble herovre, hvor man har accepteret en fejlslutning, der er sket i det danske samfund. Og når så den palæstinensiske regering står bag et terrorangreb mod Israel, går der ikke ret lang tid, så siger

Franciska Rosenkilde (ALT):

Man skal helt klart ikke give en terrororganisation en stat. Det er jo ikke det, det handler om. Det her er det palæstinensiske folk, som skal anerkendes og have en stat. Hvis man ønsker en fredelig løsning, som vi gør i Alternativet, en tostatsløsning, så er man nødt til at have to stater. Det her handler jo om at være med til at genopbygge en stat for det palæstinensiske folk. Det handler overhovedet ikke om at belønne en terrororganisation; det er klart.

Kl. 21:32

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Vermund, Liberal Alliance, værsgo.

- Kl. 21:32 verden søge en dialog og en langt mere inkluderende samtale, end vi gør i dag. Kl. 21:35
- Pernille Vermund (LA):**
Tak for det. Jeg vil gerne følge op på hr. Frederik Vads rigtig fine spørgsmål, for jeg synes ikke, ordføreren svarede. Spørgsmålet var: Hvorfor tror ordføreren, at Carolineskolen er den eneste skole, der har politibeskyttelse? Altså, hvorfor tror ordføreren, at børnene, der går på en jødisk skole i Danmark, skal beskyttes af politiet? Ordføreren svarede ikke på det. Jeg håber, at ordføreren vil sige noget andet, end at det bare ikke er i orden, at de bliver truet. Hvem er det, der truer? Hvad er problemet? Har ordføreren og Alternativet gjort sig tanker om det? Kl. 21:33
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 21:33
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
At der er nogle, der bliver udsat for jødehad, også i Danmark, er et kæmpeproblem, og det er vi selvfølgelig imod i Alternativet. Vi ønsker i det hele taget, at den debat, der kører her, ikke er polariserende, og at vi i langt højere grad sørger for at føre en dialog, hvor vi rummer alle mennesker. Der er en meget polariseret debat, også i det politiske klima i Danmark. Jødehad er jo ikke en arabisk ting. Det er i høj grad en vestlig ting. Det er jo derfor, at vi i sin tid var med til at give staten Israel til jøderne, altså for netop at give en stat til dem, der var blevet fordrevet i Europa.
Så jeg tænker, at det er et kæmpeproblem, at der er en befolkningsgruppe, der bliver chikaneret på det niveau, men der er også mange muslimske institutioner her, der er udsat for trusler. Så i det hele taget har vi et ansvar for at få mindre racisme i vores samfund og en ikke så polariseret debat, som der er i dag. Kl. 21:34
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Pernille Vermund. Kl. 21:34
- Pernille Vermund (LA):**
Men ordføreren kan jo simpelt hen ikke få sig selv til at sige det. Man kan mærke, at det ligger sådan og bobler under overfladen, men ordføreren kan ikke få sig selv til at sige det, nemlig at der er et problem med nogle mennesker, der er kommet hertil, som netop ikke rummer andre mennesker. Ordføreren siger, at der skal være plads til alle, men skal der også være plads til dem, der ikke accepterer, at jøder skal kunne leve i fred i Danmark? Skal der også være plads til dem, der ikke anerkender, at jøderne skal have lov til at have deres egen stat? Skal der være plads til dem i Danmark, når de kommer udefra? Skal der være plads til dem, der truer? Kl. 21:34
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 21:34
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Jeg mener altid, det er vores opgave at sørge for at skabe en mere inkluderende dialog end den, vi lige nu har i den politiske samtale i Danmark. Det betyder selvfølgelig, at man også skal rumme jøder, det siger sig selv, og hvis man ikke kan det, er vi jo nødt til at søge dialogen. Vi kan ikke bare sidde herinde og insinuere, hvem der ikke vil den dialog. Det er jo det, der er vores største opgave. Jeg mener, at man i den danske politiske samtale har en meget generaliserende stereotyp retorik omkring, hvem der er de onde, og hvem der er de gode her, og det synes jeg er et kæmpe politisk svigt. Vi skal for alt i
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo. Kl. 21:35
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Tak for et godt samarbejde i dagligdagen og især i forhold til den grønne dagsorden. Grunden til, at jeg tager ordet, er, at jeg jo ligesom Alternativet går ind for en tostatsløsning i Palæstina, og jeg går sådan set også ind for dialog. Jeg synes, at Alternativet skylder et svar på, hvorfor det er, at vi har jøder i Danmark, der ikke kan leve i sikkerhed, altså, at man ikke kan have en kalot på i S-toget på vej til TV 2 uden at blive skubbet. Nu vil jeg sige, at nogle af dem, der var med til at stifte mit eget parti, jo var med til at sejle jøder til Sverige for at beskytte dem under anden verdenskrig. Det har været en stolthed på venstrefløjen, at vi er nogle af dem, der beskytter danske jøder og er imod antisemitisme, og derfor kan jeg ikke forstå, hvorfor Alternativet ikke meget klart kan sige, at selvfølgelig er det et problem, at Carolineskolen skal bevogtes på den her måde, og det er selvfølgelig, fordi de er under angreb på grund af deres religion. Det kunne være fint, hvis Alternativet kunne sige det meget klart og sige, at der er nogle i det danske samfund, der decideret går efter jøder. Kl. 21:36
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 21:36
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Jeg er fuldstændig enig i det, fru Pia Olsen Dyhr lige har sagt, og det synes jeg at jeg har sagt et par gange. Det er da på ingen måde acceptabelt, at de er udsat for at blive chikaneret på grund af deres religion. Det er jeg fuldstændig enig i – punktum! Jeg nævner også bare, at det ikke er det eneste samfund, der er udsat for diskrimination på grund af deres religion, og det er måske den side af debatten, som vi nogle gange mangler at tage herinde, altså i forhold til at have sympati for andre religiøse grupper, der er udsat for diskrimination på grund af deres religion. Men jeg er fuldstændig enig i, at det er dybt uacceptabelt, at man ikke kan føle sig tryk som jøde i Danmark nogen steder. Jeg er fuldstændig enig. Kl. 21:37
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Pia Olsen Dyhr. Kl. 21:37
- Pia Olsen Dyhr (SF):**
Jeg synes ikke kun, at det er uacceptabelt. Jeg synes, at det bare ikke skal finde sted i Danmark. Jeg synes, at vi i Danmark skal have et samfund, der er trygt for alle. Og man må sige, at der er en særlig gruppe i Danmark, nemlig jøderne, der ikke føler sig trygge, og derfor synes jeg jo, at vi som venstrefløj burde stå på nogle af de værdier, som vi har stået på igennem tiderne. Jeg blev bare lidt forundret, for jeg synes ikke rigtig, at Alternativets ordfører tog det alvorligt, når der faktisk er mennesker, der går efter jøder og gør det på grund af deres religion. Nu siger ordføreren så, at der også er andre religiøse grupper og institutioner, der er truet, og som politiet ikke vil beskytte. Jeg kunne godt tænke mig, at ordføreren så ville navngive de institutioner, for så må vi jo få justitsministeren til at opklare det.

- Kl. 21:38 ændringer synes man fremover der skal være, for at man kan få en ordentlig proces? Kl. 21:41
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 21:38 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 21:41
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Nu spurgte ordføreren jo til noget, som jeg er fuldstændig enig i, og som jeg gerne vil sige igen, og jeg kan ikke forstå, at det ikke blev forstået de første tre gange, hvor jeg sagde det, men jeg håber, at det bliver forstået nu: Jeg tager totalt afstand fra det, hvis jøder oplever diskrimination eller had på grund af deres religion. Det skal ikke finde sted, og vi skal selvfølgelig acceptere, at folk har religionsfrihed og kan være de mennesker, de er. Vi skal kun dømme folk på deres handlinger. Hvis de ikke kan opføre sig ordentligt, er der en konsekvens. Men hvordan man ønsker at leve sit liv, må være op til den enkelte.
- Kl. 21:38 **Franciska Rosenkilde (ALT):**
Jeg tænker, at en af de ting, der er helt grundlæggende for at have en god proces, er, at man bliver inddraget. Det er fuldstændig rigtigt, at kultur er vigtigt både for mig som politiker, men også for partiet, og derfor har vi budt ind fra starten af ved den her museumslov, at vi meget gerne ville være en aktiv del af udformningen af lovforslaget; men vi blev ikke inviteret og inkluderet i processen. Derfor mener jeg, at noget af det, der er bedst for sådan en proces, jo er, at man bliver inkluderet i udformningen af loven, hvis man skal nå at sætte sig ordentligt ind i det, inden man bliver bedt om at tiltræde eller ej. Kl. 21:41
- Formanden (Søren Gade):**
Fru Helle Bonnesen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.
- Kl. 21:38 **Formanden (Søren Gade):**
Fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo. Kl. 21:41
- Helle Bonnesen (KF):**
Vi har krig i verden lige nu, og Danmark har berøringsflader og snitflader til både Gaza, som vi har diskuteret, til Det Røde Hav og til Ukraine. Et godt gammelt citat fra Winston Churchill lød jo, da han blev spurgt, om han ikke bare skulle tage hele kulturbudgettet og smide det ind i krigsindsatsen, og så varede: Hvad er det så, vi kæmper for? Nu er alternativistisk kulturpolitik og konservativ kulturpolitik nok ikke det samme, men jeg tror, vi deler den opfattelse, at kulturpolitik er vigtigt. Efter et års tilløb fik vi endelig en museumsreform for nylig, og den blev præsenteret af et bredt spekter af partier, hvor Alternativet manglede, og jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens svar på hvorfor.
- Kl. 21:39 **Victoria Velasquez (EL):**
Jeg vil gerne tage fat i noget af det, som ordføreren var inde på, omkring arbejdstid, omkring 30-timersarbejdsuge, 4-dagesarbejdsuge, nedsat arbejdstid – kært barn har mange navne. Det er egentlig, fordi jeg synes, at debatten bliver grebet forkert an alt for mange steder, for faktisk er der en klassekamp i gang for fuld smadder.
- Vi har en på mange måder fantastisk teknologisk udvikling. Bare se nogle af de seneste muligheder, der kommer med kunstig intelligens. Der er også mange problemer, men også rigtig mange muligheder. Det vil sige, at rigtig mange, som måske arbejder inden for finanssektoren eller inden for den akademiske verden, på grund af bl.a. den teknologiske udvikling vil se ind i, at deres arbejdstid vil blive sat ned.
- På samme tid må vi se på: Hvem er det, der har ejerskabet over den her teknologiske udvikling? Hvad så med dem, som arbejder i nogle klassiske produktionsfag eller inden for velfærden? Kommer vi faktisk til at stå i en situation, hvor der vil være nogle, som måske har dårligere lønninger, som har hårdere jobs, og som også kommer til at arbejde flere timer, og som på samme tid vil stå over for nogle, der vil tjene mere og have langt mere frihed og langt mere fritid? Hvad tænker ordføreren om det? Kl. 21:42
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 21:42
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Tak til ordføreren for spørgsmålet og det glimrende citat. Jeg er enig, at kulturpolitik er meget, meget vigtigt for vores samfund og tit ikke bliver opprioriteret nok. Grunden til, at det tog noget tid, før Alternativet tilsluttede sig museumsloven her, er simpelt hen, at den proces, der var under udmøntningen af den her lov, var utilfredsstillende for Alternativet på et fagligt niveau. Vi fik forslaget, aftaleteksten, halvanden time før, der var der doorstep, og havde ikke mulighed for at gennemlæse den inden, så ud fra et fagligt synspunkt, som vi går meget op i i Alternativet, altså at have tid til at læse tingene igennem, før vi tilslutte os dem, kunne vi simpelt hen ikke nå det. Derfor syntes vi ikke, at det var en ordentlig måde at lave en proces på, og derfor gik der længere tid, før vi tilsluttede os.
- Kl. 21:40 **Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren. Kl. 21:40
- Helle Bonnesen (KF):**
Nu ved jeg, at fru Franciska Rosenkilde har en baggrund som kulturborgmester, og jeg ved også, at Alternativets kulturordfører også har kompetence inden for kulturområdet, så det kan udefra se besynderligt ud. Så hvordan mener ordføreren processen var, eller hvilke

sine ældre på et plejehjem, eller hvad det nu måtte være, man gerne vil have mere tid til.

Vi er jo, mens vi har bygget velfærdsstaten, gået gradvis ned i tid, så det med høj arbejdstid og en god velfærdsstat er ikke en til en afhængige af hinanden, tværtimod. Vi ønsker derimod, også for netop at imødekomme det, som ordføreren er inde på, at vi omsætter noget af den her produktivitet til tid i stedet for skattelettelser, der vil komme de rigeste til gode, og som vil øge den ulighed, der desværre er stigende.

Kl. 21:44

Formanden (Søren Gade):
Fru Victoria Velasquez.

Kl. 21:44

Victoria Velasquez (EL):

Det er fuldstændig sådan. For nu er det bare senest de økonomiske vismænd, som jo, og det er lidt interessant, i forhold til at det skal kunne betale sig at arbejde, er inde at sige, at det med at lempe skatten på arv gør, at dem, der arver, arbejder mindre. Det vil sige, at vi står i et scenarie, hvor det ikke er et spørgsmål om, at nogle går ned i tid, hvor det ikke er et spørgsmål om, at nogle vil arbejde mindre, men hvor det er et spørgsmål om, hvem der får lov til det, hvem der faktisk får adgang til det.

Så jeg vil bare høre: Hvad gør vi så nu, for at det her ikke kommer til at blive klassekamp fra oven, for at sige det mildt, hvor nogle er frie og rige til at kunne få mere fritid, mens andre ikke kan?

Kl. 21:44

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:44

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg tror, nogle af de problemer, der er, når vi diskuterer ligestilling i Danmark, er, at man tror, at det handler om lige adgang. Dybest set handler det jo om privilegier, og det er også det, jeg hører ordføreren er inde på.

Det er, at vi politisk er nødt til at blive langt mere bevidste om, at der er forskellige privilegier i vores samfund, og derfor er det en politisk opgave at sørge for at fordele de privilegier så lige som muligt, og det gør, at vi kan lempe skatten i bunden. Til gengæld kan vi hæve skatten på formuerne og for dem, der har mest i forvejen. Det er jo en helt enkel måde at fordele ressourcerne mere ligeligt på, sådan at alle får mulighed for at få bidrag i forhold til de goder, vi har i samfundet.

Kl. 21:45

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 21:45

Martin Lidegaard (RV):

Tak for en god tale. Alternativet og Radikale Venstre har jo flere mærkesager tilfælles. Nu fik vi lejlighed til at diskutere demokratiet for lidt siden, vi har EU, som vi er glødende tilhængere af i begge partier, og så har vi selvfølgelig det grønne, som er en meget stærk fælles faktor. Vi er jo enige om, at landbruget skal igennem en stor omstilling, og jeg tror, vi har helt samme ambitionsniveau, hvad det angår. Men det er jo også en diskussion, hvad det er for nogle virkemidler, der egentlig skal til, altså hvad der egentlig er de bedste redskaber og håndtag at tage fat i her, både i Danmark og i EU. Og der har jeg faktisk til gode at høre, hvad man forestiller sig i Alternativet, altså hvor meget udtagning af jorder, hvor mange

afgifter, hvor meget landbrugsstøtte. Hvad er det for nogle tiltag, der skal til? Det kunne være spændende at høre lidt mere om.

Kl. 21:46

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:46

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet. Det glæder mig, hvis vi har samme ambitioner i forhold til landbruget, for så er vi da lidt tættere på målet. Det, som vi har foreslået i Alternativet, er jo at reducere den animalske produktion. Vi har foreslået, at det skal være med op mod 86 pct., for det vil faktisk være det, vi kan reducere med, uden at vi kan mærke det på vores eget kødforbrug, som jo er et af de højeste i verden. Så meget kan vi faktisk reducere med og stadig væk spise det danske kød, vi gør i dag, hvilket jo er, fordi det primært går til eksport. Og det vil vi, fordi det frigiver utrolig meget areal, og det vil løse rigtig mange af de problemer, der er i landbruget. Det vil gøre, at naturen får mere plads, fordi vi skal producere mindre foder. Hvis vi nu bare reducerede den animalske produktion med 50 pct., som jeg tror der efterhånden er ret mange der faktisk kan se en idé i, ville det frigive et areal på størrelse med Sjælland og Fyn tilsammen, som vi så derved enten kunne bruge på at dyrke grønsager eller grønne proteiner eller udlægge til natur, så vi får mere natur, og så vi får en bedre naturværdi.

Kl. 21:47

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 21:47

Martin Lidegaard (RV):

Men hvis vi skal derhen, hvad er så de rigtige virkemidler? Hvilken rolle har f.eks. økologien? Hvor stor en rolle kan den spille i det her? For der har vi jo også animalske producenter, men et udstrakt grad af hensyn til natur osv. Så det er en af de diskussioner, vi har hos os i hvert fald, altså hvilken rolle de økologiske bedrifter kan spille, for de kan jo let komme i klemme, både med en CO₂-afgift og en markedsføring i EU.

Kl. 21:47

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 21:47

Franciska Rosenkilde (ALT):

Vi mener, økologi spiller en kæmpe rolle i dansk landbrug og den grønne omstilling, både økologi og andre regenerative metoder, for at genopbygge jorden, for at øge biodiversiteten, for at vi får renere drikkevand og at vi får livet tilbage i vores havområder.

Det, der er vigtigt at sige omkring CO₂-afgift på eksempelvis en økologisk landmand, der har kvæg, er, at man medregner alle de positive afledte effekter, der er af en økologisk bedrift, på vandet, på biodiversiteten og på, at man faktisk har dyr ude, der græsser, og alt, hvad det betyder af naturpleje. Det skal modregne den CO₂-afgift, sådan at det bedre kan betale sig at være økologisk landmand, også selv om man har dyr, end at være konventionel landmand, som ikke tager de samme naturhensyn.

Kl. 21:48

Formanden (Søren Gade):
Fru Aki-Matilda Høegh-Dam, Siumut. Værsgo.

Kl. 21:48

Kl. 21:52

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):
[Taleren talte grønlandsk].

Tak til Alternativet. Det er jo således, at klimaforandringerne siges at kunne mærkes tre gange mere i Arktis og dermed også Grønland end mange andre steder i hele verden. Når vi snakker med rigtig mange af vores danske kollegaer om klimaforandringer, hører vi ofte, at man ikke gør nok i Grønland – bl.a. på trods af at man har lavet et forbud mod olie- og gasefterforskning. Når man ser på f.eks. Danmark, er der jo stadig gas- og olieudvinding i Danmark.

Derfor har jeg bare lyst til at høre Alternativet, som jo snakker rigtig meget om klima og forbedringen af klima, som også kommer til at have en påvirkning i Grønland, hvordan Danmark skulle udvikle sig som et potentielt grønt foregangsland, hvis det var op til Alternativet.

Kl. 21:50

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Mange tak for spørgsmålet. Det er jo sådan, at meget af den såkaldte klimapolitik, der bliver ført i Danmark, dybest set handler om at tjene penge. Nogle gange kan det så have en grøn frakke på, eksempelvis med vindmøller, men det handler altid primært om at tjene penge. Derfor har vi desværre en klimaminister, der stadig er ude og opfordre til, at oliefirmaer og gasfirmaer får nogle leasingaftaler, der gør, at de kan udvinde mere gas og olie i Nordsøen, hvilket jo er helt absurd, når vi står i en accelererende klimakrise.

Det samme gælder lidt den tidligere ordførers spørgsmål om, at hvis vi var et grønt foregangsland, kunne vi bruge moms og afgifter i langt højere grad til at fremme en grøn omstilling. For selv om Danmark er et lille land, har vi jo ikke ret til at forurene og forbruge næsten fem jordkloder om året. For klimaforandringerne er her allerede, og de rammer meget skævt. De rammer mange steder uden for Danmark langt hårdere, end de gør i Danmark. Men derfor har vi jo et globalt ansvar. Derfor mener jeg, at som et af verdens rigeste lande bør vi gå forrest, også for Grønlands skyld, i forhold til at lave reel klimahandling, hvor man fuldstændig går fra en fossil fortid over til en bæredygtig fremtid, sådan at der er et eksistensgrundlag for de næste generationer.

Kl. 21:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Aki-Matilda Høegh-Dam? Nej, der er ingen spørgsmål derfra. Så kommer den næste. Det er fru Aaja Chemnitz. Værsgo.

Kl. 21:52

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren for en rigtig god tale, og i øvrigt også tak for det gode samarbejde mellem IA og Alternativet. Noget af det, som både AI og Alternativet er optaget af, er minoriteter, og det er en handlingsplan mod racisme. Nu er der efterhånden gået rigtig, rigtig lang tid, siden vi har set den her handlingsplan mod racisme, men for noget tid siden indkaldte IA og Alternativet sammen udlændinge- og integrationsministeren til et møde om netop det her med, hvornår der kommer en handlingsplan mod racisme. Derfor vil jeg spørge Alternativet, hvorfor det er vigtigt, at der er en handlingsplan mod racisme i Danmark.

Kl. 21:52

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Mange tak for spørgsmålet. Det er meget, meget vigtigt, fordi rigtig mange mennesker med minoritetsbaggrund i Danmark desværre oplever racisme. Det gør de i deres hverdagsliv. Når de sender ansøgninger om arbejde, skal de have mange gange flere ansøgninger ud, før de får et job. De oplever stigmatisering og diskrimination rigtig mange steder i vores samfund.

Det er meget vigtigt for Alternativet at bekæmpe den form for racisme, den form for stigmatisering, der er, af mennesker med minoritetsbaggrund. Og det gør vi bedst, hvis vi får et oplyst grundlag at diskutere det her ud fra, sådan at vi går fra at diskutere, om der er racisme i Danmark, til at diskutere, hvordan vi løser problemerne.

Kl. 21:53

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Aaja Chemnitz.

Kl. 21:53

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren. Noget af det, som ordføreren er inde på, er manglende data, og det er jo bl.a. i forhold til hadforbrydelser, men også i forhold til ligesom at få beskrevet, hvad det er for en form for diskrimination, der sker. Regeringen har jo lovet, at de vil komme med en handlingsplan mod racisme nu – altså her ved sommerferien – og jeg synes sådan set, det er på sin plads at stille sig selv det spørgsmål videre: Hvordan kan vi være med til at sikre, at regeringen får pres nok til endelig at kunne levere på den handlingsplan mod racisme, og hvordan kan vi samarbejde omkring det?

Kl. 21:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 21:54

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak, og tak for det gode samarbejde om det. Vi må blive ved med at lægge pres på regeringen for at komme med den lovede handlingsplan, som vi deler intentionen om. For det er en meget, meget vigtig del af vores politik, og jeg er ærlig talt også lidt træt af hele den kategorisering af såkaldt identitetspolitik, som man tager mindre alvorligt, fordi det nemlig handler om mennesker og om mennesker med minoritetsbaggrund, som oplever den her form for diskrimination. Det er ikke mindre vigtigt end eksempelvis finanspolitik.

Kl. 21:54

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Christian Rabjerg Madsen, Socialdemokratiet.

Kl. 21:54

Christian Rabjerg Madsen (S):

Tak for det. Jeg må jo på forhånd undskylde over for min kollega, hvis det, jeg siger nu, er banalt. Men når vi taler om maskingeværer og PET-beskyttelse af Carolineskolen i Danmark, taler vi om børn. Det er børn imellem 6 og 13 år, der skal beskyttes af maskinpistoler i Danmark. Det er det, vi taler om, og det er det, ordføreren benævner beklageligt; det er børn, der skal beskyttes af politiet. Det synes jeg bare man skal have med, når man tager den her debat: at det er det, vi taler om. Det er ikke institutioner, det er ikke noget abstrakt, det er børn. Politiet siger meget klart, at Carolineskolen ikke kunne eksistere i Danmark, hvis der ikke var den meget voldsomme politi-beskyttelse.

Ordføreren er inde på, at det også gælder en række andre institutioner, der er udsat for trusler. Hvad er det helt specifikt for nogle institutioner, der oplever trusler på det niveau?

- Kl. 21:55 for barnemordere. Er det en inkluderende og ikkepolariserende samtale?
Kl. 21:58
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 21:55 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
Kl. 21:58
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Jeg vil gerne sige igen, at det, at der er børn i Danmark, hvis skole skal beskyttes af politiet, ikke bare er beklageligt; det er fuldstændig uacceptabelt. Og netop i forhold til tidligere ordførere vil jeg sige, at vi ønsker en handleplan mod racisme, fordi vi ønsker at komme det her til livs. Hvad er det for nogle mennesker, der lever under diskrimination og had og trusler? Det vil vi gerne til livs, men det gælder jo alle mennesker, der lever under den form for trusler i det danske samfund.
- Kl. 21:56 **Franciska Rosenkilde (ALT):**
Nej. Jeg synes klart ikke, at det er i orden at sende trusler til mennesker. Det siger sig selv. Men en demokratisk samtale er for mig at se ikke en minister, der står på en scene og taler til et folk. En samtale er jo, at man lytter til hinanden. Det er det, jeg er inde på her, nemlig at den her konflikt er på begge sider og den er lang. Jeg ved godt, at vi taler meget om det frygtelige terrorangreb den 7. oktober 2023 begået af Hamas, som vi alle sammen tager afstand fra igen og igen. Men det retfærdiggør jo ikke hele den modbydelige krig, der har været lige siden. Så det, jeg savner i den her mere inkluderende samtale, er, at man også viser sympati for alle de palæstinensiske civile, der lige nu bliver dræbt i Gaza.
Kl. 21:59
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Spørgeren.
- Kl. 21:56 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Fru Maria Durhuus.
Kl. 21:59
- Christian Rabjerg Madsen (S):**
Hvad er det for nogle mennesker i det her samfund, der lever med de her trusler? For racisme er en bred betegnelse. Men der er jo en anden betegnelse, som er meget mere specifik. For det handler om jøder i Danmark. Så det er jo antizionisme, vi taler om her. Det er ikke racisme bredt set. Det er jøder, der har brug for den her beskyttelse, og ikke alle mulige andre, sådan som ordføreren insinuerer uden at kunne pege på en eneste institution, som har det beskyttelsesbehov, som ordføreren ellers påpeger og påstår at andre institutioner har. Så derfor må jeg jo gentage spørgsmålet: Hvad er det for nogle helt specifikke institutioner, der har det beskyttelsesbehov, som den jødiske skole Carolineskolen har?
Kl. 21:56
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
Kl. 21:56
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Men at sige, at ingen i Danmark viser sympati ved at fordømme de handlinger, der sker dernede lige nu, ved at sende millioner af kroner ned til nødhjælp, er jo ikke det samme, som at danskerne pludselig bliver nægtet at holde kvindernes internationale kampdag – et arrangement, folk er inviteret til, og som bliver afbrudt af nogle, der mener, at det har de retten til. At gå igennem gaderne i København og råbe jihad og andre skældsord får man lov til. Men det er jo ikke det samme som at sige, at man er nægtet den demokratiske samtale, for en samtale har to parter.
Kl. 22:00
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
Kl. 22:00
- Franciska Rosenkilde (ALT):**
Det er jeg enig i – og det har jeg aldrig nogen sinde sagt. Det, jeg netop siger, er jo, at en samtale beror på, at der er to, der taler sammen, og ikke bare én side, der taler én sag. Det går jeg ud fra at vi er enige om. Men man har jo ret til at demonstrere i Danmark. Man har ret til at ytre sin holdning, og jeg mener da absolut, at både det at fløjte til et 1. maj-arrangement eller at buhe, når man er uenig, er gamle brugte demokratiske redskaber, når man ikke føler sig hørt på de høje scener. Det er sket mange gange gennem tiden, og det er jo den måde, de folkelige bevægelser har været med til at rykke det her samfund. Det eneste, jeg efterspørger, er, at man også viser sympati for de civile palæstinensiske tab.
Kl. 22:00
- Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Tak. Fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.
Kl. 22:00
- Maria Durhuus (S):**
Tak. Jeg hæftede mig ved ordføreren, der enten i talen eller i et svar talte om polarisering, og at vi skulle forebygge det, og at vi skulle sikre den inkluderende samtale. Den inkluderende samtale er jeg ret interesseret i at høre lidt mere til, for det jo er sådan, at siden terrorangrebet har de danskere, der ikke har tonet rent flag og udtrykt ren støtte til Palæstina, inklusive mig selv, modtaget hundredvis af mails med det samme indhold fra forskellige navne, så de ikke kan blokeres. Jeg har fået billeder af døde børn i mit dueslag i Folketinget sammen med andre politikere med en beskyldning om at have blod på hænderne. Mødre og andre er på den internationale kampdag og andre dage, som vi har i vores demokrati, blevet afbrudt af mennesker med det palæstinensiske flag, der råbte og kaldte folk

ud til at ville erkende, er, at der er muslimske grupperinger, som går målrettet efter jøder i Danmark.

Jeg ved ikke, om ordføreren har læst den der rapport om antisemitiske handlinger, der er sket i Danmark siden den 7. oktober. Altså, der er jo f.eks. tale om et ældre ægtepar, der går ud af en jødisk kirkegård og bliver overfaldet, og der er børn, der bliver truet i skolegården. Der er alle mulige forskellige eksempler på jøder, der bare bliver angrebet, også overrabbineren for den sags skyld blev angrebet i et S-tog, fordi han havde en kalot på. Det er eksempler på målrettet had mod en minoritetsgruppe. Jeg har også set masser af hagekors på det sidste i storcentre og i tog. Altså, det her er et kæmpestort problem. Hvorfor er det så vigtigt for ordføreren ikke bare at tage afstand? Hvorfor tager ordføreren ikke bare afstand, men skal hele tiden sige, at der også er alle mulige andre? Kan ordføreren ikke bare tage afstand fra det her jødehad, der er i Danmark i øjeblikket? Jeg synes, det er utroligt, hvis ordføreren ikke kan det.

Kl. 22:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:02

Franciska Rosenkilde (ALT):

Det kan jeg da sagtens. Jeg gør det igen og igen, men jeg prøver at brede samtalen lidt ud, ligesom man hele tiden bliver bedt om at skulle tage afstand fra terrorangrebet og Hamas, når man prøver at sige, at det, der er sket lige siden, næppe er et modsvar, men er en decideret voldsom krigshandling. Så ja, jeg tager da totalt afstand fra jødehad, selvfølgelig.

Kl. 22:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 22:02

Susie Jessen (DD):

Vi kan sagtens snakke om Hamas og Israel en anden dag. Det gør jeg gerne. Men det her handler faktisk om danske jøder. Det er jøder, der er født og opvokset i Danmark. De har altid boet i Danmark. De er danskere. Det er det, det handler om lige nu, og jeg kan simpelt hen ikke få ordføreren til at erkende, at jødehadet i Danmark lige nu er den største trussel mod minoriteter i Danmark. Vil ordføreren ikke erkende det?

Kl. 22:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:02

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg ved ikke, hvor mange gange jeg skal sige det på forskellige måder. Jeg tager totalt afstand fra jødehad. Det gør jeg hundrede procent – punktum!

Kl. 22:03

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Så er det fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance.

Kl. 22:03

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Når ordførere fra forskellige partier på begge sider af fløjene bliver ved med at grave i det her, er det, fordi det er, som om det er meget svært for ordføreren at tage i sin mund, at der er en specifik udfordring i forhold til jødehad og antisemitisme i Danmark, og at det er støt stigende og har været støt stigende siden den 7. oktober.

Så selv om det er danske jøder, vi snakker om, så er det påvirket af andre omstændigheder.

Hvad er det, som gør det svært at erkende, at der er et stigende problem med antisemitisme, som vi bør have et særligt fokus på i Danmark, og som vi alle sammen ønsker have et særligt fokus på? Og kan ordføreren komme med et bud på, hvorfor det er jøder, der bliver truet?

Kl. 22:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:04

Franciska Rosenkilde (ALT):

Altså, jeg ved ikke, hvad det er, ordføreren hører, men jeg synes ikke, det er svært at sige og tage afstand fra det, som ordføreren beder mig om. Jeg synes, jeg har gjort det virkelig mange gange nu. Så der er ikke noget svært i det overhovedet. Som jeg har sagt flere gange, tager jeg fuldstændig afstand fra jødehad, og det, at det er voksende, er da et kæmpeproblem, og det skal vi da gøre alt for at løse – punktum!

Jeg har så det politiske privilegie, at jeg har taletid her og også ønsker at åbne debatten for, at der i det danske samfund også opleves racisme i andre grupper, og dem synes jeg også vi skal tage alvorligt, også hvis det er mennesker, med ikkevestlig baggrund eller mennesker, som har en anden religion – lad os nu bare sige islam. Det er også religiøse minoriteter, der oplever had og diskrimination. At jødehadet er stigende, er et kæmpeproblem, og det skal vi da gøre alt, hvad vi kan for at stoppe. Men det er jo større end som så.

Kl. 22:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 22:05

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Det kræver, at vi kan nå til en erkendelse af, hvad problemet består i, nemlig at vi har børn, som er utrygge i skolen, på baggrund af, at de er jøder, og at de bliver truet og chikaneret, og at de bliver det af en grund. Hvem er det, der truer dem? Har ordføreren et bud på, hvem der truer dem? Og har ordføreren et svar på det spørgsmål, som de andre ordførere har stillet: Hvilke andre skoler har brug for PET-beskyttelse?

Kl. 22:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:05

Franciska Rosenkilde (ALT):

Had kommer som regel fra meget ekstremistiske grupper, så jeg tænker, at hadet mod Carolineskolen og jøder kommer fra meget ekstremistiske grupper fra forskellige sider af det politiske og religiøse spektrum. Det er et problem, og det skal vi selvfølgelig gøre alt, hvad vi kan for at bekæmpe, for alle børn, lige meget hvor de kommer fra, og lige meget hvad de tror på, skal have sikre liv i Danmark – det skal de i hele verden, men selvfølgelig også i Danmark.

Kl. 22:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det hr. Jesper Petersen, Socialdemokratiet.

Kl. 22:06

Kl. 22:09

Jesper Petersen (S):

Jeg ved ikke rigtig, hvor fru Franciska Rosenkilde har været henne, når det bliver efterlyst, at der er nogen i regeringen, der udtrykker sympati og bekymring, når det gælder palæstinensiske liv. Regeringen har jo i månedsvis både doneret mere nødhjælp og arbejdet for en humanitær våbenhvile, præcis fordi der er behov for at gøre mere for lidende civile palæstinensere. Det er sket for længe siden, altså det, fru Franciska Rosenkilde efterlyser.

Det, jeg så er nødt til at spørge om, er, om Alternativets forperson virkelig mener, at det er en sund og god del af vores demokratiske samtale og vores måde at være sammen på i forsamlinger, at man inviterer politikere, som så til et 8. marts-arrangement fratages muligheden for at komme til orde og levere den tale, de er blevet bedt om, eller at udenrigsministeren på Københavns Universitet ikke kan få lov til at gennemføre et debatmøde, men at det bliver saboteret? Er det en demokratisk adfærd? Eller er den antidemokratisk?

Kl. 22:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:07

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg vil lige starte med at sige til ordføreren, at jeg ikke synes, at det, jeg har efterlyst, er sket. Jeg efterlyser, at regeringen tager afstand fra de voldsomme krigshandlinger, som Israels militær lige nu udsætter den palæstinensiske civilbefolkning for. Det har jeg ikke set. Jeg ønsker, at vi som Danmark anerkender Palæstina som stat. Det har jeg ikke set. Jeg ønsker, at vi stopper med våbensalg og våbentechnologi til det israelske militær. Det har jeg ikke set. Jeg ønsker, at den danske regering bruger sine diplomatiske muskler til at lægge pres på Israel. Det har jeg ikke set. Når det så er sagt, er jeg enig i, at regeringen har ændret sin holdning de sidste par måneder. Gudskelov for det. Det kommer lidt sent, men det er klart til det bedre.

Nej, jeg vil selvfølgelig ikke opfordre nogen til at sabotere en demokratisk samtale. Jeg prøver bare at folde ud, hvad det er, der er sket, og hvad det er, vi har set i historien, når befolkningsgrupper ikke føler sig set og hørt. Det er det, jeg mener er et politisk ansvar, altså at vi så vidt muligt prøver at lytte til de store befolkningsgrupper, der ikke føler sig set og hørt. Det føler jeg ikke altid at vi har gjort i den her konflikt.

Kl. 22:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 22:08

Jesper Petersen (S):

Der bliver jo både lyttet og set og hørt, og jeg tror da ikke, at der er nogen, der kan følge med i, hvad der foregår i Danmark, uden også at se, at der jo er mennesker, der meget forståeligt har stor medfølelse og sympati og bekymring for, hvad der sker, og derfor også giver deres mening til kende. Det har jeg fuld respekt for. Men det, der ikke duer, er, at man forhindrer andre, der faktisk er blevet bedt om at give deres mening til kende, i at tale – politiske magthavere, som kan stille sig op og sige, hvad de vil, og også blive holdt op på det. Så sent som i går kunne man f.eks. ikke gennemføre et møde på Københavns Universitet. Er det ikke i sin essens en antidemokratisk adfærd? Det begreb vil jeg gerne bede fru Franciska Rosenkilde om at sige noget om.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:09

Franciska Rosenkilde (ALT):

Jeg synes, at det selvfølgelig er en del af en demokratisk samtale at være uenige – det er klart, det siger sig selv – og at man også kan diskutere på en ordentlig måde, hvor man prøver at lytte til hinanden. Vi har nogle debatdogmer i Alternativet, der bl.a. går ud på, at man lytter mere, end man taler, for at prøve at sætte sig i det sted, som man ikke nødvendigvis altid forstår. Jeg mener absolut, at det er noget af det, der mangler i den her politiske diskussion om krigen i Gaza lige nu.

Kl. 22:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der blev lige sagt »gudskelov« to gange. Herinde er det os, der får lovene til at ske. Så er det fru Dina Raabjerg fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 22:09

Dina Raabjerg (KF):

Tak. Lad os skifte spor. Jeg vil gerne complimentere Alternativet for nogle virkelig spændende og utraditionelle valgplakater og valgvideoer til europaparlamentsvalgkampen. Der er bl.a. en video med omkvædet »Jannabis til Cannabis« med det budskab fra Alternativets spidskandidat, Jan Kristoffersen, om, at det skal være en menneskeret at ryge hash i hele Europa, og det synes at være den helt store mærkesag. Vi står med sikkerhedsrusler fra Øst, en biodiversitetskriser, vi står midt i en klimakrise, og vi har udfordringer med unge mennesker, der er afhængige af opioider – et misbrug, de ikke kan komme ud af – og så tænker jeg: Mener Alternativet virkelig, at det er vigtigere, at unge mennesker skal kunne ryge sig vinde og skæve, end at få løst de problemer?

Kl. 22:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:11

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for spørgsmålet og for anerkendelsen af en underholdende kampagne, men emnerne er jo meget alvorlige, og det er helt klart, at Alternativet går til valg i Europa-Parlamentet på et grønt og progressivt EU. Vi ser klart klimaforandringerne som den største trussel, som vi skal håndtere nationalt, i EU og globalt. Mærkesagerne fra Alternativet handler om at omstille landbruget, også i EU; de handler om fair handelsaftaler; de handler om at lave et grønt og progressivt EU. Når det så er sagt, er det også en mærkesag for Alternativet – ikke den vigtigste, men det er en mærkesag – at vi får afkriminaliseret og legaliseret cannabis, fordi det rent faktisk er sådan, at det ikke er et marked, Alternativet ønsker at skabe, men et marked, der er der. Det, vi ønsker at gøre, er at regulere det, sådan at staten faktisk tjener nogle penge og vi får gjort banderne arbejdsløse, og så kan vi faktisk bruge de penge på langt mere forebyggelse og oplysning om, hvad det vil sige at bruge rusmidler.

Kl. 22:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Dina Raabjerg (KF):

Anerkender Alternativet slet ikke, at når partiet laver sådan en kampagne, så sender man altså også et signal til unge mennesker om, at det er ganske, ganske ufarligt at tage stoffer, og at det bare er noget, de skal kaste sig over?

Kl. 22:12

mit ansvar at sikre, at vi holdt flere temamøder for at øge kendskabet til Grønland. Målet var jo at skabe større forståelse for og incitament til at sikre, at de mange ansvarsområder, som vi i Folketinget varetager for Grønland, ikke bliver negligeret. Heldigvis har dette rent faktisk båret frugt, idet der nu er stor aktivitet i Grønlandsudvalget. Jeg vil gerne takke alle de medlemmer i udvalget, der nu er med til at sikre et aktivt Grønlandsudvalg. Men trods større engagement blandt medlemmerne er der stadig urimeligt store udfordringer i mange af de ansvarsområder, vi fra Folketingets side har ansvar for.

Kl. 22:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 22:12

Franciska Rosenkilde (ALT):

Nej, det mener jeg absolut ikke det er. Jeg vil sige, at en af de videoer, som jeg går ud fra ordføreren refererer til, absolut har et kritisk blik. Det er der flere af dem der har. Men jeg synes på ingen måde, at det opfordrer til et misbrug. Det, som det rent faktisk gør, er at tage politisk ansvar i forhold til et kriminelt marked, der lige nu er fuldstændig ude af kontrol. Og den lægger som mange andre lande og også stater i USA op til, at en legalisering faktisk gør, at man har langt større kontrol med et marked, der i dag er fuldstændig styret af kriminelle bander.

Kl. 22:13

Så lad os tage nogle punkter fra f.eks. justitsområdet op. Forestil jer en ung mand, lad os kalde ham Nuka. Nuka har flere drømme og ambitioner som mange andre unge mennesker, men hans omstændigheder tvang ham ud i en uheldig handling, hvori der blev afsagt dom, og nu skulle Nuka afsone sin straf. Nuka har dog ikke opgivet sine drømme og vil gerne afsone sine 2 måneder i anstalten, så Nuka hurtigst muligt kan komme videre i livet. Men da anstalterne ikke har plads, venter Nuka for tredje år på at afsone sin dom. Nukas liv er sat på pause. Det er ikke, fordi Nuka forsøger at undgå sin straf, men fordi systemet mellem Danmark og Grønland endnu ikke er i stand til at håndtere sagerne rettidigt. Nuka er ikke alene, Nuka er en af mange, og så sent som sidste uge skrev vores lokale nyhedsmedie, KNR, om anstalterne, hvori står, at flere dømte nu skal begynde at dele værelser, hvilket skulle forkorte ventelisterne til anstalterne. Fængselsforbundet har kritiseret det og sagt, at det presser både ansatte og anbragte. De lange ventetider har haft menneskelige konsekvenser for dem, der venter på at afsone deres dom og komme videre i deres liv og komme videre med deres drømme. Den nuværende løsning på ventelisterne har derfor haft personlige konsekvenser for både de unge, der risikerer at bo med en farlig kriminel, og for dem, der i forvejen er hårdt pressede anstaltsbetjente.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Vi når ikke flere ord i denne omgang. Tak til Alternativets ordfører. Næste ordfører på talerstolen er fru Aki-Matilda Høegh-Dam, Siunut.

Kl. 22:13

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

[Taleren talte grønlandsk].

Kl. 22:24

Jeg drikker lige noget vand. Hvad er meningen? Hvorfor står jeg her? Hvorfor har Folketinget grønlandske medlemmer? Det er spørgsmål, jeg af og til stiller mig selv, og det er spørgsmål, der bliver drøftet derhjemme i Kalaallit Nunaat, men også nogle spørgsmål, som mine ansatte og jeg støder på, til forhandlinger, i opgangene, på Christiansborg osv. Imens mine ansatte og jeg arbejder på højtryk, har vi kunnet høre andre medlemmer af Folketinget nærmest lyde helt forarget, når de gik forbi vores kontorer. De spørger hinanden, hvordan det kan være, at et enkelt medlem fra Grønland skulle have ansatte. Jeg vil gerne opfordre til at komme og banke på i stedet. Min dør er åben, og jeg er åben for dialog. Jeg har ansatte, fordi vi er to grønlandske folketingsmedlemmer med ansvar for over 36 ansvarsområder – ansvarsområder, som Danmark skal varetage for Grønland. Er det en optimal samfunds konstruktion? Det korte svar er: Mildest talt nej!

Faktisk er det ikke blot mig, der mener det. Flere undersøgelser peger på, at politisk fjernstyring og beslutningstagning fra et andet land ofte kan føre til ineffektive og uhensigtsmæssige løsninger for lokale befolkningsgrupper. En undersøgelse fra bl.a. Harvard kaldet »Why Local Governments Matter« har bl.a. påvist, at beslutninger truffet af fjernstyrede stater ofte er mindre effektive på grund af manglende indsigt i og forståelse for lokale forhold. Undersøgelsen viste, at sandsynlighed for stabilitet og øgede investeringer i bl.a. infrastruktur stiger betydeligt, når lokale ledere tager initiativer og modtager støtte for disse initiativer. Dette skyldes, at lokale ledere har bedre kendskab til de specifikke behov og udfordringer i deres samfund, hvilket gør deres beslutninger relevante og effektive. Da jeg først blev valgt ind til Folketinget i forrige valgperiode, var det tydeligt, at interessen for Grønland ikke var lige så stærk, som den er i dag, og som nivalgt formand for Grønlandsudvalget var det derfor

En rapport fra 2022 viser bl.a., at ansatte i kriminalforsorgen i Grønland har en markant højere risiko for stress, ptsd og vold på arbejdspladsen sammenlignet med deres danske kolleger. 61 pct. af de ansatte har oplevet mindst én voldsom episode i løbet af 1 år. 43 pct. har tidligere oplevet hændelser i forbindelse med arbejdet, som stadig påvirker dem psykisk med stress, og til sammenligning er forekomsten af ptsd blandt anstaltsbetjente i Grønland dobbelt så høj som i Danmark. Fængselsforbundet har derfor bl.a. tidligere foreslået Justitsministeriet, at man kunne oprette en midlertidig anstalt et andet sted end i Nuuk, men dette blev afvist. Hvorfor?

Kl. 22:29

Jeg vil også gerne tillade mig at komme med et andet eksempel, der handler om de juridisk faderløse. De juridisk faderløse grønlandere er blevet nægtet retten til at kende eller arve deres danske fædre på grund af Danmarks kolonipolitik, som førtes helt frem til 1974. Denne uretfærdighed har efterladt mange uden basale rettigheder, alene fordi der var nogle, oftest fra Danmark, der kom og ikke skulle stilles til ansvar for deres handlinger i den korte arbejdsperiode, de var i Grønland. I dag kræver over 50 af de juridisk faderløse en kompensation i erstatning fra den danske stat. De søgte Danmark. Så sent som i dag modtog jeg et opkald fra en pålidelig kilde, der antyder, at staten muligvis har besluttet at afvise kompensationen endnu en gang, til trods for at Finansministeriet for nylig skrev, at det finanspolitiske råderum er justeret til over 11 mia. kr. i 2030. Så hvorfor? Jeg kan i hvert fald uden tøven meddele, at de juridisk faderløse har min ubetinget støtte. Det er netop nu simpelt hen ikke godt nok, og det er vigtigt, at vi får ændret på det.

Når jeg pointerer de strukturelle udfordringer, skal dette ikke ses, som at de komplekse bånd mellem Grønland og Danmark udelukkende skal ses på gennem kritiske briller, men det er vigtigt, at man ikke ignorerer de strukturelle udfordringer, hvor selv den aller mest velmenende danske borger vil komme til at kunne negligere essentielle områder for Grønland. Lad os tage Danmarks tætteste allierede som et eksempel. Danmark er jo i tæt og venskabeligt sam-

arbejde med USA. Danmark er glad for samarbejdet, men forestil jer, hvordan Danmark ville have det, hvis amerikanske politikere og ministre i Washington havde ansvaret for og magten og indflydelsen over, hvorvidt Arne kunne have fået sin pension, eller hvor og hvornår Jens fra Jyderup kunne afsone sin straf, og til hvilken løn og på hvilket sprog det danske politi skulle arbejde. Når man ser på, hvordan den danske befolkning reagerede på afskaffelsen af store bededag eller tabet af kulturarven ved Børsen, burde det være nemt at kunne sætte sig ind i den almene grønlandske oplevelse, når med advokerer for ret til statsdannelse og retten til at hjemtage vores stjålne kulturarv, der nu er i museer rundt omkring i Danmark.

Justitsområdet er et meget omfangsrigt område, som Danmark varetager for Grønland. Vi kan snakke om Grønland i en forespørgselsdebat om rigsfællesskabet, som det hedder i dag, men burde vi ikke også have forespørgselsdebatte om de ansvarsområder, vi i virkeligheden også har ansvaret for inde i salen? Derfor vil Siumut gerne foreslå, at vi holder en forespørgselsdebat om justitsområdet i Grønland til næste folketingssamling, og jeg håber, det er noget, andre partier vil bakke op om.

Jeg har jo været i Folketinget i to valgperioder nu, og jeg kan med god grund konkludere, at selv med den mest nærværende og forstående statsminister, vi nogen sinde har set, over for Grønland og et mere aktivt Grønlandsudvalg, kan det ikke ændre på selve det system, der udfordrer alle, både os i Folketinget og den grønlandske befolkning, som lever under systemet. Det er et forældet system, og det er ikke godt nok. Derfor bakker jeg op om det grønlandske parlament Inatsisartuts beslutning i går om at gå videre i processen om statsdannelse, og jeg håber, at alle i Danmark, når forhandlingerne påbegyndes med Danmark om samarbejdet mellem Grønland og Danmark efter statsdannelse samt om overgangen af alle ansvarsområderne til Grønland, også kan forstå, at det ikke er ondsindethed mod Danmark, men rettere et opgør mod et forældet kolonialistisk system, et opgør, der i sidste ende vil være til fordel for ikke alene Grønland, men også for Danmark. Nu har vi også stadig møder i udvalgene, men jeg vil alligevel gerne tillade mig at sige tak til jer alle sammen for dette folketingsår, og jeg glæder mig til at fortsætte samarbejdet til efteråret. Qujanaq.

Kl. 22:33

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak for talen. Der er en række korte bemærkninger. Først er det fra hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 22:33

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak. Tak for ordførertalen, og tusind tak for samarbejdet. Jeg er rigtig glad for, at ordføreren også anerkender, at der er et godt udvalgsarbejde, og at vi i det hele taget forsøger at have dialog omkring det, der også er udfordringerne i vores samarbejde. Jeg vil også sige til ordføreren, at jeg er rigtig glad for, at ordføreren er her i dag. Det var rigtig ærgerligt, at det ikke var muligt for ordføreren at være her, da vi havde vores redegørelsesdebat om det arktiske samarbejde, hvor ordføreren var forhindret på grund af vejrforhold i Grønland. Det er vilkårene, og det er også godt for os at være klar over; det er også et vidnesbyrd om, at vi trods alt har forskellige forhold.

Jeg er glad for at kunne stille spørgsmål til ordføreren her i dag. Jeg ved, at det for Siumut er rigtig afgørende, at vi holder fast i, hvordan vores kendskab til hinanden de to lande imellem er, og at vi konstant er opmærksomme på det; og at vi godt ved, at der er mere debat i Grønland, end der er i Danmark, om rigsfællesskabets anliggender.

Derfor vil jeg spørge ordføreren: Har Siumut og ordføreren nogle helt konkrete tanker om, hvordan vi også fremover kan understøtte det her fra Folketingets side?

Kl. 22:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:34

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest vil jeg også sige tak til hr. Flemming Møller Mortensen for det gode samarbejde i år og det gode samarbejde, vi også har haft med Socialdemokratiet. Det er altid yderst vigtigt. Som jeg også nævnte, har vi også skabt et større engagement i Grønlandsudvalget, og vi skaber også et større engagement i de forskellige ministerier, men det er så sandelig også svært at prøve at træffe nogle beslutninger i forhold til et land, der er 3.500 km væk.

Det er også derfor, at det er lige så vigtigt, at vi også fra Grønlands side tager initiativet til at tage nogle af de her skridt. Nu har man stemt for at starte § 21 op fra Inatsisartuts side, hvilket også betyder, at vi kommer til at have nogle forhandlinger på et tidspunkt sammen med Danmark om, hvordan vi kommer til at skabe en nyere konstruktion. Og der synes jeg, det er lige så vigtigt, at man fra dansk side har et åbent sind. For fra Siumuts side ved jeg i hvert fald med absolut sikkerhed, at der ønskes et reelt samarbejde i fremtiden, et tæt og godt samarbejde med Danmark i fremtiden – uanset statsdannelse. Og vi mener, at det rent faktisk kan styrke samarbejdet i længden, når det er, at vi strukturerer ansvarsområderne, som vi forhåbentlig kommer til at gøre det i fremtiden.

Kl. 22:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 22:35

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Jeg bed godt mærke i ordføreren passus i talen om de strukturelle udfordringer, og jeg synes jo præcis, at det er det, vi skal prøve at fokusere på – så vi bliver så konkrete som overhovedet muligt med hensyn til at kunne løfte det, der er reelle udfordringer. Jeg er også glad for, at ordføreren anerkender, at vi regeringerne imellem har et godt samarbejde, og at man også der prøver at lægge lige nøjagtig den linje.

Jeg vil også sige til ordføreren, at det var en fornøjelse at være i Nordvestgrønland – så langt, vi overhovedet kunne komme – på udvalgsrejsen med Grønlandsudvalget. Også her oplevede jeg lige nøjagtig en gensidig interesse og også i dialogen med grønlanderne højest mod nord, i nordvest, at de også havde en interesse i at få drøftet de her ting. Er det ikke også ordføreren holdning, altså at det var et af vores udbytter på rejsen?

Kl. 22:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:36

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Jo, Grønlandsudvalget tog jo hele vejen op til det allerallernordligste bosted i hele kongeriget, i hele Grønland – så langt op til et arktisk bosted, som man næsten kan komme. Det hedder Qaanaaq, og vi tog også til Siorapaluk. Det er jo netop også vigtigt at se, hvordan vilkårene kan være så forskellige mellem helt oppe i det nordligste Grønland, hvor der er så traditionelle arktiske vilkår, som man overhovedet vil kunne se, og helt nede i Sydgrønland, hvor du vil se landbrug og du vil se køer, og det ville du aldrig nogen sinde se der, hvor vi var.

Så selvfølgelig er det også vigtigt at se alle de her forskellige levevilkår og få en fornemmelse af, hvor stort et område det er, vi også lovgiver for herinde i salen.

Kl. 22:39

Kl. 22:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 22:37

Karsten Hønge (SF):

Da fru Aki-Matilda Høegh-Dam, helt berettiget, tror jeg, pegede på mangler og udfordringer i justitsvæsenet og i kapaciteten på anstalten i Nuuk, synes jeg, det måske var naturligt at stille spørgsmålet: Hvad er Siumuts plan for at hjemtage området? For så kunne man jo indrette sig, som man vil.

Kl. 22:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:37

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Tak for spørgsmålet, og først og fremmest også tak til SF's ordfører. På trods af at vi kan være utrolig uenige om mange ting, må man give ordføreren, at ordføreren er meget aktiv i Grønlandsudvalget, og det værdsættes også fra grønlandsk side.

Det er jo således, som jeg også nævnte i talen, at Siumut og IA i går stemte for igangsættelse af § 21, hvilket bare betyder, at man vil igangsætte forhandlingerne om at overtage ansvarsområder og blive en stat. Så sent som i går blev det besluttet, at man skal starte forhandlingerne, og så begynder det arbejde at komme i gang, hvor man bl.a. bliver nødt til at drøfte justitsområdet. Det, vi siger, når vi holder tale her, er jo, at vi, uanset hvad, stadig har et ansvar som folketingsmedlemmer for at sikre os, at så længe de her ansvarsområder er i Folketinget, lever de op til menneskeretlige standarder, og at vi ikke differentierer imellem de danske statsborgere, der bor i Danmark, og de danske statsborgere med grønlandsk baggrund, der bor i Grønland. Alle skal forhåbentlig have lige vilkår, og det kommer vi til at skulle arbejde for, uanset hvordan og hvorledes.

Kl. 22:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Karsten Hønge.

Kl. 22:39

Karsten Hønge (SF):

Jamen det er jo rigtigt, at når Danmark har ansvaret for det, har vi også ansvaret for, at standarden er i orden, herunder at bygge anstalten i Nuuk til 1,5 mia. kr. Men det, jeg er interesseret i at påpege, er sådan set bare, at når der med god grund kan være meget utilfredshed med den måde, som Danmark håndterer det på, vil det måske være oplagt, at man fremlægger en konkret plan for, hvornår man hjemtager justitsområdet.

Jeg kunne godt tænke mig at stille et andet konkret spørgsmål. Fru Aki-Matilda Høegh-Dam nævnte i talen, at Danmark havde stjålne kulturskatte fra Grønland. Kan ordføreren nævne et eneste eksempel på en kulturskat fra Grønland, der er på et dansk museum, og som ikke bliver afleveret sådan som ønsket fra Grønlands side? Er der et eneste eksempel på, at der er en ønsket ting fra Grønland, der ikke er afleveret af Danmark?

Kl. 22:39

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

For at nævne et enkelt eksempel, som ordføreren ønskede, kan vi jo kigge på den meteorit, der netop står uden for et museum her i København, og der har det ikke været et ønske fra de inuit i Qaanaaq, der netop havde en helt særlig kulturarv; det ville have været, som om Børsen lige pludselig forsvandt, uden at den havde været brændt, og man ikke vidste, hvad der skete med den.

Kl. 22:40

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Henrik Frandsen, Moderaterne.

Kl. 22:40

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, og tak for talen til fru Aki-Matilda Høegh-Dam. Det var jo netop én tale, men den blev holdt to gange – den ene gang på grønlandsk og den anden gang på dansk. Det ser jeg jo som et af de der skridt hen imod den udvikling, der er i forholdet mellem Danmark og Grønland inden for rigsfællesskabet og inden for kongeriget. Fru Aki-Matilda Høegh-Dam nævner jo også, at når det gælder samarbejdet i Grønlandsudvalget, er der mere aktivitet, end der har været – positiv aktivitet.

Det, jeg egentlig vil spørge om, er om det, at vi skal til at investere massivt i forsvarsområdet. Der kunne man jo sagtens forestille sig, at en hel del af de investeringer også vil berøre Grønland og det arktiske område. Hvordan ser fru Aki-Matilda Høegh-Dam på det? Det vil jo give noget mere aktivitet, kunne jeg forestille mig. Det var spørgsmålet.

Kl. 22:41

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:41

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest tak for spørgsmålet. Hvis jeg lige må kommentere meget kort på den første del. Det er utrolig krævende at skifte hjernehalvdel så at sige, når man skal snakke på begge sprog og oversætte dem konstant, specielt med sprog, der ikke kunne være længere væk fra hinanden. Det tager også ekstra af Folketingets tid. Og det er ærgerligt, for hvis vi kigger på Europa-Parlamentet lige nu, er en af grundene til, at man sikrer, at et lillebitte land som Danmark i forhold til mange af de europæiske lande kan få lov til at komme og snakke sit sprog i Europa-Parlamentet, og at det bliver simultantolket, at der skabes en mere demokratisk ligeværdighed. Så det med at kræve, at jeg f.eks. nu her klokken halv elleve om aftenen skal kunne begå mig på begge sprog, der ikke kunne være længere væk fra hinanden, gør det så udfordrende, at jeg, som I kan høre, snakker på et sprog nu. Og jeg kommer til at få tid til at snakke om forsvaret i det andet svar.

Kl. 22:42

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Hr. Henrik Frandsen.

Kl. 22:42

Henrik Frandsen (M):

Jeg kan jo gentage anden halvdel af mit spørgsmål; det første var egentlig ment som en kommentar om tosprogetheden. Det var netop omkring forsvaret og Arktis og de investeringer, der med meget stor sandsynlighed vil blive foretaget. Jeg ved det ikke, for jeg sidder ikke i Forsvarsudvalget og er ikke inde i forhandlingerne. Men det vil jo også komme til at berøre det grønlandske og arktiske område.

	Kl. 22:42		Kl. 22:45
Anden næstformand (Jeppe Søe): Ordføreren.		Rasmus Jarlov (KF): Jeg havde jo fornøjelsen af at møde fru Aki-Matilda Høegh-Dams familie, da jeg var i Grønland sidste sommer, hvor hele familien blev sendt ned i forsamlingshuset i Nuuk for at stille spørgsmål til mig, og hvor vi havde en udmærket debat. Så jeg ved jo også, at det er en meget dansk familie.	
	Kl. 22:42	Jeg undres stadig væk over, hvorfor det egentlig er, fru Aki-Matilda Høegh-Dam sidder i Folketinget. Er det primært for at tale dårligt om Danmark? For man kunne jo også vælge at bruge pladsen her til at forsøge at få nogle resultater med hjem til Grønland. Altså, hvad vil man på forsvarsområdet, og hvad vil man på justitsområdet? Er der konkrete forslag? Jeg hørte ikke andet, end at fru Aki-Matilda Høegh-Dam gerne vil holde en høring. Der må vel være lidt mere på programmet.	
Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU): Tak for spørgsmålet om forsvarsområdet. Det er jo således, at vi nærmest fra barnsben er vokset op med at blive fortalt, at hvis der skulle ske noget, skal Danmark nok komme og redde os. Og nu har vi lavet en aftale, hvor det faktisk kan blive muligt, og det er selvfølgelig mere betryggende. For vi fandt jo ud af tidligere, at der var nogle af de her systemer og de her arktiske skibe, som netop ikke kunne forsvare Grønland, hvis det blev aktuelt. Derfor er det lige så vigtigt, at man netop har taget de initiativer for at sikre, at hvis der skulle ske noget, vil man være forberedt i Arktis.	Kl. 22:43		Kl. 22:46
Anden næstformand (Jeppe Søe): Hr. Rasmus Jarlov, Konservative.		Anden næstformand (Jeppe Søe): Ordføreren.	
	Kl. 22:43		Kl. 22:46
Rasmus Jarlov (KF): Qujanaq for talen. Det er nok så langt, mit tosprogede rækker i forhold til dansk og grønlandsk. Den allerførste del af talen var et spørgsmål om, hvorfor Grønland har to medlemmer af Folketinget i Danmark. Det har Grønland jo, fordi Grønland har været dansk siden 1380, og fordi Grønland i dag helt frivilligt vælger at forblive en del af kongeriget Danmark. Det synes jeg jo ikke at man både kan vælge frivilligt og så samtidig brokke sig over.		Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU): Jamen jeg er glad for, at spørgeren fra De Konservative ønsker at følge mere med i forhold til Grønland. Det vil sige, at hvis spørgeren havde fulgt lige så meget med i arbejdet i Grønlandsudvalget og i de andre udvalg, vi har, ville spørgeren netop også vide, at vi har kæmpet for, at vi har mere lige vilkår nu for bl.a. anstaltsbetjentene, at vi også har sikret os mere lige vilkår for politibetjentene, og at vi også arbejder meget for bl.a. at sikre, at et forsvar rent faktisk kan lade sig gøre i den del af kongeriget, der hedder Grønland. Netop fordi det danske ikke kunne varetage den opgave alene, blev vi også nødt til at samarbejde mere med NATO.	
Derfor er den anden del af det spørgsmål også lidt en undren for mig, nemlig hvorfor det netop er fru Aki-Matilda Høegh-Dam, som sidder på den ene af de to pladser, for jeg synes ikke, at pladsen bliver brugt til ret meget andet end egentlig at sige negative ting om Danmark. Jeg sad og lyttede efter i en lang tale, som først blev holdt på grønlandsk og derefter på fru Aki-Matilda Høegh-Dams modersmål, dansk, og jeg syntes ikke, der var noget, hvor man egentlig gav udtryk for, hvad man vil med pladsen i Folketinget. Så jeg efterspørger egentlig, hvad programmet er her i Folketinget. Hvilke resultater vil fru Aki-Matilda Høegh-Dam gerne have med hjem til Grønland?	Kl. 22:44		Kl. 22:47
Anden næstformand (Jeppe Søe): Ordføreren.		Anden næstformand (Jeppe Søe): Fru Jette Gottlieb, Enhedslisten.	
	Kl. 22:44		Kl. 22:47
Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU): For det første bliver jeg lige nødt til at kommentere på, at det var sjovt med lidt grønlandsk fra De Konservative. Det kan vi godt høre mere af. Det er egentlig ret upassende, at spørgeren fra De Konservative skal lave formodninger om, hvad mit modersmål er. Det er fuldstændig ukorrekt, at mit modersmål skulle være dansk. Jeg er glad for, at jeg lærte dansk allerede som 6-7-årig, fordi mine forældre lærte mig det og derfor også snakker det godt.		Jette Gottlieb (EL): Tak. Jeg vil spørge om den situation, der er opstået i Nordisk Råd, hvor de grønlandske medlemmer har ønsket at være en selvstændig delegation, hvilket der har været en lidt forplumret diskussion af i Nordisk Råd, men hvordan er det efter ordførerens opfattelse vigtigt, at man er en egen delegation, og hvordan er det vigtigt at have placering i præsidiat?	
I forhold til det, spørgeren også sagde, med, at Grønland helt frivilligt er forblevet en del af Danmark, har ordføreren måske ikke lyttet til min tale, idet jeg netop lige har sagt, at det grønlandske parlament i går vedtog, at Grønland skal statsdannes.	Kl. 22:45		Kl. 22:47
Anden næstformand (Jeppe Søe): Spørgeren.		Anden næstformand (Jeppe Søe): Ordføreren.	
			Kl. 22:47
		Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU): I Udenrigspolitisk Nævn havde vi et åbent frokostmøde i går med den svenske delegation, og der blev jeg også nødt til at sige åbent og ærligt, at Danmark på en eller anden måde trods alle mulige kritikpunkter, som De Konservative også siger jeg kan komme med, fordi det bliver nødt til at blive kommet med, rent faktisk er et foregangsland i Skandinavien og i Norden i forhold til at sikre, at Grønland også får en stemme, og det synes jeg også er vigtigt at tage med, også når vi arbejder udenlands. Det er også lige så vigtigt at lade vores nordiske frænder fra Folketinget få at vide, at det faktisk gør arbejdet mere effektivt og udvikler infrastrukturen i forhold til sikkerheden, bl.a. i Arktis, hvis det er, man inddrager de lokale regeringer.	

- Kl. 22:48 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Fru Jette Gottlieb.
- Kl. 22:48 **Jette Gottlieb (EL):**
Når jeg spørger til det konkret, er det, fordi det, der blev dilemmaet, var spørgsmålet om, hvordan partibalanceringen i præsidiet kunne fastholdes, hvis man samtidig havde, ikke fem, men otte delegationer, og det var det, der blev dilemmaet, og det, der blev den forklarede diskussion, men der vil jeg høre, om ordføreren ikke er enig i, at det også er vigtigt at fastholde partibalancen i præsidiet, og det derfor må indebære, at man udvider præsidiet, hvis de enkelte delegationer skal have enten et fuldgyldigt medlem eller eventuelt en observatør. Men har ordføreren forslag til nogen løsning på det dilemma, som jo foreløbig strander, ved at den svenske delegation ikke er enig, samtidig med at den danske jo bakkede Grønlands ønsker op?
- Kl. 22:48 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 22:49 **Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Det skal først og fremmest siges, at jeg personligt ikke sidder i Nordisk Råd-samarbejdet, og når jeg har forsøgt at læse lidt ind på det, er det jo et kæmpestort bureaukrati og et kæmpe maskineri, og der er rigtig mange paragraffer inde under det, så jeg kan desværre ikke komme med et meget, meget konkret pinpoint af det, men jeg kan sige, at når jeg har snakket med mine grønlandske kollegaer i Grønland om det, lyder det til, at arbejdet er i gang og maskineriet er kommet i gang, og jeg kommer selvfølgelig til at bakke op om den løsning, de kommer med.
- Kl. 22:49 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Hr. Christian Friis Bach, Radikale Venstre.
- Kl. 22:49 **Christian Friis Bach (RV):**
Tak for det, og tak til fru Aki-Matilda Høegh-Dam for talen. Vi havde for nylig på et møde i Grønlandsudvalget en drøftelse med direktøren for Grønlands Erhverv, som udtrykte bekymring over investeringsklimaet i Grønland, voldgiftssagen, de politiske rammebetingelser og de mulige nationaliseringer, og vi havde den analyse, at det kunne afskrække investorer fra faktisk at engagere sig i at skabe investeringer og arbejdspladser i Grønland. Hvad tænker ordføreren om den problemstilling?
- Kl. 22:49 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 22:50 **Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Først og fremmest tak for spørgsmålet. Det var jo netop også os, der inviterede de erhvervsforeninger fra både Grønland og Danmark for netop at diskutere de er problematikker, som vi netop også selv har gået og analyseret længe. Det er jo således, at der er mange aspekter ved det, og det er også en af vores opgaver som grønlandske politikere at sikre, at den grønlandske politiske arena bliver så stabil som overhovedet muligt for netop at sikre, at de her investeringer også holder ved. Det er jo bl.a. også der, hvor det bliver relevant i dansk øjemed, nemlig i forhold til at hvis de her investeringer egentlig skal
- Kl. 22:48 holde og man i fremtiden bl.a. skal undgå lignende sager som den, vi så i voldgiftssagen, bliver vi også nødt til at sikre, at det laves med rettidig omhu, og at vi sikrer den politiske stabilitet.
- Kl. 22:51 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Spørgeren.
- Kl. 22:51 **Christian Friis Bach (RV):**
Tak for det. Så vil jeg også høre fru Aki-Matilda Høegh-Dam, i forhold til at vi jo har fået nogle bud fra andre partier i Grønland i forbindelse med de forsvarsforhandlinger, som også er blevet drøftet med andre ordførere. Har ordføreren for Siumut nogle konkrete ønsker til de forsvarsforhandlinger, vi nu går i gang med, eller noget, som ordføreren ønsker at give videre og deltage i forsvarsforhandlingerne omkring?
- Kl. 22:52 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 22:52 **Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Først og fremmest tak for spørgsmålet. Fra Siumuts side synes vi netop, det er meget vigtigt, at forhandlingerne også foregår fra Grønland og igennem Grønland. Det er også derfor, at vi her fra Folketingets side har været med til at sikre, at regeringen forhandler direkte med den grønlandske naalakkersuisut i samarbejde med det grønlandske udenrigspolitiske udvalg. Der har været god konsensus, og folk er meget enige, og den person fra Siumut, der har naalakkersuisutposten i den regering, har bl.a. været med til at sikre, at vi bliver nødt til at dække hele Grønlands sikkerhed, bl.a. i samarbejde med de allierede, vi har. Så det er bl.a. det, der er blevet ført igennem.
- Kl. 22:53 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Fru Sascha Faxø, Alternativet.
- Kl. 22:53 **Sascha Faxø (ALT):**
Tak. Først og fremmest tillykke med beslutningen om statsdannelse. Det glæder mig rigtig, rigtig meget. Derudover tak til ordføreren for Siumut for oversættelse. Jeg taler ikke grønlandsk, men den forståelse, jeg har af grønlandsk, er, at det er vanvittig meget anderledes i sin opbygning end dansk, og derfor tænker jeg ikke, at det er nogen nem opgave at skulle oversætte sine egne ting bagefter. Ordføreren påtalte det tidligere i nogle spørgsmål til nogle af de tidligere ordførere, og det, der faktisk skete, da ordføreren tidligere på dagen stillede sit første spørgsmål på grønlandsk, var, at jeg greb ud efter headsettet. Jeg er vant til at sidde i Europarådet, så jeg begyndte jo at lede i kanalerne efter, hvor jeg får oversættelsen, og den kunne jeg så ikke finde. Det fik jeg jo så forklaring på efterfølgende. Derfor er jeg nysgerrig på at høre fra ordføreren, hvordan den optimale tolkesituation ville se ud, sådan at både ordføreren og Folketinget og det grønlandske folk kunne være tilfredse.
- Kl. 22:54 **Anden næstformand (Jeppe Søe):**
Ordføreren.
- Kl. 22:54 **Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Først og fremmest tusind tak for spørgsmålet. Det er nemlig en udfordrende løsning, der er blevet lavet, og det tager jo også dobbelt

så lang tid, så vi tager også rigtig meget af tiden herfra. Jeg tror, folk har misforstået det. Mit formål med at holde talen er netop, at det er et demokratisk princip. Hvis man læser i EU's parlaments begrundelse for, hvorfor der er de her oversættelser, står der helt konkret, at det er et demokratisk princip, at man, når man er valgt i et land, der snakker et sprog, ikke skal blive begrænset i at blive valgt, fordi man ikke kan snakke et fremmedsprog. Det er jo lidt det, vi støder på her, når vi skal vælges til Folketinget.

Det er bl.a. også derfor, at det, da vi besluttede os for, at vi skulle tage til Qaanaaq og Siorapaluk, bl.a. var for at vise, at der er en stor del af befolkningen, som netop ikke kan begå sig akademisk på dansk. Det kan være, man kan have en meget fin samtale, men det er ikke tilstrækkeligt altid, og det er jo en stor del af befolkningen, der bliver frataget den demokratiske ytring. Det er derfor, vi bl.a. har brugt tolkemidlerne til lige nu direkte at simultantolke alt, hvad der bliver sagt herinde i salen, til grønlandsk, og det bliver livestreamet.

Kl. 22:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Sascha Faxe.

Kl. 22:55

Sascha Faxe (ALT):

Tak, og tak for forklaringen. Før blev der nævnt, at der var en interesse for en forespørgselsdebat fra Siumuts side. Den bakker vi op om, men vi kunne godt tænke os at høre, om der er et bestemt fokus, og hvilke emner der kunne være relevante, sådan at vi når et sted hen og bliver klogere sammen.

Kl. 22:55

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:55

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest tak for spørgsmålet, og tak for, at Alternativet kunne høre, at der er forskel på en forespørgselsdebat og en høring, hvilket ikke helt var tilfældet for De Konservative. Men det er jo utrolig vigtigt, at vi, når der er rigtig mange af ansvarsområderne, der netop handler om justitsområdet, også fordyber os i dem, for der er rigtig meget af det, der kræver en kærlig hånd. Det er egentlig det, jeg håber på med en forespørgselsdebat, nemlig at vi kommer til at sætte os meget mere ind i mange af de her områder og så kommer med nogle konkrete løsningsforslag til, præcis hvad det er, vi kan gøre for at gøre vilkårene bedre for de borgere, der er derhjemme.

Kl. 22:56

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Fru Trine Pertou Mach, Enhedslisten.

Kl. 22:56

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Først og fremmest tak til fru Aki-Matilda Høegh-Dam for talen på grønlandsk og derefter på dansk. Jeg er utrolig glad for, at vi har fundet frem til en ordning, hvor det faktisk kan lade sig gøre, også fordi, som ordføreren siger, at den dag, en grønlandsk repræsentant, der ikke taler dansk, bliver valgt, er det vigtigt at have muligheden for at tale sit eget sprog. Så jeg er glad for, at vi har fundet det frem til den model.

Jeg vil egentlig gerne spørge til den nye udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi »Grønland i verden – intet om os, uden os«. Der er et afsnit, der handler om Grønlands relation til USA, hvor der står, at man har en klar bevidsthed om, at Grønland spiller en meget vigtig rolle i USA's forsvar imod udefrakommende trusler fra særligt den arktiske region.

Vil ordføreren ikke prøve at dele, hvad overvejslen er i forhold til det forestående amerikanske valg, hvor vi muligvis vil se Trump tilbage i Det Hvide Hus – en præsident, der har en særlig relation til Grønland, i hvert fald verbalt, men som jo også er klar til at melde USA ud af en lang række internationale aftaler, som strategien ellers understreger det er vigtigt for Grønland at man fastholder?

Kl. 22:57

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:57

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Først og fremmest tak for spørgsmålet. »Grønland i verden – intet om os, uden os« er jo Grønlands første officielle udenrigspolitiske strategi, og det er derfor også meget vigtigt at have fokus på, at det har været muligt med den her regering at kunne få vores egen strategi.

Grønland er jo mere eller mindre beskyttet. Selv om vi siger, at det er beskyttet af Danmark, fordi Danmark på papiret har højhedsretten, så er det jo mere eller mindre beskyttet af USA, og det må vi jo bare erkende. For hvis vi tænker på forsvar, er Danmark også en form for vasalstat til USA, og vi bliver også nødt til at anerkende, at vi har brug for tæt samarbejde med de allierede, vi har, for at sikre sikkerheden i Arktis.

Jeg beklager, men med hensyn til spørgsmålet mistede jeg lige tråden. Kan du eventuelt lige spørge igen?

Kl. 22:58

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Kan ordføreren gøre det? Fru Trine Pertou Mach.

Kl. 22:58

Trine Pertou Mach (EL):

Det kan ordføreren med fornøjelse gøre. Spørgsmålet går på udsigten til, at Donald Trump bliver genvalgt som præsident til efteråret, når der er valg i USA, og nogle af de advarselslamper, der i hvert fald blinker hos os, er jo forholdet til den globale retsorden, til de internationale handelsregler, til de oprindelige folks rettigheder, menneskerettighederne og hele opbakningen til det internationale aftalesystem, og det er jo også noget, som den grønlandske strategi fremlægger som værende fundamentalt for Grønland i verden. Så hvad er overvejslen omkring det?

Kl. 22:59

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 22:59

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Tak for spørgsmålet. Det er lige så meget grønlandsk politik, som det også er min, at det er vigtigt at være diplomatiske i det samarbejde, vi har med de her store nationer, og realiteten er jo også bare, at der nogle gange, uanset hvem der er præsident, så kommer til at være nogle kritiske punkter, som vi også skal være opmærksomme på, lige såvel som der også kan være nogle positive punkter.

Vi har før set, at vi med en udadtil rigtig saglig og dygtig præsident, som man rent værdimæssigt bakkede op om, så faktisk i Grønland mistede en del af vores oprindelige rettigheder til vores adgang til infrastrukturen i vores land, men hvor der nogle gange også har været nogle andre ting, hvor vi måske værdimæssigt kunne være uenige med nogle republikanske præsidenter. Så det er her altid vigtigt at være diplomatisk omkring det og at være med til at sikre, at vi kan skabe det bedste for Grønland.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren fra Siumut. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Aaja Chemnitz fra Inuit Ataqatigiit. Værsgo.

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. For nylig samlede vi mere end 50 grønlandske studerende på Marienborg – jeg vil gerne sige en særlig tak til statsministeren og en særlig tak til Siumut for samarbejdet omkring det – de allerdygtigste unge mennesker, som vi har rigtig meget brug for i det grønlandske samfund, og for et par uger siden holdt vi også en ungdomskonference i Grønland, der hed Future Greenland, hvor jeg holdt et oplæg om at skabe stærke politiske bånd bl.a. med Canada og USA. Fælles for begge dialoger med fremtidens unge, fremtidens beslutningstagere, var, at jeg spurgte dem, om de havde fået fortalt, at de var Grønlands fremtid, og det var der et flertal af de unge der sagde ja til, og jeg citerer: I er Grønlands fremtid, I skal bære samfundet videre. Citat slut. Som ung husker jeg det meget, meget tydeligt, jeg husker det først og fremmest som et pres. Uanset om vi afsluttede folkeskolen, gymnasiet eller universitetet, så kom budskabet, at I skal tage over, og indforstået i sætningen er, at det er jer, der skal være med til at skabe et stærkere samfund. Det var i hvert fald sådan, jeg hørte det, og som ung var det svært at se, hvordan man kunne være med til at tage så stort et ansvar.

Som årene er gået, har jeg lært at sætte pris på, hvilket privilegie det er at komme fra et af verdens nok smukkeste lande, men også et af de mest vidtstrakte lande med et lavt befolkningstal. Tænk at være så privilegeret, at vi har så let ved at søge indflydelse på den udvikling, som vi ønsker i det grønlandske samfund, så let ved at gøre en forskel, og når jeg står her i dag, er det selvfølgelig også, fordi jeg har søgt den indflydelse, fordi det er gået fra at være et pres til faktisk at være et kæmpe privilegie og en ære at repræsentere mit land.

Vores fælles historie mellem Grønland og Danmark er præget af et ulige magtforhold, og det at have været en tidligere koloniseret ø sætter også et præg på nutidens samfund. Et af de præg er, at vi indimellem oplever bloktilskuddet som en sovepude, og at det kan være sværere at få gang i erhvervsudviklingen, end det nok egentlig ville være, og det kan nogle gange også betyde, at vi godt kan blive lidt afventende. Jeg tror grundlæggende, det er meget sjovere at tage ansvar end at brokke sig, og at det er meget sjovere at gå ind og sige, hvad løsningerne er, og selv om mange af os måske kender følelsen af at stå uden for indflydelse og være magtesløs, så tror jeg også, at det, når vi har samtalerne i Grønland, indimellem er vigtigt at slutte dem af med at sige, at nogen må gøre noget.

Så er vi nogle gange også nødt til at spørge os selv, hvem »nogen« er, og hvad »noget« er. Måske er det i virkeligheden mig, måske er det i virkeligheden dig, som er nogen, måske er det os, der skal gøre noget, os, der skal skabe, os, der skal handle. Jeg er med på, at vi som politikere har et særligt ansvar i forhold til at skabe de samfundsmæssige rammer, og jeg plejer at sige, at der er to ting, vi kan gøre her i Folketinget i forhold til Grønland. Vi kan være med til at ændre lovgivningen, og vi kan være med til at sikre en pose penge, og det er egentlig mere for at sikre en forventningsafstemning med de samarbejdspartnere, som jeg har hjemme i Grønland. Det handler i høj grad om at kigge på, hvordan vi kan skabe en udvikling i det grønlandske samfund uden nødvendigvis at belaste den grønlandske befolkning og det grønlandske samfund med flere driftsprojekter. Samtidig varetager vi her i Folketinget mindst 32 områder, og det er ikke kun noget, vi skal gøre, men det er også

Kl. 23:00

noget, som vi er dybt forpligtede til at gøre, altså netop at sikre, at der er en fremdrift på de her 32 områder.

Kl. 23:00

Vi samarbejder med naalakkersuisut, vores egen regering, som i højere og højere grad tager et større ansvar for, hvad det er for en retning der skal være i Grønland, og den vil vi gerne være med til at understøtte i det daglige her fra Folketinget, og den vil vi gerne arbejde for. Så når der bliver spurgt om, hvorfor vi er grønlandske folketingsmedlemmer, så kan vi fra IA's side sige, at vi er her, så længe der er nogle opgaver at løse på vegne af Grønland. Og et af de områder, som vi har et ansvar for, er justitsområdet. Et bredt flertal i Inatsisartut har igennem længere tid plæderet for, at den maksimale foranstaltning i det grønlandske samfund skal øges fra 10 til 16 år. Naalakkersuisut har derfor iværksat et forskningsprojekt om sammenhængen mellem længderne på foranstaltningerne og befolkningens retsfølelse, og det er også vigtigt at høre, hvad befolkningen gerne vil.

Kl. 23:05

Undersøgelsen offentliggøres til næste år, og den skal give os et billede af, hvad det er for et retssamfund, som befolkningen i Grønland ønsker. Advokatrådet har for nylig også udgivet en rapport om retssikkerheden i Grønland. Den anbefaler meget klart en professionalisering af hele retsvæsenet, som vi fra IA's side i Folketinget bakker op. Vi skal uddanne flere i Grønland til at have juridisk indsigt, vi skal bygge videre på den viden, som vores dygtige kredsdommere allerede har, vi skal passe på dem, vi skal være med til at sikre, at de får en bedre uddannelse og bedre løn, for kredsdommerne i det grønlandske samfund er ryggraden i retsvæsenet. Sammen med anklagerne og sammen med forsvarerne skal de være en garant for den retssikkerhed, som vi vil have i det retssamfund, vi ønsker i Grønland.

I 2016 kom Advokatrådet med en lignende rapport, og som et folketingsmedlem, som også dengang repræsenterede Grønland, er jeg også stolt af, at Advokatrådet i den nye rapport anerkender, at der er sket en klar forbedring af justitsområdet siden 2016. Det var et afgørende løft, som vi fik sikret med justitspuljerne I og II, og det var også afgørende, at vi sammen med Siumut fik kæmpet for at sikre lige løn for en lige indsats til politi- og anstaltsbetjente. Vi synes også, det er vigtigt at anerkende, at der faktisk sker en fremdrift, selv om der selvfølgelig også stadig væk er nogle ting, vi skal gøre på justitsområdet. Og en af de ting, der bekymrer, og som vi er nødt til at være opmærksomme på, er, at vi her fra Folketinget og ikke mindst de grønlandske medlemmer og naalakkersuisut bliver ved med at samarbejde, men også at presse regeringen til at prioritere justitsområdet i Grønland. Vi ved, at naalakkersuisut har sagt, at der, når det drejer sig om den prioriteringsliste, man er kommet med, simpelt hen sker for lidt, så man ligesom er nødt til at videreføre de ting, man ønsker, fra år til år, fordi man ikke kommer videre. Derfor bærer udviklingen af justitsområdet også meget præg af projektmidler, som IA har været med til at sikre, og det er jo egentlig ikke sådan, vi skal udvikle vores justitsområde, men det burde jo også være en konsolidering af et stærkt retssamfund, som regeringen skal være med til at sikre. Vi har brug for, at regeringen kommer mere på banen, særlig på justitsområdet, og sådan som vi også er begyndt at se det i politiforliget, tænker man også Grønland ind, og i kriminalforsorgsforliget har man heldigvis også tænkt Grønland ind, og det er afgørende, at vi gør mere af det for at skabe den livsnødvendige udvikling af justitsområdet i Grønland, så det følger med den øvrige samfundsudvikling, der er.

Med generationer for os er der kæmpet for at skabe et stærkere justitsvæsen i Grønland. Det har i mange år været en mærkesag for IA i Folketinget, fordi det handler om at skabe en større retfærdighed og skabe en større tryghed i det grønlandske samfund. For nylig var jeg også i Kangerlussuaq, hvor jeg besøgte 22 unge mennesker på den nye basisuddannelse under forsvaret, og det var en fornøjelse:

12 mænd og 10 kvinder, der alle er vurderet egnede til at gennemføre den nye uddannelse i Kangerlussuaq. Det gør mig stolt, at en gammel idé, som vi er kommet med fra IA's side, er blevet til denne solstrålehistorie, som vi rent faktisk synes det er, og det er vigtigt, at vi bygger videre på det, og det er sådan set også ret interessant, at der er så mange kvinder, som er kommet ind. Det er måske også noget, som Danmark kan lære af i forhold til den nye aftale, man har lavet på forsvarsområdet.

Ungdommen er fremtiden – det er mit budskab i dag – men ungdommen står ikke alene med det ansvar, og det var også det budskab, jeg havde til de unge mennesker: Vi i Folketinget, Inatsisartut og naalakkersuisut er dybt forpligtede til at være med til at sikre, at det ikke føles som så stort et pres, når det er, at de unge skal tage over, men at det bliver en fornøjelse at bygge videre på det arbejde, som vi igangsætter i dag. For vi står alle på skuldrene af andre, og derfor er det vigtigt at anerkende, at den udvikling, der skal ske i det grønlandske samfund, den grønlandske fremtid, skal de grønlandske unge selvfølgelig også være med til at skabe. De er fremtiden, men vi er også med til at sikre, at vi skaber den i dag, så presset ikke bliver så stort.

Vi vil gerne sige tusind tak for det gode samarbejde til alle partier herinde i Folketinget, og tak for samarbejdet med regeringen. Vi synes også, der er mange gode ting, der er kommet igennem, og det synes vi også det er vigtigt at den debat, som vi har, bærer præg af. Qujanarsuaq – mange tak.

Kl. 23:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er en række korte bemærkninger. Den første er fra hr. Flemming Møller Mortensen fra Socialdemokratiet.

Kl. 23:10

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak. Jeg vil virkelig også starte med at takke for et rigtig godt samarbejde, og jeg vil også starte med at sige, at jeg forstår virkelig godt, at ordføreren slår ned på de punkter, som ordføreren gør i sin tale, omkring fremtidens unge og retsområdet og professionalisering. Jeg glæder mig også over, at man er kommet så godt i gang med basisuddannelsen i Kangerlussuaq, og det bliver virkelig interessant at følge.

Jeg vil også gerne over for ordføreren endnu en gang sige tillykke med genudnævnelsen til formandsposten i Den Arktiske Parlamentariker Komite – det er virkelig velfortjent.

Så vil jeg vil gerne dreje mit spørgsmål over på den glæde, det også er for mig, men som jeg også ved det er for Grønland, at man har fået sin nye udenrigspolitiske strategi – »Grønland i Verden "Intet om os, uden os"« – den har jeg læst med meget stor interesse. Jeg synes, det kunne være interessant at høre, hvad IA tænker nu, hvor vi skal have udviklet en ny arktisk strategi, og hvor man har den på plads fra grønlandsk side. Og hvad tænker IA, det er, der nu skal arbejdes videre med inden for rigsfællesskabets ramme?

Kl. 23:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:11

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. I lang tid har »Intet om os uden os« jo været et motto for IA, og vi er rigtig glade for, at det ligesom afspejler en øget inddragelse af Grønland i grønlandske sager, og det er jo også den måde, vi går til arbejde her i Folketinget på. Men tusind tak også for samarbejdet og for de pæne ord.

Det, der står allerforrest, er jo sådan set et Arktisk Råds-formandskab, som man i fællesskab skal overtage til maj måned næste år

mellem Grønland, Danmark og Færøerne. Der er ingen tvivl om, at det giver mening, at Grønland som et arktisk land ligesom står i spidsen for det, men det vil være helt oplagt at se på, om vi ikke skulle få lavet en pulje til Arktisk Råds-formandskabet, så vi tager en række panarktiske initiativer f.eks. omkring erhvervsudvikling, forskning og en lang række andre ting – også omkring det her med ungeinddragelse, for det bør være meget, meget centralt og bør videreføres fra det nuværende norske formandskab.

Kl. 23:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 23:12

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak for det. Jeg vil sige, at jeg også havde fornøjelsen af at være minister for nordisk samarbejde på et tidspunkt, hvor jeg synes vi havde et eksemplarisk godt samarbejde omkring det nordiske, og hvor man både i forhold til Grønland, Færøerne og Danmark koordinerede sin indsats. Derfor vil jeg også bare sige, at jeg synes, det er et velvalgt område, som ordføreren siger der skal arbejdes videre med her. Og jeg vil blot ønske held og lykke med det. Tak for det.

Kl. 23:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:12

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Man kan sige, at naalakkersuisut jo har valgt at pause arbejdet i Nordisk Ministerråd i hvert fald, og det er jo sådan set ud fra et ønske om, at Grønland gerne vil tages alvorligt og gerne vil sidde med, når det er, vi drøfter det nordiske. Grønland er en del af Arktis, og vi er en del af Norden, og derfor er det sindssyg vigtigt for IA at være med til at sikre, at vi tager det bedste fra begge verdener og også er en del af det nordiske. Så tusind tak for ordene.

Kl. 23:13

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 23:13

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til ordføreren for en som altid rigtig god tale og også for det gode samarbejde mellem SF og Inuit Ataqatigiit.

Jeg har fulgt lidt med i den seneste debat om selvstændighed i de grønlandske medier, og nu består den grønlandske regering jo både af ordførerens parti, men også af Siumut. Jeg kan se, at landsstyremedlemmet for Siumut Kuno Fencker giver udtryk for, at forhandlingerne for selvstændighed typisk tager 4-5 år, men han forventer, det kan gå lidt hurtigere. Så vidt, så godt. Jeg forstår sådan set også, at Siumut ønsker, at det hellere skulle være gået i gang i går frem for i morgen, og det gør mig lidt nysgerrig, i forhold til hvad IA tænker, når det nu er en regeringskoalitionspartner, der udtaler sig sådan.

Kl. 23:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 23:14

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for samarbejdet, og også tak for ordene.

Det blev sagt tidligere i dag, at man aktiverede § 21, og det er ikke korrekt. Siumut er selv kommet med et ændringsforslag til

deres eget forslag om, at man skal lave en kommission, som bl.a. skal se på, om man skal lave en folkeafstemning, men man laver også en redegørelse. Så til efteråret kommer man til at tage stilling til, hvordan processen skal være. Så det er ikke, fordi der er en folkeafstemning, der skal afholdes i morgen, eller fordi § 21 skal aktiveres.

Jeg synes, det er ret vigtigt at få præciseret, at der er en proces, som skal foregå i Grønland, og som man må respektere foregår i Inatsisartut, og derfor er der nogle skridt, der skal tages, inden vi står og skal forhandle om de her ting.

Kl. 23:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 23:14

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tusind tak for det, og tusind tak for opklaringen af det her, for det er jo vigtige sager.

Ordføreren har i mange år brugt udtrykket: Intet om os uden os – altså at Grønland skal være inddraget af Danmark i internationale organer, når drøftelserne har direkte relevans for Grønland. Derfor betyder det jo også noget, ikke kun i Grønland – og Grønland må helt selv bestemme, hvorvidt man vil være selvstændige; det skal vi ikke blande os i – men også i Danmark, hvilke områder der bliver hjemtaget, og også hvordan man skal agere i internationale fora. Det er derfor, det her er så vigtigt. Hvornår regner ordføreren med, at Danmark kan få en klar tilkendegivelse fra Grønland i forhold til selvstændighed?

Kl. 23:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 23:15

Aaja Chemnitz (IA):

Det er et rigtig godt spørgsmål, og det kommer jeg ikke til at give dig et meget konkret svar på, for det er simpelt hen en debat, som Inatsisartut må tage, når de har den her redegørelse og den her kommission, som de skal tage stilling til.

Det, jeg kan sige, som jeg synes er ret vigtigt for Folketinget og for Danmark at forstå, er, at man i Grønland ser rigsfællesskabet som noget, som nærmest er en form for et hjul; det skal altid være i gang, og derfor er der også en frustration i det grønlandske samfund, i forhold til at selvstyreloven måske har været lidt af en bremseklods, kan man sige, indtil nu. Så det er en diskussion, man har brug for at tage, som jeg gerne vil uddybe lidt senere. Tak.

Kl. 23:16

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 23:16

Alex Vanopslagh (LA):

Tak, og tak for en glimrende og konstruktiv tale som så ofte før. Jeg er jo særlig vild med den del af talen med referencen til, at nogen må gøre noget, og at det kunne være, at den nogen er en selv. Jeg tænker jo, at det i alle samfund til alle tider er en god tænkning at have, og der er det grønlandske samfund ikke en undtagelse.

Det, jeg vil spørge sådan lidt mere specifikt ind til i forhold til fremtidsmulighederne for, at man kan få yderligere vækst, velstand og fremgang og måske også på sigt selvstændighed i Grønland, er, hvad ordføreren ser af muligheder i det potentielle kommende samarbejde med EU. Nu havde vi jo Ursula von der Leyen og statsministeren, der var på en lille turné for noget tid siden. Der

er jo nogle spændende samarbejdsmuligheder i forhold til sjældne jordarter og lignende.

Kl. 23:17

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:17

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak for spørgsmålet. Der er ingen tvivl om, at ansvar og også et personligt ansvar er supervigtigt, uanset hvor hurtigt man egentlig ønsker det skal gå, at Grønland skal blive selvstændigt. Selvstændighed handler jo sådan set om at tage ansvar, kan man sige.

Så i forhold til erhvervsudvikling – for jeg vil egentlig gerne prøve at brede det en lille smule ud – handler det jo om at se, hvordan vi kan stå på flere forskellige ben frem for på det ene ben, vi står på i dag, som er fiskeriet. Vi har fået lavet en ny fiskerilov, som er trådt i kraft, og som der har været rigtig mange holdninger til, både i erhvervslivet og rent politisk. Vi har en turismelov, som også er blevet fremlagt, og som skal være klar, når vi får den nye landingsbane i Nuuk her senere på året.

Jeg tror, det bliver vigtigt i forhold til EU at kigge lidt tilbage. Vi har tidligere lavet en hensigtserklæring med EU om at lave erhvervsudvikling, så jeg synes, det er vigtigt, både for Danmark, men også for EU og for Grønland, at vi bliver meget konkrete og vi begynder at handle og ikke snakke så meget, og der er sjældne jordarter et område, der vil være oplagt at kigge på i fællesskab.

Kl. 23:18

Formanden (Søren Gade):
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 23:18

Alex Vanopslagh (LA):

Det er bare for også at blive klogere på ordførerens synspunkter og visioner, for jeg hører det jo også lidt sådan, at det samarbejde, der skal være mellem Grønland og EU, ikke bare skal begrænses til at handle om sjældne jordarter og mineraler og lignende, men egentlig i bredere og højere grad om en bred erhvervsudvikling i et samarbejde mellem EU og Grønland. Hvad er sådan de vigtigste områder, man burde satse på i et samarbejde?

Kl. 23:19

Formanden (Søren Gade):
Fru Aaja Chemnitz.

Kl. 23:19

Aaja Chemnitz (IA):

I forhold til sjældne jordarter er det 78 pct. af det, som EU har brug for, der kan findes i Grønland. Derfor er det jo et oplagt område at kigge på, netop for også at frigøre os fra det nærmest monopol, Kina har, hvor de jo nærmest sidder på de sjældne jordarter, der er.

Jeg synes, det kunne være interessant også at kigge på forskning, måske også anvendt forskning. Altså, er der et samarbejde mellem klimaforskning f.eks. og erhvervsudvikling? Kan vi prøve at tænke lidt kreativt, i forhold til om der er flere områder, hvor vi kan udbrede samarbejdet på erhvervsudviklingsområdet?

Kl. 23:19

Formanden (Søren Gade):
Hr. Henrik Frandsen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 23:19

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, hr. formand, og tak for talen, fru Aaja Chemnitz. Det er en tale, som er virkelig konstruktiv og positiv, og det er jo den

måde, vi også kender fru Aaja Chemnitz på. Og i øvrigt et stort tillykke med ordenen, som bliver båret på smukkeste vis på landets fornemste talerstol. Tillykke med den.

Mit spørgsmål eller min kommentar går på, at det bliver nævnt i talen, at de unge har et kæmpe ansvar. Det er Grønlands fremtid, og der bliver sagt, at nogen må gøre noget. Fru Aaja Chemnitz nævner selv, at nogen måske kunne være en selv, og så er det jo nærliggende at tænke, at de nogen også kunne være de unge, som bærer den store fremtid i Grønland foran sig, og som vi også kan høre på det, der bliver sagt, er i gang med at uddanne sig og på den måde kan tage vare om Grønlands fremtid. Jeg kunne godt tænke mig at få sat nogle flere ord på, hvordan fru Aaja Chemnitz ser mulighederne for, at de nogen kan løfte Grønlands fremtid.

Kl. 23:20

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:20

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Jeg tror jo på, at for ligesom at skabe en stærk uddannelsesmæssig baggrund i Grønland er vi også nødt til at kigge på folkeskolen, og vi er nødt til at se på, hvad det er for nogle grundlæggende kompetencer, man får med sig derfra.

Jeg talte med lærerforeningen i Grønland, som hedder IMAK, her for ikke så lang tid siden, og de gav bl.a. udtryk for, at vi har unge, som primært taler engelsk, ikke nødvendigvis skoleengelsk, men YouTube-sprog på engelsk. Det synes jeg da i hvert fald er noget, som jeg godt kan være lidt bekymret for. Jeg synes, det er fint, at man taler engelsk, og at man måske har tre forskellige sprog, men hvis YouTube-engelsk er det primære sprog, man har, så synes jeg, det er udfordrende i forhold til at sikre, at man jo i Grønland mere eller mindre er nødt til at være tresproget for at kunne undervise, og det er ikke nemt, skal jeg hilse og sige fra lærerforeningen.

Så jeg synes, at det her med at se på, hvordan vi kan skabe den gode folkeskole, er sindssygt vigtigt for det grønlandske samfund. Det er ikke noget, vi har ansvar for her, men det er noget, vi kan være med til at understøtte.

Kl. 23:22

Formanden (Søren Gade):
Hr. Henrik Frandsen.

Kl. 23:22

Henrik Frandsen (M):

Det er så også et rigtig godt eksempel på et sted, hvor man stadig væk kan udvikle det gode samarbejde, og hvor man kan sige, at hvis man går ind i det med et åbent sind og igen har den der tanke om, at nogen må gøre noget, og at det kunne være en selv, så kunne det jo være, at det kunne være fru Aaja Chemnitz og det kunne være os her i Folketinget, som i fællesskab kunne finde gode løsninger. Jeg ved ikke, om fru Aaja Chemnitz kan sætte et par ord på det.

Kl. 23:22

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:22

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Der er jo ingen tvivl om, at de unge har et ansvar, og at vi som beslutningstagere i Grønland har et ansvar. Men jeg synes, at den helt tidlige indsats er noget af det, som jeg i hvert fald kommer til at bruge meget mere krudt på i det kommende år. Det bliver bl.a. omkring børn fra 0 til 3 år, men sådan set også på de yngste trin i folkeskolen. Hvordan kan vi være med til at sikre, at vi kan gå

med ind der, hvor det er sårbart, og støtte det i samarbejde med naalakkersuisut?

Kl. 23:22

Formanden (Søren Gade):

Fru Helle Bonnesen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 23:22

Helle Bonnesen (KF):

Tak. Vi er jo i en tid med masser af uro i verden. Derfor har vi meget diskuteret forsvar og sikkerhed, og det gælder selvfølgelig også i forhold til Grønland. For nylig blev landet en stor forsvarsaftale her på Christiansborg, og den omhandlede værnepligt i Danmark, herunder kvindelig værnepligt, som vi har diskuteret en hel del. I dag er det jo blevet muligt at aftjene værnepligt i Grønland, og modsat i Danmark er det frivilligt. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens holdning til, om værnepligt i Grønland burde være en pligt, eller om den burde bibeholdes som værneret.

Kl. 23:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:23

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Den bedste måde at beskrive forsvarspolitikken i det grønlandske samfund på er at kigge bare 5-10 år tilbage, og min vurdering er, at forsvarspolitikken mere eller mindre var et blankt papir. Så der var ikke en masse holdninger til, hvordan vi skulle gøre det. Der var mange fra Grønland, som slet ikke var en del af det; vi kender stort set ikke nogen i det grønlandske samfund. Det er først her i de sidste 5-10 år, at der er begyndt at komme meget mere fokus på de få, der trods alt har aftjent værnepligt. Nogle har også været i Siriuspatruljen.

Det her med at bygge tingene op er sindssygt vigtigt, og det er ret vigtigt for mig at sige, for at man i Danmark forstår, hvordan vi ser på det i Grønland. Der er et ønske om at aftjene værneret, kan man sige. Der var 289, der søgte om at komme til Kangerlussuaq og på Arktisk Basisuddannelse; 70 af dem blev vurderet egnede. Så der er rigtig mange blandt de unge, som ser en fremtid inden for forsvaret, men det skal gøres på grønlandske præmisser. Så vi er nødt til at bygge det op strategisk i forhold til at have de kompetencer i Grønland, på sigt.

Kl. 23:24

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 23:24

Helle Bonnesen (KF):

Nu ved jeg jo, at emnet optager ordføreren virkelig, virkelig meget, og ordføreren nævnte også i sin tale det her med fremtidens unge og Grønlands unge. Kan ordføreren se en mulighed i, at netop forsvaret kunne blive en del af den interesse i unge eller den udvikling, der skal ske for unge, og hvad er unges syn på sikkerhedspolitik?

Kl. 23:25

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:25

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Jeg ser sådan set meget klart en fremtid, og jeg plejer også at bruge et konkret eksempel med, at hjemme hos os har vi fire børn, og to af dem har aftjent værnepligt, og det har de gjort frivilligt. Det synes jeg sådan set er en god måde ligesom at bygge

tingene op på stille og roligt. Så jeg bakker meget op om, at man ser de muligheder i at få en uddannelse og aftjene værneret, hvis man vil det, fra Grønlands side, men måske også at videreuddanne sig efterfølgende, hvis man vil det.

Kl. 23:28

Kl. 23:25

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 23:25

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Og tak til ordføreren for en rigtig god tale. Jeg vil gerne sige tillykke med den nye strategi Grønland i Verden – »Intet om os, uden os«, som jeg ved er en forståelse og et princip, som ligger ordføreren og ordførerens parti meget stærkt på sinde. Jeg er også glad for at læse, at der i strategien er den her strøm af idealet om pacifisme og idealet om afspænding, til trods for at verden og hermed også Arktis i virkeligheden bliver stadig mere anspændt, og at der er en ambition om stadig væk at friholde Arktis, kan man sige, fra sikkerhedspolitik og de sådan tunge dynamikker, der ligger i den. Det er enormt vigtige pejlemærker.

I strategien er der et ønske om at oprette et fredscenter i Grønland med forskning. Vil ordføreren ikke sætte nogle flere ord på det? For jeg synes, det lyder utrolig spændende, hvordan det også kan bidrage til at realisere nogle af de mål, der ligger i strategien.

Kl. 23:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:26

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for spørgsmålet, og tak for samarbejdet. For nogle år siden fik IA afsat nogle penge til at skabe et videncenter på Ilisimatusarfik, vores universitet i Grønland. Og jeg ser det sådan set som et sted, der er vigtigt at prøve at videreudvikle, og jeg ser det sådan set også som et sted, hvor man kan videreudvikle i forhold til at skabe det her fredscenter. Man har et rigtig godt samarbejde med Forsvarsakademiet her i Danmark, men man har også et rigtig godt samarbejde med Ted Stevens Center i Alaska. Så det her med strategisk at kompetenceopbygge på allerhøjeste niveau, men også med henblik på at skabe vores egne anbefalinger til vores egne politikere, ser jeg sådan set som noget, som er i alles interesse, i forhold til at det ikke bare handler om krudt og kugler i Grønland, men at det også handler om, hvordan vi bevarer freden. Det handler også om cybersikkerhed, og det handler også om, mener vi i hvert fald i IA, at sikre et ekstra søkabel, sådan at vi ikke står så sårbart, som vi gør i dag med ét enkelt søkabel, som kan kappes over i løbet af ingen tid.

Kl. 23:27

Formanden (Søren Gade):

Fru Trine Pertou Mach.

Kl. 23:27

Trine Pertou Mach (EL):

Tak. Det lyder utrolig spændende og utrolig vigtigt og relevant, for det er jo faktisk nogle af de steder, hvor rigsfællesskabet og vores del af verden i det hele taget er temmelig udfordret.

Noget af det, som i hvert fald diskuteres mest i en dansk kontekst, er jo en, hvad skal man sige, underprioriteret konfliktforebyggelses- og fredsforskning. Kunne det være noget, hvor man fra Grønlands side også kunne bidrage til det i en nordisk-arktisk-rigsfællesskabskontekst, altså det egentlig at forske i konfliktforebyggelse og så dermed også bidrage til, at vi kunne placere os klogere i verden?

Formanden (Søren Gade):

Fru Aaja Chemnitz.

Kl. 23:28

Aaja Chemnitz (IA):

Det ser vi sådan set bestemt at vi i Grønland kunne være med til at bidrage til, ikke kun i rigsfællesskabsregi, men netop også, når vi kigger til Nunavut og til Alaska; der er rigtig meget at lære af hinanden, men der er faktisk også rigtig meget at lære fra Grønlands side om, hvordan vi skal forholde os til det her. For at kunne gøre det er vi samtidig også nødt til at vide noget mere om, hvad der foregår i vores område – om der er russiske ubåde, som jeg også tidligere har været inde på her fra talerstolen, for så er det jo noget, vi er nødt til ligesom at kunne slå ned på.

Kl. 23:29

Formanden (Søren Gade):

Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre, værsgo.

Kl. 23:29

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak. Jeg vil egentlig gerne følge op på det spørgsmål, som hr. Alex Vanopslagh var inde på, for jeg synes, det har kæmpestore perspektiver for både Danmark, Grønland og Europa at tænke det der sammen. Jeg tror, det er vigtigt, at sådan et initiativ starter i Grønland og tager udgangspunkt i de visioner, som den grønlandske regering og det grønlandske folk har for Grønlands egen fremtid, og det gælder også en mere selvstændig økonomi. Men spørgsmålet er, hvordan det så starter. For det er jo noget kompliceret noget, og skal man lave råstofproduktion og sende jord, kræver det en langvarig og stabil finansiering og statslige garantier for at aftage en del af produktionen. Det er komplicerede processer, og spørgsmålet er, hvordan man bedst starter sådan en proces. Det tror jeg ikke der er nogen bedre til at svare på end fru Aaja Chemnitz.

Kl. 23:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 23:30

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Det er en stor opgave, du giver mig, og jeg vil sådan set sige, at det er naalakkersuisut, der gør det. Men jeg er optaget af erhvervs-politik. Det tror jeg er åbenlyst for de fleste. Jeg synes, det er vigtigt at se på, om man skulle lave en arktisk investeringsfond, f.eks. i fællesskab. Jeg synes, det er vigtigt, at se på de muligheder, der allerede er i dag. F.eks. var EIFO i Grønland til Future Greenland, som er en stor erhvervskonference, og de er meget aktive, kan jeg forstå, på Færøerne, men ikke så aktive i Grønland. Det kunne måske være et sted, man kunne starte og se: Hvilke muligheder er der? Hvordan kan vi matche projekter med nogle investeringspenge?

Man har i Grønland for nylig indgået den her fiskeriaftale, hvor man vil have ca. 49 pct. af investeringerne udefra og så 51 pct. fra Grønland selv. Det samme har man tænkt sig at gøre på turismeområdet. Så det er jo interessant at se, om der er penge nok i det grønlandske samfund, og samtidig se på, hvordan vi kan tiltrække investeringer udefra.

Kl. 23:31

Formanden (Søren Gade):

Hr. Martin Lidegaard.

- Kl. 23:31 **Martin Lidegaard (RV):**
Det er super spændende tanker. Dem vil vi meget gerne være med til at udvikle videre på. Jeg har et andet spørgsmål. Det slog mig under fru Aaja Chemnitz' tale, at hun har samme optagethed af ungdommen og den næste generation, som vi har i Radikale Venstre. Hvordan ser Aaja Chemnitz situationen? Situationen i Grønland er jo, kan man sige, om muligt endnu voldsommere end i Danmark, fordi der er meget stor tilflytning af unge til de store byer og få tilbage i byggerne. Hvad er de vigtigste greb for at sikre den grønlandske ungdoms fremtid?
- Kl. 23:31 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 23:31 **Aaja Chemnitz (IA):**
Nu samlede vi de grønlandske studerende, og der var også nogle borgmestre, der deltog, og noget af det, som jeg synes er ret opløftende, er, at nogle af kommunerne har sådan nogle sommerferiejobs. Kunne vi udvide det, sådan at vi f.eks. havde en videnskabsbutik, sådan at grønlandske virksomheder og grønlandske studerende kunne matches i forhold til at være med til at sikre en stærkere tilknytning til Grønland? Det tror jeg faktisk ville kunne gøre rigtig meget. Jeg har snakket med Grønlands erhverv, som sådan set er ret åben over for det, og jeg har talt med Avalak, som er vores studenterforening. Så det er jo egentlig at få matchet de gode kompetencer, der er i Grønland, for vi har brug for dem hjemme i Grønland.
- Kl. 23:32 **Formanden (Søren Gade):**
Fru Christina Olumeko, Alternativet. Værsgo.
- Kl. 23:32 **Christina Olumeko (ALT):**
Tak til ordføreren for en rigtig god tale, der kom ind på mange aspekter. Mit første spørgsmål drejer sig om et område, som IA og Alternativet har samarbejdet om, og du kan nok næsten gætte, hvad det er, nemlig det her med antiracismehandlingsplanen, som jeg tror vi nu har ventet på i næsten 3 år regeringen skulle komme med. Ordføreren og jeg har stillet nogle spørgsmål til ministeren, og jeg tror, vi har fået to-tre deadlines, som alle sammen er blevet overskredet. Jeg vil egentlig bare spørge ordføreren om, hvad vi kan gøre sammen for at lægge pres på regeringen, og ikke mindst om, hvad ordføreren håber den her handlingsplan vil indeholde, når det kommer til at bekæmpe diskrimination for grønlandske borgere i Danmark.
- Kl. 23:33 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 23:33 **Aaja Chemnitz (IA):**
Tak for spørgsmålet og samarbejdet. Jeg tror, det er vigtigt måske at se lidt særskilt på de forskellige grupper, for jeg tror sådan set, at grupperne har brug for noget forskelligt. Derfor håber jeg også på, at der kommer et tema om grønlandere, for dem tror jeg man skal gribe anderledes an, end man skal gribe nogle andre grupper an. Så jeg vil ikke kloge mig på de andre grupper, og det er mere for at have respekt for den del af det. Noget af det, jeg glæder mig rigtig meget over hjemme i Grønland, er, at man netop har vedtaget end antidiskriminationslov, som IA har kæmpet for i mange, mange år. Vi tror, det er sindssyg vigtigt hjemme i Grønland, at vi også
- Kl. 23:34 netop får sikret, at man ikke kan diskriminere, og at der ligesom er et system, der kan gribe, når det er, at der sker diskrimination. Så både i Grønland, men også her kæmper vi for at sikre, at der ikke bliver diskrimineret. Og vi håber, at regeringen kommer med den her handlingsplan mod racisme, og at der kommer et tema omkring grønlandere inden længe. Det er i hvert fald det, der er blevet lovet.
- Kl. 23:34 **Formanden (Søren Gade):**
Fru Christina Olumeko.
- Kl. 23:34 **Christina Olumeko (ALT):**
Tak for et godt svar. Det er klart noget, vi kommer til at samarbejde videre om. Mit næste spørgsmål er egentlig sådan et nysgerrigt spørgsmålet. Jeg synes, jeg hørte ordføreren komme ind på noget omkring ungeinddragelse i et svar til den socialdemokratiske ordfører som en del af en uddybning på hele ordføreren fokus på fremtidens generationer i Grønland og unges uddannelse. Jeg er jo demokratiordfører, så jeg spidsede ører, da jeg hørte ordet ungeinddragelse, så jeg vil egentlig bare spørge, om ordføreren kunne uddybe, hvordan unge skal inddrages i det, som ordføreren har fokus på i forhold til fremtidens unge i Grønland.
- Kl. 23:34 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren.
- Kl. 23:34 **Aaja Chemnitz (IA):**
»Intet om os, uden os« handler i virkeligheden også om de unge, og det handler også om fremtiden, og fremtiden er deres. Uanset om det er arktiske parlamentarikere, hvor vi har lavet en pre-event, hvor vi har inddraget de unge, om det er en ungdomskonference, hvor vi taler med de unge om fremtiden i Grønland, eller om det er noget helt tredje, tror jeg, det er sindssyg vigtigt, at man tænker ungeinddragelse ind, men at man også er opmærksom på, at det ikke bliver tokenism, altså at vi bare siger, at nu har vi – tjek – talt med de unge, men at man reelt ønsker at lytte. Så der er også et spørgsmål om magtskifte mellem reelt at ville inddrage, som jeg synes man skal være opmærksom på.
- Kl. 23:35 **Formanden (Søren Gade):**
Fru Aki-Matilda Høegh-Dam, Siumut. Værsgo.
- Kl. 23:35 **Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**
Qujanaq. Jeg havde ellers glædet mig til at komme med en glad kort bemærkning og takke IA's ordfører for de områder, vi har samarbejdet om i det her folketingsår – indtil jeg blev nødt til at svare på den polarisering og misinformation, som fru Aaja Chemnitz i samarbejde med SF lige kom i gang med. I stedet for at styrke samarbejdet forringer man det og kalder min del af talen om aktivering af selvstændighedsprocessen for decideret forkert.
- Det er jo således, at det i går blev sagt flere gange i det grønlandske parlament, at det er blevet sagt i grønlandske nyheder, og at det er blevet sagt af Inuit Ataqatigiit i det grønlandske parlament, at det er en aktivering af statsdannelse. Altså, hvis du kigger på selvstyreløven, bygger lovforslaget forenkelt set således på, at man starter med en grønlandsk beslutning om selvstændighed, hvilket er det, der blev besluttet i går. Som nummer 2 skal Grønland rette henvendelse til den danske stat om gennemførelse af forhandlinger. Som nummer 3 er der gennemførelse af forhandlinger. Som nummer 4 er der opnåelse af et forhandlingsresultat. Som nummer 5 er der

samtykke fra det grønlandske parlament. Som nummer 6 er der folkeafstemning i Grønland. Som nummer 7 er der samtykke fra Folketinget osv. Derfor er det også forundrende, at IA i Folketinget mener noget helt andet end det grønlandske parlament.

Kl. 23:36

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:36

Aaja Chemnitz (IA):

Jeg synes sådan set ikke, at vi skal stå her og skændes om, hvad der bliver talt om i Inatsisartut. Jeg tænker, at der er mulighed for at gå ind og se, hvad det er for nogle beslutninger, der er blevet truffet i Inatsisartut. Jeg synes, når vi taler om noget, der er så afgørende som, hvorvidt vi skal være selvstændige, at det er vigtigt, at vi sikrer, at den information kommer på så godt et grundlag som overhovedet muligt. Der er forskellige debatter hjemme i Inatsisartut om det her spørgsmål, men der kom et ændringsforslag til det konkrete forslag – det er punkt 75 og punkt 125, som jeg refererer til – og det er noget, der kom fra Siumut i den debat, der har været i Inatsisartut. Men jeg synes, at man selv kan gå ind og se, hvordan tingene forholder sig.

Kl. 23:37

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 23:37

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Jamen vi diskuterer jo mere det, at det grønlandske folketingsmedlem fra IA, som også er repræsenteret i Grønland i regeringen, og som har været med til at tage den her beslutning om aktivering af selvstyrelovens § 21, står herinde og siger, at aktiveringen var forkert, og at det, som Siumut har sagt, var forkert. Det er det, vi diskuterer herinde i salen. Jeg skal bare være sikker på, at Inuit Ataqtigitiit i Folketinget og Inuit Ataqtigitiit i naalakkersuisut ikke er splittet. For nu havde vi et rigtig godt samarbejde på så mange områder. Så jeg havde egentlig håbet på en mere saglig debat om det og måske en glæde over, at vi gerne vil opnå det samme.

Kl. 23:38

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:38

Aaja Chemnitz (IA):

Altså, jeg forholder mig sådan set til det punkt, der har været i Inatsisartut. Det, der er vigtigt for mig, er at sikre, at de debatter, der er, sker på et faktisk grundlag. Der synes jeg, at det er vigtigt, at det her ikke er et spørgsmål om at stå og skændes om, hvad man har talt om i Inatsisartut. Det her er noget, som man kan gå ind og se hvordan forholder sig faktisk. Jeg synes, at det er vigtigt, når vi har den debat, også med vores kollegaer herinde, at vi sikrer, at det sker på så faktisk et grundlag som overhovedet muligt.

Kl. 23:38

Formanden (Søren Gade):

Fru Anna Falkenberg, Sambandsflokkurin. Værsgo.

Kl. 23:38

Anna Falkenberg (SP):

Tak til ordføreren for en rigtig god tale, og tak til ordføreren for et rigtig godt samarbejde i det daglige, som jeg sætter enormt stor pris på. Jeg vil gerne spørge ordføreren ind til nogle af de ting, som ordføreren er inde på i talen, nemlig de forhandlinger og det samarbejde, vi har med regeringen her i Danmark nu, bl.a. på justit-

sområdet og på forsvarsområdet. Oplever ordføreren, at regeringen derhjemme i Grønland også har et initiativ i de forhandlinger, der er, f.eks. på forsvarsområdet, og hvad er det så for nogle prioriteringer, som regeringen i Grønland kommer med til de forhandlinger, som også kommer nu her den næste tid?

Kl. 23:39

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:39

Aaja Chemnitz (IA):

Vi står jo over for en tredje delaftale som en del af forsvarsforliget, og der kommer det til at være Arktis og rigsfællesskabet, som er et tema. Der tænker vi fra Grønlands side, at det generelt bliver vigtigt, at man ligesom får nogle af de ting igennem, vi gerne vil have. Det er lykkedes at få en flådeplan igennem, bl.a. med gode partier herindefra, som netop skal se på, hvad det er for nogle skibe, der skal indkøbes, bl.a. i Grønland, og hvornår de skal indkøbes, for vi ved, at mange af skibene er forældede. Vi ved også, at der er et spørgsmål omkring cybersikkerhed, og Center for Cybersikkerhed har udtrykt stor bekymring i forhold til truslen omkring cyber. Søkabler er et område, som der er stor bevågenhed på i det grønlandske samfund, og som det er vigtigt, man ligesom også får kigget på. Så det er nogle af de store områder, som man generelt går ind og kigger på, sammen med uddannelse og forskning.

Kl. 23:40

Formanden (Søren Gade):
Fru Anna Falkenberg.

Kl. 23:40

Anna Falkenberg (SP):

Tak for det svar. Jeg deltog sammen med ordføreren i Kiruna i Sverige i den konference for arktiske parlamentarikere, der var deroppe. Vi deltog som en del af Den Arktiske Delegation her fra Folketinget, og jeg ved, at ordføreren og jeg lagde mærke til, at der ikke var nogen parlamentarikere fra parlamenterne fra Færøerne og Grønland. Hvordan tænker ordføreren vi fra Den Arktiske Delegation i Folketinget kan være med til at understøtte, at de også bliver inddraget i det arbejde, vi laver i Arctic Parliamentarians?

Kl. 23:41

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:41

Aaja Chemnitz (IA):

Tak, og også tak for deltagelse og generelt stort engagement fra ordføreren og det gode samarbejde. Man ønsker jo fra naalakkersuisuts side et selvstændigt medlemskab af Arctic Parliamentarians, og man kan sige, at intet om os uden os også handler om Arktis. Derfor giver det mening, at både Grønland og Færøerne ser med på egne vegne, kan man sige, og ikke kun igennem Folketinget. Så det er noget af det, vi kigger ind i, altså hvordan vi kan være med til at imødekomme de ønsker, der er.

Kl. 23:41

Formanden (Søren Gade):

Hr. Carsten Bach, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 23:41

Carsten Bach (LA):

Tak. Jeg vil godt fortsætte lidt i det spor og give ordføreren mulighed for at reflektere lidt yderligere over et svar, der blev givet tidligere, og uddybe det lidt yderligere, nemlig i forbindelse med selvstyrefor-

mandens boykot af deltagelse i Nordisk Råd. Der er lige præcis også en sammenhæng ned til det her med Grønland i verden, og hvordan det hænger sammen med, at man i Grønland jo egentlig ønsker en større stemme i udenrigsforhold. Hvordan hænger det sammen med den beslutning om boykot og deltagelse i Nordisk Råd, og hvilke positive effekter er det, man ønsker at opnå i Grønland med den boykot?

Kl. 23:42

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:42

Aaja Chemnitz (IA):

Som jeg forstår det, er der noget af samarbejdet, der kører videre, så det er som formand for naalakkersuisut, at man ikke deltager i arbejdet, men det gør man så lidt på ministerplan, som jeg forstår det. Så det er sådan en lille smule kompliceret, kan man sige.

Grønlands ønske er at få et selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, ligesom man også ønsker det af Arctic Parliamentarians, og det er der sådan set en ret stor forståelse for, sådan set også i Danmark, altså at det ønsker man fra Grønlands side, men også fra Færøernes side. Lige nu er det måske mere et svensk formandskab, som er en hindring for, at det kan ske. Der er jo mange interesser på spil i Nordisk Råd, men jeg tror, det bliver vigtigt, at Danmark også gør, hvad de kan for at presse på, for jeg mener, det er vigtigt, at Grønland er medlem af Nordisk Råd på mere ligeværdig fod end det, man er i dag.

Kl. 23:43

Formanden (Søren Gade):
Hr. Carsten Bach.

Kl. 23:43

Carsten Bach (LA):

Tak for den uddybning. Jeg kunne så også godt tænke mig en refleksion fra ordføreren over, hvad forskellen så er i forhold til den boykot af Arktisk Råd, der blev foretaget, tror jeg, 10 år tilbage af en tidligere selvstyreformand, Aleqa Hammond. Der var også tale om en boykot, men en boykot, som IA jo, så vidt jeg i hvert fald lige husker, kritiserede meget kraftigt.

Kl. 23:43

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:43

Aaja Chemnitz (IA):

Det er mange år tilbage, og det var faktisk også, før jeg gik ind i politik, så det er en lille smule svært for mig at svare på. Jeg kan forstå, at dengang var man sur over, at der ikke var en stol til Grønland på det møde, man holdt. Det var fru Aleqa Hammond, som på det tidspunkt repræsenterede naalakkersuisut, som boykottede mødet på den måde, ved ikke at deltage.

Kl. 23:44

Formanden (Søren Gade):
Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 23:44

Karsten Hønge (SF):

Qujanarsuaq – mange tak for det tillidsfulde samarbejde, som vi har med Inuit Ataqatigiit, og det er ikke bare SF, men det er mit indtryk, at det er alle Folketingets partier. Det synes jeg er virkelig godt gået. Jeg kunne godt tænke mig at gå lidt længere nede ad den vej, som hr. Martin Lidegaard gik ad tidligere. Fru Aaja Chemnitz og jeg selv

deltog jo i Future Greenland for bare et par uger siden. Og ud over det med sjældne råstoffer, hvor ser fru Aaja Chemnitz så erhvervsudviklingsmulighederne i Grønland? Der er i dag to altovervejende indtægtskilder: Den ene, som er den største, er bloktilskuddet, og den anden er fiskeriet. Hvor ser fru Aaja Chemnitz mulighederne for sådan en vitalisering af erhvervene i Grønland?

Kl. 23:44

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:44

Franciska Rosenkilde (ALT):

Turismeområdet er helt oplagt. Man har lavet en høringsproces, hvor man har lavet et turismelovforslag, som man er kommet med fra naalakkersuisuts side. Noget af det, der gør mig rigtig glad generelt, når jeg kommer til Grønland og er rundt i hele landet, er sådan set at se, at der er rigtig mange unge iværksættere, som starter deres eget charterfirma f.eks., hvor man kan chartre en båd, og så kan man komme ud på en tur. Der kan man sige, at det er mange bække små, som måske på sigt kan skabe en stor å, eller hvad man nu kalder det i en dansk kontekst. Jeg tror virkelig på, at det der med at bygge tingene stille og roligt op nedefra, er utrolig vigtigt.

Så kan man sige, at en af de ting, som vi ser i det grønlandske samfund, er, at der er rigtig mange, der kommer udefra. Vi har jo skabt en fasttrackordning, men der er også brug for at se, hvordan vi kan få flere med grønlandsk baggrund ind i servicefagene, for det tror jeg også bliver vigtigt, så er det ikke kun bliver arbejdskraft udefra, der løser nogle af de opgaver.

Kl. 23:45

Formanden (Søren Gade):
Hr. Karsten Hønge.

Kl. 23:45

Karsten Hønge (SF):

Vi kan i hvert fald konstatere, at fru Aaja Chemnitz bærer en orden, en udmærkelse. Kunne vi få at vide, hvad baggrunden er for den ting, som ordføreren bærer på brystet?

Kl. 23:46

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:46

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Det er en orden, som jeg har modtaget af Danmarks Veteraner, og det er for den veteranindsats, som vi har lavet i Grønland. Vi har været med til at sikre en lovgivning på området; vi har været med til at starte en forening for veteranerne i Grønland. Vi har 150 veteraner, som jeg synes det er vigtigt at ære ved ligesom at have den her med. Og så har jeg hørt, at man skal gå med den i 24 timer, efter man har fået den, så det vil jeg selvfølgelig gøre alt, hvad jeg kan for at gøre. Tak.

Kl. 23:46

Formanden (Søren Gade):

Der skal også lyde et tillykke herfra til fru Aaja Chemnitz. Den næste, der får ordet, er hr. Christian Friis Bach fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 23:46

Christian Friis Bach (RV):

Tak til fru Aaja Chemnitz for en som altid rigtig god tale og et godt samarbejde. Vi har jo drøftet erhvervsudvikling og investeringer i Grønland adskillige gange, herunder spørgsmålet om en arktisk

investeringsfond, og jeg håber, vi kan styrke det samarbejde og skabe konkrete resultater. Men da vi havde drøftelsen med Grønlands Erhverv i udvalget her, udtrykte de jo bekymring over selve investeringsklimaet i Grønland, herunder spørgsmålet om kravet om nationalt ejerskab og voldgiftssagen, som spørger. Jeg kunne godt tænke mig at høre fru Aaja Chemnitz, hvad ordføreren tænker om det. Hvad kan vi gøre for at styrke investeringsklimaet? For skal vi have en investeringsfond, skal der jo være et godt investeringsklima at investere ind i.

Kl. 23:47

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:47

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. I mange år har vi kæmpet for den her fiskerilov, som endelig er faldet på plads i Grønland. Det har været svært, men det har også været enormt vigtigt i forhold til at skabe rammerne, så man kan få investeringer. Noget af det, man prøver i Grønland, er at finde balancen mellem investeringer fra det grønlandske samfund, som man gerne vil styrke – man vil gerne styrke det at skabe mindre virksomheder i det grønlandske samfund – og samtidig også tiltrække investeringer udefra. Jeg synes sådan set, det er positivt, at man både kigger på en fiskerilov, på en turismelov og på andre områder for ligesom at skabe de politiske rammer for, hvordan vi skaber erhvervsudvikling, hvordan vi tiltrækker investeringer, og hvilke investeringer vi ønsker. Der synes jeg, det er vigtigt at understrege, at vi jo ikke på den måde nogen af os lever i et magtvakuum forstået på den måde, at det er vigtigt også at finde de rette investeringer til det grønlandske samfund, så de ikke nødvendigvis kommer fra lande, vi ikke nødvendigvis ser os selv samarbejde tæt med.

Kl. 23:48

Formanden (Søren Gade):
Hr. Christian Friis Bach.

Kl. 23:48

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Så vil jeg lige gå til forsvarsområdet. Tillykke med udmærkelsen – det er jo en anerkendelse af ordførerens engagement. Jeg deler glæden over basisuddannelsen, og at der sker rigtig meget på forsvarsområdet, når det gælder det arktiske område. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren, fordi jeg ved, at ordføreren har tanker omkring det, hvad de næste sådan konkrete investeringer på forsvarsområdet kunne være i Grønland: dronecentre, noget med satellitter? Ordføreren har allerede udtrykt en række ønsker til forsvaret, men om de mere konkrete ting, som vi måske kunne placere i fremtiden i Grønland, hvad tænker ordføreren der?

Kl. 23:49

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 23:49

Aaja Chemnitz (IA):

Konkret er det de her langtrækkende droner, som der skal investeres i i forsvaret. Der er i hvert fald et ønske om, at de bliver serviceret i Grønland, at man altså får skabt en eller anden form for dronecenter i Grønland. Det vil også være oplagt, at man kiggede på, om en dronepilottuddannelse i Grønland kunne være med til at skabe nogle uddannelser, som man også kunne bruge andre steder i det grønlandske samfund. Dual use er jo helt oplagt, om det er at forbinde Kangerlussuaq og Sisimiut med en grusvej, så man både har adgang

til en atlantisk lufthavn, men også en stor havn. Det kunne også give mening både for forsvaret og for samfundet.

Kl. 23:49

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Aaja Chemnitz fra IA. Jeg byder nu velkommen til fru Anna Falkenberg fra Sambandsflokkurin. Værsgo.

Kl. 23:50

(Ordfører)

Anna Falkenberg (SP):

Tak skal du have, tak for ordet. Kigger vi i Folketingets kalender, fremgår det, at vi i dag behandler forespørgsel »Om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation«. I daglig tale kalder vi det jo for afslutningsdebatten, og det giver rigtig god mening, for i dag markerer vi afslutningen på et folketingsår. Derfor er det ganske naturligt, at ordførerne kaster sig over emner, som er behandlet det seneste år. Nogle vil sikkert, som vi også har hørt eksempler på i dag, komme ind på andre emner også. Og jeg kan lige så godt gå til bekendelse med det samme og sige, at jeg også vil komme vidt omkring. Jeg vil dog starte med et uddrag af, hvad jeg har kastet mig over det forgangne folketingsår.

For mig har det hele tiden været vigtigt, at de bevilgede penge fra den danske finanslov helst skal gøre en forskel på områder, som både Færøerne og Danmark kan drage nytte af. På finansloven for 2024 er der bevilget 29 mio. kr. til fire initiativer, som jeg mener lever op til kriterierne om at gavne rigsfællesskabet i et større perspektiv. Der er igen afsat penge til forskning i havstrømme i Nordatlanten; flere penge tilføres samarbejdsprogrammet for forskning inden for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik; 6 mio. kr. er afsat til en undervisningspulje til folkeskolen om de moderne færøske og grønlandske forhold – aftalen er lavet i samarbejde med min grønlandske kollega fru Aaja Chemnitz; og højskolestipendiet er også endelig tilbage på finansloven.

I min verden er forskning altafgørende for, at vi kan træffe beslutninger på et oplyst grundlag. Det, at man kan forske i havstrømme omkring Færøerne og i Nordatlanten, bidrager ikke kun til viden, som kan bruges lokalt, men så sandelig også på globalt plan. Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik har stort set ikke været behandlet på Færøerne. Skal befolkningen og politikernes indsigt øges på området, kan det kun fås med viden, og en del af den viden kan komme fra forskningen.

Et andet flueben, vi i fællesskab har sat, er den indgåede film-aftale, hvor færøsk og grønlandsk nu er inkluderet som sprog i danskproducerede film og ikke som film med et fremmedsprog. Det er et stort fremskridt, hvis I spørger mig.

I november sidste år var Sambandsflokkurin med i flerårsaftalen om domstolene. Aftalen betyder flere midler til retten på Færøerne og begyndelsen på en tilgang, hvor it-systemerne løftes til samme niveau, som de er på i Danmark. Aftalen er efter min mening ikke perfekt, men den er et skridt i den rigtige retning. Justitsministeren fortjener derfor ros for at have et større fokus på ligestilling af justitsområdet på Færøerne, end nogen anden justitsminister har haft.

En anden, som også fortjener ros, er forsvarsministeren, som har haft en stor opgave med at koordinere arbejdet i forsvarsforligskredsen med et stort løft til forsvaret. Det er første gang, at Færøerne og Grønland inddrages på denne måde, og det er rigtig godt gået.

På færgerne peger de fleste pile opad. Vi har haft en økonomisk fremgang, som vi aldrig har oplevet før. Væksten har medført en levestandard, som i den grad kan måle sig med de andre nordiske lande. Befolkningsvæksten har buldret derudad, og aldrig har der boet så mange mennesker på Færøerne, som der gør i dag. Vi befinder os i et smørhul, men der er også nogle skyer ude i horisonten. Økonomer påpeger, at der er brug for gennemgribende tiltag, som kan

sikre økonomisk holdbarhed på sigt. Det kræver ansvarlige politikere. Det kræver, at der bliver lavet nogle strukturelle reformer i form af brede forlig i Lagtinget. Det kræver, at politikerne ændrer deres holdning til, hvordan man træffer de svære, men rigtige beslutninger.

I Lagtinget kan de brede forlig de seneste mange år kun tælles på en enkelt hånd. Inden for de seneste måneder har mit parti, Sambandsflokkurin, som sidder i opposition hjemme på Færøerne, lavet to forlig med den siddende regering. Det er jeg rigtig stolt af, og jeg synes, at det er vejen frem, hvis man tænker langsigtet. På Færøerne kan man lære rigtig meget af, hvordan man gør det her i Danmark i Folketinget og med regeringen. For her i Danmark er der tradition for, at der laves brede forlig, som inddrager partier fra højre til venstre for at sikre stabilitet på fundamentale områder af samfundet. Sådan er det at være i et fællesskab. Man kan se, hvordan de andre gør, og det, der lykkes godt, kan man tage til sig.

Kl. 23:55

Danmark kan så sandelig også kigge til Færøerne og se, om der er noget, danskerne kan gøre bedre og lære af os. Noget, som falder mig ind, hvis jeg nu skal give et råd eller to er, at man godt kunne lære noget Færøerne, når det gælder læring om rigsfællesskabet. Allerede i en tidlig skolealder har vi dansk som et fag i skolen. Vi lærer det danske sprog og får indsigt i dansk kultur og historie. Jeg siger ikke, at danske skoler og danske børn skal have færøsk som et fag i skolen, men mere undervisning om Færøerne og Grønland og rigsfællesskabet i skolerne vil gavne sammenholdet i riget. Vi bør bruge de muligheder, hvor vi kan bruge hinandens styrker.

På Færøerne har vi været rigtig gode til at udbygge og investere i vores infrastruktur. Ja, man kan nærmest med et smil sige, at vi er et udboret land med en hulens masse tunneller. Længere tid har der været diskussion om, hvorvidt Færøernes sydligste ø, Suðuroy, skal knyttes til resten af landet ved at bygge en undersøisk tunnel, den længste i Europa. Det er et projekt, som kommer til at koste i omegnen af 5 mia. kr.

Vores parti mener, at det er værd at undersøge, om projektet kan finansieres med et eventuelt statslån optaget af Danmark. Fordelen for Færøerne er, at renten vil være meget lavere, end hvis Færøerne selv optager lånet. Fordelen for Danmark er, at pengene bliver investeret i rigsfællesskabet. Danmark laver en sikker investering, som har stor betydning for Færøerne, og som gavner rigsfællesskabet. Danmark får naturligvis alle pengene tilbage, for der vil blot være tale om et lån. Alle vinder.

Når vi kigger på listen over positive tiltag, kan vi se, at flere grænsehindre er blevet fjernet, i takt med at fokus har været på området. Dog er der stadig områder, hvor der er behov for forbedringer, især når det gælder digitalisering. Vi har behov for, at en række digitale systemer taler bedre sammen med rigsfællesskabet – det vil gøre dagligdagen lettere for rigtig mange.

Hvis jeg skal komme med endnu et lille råd, vil jeg anbefale, at der bliver taget højde for, om et lovforslag har indflydelse på forholdet mellem Danmark og Færøerne, inden det bliver fremsat. På den måde vil vi undgå, at vi skaber unødvendige grænsehindre, som vi bagefter skal bruge tid og penge på.

Debatten her i dag, som jeg har fulgt, har været meget præget af, at man i Danmark snart skal til et europaparlamentsvalg; et valg, som os, der bor på Færøerne, ikke har valget til, og som ikke påvirker os. Og dog. EU vedtager jo rigtig mange love, som indirekte påvirker Færøerne og har potentiale til at skabe nye grænsehindre i riget. Bl.a. er Færøerne og Grønland nu usikre tredjelande i databeskyttelsesretlig forstand. Det skaber store udfordringer for politiet på Færøerne, og det er rigtig uheldigt. Så hvis jeg skal give det allersidste råd, og det lover jeg her i aften, så er det, når nu jeres europaparlamentsvalgkamp er på det højeste, at huske, at EU også vedtager love, som kan påvirke vores rigsfællesskab.

Da jeg holdt den her tale for et år siden, indledte jeg med at sige, at jeg var den nye pige i klassen, og jeg sammenlignede det med min første skoletid. Ligesom i skolen finder man sig til rette, og det føler jeg også jeg har gjort. Et godt samarbejde er uvurderligt, og jeg vil gerne takke for god vilje til at indgå aftaler på tværs af partigrænser, selv om vi stadig kan gøre tingene lidt bedre. Ligeledes sagde jeg sidste år, at min dør altid står åben til en kop kaffe – det gør den stadig. Tak for ordet.

Kl. 23:59

Formanden (Søren Gade):

Tak for det, og den første, der får ordet, er hr. Anders Kronborg fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 23:59

Anders Kronborg (S):

Tak for det. Tak for en, synes jeg, meget god tale, en meget konkret tale, nogle virkelig gode pejlemærker, og så bare tak for det samarbejde, som vi har til daglig. Jeg synes, det bærer præg både af visionære tanker, knofedt og også en gensidig tillid og respekt vores to partier imellem.

Når nu talen var så konkret og ordføreren også vil rigsfællesskabet, kunne jeg godt tænke mig at spørge ordføreren: Er der noget, man kan gøre bedre som enkeltfolketingsmedlem, som enkeltparti her i Folketinget i forhold til strukturen i Folketinget for at styrke samarbejdet, så det også kan løfte rigsfællesskabet?

Kl. 00:00

Formanden (Søren Gade):

Fru Anna Falkenberg.

Kl. 00:00

Anna Falkenberg (SP):

Tak for de pæne ord. Tak for både spørgsmålet og bemærkningen. Jeg sætter også rigtig stor pris på det samarbejde, vi har dagligt og i Færøudvalget.

Generelt synes jeg, at de ting, som jeg i hvert fald fortager mig her i Folketinget, bliver hørt, og jeg føler mig inkluderet i det arbejde, der bliver lavet, men jeg tror, at der generelt blandt partierne er behov for, at man tænker lidt nyt, i forhold til at vi faktisk er fire nordatlantiske medlemmer, som i princippet har den samme stol, som I alle sammen har. Vi er jo fire partier, og selv om vi har samarbejde med både regeringen og andre danske partier, for mit vedkommende Venstre, tænker jeg, at man måske også skal begynde at tænke lidt mere individuelt, i forhold til at vi jo også repræsenterer Færøerne og vores vælgere på Færøerne og ikke kun regeringens politik så at sige.

Kl. 00:01

Formanden (Søren Gade):

Hr. Anders Kronborg.

Kl. 00:01

Anders Kronborg (S):

Tak for det. Det tror jeg i virkeligheden er noget, vi skal have nogle gode temadrøftelser omkring.

Jeg har jo tidligere rost, og det vil jeg gerne gøre igen, at ordføreren både har placeret sig i Færøudvalget, hvilket jo er helt naturligt, men også har placeret sig i Grønlandsudvalget for at få helheden i forhold til hele rigsfællesskabet, så det ikke kun er en interesse omkring Færøerne, men det faktisk er en interesse for, hvordan vi løfter, hvordan vi styrker, hvordan vi sikrer en helhed i hele det danske kongerige. Det synes jeg faktisk er ret flot.

	Kl. 00:02		Kl. 00:05	
Formanden (Søren Gade): Ordføreren.		Formanden (Søren Gade): Ordføreren.		
	Kl. 00:02		Kl. 00:05	
Anna Falkenberg (SP): Tak for de pæne ord. Jeg tror, at grunden til, at jeg har valgt og ønsket også at sidde i Grønlandsudvalget, er netop for også at få en indsigt i, hvad det er nogle problemstillinger, der gør sig gældende i Grønland, fordi vi gang på gang oplever, at der bliver sat lighedstegn mellem de problemstillinger, vi oplever på Færøerne og i Grønland, og det er der meget sjældent. Så hvis jeg skal kunne være i stand til at fortælle jer om skillelinjerne og forskellene, skal jeg også selv have indsigt i, hvad det er for nogle problemstillinger, der er i Grønland.		Anna Falkenberg (SP): Jeg må sige, at jeg glæder mig rigtig meget til at være vært for Venstres folketingsgruppe til august. Det bliver både sjovt, spændende og fagligt.		
	Kl. 00:02		Kl. 00:05	
Formanden (Søren Gade): Hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre. Værsgo.		Formanden (Søren Gade): Fru Sólbjörg Jakobsen, Liberal Alliance. Værsgo.		
	Kl. 00:02		Kl. 00:05	
Torsten Schack Pedersen (V): Tak for det. Jeg vil også gerne kvittere for en meget konstruktiv tale, som fremhæver de bånd, der er, og som vi skal udnytte og bruge til det fælles bedste. Det synes jeg er en konstruktiv tilgang til det, og det er også nogle meget håndfaste meldinger på en række områder. Et spørgsmål, som jeg ved at fru Anna Falkenberg har været meget optaget af, er status på Færøernes handelsaftale med EU. Nu ved jeg jo, at der var besøg fra Europa-Kommissionen tidligere, så jeg kunne bare godt tænke mig at vide, hvad fru Anna Falkenbergs vurdering er af, hvor langt processen er i forhold til at opnå en handelsaftale mellem Færøerne og EU.		Sólbjörg Jakobsen (LA): Tak. [Taleren talte færøsk]. Tak for en god tale. Nu nævnte ordføreren, at det har været lidt som at være den nye pige i klassen, og når vi er helt nye piger i klassen, har vi også det tilfælles, at vi kommer fra Færøerne, og ordføreren drager mange paralleller mellem de danske omstændigheder og de færøske omstændigheder, og noget af det, som har været meget oppe at vende i Danmark på det sidste, har været retten til abort. Vi har i Danmark været så heldige, selv om debatten ofte er polemisk, at alle er enige om, at kvinder skal have ret til abort. Vi er ikke enige om, hvornår hensynet til fosteret skal veje lidt tungere, og hvor ugegrænsen skal ligge, men på Færøerne er man grundlæggende ikke enige om, at kvinden skal have ret til abort, og i starten var det jo meget svært overhovedet at nævne det i den her sal. Det er det ikke længere, det kan jeg allerede mærke. Derfor vil jeg lige høre ordføreren, hvordan ordføreren ser på det emne lige nu.		Kl. 00:06
	Kl. 00:03		Kl. 00:06	
Formanden (Søren Gade): Ordføreren.		Formanden (Søren Gade): Ordføreren.		
	Kl. 00:03		Kl. 00:06	
Anna Falkenberg (SP): Tak for spørgsmålet, og også tak for det samarbejde, vi har til daglig. Jeg føler mig som en del af Venstres folketingsgruppe; det må jeg bare sige. I forhold til Færøerne og EU er der sket rigtig mange ting på rigtig kort tid. Vi har jo haft et ønske i lang tid om at få den her nye handelsaftale, så Færøerne også kan blive en madvareeksportør og ikke kun en råvareeksportør til det europæiske marked. For det er det, det europæiske marked efterspørger. Efter besøget fra Ursula von der Leyen på Færøerne er der sket en hel del, og som vi forstår det, er der faktisk nogle konkrete forhandlinger i gang lige nu. Vi har underskrevet en samarbejdsaftale, da hun var på Færøerne og gav udtryk for, at de ønsker, man havde fra Færøernes side, var noget, man var rigtig lydhør over for i EU og Europa. Så det glæder os rigtig meget, og jeg er sikker på, at tingene går sin gang nu. Det er helt sikkert også en tak til det danske system og regeringen for at have presset på.		Anna Falkenberg (SP): Tak for det, og også tak for de færøske gloser, som vi også udvekslede i vores første debat for et år siden. På Færøerne er der sket rigtig meget på abortområdet, og det er jo en lovgivning, der bliver besluttet på Færøerne, og derfor har jeg holdt mig lidt væk fra den. Men nu er der blevet taget en beslutning, som endte 15-15, i forhold til hvordan lagtingsmedlemmerne stemte i salen, og det vil jeg nu gerne være meget ærlig om og sige at jeg er rigtig skuffet over, og at jeg faktisk også er rigtig ærgerlig over. Jeg har også fulgt med i den debat, der har været i Danmark, og jeg har fuld respekt for, at I ønsker at indrette jeres system på en anden måde, men jeg noterer mig, at man i Danmark som kvinde har ret til fri abort. Om det så er et ugetal, eller hvad det er, som vi er uenige om, har jeg fuld respekt for det, og det blander jeg mig ikke i, men man har den grundlæggende ret her i Danmark, og det misunder jeg i forhold til alle kvinder på Færøerne.		Kl. 00:07
	Kl. 00:04		Kl. 00:07	
Formanden (Søren Gade): Hr. Torsten Schack Pedersen.		Formanden (Søren Gade): Spørgeren.		
	Kl. 00:04		Kl. 00:07	
Torsten Schack Pedersen (V): Tak for det. Det glæder mig at høre. Det glæder jeg mig også til at høre endnu mere om, når vi til august afvikler vores sommergruppe-møde på Færøerne.		Sólbjörg Jakobsen (LA): Tak. Jeg har det på samme måde, og det var 15 stemmer for og 15 stemmer imod, og selvfølgelig er det et nationalt anliggende, og det skal vi jo respektere, og det er Færøernes beslutning. Men vi kan sagtens mene, at vi ikke er enige i den beslutning, og det vil jeg også udtrykke at vi heller ikke er i Liberal Alliance. Men jeg vil i hvert		

fald gerne rose ordføreren for at melde det klart ud. Det tror jeg i hvert fald har bragt os tættere på et andet resultat til næste gang.

Kl. 00:07

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 00:07

Anna Falkenberg (SP):

Tak. Jeg føler jo, at jeg som kvinde og som en almindelig borger, der bor på Færøerne, har ret til at have min mening, og jeg udtrykker den også gerne her i Folketinget, selv om det ikke er her, vi i sidste ende tager beslutningen. Lad mig også bare sige, at det her har været den tætteste afstemning, og at vi nu har været så tæt på, som vi nogen sinde har været. Der har ikke været et forslag tidligere, fordi vi alle sammen vidste, at der var stor modstand, og det noterer jeg mig bare at der ikke er nu, og at der heller ikke er det i befolkningen. Så det er kun et spørgsmål om tid, før lovgivningen bliver ændret, hvis du spørger mig.

Kl. 00:08

Formanden (Søren Gade):

Hr. Henrik Frandsen, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 00:08

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, formand, og tak til fru Anna Falkenberg for en rigtig god tale. Jeg kunne næsten sige tak for sidst. Jeg havde jo den store fornøjelse at være med på orienteringsrejsen til Færøerne i september måned. Det gjorde et rigtig stort indtryk på mig. Det var første gang, jeg var på Færøerne. Jeg fik jo et indtryk af et samfund i en rivende udvikling – og til dels et velfungerende samfund, som bare var på vej fremad.

Det, jeg egentlig vil spørge om, er, at vi jo står i en situation, hvor der skal investeres massivt på forsvarsområdet i rigsfællesskabet, kan vi jo godt sige. Og Færøerne er en central del af det og ligger jo som sådan en prop – undskyld udtrykket – i Nordatlanten mellem Island og England. Kunne fru Anna Falkenberg prøve at sætte et par ord på, hvordan fru Anna Falkenberg ser den situation?

Kl. 00:09

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:09

Anna Falkenberg (SP):

Tak for spørgsmålet, og også tak for sidst. Det var en rigtig god tur, vi havde oppe på Færøerne.

I forhold til forsvaret og de udfordringer, vi ser ude i verden, er der jo for alvor kommet øjne på Færøerne, både her i Europa og rigsfællesskabet, men også i global forstand. Det kræver, at vi på Færøerne tager nogle beslutninger, som vi ikke har taget før, fordi vi så at sige har kunnet flyve under radaren. Det tror jeg at folk på Færøerne er enige om skal ske. Hvis spørgeren spørger mig, hvilket spørgeren jo gør, vil jeg sige, at der er nogle overskrifter som overvågning, at sikre kritisk infrastruktur, nogle af de ting, som min grønlandske kollega var inde på i forhold til søkabler, og kriseberedskab, hvis det værste skulle ske, altså at der ikke var nogen søkabler i forhold til satellitforbindelser – men hovedoverskriften er overvågning. Vi bliver nødt til at se, hvad der er i vores område, både til luft, til havs og under vand.

Kl. 00:10

Formanden (Søren Gade):

Hr. Henrik Frandsen.

Kl. 00:10

Henrik Frandsen (M):

Det er jo en vigtig erkendelse at komme til, altså at man lever i en verden, der bare er utryk på den måde, og at man lever et sted, hvor man kan være udsat for det. Min tanke er så, at det ved befolkningen godt. Hvordan er opbakningen til at gå i gang med at arbejde med de udfordringer så ifølge fru Anna Falkenberg?

Kl. 00:10

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:10

Anna Falkenberg (SP):

Den opbakning synes jeg er der. Problemet er fra mit udgangspunkt, at debatten ofte bliver konfliktfyldt, fordi den bliver overskygget af alle mulige andre debatter om f.eks., hvem det er, der tager beslutningen. Jeg har forsøgt at holde debatten på Færøerne og skubbe den i gang og holde fast i substansen og ikke forsøge at skabe en eller anden konflikt imellem Færøerne og Danmark, som løsrivelsesbevægelsen så kan lukre på i sidste ende. Det tror jeg ville være rigtig farligt. Jeg tror, at vi skal holde os til substansen i sagen.

Kl. 00:11

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 00:11

Rosa Lund (EL):

Tak. Og tak for talen. Jeg vil også gerne sige tak for et godt samarbejde i Retsudvalget. Om end vi ikke altid er enige, synes jeg vi har et godt samarbejde. Jeg vil også gerne spørge til abort. Jeg er fuldstændig enig med fru Sólbjørg Jakobsen, når hun siger, at stemningen allerede er en helt anden, når man snakker om abort på Færøerne, end den egentlig har været i mange år, og det i sig selv er jo en god ting.

Det ændrer jo bare ikke på, at man, som ordføreren også lige selv nævnte, desværre ikke kom i mål, og derfor vil jeg gerne spørge ordføreren, for her er et område, hvor jeg kan høre, at vi faktisk er enige: Hvad kan vi gøre her fra det danske Folketing, hvor vi lige endnu en gang, godt nok efter 50 år, men endnu en gang har udvidet retten til fri abort? Hvad kan vi gøre for at være med til at sikre, at aborten bliver fri på Færøerne?

Kl. 00:12

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:12

Anna Falkenberg (SP):

Tak til fru Rosa Lund for denne kommentar og for spørgsmålet. Jeg sætter også rigtig stor pris på det samarbejde, vi har, specielt inden for justitsområdet, og opfatter det også sådan, at ordføreren og ordførerens parti har en reel vilje til faktisk at få løftet retssystemet på Færøerne til et niveau som det danske.

I forhold til abortspørgsmålet tror jeg at det først og fremmest er rigtig vigtigt, selv om jeg har min holdning og vi alle sammen har vores holdning herinde, at vi sådan rent juridisk holder fast i, at det er på Færøerne, tingene bliver besluttet. Men det, at vi i dag herinde åbent kan sige, hvad vi synes om sagen, havde man ikke turdet at gøre som færøsk eller dansk folketingsmedlem, tror jeg, for et par år tilbage.

Bare det, at vi kan det og samtidig være enige om, at beslutningen skal tages på Færøerne, tror jeg hjælper rigtig meget i forhold til debatten. For det har vist sig, at debatten ofte kommer udefra, og

at skyggen ligesom bliver kastet tilbage på Færøerne. Så det, at vi holder debatten i gang, tror jeg vil hjælpe sagen på Færøerne.

Kl. 00:13

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund.

Kl. 00:13

Rosa Lund (EL):

Jeg er fuldstændig enig i, at det selvfølgelig er et anliggende for Færøerne at beslutte, men jeg vil jo gerne gøre alt, hvad der står i min magt, for at sikre, at den beslutning bliver taget snarest muligt.

Vi har i Enhedslisten haft et forslag oppe at vende om, at kvinder på Færøerne skulle kunne tage til Danmark og få abort, og det skulle Danmark så betale for, for på den måde at sikre, at der bliver en lettere adgang, kan vi jo så kalde det, til abort i hele rigsfællesskabet. Der vil jeg gerne høre, hvad ordføreren tænker om det forslag.

Kl. 00:14

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:14

Anna Falkenberg (SP):

Tak for det spørgsmål. Realiteten er jo, at der kommer rigtig mange kvinder fra Færøerne til Danmark i dag og får abort. De indgår bare ikke i danske statistikker, så vi kan ikke se, hvor mange det er.

Det er en realitet i dag, og som færøsk kvinde, som rigsfællesskabsborger i Danmark, godt nok bosiddende på Færøerne, mener jeg, at det skal være en ret for enhver kvinde at få en abort, og det tænker jeg at man fra dansk side burde gøre, altså at alle kvinder skulle kunne komme til Danmark og få en abort, og at det ikke skulle komme an på økonomien, om man kunne gøre det.

Kl. 00:14

Formanden (Søren Gade):

Fru Aaja Chemnitz, IA, værsgo.

Kl. 00:14

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren for en god tale, og også tak for det gode samarbejde. Om nogen kender jeg også det her med at udtale sig om noget politik hjemme i Grønland, som man egentlig ikke skal blande sig i, men som man alligevel har en holdning til. Jeg vil egentlig bare gerne rose ordføreren for at have det mod til at komme med sin ærlige mening i forhold til det her spørgsmål om abort, og jeg tror, der er rigtig mange af os, også i Grønland, der har fulgt med i den debat. Så tusind tak for det.

Ordføreren var inde på det her med undervisning, altså at der er brug for mere undervisning om Grønland og Færøerne. Sambandspartiet og IA har jo sammen sikret 6 mio. kr. til at sikre noget undervisning om Grønland og Færøerne. Men hvad mener ordføreren vi kan gøre mere i forhold til at sikre, at det kommer ind i den struktur, der er i den danske folkeskole, så man får noget mere at vide?

Kl. 00:15

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:15

Anna Falkenberg (SP):

Tak til fru Aaja Chemnitz for de rosende ord. Grundlæggende har jeg et behov for at sige de ting, jeg siger i dag, om abort, og det har jeg, fordi jeg er så dybt skuffet over resultatet, der var på Færøerne.

Det vil jeg gerne stå ved, selv om det ikke er mig, der i sidste ende tager beslutningen. Så tak for de rosende ord.

I forhold til undervisning om Færøerne og Grønland i danske folkeskoler er der afsat de her penge til nogle midler til en undervisningspulje, som spørgeren også er inde på, men som jeg også kom lidt ind på i min tale, synes jeg, det bør forankres mere i skolen på en eller anden måde. Hvordan det skal gøres, er jeg ikke ekspert i at svare på, men når danske unge har gået i folkeskolen, synes jeg, de skal have været eksponeret for undervisning om Færøerne og Grønland, både det gammeldags Færøerne og Grønland, vores historie og vores kultur, men så sandelig også, hvordan vi lever og virker i dag.

Kl. 00:16

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 00:16

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. I forhold til Grønland har Institut for Menneskerettigheder anbefalet, at undervisningen om Grønland og sikkert også om Færøerne skal tænkes ind i danskundervisningen og i samfundsfagsundervisningen. For når man kun underviser i det historiske, tror man, det er sådan, Grønland er i dag. Samtidig er der heldigvis blevet afsat nogle midler til, at danske unge kan tage til Grønland på studierejser, ligesom de også kan tage til Færøerne. Kunne man forestille sig, at der blev truffet nogle beslutninger om, at vi netop får det forankret i systemet? For ellers får vi ikke gjort op med de fordomme, som faktisk kommer af, at man ikke ved nok om Grønland og Færøerne.

Kl. 00:17

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 00:17

Anna Falkenberg (SP):

Jeg er hundrede procent enig med spørgeren i, at det er noget, der skal forankres i det danske folkeskolesystem. Jeg ved så, at regeringen har en linje, der hedder, at man nu gerne vil frisætte skolerne, og at der ikke skal være så mange pligter, i forhold til hvad skolerne skal undervise i. Men lige netop når det kommer til Færøerne og Grønland i forhold til i sidste ende at få bekæmpet de fordomme, der er, synes jeg, det er en altafgørende prioritet at få det ind i folkeskolen. For jeg oplever så mange unge, som, når de kommer ud af folkeskolen i Danmark, siger til mig, at de aldrig har stiftet bekendtskab med, hvad Færøerne er, altså at det er andet end får, græs på taget og mennesker, der går i striktrøjer.

Kl. 00:17

Formanden (Søren Gade):

Fru Anni Matthiesen, Venstre. Værsgo.

Kl. 00:17

Anni Matthiesen (V):

Tak for det, og tak til fru Anna Falkenberg for en flot tale, og i det hele taget tak for det samarbejde og de ting, du bibringer os i Venstres folketingsgruppe. Du er en modig pige, og du kæmper, og du er inde i tingene, så tak for det.

Noget af det, som jeg bed mærke i i talen, var især det med, at der jo nu er en positiv befolkningsudvikling på Færøerne. For år tilbage var jeg med til at lave en høring her på Christiansborg med fru Anna Falkenbergs morfar, som jeg kan huske dengang fortalte mig, at det var en af de store udfordringer. Jeg kan huske, at vi dengang også talte om, at der var mange af de ting, som var lidt

lig det, vi kæmpede med i landdistrikterne her i Danmark. Kunne fru Anna Falkenberg måske sige lidt mere om, hvad det er, der er sket? Hvad er det, man har gjort for at øge befolkningstilvæksten på Færøerne?

Kl. 00:18

Formanden (Søren Gade):
Fru Anna Falkenberg.

Kl. 00:18

Anna Falkenberg (SP):

Tak til fru Anni Matthiesen. Jeg vil også gerne kvittere for samarbejdet, som jeg sætter rigtig stor pris på. Det er rigtigt, at vi for et par år siden talte om en tilgang, der hed Exit Færøerne – Exit Føroyar i stedet for Enter Føroyar – fordi vi så, at der var stigende arbejdsløshed, befolkningstallet faldt og faldt, og vi var færre og færre til at løfte samfundet.

Sagen er helt omvendt i dag. Vi har en arbejdsløshed på Færøerne på 1 pct. Der er lige kommet nye tal ud, og jeg mener, det var i går. Vi er omkring 53.000 mennesker. Hovedårsagen til, at det går så godt i dag, er, at vi har fået en opdrætsindustri på Færøerne, som klarer sig rigtig godt. Men det er en sårbar industri. Det er det, der er problemet. Vi bliver nødt til at dække os ind, for vi har kun fiskeriindustrien og opdrætsindustrien at stå på som vækstpotentialer i samfundet.

Kl. 00:19

Formanden (Søren Gade):
Fru Anni Matthiesen.

Kl. 00:19

Anni Matthiesen (V):

Tak for det. Ja, det siger jo netop noget om det der med, at arbejdspladser også i yderområderne og for den sags skyld også dermed på Færøerne er vigtige. Jeg vil egentlig gerne måske her i det sidste spørgsmål komme lidt nærmere ind på det med folkeskolen. For som børne- og undervisningsordfører for Venstre er det også noget af det, der optager mig. Så jeg vil gerne spørge ind til, om det kunne være en idé, at vi på en eller anden måde laver et fælles møde og får en snak måske også med repræsentanter for Grønland om, hvad det er, vi kan gøre, nu når vi er i gang med at kigge på fagbeskrivelser osv. i folkeskolen.

Kl. 00:20

Formanden (Søren Gade):
Fru Anna Falkenberg.

Kl. 00:20

Anna Falkenberg (SP):

Det synes jeg er en rigtig god idé, og det vil jeg rigtig gerne være med til. Mig og fru Aaja Chemnitz har faktisk et møde med ministeren i morgen om præcis det her emne, men jeg synes, det ville være rigtig fint, hvis vi kunne forankre det bedre i Folketinget og faktisk få sat nogle ord på de tanker, som vi har. Og jer, der sidder med de her ordførerskaber til daglig, kan også bidrage med, hvordan vi kan tænke det her ind i den nye struktur, I gerne vil lave for folkeskolen.

Kl. 00:20

Formanden (Søren Gade):

Hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 00:21

Bjørn Brandenburg (S):

[Taleren talte færøsk] ... Tak for det, og tak for talen. Jeg vil gerne spørge ordføreren lidt ind til kriminalitetsbilledet på Færøerne. Vi – nogle af os her i salen – besøgte Færøerne med Retsudvalget sidste

år, hvor vi bl.a. hørte om, at der var mere organiseret kriminalitet på Færøerne. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge, om ordføreren kunne give os en status på, hvordan det går med det.

Kl. 00:21

Formanden (Søren Gade):
Fru Anna Falkenberg.

Kl. 00:21

Anna Falkenberg (SP):

[Taleren talte færøsk] ... Her kommer det på dansk: Jeg har ikke prøvet det her, så nu gør jeg lige en undtagelse med at svare på færøsk, når jeg får et spørgsmål på færøsk. Udtalen var rigtig god, og det synes jeg at spørgeren skal have kredit for.

I forhold til kriminalitetsbilledet på Færøerne, som statsministeren faktisk også var inde på i sin tale om Danmark, ser vi et helt ændret kriminalitetsbillede på Færøerne, som politiet på Færøerne også har givet os et billede af. Vi ser, at der er øget organiseret kriminalitet på Færøerne. Vi ser det, ved at vi ser bandekriminalitet, som kommer til Færøerne fra Danmark, og vi ser også en øget økonomisk kriminalitet. Det hjælper, at den retsplejelov, vi vedtog i sidste uge, også giver NSK kompetence til at virke på Færøerne. Det tror jeg vil blive til hjælp, for det er et redskab, som politiet på Færøerne har efterspurgt. Men det er en tendens, vi bliver nødt til at holde øje med, på samme måde som man holder øje med det i Danmark.

Kl. 00:23

Formanden (Søren Gade):
Hr. Bjørn Brandenburg.

Kl. 00:23

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Ja, jeg tror bare jeg tager anden halvdel her på dansk, men det er jo, fordi vi plejer at have fru Sólbjørg Jakobsen, der fra den der side af midten hilser på færøsk, og så synes jeg også det ville være på sin plads, at ordføreren fik en hilsen herfra.

Jeg er helt enig i de ting, som ordføreren siger i forhold til retsområdet og de prioriteringer, som der er gjort. En ting mere, jeg godt tænke mig at spørge lidt ind til, er – hvis man følger lidt med i færøske nyheder nu, kan man se det – at der er strejke på Færøerne, en stor strejke, der bl.a. betyder, at der ikke er mere benzin tilbage på tankstationerne, at der ikke er nogen fødevarer tilbage i butikkerne, og at det efterhånden virker sådan lidt udsigtsløst. Det har ikke fyldt så meget i Danmark, men det er jo noget, der fylder rigtig, rigtig meget på Færøerne. Kan ordføreren måske sige lidt om, både hvad ordføreren tænker, men også hvad udsigten er til, at der kommer gang i den igen?

Kl. 00:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 00:24

Anna Falkenberg (SP):

Det har været en lidt mærkelig tid på Færøerne her de seneste 2 uger, mener jeg det er, hvor der, som spørgeren også siger, nærmest ikke er mere benzin på tankstationerne, der ikke er noget mad i butikkerne, i hvert fald ikke noget grønt. Der er rigtig meget konserver osv. Udsigterne er lige nu, at parterne skal til et forhandlingsmøde i morgen og på fredag, og vi håber alle sammen, at de har flyttet sig så meget, at de faktisk kan finde en aftale i løbet af weekenden eller forhåbentlig ind i starten af næste uge. Det krydser vi alle sammen fingre for.

	Kl. 00:25		Kl. 00:27
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Så er det fru Jette Gottlieb.		(Ordfører) Sjúrður Skaale (JF):	
	Kl. 00:25	Tak for det. En af forårets fascinerende læseoplevelser var Salman Rushdies »Knife« om det knivangreb, der næsten tog hans liv. Der er paralleller til en aktuel sag. Rushdie bliver født i 1947, året efter bliver Israel født. Det iranske præstestyre udsteder i 1989 en fatwa mod Rushdie; han skal dræbes. Året før, i 1988, ser Hamas' første charter dagens lys. Målet er Israels udslettelse og drab af jøder. Hadithen citeres, hvor der står:	
Jette Gottlieb (EL): Tak. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at spørge ind til ordførerens holdning til den diskussion, der har været i Nordisk Råd om selvstændige delegationer fra rigsfællesskabets forskellige dele, og om ordføreren kan sige noget om, hvordan diskussionen er foregået på Færøerne.	Kl. 00:25	Dommedag kommer ikke, før muslimerne bekæmper jøderne og dræber dem. Så vil jøderne gemme sig bag sten og træer, og stenene og træerne vil råbe: O, muslim, en jøde gemmer sig bag mig, kom og dræb ham.	
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.	Kl. 00:25	Om det koster eget liv, gør ikke så meget, for som der står: Døden for Allahs sag er det største, man kan eftertragte.	
Anna Falkenberg (SP): Tak for spørgsmålet. Diskussionen har jo fyldt en hel del på Færøerne, bl.a. da der kom et forslag fra delegationen henedefra, hvor de færøske medlemmer så efterfølgende har stillet et forslag for sig selv til Præsidiets om at lave otte delegationer og ikke fem delegationer, som fortolkningen i forretningsordenen er i dag. Det er der et bredt ønske om fra Færøernes side, og vi håber selvfølgelig, at det bliver godt modtaget, selv om vi forstår, at der er noget modvilje i over for det i Præsidiets i Nordisk Råd.	Kl. 00:26	Når man har som religiøst og politisk mål at slå andre ihjel og selv dø som martyr, så er man en døds kult. Denne kult udsteder med sin oprettelse en fatwa mod Israel og jøderne. Den anden intifada er et forsøg på at udføre denne fatwa. 1.000 jøder bliver dræbt, mange jihadister kommer i himlen, men Israel består.	
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.	Kl. 00:26	I 2022 lykkedes det endelig for en mand virkelig at ramme Rushdie med 15 knivstik. Året efter lykkedes det for Hamas virkelig at ramme Israel. Deres variant af de 15 knivstik er over 1.200 drab, voldtægter, perverse lemlæstelser af lig og gidseltagninger. Attentatet på Rushdie bliver begået på en stor scene foran mange mennesker. Det skal være spektakulært. Dele af Hamas' massakrer bliver filmet. Alle skal mærke frygten. Rushdie rammes, før han skal tale til et arrangement af City of Asylum, der tilbyder forfulgte forfattere et trygt sted. Hamas' ofre bliver ramt i <i>deres</i> city of asylum, Israel – staten, der blev oprettet, for at give jøderne et trygt sted.	
Jette Gottlieb (EL): Jeg vil også spørge ordføreren, om man på Færøerne så har et forslag til løsning på, hvordan man finder en sammensætning af Præsidiets, der gør, at Præsidiets fortsat kommer til at afspejle de politiske strømninger, der er i de otte delegationer – om det betyder, man skal udvide Præsidiets eller man skal have observatører eller andet? Er det også en løsningsrettet diskussion, der har været på Færøerne?	Kl. 00:27	Rushdie overlever mirakuløst, men bliver blind på det ene øje. Israel blindes også af attentatet og kan ikke se klart. Man går lige i Hamas' fælde, hvilket ikke er så mærkeligt, for Israel er omgivet af dødsfjender – Iran, Syrien, Hizbollah, houthierne, militser i Irak, Hamas. Man har igennem historien kun mirakuløst kunnet overleve ved at slå hårdt ned på angreb. I Israel er svaghed lig med udslettelse. Derfor fik Hamas den krig, de ønskede.	
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ordføreren.	Kl. 00:27	At kæmpe mod en hær, der gemmer sig i boligblokke, på hospitaler og i tunneller under jorden, er umuligt uden civile tab, uanset hvor meget man gør for at undgå det. Og Hamas' perverse logik er, at jo flere der dør og lemlæstes og kan fotograferes og vises på TikTok, jo bedre. For Israel vil få skylden og verdensopinionen imod sig. Og dem, der dør, bliver jo martyrer; døde børn er win-win for Hamas. En tsunami af opslag på TikTok og Instagram har fået millioner i Vesten til at danne skarpe politiske meninger, der ikke baseres på viden og indsigt, men impulser. Fælden er klappet.	
Anna Falkenberg (SP): Det har vi, ja, vi har flere forslag til, hvordan det kunne være. Der er det her konkrete forslag, at man ændrer fortolkningen fra fem til otte delegationer. Men det kunne jo også sagtens være, at man sagde, at det skal være repræsentanter fra alle de nordiske lande, og at det ikke kun er de nordiske stater, der skal være repræsenteret i Præsidiets. Men det er så kun den konkrete sag i forhold til Præsidiets. Det helt store spørgsmål om Færøernes og Grønlands repræsentation i det nordiske samarbejde er noget helt andet, der ligger ved siden af, og noget, som forhåbentlig kommer til at være en del af ændringen af Helsingforsaftalen, når vi kommer så langt.	Kl. 00:27	Jeg er enig i regeringens udmelding: Krigen koster for mange civile liv; den må stoppes. Israel undervurderede sin underjordiske fjende. Efter 9 måneder har man ikke vundet militært; man har fået hele skylden for, at Hamas har ofret egne borgere; og demonstranter vender sig ikke bare imod Israel, men mange støtter også Hamas. Den grusomme erkendelse er, som sagen står, at døds kulten har vundet. Det er skræmmende. Tænk, at der råbes »From the river to the sea« i alle Vestens storbyer; at »Globaliser intifadaen« råbes på universiteter; at »Intifada nu« har stået på et skilt uden for Københavns Universitet; at »Palæstina er besat, det skal løses med jihad« gjalder i Københavns gader. Tænk, hvis man i stedet for »intifada« og »jihad« råbte »angrib de sorte«. Tænk, at endda danske politikere, der taler for våbenhvile, bliver kaldt barnemordere. Tænk, at der i Vestens gader lyder: »Yemen, Yemen, make us proud, turn another ship around«; at der kaldes på hjælp til angreb på Vesten fra et land, hvor slaveri praktiseres, hvor homoseksuelle får dødsdomme ved stening og korsfæstelse.	
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke andre spørgsmål. Vi går til den næste ordfører, og det er hr. Sjúrður Skaale fra Javnaðarflokkurin. Velkommen til.			

Vreden over lidelser i Mellemøsten opstår ikke af de næsten 400.000 døde i krigen i Yemen eller de 15 millioner, der lever på sultegrænsen. Det er omvendt. »Yemen, Yemen, hjælp os, angrib vore skibe, gør os stolte«. Harnen gælder ikke de kvinder i Iran, der dræbes for at kræve rettigheder som borgere, eller den halve million, der er døde i Putins og Assads bombardementer i Syrien, eller de millioner, der er drevet på flugt. Vreden over indespærrede mennesker i Gaza rettes ikke mod Egypten. Det er Israels hus, der skal åbnes. Døren til Egyptens hus, der er 50 gange så stor, må gerne være lukket.

Vi er ikke antisemitter, vi er bare antizionister, siger Hamas i sit sminkede charter fra 2017. Det samme lyder i Europas gader: Vi har ikke noget imod jøderne, de skal bare ikke have den stat; det er zionismen, vi bekæmper. Alle ved, været jødernes skæbne bliver i Mellemøsten den dag, de ikke har den stat. De vil være en skildpadde uden skjold.

Alt, hvad der gøres i staten, kan ikke forsvares. Forbryderiske bosættelser på Vestbredden, ydmygelser af og vold mod palæstinensere, højreekstremister, fascistiske, med deres egen version af »From the river to the sea« i Netanyahu's forfærdelige regering. Ingen dag opstår i et vakuum, heller ikke den 7. oktober. Og selv om vi er meget uenige om grunden til den, er der ingen tvivl om, at palæstinenserne desperation er forståelig. Men vi kan ikke være så relativistiske, at vi ikke klart og utvetydigt kan sige, hvem der var the bad guys den 7. oktober – hvem der planlagde og startede denne krig, hvem der gjorde brug af civile som skjold og derfor har hele det overordnede ansvar for palæstinenserne forfærdelige lidelser.

Nogle gange ligger der implicit i det, at man siger noget, større betydning, end der ligger i de ord, man eksplicit siger. Tænk på det absurde faktum, at der i FN-regi har været langt flere fordømmelser af Israel end af alle andre af verdens lande tilsammen. Bare i Mellemøsten bliver mennesker dræbt og pint uendelig meget mere af andre lande end af Israel, men Israel fordømmes og fordømmes – i FN, i parlamenter, i aviser, på gader. Logikken er som i historien om manden, der havde tabt sine nøgler i en mørk gyde, men ledte efter dem under en lygtepæl langt derfra. Han syntes ikke, det gav mening at lede, hvor der var så mørkt, at han ikke kunne se noget. Fordømmelserne af Israel bekræfter det omvendte af det, de erklærer, nemlig at Israel trods sine store fejl er demokratiets lygtepæl i Mellemøsten. Alle ved, at despoterne i Yemen, Iran, Irak, Afghanistan, Saudi-Arabien og Libanon er bedøvende ligeglade med, om der er nogle mennesker, der råber på gaderne i Vestens byer. Derfor retter protesterne sig ikke mod mørket i Kabul eller Teheran, men mod lyset i Tel Aviv – mod det eneste sted, hvor magthavere kan stilles til ansvar, hvor kvinder har fulde rettigheder, hvor homoseksuelle kan leve frit, hvor der er talefrihed. Set i det lygtepælysende protesterne faktisk, uden at ville det, et meget vigtigt budskab: at Israel er Salman Rushdie blandt stater.

Kl. 00:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er nogle korte bemærkninger. Den første er til hr. Frederik Vad.

Kl. 00:37

Frederik Vad (S):

Jeg synes faktisk næsten, man bliver rørt over den tale fra hr. Sjúrdur Skaale. Hr. Sjúrdur Skaale er – hvad jeg har sagt før – en kæmpestor gave til folkestyret, og jeg er helt vildt enormt stolt over at være i den socialdemokratiske familie med en mand som hr. Sjúrdur Skaale. Det er helt enormt privilegeret. Det er den stærkeste tale, der har været i Folketingssalen i dag, og jeg vil bare sige, at hr. Sjúrdur Skaale formår at sætte ord på nogle ting, som man en gang imellem

føler, man er nødt til at slå knuder på tungen for at kunne formulere selv.

Jeg vil gerne formulere et spørgsmål til hr. Sjúrdur Skaale, udover at rose hans tale, men jeg vil ikke engang spørge, hvad vi skal gøre for at stoppe den krig mod vores egne samfund, som foregår i øjeblikket i hele den vestlige verden, indefra. Jeg vil spørge: Hvad tror hr. Sjúrdur Skaale kunne være et første skridt for på en eller anden måde at få vendt det propagandabillede i vores egne samfund, altså det, der sker her?

Kl. 00:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 00:39

Sjúrdur Skaale (JF):

Mange tak for de pæne ord. Først og fremmest må man oplyse mennesker, og så må man også gribe ind, som jeg sagde. Det er utænkeligt, at man uden for Københavns Universitet havde et stort skilt, hvor der stod »Dræb de sorte« eller »Angrib de sorte«. Det er utænkeligt, men man kan godt råbe jihad og intifada. I den seneste intifada var der 138 terrorangreb mod Israel. De ting har stået uden for Københavns Universitet, og at ledelsen accepterer det, synes jeg er ufatteligt – ufatteligt – altså at man ikke trækker en streg i sandet og siger: Det her er demokratiets højborg; den slags kan vi ikke acceptere.

Kl. 00:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 00:39

Frederik Vad (S):

Ja, og tak for den tale.

Kl. 00:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Inger Støjberg.

Kl. 00:39

Inger Støjberg (DD):

Jeg vil også bare sige tak for en fuldstændig fremragende tale her, hvis lige jeg ikke tror jeg har hørt i Folketinget. Så jeg har ikke noget spørgsmål; jeg vil kun sige tak.

Kl. 00:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 00:40

Sjúrdur Skaale (JF):

Det var ikke et spørgsmål, nej, men mange tak for det.

Kl. 00:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 00:40

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg må også bare starte med at istemme rosen. Den her tale var – udover at den var velleveret, og det er den jo som regel, når hr. Sjúrdur Skaale holder taler – en enormt stærk og enormt vigtig tale; den absolut vigtigste tale i dag og måske også videre end det, så tak for det.

Det står jo sådan lidt i skærende kontrast til den diskussion, der var i salen for et par timer siden, hvor fru Franciska Rosenkilde

simpelt hen ikke kunne få over sine læber, at når danske jøder er truet på livet og ikke kan sende deres børn i skole, fordi de er truet, så skyldes det selvfølgelig muslimske borgere i det danske samfund. Selv mange af spørgerne, der mener det, kunne ikke få de ord ud af deres egen mund, så derfor er det bare så forfriskende at høre en tale, hvor man bare siger tingene, som de er, men uden at det af den grund bliver polemisk.

Jeg ved ikke, om hr. Sjørður Skaale hørte den diskussion, der var tidligere, men spørgsmålet kunne bare lyde: Hvad tror ordføreren er årsagen til, at jøder overalt i Europa er forfulgt?

Kl. 00:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:41

Sjørður Skaale (JF):

Det er et meget stort spørgsmål. Jeg er lige i gang med et kæmpe stort værk, der hedder Antisemitisme, og som tager fat på antisemitismen helt historisk. Det er bare uforståeligt. Der har været et had mod den befolkningsgruppe, altså altid. Derfor er det, man må sige, at hvis de ikke har deres egen stat, er det som en skildpadde uden skjold. Det er uforståeligt. Altså, racisme er uforståeligt; jeg kan simpelt hen ikke forstå det. Islam er jo en religion, som ekspanderer. Kristendommen er også en religion, der ekspanderer. Man vil omvende folk til sin egen religion. Det har jødedommen jo ikke gjort. Man er født ind i den, og man udbreder den ikke. Den er ikke aggressiv, og den er ikke ekspanderende. Derfor er det en gåde, og jeg tror ikke, nogen forstår, hvor det kommer fra.

Kl. 00:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:42

Alex Vanopslagh (LA):

Ordføreren var jo helt rigtigt inde på, at det her udsagn om, at man påstår, at man blot er antizionist, men at man absolut intet har imod jøder og ikke er antisemitisk, er et meningsløst udsagn. Hvad tror ordføreren er årsagen til, at det er så udbredt blandt højtuddannede, vidende, kloge, ressourcestærke mennesker i Danmark og i resten af den vestlige verden, at man har en forestilling om, at det at være antizionist nærmest er at gøre noget godt for jøderne?

Kl. 00:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:43

Sjørður Skaale (JF):

Jeg har læst, at der har været argumentationer for, at man godt kan være antizionist uden at være antisemit. Men det mener jeg i dagens virkelighed ikke kan lade sig gøre. Hvis man er antizionist, ikke under jøderne deres stat, så er konsekvensen, at så er man antisemit, for det ville gå forfærdelig meget ud over dem. Se på, hvad der skete for jøderne i Mellemøsten; der er fordrevet 900.000 jøder fra de mellemøstlige lande.

Kl. 00:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Christian Friis Bach.

Kl. 00:43

Christian Friis Bach (RV):

Tak til hr. Sjørður Skaale for det, som jeg bestemt synes var en god tale, og jeg deler hele fordømmelsen af mørkets ideologi og had,

som hr. Sjørður Skaale udtrykker. Grunden til, at man søger hen imod lygtepælen, er jo en forventning om, at man der kan finde noget, og grunden til, at man søger debatten med Israel, er jo troen på, at man i debat med et demokrati kan opnå resultater. Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre hr. Sjørður Skaale, hvad han tænker om den nuværende regering i Israel og de ulovlige bosættelser og administrative tilbageholdelser og den måde, krigen føres på. Det er både med hensyn til den retssag, der nu er i gang i Den Internationale Straffedomstol og dens anmodning om at få rejst en arrestordre. Hvad tænker hr. Sjørður Skaale om det?

Kl. 00:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:44

Sjørður Skaale (JF):

Vi har talt mange gange om de her ting, og vi er jo meget enige om de ting, som vedrører alle de her problematikker. Hvad jeg mere om bosættelserne, sagde jeg i min tale: De er jo forbryderiske. Det er en stor kim til konflikt og frustration og håbløshed. Det er da klart. Til hvad jeg tænker om Den Internationale Straffedomstol. vil jeg sige, at jeg synes, det er meget mærkeligt, at man samme dag siger, at Sinwar, Hamasleder, og Israels leder, skal tages, at de skal fanges, og at de skal straffes. Den ligestilling mellem Netanyahu og Sinwar synes jeg er mærkelig, det må jeg sige, når jeg tænker på, hvordan krigen føres i øjeblikket. Jeg mener, at prisen er meget høj, men jeg må også sige, at jeg gyser ved tanken om, at Sinwar, Hamas' leder, om nogle uger måske kommer op fra tunnellerne og siger: Vi vandt, vi har stadig væk magten, vi klarer den. Det synes jeg er en uhyggelig tanke.

Kl. 00:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:46

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Jeg håber, at Hamas' leder kommer op fra tunnellerne og direkte ind i en international retssag, hvor han bliver stillet til ansvar for de uhyggelige forbrydelser. Man kan sige, at logikken bag ved, at arrestorden for alle blev rejst på samme tid, var jo, at der foregik en undersøgelse, og så kom resultatet, og det var så de anmodninger om arrestordre. Man kan sige, at anklagerne mod henholdsvis de israelske ledere og Hamas' ledere i substans er meget forskellige.

Jeg kunne måske bare slutte med igen så at rose den refleksion, som hr. Sjørður Skaale her kommer med, og så høre hr. Sjørður Skaale, om hr. Sjørður Skaale ønsker en varig våbenhvile i Gaza.

Kl. 00:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:46

Sjørður Skaale (JF):

Selvfølgelig! Jeg tror, alle ønsker en varig våbenhvile. Jeg vil dog sige, at man forstår alle parter i den her krig, og jeg forstår også de israelske analytikere, som siger: Hvis vi standser nu, Hamas lever videre, har vi slukket 70 pct. af branden, 30 pct. brænder stadig væk, og huset bryder ud i flammer igen, hvis vi standser nu. Gidslerne er ikke frigivet, Hamas' ledelse sidder der stadig væk. Jeg forstår også dem, der siger, at vi må fuldføre det her. Men jeg mener ikke, at det er rigtigt, for prisen er for enorm for de civile.

- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Hr. Torsten Schack Pedersen.
- Torsten Schack Pedersen** (V):
Vi må ikke klappe her i Folketingssalen, derfor tager jeg ordet og giver en verbal klapsalve til en fremragende, fremragende tale. I debatten om det her svære emne har jeg gentagne gange oplevet at blive mødt med en frustration over, at jeg ikke ville lytte til folk, der havde et synspunkt, jeg var uenig i, og jeg har kvitteret med at sige, at jeg har lyttet til deres synspunkter, jeg er bare ikke enig. Jeg må bare sige til hr. Sjúrdur Skaale: Jeg lyttede med fornøjelse, og jeg var enig.
- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.
- Sjúrdur Skaale** (JF):
Tak for det. Lige det med at lytte synes jeg er en meget vigtig ting. Både statsministeren og udenrigsministeren skulle så sent som i går holde en tale på et universitet. Udenrigsministeren skulle holde tale om ting, som man skulle tro interesserede studerende på et universitet. Han kunne ikke få lov til at tale, han blev buhet ud, han kunne ikke få lov til at tale, uden at han først erklærede, at han kun ville sige noget, som de her demonstranter var enige i og kunne godtage. Så landets udenrigsminister bliver buhet ud og presset ud af Københavns Universitet af nogle uromagere, som råber på intifada – intifada revolution. Ud med udenrigsministeren, ind med intifada revolution på Københavns Universitet. Tænk, hvis de råbte: Lad os angribe de sorte. Men det er okay med jøderne. Det er skræmmende, det er forfærdeligt.
- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Fru Pia Olsen Dyhr.
- Pia Olsen Dyhr** (SF):
Jeg vil gerne takke hr. Sjúrdur Skaale for talen. Jeg tror, at noget af det, der er rigtig vigtigt, i virkeligheden er at afsløre hykleriet. Det er jo i virkeligheden det, hr. Sjúrdur Skaale gør med talen. For hvis vi sætter forskellige standarder op, får vi ikke en rimelig og ordentlig diskussion om det her emne, så tak for det – for det første.
For det andet er der jo flere diskussioner i det, og jeg er også glad for den nuance, som hr. Sjúrdur Skaale siger, i forhold til at det her handler om en tostatsløsning, det er begge parter, der skal involveres i det. Jeg synes stadig væk, det ser sort ud, eller det ser ud, som om der er lang vej igen, men det kræver jo også, at både palæstinensere og israelere anerkender retten til at eksistere begge steder. Jeg er meget modstander af sloganet »From the river to the sea«, for det betyder en udslættelse af Israel. Det tror jeg ikke alle danskere helt ved. Jeg tror, det er vigtigt, at vi får understreget, at hvis begge stater skal være der, skal man også have respekt for begge stater.
- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.
- Sjúrdur Skaale** (JF):
Det er jeg selvfølgelig fuldstændig totalt enig i. Altså det med, at enten er det 1-0 eller 0-1, enten har vi det hele eller også har de an-
- Kl. 00:47 dre det hele, går jo ikke. Der er jo, som jeg sagde, fascister i Israel, som også råber »From the river to the sea«, som ikke respekterer palæstinenserens rettigheder overhovedet.
- Kl. 00:47 Så vil jeg i øvrigt også sige, at en ting, som mange gange negligeres eller bliver glemt, eller som man ikke forholder sig til i den her debat, fordi det er for svært, er den del, som slet ikke handler om lande eller områder, men om religion. Under intifadaen var der 138 angreb, mange, mange af dem var selvmordsangreb, og vi forstår ikke, hvordan et menneske kan gå ind på en café og slå sig selv ihjel, for når de slår sig selv ihjel, tager de også fire-fem jøder med sig i døden, og så kommer de i himlen. Vi forstår ikke den tankegang, men den er også meget vigtig, som slet ikke handler om områder, men om ren religion, det kosmiske, det hinsides.
- Kl. 00:51
- Kl. 00:48 **Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.
- Kl. 00:51
- Kl. 00:48 **Pia Olsen Dyhr** (SF):
Men det er jeg enig med ordføreren i. Det er netop også det, der ligger i hele diskussionen i Danmark. Altså, udfordringen for jøder i Danmark er jo ikke, at de bor i Danmark, men det er på grund af deres religion. Det er jo det, at de oplever at blive chikaneret, blive mobbet, men mere end det, for de bliver også truet på livet. Og det er jo ikke noget, jeg føler eller oplever, det er en objektiv sandhed. Vi har haft diskussionen tidligere i dag her i Folketingssalen. Jeg synes, der er behov for for os som venstrefløj i hvert fald at slå fast, at antisemitisme aldrig er i orden.
- Kl. 00:52
- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.
- Kl. 00:52
- Kl. 00:49 **Sjúrdur Skaale** (JF):
Tak for det. Vi er fuldstændig enige. Og jeg tror ikke, at der er nogen partier her i salen, som på nogen måde støtter den larm, der er fra gader osv.; det er der helt sikkert ikke. Men jeg har lige været i England og haft møder med f.eks. Labourfolk, bl.a. de jødiske Labourmedlemmer, og desværre har man set, at der på den yderste venstrefløj i England har været nogle meget ubehagelige holdninger, som gik ud over jøderne i Labour, ikke?
- Kl. 00:52
- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Fru Jette Gottlieb.
- Kl. 00:52
- Jette Gottlieb** (EL):
Tak. Jeg har i tidligere samtaler med ordføreren forstået, at ordføreren også er af den opfattelse, at for at få en varig løsning er man nødt til også at anerkende to stater. Så nu vil jeg spørge til, hvilken opfattelse ordføreren har af en proces, der fører frem til anerkendelsen af en palæstinensisk stat.
- Kl. 00:53
- Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.
- Kl. 00:53
- Kl. 00:50 **Sjúrdur Skaale** (JF):
Det er jo the million dollar question, som det er meget svært for mig at svare på. Jeg kan se, at der er nogle lederskribenter i aviserne i Danmark, også en, som jeg har meget, meget stor respekt for, som har talt for, at Danmark nu skal anerkende en palæstinensisk

stat, sådan som Norge, Irland og Spanien har gjort. Der hælder jeg mod det store flertal her i salen, som siger, at hvis man gør det nu efter massakren, mens Hamas stadig står til at vinde i hvert fald propagandakrigen og har erklæret, at den dag, de kommer til magten igen, så gør de det samme en gang til.

Det synes jeg ville være et meget mærkeligt signal at komme med lige nu. Man bliver nødt til at få en anden ledelse end en døds kult. Altså, når man har til hensigt at dræbe andre og gerne vil dø i den proces, så er man en døds kult, og det er umuligt at få en statsdannelse under en døds kult.

Kl. 00:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:54

Jette Gottlieb (EL):

Jamen det er derfor, jeg spørger, hvilken slags proces der kan føre frem til, at man kan opnå det, som alle i salen jo siger egentlig er en opfattelse, altså at det er en nødvendighed for at komme et skridt videre.

Grunden til, at jeg spørger på den måde, er, at jeg godt er klar over, at diskussionen går på, om det er det rette tidspunkt, om det er den rette måde at gøre det på og alle de ting. Men hvad er den rette måde, og hvornår er det rette tidspunkt – med den situation, vi står i nu? Altså, jeg mener, problemstillingen har jo eksisteret i 75 år.

Kl. 00:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:54

Sjúrður Skaale (JF):

Netop, og derfor er det fuldstændig umuligt for mig at sige det. Men det er klart, at der må komme nogle andre kræfter. Der har været andre kræfter; dengang det israelske Labourparti havde ledelsen, var der jo flere gange tilnærmelser til at få oprettet en stat, at få anerkendt en stat. Så var der for mange ekstremister på den anden side. Nu er der højreorienterede israelske ekstremister i regeringen, som ikke ønsker det, men som ønsker en 1-0-løsning, mens de andre ønsker en 0-1-løsning.

Så der må i hvert fald være kræfter på begge sider, som har et ønske om, at vi skal leve sammen, altså om, at selv om vi ikke kan lide hinanden, så skal vi leve sammen.

Kl. 00:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Anders Kronborg.

Kl. 00:55

Anders Kronborg (S):

Tak, fordi ordføreren bruger al sin taletid på et så vigtigt emne her. Jeg synes, det er helt essentielt, at ordføreren peger på, at et samfund kan slå revner, huller, sprækker, når ledende politikere får råbt »barnemorder« efter sig, når helt små børn ikke kan gå i skole uden politiskorte, når den mest sikrede civile bygning i Danmark er en skole for børn, og når medlemmer, også herinde i Folketingssalen, kan acceptere, at deres parti skal være så rummeligt, at de kan have medlemmer, der ønsker, at et parti skal genoptage kontakter til terrororganisationer, som var med den 7. oktober. Så har vi et demokrati, der er ved at slå revner og sprækker. Jeg synes, at det er essentielt, når ordføreren peger på, at vi er nødt til at tage afstand fra de meget kraftige råb, der er i øjeblikket – så tak for den erkendelse.

Kl. 00:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:56

Sjúrður Skaale (JF):

Jeg tager det ad notam. Det var mere en bemærkning end et spørgsmål, så tak for det.

Kl. 00:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Susie Jessen.

Kl. 00:56

Susie Jessen (DD):

Jamen jeg har også lyst til at sige mange, mange tak for den stærkeste tale, som jeg har hørt her i Folketingssalen. Det er netop en ekstremt vigtig tale, for jeg tror også, at der er et flertal, som er meget stille, i den her debat. Og vi har jo alle sammen måske også skulle svare på en henvendelse fra TV 2, som ringede rundt til folketingsmedlemmer for noget tid siden for at høre, om de blandede sig i den her Israel-Palæstinadebat, og der var der frygtelig mange herinde, som svarede, at det gjorde man ikke, måske fordi man var lidt bange for, hvad der ville ske. Og det kan jeg ærlig talt godt forstå, for det er jo voldsomt, hvad man kan blive udsat for med kommentarer og sådan nogle ting.

Så det er også bare for at sige, at jeg tror, at der er et stille flertal derude, som ikke smider maling på mindsten, og som ikke råber »fra floden til havet«, og som måske ikke siger noget, men som også, ligesom hr. Sjúrður Skaale, siger, at Israel på en måde er en lygtepæl i Mellemøsten, som vi skal passe på. Og derfor vil jeg bare sige tusind tak for den her meget, meget stærke tale.

Kl. 00:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 00:58

Sjúrður Skaale (JF):

Tak for det. Ja, der er et stille flertal, helt sikkert, men det er jo helt galt, når man ikke tør sige sin mening, fordi der jo opstår, som jeg sagde – det var måske lidt hårdt sagt, men jeg mener det faktisk – sådan et parallelt univers, hvor mennesker, som er ganske unge, får TikTok-beskedder, måske 150 om dagen, som varer et par sekunder hver, hvor de får deres mening, dak, dak, dak, uden sammenhæng, uden indsigt, uden historisk forståelse, for det er meningen. Altså, den ene er on, og fortællingen er, at Israel dræber børn med vilje, det er deres hensigt. Det er den fortælling, som unge mennesker, som ikke har nogen modstandskraft i form af viden og indsigt, får, og derfor er det utrolig vigtigt, at man ikke tier, men taler.

Kl. 00:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 00:59

Susie Jessen (DD):

Jeg er fuldstændig enig. Det er også derfor, jeg vil sige mange tak for den tale, som ordføreren holder i dag. Det kunne også være, vi alle sammen skulle være lidt mere ligesom Salman Rushdie.

Kl. 00:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

- Kl. 00:59 og at dødsfaldene bliver mere og mere alvorlige. Så jeg tror ikke, at løsningen er anerkendelse. Kl. 01:03
- Sjúrður Skaale (JF):**
Nu har statsministeren rejst spørgsmål om børn og sociale medier. Der er mange aspekter, hun har rejst i den sammenhæng, men det her er et overset aspekt. Altså, kræfter kan jo bruge sociale medier til at påvirke børn, som er meget modtagelige, på en måde, som er uheldig, og hvor de får en ekstrem holdning og bliver radikaliseret. Danske børn bliver radikaliseret gennem sociale medier. Det er også et aspekt af den diskussion.
- Kl. 00:59
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Hr. Steffen Larsen.
- Steffen Larsen (LA):**
Stor tak til hr. Sjúrður Skaale for aftenens og dagens bedste tale. Døds kulten Hamas vinder frem. Det er der sådan set ikke nogen tvivl om, når man kigger på, hvordan det antiveistlige selvhad vokser blandt Vestens ungdom og på vores universiteter og gymnasier. Det er set fra mit synspunkt en eller anden fortabelse ind i en påstået progressiv ideologi. Den er påstået, fordi når noget bliver en vej til en døds kult og til støtte af en døds kult, må det være en blindgyde. Og den rigtige progressive vej at tage, når man er på vej ind i en blindgyde, er at vende ryggen til og gå væk. Derfor må vi jo konstatere, at den progressivitet, vi kigger på, er der, hvor vi skal sørge for, at det ægte progressive – altså det liberale demokrati – vinder frem. Der ser jeg hr. Sjúrður Skaales tale som værende et fremragende eksempel på det. Derfor stor ros.
Mit spørgsmål er ganske hurtigt om, at 140 lande har anerkendt Palæstina. Og i den tid er mængden af angreb fra Palæstina til Israel kun vokset. Vil en anerkendelse af Palæstina hjælpe på problemet?
Kl. 01:01
- Sjúrður Skaale (JF):**
Det er jo fuldstændig umuligt for mig at sige, men der er jo nogle analytikere, der mener, at det at anerkende Palæstina vil give dem et ansvar, som de ikke føler i dag, og at de vil vokse med opgaven. Det er der nogle der mener. Jeg er lidt i tvivl om det. Det, som er så utrolig ubehageligt i det her, og som man ligesom ikke tør sætte ord på, er den religiøse dimension. Altså, nu er Danmark et meget sekulariseret samfund, og så er det måske endnu sværere at forstå, hvordan man tænker i religiøse sammenhænge. Når jeg har den forståelse en til en, at hvis jeg slår dig ihjel, fordi du er jøde, og jeg dør i den proces, kommer jeg i himlen, og har hørt den, fra jeg var lille barn, er det et aspekt af det her, som er ufattelig svært at tackle. Det handler ikke om landegrænser, men om det evige, liv og død og det kosmiske.
Kl. 01:02
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Spørgeren.
Kl. 01:02
- Steffen Larsen (LA):**
Jeg ser også religionen som værende kilden til noget af den ondskab, vi ser udfoldet. Sverige anerkendte f.eks. Palæstina for 10 år siden. I den mellemliggende periode har vi set yderligere raketangreb, vi har set knivoverfald, vi har set tiltagende mængder af selvmordsbomber igen, og så kulminerer det, om man vil, den 7. oktober med det her massive terrorangreb. Altså, over 140 lande har nu anerkendt Palæstina, og det eneste, der lader til at ske, er, at angrebene bliver mere sofistikerede, og at våbensystemerne, de har adgang til igen – nem Iran og deres allierede, bliver flere og større og mere alvorlige,
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
Kl. 01:03
- Sjúrður Skaale (JF):**
Nej, og jeg må sige, at jeg står samme sted. Jeg remsede selv op cirka seks fjender, som Israel har, og som ønsker Israel udslettet fra landkortet, og som også har en religiøs mission. Nogle af dem har en religiøs pligtmission om at dræbe jøder. Hvis man får endnu en stat – en nabostat – lige op ad grænsen, som har den ideologi, er det jo meget farligt. Når det f.eks. gælder Egypten, er der jo normaliseret forhold. Vi er lige ved at få normaliseret forhold til Saudi-Arabien. Så det kan lade sig gøre trods alt.
Kl. 01:03
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Hr. Morten Messerschmidt.
Kl. 01:03
- Morten Messerschmidt (DF):**
Jeg tror, at vi alle sammen har været meget bevæget af den tale, som hr. Sjúrður Skaale har holdt, og man kan jo også høre på flere af især de borgerlige ordførere, at de føler trang til at erklære sig enige. Men de samme ordførere stemmer jo for, at flere og flere muslimer kommer ind i Vesten, både i Europa-Parlamentet og her i Danmark. Derfor føler jeg trang til at spørge hr. Sjúrður Skaale, hvad han tænker om Vestens fremtid, når man har et politisk kleresi, som gerne vil tage afstand, når det kommer til det, der foregår i Mellemøsten, men som jo i sin aktive udlændingepolitik fører det, der foregår i Mellemøsten, ind i Danmark.
Kl. 01:04
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
Kl. 01:04
- Sjúrður Skaale (JF):**
Jeg har forleden læst Douglas Murrays »The War on the West«, som tegner et dystert billede af alt det der. Jeg vil ikke komme ind på de partipolitiske diskussioner i Danmark, men der er et andet aspekt af det her, og det er, at dengang ISIS havde sine velmagtsdage og der var angreb i Europa, i Bruxelles, i London og i Paris, skulle ISIS nedkæmpes f.eks. i Mosul i Irak. Der var der langt flere døde civile pr. ISIS-kriger, som blev dræbt, end der er i Gaza i dag, og alle i Vesten jublede, fordi det var så tæt på os; det foregik i Europa. Nu foregår det i Israel, og det er en langt større og mere alvorlig sag, og så fordømmer man det. Det synes jeg er lidt dobbeltmoralsk.
Kl. 01:05
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Spørgeren.
Kl. 01:05
- Morten Messerschmidt (DF):**
Jeg har ad flere omgange haft lejlighed til at besøge hr. Sjúrður Skaales land. Man ser ikke et tørklæde, man ser ikke en halalslagter, og man ser ikke en moské. Hvad er det, vi gør forkert i Danmark, som Færøerne er så fremragende et eksempel på at vi kunne gøre bedre?

- Kl. 01:06 Kl. 01:09
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
- Kl. 01:06
- Sjúrður Skaale (JF):**
Jeg tror, det kan lade sig gøre at integrere alle mennesker, men som man plejer at sige, har antallet en betydning. At man har mistet kontrollen i Sverige, er jo, fordi der er for stort et antal, og at man har mistet kontrollen visse steder i Storbritannien, er jo, fordi der er for stort et antal. En ghettodannelse, uanset hvem det drejer sig om, er farlig, og det er farligt, hvis der kommer alt for mange med en anden kultur og danner en ghetto.
- Kl. 01:06
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Fru Heidi Bank.
- Kl. 01:06 Kl. 01:10
- Heidi Bank (V):**
Tak for det. Jeg vil også sige mange tak for det, som jeg også hørte som en af de vigtigste taler, jeg faktisk har hørt her i Folketinget. Så tusind tak for det. Ordføreren nævner, hvordan der er en påvirkning via internettet til vores børn og unge, og jeg synes jo, det falder lidt i tråd med det, som den anden ordfører fra Færøerne, fru Anna Falkenberg, også nævner, i forhold til hvor stor vægt vi skal lægge på historieundervisningen, og hvor vigtigt det er, at vi her i Danmark lærer mere om Færøerne, så man måske også forstår den måde, man tænker på og hinandens virkelighedsudgangspunkt, hvis man kan sige det på den måde.
- Der vil jeg i forhold til det, som ordføreren kommer ind på i forhold til den påvirkning, der er af vores børn og unge og jo i virkeligheden også af os selv, fra de sociale medier, spørge ordføreren, hvordan han tænker man i endnu højere grad kan imødegå det, hvis vi ser på vores uddannelsessystemer i dag.
- Kl. 01:07 Kl. 01:10
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
- Kl. 01:07 Kl. 01:11
- Sjúrður Skaale (JF):**
Jeg er overhovedet ikke meget for forbud eller begrænsninger, men det, som statsministeren har talt om, altså at man bør sætte grænser for brugen af sociale medier, kan jo sammenlignes med at sætte grænser for brugen af tobak, alkohol eller nogle andre ting. For når man ser på, hvor skadeligt det er, og hvordan det sådan kan voldtage et ungt sind, som ikke har nogen modstandskraft, så er det vel en måde at gøre det på, og at man, som det også er blevet sagt af statsministeren, i stedet for Snapchat og TikTok får bøger ind, er utrolig vigtigt. Jeg ved ikke, om det passer, men jeg har hørt, at TikTok i Kina er bygget op på en anden måde, hvor man ikke bliver så stimuleret med tusind indtryk om dagen, men at der er mere sammenhængende indslag, som gør, at det ikke kun er impulser og impulser, men at man får en forståelse af det. Så det er vel utrolig vigtigt, at man reducerer brugen af de her impulsskabende medier, og at man i stedet for går over til en forståelse af fortællingerne.
- Kl. 01:08 Kl. 01:11
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Hr. Mikkel Bjørn.
- Kl. 01:11 Kl. 01:11
- Mikkel Bjørn (DF):**
Tak til hr. Sjúrður Skaale for en absolut fremragende tale, som jeg også synes også udstiller det hykleri, som vi ser på særlig venstrefløjen, altså det her med at man, hver gang man hører ordet Israel, så ser rødt, men at de problemer, der er på den anden side, har man ikke rigtig øjne for. I går behandlede vi tre beslutningsforslag her i salen, der alle sammen handlede om en eller anden grad af fordømmelse mod Israel, og vi har haft en forespørgselsdebat om det samme emne, men hvor er beslutningsforslagene, hvor er forespørgselsdebatten, der handler om løsladelsen af de gidsler, der i dag sidder i Gaza? Der sidder, mig bekendt, ovenikøbet et dansk gidsel Gaza. Der kunne jeg godt tænke mig at høre hr. Sjúrður Skaales kommentar på, at der på venstrefløjen er et hykleri omkring det her emne, og at der er nogle skyklapper, der skal tages af, hvis man vil have det brede overblik.
- Kl. 01:10 Kl. 01:10
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Ordføreren.
- Kl. 01:10 Kl. 01:11
- Sjúrður Skaale (JF):**
Jeg vil overhovedet ikke gå ind på den der partipolitiske diskussion i Danmark, den vil jeg holde mig fra. Som jeg sagde i min tale, så er det jo mærkeligt, at der i FN er langt flere fordømmelser af Israel end af alle andre verdens lande tilsammen. Hvad kan det skyldes? Jeg beskylder ikke på nogen måde nogen partier herinde for noget som helst, men der er noget, der hedder the racism of low expectations, altså at vi ikke forventer noget af dem, og derfor fordømmer vi dem ikke, og derfor går vi ikke i dialog med dem, og derfor forholder vi os ikke til det. For vi forventer ikke noget af dem. Vi forventer noget af Tel Aviv, og derfor forholder vi os til Tel Aviv, men det andet er alligevel umuligt, og det er jo forkert. Altså, man bør jo kræve det samme af alle mennesker, uanset hvilke lande de kommer fra.
- Kl. 01:10 Kl. 01:11
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Der er mange engelske ord, og det tillader vi stadig væk ikke, selv om man holder gode taler.
- Så er det spørgeren.
- Kl. 01:11 Kl. 01:11
- Mikkel Bjørn (DF):**
Tak for det. Nu nævner hr. Sjúrður Skaale selv the racism of low expectations, og et eksempel på det kunne måske i virkeligheden være det, at man ikke udsætter den kritik, som der er behov for på det her område. F.eks. er der nogle partier her i Folketinget, der har en ambition om at oprette en palæstinensisk stat, men hvad vil konsekvenserne af oprettelsen af en palæstinensisk stat være? Hvad tror hr. Sjúrður Skaale konsekvenserne ville være, hvis man i morgen oprettede en palæstinensisk stat, for de jøder, som lever i Israel i dag?
- Kl. 01:11 Kl. 01:11
- Første næstformand (Leif Lahn Jensen):**
Hvis ordføreren skal tale dansk, skal spørgeren selvfølgelig også gøre det.
- Ordføreren.
- Kl. 01:11 Kl. 01:11
- Sjúrður Skaale (JF):**
Det begreb vil oversat til dansk være de lave forventninger hos racisme. Hvis en palæstinensisk stat bliver oprettet under Hamas' ledelse,

vil det være fatalt. Det tror jeg også alle herinde er fuldstændig enige om ville være forfærdeligt, og at det slet ikke kan accepteres.

Kl. 01:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, og så går vi til statsministeren.

Kl. 01:12

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er ved at være mange timer siden, vi startede dagens debat, og når man ved, at man skal afgive replik efter mange timer, arbejder man selvfølgelig på replikken undervejs, og så sker der det, der ofte sker, nemlig at hr. Sjørður Skaale går på talerstolen som den sidste før en selv, og holder dagens absolut bedste tale, holder denne folketingsamlings indtil nu absolut bedste tale. Og hvor det plejer at være sådan, at det er humoren og de sproglige finurligheder og de litterære eller kunstneriske referencer, der betager og bjergtager Folketinget, når hr. Sjørður Skaale går på talerstolen, var det i dag kløgt og vid og indsigt og insisteren på balance og nuance og et opråb om at huske historien for at forstå, hvad det er, vi står i. Så jeg bifalder alle dem, der har sagt tak, og deler den. Jeg vil ikke forsøge at skabe en sproglig overgang til den replik, der var skrevet før den tale, så derfor går jeg nu til replikken.

For rigtig mange timer siden sluttede jeg min tale med en køretur rundt i Danmark, og jeg vil gerne starte replikken her med en anden køretur, men nu skal vi til Fløjstrup, en lille landsby godt 20 km sydøst for Randers. Her holdt Danmarksdemokraterne for snart 2 måneder siden et CO₂-rally, som jeg forstår det, på en gammel slægtsgård. Der var grillpølser. Der var hoppeborg. Jeg tror, der var relativt mange fadøl og en rodeoty, og så var der en airfryer på højkant til den, der kunne sidde på tyren i længst tid. Hvis I spørger mig, var det et ret genialt koncept, og det trak også rigtig mange mennesker til. Nogle siger 1.500, fru Inger Støjberg siger 2.000. Der var selvfølgelig en del landmænd og andre, der ligesom Danmarksdemokraternes formand er meget imod en CO₂-afgift, men i flokken var der også to temmelig venstreorienterede københavnere.

De var egentlig på turné med deres techno jazzband. Ikke at jeg helt forstår det musikalske koncept, men det var de, og de havde forvildet sig frem til gården. Her bliver de modtaget af et par altid venlige landbetjente. De beder dem om at oplyse deres navn, fordi, som de selv har fortalt: vi lignede ikke nogle bonderøve. Men da der nu er en rodeoty, tænker de to: Det må vi prøve. Den ene giver relativt hurtigt fortabt, men den anden, ja, han sætter ny rekord: 1 minut og 1 sekund. Ifølge ham selv huer det ikke ligefrem de mange tilstedeværende landmænd, og der bliver faktisk relativt dårlig stemning, og efter den dårlige stemning en ret lang kø til rodeotyren, for det går jo ikke, at en af københavnere render med airfryeren. Skæbnen er bare, at rodeotyren går i stykker. Den ene har fortalt, at han får nogle meget lange blikke, stemningen bliver lidt mut, og de to beslutter sig, klogeligt nok, til at skynde sig væk.

Problemet er bare, at de ikke aner, hvordan de skal komme ind til Randers, hvor de om aftenen skal spille koncert, og derfor står de her to nu i Fløjstrup, to venstreorienterede københavnere, den ene med en airfryer under armen, for han har jo vundet, og de beslutter sig for at blaffe. De bliver ikke sådan direkte hurtigt samlet op, de to blaffere, men så kommer der en bil trillende, samler dem op, og hvem sidder i bilen? Det gør Danmarksdemokraternes politiske ordfører, fru Susie Jessen. Hun tænker nemlig: Det er da synd for de to, at de står herude midt i ingenting og endda med en airfryer, så de skal have et lift.

Kl. 01:17

De to blaffere med airfryeren har ikke set, hvem det er, der samler dem op. De finder først ud af det inde i bilen, efter at den politiske ordfører har bakset med at få flyttet et barnesæde, for at der

er plads til de to plus airfryeren, og her bliver de to så fanget. På den ene side tænker de alligevel, at de må være lidt høflige. De skulle jo til Randers, og hun havde givet dem et lift, men det følte samtidig, som de har sagt, meget intenst at sidde i bilen.

Jeg tror sådan set også, at fru Susie Jessen bliver lidt bekymret, da hun opdager, at de to passager er en del af Antifascistisk Aktion, og hvis jeg forstår det ret, har fru Susie Jessens mand efterfølgende også skældt lidt ud og sagt: Nu er det slut med at samle fremmede op på gaden uden for Randers. Hvordan diskussionen går i bilen, ved jeg af gode grunde ikke. Jeg har forstået, at man taler lidt om airfryeren, at fru Susie Jessen fortalte lidt om sine børn. Så var der lidt snak om klimaet, hvilket de mildest talt ikke så ens på, og på forunderlig vis ender det med, at det eneste, de kan blive enige om i bilen, er, at de *ikke* bryder sig om undertegnede – nogen af dem! Og sådan er det jo skønt, at man kan samle danskerne.

Og det der med ikke at bryde sig om mig, gælder vist også for Danmarksdemokraternes partiformand, selv om jeg måtte opleve noget meget sjældent i dag, nemlig at få ros fra fru Inger Støjberg. Men historien her er jo en skøn historie og fortæller os, at det næppe skader at udfordre sine egne holdninger, også selv om de to aktivister, som jeg forstår det, efterfølgende er blevet skældt ud i et folkekøkken for at have hygget sig for meget, da de var i Jylland.

Det her er historien om Danmark, når Danmark er bedst, om, hvordan vi hjælper hinanden og alligevel kan være uenige, og det er vel egentlig også sådan, de fleste i dag er på Christiansborg. Det er også en historie, der siger ganske meget om partiernes holdning til regeringen. Man er ikke enig om ret meget, men det, man er enig om, er, at regeringen gør det dårligt.

Tag nu bare klimamålet for 2025. For et halvt år siden konstaterede et folketingsmedlem, at der er »større chance for at vinde i en skrabe-julekalender, end at vi når vores klimamål for 2025«. En anden udtalte:

»Klimaforandringerne vælter ind over os, men alligevel er der stadig ikke en klimaaftale på bordet, som bringer Danmark sikkert i mål med klimamålet i 2025«.

En tredje sagde: »Vi står på tærsklen til 2025, og vi har en regering, som overhovedet ikke ser ud til at komme i mål«.

Tre citater fra hr. Martin Lidegaard, fru Signe Munk og fru Mai Villadsen. Hvordan er det så egentlig gået med de tre citater? Heldigvis ikke så godt, for her et halvt år før, vi når 2025 – og som Socialdemokratiets politiske ordfører gjorde opmærksom på tidligere – viser fremskrivningen, at Danmark når vores 2025-mål. Det er vel at mærke, uden at vi har ofret vores sammenhængskraft. Det er uden splittelse, det er uden polarisering, selv om flere forsøger at gøre det grønne til noget, der er sort-hvidt. Det er sket, uden at det er gået ud over beskæftigelsen. Tværtimod er de grønne job i vækst, og det gælder i hele Danmark.

Det næste store skridt er derfor en klimaafgift på landbruget. Og så det synes vi vi skal gøre på den danske måde, hvor vi finder den holdbare balancerede model, der sammen med andre grønne tiltag gør, at vi også når 2030-målet. Lige så vigtigt det er at bekæmpe klimaforandringerne, lige så afgørende er det, at vi gør mere for vores miljø. Jeg blev, og det tror jeg gælder for mange andre, chokeret, da medierne bragte foto fra danske fjorde og farvande. For jeg elsker vores fjorde, men i dag er der store områder, der på bunden ikke har noget liv andet end rådne planter og brune alger.

Kl. 01:22

I generationer har vi ikke passet godt nok på vores natur, og det fornemmer jeg en bred erkendelse af her i salen. Fru Monika Rubin sagde det meget klart i dag: Vi skal gøre langt mere for at hjælpe vores nødlidende hav. Den seneste tid har vi taget nogle gode skridt på vejen. Der er lavet aftaler om de første pakker for vores vandmiljø, og allerede i år begynder konkrete indsatser i Limfjorden og i Vejle. Vi vil lave en havnaturfond, som skal bidrage til at genskabe noget

af den tabte havnatur, men vi skal gøre meget mere, og det kommer vi også til.

Det er jo resultater, vi politikere skal måles på, som hr. Torsten Schack Pedersen også var inde på. Jeg nævnte en række af dem i min indledende tale, og jeg skal lade være med at gengive dem, men hvad betyder den politik, regeringen fører, egentlig for danskerens privatøkonomi? Vi er smertelig bevidst om, at høje renter og priserne på fødevarer og benzin stadig væk tynger i mange danskeres privatøkonomi, men ikke desto mindre er der færre danskere, der i dag behøver at bekymre sig om, om der er råd til huslejen eller til tandlægeregningen eller til sommerferien, for inflationen er kommet ned. Dig, der er på folkepension og har mindst, har fået en større ældrecheck, og takket være lønløftet og gode overenskomstresultater, som arbejdsmarkedets parter har indgået, får folk flere penge mellem hænderne, både de privatansatte og medarbejderne i den offentlige sektor. Og fra næste år får danskere i arbejde også flere penge til sig selv, når vi sænker skatten.

Lige præcis skatten har fyldt noget i debatten i dag, altså hvordan vi prioriterer råderummet i dansk økonomi. Jeg troede egentlig, at Det Konservative Folkeparti havde lagt tankerne om at afskaffe topskatten på hylden, men jeg må forstå på fru Mona Juul – og velkommen til som ordfører for første gang til afslutningsdebatten – at det større råderum måske kan bruges på netop at afskaffe toptopskatten, topskatten og mellemskatten. Lytter man omvendt til især SF og Enhedslisten, må der ikke bruges så meget som 1 kr. af råderummet på at give danskerne lidt mere til sig selv. Det får så mig til at stille et spørgsmål, for der blev tordnet meget imod skattelettelserne, ikke mindst i fru Pia Olsen Dyhrs tale: Skal de skattelettelser egentlig ruller tilbage? Skal den enlige mor, som i dag betaler, synes jeg, mange penge, når hun går ned og handler, betale op imod 8.000 kr. mere i skat? Skal familien, hvor far er tømrer og mor er sygeplejerske, som betaler 4 eller 5 pct. på deres huslån, betale næsten 6.000 kr. mere i skat? Hvad med sekretæren, som er afhængig af sin bil for at komme på arbejde, men som stadig betaler 14-15 kr. for 1 l benzin, skal han eller hun betale næsten 3.000 kr. mere i skat? Lige så lidt som jeg synes, at millionæren skal slippe markant billigere i skat, hvorfor jeg er imod at afskaffe topskatten, lige så lidt synes jeg, at almindelige mennesker skal betale mere i skat i de kommende år.

Det er muligt, at os, der tager ansvaret, en gang imellem rammer bolden skævt, men hellere det end at stå på sidelinjen og råbe. For som jeg efterlyste i min tale i formiddags, er det på tide, at der begynder at komme nogle svar fra også oppositionen. Hvad skal rent faktisk ruller tilbage, hvis regeringens politik er så forfærdelig, som det påstås? Og hvad vil man egentlig selv ud over bare at kritisere?

Jeg forestiller mig, og nu kigger jeg lidt herover, at der forud for dagens debat har været et fællesmøde for de 48 folketingsmedlemmer i den blå opposition – fra Danmarksdemokraterne til Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti. Det har måske taget lidt tid efter at have lyttet til diskussionen i dag for hr. Morten Messerschmidt og fru Inger Støjberg at blive enige om, i hvert fald i hvilket lokale man skulle mødes. Men det lykkedes. Vi kigger ind ad døren, og det første punkt på dagsordenen er man blevet enige om, og det hedder simpelt hen: kritik af regeringen. Og iveren er stor, mange rækker hånden op og kommer med masser af forslag og idéer. Man bliver så til sidst enige om, at det at hæve grænsen for abort er et værdimæssigt skred. En foreslår, at man kan kalde regeringen for et politisk misfoster. Og der klappes. En anden foreslår, at man kan kalde den for et tvangsægteskab. Og de klapper, og de klapper. Svært valg, men man er nu enige om noget, og så går man videre til næste punkt. Her bliver man også rigtig hurtig enig. Alle rækker hånden op, da det besluttes, at der er brug for en borgerlig statsministerkandidat. Men så under punkt 3 bliver der så akavet stille, for er der nogen, der vil melde sig? Der er selvfølgelig

en, der spørger: Okay, vi er enige, men hvem melder sig? Man kigger lidt på hinanden, og der er sådan en ret rungende tavshed. Der er ikke nogen, række hånden op. Så er der en, der siger: Det der med at melde sig som statsministerkandidat er måske ikke så smart, måske er det bedre bare at flyve lidt under radaren. Punkt 3 bliver lidt akavet, og derfor bliver man enige om at gå tilbage til punkt 1, kritik af regeringen. Det er lidt sjovere.

Kl. 01:27

Derfor, er det, når man lytter til debatten i dag, ikke så nemt at finde en borgerlig oppositionspolitikere, der vil påtage sig det tunge ansvar. Jeg tror faktisk, det er nemmere at finde en far til et forældre-møde, der frivilligt vil skrive referat. Og jeg er egentlig også lidt glad, for jeg tror, at i mange af partierne er det lettere at finde en kandidat til posten som revisorsuppleant i den lokale partiforening, og det har ellers været lidt bøvet før tiden.

Nå, nok om tilstanden i den blå opposition. Nu vil jeg i stedet henvende mig til nogle andre, nemlig jer nordatlantiske mandater. Jeg vil gerne rette en personlig tak til jer alle fire. Først til fru Aki-Matilda Høegh-Dam, altid vidende, begavet og skarp. Jeg synes, at det lykkedes som ordfører at udfordre os andre og bringe nye perspektiver ind i Folketingssalen, der flytter nogle grænser, og sådan vil det også være i fremtiden. Og til fru Aaja Chemnitz vil jeg sige, at der ikke er den sag i Grønland, som ordføreren ikke er optaget af. Et brændende engagement, ikke mindst i de børn, som vi alle sammen ved er de allerallervigtigste. Det er meget beundringsværdigt. Fru Anna Falkenberg er meget målrettet og velforberedt, nuanceret, besidder en sjælden egenskab i form af både, synes jeg, at have overblik, men også et samtidig skarpt blik for detaljerne. Endelig er der hr. Sjúrdur Skaale, som jeg allerede har rost. Skarp og tankevækkende, historisk kontekst og perspektiv både på situationen i Mellemøsten, men ofte også på så meget andet. Jeg synes, det, der kendetegner alle fire, er, at I navigerer i en moderne verden, hvor det også er blevet sværere at være folketingsmedlem, når man repræsenterer henholdsvis Grønland og Færøerne. Vi lytter til jer. Jeg vil også gerne sige til jer, at jeg synes, I tjener jeres lande og jeres folk til ære.

Jeg forstår ikke, De Konservative sætter spørgsmålstejn ved, hvad en af kollegerne laver her i salen. I skal fortsætte jeres arbejde, og jeg håber, at I vil fortsætte jeres samarbejde med os, for I er helt afgørende for et moderne rigsfællesskab. I repræsenterer meget flot jeres lande, og jeg håber, at I oplever, at vi, der repræsenterer Danmark, gør det samme.

Apropos lande er der et andet land, der har fyldt rigtig meget i debatten i dag, og det har været Ukraine. Situationen er kritisk, Rusland har intensiveret sine angreb igen, men indtil videre holder tapre ukrainske soldater stand, men de har hårdt brug for ammunition og luftforsvar. Når Danmark kan gå forrest i donationerne til Ukraine og forhåbentlig også inspirere andre lande til at levere mere og hurtigere, skyldes det, at vi har været gode til at sætte handling bag vores ord, og det skyldes selvfølgelig også den brede enighed, som er i det her Folketing, og som også har været tydelig i debatten i dag. Vi diskuterer ikke med hinanden, om vi skal fortsætte støtten til Ukraine. Der er i det her Folketing ikke den mindste antydning af, at det nu også snart må ved at være nok, tværtimod. Vi trækker ikke fra, vi lægger til, og det gør mig dybt taknemlig, og det gør i øvrigt, at Danmark kan være en både troværdig og vedholdende partner i det internationale verdenssamfund, og det vil altid være vigtigt, men i særdeleshed når krigen er tilbage på vores eget kontinent. Med det vil jeg gerne sige tak for ordet.

Kl. 01:31

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er lang række korte bemærkninger. Vi starter med fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 01:31

Kl. 01:34

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. At islamiske vælgermøder på en eller anden måde pludselig skulle blive et hovedtema i dag, havde jeg nok ikke set komme, da jeg tog herind til morgen. Først var det hr. Morten Bødskov, der har siddet og hygget sig lidt med nogle koranrecitationer; så er det Moderaterne, der har haft en kandidat til et kønsopdelt vælgermøde, hvor både bøn til Allah og Koranen spillede en hovedrolle; og minsandten om det så ikke i dag er kommet frem, at den socialdemokratiske spidskandidat til Europa-Parlamentsvalget, fru Christel Schaldemose, endda har været med til at arrangere et vælgermøde med en islamisk sekt. Hvad mener statsministeren egentlig om, at et sådant arrangement finder sted i Danmark? Jeg må sige, at jeg er rystet over, at en socialdemokratisk spidskandidat på den her måde deltager i den her slags møder.

Kl. 01:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 01:32

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har ikke selv deltaget i de møder, og jeg kender heller ikke de nærmere omstændigheder, men jeg kan sige meget klart, at jeg på ingen måde bryder mig om kønsopdelte politiske møder, ligesom jeg i øvrigt heller ikke bryder mig om kønsopdelt svømning eller alt mulig andet af den samme slags. Og jeg synes egentlig, at en af vores ministre har sagt det utrolig klogt og rammende og endda meget præcist, nemlig at når religion og politik støder sammen, er det gud, der har vigepligt, og det gælder i alle sammenhænge, men selvfølgelig også hvad angår politiske vælgermøder.

Kl. 01:33

Formanden (Søren Gade):

Fru Inger Støjberg.

Kl. 01:33

Inger Støjberg (DD):

Men her har religionen netop ikke overholdt sin vigepligt, her er det tværtimod. Derfor er mit spørgsmål til statsministeren sådan set bare, om statsministeren her nu kan tage utvetydigt afstand fra sin spidskandidat, der har været med til at arrangere et vælgermøde med en islamisk sekt, vel vidende at det her netop forholder sig, som det gør.

Kl. 01:34

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 01:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der bliver lagt nogle præmisser ind i spørgsmålet, som jeg ikke har haft mulighed for at afprøve. Jeg kender Christel Schaldemose endda rigtig, rigtig godt og kan ikke forestille mig, at det er foregået på den måde, som det bliver sagt her. Jeg kan ikke lide kønsopdelte politiske møder. Jeg synes ikke, det hører hjemme i Danmark. Jeg synes ikke, det hører hjemme i nogen lande, og det er et udtryk for et kvindesyn, som jeg af gode grunde ikke deler, men som jeg faktisk heller ikke mener, der er plads til i et demokrati. Derfor skal man i mine øjne være meget, meget påpasselig med at blande religion og politik.

Kl. 01:34

Formanden (Søren Gade):

Hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance. Værsgo.

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Jeg vil gerne tage fat på det emne, der også fyldte mest i min egen ordførertale, nemlig krigen i Ukraine, hvor jeg mener at både statsministeren og regeringen har gjort det forbilledligt. Det, jeg gerne vil starte med at spørge om, er, om statsministeren er enig i den analyse, som jeg fremlagde i talen, nemlig at det, der har været Vestens problem og Europas problem i forhold til støtten til Ukraine, dels har været, at vi har været alt for optaget af, om vi skulle krydse nogle røde linjer hos Putin, frem for hvordan man kunne gøre hverdagen trøls for ham så at sige, dels har været enormt reaktive. Altså, man følger udviklingen i krigen, og så siger man, puha, at nu er Ukraine ved at tabe krigen, og så vi må nok hellere skynde os med at hjælpe dem lidt, så de ikke taber, i stedet for at tænke i, hvordan vi får Ukraine til at vinde krigen. Er statsministeren enig i, at det er den tænkning, der egentlig skal ændres i Europa og Vesten?

Kl. 01:35

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 01:35

Statsministeren (Mette Frederiksen):

For det første vil jeg sige, at jeg mener, at vi i dag står med et både stærkere NATO og et stærkere EU, end da krigen begyndte, og vi har leveret donationer af en karakter, som jeg ikke tror nogen havde forestillet sig, da krigen begyndte. Lægger man sammen, hvad vi er lykkedes med både i NATO-sammenhæng og i EU-sammenhæng, så har det været fantastisk. Jeg tror, det er kommet bag på Putin, og det er kommet bag på Rusland, hvad det vestlige sammenhold kan.

Det er meget, meget let at være bagklog, og det er til gengæld umuligt at planlægge en krig. Og det er med det klare forbehold, at det er ulideligt let at være bagklog, og når jeg så alligevel er det nu, så skal det forstås på den måde, at den fejl, jeg mener vi har begået i Europa, var, at vi accepterede det, der sker tilbage i 2014. Det er reelt der, krigen starter, og da skulle vi have sat foden ned. Det er jo så noget, vi må lære, hvorfor jeg mener det, jeg sagde i min tale tidligere i dag, nemlig at jeg tror, at vi står ved begyndelsen af en ny æra, og derfor må Rusland ikke vinde den her krig.

Kl. 01:36

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 01:36

Alex Vanopslagh (LA):

Jamen det synes jeg jo er klar tale – det er der brug for mere af i Europa. Jeg håber på Europas vegne, på Ukraines vegne, at statsministeren måske bliver en ny forsvarskommissær, altså det er i hvert fald en god tænkning.

Hvis man skal bevæge sig videre nedad det spor, kan man se allerede nu, at det, der sådan er det næste skridt, som statsministeren også selv er ude at kommentere på, er, at man ligesom accepterer, at de våben, man donerer til Ukraine, må de bruge, som de vil, i krigen, også uden for eget territorie. Vil statsministeren her sige, at man principielt vil afvise det, som Macron åbnede op for, nemlig at man måske på sigt skal se på, om NATO-tropper kan spille en rolle mere aktivt ind i Ukraine, ikke nødvendigvis ved fronten, men på anden vis?

Kl. 01:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Kl. 01:37

Kl. 01:41

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har egentlig fra krigens start gået til opgaven med flere principper. For det første, at vi står i en skæbnestund, og derfor skal Europa levere det, Europa skal levere. Jeg er glad for, at Danmark ikke længere ligger i læ af andre, og at vi er i gang med den oprustning, vi er. Det er det ene.

Det andet er, at jeg er gået meget praktisk til værks. Jeg var så sent som i går aftes i Prag for at skaffe flere våben til Ukraine. Jeg fokuserer på, hvad det er, Ukraine har behov for, dér hvor krigen står. Der vil jeg bare gerne understrege igen, at det er ammunition, og det er luftforsvar, som tropperne har allerlærest brug for. Man kan ikke forsvare et land mod Rusland, hvis ikke man har et luftforsvar. Og så er det mange flere kapaciteter, også på den lidt længere bane.

Kl. 01:38

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 01:38

Pia Olsen Dyhr (SF):

Tak til statsministeren for både redegørelsen for snart mange, mange timer siden – vi er langt over min sengetid nu – og opsamlingen på debatten, som jo både er leveret med vid og bid, som vi kender statsministeren.

For nylig sagde statsministeren her i Folketingssalen i et svar på et spørgsmål fra mig, at noget af det, statsministeren var allermost stolt af i sit politiske virke, var gennemførelsen af Arnepensionen. Jeg er også stolt af det, for jeg synes, at det i virkeligheden har været et meget, meget stort brud med den politik, vi har set igennem mange år, hvor der ikke blev gjort op med den ulighed, som vi ellers kan se i forhold til pensionen. Vi har så i SF sammen med Enhedslisten foreslået at fremrykke det serviceeftersyn, der skal være i forhold til retten til tidligere pension, fordi vi kan se, at der er meget færre, der er gået på Arnepension, end det, vi egentlig lagde op til. Men jeg kan jo så forstå på hr. Christian Rabjerg Madsen, at der sådan set ikke er den store villighed til at kigge på det. Jeg vil bare spørge, om statsministeren er enig i det, eller om vi måske skulle kigge på at fremrykke det eftersyn.

Kl. 01:39

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 01:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Første vil jeg meget gerne takke SF for et rigtig godt samarbejde omkring Arnepensionen. Det gælder også andre partier, der er med, bl.a. Enhedslisten og Dansk Folkeparti helt tilbage. Når jeg siger, at det her er noget af det, jeg er mest stolt af, er det, fordi det ikke alene er en klar social forbedring for dem, der har nogle af de hårdeste job i Danmark, men også er et af de vigtigste politiske resultater i en udbygning af vores sikkerhedsnet i det her velfærdssamfund.

Det er helt rigtigt, at der er færre, der benytter sig af Arnepensionen, end det, der er lagt til grund for den politiske aftale. Mange har søgt og fået ret, men vælger ikke at benytte sig af den. Det er jeg nu ikke så bekymret over. Jeg har jo ikke et fuldstændigt billede, men efter samtaler med nogle af Arnerne derude tror jeg, at vi jo er i en så gunstig situation lige nu i dansk økonomi, at der er en meget stor efterspørgsel på arbejdskraft. Jeg tror, at det er et udtryk for, at arbejdsgiverne gør sig meget umage for at fastholde nogle af deres ældre og meget, meget dygtige medarbejdere.

Formanden (Søren Gade):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 01:41

Pia Olsen Dyhr (SF):

Men det er jo en positiv historie, hvis det er tilfældet. Men det er jo noget af det, vi måske kunne kigge på, hvis vi fremrykkede serviceeftersynet. For det, vi tænker, og det, der måske kunne være muligheder i, er, at hvis der er mange, der siger, at de ikke har brug for at gå på Arnepension, så kan dem, der så er kommet på Arnepension, måske få nogle bedre forhold for de penge, som vi faktisk har sparet på det. Det kunne være, at man kunne kigge på længden af det. Hvis pensionsalderen skal stige, kunne man jo godt sige, at man måske skulle kigge på, om man kunne gå på Arnepension lidt tidligere. Vi havde diskussionen tidligere i Folketingssalen. Når pensionsalderen er 75 år, kan man så først komme på Arnepension, når man er 72 år? Det lyder jo ikke så godt, hvis man er en af dem, der har været rigtig mange år på arbejdsmarkedet, måske fra man var 14 år. Det er i virkeligheden det, vi siger. Kan vi kigge på at have det serviceeftersyn lidt tidligere?

Kl. 01:41

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 01:41

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg er bare ikke sikker på, at vi har behov for det. Jeg synes, at det, man i hvert fald skal overveje i den her sammenhæng, er, at vi ikke kan være sikre på, at der er det samme billede om 1 år eller om 3 år, hvad det her angår. For vi er en meget, meget særlig situation lige nu i dansk økonomi. Den adskiller sig i øvrigt fra mange andre ret sammenlignelige lande. For mig er det faktisk sådan en win-win-situation for de pågældende, at de har fået en ret – det er jo det, vi har kæmpet for som socialdemokrater. De har fået en ret, og det er deres egen, men de kan selv vælge, om de vil benytte sig af den på det tidspunkt, hvor de får Arnepensionen tilkendt. Hvis det er et udtryk for, hvilket jeg tror, at arbejdsgiverne er meget fleksible og virkelig passer på deres seniorer, er det jo kun godt og positivt, både for den enkelte, men i virkeligheden også for virksomhederne.

Kl. 01:42

Formanden (Søren Gade):

Fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 01:42

Mona Juul (KF):

Tak for det. Og tak for opsamlingen, om end vi jo også kan bruge noget tid på at rette lidt. Det der med 2025-mål var jo en meget spændende klimafremskrivning med lavbundsjord. Og vi kunne måske også snakke lidt om det her med akutupakke 1. Jamen det er så to fjorde ud af rigtig mange meget, meget ramte fjorde. Så der er jo nok og rigeligt at tage fat på.

Jeg tænker, at jeg godt kunne tænke mig at spørge statsministeren, hvorfor regeringen egentlig forsømmer at lave politik, der virker hen ad vejen, altså får løst nogle af de udfordringer, vi har, hen ad vejen – i stedet for at vi hele tiden ser, at der nu skal puljes op, og at vi nu skal få samlet sammen. Og nu skal vi så vente 1.000 dage – mindst – på en iværksætterstrategi fra regeringen. Hvorfor er det så svært for regeringen at komme op i gear?

Kl. 01:43

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

- Kl. 01:43
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
En gang imellem er det jo sjovt at lytte til den politiske debat, for forleden dag så jeg de første ord, og når først de er der, så ved man, at det kommer til at blive gentaget rigtig mange gange: Lige om lidt er hele regeringsgrundlaget ved at være udfyldt og ordnet, og skal der så ikke komme et folketingsvalg eller et nyt regeringsgrundlag? Det er så den ene lejr. Og den anden lejr siger: Hvorfor gør vi ikke ting meget hurtigere?
Nu har jeg fulgt mange regeringer, og jeg har været en del af tre forskellige regeringer. Og hvis vi tager corona, som var en helt ekstraordinær situation, til en side, så tror jeg faktisk ikke, at der er gennemført så meget og så mange forandringer på så kort tid, som det er sket igennem det seneste stykke tid, altså især store strukturelle velfærdsreformer.
Vi vil gerne også komme i gang på iværksætterområdet. Og mon ikke vi kommer til at diskutere det, inden vi går på sommerferie?
- Kl. 01:44
- Formanden** (Søren Gade):
Fru Mona Juul.
- Mona Juul** (KF):
Det vil jo være dejligt. Men det havde da også været dejligt, at vi allerede for nogle år siden havde været i fuld gang med at tage fat på nogle af de udfordringer, der er i forhold til iværksætteri. Jeg kan jo høre og læse mig til, at der er flere regeringspartier, der er villige til og faktisk synes, det er deres egen idé, at fjerne nogle ting og gøre nogle ting.
Hvorfor kan vi ikke bare gøre det løbende? Hvorfor er det, at det skal være en samlet strategi? Hvorfor kan vi ikke tage de ting, som vi i forvejen er enige med hinanden om og synes kunne lade sig gøre, og som ikke nødvendigvis koster noget?
- Kl. 01:45
- Formanden** (Søren Gade):
Statsministeren.
- Kl. 01:45
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Jeg ved jo ikke, om der kan gøres et eller andet helt specifikt i forhold til iværksætteri, som hverken kræver lovgivning, økonomi eller en mere grundig politisk overvejelse. Det er jo egentlig ofte sådan, at når vi træffer en beslutning, kan det have nogle konsekvenser for noget andet. Og det er vel den primære årsag til, at vi ofte laver bredere aftaler, både bredere politisk, men også i substansen.
Jeg er sådan set enig i, at vi skal gøre mere for vores iværksættere. Vi har et meget, meget dygtigt dansk erhvervsliv, men vi har også mange gode gamle danske virksomheder. Vi har jo både et fælles behov for dem, men vi har også et fælles ønske om, at der er flere, der tør tage chancen og bliver iværksættere, og at de efter det har lyst til at blive i Danmark og har mulighed for at ekspandere og vækste yderligere. Så jeg glæder mig til, at vi også går i gang med diskussionen på det her område
- Kl. 01:45
- Formanden** (Søren Gade):
Hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.
- Kl. 01:46
- Pelle Dragsted** (EL):
Tak for det. Statsministeren sagde i sin tale, at hun er chokeret over tilstanden i vores hav, og det skal vi gøre noget mere ved. Det lyder jo rigtig godt. Spørgsmålet er så, om det også er det, man gør. DR har jo her hen over de sidste uger udrullet den her historie om en ny vejledning, som man med mange fiksfakserier og krumspring har lavet for at kunne tillade virksomheder at udlede giftigt spildevand – en vejledning, som eksperter siger er ulovlig og i strid med EU-retten. Og den er angiveligt skruet sådan sammen for at kunne give f.eks. Cheminova lov til at fortsætte med deres udledning.
Det er der, statsministeren kommer ind i billedet, for af den her aktindsigt fremgår det også, at Statsministeriet og Finansministeriet har været involveret i den her proces. Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre: Har statsministeren været involveret? Har der været henvendelser fra f.eks. store danske virksomheder, som statsministeren har været orienteret om, i den her proces hen imod at lave den her angiveligt problematiske og måske ulovlige vejledning?
- Kl. 01:47
- Formanden** (Søren Gade):
Statsministeren.
- Kl. 01:47
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Det kan jeg svare meget enkelt på. Jeg har ikke diskuteret det her med nogen virksomheder. Jeg har diskuteret det her i Folketingssalen, fordi jeg er lige så optaget af det her, som Enhedslisten og andre er. Vi er afhængige af at passe godt på vores natur. Vi diskuterer både landbrug og udledning af kvælstof og så forurening fra virksomheder, og der er ikke nogen virksomheder, der skal have lov til at udlede mere, end hvad man har lov til. Jeg forstår på miljøministeren, at der bliver indkaldt til møder i Miljøministeriet nu med Folketingets partier, og at der også er lagt en række punkter frem om, hvordan vi kan gå til den her opgave i fællesskab, og jeg synes selvfølgelig, det er både klogt og godt at komme videre.
- Kl. 01:47
- Formanden** (Søren Gade):
Hr. Pelle Dragsted.
- Kl. 01:47
- Pelle Dragsted** (EL):
Det er desværre ikke nogle punkter, som ændrer ved den ulovlige tilstand med den her vejledning. Men det næste spørgsmål er om, at det kom frem forleden dag, at regeringen uden at oplyse Folketinget og Europaudvalget om det sammen med en række andre lande har sendt et non-paper til Europa-Kommissionen, hvor man kræver, foreslår, at man skal svække vandrammedirektivet for altså at kunne give bl.a. de her selskaber mulighed for at udlede yderligere til vores havmiljø. Er det korrekt, at regeringen i EU arbejder for at svække vandrammedirektivet, så man kan udlede flere giftige stoffer?
- Kl. 01:48
- Formanden** (Søren Gade):
Statsministeren.
- Kl. 01:48
- Statsministeren** (Mette Frederiksen):
Jeg tror ikke, det forholder sig sådan, som Enhedslistens ordfører spørger. Jeg vil egentlig foreslå, at de her spørgsmål går til miljøministeren. Men som med så meget andet vil jeg tro, der er flere elementer i den her diskussion end det, der bliver oplyst fra Enhedslisten.
- Kl. 01:48
- Formanden** (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 01:48 enige om at holde ambitionsniveauet, selv om vi blev hjulpet lidt af statistikken i fremskrivningerne?

Kl. 01:51

Martin Lidegaard (RV):

Tak. Hvis jeg skulle sammenfatte både statsministerens indledende tale og statsministerens replik, kan det sammenfattes i den ene sætning, som regeringens forslag til vedtagelse starter med, nemlig at Folketinget konstaterer, at det går godt i Danmark. Det gør det jo på mange leder og kanter også. Vi elsker alle sammen vores land.

Men jeg kigger alligevel netop på vores indre farvande, jeg kigger på vores børns trivsel, og jeg kigger stadig på klimaet. Det er jo rigtigt, at regeringen i forhold til 2025-målet og måske også 2030 målet blev reddet af gongongen, fordi man har ændret nogle fremskrivninger, og faktisk viser det sig, at vores lavbundsjorder har udledt langt flere af de drivhusgasser, de skulle, før og ikke frem mod 2025, og at vi kommer til at fælde noget af vores skov efter 2030 i stedet for før 2030. Men når jeg kigger ud ad vinduet på den virkelige verden, brænder klimaet stadig, og det har kæmpe betydning, også for danskerne. Og jeg synes ikke, det er tilfredsstillende, at vi ikke er kommet længere med omstillingen i Danmark. Jeg synes ikke, det er tilfredsstillende, at vi stadig importerer for 2 mia. euro fossile brændsler fra Rusland hver måned i EU. Finder statsministeren det tilfredsstillende?

Kl. 01:50

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, jeg er bestemt ikke tilfreds med alt på klimaområdet. Det tror jeg ikke jeg bliver på noget tidspunkt. Det er jo derfor, jeg står her på talerstolen og er statsminister – det er, fordi jeg ønsker at skabe et endnu bedre Danmark og give mit bidrag dertil. Men det ændrer ikke på, at vi er rigtig godt på vej, og at rigtig mange helt tilbage i 2019 sagde: I kommer ikke til at kunne levere på jeres mål. Men vi kommer til at levere på vores mål.

Det, der er så fantastisk, synes jeg, ved den måde, vi har grebet det an på nu i 5 år i Danmark, er jo, at vi har gjort det på en måde, uden at uligheden er steget, og uden at vi er blevet uvenner i Danmark – uden at de har splittet os, at vi er et af de mest ambitiøse lande på klimaområdet.

Der er i øvrigt også andre områder, hvor jeg ikke er tilfreds: på kriminalitetsområdet. Det vil jeg altid nævne som noget af det første, for ja, der er masser af udfordringer på rigtig, rigtig mange områder, men hvis dit barn bliver slået ned en aften, har jeg svært ved at få øje på noget, der er vigtigere end at beskytte det barn.

Kl. 01:51

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard.

Kl. 01:51

Martin Lidegaard (RV):

Der er vi helt på linje, også med hensyn til den dræbte dreng i Husum. Men jeg vil alligevel gå tilbage til det grønne, for jeg ved jo, at hele krigen i Ukraine også ligger statsministeren meget på sinde, ligesom det gør for mig selv. Vi har jo reduceret importen af gas fra Rusland meget, men vi støtter stadig Putins krig indirekte gennem vores import af gas. Og der kigger jeg så på Danmark. I den her regerings tid har vi ikke været i stand til at reducere forbruget af gas i Danmark, når man kigger på vores bruttoenergiforbrug i 2022 og 2023. Det synes jeg ikke er godt nok. Jeg tror egentlig godt, vi kunne gøre mere for at forcere omstillingen til grøn fjernvarme og til at bruge mindre gas i industrien osv. Så kunne vi ikke være

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 01:51

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har personligt i mange år været imod, at vi importerer gas fra Rusland. Jeg er imod afhængighed af lande, med hvem jeg ikke deler værdier. Hvis jeg husker ret, og det er med det forbehold, at jeg ikke husker alle tal, mener jeg, at vi er der nu, hvor vi i EU har reduceret vores import, altså vores forbrug af russisk gas med cirka tre fjerdedele, siden krigen startede. Det synes jeg sådan set er ret godt gået. Det er egentlig imponerende, synes jeg, at vi er nået så langt. Vi er ikke langt nok, og det er jo derfor, vi i Danmark presser på for at holde fast i et højt ambitionsniveau både nationalt og på europæisk plan.

Kl. 01:52

Formanden (Søren Gade):

Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 01:52

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg tror, vi er en del, der nu i en 13-14 timer har ventet spændt på, hvad det egentlig var, statsministeren gerne ville sige om store bededag. Hun havde overvurderet eller undervurderet danskernes reaktion, men betyder det også, at hun måske har vurderet sin egen reaktion i et andet lys? Altså det at man gik hen over hovedet på kirken, hen over hovedet på fagbevægelsen og hele den danske befolkning. Er det sådan, at statsministeren måske i dag er et sted, hvor hun er villig til at sige, at det var en fejl, at store bededag blev afviklet, og at nu, hvor jeg tror finansministeren har fundet, var det 10 mia. kr. mere bare her de seneste dage? er i en situation, hvor hun kan sige, at vi får den tilbage? Hvor er statsministeren i forhold til hele den tale om store bededag, vi hørte i indledningen?

Kl. 01:53

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 01:53

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg er nok ikke et andet sted end for de knap 17 timer siden, da jeg var inde på emnet sidst. Jeg tror, det er vigtigt at sige, at det her jo ikke kun er et spørgsmål om økonomi. Det er også et spørgsmål om beskæftigelse. Dansk økonomi klarer sig overraskende og imponerende godt. Det gør vi af flere årsager. En af dem, og en af de mest centrale, er, at vi har en tårnhøj beskæftigelse, og at vi har lav ledighed. Men vi mangler også arbejdskraft, og et af de områder, hvor jeg selv er allermest bekymret for manglen på arbejdskraft, er på ældreområdet.

For vi kan hverken tilvejebringe den omsorg eller den pleje, jeg ønsker vi skal kunne, hvis der ikke er medarbejdere nok. Det gør vi en masse for at løse; et lønloft, bedre uddannelse på social- og sundhedsuddannelserne, men også ved at sikre, at beskæftigelsen stiger i Danmark. Og så kan jeg i øvrigt ikke genkende billedet af, at vi har truffet beslutningen hen over hovedet på andre. Der er truffet en politisk beslutning. Det gør vi i Folketinget, og det gør vi jo, også selv om alle ikke er enige i den.

Kl. 01:55

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Morten Messerschmidt (DF):

Men det tror jeg måske siger mest om statsministeren, for jeg tror, at både fagbevægelsen og kirken og befolkningen føler og oplever, at der lige her er truffet en fuldstændig utidig beslutning hen over hovedet på dem.

I forhold til det der med mangel på arbejdskraft, mon ikke vi så kan løse det på en anden måde end at afvikle vores helligdage? Vi ved, at hvis vi bare i Danmark var lige så gode som nordmændene og svenskerne til at holde vores ældre på arbejdsmarkedet, så havde vi langt flere. Hvis vi var lige så gode som andre lande til at holde f.eks. handicappede på arbejdsmarkedet, så havde vi langt flere. Behøver vi virkelig at afvikle vores helligdage for at holde på arbejdskraften? Jeg forstår det ikke helt. Og når statsministeren går ind for det, må det jo også have en årsag. Det kan ikke bare sådan komme ud af det blå, fordi hun føler, at hun vil gå bodsgang. Det må jo have en grund.

Kl. 01:55

både at foretage store investeringer i det, vi er fælles om – der ligger en 2030-plan, hvor der er albuering til yderligere investeringer, f.eks. på sundhedsområdet og inden for psykiatrien for at nævne et par eksempler – samtidig med at der, ja, er givet nogle skattelettelser.

Men vi har været gennem en periode med inflation. Jeg har jo godt kunnet iagttage, hvor svært det har været for også helt almindelige danske lønmodtagere med stigende renter, på et tidspunkt meget, meget stigende energiudgifter, stigende udgifter til fødevarer at få pengene til at række. Den enlige mor eller far, der nu får et forhøjet beskæftigelsesfradrag, under jeg det.

Jeg vil vedholdende være stolt af alt det, vi er lykkedes med på klimaområdet, og jeg synes, det er ærgerligt, at det bliver talt ned. For vi er faktisk et af de lande, der reducerer aller mest. Det er godt gået, Danmark.

Kl. 01:59

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.**Statsministeren (Mette Frederiksen):**

For det første vil jeg tillade mig at rette et ord, for der bliver sagt helligdage, i flertal. Det er der ikke tale om, det var der ikke tale om, og det kommer heller ikke til at være på tale, uagtet hvad man måtte lave af videoer i Dansk Folkeparti. Det er helt rigtigt, at det ville være godt at holde flere seniorer på arbejdsmarkedet, hvis vores seniorer vel at mærke er i stand til at arbejde stadig væk, og også seniorernes beskæftigelse i Danmark har faktisk været stigende over den seneste periode. Det har jeg også lige haft en diskussion med fru Pia Olsen Dyhr om.

Der, hvor jeg er enig med ordføreren, er i forhold mennesker med funktionsnedsættelser. Det er vi faktisk ikke ret gode til i Danmark, og det er synd og ærgerligt for den enkelte, men vi går også glip af nogle rigtig, rigtig gode kolleger, når vi ikke er bedre til at inkludere på det danske arbejdsmarked. Så lad os endelig snakke videre om, hvordan vi bliver bedre til det.

Kl. 01:56

Formanden (Søren Gade):
Fru Franciska Rosenkilde.

Kl. 01:59

Franciska Rosenkilde (ALT):

Men vil statsministeren anerkende, at det private forbrug i Danmark er meget udledende? Det er over tre gange så højt som det, man anbefaler, hvis vi skal leve op til Parisaftalen. Så på trods af det private forbrug i Danmark, og samtidig med at uligheden stiger og mistrivlsen stiger i vores samfund, bruger man altså milliarder på skattelettelser til primært de mennesker, der i forvejen har mest i vores land. Så hvordan hænger det sammen at øge det private forbrug og så samtidig sige, at man vil en ambitiøs klimahandling?

Kl. 01:59

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 01:59

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det interessante er jo, at vi lykkes med flere ting på samme tid i Danmark. De fleste af de skattelettelser på personskatteområdet, der bliver givet, er til helt almindelige mennesker, der er i arbejde – helt almindelige mennesker, der er i arbejde – med et særligt forhøjet beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere. Det synes jeg da som socialdemokrat er en god idé.

I forhold til udledningerne og det, vi er i gang med på CO₂-området, er det jo ikke ret lang tid siden, vi fik de nye tal for industrien. Det er fantastisk, at vores produktionsvirksomheder lykkes med at reducere deres CO₂-udledninger. Det er jo det, verden har brug for. Det er nogle konkrete skridt fremad. Det viser vi i Danmark, og det tror jeg sådan set også kommer til at inspirere andre.

Kl. 02:00

Formanden (Søren Gade):
Fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 02:00

Susie Jessen (DD):

Tak for ordet, og tak for indledningen om de mærkeligste 20 km i mit liv. Jeg vil sige, at jeg blev lidt nervøs, da de sagde, at de var antifascister. Men jeg skyndte mig sådan nærmest at skribe: Jeg synes i øvrigt, Pelle er meget flink. Og så gik det faktisk rigtig fint derfra, så det var en god tur.

Men i øvrigt har jeg jo et ret alvorligt spørgsmål herefter. For statsministeren siger, at Gud har vigepligt, når religion og politik støder sammen. Men var det tilfældet med koranloven? Var det tilfældet i Aarhus, hvor vi så den socialdemokratiske borgmester Jacob Bundsgaard sige nej til et forbud mod kønsopdelt svømning? Der er

Kl. 01:57

Kl. 01:57

Kl. 01:57

Kl. 01:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Franciska Rosenkilde, Alternativet. Værsgo.

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Statsministeren siger, at regeringen når sine 2025-mål, men det viser sig vist mere at være en skrivebordsøvelse end reel klimahandling. Noget af det, som er det aller mest CO₂-udledende i Danmark, er det private forbrug. Til gengæld har regeringen lavet skattelettelser for over milliarder, som vil bidrage til det private forbrug. I stedet for at investere i grøn omstilling og i velfærd, i omsorg, i vores samfund har regeringen valgt at lave skattelettelser for milliarder. Hvordan hænger det sammen med at ville en grøn omstilling?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det er jo ikke rigtigt. Det er ikke »i stedet for«. Det er ikke »i stedet for«, for det, vi har gjort nu igennem snart halvandet år, er

ni foreninger i Aarhus, der praktiserer det her. Var det tilfældet, da Socialdemokratiets spidskandidat Christel Schaldemose var medarrangør på et møde med en islamistisk bevægelse med kønsopdeling? Havde Gud vigepligt, da de her socialdemokrater agerede, som de gjorde?

Kl. 02:01

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:01

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har allerede sagt, at jeg ikke har deltaget i de møder. Så jeg kan jo sige, at jeg ikke bryder mig om kønsopdelte møder i politik. Jeg vil ikke selv deltage i dem. Jeg bryder mig ikke om kønsopdelt svømning. Jeg kommer ikke til at bifalde det på noget tidspunkt, og her kan jeg så have en uenighed med andre. For f.eks. den kønsopdelte svømmeundervisning er jo et udtryk for, at man lader nogle voksne tillægge nogle børn noget seksuelt. Jeg er gammel svømmelærer, jeg er socialdemokrat, jeg er kvinde, og jeg anerkender simpelt hen ikke den måde at se på børn på.

Jeg synes ikke, vi skal bøje os for religiøse dogmer, og jeg synes ikke, vi skal bøje os for noget, som i mine øjne er meget langt væk fra vores egen kulturarv.

Kl. 02:02

Formanden (Søren Gade):
Fru Susie Jessen.

Kl. 02:02

Susie Jessen (DD):

Jamen jeg er fuldstændig enig, men hvordan skal vi så få det stoppet? For hvis Socialdemokratiet siger nej til forslag om forbud mod kønsopdelt svømning i Folketingssalen og man efterfølgende også siger nej ude i kommunerne, når der sidder socialdemokratiske borgmestre, der siger nej, så er det jo fint, at statsministeren siger de her ting. Men Socialdemokratiet har jo magten til at få det stoppet. Men det gør man jo ikke, hverken her eller ude i kommunerne, og så er det bare ord. Så er det jo bare ord til sidst. Så sker der jo ingenting.

Kl. 02:02

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:02

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er i hvert fald forkert at sige, at der ikke sker noget. For den udlændingepolitik, vi fører i Danmark i dag, er en hård udlændingepolitik, det er en stram udlændingepolitik, det er en nødvendig udlændingepolitik, og hvis der var noget, jeg kunne ønske mig, var det, at vi var gået i gang med det her på et langt tidligere tidspunkt i Danmark.

Selvfølgelig vil der være uenigheder på kryds og tværs i Danmark om nogle af de her spørgsmål. Jeg håber, hvad angår kønsopdelt svømning, at flere vil indse, hvad det er, det har sine rødder i, og derfor få det stoppet.

Kl. 02:03

Formanden (Søren Gade):
Signe Munk, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 02:03

Signe Munk (SF):

Tidligere i dag kom statsministeren med en kærdkommen erkendelse af, at det var forkert at tale danskernes arbejdsmoral ned under gulvbrædderne. Men hvordan vil danskerne egentlig mærke, at stats-

ministeren har ændret holdning? Store bededag kommer ikke igen. Pensionsalderen skal være 75 år uden forbedringer af tilbagetrækningsmulighederne. Så kan statsministeren ikke folde lidt ud, hvordan danskerne vil mærke, at statsministeren trods alt ikke længere mener, at de har en slatten arbejdsmoral?

Kl. 02:03

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:04

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men fru Signe Munk, det der har jo ingen rimelighed i sig. Jeg har da aldrig nogen sinde talt om en slatten arbejdsmoral. Det er jo ganske enkelt ikke korrekt. Jeg har aldrig talt danskernes arbejdsmoral ned under gulvbrædderne. Det er jo ikke en rimelig gengivelse af, hvad jeg har sagt. Det er *ikke* en rimelig gengivelse.

Det, man til gengæld kan gengive, er, at ja, selvfølgelig er vi optaget af at have en høj beskæftigelse i Danmark. Det er jo det, der er forudsætningen for at kunne finansiere alle de mange, tror jeg i øvrigt ufinansierede ønsker fra SF. Vi kan jo ikke have gode daginstitutioner, vi kan ikke gøre noget ved vandmiljøet, vi kan ikke gøre noget ved folkeskolen, hvis ikke vi har et ordentligt skattegrundlag. Skattegrundlaget i Danmark i dag hænger i allerhøjeste grad sammen med, om vi danskere går på arbejde.

I forhold til det der med pensionsalderen forstår jeg faktisk ikke helt, hvad det er, SF siger. For ja, vi står på mål for de beslutninger, vi traf tilbage i 2006, om pensionsalderen. Men vi har jo meget klart sagt fra Socialdemokratiets side, at der bliver nødt til at være en mulighed for en værdig tilbagetrækning. Det er jo derfor, vi har lavet Arnepensionen. Det er jo ikke SF, der foreslog Arnepensionen. Det var Socialdemokratiet.

Kl. 02:05

Formanden (Søren Gade):
Fru Signe Munk.

Kl. 02:05

Signe Munk (SF):

Det bliver jo mere og mere kulørt, hvad statsministeren måtte have sagt, ment og oplevet i en instagranboble. Det korte af det lange er jo bare, at statsministeren har talt danskernes arbejdsmoral ned og givet en opsang til, at der skulle arbejdes hårdere bl.a. ved at sammenligne med, hvor længe russerne bliver ved samlebandet. Men det, jeg egentlig også godt kunne tænke mig at få at vide af statsministeren, er: Kommer der nogen initiativer til at skabe et arbejdsmarked, som i højere grad hænger sammen med det liv, man også lever, f.eks. som SF's forslag om, at man midlertidigt kan gå ned i tid, hvis livet ramler?

Kl. 02:05

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:05

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Lad os bare tage den med samlebandet, for jeg tror egentlig godt, SF ved, at det er taget ud af en sammenhæng. Jeg bliver spurgt – i øvrigt på en konference her i Folketinget – om, hvordan jeg forholder mig til, at Rusland nu har omlagt sin økonomi til at være en krigsøkonomi. Og jeg vil være helt ærlig og sige, at det bekymrer mig, at Rusland i dag er i stand til at producere våben hurtigere, end vi selv er. Ja, det er jeg bekymret over, og det er jeg i særdeleshed, fordi vi ved, at Rusland i en periode på et sted mellem 2 og 5 år vil være i stand til at rette et angreb ind i et NATO-land. Så det

var en metafor. Det var ikke konkret ment, at nogen, ej heller i Danmark, skal stå ved et samlebånd, og det tror jeg egentlig godt at SF's ordfører ved.

Kl. 02:09

Kl. 02:06

Formanden (Søren Gade):

Hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance, værsgo.

Kl. 02:06

Steffen Larsen (LA):

Mange tak. Jeg tvivler faktisk ikke på statsministerens eller for den sags skyld hr. Frederik Vads oprigtige bekymring over indvandringens negative konsekvenser, men jeg er bekymret over Socialdemokratiets forfatning. For lider Socialdemokratiet reelt under den infiltration, vi hører om? Når både erhvervsministeren og spidskandidat Christel Schaldemose er taget til kønsopdelte vælgermøder med islamisk bøn, er det så et udtryk for infiltration? Og hvad med koranloven, som blev vedtaget med et flertal her i Folketingssalen? Er den et udtryk for den infiltration, når man vælger at gradboje de danske værdier, grundlovens ytringsfrihed osv. for et ydre islamisk pres?

Kl. 02:07

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 02:07

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Koranloven synes jeg handler om noget helt andet. Vi har haft diskussionen før her i Folketingssalen. Igennem mange hundrede år har kloge, modige og fremsynede mennesker på verdensplan kæmpet for retten til at skrive, til at udgive og til at få lov til at formulere sig i bogform. I alle de mange hundrede år er der ingen, der har kæmpet for retten til at urinere på andres hellige skrifter, til at skænde andres hellige skrifter og til at brænde andres hellige skrifter. For mig er det ikke ytringsfrihed. For mig er det bare dumt. Jeg synes ikke, man skal brænde den bibel, som den danske folkekirke bygger på, og hvis nogen gør det, vil jeg, uden jeg selv er meget troende, blive ked af det på andre kristnes vegne. Den forståelse kan jeg godt have for andre.

Så for mig er koranloven i virkeligheden et udtryk for dansk sund fornuft og pragmatisme og for, at ytringsfriheden er noget, man bruger til at sige noget. Men med hensyn til ytringsfrihed til at brænde bøger er der i hvert fald ikke så mange andre, der har benyttet sig af det gennem verdenshistorien. Der var nogen, der gjorde. Det synes jeg ikke der er nogen grund til at gentage.

Kl. 02:08

Formanden (Søren Gade):

Hr. Steffen Larsen.

Kl. 02:08

Steffen Larsen (LA):

Nå, men så lad os holde fast i det med infiltration. De socialdemokratiske vestegnsborgmestre advarede mod indvandringens negative konsekvenser i 1980'erne. Der havde Ishøj 12 pct. indvandrere. I dag har Ishøj 45 pct. indvandrere, der forresten er stemmeberettigede til kommunalvalget, og nu mener vestegnsborgmestrene fra Socialdemokratiet pludselig, at det er forkasteligt, hvad hr. Frederik Vad har udtalt og kritiseret, og at regeringens politik er for højreorienteret, når det kommer til indvandringen. Så hvad er der mon sket med Socialdemokratiet på Vestegnen? Er de blevet infiltreret, siden de pludselig har skiftet holdning og pludselig mener, at indvandringen ikke er noget problem?

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 02:09

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er meget interessant, at den socialdemokratiske udlændingepolitik altid bliver påduttet forskellige begreber. Der er ingen tvivl om, at vi har taget et meget, meget stort ryk på udlændingepolitikken og flyttet os gevaldigt. Det har jeg selv investeret mange år og mange kræfter i, og det er jeg glad for, for jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er det rigtige for vores land. Det er også vigtigt at sige, at der er mange med udenlandsk baggrund, der er kommet til Danmark, som klarer sig godt i vores land, som opfører sig ordentligt, og som bidrager til vores land, men der er for mange, der ikke gør, og det er derfor, vi fører en stram udlændingepolitik. Har der været diskussion omkring hr. Frederik Vad og hr. Frederik Vads udtalelser? Ja, men han har fuldstændig og aldeles partiets og min opbakning.

Kl. 02:10

Formanden (Søren Gade):

Hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 02:10

Rasmus Jarlov (KF):

Det lyder, som om statsministeren aldrig har hørt om Martin Luther, når jeg hører svaret på hr. Steffen Larsens spørgsmål. Han var temmelig grov over for paven dengang og kæmpede for religionskritik – det er ham, hele vores folkekirke bygger på.

Men det, jeg egentlig vil spørge om, er bureaukratiet. Det er jo eksploderet under statsministeren. Antallet af administratorer og ledere i staten er steget med 28 pct. – heraf 20 pct. siden 2019, hvor statsministeren blev statsminister. Vi har passeret 100.000 mennesker i det offentlige, der arbejder med administration. Vi mangler jo soldater, vi mangler pædagoger, vi mangler håndværkere, men i stedet får vi bureaukrati og administration. Kuren mod det er jo mere simple regler. Jeg ser ikke ret meget fra regeringen i forhold til at lave mere simple regler. Vi ser i hvert fald, at summen af det er, at det stiger og stiger. Og nu overvejer regeringen differentieret moms, som vil forøge kompleksiteten i vores i forvejen hårdt prøvede skattesystem, acontoordninger, nye tilbagetrækningsordninger osv. osv.

Vil statsministeren erkende, at der skal en helt anden politik til, hvor man virkelig prioriterer simplicitet? Og er der nogle ting, hvor regeringen vil sige nej, fordi det simpelt hen er for kompliceret? For ellers vil det bare fortsætte med at vokse.

Kl. 02:11

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 02:11

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er faktisk en god kommentar til det, der er dilemmaet, for jeg synes, der er kommet for meget administrativt personale. Og det er ikke en kritik af de pågældende, for det er os, der har ansvaret for den lovgivning, der er her i huset. Men meget af det har vi jo gjort med åbne øjne. Jeg synes, det er en god idé at ansætte flere i dansk politi – det har vi gjort. Jeg synes, det er en god idé at ansætte flere i kriminalforsorgen – det har vi gjort. Vi er i gang med en massiv oprustning af dansk forsvar. Kræver det flere soldater? Ja. Kræver det også andre typer medarbejdere? Ja, det gør det.

Meget af det her gør vi jo med åbne øjne; det kan bare ikke forklare hele stigningen. Og der er jeg sådan set et langt stykke ad vejen enig i, at det fordrer nogle mere enkle regler. Det er jo det,

vi er i gang med nu, f.eks. på folkeskoleområdet, når vi tager ni ud af ti bindende mål ud. Det er det, vi gør, når vi samler tilsynene på ældreområdet og fjerner nogle af tilsynene. Så den arbejds metode tror jeg er rigtig. Jeg tror, at hvis ikke vi havde sat os et meget klart mål om, at ni ud af ti mål skulle væk, så havde vi aldrig fjernet ni ud af ti mål. Kan vi bruge den arbejds metode på andre områder? Ja, det tror jeg vi kan.

Kl. 02:12

Formanden (Søren Gade):
Hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 02:12

Rasmus Jarlov (KF):

Men jeg tror, der skal nogle andre arbejds metoder til, for vi kan jo se, at summen af det er, at det bare fortsætter opad. Der er kommet 11.500 mere bare i statsministerens regeringstid, som arbejder med administration i det offentlige. Det er en kæmpe stor stigning. Altså, man kan sige, at det har taget rigtig mange år at komme op på ca. 90.000, og nu er vi over 100.000, og den stigning er sket under statsministeren. Finansministeren er lige kommet med et udspil om, at der skal reduceres med 1.000, men det er jo så 11 skridt frem og 1 tilbage.

Så skeen skal over i den anden hånd, og vi har brug for, at vi siger nej til nogle ordninger. Komplicerede skatteregler som eksempelvis differentieret moms vil være gift for det. Er det virkelig noget, man ønsker? For det kommer bare til at vokse, hvis ikke vi prioriterer den her simplicitet.

Kl. 02:13

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:13

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Dilemmaet i det, der bliver spurgt til, er rigtigt, altså at ofte indfører vi meget komplicerede regler her, og det medfører så, at der skal ansættes flere medarbejdere til at sikre det. Derfor kan jeg meget godt lide tanken om, at vi forenkler. Det tror jeg vi kan gøre på en række områder. Jeg tror ikke på, at vi kan genoprette et skattesystem, som der var blevet skåret alt for meget ned på, uden at ansætte flere medarbejdere. Og jeg tror ikke på, at vi kan få retssikkerheden tilbage i vores domstole, hvor ventetiden har været for lang, uden at der bliver ansat flere. Så på nogle områder ønsker vi flere medarbejdere, men til gengæld er der så noget, vi må have mindre af. Det skal vi så også være enige om her i Folketinget, for vi kan ikke få alle de svar, vi gerne vil have, hvis der skal dokumenteres mindre, og det synes jeg der skal.

Kl. 02:14

Formanden (Søren Gade):
Fru Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 02:14

Victoria Velasquez (EL):

Tak. Jeg vil gerne komme ind på noget, der for befolkningen, for Enhedslisten og for mig er et af de vigtigste og største spørgsmål. Det handler om tryghed og frihed for den enkelte, det handler om, hvilken retning vi gerne vil have vores samfund i. Det handler for mig også om at have været med til at begrave alt for mange i en alt for ung alder, hvor det især var det at have et hårdt arbejdsliv, som betød, at deres liv ikke blev længere. Og ja, vi skal gøre rigtig meget i forhold til arbejdsmiljøet og alle de forskellige ting, men rigtig meget handler også om, hvad det er for et seniorliv, der venter dem, og det bekymrer mig rigtig, rigtig meget, hvis ikke vi gør

noget ved den stigende pensionsalder. En mand på 30 år, der har en grundskoleuddannelse, ser frem til at kunne blive 76 år, hvis man tager det i gennemsnit; nogle lever ikke engang så lang tid. Og med den stigende pensionsalder og også med retten til tidlig pension, der bliver ved med at stige, bliver det uretfærdigt og uværdigt og skævt, og der vil jeg gerne høre, hvad statsministerens svar er til dem.

Kl. 02:15

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:15

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Så længe Socialdemokratiet har noget at skulle have sagt i dansk politik, vil vi aldrig acceptere, at det er uværdigt. Det er derfor, vi har kæmpet for at få Arne ind. Hvis vi lige skruer tiden lidt tilbage, vil jeg sige, at Enhedslisten jo ikke var med til at lave velfærdsforliget tilbage i 2006 og har derfor ikke været med til at lave det, der er selve motoren eller en af de vigtigste motorer i dansk økonomi. Det er vi så heldigvis nogle andre partier, der har taget ansvar for. Så sker der det efterfølgende, at der er nogen, der får den idé at forringe efterlønnen ganske meget, og derfor har vi så måttet finde på noget nyt for at sikre, at lønmodtagere efter et langt arbejdsliv kan trække sig tilbage. Det spor vil vi blive ved med at forfølge.

Jeg synes også, det er vigtigt at sige, at i takt med vi bliver ældre, må vi også lægge til grund, at vi så skal arbejde længere. Men det kan vi jo kun, hvis vores krop og sjæl kan følge med, og derfor er det i mine øjne vigtigt, at der er en værdig tilbagetrækning, hvor man ikke skal spørge om lov, men hvor man har retten efter at have været mange år på arbejdsmarkedet. Det er derfor, Arne pensionen er så god.

Kl. 02:16

Formanden (Søren Gade):
Fru Victoria Velasquez.

Kl. 02:16

Victoria Velasquez (EL):

Men det bliver bare ikke værdigt, hvis tidlig pension bliver, efter man er fyldt 70 år, når vi ved, at folk har brug for den lang tid før. Der er også et problem i, at vi simpelt hen ikke lever op til den aftale, jeg egentlig synes vi har lavet, om, at vi vil passe bedre på hinanden i forhold til det arbejdsmiljø, der skal være, men netop også muligheden for, at man kan trække sig tidligere tilbage. For hvis tidlig pension bliver ved med at være koblet op på den stigende pensionsalder, når nogen jo ikke engang at leve, til de får retten til tidlig pension. Så jeg forstår bare ikke, hvorfor Socialdemokratiet holder så stædigt fast i det, når vi ellers faktisk kunne få et flertal for at lave det om.

Kl. 02:17

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:17

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen vi kommer da til løbende at forholde os til pensionsalderen, hvad det er for et arbejdsmarked, der er, og hvad det er for nogle vilkår, der gælder for danske lønmodtagere. Det kommer vi da til hele tiden løbende at forholde os til. Det var derfor, vi indførte en Arne pension for ganske få år siden, altså fordi vi, når vi kiggede på dem, der havde været længst tid på arbejdsmarkedet, kunne se, at der manglede lige præcis retten til tidlig, værdig tilbagetrækning. Det øje vil Socialdemokratiet altid have på det danske arbejdsmarked. Det ændrer så ikke på, at når vi lever længere, må vi hver især også

forvente, at vi skal bidrage mere til det her samfund. Men det kan vi jo altså kun, hvis vi er i stand til at gøre det. Nogle seniorer er, men bestemt ikke alle.

Kl. 02:18

Formanden (Søren Gade):

Fru Lisbeth Bech-Nielsen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 02:18

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Tak. Jeg vil gerne fortsætte lidt i samme spor, for velfærdsforliget blev jo netop præsenteret som et kompromis, hvor man sagde, at den daværende efterløns- og pensionsalder skulle stige i takt med levealderen, og til gengæld lavede man nogle ret gode initiativer i forhold til borgernes stilling på arbejdsmarkedet. Men hovedbudskabet var jo, at de penge, som man kunne få i råderummet i statskassen, skulle bruges på velfærd. Siden finanskrisen, siden år 2011, mangler der 50 mia. kr. i velfærden, hvis den skulle være fulgt med samfundsudviklingen generelt. Det er et svar, vi har fået fra Finansministeriet.

Mener statsministeren, at man har levet op til den kontrakt, den aftale, man sagde man indgik med danskerne, om at bruge de penge på velfærd?

Kl. 02:19

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 02:19

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg står egentlig lige og undrer mig over, hvorfor SF lavede en skattereform for mere end 10 år siden, som i øvrigt var skævere end den personskattereform, vi laver nu, hvis det der har været SF's synspunkt siden tilbage i 2006; så har man jo ikke skullet bruge penge på miljø eller på en skævere skattereform end den personskattereform, den her regering laver.

Jeg mener, at vi står over for et behov for at investere mere i vores velfærdssamfund. Økonomaftalerne med kommuner og regioner er lige oppe over. Når der er en stærkere økonomi, skal det selvfølgelig kunne mærkes i vores nære velfærd. Så vi vil meget gerne, også sammen med SF, prioritere velfærd, men jeg synes bare, at SF bliver nødt til lige at huske på, at man selv stod bag en skattereform, og det er altså, efter at man havde indgået aftalen tilbage i 2006.

Kl. 02:20

Formanden (Søren Gade):

Fru Lisbeth Bech-Nielsen.

Kl. 02:20

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Jeg synes, at det er en statsminister med et forklaringsproblem, som ikke vil svare på et simpelt spørgsmål om, om man har overholdt den aftale med danskerne om, at det råderum, der blev skabt, skulle bruges på velfærd. Vi kan se, at siden år 2011 mangler der 50 mia. kr. i velfærden. Man kan også sige det på en anden måde: Af det nye råderum, der er tilvejebragt, skal det hele og mere til bruges for at komme tilbage på 2015-niveau.

Så vil statsministeren ikke prøve at svare mig på mit spørgsmål?

Kl. 02:21

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 02:21

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det lykkedes i hvert fald SF's ordfører at gå behændigt uden om det spørgsmål, jeg stillede. Man kan jo godt have en dialog i Folketings-

salen. Det undrer bare mig, hvorfor man i SF, hvis man siden 2006 har ment, at det økonomiske råderum kun skulle bruges på velfærd, så lavede en skattereform dengang – i øvrigt en skattereform, der var skævere end den, vi laver nu.

Vi har et økonomisk råderum, og jeg synes, at vi skal bruge det klogt. Jeg mener, at der er behov for investeringer i vores velfærd, men er der også plads til andre prioriteter? Ja, det mener jeg vi har vist med det her. Jeg mangler jo faktisk lidt at høre, om SF har tænkt sig at rulle de her skattelettelser tilbage, bl.a. for enlige forsørgere, for det skal danskerne jo så i hvert fald have at vide.

Kl. 02:21

Formanden (Søren Gade):

Fru Lotte Rod, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 02:21

Lotte Rod (RV):

Hvis statsministeren virkelig mener, at børn skal være mindre på skærm, hvad er så egentlig statsministerens plan for at bruge de penge, der skal til for at lave gode sfo'er og klubber? For dengang jeg var barn, kunne man lære at lege ved at være ude på vejen og kigge på de store børn og finde ud af, hvordan man kom ind i legen, men børn er jo ikke på vejen mere, og det gør bare, at vores fritidshjem og vores sfo'er og klubber bliver desto vigtigere. Så hvad er regeringens plan for, at de bliver lige så gode, som de var engang?

Kl. 02:22

Formanden (Søren Gade):

Statsministeren.

Kl. 02:22

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg er meget, meget glad for, at den radikale ordfører har fokus på leg. Det er jo ikke noget, vi diskuterer så tit her i Folketingssalen, men barnets leg er helt utrolig afgørende for, hvordan vi udvikler os som mennesker. Vi har haft lejlighed til at snakke om det før. Jeg synes, det er rigtigt også at have en diskussion, når vi prioriterer vores økonomi, om, hvordan vi sikrer fritidsområdet. Det er jo ikke kun det, der sker i sfo'en eller klubben. Det er i allerhøjeste grad også det, der sker i vores frivillige foreninger. Så vil jeg bare gerne sige, og her lyder jeg nok lidt gammeldags, at vi voksne altså ikke skal være inde over alt i barnets leg. Jeg kunne sådan set godt tænke mig, at børnene fik noget mere albuenum til bare at pile rundt udenfor, som børn fik lov til en gang. Så jeg tror ikke, alt skal være voksenstyret, jeg tror ikke, alt skal være pædagogstyret, og jeg er hundrede procent sikker på, at det ikke skal være skærmstyret.

Kl. 02:23

Formanden (Søren Gade):

Fru Lotte Rod.

Kl. 02:23

Lotte Rod (RV):

Men dengang man lavede de lange skoledage, tog man pengene fra vores fritidshjem og sfo'er. Nu laver vi så heldigvis kortere skoledage, men hvorfor vælger regeringen så at tage pengene fra sfo'erne og fritidshjemmene igen? Det giver jo ingen mening. Hvorfor har regeringen ikke nogen større ambitioner for, hvor fede værksteder vi vil have til vores børn om eftermiddagen? I det hele taget kunne det være, at det var det allerbedste, regeringen kunne gøre, hvis man virkelig gerne ville have, at der var nogle flere, der skulle tage nogle erhvervsuddannelser. Så sørg da for, at der om eftermiddagen er træværksteder og musikværksteder, og at man kan få lov til at prøve alt muligt af. Så hvad er regeringens plan for at prioritere vores fritidspædagogik?

Kl. 02:23

Kl. 02:26

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det lyder som en utrolig dejlig eftermiddag, og jeg synes, det har en meget tæt sammenhæng med det, vi er i gang med på folkeskoleområdet, hvor vi gør den meget mere praktisk, og hvor vi også – og jeg siger det i al venskabelighed – synes jeg, går lidt op imod den radikale uddannelsespolitik, som jeg synes ofte har haft et meget teoretisk tangerende til akademisk sigte. Nu prioriterer vi de praktiske fag. Vi prioriterer en juniorlærere. Vi omfordeler penge fra universiteter til erhvervsuddannelser. Jeg vil selvfølgelig meget gerne også være med til at diskutere, om vi kan gøre mere for fritidslivet. Jeg vil bare være ked af det, hvis vi tror, at det er den eneste ramme for vores børns liv. For jeg tror, vi har behov for at nytænke meget af det omkring vores børn af unge, og den der skærm er i mine øjne mere ødelæggende end så meget andet omkring vores børn i dag.

Kl. 02:24

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Jeg vil godt lidt tilbage til et spørgsmål, som har verseret i den her debat, lige så længe vi har siddet her i snart et døgn tid. Det er spørgsmålet om Socialdemokratiets problemer, og jeg mener virkelig, det er problemer med de mærkværdigheder, der foregår. Hr. Morten Bødskov, minister, og fru Christel Schaldemose, spidskandidat til europaparlamentsvalget, har deltaget i møder, og har nu opdaget – ser det ud til, for man har fuldstændig vidst det – hvad det var, man gik ind til. Erhvervsministeren roser den person, som ledede mødet med en islamisk bøn, som sin gode ven. Fru Christel Schaldemose var selv med til at arrangere mødet med en islamistisk organisation, og det duer ikke, at statsministeren nu bare svarer, som jeg har hørt hidtil, at man også er imod kønsopdelt svømning osv.

Jeg vil godt vide, om statsministeren tager fuldstændig afstand fra det, der åbenbart foregår i Socialdemokratiet i øjeblikket, hvor statsministeren prøver at fortælle, at man fuldstændig har omlagt udlændingepolitikken. Men på mig virker det ikke sådan.

Kl. 02:26

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg tror nok, at det møde, hr. Morten Bødskov deltog i, var tilbage i 2017, og det er trods alt noget tid siden. Jeg var ikke til stede på de møder, der bliver omtalt, så jeg ved ikke, hvad det er, der er foregået. Jeg kan jo give min egen holdning til kende, og jeg er ikke tilhænger af kønsopdelte politiske møder. Det er jeg ikke i Socialdemokratiet, det er jeg heller ikke i andre sammenhænge. Som jeg sagde det før, og det kan jo lyde sådan lidt frisk, så mener jeg, at Gud har vigepligt, når det handler om vores demokrati og vores politiske arrangementer og diskussioner og møder i Danmark.

Kl. 02:26

Formanden (Søren Gade):
Fru Pia Kjærsgaard.

Pia Kjærsgaard (DF):

Det er jo det samme svar, vi får hele tiden, og det, jeg tror der er behov for, er, at statsministeren erkender, at der altså er nogle ledende personer i statsministerens parti, som har en anden opfattelse. Det må de jo have, siden de deltager i sådan nogle møder. Så lad os sige: Okay, det var i 2017 – jeg synes, det er slemt nok – men det nylige møde med fru Christel Schaldemose, som er spidskandidat til det valg om godt og vel 10 dage, eller hvornår der er, er da et kæmpe problem. Der synes jeg, man har behov for, at statsministeren siger: Det går ikke. Jeg har sagt det, og det vil jeg simpelt hen ikke finde mig i. Jeg er ligeglad med, hvad statsministeren umiddelbart mener om denne sag. Det har vi hørt så tit, men hvad mener statsministeren om, at så ledende politikere inden for hendes eget parti åbenbart svigter i den her sag?

Kl. 02:27

Formanden (Søren Gade):
Statsministeren.

Kl. 02:27

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Som jeg sagde det før, har jeg ikke deltaget i de møder. Jeg kender ikke til dem andet end det, der blev sagt her i Folketingssalen. Jeg synes, vi skal være meget, meget varsomme med at acceptere spilleregler, som ikke er danske, i vores demokrati, og kønsopdelte møder kan jeg ikke se er forenelige med det land, vi gerne vil være.

Kl. 02:28

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til statsministeren.

Det afslutter første runde, og derfor går vi nu til anden runde, og her skal jeg informere alle om, at der i ordførerindlæg i anden runde er en taletid på 5 minutter, og at der er korte bemærkninger fra op til tre medlemmer.

Der er foreløbig to, der har bedt om ordet i anden runde, og jeg giver først ordet til hr. Jon Stephensen, uden for grupperne.

Kl. 02:29

(Privatist)

Jon Stephensen (UFG):

Kig godt op på loftet her. Det er rart med en lille øvelse her, hvor vi har siddet og kigget så meget ned. Prøv at kigge godt op på loftet her, og se på de tre smukke figurer – om ikke havets minister, så er det Neptun, havets gud, og i forhold til de to andre, der er afbildet i loftet, er det uvist for mig, hvem det er, men jeg har en fornemmelse af, at det minder mig og os om naturens væsentlighed og om, at der er noget, der er større end os. (*Morten Messerschmidt* (DF): Sæt dig ned).

Kl. 02:29

Formanden (Søren Gade):

Jeg må bede om ro i salen. Der er en kollega, der har ordet. Værsgo, fortsæt.

Kl. 02:29

(Privatist)

Jon Stephensen (UFG):

Der er noget, der er større end os. Alligevel oplever verden i øjeblikket det største tab af natur og dyreliv grundet menneskelig aktivitet. De største årsager til tab af biodiversitet er menneskets ændringer i brugen af land og hav som udnyttelse af dyr og planter til fødevarer og materialer. Landbrug, skovbrug og fiskeri tegner sig tilsammen for næsten tre fjerdedele af artstabet. Vi mærker det også i Danmark.

Der er færre bier, sommerfugle, der basker med vingerne, eller skrubber, der kilder en under fødderne, en sommerdag man er ude at bade.

Selv om det ikke giver mening at gøre naturen op i penge, er det på tide, at vi gør det. Ifølge Verdensbanken afhænger over 50 pct. af verdens bruttonationalprodukt af naturressourcer som vand og andre råvarer, og når økosystemer kollapser eller bliver nedbrudt, rammer det hele forsyningskæden og skaber konflikter og har andre ting som konsekvens.

Lige nu er der varmere rekord og 52 grader i Indien – 52 grader. Danmark har som land været heldigt ikke at være påvirket på samme måde, men vores åer, vandløb, fjorde og indre hav mærker det. Der er kvælstof og fiskedød som konsekvens af, at vi ikke for år tilbage stoppede udledningen fra landbruget. Der er giftigt spildevand, stormflod er stadig hyppigere, og vores forbrug er skadeligt. Vi kan ikke længere snige os uden om, at vi også her i Danmark skaber forandringer, der ikke er gode for vores klima og naturens betingelser for at overleve.

I fredags blev det økonomiske råderum opjusteret med 11 mia. kr. frem mod 2030. Allerede nu går debatten på, om vi skal bruge dem på skattelettelser eller velfærd ude i kommunerne. Hvad med, at vi prøvede at afsætte 11 mia. kr. til klimaforbedringer og naturgenopretning? Det kunne være en fælles opgave for os alle her i salen, og jeg tror, at Danmark er parat til forandring, hvis vi gør det socialt retfærdigt, afbalanceret og forsvarligt. Jeg håber, at viljen er til stede, og at det at inkludere natur og klima, når vi tænker vækst og velfærd, er noget, vi gør meget mere fremover. Tak for ordet.

Kl. 02:33

Formanden (Søren Gade):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Jon Stephensen, uden for grupperne. Jeg giver nu ordet til hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Kl. 02:33

(Privatist)

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for ordet, formand. Klokkeren er mange, men så har vi også prøvet en 16-timersvagt, som man har som sygeplejerske – det sker jo. Og der er også folk rundtomkring i Danmark, der arbejder om natten og holder hjulene i gang. Jeg skal nok forsøge at gøre min tale meget kort.

Ja, økonomien er god, og beskæftigelsen er høj i dag, men hvordan ser fremtiden ud om 5, 10, 20 år, særlig når vi kigger på demografien? Så er jeg mildt sagt bekymret for min generation. Det er måske også, fordi jeg er en af de yngste her i Folketingssalen. Jeg plejer at sige, at før var vi mange til at betale for og tage os af de få, nu er vi få til at betale for og passe på de mange. Hvordan ser vores velfærdssamfund ud i fremtiden? Ja, man kan fortsætte i den retning og blive ved.

Vi har fået præsenteret den nye ældrereform – og tak for det – med faste teams og tillid til medarbejderne og ledelsen. Det er dejligt, men hvad med sundhedspersonalet, som skal indgå i disse teams? Hvor er de? Overskriften peger på større frisættelse og mindre bureaukrati. Udfordringen er bare, at bureaukrater, der har designet frisættelsen af kontrollen, er blevet til kontrol af frisættelsen. Lidt over 20 nye punkter i reformen peger på kontrol. Var det målet? Den største udfordring i vores velfærdssamfund, særlig i sundhedsvæsenet og ældreplejen, er fastholdelse og rekruttering. Derfor er det nok heller ikke den bedste idé at sætte gebyret op for sygeplejerskers autorisation.

Beredskabet får en større og større rolle i at sikre danskerne og skabe tryghed. Det er de gode til. Men et større antal opgaver har dog ikke ført til flere midler eller bedre vilkår. Det kan vi jo reflektere lidt over. Men vores danske samfund står over for forskellige

slags trusler og opgaver, og derfor håber jeg også på et øget fokus, hvor midler til opgaver løftes op til et niveau, som retter op på års ubalance, hvor beredskabet lidt ligesom forsvaret har været glemt. Beredskabets opgaver øges hele tiden, da klimaet er i en voldsom forandring, som kræver en øget indsats, og det er en indsats, som både udøves nationalt og lokalt, men også internationalt. Nogle skal passe på dem, som passer på os.

Sundhedsvæsenet er et fundament i vores velfærdssamfund. Danskerne er innovative, og vi elsker at komme med nye smarte løsninger. Vi er gode til lokale løsninger og endnu bedre til regionale løsninger, men det stopper ofte med kooperative folkehjem, for så tager naboregionen over og sætter en ny innovation i gang. Synergi- en udebliver oftere og oftere i det regionale setup. Vi skaber ofte en kontrast med flere udfordringer end løsninger, selv om det ikke er målet. Danmark behøver ikke regionerne. Man kan næsten fristes til at sige, at Danmark kunne klare sig bedre uden regionerne. At skabe nationale løsninger i Danmark er det samme som at skabe lokale løsninger i Hamborg; så lyder det mindre prætentøst. Sådant en løsning kunne være Ambulance Danmark, et nationalt beredskab med ensartede regler og ensartet service, som er en tvingende nødvendighed i forhold til uddannelsen af reddere og den præhospitale fremtid. Giv ambulanceredderne tillid og et selvstændigt virksomhedsområde. Men vi venter alle i spænding på Sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger.

Der er blevet talt meget om det økonomiske råderum, som skabes af indtægter, som overgår vores forventninger. Det er ikke underligt, når vi tænker på, at vi er en tid, hvor de store årgange producerer værdier på arbejdsmarkedet. Der burde måske lægges midler til side eller preppes til den fremtid, hvor mindre årgange skal stå for den samme produktion, som vi kender i dag.

Hvis man har betalt for meget i skat, får man penge tilbage i skat. En tanke kunne være at sende de milliarder, der er fundet i råderummet for tredje gang, retur til danskernes husholdning og ønske dem en god sommerferie.

Kan I sove godt. Tak for ordet, formand.

Kl. 02:38

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Mike Fonseca, uden for grupperne. Så har fru Pia Kjærsgaard bedt om ordet. Værsgo.

Kl. 02:38

(Privatist)

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg synes bare, jeg er nødt til at tage ordet på nuværende tidspunkt. Jeg synes faktisk, at det her lidt nærmer sig absurd teater, for at sige det ligeud. Vi skal alle sammen møde igen til afstemningerne kl. 10 i morgen, og jeg går ud fra, at mange gruppemøder kl. 9 er aflyst. Jeg vil faktisk bare have lov til at sige til formanden og Præsidiumet, at det her ikke duer. Man taler om stress, man taler om sygdom, man taler om dårlig kommunikation, hvor Folketinget ikke rigtig kan finde ud af tingene, og det her er ikke medvirkende til, at der sker noget på området. Det her med at sidde næsten til kl. 3, efter at vi har været på siden kl. 9 i morges, er ikke værdig for folkestyret. Det bliver jeg bare nødt til at sige. Det kan godt være, at folk synes, det er upassende, og det kan godt være, folk synes, det er forkert at tage ordet, men jeg har faktisk ret til at gøre det, for jeg må bare sige til Folketingets ledelse, at jeg synes, det er noget, man skal tage op. Det er ikke noget, der må ske igen. Tak.

Kl. 02:39

Formanden (Søren Gade):

Til det vil jeg så gerne sige, at det er således, at vi har et Udvalg for Forretningsordenen og et Præsidium. Begge dele har vi diskuteret

begge steder, og der har ikke været nogen overraskelser, i forhold til hvordan dagens debat skulle køres igennem. Og hvis man har noget at klage over, kan man altid henvende sig til mig, til Præsidiets eller til Udvalget for Forretningsordenen.

Og så skal jeg hermed spørge, om der er andre, der ønsker ordet.

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 02:39

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der foreligger fire forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 82 af Christian Rabjerg Madsen (S), Torsten Schack Pedersen (V) og Monika Rubin (M). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 57 (S, V, M og SP), imod stemte 51 (DD, SF, LA, KF, EL, RV, DF, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 83 af Inger Støjberg (DD), Alex Vanopslagh (LA), Mona Juul (KF) og Morten Messerschmidt (DF), forslag til vedtagelse nr. V 84 af Pia Olsen Dyhr (SF), Pelle Dragsted (EL) og Franciska Rosenkilde (ALT) og forslag til vedtagelse nr. V 85 af Martin Lidegaard (RV) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Kl. 02:41

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 30. maj 2024, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 02:41).